

Mgri Johannis de Iunniladislauia lucam decem libri Stacij in Achilleid cum alijs

N. Inv. 525

Renovatum a. 1932 per Johannem Wyżga.

I

II

Lucani Poete libri 10

Statius

Liber Divinarum Historiarum

De Adam primo homine

[illegible] anima [illegible] facta [illegible]

In nomine domini amen. Nos Adam Archipbr Sancte Marie Canonicus et Officialis Cracomen. Ad vniuersorum noticiam dedu
per pntes. Ex orta coram nobis int discretum virum dnm Stanislaum Andree olim Apotecary de Cracouia clericum Studentem Cracom
ex vna et prouidum Rudgerum als Rudger mercatorem de Wratislauia de et super quibusdam iniurijs impedimentis opposicionibus
cionibus necnon super nonnullis pecunijs et earum summis et rebus Apothece, ac super ipsa Apotheca sita in Ciuitate Cracomen reu
ex alia materia questionis. Tandem pfato dno Stanislao clerico et Johanne Lindentolde Altarista Altaris sti Sigismundi eclie in
protunc ltimo dicti Rudgeri mercator de Wratislauia et de cuius procuracionis officio et mandato apud acta nri Consistorij ple
psonaliter constitutis. isto termino ipis adhoc dato coram nobis pfatus dns Stanislaus clericus contra Rudgerum predictum libellum obtulit
tum. Coram vobis ven li viro dno Adam Archipbro Beate Marie virginis glose Canonico et Officiali Cracomen. Ego Stan
Andree Apothecary clericus in minoribus ordinibus constitutus et Studens Cracomen dico contra et aduersus prouidum coruinus
als Rudger mercatorem de Wratislauia, et quamcunque aliam psonam pro eo et eius nomine in vro Iudicio ltime interuenientem pnc
per modum posicionum et articulorum dispositiue et narratiue simul do facio exhibeo atque pduco cum querela, que et quos et eorum contem
lite per eum sup eisdem ltime contestata si necesse fuit medio ipius iuramento videri, que si in eisdem contenta, negata fuint meadpb
peto admitti, non astingendo me pptera, ad aliqua superfluam pbacoem nisi duxerat ad ea que michi probatoria present ca
nenda sufficiant. In primis itaque dico assero ppono cum quela pono et si negatum fuit pbare intendo. Qz licz dudum a tempore
tatis mee fuissem et essem homo bone fame honeste conuersacionis laudabilis vite usque ad annos discrecionis mee et ad tpus
accolitatus mei susceptus. In eisdemque bona fama conuersacione honesta vita laudabili perseuerarem prout et pseueraui ex
prout et nunc existo, et absque aliqua macula, vel crimine, pro talique fui ab omnibus hominibus me cognoscetibus habitus tentu
minatus ac reputatus palam et notorie et ita fuit et est verum. Item dico assero ppono ut supra pono et si negatum fuit pba
Qz pfatus Rudgerus als Rudger de Wratislauia, de Anno dni Millmo Quadringentesimo decimoseptimo die luna vicesima me
bris famam meam bonam conuersacionem, vitam laudabilem denigrando nesciuit quo ductus spu ymo quadam vezania et pterm
tus ppria, me publice in domo habitacionis mee, me existente, intrauit cum Bedello Ciuitatis Cracomen procurauitque me citari ac nom
declarauit publice et expresse qz debem pare. Iuri coram Aduocato et Scabinis Cracomen. Et pdcus Rudgerus sciens me esse cl
dinatum et Studen Cracomen traxit ad forum seculare ut supra dcm est qd de iure non debuit facere. Quia dne Reuerende Iudex n
audibile nec tenetur in Iure qz clericus ordinatus in iure seculari videre debet, sed coram suo Iudice ordinario ul eius vicario
et ita fuit et est verum. Item dico assero ppono ut supra pono et si negatum fuit pbare intendo. Qz pfatus Rudgerus dixit et
publice et expresse qz ego tenerer sibi et obligarer in bonis in Septuaginta marcis grossorum pragen in Polonicalis, in hoc ide
gerus me diffamando coram honestis et fidedignis psonis me denigrando, contra deum et iusticiam, Nunquam recusaui cora ordi
vel eius Offitiali pare Iuri, sed semp obediens fui et paratus sum tamque bonus et honestus, pmissa omnia et singula michi Stan
clerico predictus Rudgerus fecit et facit anime sue in graue piculum et scandalum plurimorum, meique in iniuriam verecundiam ac da
nonmodicum, Quas infamias dehonestacionis iniurias verecundiam atque dampnum michi Stanislao illat, tunc existimaui
et nunc existimo ad Centum marcas monete in Regno Polonie decurrent, ymo tantundem amittere mallem qz pdcas infamia
nestaciones et alia ab ipso Rudgero pati debem publice palam et notorie et sic fuit et est verum. Item dico assero ppono pono et si neg
fuit pbare intendo. Qz de pmissis omnibus et singulis fuit et est publica vox et fama. Quare dne Reuerende dne Iudex Ego S
laus Andree Apothecary clericus et Studens Cracomen pdcus peto per vos et per vram sntnciam diffinitiua pnunciari
et declarari, pfatumque Rudgerum de Wratislauia, talia que fecit non licuisse neque potuisse facere
atque falsa per ipm prolata et dicta publice ...

Magnorum Ambrosia Gignencia inundata siderum tumultu elaborans

rapui / imbecillitati optans humane auxiliari · necessitate minime exire sufficit dulce ema-
xime invenem vertibulum · ne iaceat vivam ligustram alba devorans in fremens latibulis
armeriolo villa ingenia auscultatus sed priscorum dictale · ne clio [illegible] decerta
senescat · ne iaceat calamus scabra rubigine torpens · scribendi novitate veteris inveniens
carta gaudet · et antiquas incipiens exire latebras · videt iam tenui lascivit atramen-
tum sua · priscorum itaque amplexo auscultata pretoria Crispe temporis potens · cum celica
sceptra tenenti catinus angelico citharisat aurea plectra · me primus irradia · pulsa
torporis eclipsim · per quod metri salebras rege nostre plaustra [illegible] me tuat in
speculis sidereis ymagine labens cum male plaustra regunt tunc instat fulgentis
imo · Et quia veterum inter gazofilacia poetarum quorum ab exitio testa inundaria
sepius emanare conspiciuntur · libros Lucani qui tocius vitates videntur · ob[illegible] libuit
exponere / Unde historialia et poetica noscere incipientes · si quid in eo utile est · deo gratias
agant · a quo omne bonum est · sed errori vel defectui parcat · in ullo enim deficere necesse
humanum est potius quam humanum. In principio igitur istius libri videnda sunt aliqua
de autore · de materia libri · et ipsius intentione finali / Lucanus fuit patria Cor-
dubensis · cuius patruus Seneca fuit · Cum civitas Corduba rebellasset Romanis ·
victa et capta est a Nerone, Lucanus et Seneca et alii Cordubenses · Romam captivi
sunt ducti · Seneca in magistrum Neronis electus est et honoratus primo · demum [illegible]
post mortem est coactus a Nerone / Lucanus ut famam compararet, animum ad scribendum
applicuit · Sed cum Nero cognovisset aliqua in obprobrium suum scripta · ut in principio libri
patet fecit ipsius lingwam evelli, cum quod in decimo libro [illegible] · propterea liber neque correctus
neque completus est / Materia huius libri est narracio civilis belli, quod gestum est inter
Cesarem et Pompeium generum suum · Triumviri apud Romanos tres maxime potentes
erant / Crassus, Pompeius, et Cesar / Crassus iuit contra Parthos / Pompeius remansit in urbe / Cesari tres provincie date sunt scilicet Gallia Transalpina et Cisalpina / et
Illiricus cum legionibus septem in quinquennium / hic cum magna bella confecisset / victor rediens ·
poscit sibi triumphum dari sed negatur a Pompeio et Senatu / causa potissima erat / quia
nondum confecto bello et aliud quinquennium principatus usurpaverat / vel quia non parvit edicto
Nam Romani videntes profusas largiciones Cesaris quibus alliciebat civitates et Romanos
cives statuerunt ut Cesar ante tempus dimittat exercitum et provincias / Cesar
timens si privatus iret in urbem, ne dampnaretur / propter ea que gesserat contra legem
bellum parat Cesar etiam poposcit sibi absenti alterum consulatum decerni / quod con-
tradictum est ei / a Marcello et Pompeio / Cesarem defendebat Marcellus Anthonius
et Cassius tribuni similiter / Curio et Celius / Demum a Senatu decretum est
ut Cesar non rediret in urbem nisi exercitu dimisso / Cesar hiis rebus commotus
bellum parat Ariminum venit cum quinque cohortibus / Demum omnem suum exercitum revocat
in castra, et auxilia amicorum / Pompeius fugit ex urbe iuit quod Brundusium //
Demum eo Cesare imminente fugit in Greciam / ad quem multi reges orientis et auxilia
multarum gencium convenere / Cesar a Brundusio discedens Romam rediit / erariumque spoliat
Erarium / Demum Massiliam pergens / ea rebellante obsessam dimisit / ipse in Hispaniam
vadens Petreium et Affranium bello domuit / inde regressus in Greciam Pompeium
apud Dyrrachium obsedit / ubi tamen victus in Emathiam discessit / ubi pugna commissa
Pompeium vicit / victus Pompeius in Egyptum ad Ptolomeum regem confugit /

a quo est in gratiam Cesaris interfectus / Cesar in egiptum venit ubi bello pulsatus egiptios
vicit / et amore cleopatre inductus victam illi donavit egiptum usque ad ipsum tempus / ubi
Pamphorus lucanus stetit / post hec Cesar transivit in Affricam ubi pars pompeia//
na convenerat confederata auxilio regis Iube / cum quo rege pugnatum est a Ce//
sare qui magnam multitudinem hominum interfecit et Romam rediit cum templo reipublice
de sperato statu. deinde in Hispaniam contendit contra filios pompei / qui arma re//
sumpserant contra eum / hiis victis romam rediit / sed in curia viginti tribus vulneribus a
Bruto et Cassio coniurantibus senatu interfectus est / Anthonius princeps militie Cesaris
decimum brutum iam prius mortibus resistentem / apud Mutinam obsidione conclusit et
in Cesaris ultionem / interea Anthonius hostis a Senatu iudicatus est / et in auxi//
lium bruti missi sunt duo Consules scilicet hircius et pansa / et cum hiis octavianus
qui erat cesaris nepos ex sorore natus et eius filius adoptivus. sed erat octavianus
inimicus anthonij / quia testamento Cesaris ~~[struck]~~ heres erat. sed ipse
Anthonius eodem in testamento erat substitutus heres octaviano / propter quod anthonius
dolens octavianum prelatum sibi / eum hereditate conabatur expellere. Unde primo
pansa pugnans occiditur. hircius collega auxilium ferens anthonij copias
magna cede delevit. octavianus eo die bello abstinuit. sed secundo pugna commissa
ex anthonio ab una parte ab octaviano et hircio ex alia. magne utrimque
cedes facte sunt. sed hec fuit pessima fortuna / quia hircius consul occisus est / Anthonius
victus aufugit. octaviano victori occisorum consulum utrorumque exercitus parent. propterea
sunt pacta inter lepidum. Anthonium et octavianum optantem ulcisci
de percussoribus cesaris. et inter Anthonium et decimum brutum / qui volebat ulcisci de se//
natu / qui eum iudicaverat hostem. et etiam de occisoribus cesaris. Et ob fidem
firmandam. octaviani privignam in coniugem accepit Anthonius / ille decimus brutus
descendens a Mutina in Galliam captus est et occisus / alter brutus qui de interfe//
ctoribus cesaris fuerat / et cum eo cassius in grecia eciam magnos congregaverunt
exercitus. quos octavianus et anthonius in macedonia persecuti eos vicerunt / et
victos ad mortem coegerunt. hac re perfecta convenerunt / ut Cesar Romam cum
provincialibus partibus teneret / Anthonius ultra mare deberet regnare / Sed frater eius
Anthonij scilicet lucius Anthonius Octavianum cepit infestare cremonensibus / quod cre-
monensibus faventibus eum / ubi victus est. sed colonis expulsis de Cremona et Man//
tua propter agros dandos veteranis militibus / in milicie precium a cesare
octaviano / Anthonius vero ab octaviano intra muros perusij reductus / extrema
fame ad deditionem coactus est. qua causa. frater eius Marcus Anthonius
facte cedis commotus et elatus pecunia quam ab Armenie rege Sartabane
susceperat [illegible] et bello [illegible]. bellum indicat octaviano / et repudiandam
dat octaviam sororem Cesaris. accepta in coniugem cleopatra. Commissum est bellum
inter eos magnum et famosum / apud Actium promontorium Anthonius cum Cleopa
tra victi fuerant / se ipsum interfecit Anthonius / Cleopatra vero se ipsam in triumphum
duci se intelligens morsu aspidis sibi mortem conscivit quesivit. Octavianus
victor finitis bellis civilibus toto orbe pace composita solus tenuit Romanum
Imperium Monarchiam / propter quod augustus appellatus est / huius tempore natus est Christus
Intentio lucani est narrare bella civilia ut ea vituperaret. alienos etiam
ad aliorum [illegible] cautelam. ideo incipit Quis furor o cives. Sed quia
Seneca hec incepta [illegible] videbatur fecit hos versus in principio.
Bella per Emathios in quibus que sit narranda proponit / Causa materialis est
civile bellum et horum ipsum est [illegible] liber / formalis modus metricus
heroyco carmine. [illegible] finalis vituperatio belli civilis. et finis
compacio ab ipso lucano intenta / Ethice supponitur. Titulus liber lucani

Corduba me genuit, rapuit nero, plia dixi
Que gessere pares · hinc socer · inde gener
Continuo nunquam direxi carmina ductu
Que tractim serpant · plus michi roma placet

Bella per ema
thios plusquam civilia campos
Iusque datum sceleri canimus
populumque potentem
In sua victrici conversum
viscera dextra
Cognatasque acies et ru
pto federe regni
Certatum totis concussi viribus orbis
In commune nephas infestisque obvia signis
Signa pares aquilas et pila minantia pilis
Quis furor o cives que tanta licentia ferri
Gentibus invisis latium prebere cruorem
Cumque superba foret babilon spolianda tropheis
Ausoniis umbraque erraret crassus inulta
Bella geri placuit nullos habitura triumphos
Heu quantum terre potuit pelagique parari
Hoc quem civiles hauserunt sanguine dextre
Unde venit titan et nox ubi sidera condit
Quaque dies medius flagrantibus estuat horis
Et qua bruma rigens ac nescia vere remitti
Astringit sithicum glaciali frigore pontum
Sub iuga iam seres iam barbarus isset araxes
Et gens siqua iacet nascenti conscia nilo
Tunc si tantus amor belli est tibi roma nephandi
Totum sub latias leges cum miseris orbem
In te verte manus nondum tibi defuit hostis
At nunc semirutis pendent quod menia tectis
Urbibus italie lapsisque ingentia muris
Saxa iacent nulloque domus custode tenetur
Rarus et antiquis habitator in urbibus errat
Horrida quod dumis multosque inarata per annos
Hesperia est desuntque manus poscentibus arvis
Non tu pirre ferox nec tantis cladibus auctor
Penus erit nulli penitus discindere ferro
Contigit alta sedent civilis vulnera dextre

Et si non aliam venturo fata neroni
Invenere viam magnoque eterna parantur
Regna dijs celumque suo servire tonanti
Non nisi sevorum potuit post bella gigantum
Iam nichil o superi querimur scelera ipsa nefasque
Hac mercede placent diros farsalia campos
Impleat et peni saturentur sanguine manes
Ultima funesta concurrant prelia munda
Hiis cesar perusina fames mutineque labores
Accedant fatis et quas premit aspera classes
Leucas et ardenti servilia bella sub ethna
Multum roma tamen debet civilibus armis
Quod tibi res acta est te cum statione peracta
Astra petes serus prelati regia celi
Excipiet gaudente polo seu sceptra tenere
Seu te flammigeros phebi conscendere currus
Telluremque nichil mutato sole timentem
Igne vago lustrare iuvet tibi numine ab omni
Cedetur iurisque tui natura relinquet
Quis deus esse velis ubi regnum ponere mundi
Sed neque in arctoo sedem tibi legeris orbe
Nec polus aversi calidus qua vergitur austri
Unde tuam videas obliquo sidere romam
Etheris immensi partem si presseris unam
Sentiet axis onus librati pondera celi
Orbe tene medio pars etheris illa sereni
Tota vacet nulleque obstent a cesare nubes
Tunc genus humanum positis sibi consulat armis
Inque vicem gens omnis amet pax missa per orbem
Ferrea belligeri compescat limina iani
Sed michi iam numen nec si te pectore vates
Accipiam cirrea velim secreta moventem
Sollicitare deum bacchumque avertere nisa
Tu satis ad vires romana in carmina dandas
Fert animus causas tantarum expromere rerum
Immensumque aperitur opus quid in arma furentem
Impulerit populum quid pacem excusserit orbi
Invida fatorum series summisque negatum
Stare diu nimioque graves sub pondere lapsus
Nec se roma ferens sic cum compage soluta
Secula tot mundi suprema coegerit hora

Antiquum repetens iterum chaos omnia mixtis
Sidera sideribus concurrent ignea pontum
Astra petent tellus extendere litora nolet
Excutietque fretum fratri contraria Phebe
Ibit et obliquum bigas agitare per orbem
Indignata diem poscet sibi tota(que) discors
Machina divulsi turbabit federa mundi
In se magna ruunt letis hunc numina rebus
Crescendi posuere modum nec gentibus ullis
Commodat in populum terre pelagique potentem
Invidiam fortuna suam tu causa malorum
Facta tribus dominis communis Roma nec umquam
In turbam missi feralia federa regni
O male concordes nimiaque cupidine ceci
Quid miscere iuvat vires orbemque tenere
In medio dum terra fretum terramque levabit
Aer et longi volvent titana labores
Noxque diem celo totidem per signa sequetur
Nulla fides regni sociis omnisque potestas
Impatiens consortis erit nec gentibus ullis
Credite nec longe fatorum exempla petantur
Fraterno primi maduerunt sanguine muri
Nec pretium tanti tellus pontusque furoris
Tunc erat exiguum dominos commisit asilum
Temporis angusti mansit concordia discors
Paxque fuit non sponte ducum nam sola futuri
Crassus erat belli medius mora qualiter undas
Qui secat et geminum gracilis mare separat Isthmos
Nec patitur conferre fretum si terra recedat
Ionium Egeo frangit mare sic ubi seva
Arma ducum dirimens miserando funere Crassus
Assirias Latio maculavit sanguine Carras
Parthica Romanos solverunt dampna furores
Plus illa vobis acie quam creditis actum est
Arsacide bellum victis civile dedistis
Dividitur ferro regnum populique potentis
Que mare que terras que totum possidet orbem
Non cepit fortuna duos nam pignora iuncti
Sanguinis et diro ferales omine tedas
Abstulit ad manes Parcarum Iulia seva
Intercepta manu quod si tibi fata dedissent

Maiores in luce moras tu sola furentem
Inde virum poteras atque hinc retinere parentem
Armatasque manus excusso iungere ferro
Ut generos soceris medie iunxere sabine
Morte tua discussa fides bellumque movere
Permissum ducibus · stimulos dedit emula virtus
Tu nova ne veteres obscurent acta triumphos
Et victis cedat piratica laurea gallis
Magne times · te iam series ususque laborum
Erigit impaciensque loci fortuna secundi
Nec quemquam iam ferre potest cesarve priorem
Pompeiusve parem · quis iustius induit arma
Scire nefas · magno se iudice quisque tuetur
Victrix causa deis placuit sed victa catoni
Nec coiere pares · alter vergentibus annis
In senium longoque toge tranquillior usu
Dedidicit iam pace ducem · fameque petitor
Multa dare in vulgus · totus popularibus auris
Impelli plausuque sui gaudere theatri
Nec reparare novas vires · multumque priori
Credere fortune · stat magni nominis umbra
Qualis frugifero quercus sublimis in agro
Exuvias veteres populi sacrataque gestans
Dona ducum nec iam validis radicibus herens
Pondere fixa suo · nudosque per aera ramos
Effundens trunco non frondibus efficit umbram
Sed quamvis primo nutet casura sub euro
Tot circum silve firmo se robore tollant
Sola tamen colitur sed non in cesare tantum
Nomen erat nec fama ducis · sed nescia virtus
Stare loco · solusque pudor non vincere bello
Acer et indomitus quo spes quoque ira vocasset
Ferre manum · et numquam temerando parcere ferro
Successus urgere suos · instare favori
Numinis · impellens quicquid sibi summa petenti
Obstaret · gaudensque viam fecisse ruina
Qualiter expressum ventis per nubila fulmen
Etheris impulsi sonitu mundique fragore
Emicuit · rupitque diem · populosque paventes
Terruit obliqua perstringens lumina flamma
In sua templa furit · nullaque exire vetante

Materia. magnam que cadens magnam que reuertens
Dat stragem late. sparsos que recolligit ignes
Hee ducibus cause suberant: sed publica belli
Semina que populos semper mersere potentes
Namque vt opes nimias mundo fortuna subacto
Intulit et rebus mores cessere secundis
Preda que et hostiles luxum suasere rapine
Nõ auro tectis ve modus. mensas que priores
Aspernata fames. cultus gestare decoros
Vix nuribus rapuere mares. fecunda virorum
Paupertas fugitur. toto que accersitur orbe
Quo gens queque perit. tunc longos iungere fines
Agrorum. et quondam duro sulcata camilli
Vomere. et antiquos curiorum passa ligones
Longa sub ignotis extendere rura colonis
Non erat is populus quem pax tranquilla iuuaret
Quem sua libertas immotis pasceret armis
Inde ire faciles. et quod suasisset egestas
Vile nephas. magnum que decus ferro que petendum
Plus patria potuisse sua. mensura que iuris
Vis erat. hinc leges et plebiscita coacte
Et cum consulibus turbantes iura tribuni
Hinc rapti precio fasces. sector que fauoris
Ipse sui populus letalis que ambitus vrbi
Annua venali referens certamina campo
Hinc vsura vorax auidum que in tempore fenus
Et concussa fides et multis vtile bellum
Iam gelidas cesar cursu superauerat alpes
Ingentes que animo motus bellum que futurum
Ceperat. vt ventum est parui rubiconis ad vndas
Ingens visa duci patrie trepidantis imago
Clara per obscuram vultu mestissima noctem
Turrigero canos effundens vertice crines
Cesarie lacera nudis que astare lacertis
Et gemitu permixta loqui. quo tenditis vltra
Quo fertis mea signa viri. si iure venitis
Si ciues. huc usque licet. tunc perculit horror
Membra ducis. riguere come. gressum que coercens
Languor in extrema tenuit vestigia ripa
Mox ait o magne qui menia prospicis vrbis
Tarpeia de rupe tonans. frigii que penates

egestas omnium operum malorum [marginal note]

Gentis iulee et rapti secreta quirini
Et residens celsa latiaris iupiter alba
Vestalesque foci summi quocumque numinis instar
Roma faue ceptis non te furialibus armis
Persequor en adsum victor terraque marique
Cesar ubique tuus liceat modo nunc quoque miles
Ille erit ille nocens qui me tibi fecerit hostem
Inde moras soluit belli tumidumque per amnem
Signa tulit propere sic cum squalentibus aruis
Estiferre libies uiso leo cominus hoste
Subsedit dubius totam dum colligit iram
Mox ubi se seue stimulauit uerbere caude
Erexitque iubam et uasto grande murmur hiatu
Infremuit tum torta leuis si lancea mauri
Hereat aut latum subeant uenabula pectus
Per ferrum tanti securus uulneris exit
Fonte cadit modico paruisque impellitur undis
Puniceus rubicon cum feruida canduit estas
Perque imas serpit ualles et gallica certus
Limes ab ausoniis disterminat arua colonis
Tunc uires prebebat hiems atque auxerat undas
Tercia iam grauido pluuialis cinthia cornu
Et madidis euri resolute flatibus alpes
Primus in obliquum sonipes opponitur amnem
Excepturus aquas molli tum cetera rumpit
Turba uado faciles iam fracti fluminis undas
Cesar ut aduersam superato gurgite ripam
Attigit hesperie uetitis et constitit aruis
Hic ait hic pacem temerataque iura relinquo
Te fortuna sequor procul hinc iam federa sunto
Credidimus fatis utendum est iudice bello
Sic fatus noctis tenebris rapit agmina ductor
Impiger et torto baleares uerbere funde
Ocior et missa parthi post terga sagitta
Vicinumque minax inuadit ariminum et ignes
Solis lucifero fugiebant astra relicto
Iamque dies primos belli uisura tumultus
Exoritur seu sponte deum seu turbidus auster
Impulerat mestam tenuerunt nubila lucem
Constitit ut capto iussus deponere miles
Signa foro stridor lituum clangorque tubarum

cinuit

Non pia concipiunt sed rauco classica cornu
Rupta quies populi stratisque excita iuventus
Diripuit sacris adfixa penatibus arma
Que pax longa dabat nuda iam crate fluentes
Invadunt clipeos curvataque cuspide pila
Et scabros nigre morsu rubiginis enses
Ut note fulsere aquile romanaque signa
Et celsus medio conspectus in agmine cesar
Diriguere metu gelidus pavor alligat artus
Et tacito mutos volvunt in pectore questus
O male vicinis hec menia condita gallis
O tristi damnata loco pax alta per omnes
Et tranquilla quies populos nos preda furentum
Primaque castra sumus melius fortuna dedisset
Orbe sub eoo sedem gelidaque sub arcto
Errantesque domos latii quam claustra tueri
Nos primi senonum motus cimbrumque furentem
Vidimus et martem libies cursumque furoris
Teutonici quotiens romam fortuna lacessit
Hac iter est bellis gemitu sic quisque latenti
Non ausus timuisse palam vox nulla dolori
Credita sed quantum volucres cum bruma coercet
Rura silent mediusque tacet sine murmure pontus
Tanta quies noctis gelidas lux solverat umbras
Ecce faces belli dubieque in prelia menti
Urgentes addunt stimulos cunctasque pudoris
Rumpunt fata moras iustos fortuna laborat
Esse ducis motus et causas invenit armis
Expulit ancipiti discordes urbe tribunos
Victo iure minax iactatis curia gracchis
Hos iam mota ducis vicinaque signa petentes
Audax venali comitatur curio lingua
Vox quondam populi libertatemque tueri
Ausus et armatos plebi miscere potentes
Ut que ducem varias volventem pectore curas
Conspexit dum voce tua potuere iuvari
Cesar ait partes quamvis nolente senatu
Traximus imperium tunc cum tibi rostra tenere
Ius erat et dubios in te transferre quirites
Sed postquam bello leges silere coacte
Pellimur e patriis laribus patimurque volentes

ipalage

[illegible]· tua nos faciet victoria cives
Dum trepidant nullo firmate robore partes
Tolle moras· semper nocuit differre paratis
Par labor atque metus· precio maiore petuntur
Bellantem geminis tenuit te gallia lustris

Triumphus

Pars quota terrarum· facili si prelia pauca
Gesseris eventu· tibi roma subegerit orbem
Nunc neque te longi remeantem pompa triumphi
Excipit· aut sacras poscunt capitolia laurus
Livor edax tibi cuncta negat gentesque subactas
Vix impune feres· socerum depellere regno
Decretum est genero· partiri non potes orbem
Solus habere potes· sic postquam fatus et ipsi
In bellum prono tantum tamen addidit ire
Accenditque ducem quantum clamore iuvatur
Eleus sonipes· quamvis iam carcere clauso
Immineat foribus pronusque repagula laxet
Convocat armatos extemplo ad signa manipulos
Utque satis trepidum turba coeunte tumultum
Composuit vultu dextraque silentia iussit
Bellorum o socii qui mille pericula martis
Mecum ait experti· decimo iam vincitis anno
Hoc cruor arctois meruit diffusus in arvis
Vulneraque et mortes hiemesque sub alpibus acte
Non secus ingenti bellorum roma tumultu
Concutitur quam si penus transcenderet alpes
Anibal· implentur valido tirone cohortes
In classem cadit omne nemus· terraque marique
Iussus cesar agi· quid si mihi signa iacerent
Marte sub adverso· ruerentque in terga feroces
Gallorum populi· nunc cum fortuna secundis
Mecum rebus agat superi que ad summa vocantes
Temptamur· veniat longa dux pace solutus
Milite cum subito partesque in bella togate
Marcellusque loquax· et nomina vana cathonis
Scilicet extremi pompeium emptique clientes
Continuo per tot saciabunt tempora regno
Ille reget currus nondum pacientibus annis
Ille semel raptos nunquam dimittet honores
Quid iam rura querar toto suppressa per orbem
Ac iussam servire famem· quis castra timenti

Nescit mixta foro gladii cum triste minantes
Iudicium insolita trepidum cinxere corona
Atque auso medias perrumpere milite leges
Pompeiana reum clauserunt signa milonem
Nunc quoque ne lassum teneat privata senectus
Bella nephanda parat suetus civilibus armis
Et docilis sillam scelerum vicisse magistrum
Ut que fere tigres numquam posuere furores
Quas nemore hircano matrum dum lustra secuntur
Altus cesorum pavit cruor armentorum
Sic et sillanum solito tibi lambere ferrum
Durat magne sitis · nullus semel ore receptus
Pollutas patitur sanguis mansuescere fauces
Quem tamen inveniet tam longa potentia finem
Quis scelerum modus est? ex hoc iam te improbe regno
Ille tuus saltem doceat descendere silla
Post cilicas ne vagos et lassi pontica regis
Prelia barbarico vix consummata veneno
Ultima pompeio dabitur provincia cesar
Quod non victrices aquilas deponere iussus
Paruerim? michi si merces erepta laborum est
Hiis saltem longi non cum duce premia belli
Reddantur · miles sub quolibet iste triumphet
Conferet exanguis quo se post bella senectus
Que sedes erit emeritis? que rura dabuntur
Que noster veteranus aret? que menia fessis
An melius fient pirate magne coloni
Tollite iam pridem victricia tollite signa
Viribus utendum est quas fecimus arma tenenti
Omnia dat qui iusta negat · nec numina desunt
Nam neque preda meis neque regnum queritur armis
Detrahimus dominos urbi servire parate
Dixerat · at dubium non claro murmure vulgus
Secum incerta fremit · pietas patriique penates
Quamquam cede feras mentes animosque tumentes
Frangunt · sed diro ferri revocantur amore
Ductoris que metu · summi tum munera pili
Lelius emeritique gerens insignia doni
Servati civis referentem premia quercum
Si licet exclamat · romani maxime rector
Nominis · et ius est veras expromere voces

Qd tam lenta tuas tenuit patientia vires
Conquerimur . deerat ne tibi fiducia nostri
Dum movet hec calidus spirantia corpora sanguis
Et dum pila valent fortes torquere lacerti
Degenerem patiere togam regnumque senatus
Usque adeo miserum est civili vincere bello
Duc age per Scithie populos per inhospita
Litora per calidas libie sitientis arenas
Hec manus ut victum post terga relinqueret orbem
Occeani tumidas remo compescuit undas
ffregit et arctoo spumantem vertice renum
Iussa sequi tam posse michi quam velle necesse est
Nec civis meus est in quem tua classica cesar
Audiero per signa decem felicia castris
Per que tuos iuro quocumque ex hoste triumphos
Pectore si fratris gladium iuguloque parentis
Condere me iubeas plene que in viscera partu
Coniugis . invita peragam tamen omnia dextra
Et spoliare deos ignemque immittere templis
Numina miscebit castrensis flamma monete
Castra super Tusci si ponere tibridis undas
Hesperios audax veniam metator in agros
Tu quoscumque voles in planum effundere muros
Hiis aries actus disperget saxa lacertis
Illa licet penitus tolli quam iusseris urbem
Roma sit . et hiis cuncte simul assensere cohortes
Elatasque alte quecumque ad bella vocaret
Promisere manus . it tantus ad ethera clamor
Quantus piniferis boreis cum tracius osse
Rupibus incubuit . curvato robore presse
ffit sonus . aut rursus redeuntis in ethera silve
Cesar ut acceptum tam prono milite bellum
ffataque ferre videt . ne quo languore moretur
ffortunam sparsas per gallica rura cohortes
Evocat et romam motis petit undique signis
Deseruere cavo tentoria fixa lemanno
Castra que que vogesi curvam super ardua ripam
Pugnaces pictis cohibebant ligones armis
Hii vada liquerunt ysare qui gurgite ductus
Per tam multa suo fame maioris in amnem
Lapsus ad equoreas nomen non pertulit undas

Solvuntur flavi longa statione ruteni
Mitis atax latias gaudet non ferre carinas
Finis et hesperie promoto limite varus
Quaque sub herculeo sacratus numine portus
Urget rupe cava pelagus non corus in illud
Ius habet aut zephirus solus sua littora turbat
Circius et tuta prohibet statione monoeci
Quaque iacet littus dubium quod terra fretumque
Vindicat alternis vicibus cum funditur ingens
Occeanus vel cum refugis se fluctibus aufert
Ventus ab extremo pelagus sic axe volutet
Destituatque ferens an sidere mota secundo
Tetios unda vage lunaribus estuat horis
Flammiger an titan ut alentes hauriat undas
Erigat occeanum fluctusque ad sidera tollat
Querite quos agitat mundi labor at mihi semper
Tu quecumque moves tam crebros causa meatus
Ut superi voluere lates tunc rura nemetis
Qui tenet et ripas aturi qua littore curvo
Molliter admissum claudit tarbellicus equor
Signa movet gaudetque amoto santonus hoste
Et bituri longisque leves suessones in armis
Optimus excusso leucus remusque lacerto
Optima gens flexis in girum sequana frenis
Et docilis rector monstrati belga covinni
Arverni que ausi latios se fingere fratres
Sanguine ab yliaco populi nimiumque rebellis
Nervius et cesi pollutus sanguine cotte
Et qui te laxis imitantur sarmata bracis
Vangiones batavique truces quos ere recurvo
Stridentes acuere tube qua cinga pererrat
Gurgite qua rodanus raptum velocibus undis
In mare fert ararim qua montibus ardua summis
Gens habitat cana pendentes rupe gebennas
Tu quoque letatus converti prelia trevir
Et nunc tonse ligur quondam per colla decora
Crinibus effusis toti prelate comate
Et quibus inmitis placatur sanguine diro
Theutates horrensque feris altaribus esus
Et taranis scitice non mitior ara diane
Vos quoque qui fortes animas belloque peremptas

Druides

Laudibus in longum vates dimittitis evum
Plurima securi fudistis carmina bardi
Et vos barbaricos ritus moremque sinistrum
Sacrorum druide positis repetistis ab armis
Solis nosse deos et celi numina vobis
Aut solis nescire datum nemora alta remotis
Incolitis lucis vobis auctoribus umbre
Non tacitas herebi sedes ditisque profundi
Pallida regna petunt regit idem spiritus artus
Orbe alio longe canitis si cognita vite
Mors media est. populi certe quos despicit arctos
Felices errore suo quos ille timorum
Maximus haud urget leti metus inde ruendi
In ferrum mens prona viris animeque capaces
Mortis et ignavum rediture parcere vite
Et vos crinigeros bellis arcere caycos
Oppositi petitis romam renique feroces
Deseritis ripas et apertum gentibus orbem
Cesar ut immensas collecto robore vires
Audendi maiora fidem fecere per omnem
Spargitur italiam vicinaque menia complet
Vana quoque ad veros accessit fama timores
Irrupit que animos populi cladem que futuram
Intulit et velox properantis nuncia belli
Innumeras solvit falsa in preconia linguas
Est qui tauriferis ubi se mevania campis
Explicat audaces ruere in certamina turmas
Afferat et qua nar tiberino illabitur amne
Barbaricas sevi discurrere cesaris alas
Ipsum omnes aquilas collectaque signa ferentem
Agmine non uno densisque incedere castris
Nec qualem meminere vident maiorque ferox que
Mentibus occurrit victoque immanior hoste
Hunc inter renum populos alpesque iacentes
Finibus arctois patriaque a sede revulsos
Pone sequi iussamque feris agentibus urbem
Romano spectante rapi sic quisque pavendo
Dat vires fame nulloque auctore malorum
Que finxere timent nec solum vulgus inani
Percussum terrore pavet sed curia et ipsi
Sedibus exiluere patres invisaque belli

Nar

Consulibus fugiens mandat decreta senatus
Tum que tuta petant et que metuenda relinquant
Incerti quo quemque fuge tulit impetus urgent
Precipitem populum serie que herentia longa
Agmina prorumpunt credas aut tecta nefandas
Corripuisse faces aut iam quatiente ruina
Nutantes pendere domos sic turba per urbem
Precipiti limphata gradu velut unica rebus
Spes foret afflictis patrios excedere muros
Inconsulta ruit qualis cum turbidus auster
Repulit a libicis immensum sirtibus equor
Fractaque veliferi sonuerunt pondera mali
Desilit in fluctus deserta puppe magister
Nautaque et nondum sparsa compage carine
Naufragium sibi quisque facit sic urbe relicta
In bellum fugitur nullum iam languidus evo
Evaluit revocare parens coniunxve maritum
Fletibus aut patrii dubie dum vota salutis
Conciperent tenuere lares nec limine quisquam
Hesit et extremo tunc forsitan urbis amate
Plenus abit visu ruit irrevocabile vulgus
O faciles dare summa deos eademque tueri
Difficiles urbem populis victisque frequentem
Gentibus et generis coeat si turba capacem
Humani facilem venturo cesare predam
Ignave liquere manus cum pressus ab hoste
Clauditur externis miles romanus in oris
Effugit exiguo nocturna pericula vallo
Et subitus rapti munimine cespitis agger
Prebet securos intra tentoria somnos
Tu tantum audito bellorum nomine roma
Desereris nox una tibi non credita muris
Danda tamen venia est tantorum danda pavori
Pompeio fugiente timent tamen ne qua futuri
Spes saltem trepidas mentes levet addita fati
Peioris manifesta fides superique minaces
Prodigiis terras impleverunt ethera pontum
Ignota obscure viderunt sidera noctes
Ardentemque polum flammis celoque volantes
Obliquas per inane faces crinemque timendi
Sideris et terris mutantem regna cometem

de iradei

[illegible]

Fulgura fallaci micuerunt crebra sereno
Et varias ignis denso dedit aere formas
Nunc iaculum longo nunc sparso lumine lampas
Emicuit celo tacitum sine nubibus ullis
Fulmen et arctois rapiens e partibus ignem
Percussit latiale caput stelleque minores
Per vacuum solite noctis decurrere tempus
In medium venere diem cornuque coacto
Iam phebe toto fratrem cum redderet orbe
Terrarum subita percussa expalluit umbra
Ipse caput medio titan cum ferret olimpo
Condidit ardentes atra caligine currus
Involvitque orbem tenebris gentesque coegit
Desperare diem qualem fugiente per ortus
Sole thiestee noctem duxere micene
Ora ferox sicule laxavit mulciber ethne
Nec tulit in celum flammas sed vertice prono
Ignis in hesperium cecidit latus atra caribdis
Sanguineum fundo torsit mare flebile sevi
Latravere canes vestali raptus ab ara
Ignis et ostendens confectas flamma latinas
Scinditur in partes geminoque cacumine surgit
Thebanos imitata rogos tum cardine tellus
Subsedit veteremque iugis nutantibus alpes
Discussere nivem tetis maioribus undis
Hesperiam calpen summumque implevit atlanta
Indigetes flevisse deos urbisque laborem
Testatos sudore lares delapsaque templis
Dona suis dirasque diem fedasse volucres
Accipimus silvisque feras sub nocte relictis
Audaces media posuisse cubilia roma
Tum pecudum faciles humana ad murmura lingue
Monstrosique hominum partus numeroque modoque
Membrorum matremque suus conterruit infans
Diraque per populum cumane carmina vatis
Volgantur tunc quos sectis bellona lacertis
Seva movet cecinere deos crinemque rotantes
Sanguineum populis ululavunt tristia galli
Compositis plene gemuerunt ossibus urne
Tunc fragor armorum magneque per avia voces
Audite nemorum et venientes comminus umbre

Canes [illegible]

Indigetes [illegible]

Cumane [illegible]

Compositis [illegible]

Quique colunt iunctos extremis menibus agros
Diffugiunt ingens urbem cingebat Herinis
Excutiens pronam flagranti vertice pinum
Stridentesque comas Thebanam qualis Agaven
Impulit aut sevi contorsit tela Ligurgi
Eumenis aut qualem iussu Iunonis inique
Horruit Alcides viso iam Dite Megeram
Insonuere tube et quanto clamore cohortes
Miscentur tanta nox atra silentibus umbris
Edidit e medio visi consurgere campo
Tristia Syllani cecinere oracula manes
Tollentemque caput gelidas Anienis ad undas
Agricole Marium fracto fugere sepulcro
Hec propter placuit Tuscos de more vetusto
Acciri vates quorum qui maximus evo
Aruns incoluit deserte menia Lune
Fulminis edoctus motus venasque calentes
Fibrarum et motus errantis in aere penne
Monstra iubet primum que nullo semine discors
Protulerat natura rapi sterilique nefandos
Ex utero fetus infaustis urere flammis
Mox iubet et totam pavidis a civibus urbem
Ambiri et festo purgantes menia lustro
Longa per extremos pomeria cingere fines
Pontifices sacri quibus est permissa potestas
Turba minor sequitur ritu succincta Gabino
Vestalemque chorum ducit vittata sacerdos
Troianam cui fas soli vidisse Minervam
Tunc qui fata deum secretaque carmina servant
Et lotam parvo revocant Almone Cibelem
Et doctus volucres augur servare sinistras
Septemvirque epulis festus Titiique sodales
Et Salius leto portans ancilia collo
Attollens apicem generoso vertice flamen
Dumque illi effusam longis anfractibus urbem
Circueunt Aruns dispersos fulminis ignes
Colligit et terre mesto cum murmure condit
Datque locis numen sacris tunc admovet aris
Electa cervice marem iam fundere Bacchum
Ceperat obliquo molas inducere cultro
Impatiensque diu non grati victima sacri

Cornua subcincti premerent cum torva ministri
Deposito victum praebebat poplite collum
Nec cruor emicuit solitus sed vulnere laxo
Diffusum rutilo nigrum pro sanguine virus
Palluit attonitus sacris feralibus arruns
Atque iram superum raptis quesivit in extis
Terruit ipse color vatem nam pallida tetris
Viscera tincta notis gelido infecta cruore
Plurimus asperso variabat sanguine livor
Cernit tabe iecur madidum venasque minaces
Hostili de parte videt pulmonis anheli
Fibra latet parvusque secat vitalia limes
Cor iacet et saniem per hiantes viscera rimas
Emittunt produntque suas omenta latebras
Quodque nefas nullis impune apparuit extis
Ecce videt capiti fibrarum increscere molem
Alterius capitis pars egra et marcida pendet
Pars micat et celeri venas movet improba pulsu
His ubi concepit magnorum fata malorum
Exclamat vix fas superi quecumque movetis
Prodere me populis nec enim tibi summe litavi
Iuppiter hoc sacrum cesique in pectora tauri
Inferni venere dei non fanda timemus
Sed venient maiora metu dii visa secundent
Et fibris sit nulla fides sed conditor artis
Finxerit ista tages flexa sic omnia tuscus
Involvens multaque tegens ambage canebat
At figulus cui cura deos secretaque celi
Nosse fuit quem non stellarum egyptia memphis
Equaret visu numerisque moventibus astra
Aut hic errat ait nulla sine lege per evum
Mundus et incerto discurrunt sidera motu
Aut si fata movent urbi generique paratur
Humano matura lues terre ne dehiscent
Subsidentque urbes an tollet fervidus aer
Temperiem segetes tellus infida negabit
Omnis an effusis miscebitur unda venenis
Quod cladis genus o superi qua peste paratis
Sevitiam extremi multorum tempus in unum
Convenere dies summo si frigida celo
Stella nocens nigros saturni accenderet ignes

figulus mathematicus

Deucalioneos fudisset aquarius imbres.
Tota que diffuso latuisset in equore tellus.
Si seuos radiis nemeum phebe leonem
Nunc premeres toto flueret incendia mundo
Succensusque tuis flagrasset curribus ether.
Hii cessant ignes. tu qui flagrante minacem
Scorpion incendis cauda chelasque peruris
Quid tantum gradiue paras. nam mitis in alto
Iupiter occasu premitur. venusque salubre
Sidus hebet. motuque celer cillenius heret
Et celum mars solus habet. cur signa meatus
Deseruere suos. mundoque obscura feruntur.
Ensiferi nimium fulget latus orionis
Imminet armorum rabies ferrique potestas
Confundet ius omne manu. scelerique nefando
Nomen erit virtus. multosque exibit in annos
Hic furor et superos quid prodest poscere finem
Cum domino pax ista venit. duc roma malorum
Continuam seriem. cladesque in tempora multa
Extrahe ciuili tantum iam libera bello
Terruerant satis hec pauidam presagia plebem
Sed maiora premunt. nam qualis vertice pindi
Edonis ogigio decurrit plena lieo
Talis et attonitam rapitur matrona per urbem
Vocibus hys prodens urgentes pectora phebi
Quo feror o pean. qua me super ethera raptam
Constituis terra. video pangea niuosis
Cana iugis. latosque hemi sub rupe philippos
Quis furor hic o phebe. doce. que tela manusque
Romane miscent acies. bellumque sine hoste est
Quo diuersa feror. primos me ducis in ortus
Qua mare lagei mutatur gurgite nili
Hunc ego fluminea deformis truncus harena
Qui iacet agnosco. dubiam super equora sirtim
Arentemque feror libiem. quo tristis herinis
Transtulit emathias acies. nunc desuper alpis
Nubifere colles atque aeriam pirenen
Abripimur. patrie sedes remeamus in urbis
Impiaque in medio peraguntur bella senatu
Consurgunt partes iterum totumque per orbem
Rursus eo. noua da mihi cernere litora ponti
Telluremque nouam. vidi iam phebe philippos
Hec ait et lasso iacuit deserta furore

Iam ire patuere deum manifesta que belli
Signa dedit mundus leges que et federa rerum
Prescia monstrifero vertit natura tumultu
Indixit que nefas. cur hanc tibi rector olympi
Sollicitis visum mortalibus addere curam
Noscant venturas ut dira per omina clades
Sive parens rerum cum primum informia regna
Materiam que rudem flamma cedente recepit
Fixit in eternum causas qua cuncta coheret
Se quoque lege tenens et secula iussa ferentem
Fatorum immoto divisit limite mundum
Sive nil positum est sed sors incerta vagatur
Fert que refert que vices et habet mortalia casus
Sit subitum quodcumque paras sit ceca futuri
Mens hominum fati liceat sperare timenti
Ergo ubi concipiunt quantis sit cladibus orbi
Constatura fides superum ferale per urbem
Iustitium latuit plebeio tectus amictu
Omnis honos nullos comitata est purpura fasces
Tunc questus tenuere suos magnus que per omnes
Errabat sine voce dolor sic funere primo
Attonite tacuere domus cum corpora nondum
Conclamata iacent nec mater crine soluto
Exigit ad sevos famularum brachia planctus
Sed cum membra premit fugiente rigentia vita
Vultus que exanimes oculos que in morte minaces
Nec dum est ille dolor sed iam metus incubat amens
Miratur que malum cultus matrona priores
Deposuit meste que tenent delubra caterve
Hec lacrimis sparsere deos hec pectora duro
Adfixere solo laceras que in limine sacro
Attonite fudere comas votis que vocari
Assuetas crebris feriunt ululatibus aures
Nec cuncte summi templo iacuere tonantis
Divisere deos et nullis defuit aris
Invidiam factura parens quarum una madentes
Scissa genas planctu liventes atra lacertos
Nunc ait o misere contundite pectora matres
Nunc laniate comas neve hunc differte dolorem
Et summis servate malis nunc flere potestas

Dum pendet fortuna ducum cum vicerit alter
Gaudendum est. his se stimulis dolor ipse lacessit.
Necnon bella viri diversaque castra parentes
Effundunt iustas in numina seva querelas
O misere sortis quod non in punica nati
Tempora cannarum fuimus trebieque iuventus
Non pacem petimus superi date gentibus iram
Nunc urbes excite feras coniuret in arma
Mundus achemeniis decurrant medica susis
Agmina massageten sitiens non alliget hister
Fundat ab extremo flavos aquilone suevos
Albis et indomitum reni caput omnibus hostes
Reddite nos populis civile avertite bellum
Hinc dacus premat inde getes occurrat hiberis
Alter ad eoas hic vertat signa pharetras
Nulla vacet tibi roma manus vel perdere nomen
Si placet hesperium superi collapsus in ignes
Plurimus ad terram per fulmina decidat ether
Seve parens utrasque simul partesque ducesque
Dum non dum meruere feri tantone novorum
Proventu scelerum querunt uter imperet urbi
Vix tanti fuerat civilia bella movere
Ut neuter tales pietas peritura querelas
Egerit at miseros angit sua cura parentes
Oderuntque graves vivacia fata senecte
Servatosque iterum bellis civilibus annos
Atque aliquis magno querens exempla timori
Non alios inquit motus tunc fata parabant
Cum post teutonicos victor libicosque triumphos
Exul limosa marius caput abdidit ulva
Stagna avidi texere soli laxeque paludes
Depositum fortuna tuum mox vincula ferri
Exedere senem longusque in carcere pedor
Consul et eversa felix moriturus in urbe
Penas ante dabat scelerum mors ipsa refugit
Sepe virum frustraque hosti concessa potestas
Sanguinis invisi primo qui cedis in ictu
Diriguit ferrumque manu torpente remisit
Viderat immensam tenebroso in carcere lucem
Terribilesque deos scelerum mariumque futurum
Audieratque pavens fas hec contingere non est

[illegible]

Colla tibi det multas hic legibus evi
Ante suam mortes. vanum depone furorem
Si libet ulcisci delete funera gentis
Hunc Cimbri servate senem. non ille favore
Numinis ingenti superum protectus ab ira
Vir ferus et romam cupienti perdere fato
Sufficiens. idem pelago delatus iniquo
Hostilem in terram vacuisque mapalibus actus
Nuda triumphati iacuit per regna iugurte
Et penos pressit cineres. solacia fati
Cartago mariusque tulit. pariterque iacentes
Ignovere deis. libicas ibi colligit iras
Ut primum fortuna redit. servilia solvit
Agmina conflato sevas ergastula ferro
Exeruere manus. nulli gestanda dabantur
Signa ducis. nisi qui scelerum iam fecerat usum
Attulerat que in castra nefas. pro fata quis ille
Quis fuit ille dies marius quo menia victor
Corripuit. quanto que gradu mors seva cucurrit
Nobilitas cum plebe perit. late que vagatur
Ensis. et a nullo revocatum est pectore ferrum
Stat cruor in templis. multa que rubentia cede
Lubrica saxa madent. nulli sua profuit etas
Non senis extremum piguit vergentibus annis
Precipitasse diem. nec primo in limine vite
Infantis miseri nascentia rumpere fata
Crimine quo parvi cedem potuere mereri
Sed satis est iam posse mori. trahit ipse furoris
Impetus. et visum est lentum quesisse nocentem
Innumerum pars magna perit. rapuit que cruentus
Victor ab ignota vultus cervice recisos
Dum vacua pudet ire manu. spes una salutis
Oscula polluta fixisse trementia dextre
Mille licet gladii mortis nova signa sequantur
Degener o populus. vix secula longa decorum
Sic meruisse viris. nedum breve dedecus evi
Et vitam dum silla redit. cui funera vulgi
Flere vacant. vix te spersum per viscera bebi
Innumeras inter carpentis membra coronae
Discerpsisse manus. aut te presage malorum
Antoni. cuius laceris pendentia canis

Ora ferunt miles festa rogantia mense
Imposuit truncos lacerauit fimbria crassos
Seua tribunicio maduerunt robora tabo
Te quoque neglectum uiolate scevola dextre
Ante ipsum penetrale dee semperque calentes
Mactauere focos paruum sed fessa senectus
Sanguinis effudit iugulo flammisque pepercit
Septimus exequitur repetitis fascibus annus
Ille fuit in te mario modus omnia passo
Que peior fortuna potest atque omnibus uso
Que melior mensoque hominum quid fata pararent
Iam quot apud sacri cecidere cadauera portum
Aut collina tulit stratas quot porta cateruas
Tunc cum pene caput mundi rerum que potestas
Mutauit translata locum romanaque samnis
Vltra caudinas sperauit uulnera furcas
Silla quoque immensis accessit cladibus ultor
Ille quod exiguum restabat sanguinis urbi
Hausit dumque nimis iam putrida membra recidit
Excessit medicina modum nimiumque secuta est
Qua morbi duxere manus periere nocentes
Sed cum iam soli possent superesse nocentes
Tunc data libertas odiis resolutaque legum
Frenis ira ruit non uni cuncta dabantur
Sed fecit sibi quisque nefas semel omnia uictor
Iusserat infandum domini per uiscera ferrum
Exegit famulus nati maduere paterno
Sanguine certatum est cui ceruix cesa parentis
Cederet in fratrum ceciderunt premia fratres
Busta repleta fuga permixtaque uiua sepultis
Corpora nec latebre populum cepere ferarum
Hic laqueo fauces elisaque guttura fregit
Hic se precipiti iaculatus pondere dura
Dissiluit percussus humo mortesque cruento
Victori rapuere suas hic robora busti
Exstruit ipse sui nec dum omni sanguine fuso
Desilit in flammas et dum licet occupat ignes
Colla ducum pilo trepidam gestata per urbem
Et medio congesta foro cognoscitur illic
Quicquid ubique iacet scelerum non tracia tantum
Vidit bistonii stabulis pendere tiranni

Pendit inexpleto non fanda piacula busto
Cum laceros artus equataque volnera membris

Postibus anthei libici. nec grecia merens
Tot laceros artus pisea flevit in aula
Cum iam tabe fluunt confusaque tempore multo
Amisere notas miserorum dextra parentum
Colligit et pavido subducit cognita furto
Meque ipsum memini cesi deformia fratris
Ora rogo cupidum vetitisque inponere flammis
Omnia sillane lustrasse cadavera pacis
Perque omnes truncos cum qua cervice recisum
Conveniat quesisse caput. quid sanguine manes
Placatos catuli referam cum victima tristis
Inferias marius forsan nolentibus umbris
Vidimus et toto quamvis in corpore ceso
Nil anime letale datum. moremque nefande
Dirum sevitie pereuntis parcere morti
Avulse cecidere manus. exectaque lingua
Palpitat et muto vacuum ferit aera motu
Hic aures. alius spiramina naris adunce
Amputat ille cavis evolvit sedibus orbes
Ultimaque effodit spectatis lumina membris
Vix erit ulla fides tam sevi criminis unum
Tot penas cepisse caput. sic mole ruine
Fracta sub ingenti miscentur pondere membra
Nec magis informes veniunt ad littora trunci
Qui medio periere freto. quid perdere fructum
Iuvit. et ut vilem marii confundere vultum
Ut scelus hoc sille cedesque ostensa placeret
Agnoscendus erat. vidit fortuna colonos
Prenestina suos cunctos simul ense receptos
Unius populum pereuntem tempore mortis
Tunc flos hesperie latii iam sola iuventus
Concidit et misere maculavit ovilia rome
Tot simul infesto iuvenes occumbere leto
Sepe fames pelagique furor subiteque ruine
Aut terre celique lues aut bellica clades
Numquam pena fuit. densi vix agmina vulgi
Inter et exangues inmissa morte catervas
Victores movere manus vix cede peracta
Procumbunt dubiaque labant cervice sed illos
Magna premit strages peraguntque cadavera partem
Cedis. viva graves elidunt corpora trunci

Intrepidus tanti sedit securus ab alto
Spectator sceleris. miseri tot milia vulgi
Non piguit iussisse mori. congesta recepit
Omnia tirrenus sullana cadavera gurges
In fluvium cecidere prius. in corpora summi
Precipites hesere rates. et strage cruenta
Interruptus aquis fluxit prior amnis in equor
Ad molem stetit unda sequens. iam sanguinis alti
Vis sibi fecit iter. campumque effusa per omnem
Precipitique ruens tiberina in flumina rivo
Herentes adiuvit aquas. nec iam alveus amnem
Nec retinet ripe. redditque cadavera campo
Tandem tirrenas vix eluctatus in undas
Sanguine ceruleum torrenti dividit equor
His ne salus rerum. felix his silla vocari
His meruit tumulum medio sibi tollere campo
Hec rursus patienda manent. hoc ordine belli
Ibitur. hic stabit civilibus exitus armis
Quamquam agitant graviora metus. multumque coitur
Humani generis maiore in prelia damno
Exulibus mariis bellorum maxima merces
Roma recepta fuit. nec plus victoria sille
Prestitit. invisas penitus quam tollere partes
Hos alio fortuna vocas. olimque potentes
Concurrunt. neuter civilia bella moveret
Contentus quo silla fuit. sic mesta senectus
Preteritique memor flebat metuensque futuri
At non magnanimi percussit pectora bruti
Terror. et in tanta pavidi formidine motus
Pars populi lugentis erat. sed nocte sopora
Parrasis obliquos helice cum verteret axes
Atria cognati pulsat non ampla cathonis
Invenit insomnem volventem publica cura
Fata virum. casusque urbis. cunctisque timentem
Securumque sui. farique his vocibus orsus
Omnibus expulse terris olimque fugate
Virtutis iam sola fides. quam turbine nullo
Excutiet fortuna tibi. tu mente labantem
Dirige me dubium certo tu pectore firma
Namque alii magnum. vel cesaris arma sequntur
Dux bruto cato solus erit. pacemne tueris

In concussa tenens dubio vestigia mundo
An placuit ducibus scelerum populique furentis
Cladibus inmixtum civile absolvere bellum
Quemque sue rapiunt scelerata in prelia cause
Hos polluta domus leges que in pace timende
Hos ferro fugienda fames mundique ruine
Permiscenda fides. nullum furor egit in arma
Castra petunt magna victi mercede. tibi uni
Per se bella placent. quid tot durasse per annos
Profuit inmunes corrupti moribus evi
Hoc solum longe precium virtutis habebis
Accipient alios. facient te bella nocentem.
Ne tantum o superi liceat feralibus armis
Has et movisse manus. nec pila lacertis
Missa tuis. ceca telorum in nube ferentur
Nec tanta in cassum virtus eat. ingeret omnis
Se belli fortuna tibi. quis nolet ab isto
Ense mori quamvis alieno vulnere labens
Et scelus esse tuum. melius tranquilla sine armis
Ocia solus ages. sicut celestia semper
Inconcussa suo volvuntur sidera lapsu
Fulminibus propior terre succenditur aer
Imaque telluris ventos tractusque coruscos
Flammarum accipiunt. nubes excedit olimpus
Lege deum minimas rerum discordia turbat
Pacem magna tenent. quam lete cesaris aures
Accipient tantum venisse in prelia civem
Nam prelata suis numquam diversa dolebit
Castra ducis magni. nimium placet ipse catoni
Si bellum civile placet. pars magna senatus
Et dux privato gesturus prelia consul
Sollicitant. proceres que alii. quibus adde catonem
Sub iuga pompei. toto iam liber in orbe
Solus cesar erit. quod si pro legibus arma
Ferre iuvat patriis. libertatem que tueri
Nunc neque pompei brutum neque cesaris hostem
Post bellum victoris habes. sic fatur. at illi
Archano sacras reddit cato pectore voces
Summum brute nefas civilia bella fatemur
Sed que fata trahunt virtus secura sequetur
Crimen erit superis et me fecisse nocentem

Sidera quis mundum qz uelit spectare cadentem
Expers ipse metus · quis cum ruat arduus ether
Terra labet mixto coeuntis pondere mundi
Complosas tenuisse manus · gentes ne furorem
Hesperium ignote romanaqz bella sequentur
Diducti qz fretis alio sub sidere reges
Otia solus agam · procul hunc arcete furorem
O superi · motura dacas ut clade getasqz
Securo me roma cadat · ceu morte parentem
Natorum orbatum longum producere funus
Ad tumulos iubet ipse dolor · iuvat ignibus atris
Inseruisse manus · constructoqz aggere busti
Ipsum atras tenuisse faces · non ante revellar
Exanimem quam te complectar roma · tuumqz
Nomen libertas · et inanem prosequar umbram
Sic eat · inmites romana piacula divi
Plena ferant · nullo fraudemus sanguine bellum
O utinam celi qz deis herebi qz liceret
Hoc caput in cunctas damnatum exponere penas
Devotum hostiles decium pressere caterve
Me gemine figant acies · me barbara telis
Rheni turba petat · cunctis ego pervius hastis
Excipiam medius totius vulnera belli
Hic redimat sanguis populos · hac cede luatur
Quidquid romani meruerunt pendere mores
Ad iuga cur faciles populi · cur seva volentes
Regna pati pereunt · me solum invadite ferro
Me frustra leges · et inania iura tuentem
Hic dabit · hic pacem iugulus · finemqz malorum
Gentibus hesperiis · post me regnare volenti
Non opus est bello · quin publica signa ducemqz
Pompeium sequimur · nec si fortuna favebit
Hunc qz totius sibi ius promittere mundi
Non bene compertum est · ideo me milite vincat
Ne sibi se vicisse putet · sic fatur · et acres
Irarum movit stimulos · iuvenisqz calorem
Excitat in nimios belli civilis amores
Interea phebo gelidas pellente tenebras
Pulsate sonuere fores · quas sancta relicto
Hortensi merens irrupit marcia busto
Quondam virgo toris melioris iuncta mariti

Mox ubi conubii precium mercesque soluta est
Tercia iam soboles alios fecunda penates
Impletura datur geminas et sanguine matris
Impletura domos sed postquam condidit urna
Supremos cineres miserando concita vultu
Effusas laniata comas contusaque pectus
Verberibus crebris cineresque ingesta sepulcri
Non aliter placitura viro sic mesta profatur
Dum sanguis inerat dum vis materna peregi
Iussa cato geminos excepi feta maritos
Visceribus lassis partuque exhausta revertor
Iam nulli tradenda viro da federa prisci
Illibata thori da tantum nomen inane
Conubii liceat tumulo scripsisse catonis
Marcia ne dubium longo queratur in evo
Mutarim primas expulsa an tradita tedas
Non me letorum sociam rebusque secundis
Accipis in curas venio partemque laborum
Da michi castra sequi cur tuta in pace relinquar
Et sit civili propior cornelia bello
Hee flexere virum voces et tempora quamquam
Sint aliena thoris iam fato in bella vocante
Federa sola tamen vanaque carencia pompa
Iura placent sacrisque deos admittere testes
Festa coronato non pendent limine serta
Infulaque in geminos discurrit candida postes
Legittimeque faces gradibusque acclinis eburnis
Stat thorus et picto vestes discriminat auro
Turritaque premens frontem matrona corona
Translata vitat contingere limina planta
Non timidum nupte leviter tectura pudorem
Lutea demissos velarunt flammea vultus
Baltheus aut fluxos gemmis astringit amictus
Colla monile decens humerisque herencia primis
Suppara nudatos cingunt angusta lacertos
Sicut erat mesti servat lugubria cultus
Quoque modo natos hoc est amplexa maritum
Obsita funerea velatur purpura lana
Non soliti lusere sales nec more sabino
Excepit tristis convicia festa maritus
Pignora nulla domus nulla coiere propinqui

Iunguntur taciti contentique auspice bruto
Ille nec horrificam sancto dimovit ab ore
Cesariem duroque admisit gaudia vultu
Ut primum tolli feralia viderat arma
Intonsos rigidam in frontem descendere canos
Passus erat mestamque genis increscere barbam
Uni quippe vacat studiis odiisque carenti
Humanum lugere genus nec federa prisci
Sunt temptata thori iusto quoque robur amori
Restitit hii mores hec duri immota catonis
Secta fuit servare modum finemque tenere
Naturamque sequi patrieque impendere vitam
Nec sibi sed toti genitum se credere mundo
Huic epule vicisse famem magnique penates
Submovisse hiemem tecto preciosaque vestis
Hirtam membra super romani more quiritis
Induxisse togam venerisque hic maximus usus
Progenies urbi pater est urbique maritus
Iusticie cultor rigidi servator honesti
In commune bonus nullosque catonis in actus
Subrepsit partemque tulit sibi nata voluptas
Interea trepido discedens agmine magnus
Menia dardanii tenuit campana coloni
Hec placuit belli sedes hinc summa moventis
Hostis in occursum sparsas extendere partes
Umbrosis mediam qua collibus apenninus
Erigit italiam nullo qua vertice tellus
Altius intumuit propiusque accessit olimpo
Mons intermedius geminas se porrigit undas
Inferni superique maris collesque coercent
Hinc tirrena vado frangentes equora pise
Illic dalmaticis obnoxia fluctibus ancon
Fontibus hic vastis immensos concipit amnes
Fluminaque in gemini spargit divortia ponti
In levum cecidere latus veloxque metaurus
Crustumiumque rapax et iunctus sapis isauro
Senaque et adriacas qui verberat aufidus undas
Quoque magis nullum tellus se solvit in amnem
Eridanus fractas devolvit in equora silvas
Hesperiamque exhaurit aquis hunc fabula primum
Populea fluvium ripas umbrasse corona

Quaque diem primum transverso limite ducens
Succendit Phebus flagrantibus ethera loris
Ignigenis raptis penitus tellure perusta
Hunc habuisse pares phebeis ignibus undas
Nec minor hic nilo si non per plana iacentis
Egipti libicis nilus stagnaret arenis
Nec minor hic hystro nisi quod dum permeat orbem
Hyster casuras in quelibet equora fontes
Accipit et sithicas non exit solus in undas
Dexteriora petens montis declivia tibrim
Unda facit rutubamque cavum delabitur inde
Vulturnus que celer nocturne que editor aure
Sarnus et umbrose liris per regna marice
Vestinis impulsus aquis radens que salerni
Culta siler nullas que vado qui macra moratus
Alnos vicine procurrit in equora lune
Longior educto qua surgit in aera dorso
Gallica rura videt devexas que excipit alpes
Tunc umbris marsis que ferax domitus que sabello
Vomere piniferis amplexus rupibus omnes
Indigenas latii populos non deserit ante
Hesperiam quam cum scilleis clauditur undis
Extenditque suas in templa lacinia rupes
Longior italia donec confinia pontus
Solveret incumbens terras que repelleret equor
At postquam gemino tellus elisa profundo est
Extremi colles siculo cessere peloro
Cesar in arma furens nullas nisi sanguine fuso
Gaudet habere vias quod non terat hoste vacantes
Hesperie fines vacuos que irrumpat in agros
Atque ipsum non perdat iter consertaque bellis
Bella gerat non tam portas intrare patentes
Quam fregisse iuvat nec tam patiente colono
Arva premi quam si ferro populetur et igni
Concessa pudet ire via civem que videri
Tunc urbes latii dubie vario que favore
Ancipites quamquam primo terrore ruentis
Cessure belli denso tamen aggere firmant
Menia et abrupto circumdant undique vallo
Saxorum que orbes et que super eminus hostem
Tela petant altis murorum turribus aptant

Pronior in magnum populus pugnat et minaci
Cum terrore fides. ut cum mare possidet auster
Flatibus horrisonis. hunc equora tota secuntur
Si rursus tellus pulsu laxata tridentis
Eolii tumidis immittat fluctibus eurum
Quamvis icta novo ventum tenuere priorem
Equora nubifero quod polus cum cesserit euro
Vendicat unda nothum. facilis sed vertere mentes
Terror erat dubiam quod fidem fortuna ferebat
Gens etrusca fuga trepidi nudata libonis
Ius quod sui pulso iam perdidit umbria thermo
Nec gerit auspiciis civilia bella paternis
Cesaris audito conversus nomine silla
Varum ut admote pulsarunt auximon ale
Per diversa ruens neglecto menia tergo
Qua silve qua saxa fugit. depellitur arce
Lentulus esculea. victor cedentibus instat
Divertit quod acies. solus quod ex agmine tanto
Dux fugit et nullas ducentia signa cohortes
Tu quoque nudatam commisse deseris arcem
Scipio nucerie. quamquam firmissima pubes
His sedeat castris. iam pridem cesaris armis
Parthorum seducta metu. qua gallica damna
Supplevit magnus. dum quod ipse ad bella vocaret
Donavit socero romani sanguinis usum
At te corfini validis circumdata muris
Tecta tenent pugnax domiti. tua classica servat
Oppositus quondam polluto tiro miloni
Ut procul immensam campo consurgere nubem
Ardentes quod acies percussis sole corusco
Conspexit telis. socii decurrite dixit
Fluminis ad ripas. unde quod immergite pontem
Et tu montanis totus nunc fontibus exi
Atque omnes trahe gurges aquas. ut spumeus alnos
Discussa compage feras. hoc limite bellum
Hereat. hac hostis lentus terat otia ripa
Precipitem cohibete ducem. victoria nobis
Hic primum stans cesar erit. nec plura locutus
Devolvit rapidum ne quicquam menibus agmen
Nam prior e campis ut conspicit amne soluto
Rumpi cesar iter. calida prolatus ab ira

No satis est muris latebras quesisse timori
obstructis campos fluviis et arce parat
pugnam? Non si tumido me gurgite Ganges
Summoveat stabit iam flumine cesar in ullo
post rubiconis aquas equitum properate caterve
et simul pedites ruituri ascendite pontem
hec ubi dicta levis totas accepit habenas
in campum sonipes crebroque simillima nimbo
trans ripam validi torsere tela lacerti
ingreditur pulsa fluvium statione vacantem
Cesar et ad tutas hostis compellitur arces
Et iam moturas ingentia pondera turres
Erigit et mediis subrepsit vinea muris
Ecce nefas belli reseratis agmina portis
Captivum traxere ducem civisque superbi
Constitit ante pedes vultu tamen alta minaci
Nobilitas recta ferrum cervice poposcit
Scit cesar penamque peti veniamque timeri
vive licet nolis et nostro munere dixit
Cerne diem victis iam spes bona partibus esto
Exemplumque mei vel si libet arma retempta
Et nil hac venia si viceris ipse paciscor
fatur et astrictis laxari vincula palmis
imperat heu quanto melius vel cede peracta
parcere romano potuit fortuna pudori
penarum extremum civi quod castra secutus
Sit patrie magnumque ducem totumque senatum
ignoscit premit ille graves interritus iras
Et secum romam ne petis pacisque recessus
degener in medios belli non ire furores
Iam dudum moriture paras rue certus et omnes
lucis rumpe moras et cesaris effuge munus
Nescius interea capti ducis arma parabat
Magnus ut admixto firmaret robore partes
Iamque secuturo iussurus classica phebo
temptandasque ratus moturi militis iras
alloquitur tacitas veneranda voce cohortes
O scelerum ultores melioraque signa secuti
O vere romana manus quibus arma senatus
Non privata dedit votis deposcite pugnam
Ardent hesperii sevis populatibus agri

[illegible]

Gallica per gelidas rabies perfunditur alpes
Iam tetigit sanguis pollutos cesaris enses
Dii melius belli tulimus quod damna priores
Ceperit inde nefas. iamiam me preside roma
Supplicium penamque petat. nec enim ista vocari
prelia iusta decet. patrie sed vindicis iram
Nec magis hoc bellum est quam cum catilina paravit
Arsuras in tecta faces. sociusque furoris
Lentulus exertique manus vesana cethegi
O rabies miseranda ducis. cum fata camillis
Te cesar magnisque velint miscere metellis
Ad cinnas mariosque venis. sterne profecto
Ut catulo iacuit lepidus nostrasque secures
passus sicanio tegitur qui carbo sepulcro
Quique feros movit sertorius exul hiberos
Quamquam si qua fides. his te quoque iungere cesar
Invideo nostrasque manus quod roma furenti
Opposuit. parthorum utinam post prelia sospes
Et scithicis victor crassus remeasset ab oris
Ut simili causa caderes qua particus hosti
Te quoque si superi titulis accedere nostris
Iusserunt. valet in torquendo dextera pilo
fervidus hec iterum circa precordia sanguis
Incaluit. disces non esse ad bella fugaces
Qui pacem potuere pati. licet ille solutum
Defectumque vocet. ne vos mea terreat etas
Dux sit in hiis castris senior dum miles in illis
Quo potuit civem populus perducere liber
Ascendi supraque nihil nisi regna reliqui
Non privata cupis romana quisquis in urbe
pompeium transire paras. hinc consul uterque
Hinc acies statura ducum. cesarne senatus
victor erit. non tam ceco trahis omnia cursu
Teque nihil fortuna pudet. multisne rebellis
Gallia iam lustris etasque impensa labori
Dant animos. reni gelidis quod fugit ab undis
Occeanumque vocans incerti stagna profundi
Territa quesitis ostendit terga britannis
An vane tumuere mine. quod fama furoris
Expulit armatam patriis e sedibus urbem
Heu demens non te fugiunt me cuncta secuntur

[illegible]

Qm tu signa tuli toto fulgentia ponto
Ante bis exactum quam cynthia conderet orbem
Omne fretum pelagi metuens pirata reliquit
Angustaque domum terrarum in sede poposcit
Idem per scithici profugum divortia ponti
Indomitum regem romanaque fata morantem
Ad mortem silla felicior ire coegi
Pars mundi mihi nulla vacat, sed tota tenetur
Terra meis quocumque iacet sub sole trophetis
Hinc me victorem gelidas ad fasidos undas
Arctos habet. medius calida mihi cognitus axis
Egipto atque umbras nusquam flectente siene
Occasus mea iura timent. tethinque fugacem
Qui ferit hesperius post omnia flumina betis
Me domitus cognovit arabs. me marte feroces
Heniochi notique erepto vellere colchi
Capadoces mea signa timent. et dedita sacris
Aerii iudea dei. mollesque Sophene
Armenios. cilicasque feros. taurosque subegi
Quid socero bellum. preter civile reliqui
Verba ducis nullo partes clamore secuntur
Nec matura petunt promisse classica pugne
Sensit et ipse metum magnus. placuitque referri
Signa. nec in tante discrimina mittere pugne
Iam victum fama non visi cesaris agmen
Pulsus ut armentis primo certamine taurus
Silvarum secreta petit. vacuosque per agros
Exul in adversis explorat cornua truncis
Non redit in pastus nisi cum cervice recepta
Excussi placuere tori. mox reddita victor
Quoslibet in saltus comitantibus agmina tauris
Invito pastore trahit. sic viribus impar
Tradidit hesperiam. profugusque per appula rura
Brundusii tutas conscendit magnus in arces
Urbs est dictis olim possessa colonis
Quos creta profugos vexere per equora puppes
Cicropie victumque mentitis tesea velis
Hanc latus angustum iam se cogentis in artum
Hesperie tenuem producit in equora linguam
Adriacas flexis claudit que cornibus undas
Nec tamen hoc artis immissum faucibus equor

portus erat si non violentos insula choros
Exciperet saxis lassasque refunderet undas
Hinc illinc montes scopulose rupis aperto
Opposuit natura mari flatusque removit
Ut tremulo starent contente fune carine
Hinc late patet omne fretum seu vela ferantur
In portus corcyra tuos seu leva petatur
Illiris ionias vergens epidamnus in undas
Huc fuga nautarum cum totas adria vires
Movit et in nubes abiere ceraunia cumque
Spumosus calaber perfunditur equore sason
Ergo ubi nulla fides rebus post terga relictis
Nec licet ad duros martem convertere hiberos
Cum medie iaceant inmensis finibus alpes
Tunc sobole e tanta natum cui firmior etas
Alloquitur mundi iubeo temptare recessus
Eufraten nilumque move quo nominis usque
Nostri fama venit quas est vulgata per urbes
Post me roma ducem sparsos per rura colonos
Redde mari silicas farios hinc concute reges
Tigranemque meum nec farnacis arma relinquas
Admoneo nec populos utrosque vagantes
Armenia pontique feras per littora gentes
Rifeas que manus et quas tenet equore denso
Pigra palus scithici patiens meotica plaustri
Sed quid plura moror totos mea nate per ortus
Bella feres toto que urbes agitabis in orbe
Perdomitas omnes redeant in castra triumphi
Et vos qui latios signatis nomine fastos
Primus in epirum boreas agat inde per arva
Graiorum macetumque novas adquirite vires
Dum paci dat tempus hiemps sic fatur et omnes
Iussa gerunt solvunt que cavas a littore puppes
At numquam patiens pacis longeque quietis
Armorum ne quid fatis mutare liceret
Assequitur generique premit vestigia cesar
Sufficerent aliis tot primo menia cursu
Rapta tot oppresse depulsis hostibus arces
Ipsa caput mundi bellorum maxima merces
Roma capi facilis sed cesar in omnia preceps
Nil actum credens cum quid superesset agendum

Instat atrox et adhuc quamvis possederit omnem
Italiam, extremo sedeat quod littore Magnus
Communem dolet esse tamen. nec rursus aperto
Volt hostes errare freto, sed molibus undas
Constrinxit et latum deiectis rupibus equor.
ypalage
Cedit in inmensum cassus labor. omnia pontus
Haurit saxa vorax, montesque inmiscet arenis.
Ut maris egei medias si celsus in undas
Erix
Depellatur Erix, nulle tamen equore rupes
Emineat, vel si convulso vertice Gaurus
Decidat in fundum penitus stagnantis Averni.
Ergo ubi nulla vado tenuit sua pondera moles,
Tunc placuit cesis innectere vincula silvis
Roboraque inmensis late religare cathenis.
Tales fama canit tumidum super equora Xersem
Construxisse vias, multum cum pontibus ausus
Europamque Asie Sestonque admovit Abido
Incessitque fretum rapidi super Hellespontum,
Non Eurum zephirumque timens, cum vela ratesque
In medium deferret Athon. sic ora profundi
Arctantur casu nemorum. tunc aggere multo
Surgit opus longeque tremunt sub equore turres.
Pompeius tellure nova compressa profundi
Ora videns curis animum mordacibus angit,
Ut reseret pelagus spargatque per equora bellum.
Sepe noto plene tensisque rudentibus acte
Ipsa maris per claustra rates fastigia molis
Discussere salo spaciumque dedere carinis,
Tortaque per tenebras validis balista lacertis
Multifidas iaculata faces. ut tempora tandem
Furtive placuere fuge, ne littora clamor
Nauticus exagitet, ne bucina dividat horas,
Neu tuba premonitos deducat ad equora nautas,
Precepit sociis. iam ceperat ultima Virgo
Phebum laturas ortu precedere Chelas,
Cum taciti solvere rates. non anchora voces
Movit, dum spissis avellitur uncus arenis.
Dum iuga curvantur mali dumque ardua pinus
Erigitur, pavidi classis siluere magistri,
Strictaque pendentes deducunt carbasa naute.

Nec quantum validos nec sibilat annua ventos
Dux et votis hoc te fortuna precatur
Quam retinere vetas liceat sibi perdere semper
Italiam. vix fata sinunt. nam murmure vasto
Impulsum rostris sonuit mare. fluctuat unda
Totque carinarum permixtis equora sulcis
Ergo hostes portis quas omnis solverat urbis
Cum fato conversa fides. murisque recepti
Precipiti cursu flexi per cornua portus
Ora petunt. pelagusque dolent contingere classes
Heu pudor exigua est fugiens victoria magnus
Angustus puppes mittebat in equora limes
Artior euboica que calchida verberat unda
Hic hesere rates gemine classique paratas
Excepere manus. tractoque in littora bello
Hic primum rubuit civili sanguine nereus
Cetera classis abit summis spoliata carinis
Ut pagasea ratis peteret cum fasidos undas
Cianeas tellus emisit in equora cautes
Rapta puppe minor subtracta est montibus argo
Vanaque percussit pontum simplegas inanem
Et statura redit. Iam phebum urgere monebat
Non idem eoi color etheris. alba que nondum
Lux rubet et flammas propioribus eripit astris
Iam plyas hebet. flexi iam plaustra boetis
In faciem puri redeunt languentia celi
Maioresque latent stelle. calidumque refugit
Lucifer ipse diem. pelagus iam magne tenebas
Non ea fata ferens. que cum super equora toto
Predonem sequerere mari. lassata triumphis
Descivit fortuna tuis. cum coniuge pulsus
Et natis totosque trahens in bella penates
Vadis adhuc ingens populis comitantibus exul
Queritur indigne sedes longinqua ruine
Non quia te superi patrio privare sepulchro
Maluerint pharie busto damnantur arene
Parcitur hesperie procul hoc et in orbe remoto
Abscondat fortuna nefas. romanaque tellus
Immaculata sui servatur sanguine magni

Sequitur :: Tercius Lib[er]

PROPULIT UT

classem velis cedentibus auster
Incumbens mediumque rates
tenuere profundum.
Omnis in Ionios specta-
bat nauita fluctus
Solus ab hesperia non fle-
xit lumina terra
Magnus. dum patrios portus.
dum littora numquam
Ad visus reditura suos: tectumque cacumen
Nubibus et dubios cernit vanescere montes
Inde soporifero cesserunt languida somno
Membra ducis. diri tum plena horroris imago
Visa caput mestum per hiantes iulia terras
Tollere et accenso furialis stare sepulcro
Sedibus elisiis campoque expulsa piorum
Ad stigias inquit tenebras. manesque nocentes
Post bellum ciuile trahor. vidi ipsa tenentes
Eumenides quaterent quas vestris lampadas armis
Preparat innumeras puppes acherontis adusti
Portitor in multas laxantur tartara penas
Vix operi cuncte dextra properante sorores
Sufficiunt lassant rumpentes stamina parcas
Coniuge me letos duxisti magne triumphos
Fortuna est mutata toris: semperque potentes
Detrahere in cladem fato damnata maritos
Innupsit tepido pelex cornelia busto
Hereat illa tuis per bella per equora signis
Dum non securos liceat mihi rumpere somnos
Et nullum vestro vacuum sit tempus amori
Sed teneat cesar que dies et iulia noctes
Me non lethee coniunx oblivia ripe
Immemorem fecere tui: regesque silentum
Permisere sequi. veniam te bella gerente
In medias acies. numquam tibi magne per umbras
Perque meos manes genero non esse licebit
Abscidis frustra ferro tua pignora belli
Te faciet ciuile meum. sic fata refugit
Umbra per amplexus trepidi dilapsa mariti
Ille dei quamvis cladem manesque minentur
Maior in arma ruit. certa cum mente malorum

Et quid ait vani terremur imagine visus
Aut nil est sensus animis a morte relictum
Aut mors ipsa nil. Titan iam pronus in undas
Ibat et igniferi tantum demerserat orbis
Quantum deesse solet lune seu plena futura est
Seu iam plena fuit. tunc obtulit hospita tellus
Et posito remis petierunt littora malo
Cesar ut emissas venti rapuere carinas
Absconditque fretum classes. et littore solus
Dux stetit hesperio. non illum gloria pulsi
Letificat magni. queritur quod tuta per equora
Terga ferant hostes. nec enim iam sufficit ulla
Precipiti fortuna viro. nec vincere tanti
Ut bellum differret erat. tunc pectore curas
Expulit armorum. pacique intentus agebat
Quoque modo vanos populi conciret amores
Gnarus. et irarum causas. summamque favoris
Annona momenta trahi. namque asserit urbes
Sola fames. emiturque metus. cum segne potentes
Vulgus alunt. nescit plebes ieiuna timere
Curio sicanias transcendere iussus in urbes
Qua mare tellurem subitis aut obruit undis
Aut scidit et medias fecit sibi littora terras
Vis ingens illic pelagi semperque laborant
Equora ne rupti repetant confinia montes
Bellaque sardoas etiam sparguntur in oras
Utraque frugiferis est insula nobilis arvis
Nec plus hesperiam longinquis messibus ulle
Nec romana magis complerunt horrea terre
Ubere vix glebe superat cessantibus austris
Cum medium nubes borea cogente sub axem
Effusis magnum libie tulit imbribus annum
Hec ubi sunt provisa duci. tunc agmina ductor
Non armata trahens. sed pacis habentia vultum
Tecta petit patrie. proh si remeasset in urbem
Gallorum tantum populis. arctoque subacta
Quam seriem rerum longa premittere pompa
Quas potuit belli facies. ut vincla rheno
Oceanoque daret. celsos ut gallia currus
Nobilis et flavis sequeretur mixta britannis

puppibus accessus faciles legere rudentes

perdidit o qualem vincendo plura triumphum
Non illum letis vadentem cetibus urbes
Sed tacite videre metu nec constitit usquam
Obvia turba duci gaudet tamen esse timori
Tam magno populis et se non mallet amari
Iamque et precipites superaverat Anxuris arces
Et qua pontinas via dividit uda paludes
Qua sublime nemus Scitice qua regna Diane
Quaque iter est latiis ad summam fascibus Albam
Excelsa de rupe procul iam conspicit urbem
Arctoi toto non visam tempore belli
Miratusque sue sic fatur menia Rome
Tene deum sedes non ullo Marte coacti
Deseruere viri pro qua pugnabitur urbe
Di melius quod non Latias Eous in oras
Nunc furor incubuit nec iuncto Sarmata velox
Pannonio Dacisque Getes admixtus habenti
Tam pavidum tibi Roma ducem fortuna pepercit
Quod bellum civile fuit sic fatur et urbem
Attonitam terrore subit namque ignibus atris
Creditur ut capte rapturus menia Rome
Sparsurusque deos fuit hec mensura timoris
Velle putant quodcumque potest non omina festa
Non fictas leto voces simulare tumultu
Vix odisse vacat Phebea Palatia complet
Turba patrum nullo cogendi iure senatus
E latebris educta suis non consule sacre
Fulserunt sedes non proxima lege potestas
Pretor adest vacueque loco cessere curules
Omnia Cesar erat private curia vocis
Testis adest sedere patres censere parati
Si regnum si templa sibi iugulumque senatus
Exiliumque petat melius quod plura iubere
Erubuit quam Roma pati tamen exit in iram
Viribus an possent obsistere iura per unum
Libertas experta virum pugnaxque Metellus
Ut videt ingenti Saturnia templa revelli
Mole rapit gressus et Cesaris agmina rumpens
Ante fores nondum reseratae constitit edis
Usque adeo solus ferrum mortemque timere

Auri nescit amor · pereunt discrimine nullo
Amisse leges · et pars vilissima rerum
Certamen movistis opes prohibensque rapina
Victorem · clara testatur voce tribunus
Non nisi per nostrum vobis percussa patebunt
Templa latus · nullasque feres nisi sanguine sparsas
Raptor opes · certe violata potestas
Invenit ista deos · crassumque in bella secutae
Seva tribunitie voverunt prelia dire
Detege iam ferrum · neque enim tibi turba verenda est
Spectator scelerum · deserta stamus in urbe
Non feret e nostro sceleratus premia miles
Sunt quos prosternas populi · que menia dones
Pacis ad exhauste spolium non cogit egestas
Bellum · cesar habes · his magnam victor in iram
Vocibus accensus · vanam spem mortis honeste
Concipis · haud inquit iugulo se polluet isto
Nostra metelle manus · dignum te cesaris ira
Nullus honos faciet · te vindice tuta relicta
Libertas · non usque adeo permiscuit imis
Longus summa dies · ut non si voce metelli
Serventur leges · malint a cesare tolli
Dixerat · et nondum foribus cedente tribuno
Acrior ira subit · sevos circumspicit enses
Oblitus simulare togam · iam cotta metellum
Compulit audaci nimium desistere cepto
Libertas inquit populi quem regna coercent
Libertate perit · cuius servaveris umbram
Si quicquid iubeare velis · tot rebus iniquis
Paruimus victi · venia est hec sola pudoris
Degenerisque metus · nullum potuisse negari
Ocius avertat diri mala semina belli
Damna movent populos · si quos sua iura tuentur
Non sibi sed domino gravis est que servit egestas
Protinus abducto patuerunt templa metello
Tunc rupes tarpeia sonat · magnoque reclusas
Testatur stridore fores · tunc conditus imo
Eruitur templo · multis non tactus ab annis
Romani census populi · quem punica bella
Quem dederant perses · quem victi preda philippi

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Qd tibi roma fuga pirrus trepidante reliqt
Quo te fabricius regi nō vendidit auro
Quidquid parcorum mores servastis avorum
Qd dites asie populi misere tributum
victorique dedit minoia creta metello
Qd cato longinqua vexit sup equora cipro
Tunc orientis opes captorū qz ultima regū
Que pompeianis plata est gaza triumphis
Egeritur; tristi spoliantur templa rapina
pauperior qz fuit tunc primum cesare roma
Interea totum magni fortuna per orbem
Secum casuras in prelia moverat urbes
proxima vicino vires dat grecia bello
phocaicas amfissa manus scopulosa qz cirra
parnasusqz iugo misit desertus utroqz
Boeotij coiere duces quos impiger ambit
fatidica chefisos aqua cadmea qz dirce
pisee qz manus populis qz p̄ equora mittens
Sicanijs alfeus aquas tunc menala linqt
Archas et herculeam miles trachina oetheam
Thesproti driopes qz ruunt quercus qz silentes
Chaonio veteres liquerunt vertice selle
Exhausit totas quamvis delectus athenas
Exigue phebea tenent navalia puppes
Tres qz petunt veram credi salamina carine
Iam dilecta Iovi centenis venit in arma
Creta vetus populis gnososqz agitare pharetras
Docta nec eois peior gortina sagittis
Tunc qui dardaniam tenet oricon et vagus altis
Dispersus silvis athamas et nomine prisco
Enchelie versi testantes funera cadmi
Colchis et adriacas spumans absirtos in undas
penei qui rura colunt quorū qz labore
Thessalus hemoniam vomer proscindit iolcon
Inde lacessitum primo mare cū rudis argo
Miscuit ignotas temerato littore gentes
prima qz cum ventis pelagi qz furentibus undis
Composuit mortale genus fatis qz per illam
Accessit mors una ratem tunc linquitur hemus
Trachius et populum foloe mentita biformem
Deseritur strimon tepido committere nilo

[illegible]

[illegible]

[illegible]

3

23

Bistonias consuetus agros et barba Coralli
Sarmaticas ubi perdit aquas sparsaque profundo
Multifidi Peucen unum caput alluit Histri
Mysiaque et tellus gelido perfusa Caico
Idalis et nimium glebis exilis Arisbe
Quique colunt Pitanen et que tua munera Pallas
Lugent damnate Phebo victore Celene
Quaque celer rectis descendens Marsya ripis
Errantem Meandron adit mixtusque refertur
Passaque ab auriferis tellus exire metallis
Pactolon qua culta secat non vilior Hermus — pactolon
Iliaci quoque signa manus perituraque castra
Ominibus petiere suis nec fabula Troie
Continuit Phrygiique ferens se Cesar Iuli
Accedunt Syrie populi desertus Orontes
Et felix sic fama Ninos ventosa Damascos
Gazaque et arbusto palmarum dives Idume
Et Tyros instabilis pretiosaque murice Sidon
Has ad bella rates non flexo limite ponti
Certior haud ullis duxit Cynosura carinis
Phenices primi fame si creditur ausi
Mansuram rudibus vocem signare figuris
Nondum flumineas Memphis contexere biblos
Noverat et saxis tantum volucresque feresque
Sculptaque servabant magicas animalia linguas
Deserit Taurique nemus Perseaque Tarsos
Coryciumque patens exesis rupibus antrum
Mallos et extreme resonant navalibus Ege
Itque Cilix iusta iam non pirata carina
Movit et Eoos bellorum fama recessus
Qua colitur Ganges toto qui solus in orbe
Hostia nascenti contraria solvere Phebo
Audet et adversum fluctus impellit in Eurum
Hic ubi Pelleus post Tethyos equora ductor
Constitit et magno vinci se fassus ab orbe est
Quaque ferens rapidum diviso gurgite fontem
Vastis Indus aquis mixtum non sentit Hydaspen
Quique bibunt tenera dulces ab harundine sucos
Et qui tingentes croceo medicamine crinem
Fluxa coloratis astringunt carbasa gemmis
Quique suas struxere pyras vivique calentes — pira

Conscendere rogos. proch quanta est gloria genti
Iniecisse manum fatis vita que repletos
Quod superest donasse diis. venere feroces
Cappadoces duri populus non cultor amani
Armenius que tenens voluentem saxa nisphatem
Ethera tangentes siluas liquere choatre
Ignotum vobis arabes venistis in orbem
Umbras mirati nemorum non ire sinistras
Tunc furor extremos mouit romanus orestas
Carmanosque duces quorum iam flexus in austrum
Ether non totam mergi tamen aspicit arcton
Lucet et exigua velox ibi nocte boetes
Ethiopum que solum quod non premeretur ab ulla
Signiferi regione poli nisi poplite lapso
Ultima curuati procederet ungula tauri
Quaque caput rapido tollit cum tigride magnus
Eufrates quos non diuersis fontibus edit
Persis et incertum est tellus si misceat amnes
Quod potius sit nomen aquis sed sparsus in agros
Fertilis eufrates farie vice fungitur unde
At tigrim subito tellus absorbet hiatu
Occultos que tegit cursus rursus que renatum
Fonte nouo flumen pelagi non abnegat undis
Inter cesareas acies diuersa que signa
Pugnaces dubium parthi tenuere fauorem
Contenti fecisse duos. tinxere sagittas
Errantes scithie populi quos gurgite bactros
Includit gelido vastis que hircania siluis
Hinc lacedemonii moto gens aspera freno
Eniochi seuis que affinis sarmata moschis
Colchorum qua rura secat ditissima fasis
Qua creso fatalis halys qua vertice lapsus
Riseo tanais diuersi nomina mundi
Imposuit ripis asie que et terminus idem
Europe medie dirimens confinia terre
Nunc huc nunc illuc qua flectitur ampliat orbem
Quaque fretum torrens meotidis egerit undas
Pontus et herculeis aufertur gloria metis
Oceanum que negat solas admittere gades
Hinc et sidone gentes auro que ligatas
Substringens arisbe comas hic fortis arius
Longa que sarmatici soluens ieiunia belli

tigris
eufrates

mesdis

arisbe

Massagetes · quo fugit equo · fulvusque Geloni
Non cum Memnoniis deducens agmina regnis
Cirus et effusis numerato milite telis
Descendit Perses · fratrini que ultor amoris
Equora cum tantis percussit classibus / unum
Tot reges habuere ducem · coiere nec umquam
Tam varie cultu gentes · tam dissona vulgi
Ora · tot immense comites missura ruine
Excivit populos / et dignas funere Magni
Exequias fortuna dedit · non corniger Amon
Mittere Marmaridas cessavit in arma catervas
Quidquid ab occiduis Libie patet arida Mauris
Usque Paretonias eoa ad littora Sirtes
Acciperet felix ne non semel omnia Cesar
Vincendum pariter Farsalia prestitit orbem
Ille ubi deseruit trepidantis menia Rome
Agmine nubiferam rapto supervolat Alpem
Cumque alii fame populi terrore paverent
Focais in dubiis ausa est servare iuventus
Non Graia levitate fidem · signataque iura
Et causas non fata sequi · tamen ante furorem
Indomitum duramque viri deflectere mentem
Pacifico sermone parant · hostemque propinquum
Orant Cecropie prelata fronde Minerve
Semper in externis populo communia vestro
Massiliam bellis testatur fata tulisse
Comprensa est Latiis quecumque annalibus etas
Et nunc ignoto si quos petis orbe triumphos
Accipe devotas externa in prelia dextras
At si funestas acies · si dira paratis
Prelia discordes lacrimas civilibus armis
Secretumque damus · tractentur vulnera nulla
Sacra manu · si celicolis furor arma dedisset
Aut si terrigene temptarent astra gigantes
Non tamen auderet pietas humana vel armis
Vel votis prodesse Iovi · sortisque deorum
Ignarum mortale genus · per fulmina tantum
Sciret adhuc celo solum regnare Tonantem
Adde quod innumere concurrunt undique gentes
Nec sic horret iners scelerum contagia mundus
Ut gladiis egeant civilia bella coactis

Sit mens ista quidem cunctis nec vera recusent
ffata nec hec alius committat prelia miles
Cui non conspecto languescit dextra parente
Tela sed diversi prohibebunt spargere fratres
ffinis adest rerum si non committitis illis
Arma quibus fas est. hec nobis summa precandi
Terribiles aquilas infesta per signa relinquas
Urbe procul nostrisque velis te credere muris
Excludique sinas admisso Cesare bellum
Sit locus exceptus sceleri Magno que tibi que
Tutus ut invicte fatum si consulat urbi
ffedera si placeant sit quo veniatis inermes
Vel cum tanta vocent discrimina Martis Hiberi
Quid rapidum deflectis iter non pondera rerum
Nec momenta sumus numquam felicibus armis
Usa manus patrie primis a sedibus exul
Et post translatas exuste Phocidos arces
Menibus exiguis alieno in littore tuti
Illustrat quos sola fides si claudere muros
Obsidione paras et vi perfringere portas
Excepisse faces tectis et tela parati
Undarum raptos aversis fontibus haustus
Querere et effossam sitientes lambere terram
Et desit si larga Ceres tunc horrida cerni
ffeda que contingi maculato carpere morsu
Nec pavet hic populus pro libertate subire
Obsessum Peno gessit quod Marte Saguntum
Pectoribus rapti matrum frustra que trahentes
Ubera sicca fame medios mittentur in ignes
Uxor et a caro poscet sibi fata marito
Vulnera miscebunt fratres bellum que coacti
Hoc potius civile gerent sic Graia iuventus
ffinierat cum turbato iam prodita vultu
Ira ducis tandem testata est voce dolorem
Vana movet Graios nostri fiducia cursus
Quamvis Hesperium mundi properemus ad axem
Massiliam delere vacat gaudete cohortes
Obvia prebentur fatorum munere bella
Ventus ut amittit vires nisi robore dense
Occurrunt silve spatio diffusus inani
Ut que perit magnus nullis obstantibus ignis

Sic hostes mihi desse nocet damnumque putamus
Armorum nisi qui vinci potuere rebellent
Sed si solus eam demissis degener armis
Tunc mihi tota patet iam non excludere tantum
Inclusisse volunt at enim contagia belli
Dira fugant dabitis penas pro pace petita
Et nichil esse meo discetis tucius evo
Quam duce me bellum sic postquam fatus ad urbem
Haud trepidam convertit iter tunc menia clausa
Conspicit et densa iuvenum vallata corona
Haud procul a muris tumulus surgentis in altum
Telluris parvum diffuso vertice campum
Explicat hec patiens longo munimine cingi
Visa duci rupes tutisque aptissima castris
Proxima pars urbis celsam consurgit in arcem
Par tumulo mediisque sedent convallibus arva
Tunc res inmenso placuit statura labore
Aggere diversos vasto committere colles
Sed prius ut totam qua terra cingitur urbem
Clauderet a summis perduxit ad equora castris
Longum Cesar opus fontesque et pabula campi
Amplexus fossa densas tollentia pinnas
Cespitibus crudaque extruxit brachia terra
Iam satis hoc Graie memorandum contigit urbi
Eternumque decus quod non impulsa nec ipso
Strata metu tenuit flagrantis in omnia belli
Precipitem cursum raptisque a Cesare cunctis
Vincitur una mora quantum est quod fata tenentur
Quodque virum toti properans imponere mundo
Hos perdit fortuna dies tunc omnia late
Procumbunt nemora et spoliantur robore silve
Ut cum terra levis mediam virgultaque molem
Suspendant structa laterum compage ligatam
Artet humum pressus ne cedat turribus agger
Lucus erat longo numquam violatus ab evo
Obscurum cingens connexis aera ramis
Et gelidas alte summotis solibus umbras
Hunc non ruricole panes nemorumque potentes
Silvani nimpheque tenent sed barbara ritu
Sacra deum structe diris altaribus are
Omnisque humanis lustrata cruoribus arbor

Si qua fidem meruit superos mirata vetustas
Illis et volucres metuunt insistere ramis
Et lustris recubare fere: nec ventus in illas
Incubuit silvas. excussaque nubibus atris
Fulgura: non ullis frondem prebentibus auris
Arboribus suus horror inest. tum plurima nigris
Fontibus unda cadit. simulacraque mesta deorum
Arte carent cesisque extant informia truncis
Ipse situs putrique facit iam robore pallor
Attonitos non vulgatis sacrata figuris
Numina sic metuunt. tantum terroribus addit
Quos timeant non nosse deos. iam fama ferebat
Sepe cavas motu terre mugire cavernas
Et procumbentes iterum consurgere taxos
Et non ardentis fulgere incendia silve
Roboraque amplexos circumfluxisse dracones
Non illum populi propiore frequentant cultu
Sed cessere deis. medio cum phebus in axe est
Aut celum nox atra tenet. pavet ipse sacerdos
Accessus dominumque timet deprendere luci
Hanc iubet inmisso silvam procumbere ferro
Nam vicina operi belloque intacta priori
Inter nudatos stabat densissima montes
Sed fortes tremuere manus. motique verenda
Maiestate loci si robora sacra ferirent
In sua credebant redituras membra secures
Implicitas Cesar magno torpore cohortes
Ut vidit primus raptam vibrare bipennem
Ausus et aeriam ferro proscindere quercum
Effatur merso violata in robora ferro
Iam ne quis vestrum dubitet subvertere silvam
Credite me fecisse nefas. tum paruit omnis
Imperiis non sublato secura pavore
Turba. sed expensa superorum et Cesaris ira
Procumbunt orni. nodosa impellitur ilex
Silvaque Dodones et fluctibus aptior alnus
Et non plebeios luctus testata cupressus
Tum primum posuere comas et fronde carentes
Admisere diem. propulsaque robore denso
Sustinuit se silva cadens. gemuere videntes
Gallorum populi. muris sed clausa iuventus

Exultat. quis enim lesos impune putaret
Esse deos. servat multos fortuna nocentes
Et tantum miseris irasci numina possunt
Vtque satis cesi nemoris quesita per agros
Plaustra ferunt. curvoque soli cessantis aratro
Agricole raptis annum flevere iuvencis
Dux tamen impatiens hesuri ad menia martis
Versus ad hyspanas acies extremaque mundi
Iussit bella geri. stellatis axibus agger
Erigitur geminasque equantes menia turres
Accipit. he nullo fixerunt robore terram
Sed per iter longum causa repsere latenti
Cum tantum nutaret onus telluris inanes
Concussisse sinus querentem erumpere ventum
Credidit et muros mirata est stare iuventus
Illinc tela cadunt excelsas urbis in arces
Sed maior graio romana in corpora ferro
Vis inerat. neque enim solis excussa lacertis
Lancea sed tenso baliste turbine rapta
Haud unum contenta latus transire quiescit
Sed pandens perque arma viam perque ossa relicta
Morte fugit. superest telo post vulnera cursus
At saxum quotiens ingenti verberis ictu
Excutitur qualis rupes quam vertice montis
Abscidit impulsu ventorum adiuta vetustas
Frangit cuncta ruens nec tantum corpora pressa
Exanimat. totos cum sanguine dissipat artus
Ast ubi hostiles defensa testudine muros
Tecta subit virtus armisque innexa priores
Arma ferunt galeamque extensus protegit umbo
Que prius ex longo nocuerunt missa recessu
Iam post terga cadunt. nec graiis flectere iactum
Haud facilis labor est longinqua ad tela parati
Tormenti mutare modum. sed pondere solo
Contenti nudis evolvunt saxa lacertis
Dum fuit armorum series ut grandine tecta
Innocua percussa sonant sic omnia tela
Respuit. at postquam virtus incensa virorum
Perpetuam rupit defesso milite cratem
Singula continuis cesserunt ictibus arma
Tunc adoperta levi procedit vinea terra

Nota vinea est [illegible]

Sub cuneum pluteis et tecti fronte latentes
Moliri murum parat eruere ferro
Menia nunc aries suspenso fortior ictu
Incussus densi compagem solvere muri
Temptat et impositis unum subducere saxis
Sed super et flammis et magne fragmine molis
Et sudibus crebris et adusti roboris ictu
Percusse cedunt crates frustraque labore
Exhausto fessus repetit tentoria miles
Summa fuit graiis starent ut menia voti
Ultro acies inferre parant armisque coruscas
Nocturni texere faces audaxque iuventus
Erumpit non hasta viros non letifer arcus
Telum flamma fuit rapiensque incendia ventus
Per Romana tulit celeri munimina cursu
Nec quamvis viridi luctetur robore lentas
Ignis agit vires teda sed raptus ab omni
Consequitur nigri spatiosa volumina fumi
Nec solum silvas sed saxa ingentia solvit
Et crude putri fluxerunt pulvere cautes
Procubuit maiorque iacens apparuit agger
Spes victis telluris abit placuitque profundo
Fortunam temptare mari non robore picto
Ornatas decuit fulgens tutela carinas
Sed rudis et qualis procumbit montibus arbor
Conseritur stabilis navalibus area bellis
Et iam turrigeram Bruti comitata carinam
Venerat in fluctus Rhodani cum gurgite classis
Sthecados arva tenens nec non et graia iuventus
Omne suum fatis voluit committere robur
Grandevosque senes mixtis armavit ephebis
Accepit non sola viros que stabat in undis
Classis et emeritas repetunt navalibus alnos
Ut matutinos spargens super equora Phebus
Fregit aquis radios et liber nubibus ether
Et posito Borea pacem tenuentibus austris
Servatum bello iacuit mare movit ab omni
Quisque sua statione ratem paribusque lacertis
Cesaris hinc puppes hinc graio remige classis
Tollitur impulse tonsis tremuere carine
Crebraque sublimes convellunt verbera puppes

cautes

Cornua romane classis valide qz triremes
Quasqz quater surgens extructi remigis ordo
Commovet et plures que mergunt equore pinus
Multiplices cinxere rates / hoc robur aperto
Oppositum pelago / lunata classe recedunt
Ordine contente gemino crevisse liburne
Celsior at cunctis bruti pretoria puppis
Verberibus senis agitur / molem qz profundo
Invehit et summis longe petit equora remis
Ut tantum medii fuerat maris / utraqz classis
Quod semel excussis posset transcurrere tonsis
Innumere vasto miscentur in ethere voces
Remorum qz sonus premitur clamore / nec ulle
Audiri potuere tube / tunc cerula verrunt
Atqz in transtra cadunt et remis pectora pulsant
Ut primum rostris crepuerunt obvia rostra
In puppim rediere rates / emissa qz tela
Aera texerunt / vacuum qz cadentia pontum
Et iam diductis extendunt cornua rostris
Diverse qz rates laxate classe recepte
Ut quotiens estus zefiris euris qz repugnat
Huc abeunt fluctus / illo mare / sic ubi puppes
Sulcato varios duxerunt gurgite tractus
Quod tulit illa ratis / remis / hec retulit equor
Sed graiis habiles pugnam qz lacessere pinus
Et temptare fugam / nec longo frangere giro
Cursum / nec tarde flectenti cedere clavo
At romana ratis stabilem prebere carinam
Certior / et terre similem bellantibus usum
Tunc in signifera residenti puppe magistro
Brutus ait / pateris ne acies errare profundo
Artibus / et certas pelagi / iam consere bellum
Phocaicis medias rostris oppone carinas
Paruit / obliquas et prebuit hostibus alnos
Tunc quecunqz ratis temptavit robora bruti
Ictu victa suo percussa qz capta cohesit
Ast alias manice qz ligant teretes qz catene
Se qz tenent remis / tecto stetit equore bellum
Iam non excussis torquentur tela lacertis
Nec longinqua cadunt iaculato vulnera ferro
Miscentur qz manus / navali plurima bello

Ensis agit / stat quisque sue de robore puppis
Pronus in adversos ictus / multique perempti
E ratibus cecidere suis . cruor altus in unda
Spumat / et obducto concrescit sanguine fluctus
Et quas immissi traxerunt vincula ferri
Has prohibent iungi conferta cadavera puppes
Semianimes alii vastum subiere profundum
Hauseruntque suo permixtum sanguine pontum
Hii luctantem animam lenta cum morte trahentes
Fractarum o subita ratium periere ruina
Irrita tela suas peragunt in gurgite cedes
Et quodcumque cadit frustrato pondere ferri
Exceptum mediis invenit vulnus in undis
Phocaicis romana ratis vallata carinis
Robore diducto dextrum levumque tuetur
Equo marte latus / cuius dum pugnat ab alta
Puppe Catus / graiumque audax aplustre retentat
Terga simul pariter missis et pectora telis
Transfigitur / medio concurrit pectore ferrum
Et stetit incertus flueret quo vulnere sanguis
Donec utrasque simul largus cruor expulit hastas
Divisitque animam / sparsitque in vulnere letum
Dirigit huc puppem miseri quoque dextra Telonis
Qua nullam melius pelago turbante carine
Audivere manum / nec lux est notior ulli
Crastina / seu phebum videat . seu cornua lune
Semper venturis componere carbasa ventis
Hic latie rostro compagem ruperat alni
Pila sed in medium venere trementia pectus
Avertitque ratem morientis dextra magistri
Dum cupit in sociam Giareus erepere puppim
Excipit inmissum suspensa per ilia ferrum
Affixusque rati telo retinente pependit
Stant gemini fratres fecunde gloria matris
Quos eadem variis genuerunt viscera fatis
Discrevit mors seva viros / unumque relictum
Agnovere miseri sublato errore parentes
Eternis causam lacrimis / tenet ille dolorem
Semper et amissum fratrem lugentibus offert
Quorum alter mixtis obliquo pectine remis
Ausus romane graia de puppe carine

In iecit manum / sed eam gravis insuper ictus
Amputat · illa tamen visu quo p[re]nderat hesit
Deriguit q[ue] tenens strictis inmortua nervis
Crevit in adversis virtus · plus nobilis ire
Truncus habet · forti q[ue] instaurat prelia leva
Rapturus q[ue] suam procumbit in equora dextram
Hec q[ue] cum toto manus est abscisa lacerto
Iam clipeo telis q[ue] carens · n[on] conditus ima
Puppe · sed expositus fr[atern]a q[ue] pectore nudo
Arma tegens / crebra confixus cuspide p[er]stat
Tela q[ue] multorum leto casura suorum
Emerita iam morte tenet · tum volnere multo
Effugientem animam lassos collegit in artus
Membra q[ue] contendit toto quicu[m]q[ue] manebat
Sanguine et hostilem defectis robore nervis
Insiluit solo nociturus pondere puppim
Strage virum cumulata ratis / multo q[ue] crore
Plena · per obliquum crebros latus accipit ictus
At p[ost]q[uam] ruptis pelagus compagib[us] hausit
Ad summos repleta foros · descendit in undas
Vicinum involvens contorto vertice pontum
Equora discedunt mersa diducta carina
In q[ue] locum puppis cecidit mare · multa q[ue] ponto
Prebuit illa dies varii miracula fati
Ferrea dum puppi rapidos manus inserit uncos
Affixit Lycidam · mersus foret ille profundo
Sed prohibent socii suspensa q[ue] crura retentant
Scinditur avulsus · nec sic ut vulnere sanguis
Emicuit lentus · ruptis cadit undiq[ue] venis
Discursus q[ue] anime diversa in membra meantis
Interceptus aquis / nullius vita perempti
Est tanta dimissa via · pars ultima trunci
Tradidit in letum vacuos vitalibus artus
At tumidus qua pulmo iacet · q[ua] viscera fervent
Heserunt ibi fata diu · luctata q[ue] multum
Hac cum parte viri / vix omnia membra tulere
Dum nimium pugnax unius turba carine
Incumbit prono lateri · vacuam q[ue] relinquit
Qua caret hoste ratem / congesto robore puppis
Versa / cava pelagus texit nautas q[ue] carina
Brachia nec licuit vasto iactare profundo

Sed clauso periere mari tamen utraque leti
Conspecta est diri facies / cum forte natantem
Diverse rostris iuvenem fixere carine
Discessit medius tam vastos pectus adictus
Nec prohibere valent obstrictis ossibus ictus
Quo minus era sonent / eliso ventre per ora
Eiectat saniem permixtus viscera sanguis
Postquam inhibent remis / puppes / at vostra reducunt
Deiectum in pelagus perfosso pectore corpus
Vulneribus transmisit aquas / pars maxima turbe
Naufraga iactatis morti obluctata lacertis
Puppis ad auxilium socie concurrit · at illi
Robora cum vetitis prensarent altius ulnis
Nutaretque ratis populo peritura recepto
Impia turba super medios ferit illa lacertos
Brachia linquentes graia pendentia puppi
A manibus cecidere suis / non amplius unde
Sustinuere graves / in summo gurgite truncos
Iamque omni fusis nudato milite telis
Invenit arma furor / remum contorsit in hostem
Alter · at hic totum validis aplustre lacertis
Avulsasque rotat expulso remige sedes
In pugnam fregere rates · sidentia pessum
Corpora cesa tenent · spoliantque cadavera ferro
Multi inopes teli iaculum letale revulsum
Vulneribus traxere suis · et viscera leva
Oppressere manu · validos dum prebeat ictus
Sanguis et hostilem cum torserit exeat hastam
Nulla tamen plures hoc edidit equore clades
Quam pelago diversa lues · nam pinguibus ignis
Affixus tedis / et tecto sulphure vivax
Spargitur / at faciles prebere alimenta carine
Nunc pice / nunc liquida rapuere incendia cera
Nec flammas superant unde / sparsisque per equor
Iam ratibus / fragmenta ferus sibi vendicat ignis
Hic recipit fluctus extinguat ut equore flammas
Hii ne mergantur tabulis ardentibus herent
Mille modos inter leti · mors una timori est
Qua cepere mori · nec cessat naufraga virtus
Tela legit deiecta mari / ratibusque ministrat
Incertasque manus ictu languente per undas

Blant/nunc rara datur si copia ferri ·
Voluntur pelago · sevus complectitur hostem
Hostis · et implicitis gaudent subsidere membris
Mersurique mori/ pugna fuit unus in illa
Eximius foceus/ animam servare sub und
Scrutari que fretum/ si quid mersisse arenis
Et nimis affixos unci convellere morsus
Adductum quotiens non senserit anchora funem
Hic ubi compressum penitus deduxerat hostem
Victor/ et incolumis summas remeabat ad undas
Sed se per vacuos credit dum surgere fluctus
Puppibus occurrit/ tandemque sub equore mansit
Hii super hostiles iecerunt corpora remos
Et ratium tenuere fugam/ non perdere letum
Maxima cura fuit/ multus sua vulnera puppi
Affixit moriens/ et rostris abstulit ictus
Stantem sublimi thirenum culmine prore
Ligdamus excusse balearis tortor habene
Glande petens · solido fregit cava tempora plumbo
Sedibus expulsi postquam cruor omnia rupit
Vincula/ procubuit oculi · stat lumine rapto
Attonitus/ mortis que illas putat esse tenebras
At postquam sensit membris constare vigorem
Vos ait o socii sicut tormenta soletis
Me quoque mittendis rectum componite telis
Egere quod superest anime thirene per omnes
Bellorum casus/ ingentem militis usum
Hoc habet ex magna defunctum parte cadaver
Viventis ferire loco/ sic fatus in hostem
Ceca tela manu · sed non tamen irrita mittit
Excipit hec iuvenis generosi sanguinis argus
Qua iam non medius descendit in ilia venter
Adiuvit que suo procumbens corpore ferrum
Stabat iam capte diversa parte carine
Infelix argi genitor/ non ille iuvente
Tempore focaicis ulli cessurus in armis
Victum evo robur cecidit · fessus que senecta
Exemplum non miles erat/ qui funere viso
Sepe cadens longe senior per transtra carine
Pervenit ad puppim/ spirantes que invenit artus
Non lacrime cecidere genis · non pectora tundit

[illegible interlinear glosses]

Distentus riguit toto sed corpore palmis
Non subit atque oculos vasto obduxere tenebre
Et miserum cernens agnoscere desinit Argum
Ille caput labens et iam languentia colla
Viso patre levat. vox fauces nulla solutas
Prosequitur. tacito tantum petit oscula vultu
Invitatque patrem claudenda ad lumina dextre
Ut torpore senex caruit, viresque cruentus
Cepit habere dolor, non perderem tempora dixit
A superis permissa deis. iugulumque senilem
Confodiam. veniam misero concede parenti
Argi, quod amplexus, extrema quod oscula fugi
Nondum destituit calidus tua vulnera sanguis
Semianimisque iaces et adhuc potes esse superstes
Sic fatus, quamvis capulum per viscera missi
Polluerit gladii, tamen alta sub equora tendit
Precipiti saltu, letum precedere nati
Festinantem animam morti non credidit uni.
Inclinant iam fata ducum, nec iam amplius anceps
Belli casus erat. Graie pars maxima classis
Mergitur, ast alie mutato remige puppes
Victores vexere suos. navalia pauci
Precipiti tenuere fuga. quis in urbe parentum
Fletus erat. quantus matrum per litora planctus
Coniunx sepe sui confusis vultibus unda
Credidit ora viri romanum amplexa cadaver
Accensisque rogis miseri de corpore trunco
Certavere patres. at Brutus in equore victor
Primus Cesareis pelagi decus addidit armis

[illegible marginal glosses]

At procul

extremis terrarum
Cesar in oris
Martem scevus agit
non multa cede nocentem
Maxima sed fati
ducibus momenta daturum
Iure pari rector castris Afranius illis
Ac Petreius erat. concordia duxit in equas

Imperium commune vices tutela que valli
Pervigil alterno paret custodia signo
His preter latias acies erat impiger astur
Vectones que leves profugi que a gente vetusta
Gallorum celte miscentes nomen hiberis
Colle tumet modico leni que excrevit in altum
Pingue solum tumulo super hunc fundata vetusta
Surgit hilerda manu placidis prelabitur undis
Hesperios inter sicoris non ultimus amnes
Saxeus ingenti quem pons amplectitur arcu
Hibernas passurus aquas et proxima rupes
Signa tenet magni nec cesar colle minori
Castra levat medius dirimit tentoria gurges
Explicat hinc tellus campos effusa patentes
Vix oculo prendente modum campos que coherces
Cinga rapax vetitus fluctus et littora cursu
Occeani pepulisse tuo nam gurgite mixto
Qui prestat terris aufert tibi nomen hiberus
Prima dies belli cessavit marte cruento
Spectandas que ducum vires numerosa que signa
Exposuit piguit sceleris pudor arma furentum
Continuit patrie que et ruptis legibus unum
Donavere diem prono cum cesar olimpo
In noctem subita circumdedit agmina fossa
Dum prime perstant acies hostem que fefellit
Et prope consertis obduxit castra maniplis
Luce nova collem subito conscendere cursu
Qui medius tutam castris dirimebat hilerdam
Imperat huc hostem pariter terror que pudor que
Impulit et rapto tumulum prior agmine cepit
His virtus ferrum que locum promittit at illis
Ipse locus miles rupes oneratus in altas
Nititur adverso que acies in monte supina
Heret et in tergum casura umbone sequentis
Erigitur nulli telum vibrare vacabat
Dum labat et fixo firmat vestigia telo
Dum scopulos stirpes que tenent atque hoste relicto
Cedunt ense viam vidit lapsura ruina
Agmina dux equitem que iubet succedere bello
Munito que latus levo producere giro
Sic pedes ex facili nullo que urgente receptus

Iritus et victor subducto marte pependit
Hactenus armorum discrimina/ cetera bello
Ffata dedit varijs incertus motibus aer
Pigro bruma gelu siccis que aquilonibus herens
Ethere constricto pluvias in nube tenebat
Vrebant montana nives · campos que iacentes
Non durature conspecto sole pruine
Atque omnis propior mergenti sidera celo
Aruerat tellus hiberno dura sereno
Sed postquam vernus calidum titana recepit
Sidera respiciens delapse portitor helles
Atque iterum equatis ad iuste pondera libre
Temporibus vicere dies · tunc sole relicto
Cinthia quo primum cornu dubitanda refulsit
Exclusit boream flammas que accepit ab euro
Ille suo nubes quascumque invenit in orbe
Torsit in occiduum nabatheis flatibus orbem
Et quas sentit arabs/ et quas gangetica tellus
Exalat nebulas/ quicquid concrescere primus
Sol patitur/ quicquid celi fuscator eoi
Impulerat chorus/ et quicquid defenderat indos
Incendere diem nubes oriente remote
Nec medio potuere graves incumbere mundo
Sed nimbos rapuere fuga/ vacat imbribus arctos
Et nothus/ in solam calpem fluit humidus aer
Hic ubi iam zephiri fines/ et summa olimpi
Cardo tenet tethim/ vetiti transcurrere densos
Involuere globos/ congestum que aeris atri
Vix recipit spatium quod separat ethere terram
Iam que polo presse largos densantur in imbres
Spissate que fluunt/ nec servant fulmina flammas
Quamvis crebra micent/ extinguit fulgura nimbus
Hinc imperfecto complectitur aera giro
Arcus · vix ulla variatus luce colorem
Occeanum que bibit/ raptos que ad nubila fluctus
Pertulit/ et celo defusum reddidit equor
Iam que pirenee quas nunquam solvere titan
Evaluit fluxere nives/ fracto que madescunt
Saxa gelu · tunc que solitis e fontibus exit
Non habet unda vias · tam largas alveus omnes
A ripis accipit aquas/ Iam naufraga campo
Iam naufraga

Hic autor dicit quod arma [illegible] ab aqua rapta natabant [illegible]

Cesaris arma natant impulsaque gurgite multo
Castra labant alto restagnant flumina vallo
Non pecorum raptus faciles non pabula mersi
Ulla ferunt sulci tectarum errore viarum
Fallitur occultos sparsus populator in agros
Iamque comes semper magnorum prima malorum
Seva fames aderat nulloque obsessus ab hoste
Miles eget toto censu non prodigus emit
Exiguam Cererem proh lucri pallida tabes
Non deest prolato ieiunus venditor auro
Iam tumuli collesque latent iam flumina cuncta
Condidit una palus vastaque voragine mersit
Absorpsit penitus rupes ac tecta ferarum
Detulit atque ipsas hausit subitisque frementes
Vorticibus contorsit equos et reppulit estus
Fortior oceani nec Phebum surgere sensit
Nox subiecta polo et rerum discrimina miscet
Deformis celi facies iunctaeque tenebre
Sic mundi pars ima iacet quam zona nivalis
Perpetueque premunt hiemes non sidera celo
Ulla videt sterili non quicquid frigore gignit
Sed glacie medios signorum temperat ignes
Sic o summe parens mundi sic sorte secunda
Equorei rector facias neptune tridentis
Et tu perpetuis impendas aera nimbis
Tu remeare vetes quoscumque emiseris estus
Non habeant amnes declivem ad litora cursum
Sed pelagi referantur aquis concussaque tellus
Laxet iter fluviis hos campos Renus inundet
Hos Rodanus vastos obliquent flumina fontes
Riphéas huc solve nives huc stagna lacusque
Et pigras ubicumque iacent effunde paludes
Et miseras bellis civilibus eripe terras
Sed parvo fortuna viri contenta pavore
Plena redit solitoque magis favere secundi
Et veniam meruere dei iam rarior aer
Et par Phebus aquis densas in vellera nubes
Sparserat et noctis ventura luce rubebant
Servatoque loco rerum discessit ab astris
Humor et ima petit quicquid pendebat aquarum
Tollere silva comas stagnis emergere colles

Sicoris campos

Incipiunt / viso que die durescere valles
Utque habuit ripas Sicoris / campos que reliquit
Primum cana salix madefacto vimine parvam
Texitur in puppim / ceso que inducta iuvenco
Vectoris patiens tumidum superenatat amnem
Sic venetus stagnante pado / fuso que britannus
Navigat oceano / sic cum tenet omnia nilus
Conseritur bibula menfitis cimba papiro
His ratibus traiecta manus festinat utrimque
Succisum curvare nemus / fluvii que ferocis
Incrementa timens / non primis robora ripis
Imposuit / medios pontem distendit in agros
At ne quid Sicoris repetitis audeat undis
Spargitur in sulcos / et scisso gurgite rivis
Dat penam maioris / postquam omnia fatis
Cesaris ire videt / celsam petreius ilerdam
Deserit et noti diffisus viribus orbis
Indomitos querit populos / et semper in arma
Martis amore feros / et tendit in ultima mundi
Nudatos cesar colles / deserta que castra
Conspiciens / capere arma iubet / nec querere pontem
Nec vada / sed duris fluvium superare lacertis
Paretur / rapuit que ruens in prelia miles
Quod fugiens timuisset iter / mox uda receptis
Membra fovet armis / gelidos que a gurgite cursu
Restituunt artus / donec decresceret umbra
In medium surgente die / iam que agmina summa
Carpit eques / dubii que fuge pugne que tenentur
Attollunt gemine campo iuga saxea rupes
Valle cava media / tellus hinc ardua celsos
Continuat colles / tute quos inter opaco
Anfractu latuere vie / quibus hoste potito
Faucibus / emitti terrarum in devia martis
In que feras gentes cesar videt / ite sine ullo
Ordine ait / rapto que fuga convertite bellum
Et faciem pugne vultus que inferte minaces
Nec liceat pavidis ignava occumbere morte
Excipiant recto fugientes pectore ferrum
Dixit / et ad montem tendentem prevenit hostem
Illic exiguo paulum distantia vallo
Castra locant / postquam spatio languentia nullo

Postquam spatio languentia nullo

Mutua conspicuos habuerunt castra vultus
Hinc fratres natos que suos videre patres que
Deprensum est civile nefas / tenuere parumper
Ora metu / tantum nutu motoque salutant
Ense suos / mox ut stimulis maioribus ardens
Rupit amor leges / audet transcendere vallum
Miles / in amplexus effusas tendere palmas
Hospitis ille ciet nomen / vocat ille propinquum
Admonet hunc studiis consors puerilibus etas
Nec romanus erat qui non agnoverat hostem
Arma rigant lacrimis / singultibus oscula rumpunt
Et quamvis nullo maculatus sanguine miles
Que potuit fecisse timet / quid pectora pulsas
Quid vesane gemis / fletus quid fundis inanes
Nec te sponte tua sceleri parere fateris
Usque adeo ne times quem tu facis ipse timendum
Classica dant bellum / sevos tu neglige cantus
Signa ferant cessa / iam iam civilis erinis
Concidet / et cesar generum privatus amabit
Nunc ades eterno complectens omnia nexu
O rerum mixti que salus concordia mundi
Et sacer orbis amor / magnum nunc secula nostra
Tot scelerum / populo venia est erepta nocenti
Agnovere suos / pro numine fata sinistro
Exigua requie tantas augentia clades
Pax erat / et castris miles permixtus utrisque
Errabat / duro concordes cespite mensas
Instituunt et permixto libamina baccho
Graminei luxere foci / iuncto que cubili
Extrahit insomnes bellorum fabula noctes
Quo primum steterat campo / qua lancea dextra
Exierat / dum que gessere fortia iactant
Et dum multa negant / quod solum fata petebant
Est miseris renovata fides / atque omne futurum
Crevit amore nefas / nam postquam federa pacis
Cognita petreio / se que et sua tradita venum
Castra videt / famulas scelerata ad prelia dextras
Excitat / atque hostes turba stipatus inermes
Precipitat castris / iunctos que amplexibus ense
Separat / et multo disturbat sanguine pacem
Venturi discrimen habent / periere latebre

Addidit ira ferox moturas prelia voces
Immemor o patrie signorum oblite tuorum
Non potes hoc cause miles prestare senatus
Assertor victo redeas ut Cesare. certe
Ut vincare potes/ dum ferrum incertaque fata
Quique fluat multo non deerit vulnere sanguis
Ibitis ad dominum damnataque signa feretis
Ut que habeat famulos nullo discrimine Cesar
Exorandus erit. ducibus que vita petenda est
Nunquam nostra salus precium merces que nefande
Prodicionis erit. non hoc civilia bella
Ut vivamus agunt/ trahimur sub nomine pacis
Non calibem gentes penitus fugiente metallo
Eruerent/ nulli vallarent opida muri
Non sonipes in bella ferox/ non iret in equor
Turrigeras classis pelago sparsura carinas
Si bene libertas unquam pro pace daretur
Hostes nempe meos sceleri iurata nefando
Sacramenta tenent. at vobis vilior hoc est
Vestra fides. quod pro causa pugnantibus equa
Et veniam sperare licet/ proh dira pudoris
Federa. nunc toto fatorum ignarus in orbe
Magne paras acies/ mundi que extrema tenentes
Sollicitas reges/ cum forsan federe nostro
Iam tibi sit promissa salus/ sic fatur et omnes
Concussit mentes. scelerum que reduxit amorem
Sic ubi desuete silvis in carcere clauso
Mansuevere fere/ et vultus posuere feroces
Atque hominem didicere pati. si torrida parvus
Venit in ora cruor/ redeunt rabies que furor que
Admonite que tument gustato sanguine fauces
Fervet/ et a trepido vix abstinet ira magistro
Itur in omne nefas/ et que fortuna deorum
Invidia ceca bellorum in nocte tulisset
Fecit monstra fides. inter mensas que toros que
Que modo complexu foverunt pectora cedunt
Et quamvis primo ferrum strinxere gementes
Ut dextre iusti gladius dissuasor adhesit
Dum feriunt odere suos. animos que labantes
Confirmant ictu fervent iam castra tumultu
Et scelerum turba/ rapiuntur colla parentum

Ut uelut occultum pereat scelus omnia monstra
In faciem posuere ducum: iuuat esse nocentes.
Tu Cesar quamuis spoliatus milite multo
Agnoscis superos. nec enim tibi maior in aruis
Emathiis fortuna fuit. nec Phocaidos undis
Massilie. Phario nec tantum est equore gestum.
Hoc siquidem solo ciuilis crimine belli
Dux cause melioris eris. Polluta nefanda
Agmina cede duces iunctis committere castris
Non audent. alta que ad menia rursus Ilerde
Intendere fugam. campos eques obuius omnes
Abstulit. et siccis inclusit collibus hostem.
Tunc inopes unde prerupta cingere fossa
Cesar auet. nec castra pati contingere ripas.
Aut circum largos curuari brachia fontes.
Ut leti uidere uiam. conuersus in iram
Precipitem timor. miles non utile clausis
Auxilium mactauit equos. tandem que coactus
Spe posita damnare fugam. casurus in hostes
Fertur. ut effuso Cesar decurrere passu
Vidit. et ad certam deuotos tendere mortem
Tela tene iam miles ait. ferrum que ruenti
Subtrahe. non ullo constet mihi sanguine bellum.
Vincitur haut gratis iugulo qui prouocat hostes.
En sibi uilis adest inuisa luce iuuentus
Iam damno peritura meo. non sentiet ictus.
Incumbet gladiis. gaudebit sanguine fuso.
Deserat hic feruor mentes. cadat impetus amens.
Perdant uelle mori. sic deflagrare minaces
Incassum et uetito passus languescere bello.
Substituit merso dum nox sua lumina Phebo.
Inde ubi nulla data est miscendi copia Martis.
Paulatim cadit ira ferox. mentes que tepescunt.
Saucia maiores animos ut pectora gestant.
Dum dolor est ictus que recens et mobile neruis
Conamen calidus prebet cruor. ossa que nondum
Adduxere cutem. si conscius ensis adacti
Stat uictor. tenuit que manum. tum frigidus artus
Alligat atque animum subducto robore torpor.
Postquam sicca rigens astrinxit uulnera sanguis.
Iam que inopes unde primum tellure refossa

oculorum latices abstrusa flumina quaerunt
Nec solum rastris durisque ligonibus arva
Sed gladiis fodere suis puteusque cavati
Montis ad irrigui premitur fastigia campi
Non se tam penitus tam longe luce relicta
Merserit Astyrii scrutator pallidus auri
Non tamen aut tectis sonuerunt cursibus amnes
Aut micuere novi percusso pumice fontes
Antra neque exiguo stillant sudantia rore
Aut impulsa levi turbatur glarea vena
Tunc exhausta super multo sudore iuventus
Extrahitur duris silicum lassata metallis
Quin minus ut possent siccos tolerare vapores
Quaesiti fecistis aquae nec languida fessi
Corpora sustentant epulis mensasque perosi
Auxilium fecere famem si mollius arvum
Prodidit humorem pingues manus utraque glebas
Exprimit ora super nigro si turbida limo
Colluvies immota iacet cadit omnis in haustus
Certatim obscenos miles moriensque recepit
Quas nollet victurus aquas rituque ferarum
Distentas siccat pecudes et lacte negato
Sordidus exhausto sorbetur ab ubere sanguis
Tunc herbas frondesque terunt et rore madentes
Distringunt ramos et siquos palmite crudo
Arboris aut tenerae sucos pressere medullae
O fortunati fugiens quos barbarus hostis
Fontibus immixto stravit per rura veneno
Hos licet in fluvios saniem tabemque ferarum
Pallida Dictaeis Caesar nascentia saxis
Infundas aconita palam Romana iuventus
Non decepta bibet torrentur viscera flamma
Oraque sicca rigent squamosis aspera linguis
Iam marcent venae nulloque humore rigatus
Aeris alternos angustat pulmo meatus
Rescissoque nocent suspiria dura palato
Pandunt ora tamen nocturnumque aera captant
Expectant imbres quorum modo cuncta natabant
Impulsu et siccis vultus in nubibus haerent
Quoque magis miseros undae ieiunia solvant
Non super arentem Meroen Cancrique sub axe

Qua nudi Garamantes arant sede, sed inter
Stagnantem Sicorim et rabidum deprensus Hiberum
Spectat vicinos sitiens exercitus amnes
Iam domiti cessere duces, pacisque petende
Auctor damnatis supplex Affranius armis
Semianimes in castra trahens hostilia turmas
Victoris stetit ante pedes, servata precanti
Maiestas non fracta malis, interque priorem
Ffortunam casus novos gerit omnia victi
Sed ducis, et veniam securo pectore poscit
Si me degeneri stravissent fata sub hoste
Non deerat fortis rapiendo dextera leto
At nunc causa michi est orande sola salutis
Dignum donanda Cesar te credere vita
Non partis studiis agimur nec sumpsimus arma
Consiliis inimica tuis. nos denique bellum
Invenit civile duces, causeque priori
Dum potuit servata fides. nil fata moramur
Tradimus Hesperias gentes, aperimus Eoas
Securumque orbis patimur post terga relicti
Nec cruor effusus campis tibi bella peregit
Nec ferrum lasseque manus. hoc hostibus unum
Quod vincas ignosce tuis nec magna petuntur
Ocia da fessis vitam patiaris inermem
degere quam tribuis campis prostrata iacere
Agmina nostra putes nec enim felicibus armis
Misceri damnata decet, partemque triumphi
Captos ferre tui turba hec sua fata peregit
Hoc petimus victos ne tecum vincere cogas
Dixerat, at Cesar facilis vultuque serenus
Flectitur atque usum belli penamque remittit
Ut primum iuste placuerunt federa pacis
Incustoditos decurrit miles ad amnes
Incumbit ripis permissaque flumina turbat
Continuus multis subitarum tractus aquarum
Aera non passus vacuis discurrere venis
Artavit clausitque animam, nec fervida pestis
Cedit adhuc, sed morbus egens iam gurgite plenis
Visceribus sibi poscit aquas. mox robora nervis
Et vires rediere viris. O prodiga rerum
Luxuries, numquam parvo contenta paratu
Et quesitorum terra pelagoque ciborum

Ambitiosa fames et laute gloria mense
Discite quam paruo liceat producere vitam
Et quantum natura petat. non erigit egros
Nobilis ignoto diffusus consule bacchus
Non auro mirra ve bibunt. sed gurgite puro
Vita redit. satis est populis fluuiusque ceresque
Heu miseri qui bella gerunt. tunc arma relinquens
Victori miles, spoliato pectore tutus
Innocuusque suas curarum liber in urbes
Spargitur. o quantum donata pace potitos
Excussis unquam ferrum vibrasse lacertis
Penituit tolerasse, sitim frustra que rogasse
Prospera bella deos. nempe usis marte secundo
Tot dubie restant acies tot in orbe labores
Vt nunquam fortuna labet successibus anceps
Vincendum totiens. terras fundendus in omnes
Est cruor. et cesar per tot sua fata sequendus
Felix qui potuit mundi nutante ruina
Quo iaceat iam scire loco. non prelia fessos
Vlla vocant, certos non rumpunt classica sompnos
Iam coniunx natique rudes. et sordida tecta
Et non deductos recipit sua terra colonos
Hoc quoque securis oneris fortuna remisit
Sollicitus menti quod abest fauor ille salutis
Est auctor dux ille fuit. sic prelia soli
Felices nullo spectant ciuilia voto
Non eadem belli totum fortuna per orbem
Constitit in partes aliquid sed cesaris ausa est
Qua maris adriaci longas ferit unda salonas
Et tepidum in molles zephiros excurrit iader
Illic bellaci confisus gente curictum
Quos alit adriaco tellus circumflua ponto
Clauditur extrema residens antonius ora
Cautus ab incursu belli si sola recedat
Expugnat que tuta fames. non pabula tellus
Pascendis summittit equis. non proserit ullam
Flaua ceres segetem. spoliabat gramine campum
Miles et attonso miseris iam dentibus aruo
Castrorum siccas de cespite uolserat herbas
Vt primum aduerse socios in littore terre
Et basilum videre ducem noua furta per equor

Vt p(ri)mu(m) adu(er)se [illegible gloss]

Exquisita fuge neq(ue) e(n)i(m) de more carinas
Extendunt puppes q(ue) leuant / sed firma gerendis
Molibus insolito contexunt robora ductu
Namq(ue) ratem vacue sustentant vndiq(ue) cupe
Quarum porrectis series constricta cathenis
Ordinibus geminis obliquas excipit alnos
Nec gerit expositum telis in fronte patenti
Remigium / sed quod trabibus circumdedit equor
Hoc ferit / et taciti prebet miracula cursus
Quod nec vela ferat / nec apertas verberat vndas
Tunc freta seruantur du(m) se decliuib(us) vnd(is)
Estus agat / refluo q(ue) mari nudent(ur) arene
Iam q(ue) relabenti crescebant littora ponto
Missa ratis prono defertur lapsa profundo
Et gemine comites cunctas sup(er) ardua turris
Eminet et tremulis tabulata minantia pin(n)is
Noluit illirice custos octauius vnde
Confestim temptare ratem / celeres q(ue) carinas
Continuit / cursu du(m) crescat preda secundo
Et temere ingressos repetendum inuitat ad eq(uor)
Pace maris / sic dum pauidos formidine ceruos
Claudat odorate metuentes aera pinne
Aut dum dispositis attollat retia varis
Venator tenet ora leuis clamosa molosi
Spartanos cretas q(ue) ligat / nec creditur vlli
Silua cani / nisi qui presso vestigia rostro
Colligit / et preda nescit latrare reperta
Contentus tremulo monstrasse cubilia loro
Nec mora complentur moles / auide q(ue) petitis
Insula deseritur ratibus / quo tempore primas
Impulit ad noctem lux extrema tenebras
At pompeianus fraudes innectere ponto
Antiqua parat arte cilix / passus q(ue) vacare
Summa freti medio suspendit vincula ponto
Et laxe fluitare sinit / religat q(ue) cathenas
Rupis ab illirice scopulis / nec prima nec illa
Que sequitur tardata ratis / sed tertia moles
Hesit / et ad cautes adducto fune secuta est
Impendent caua saxa mari ruitura q(ue) s(em)p(er)
Stat mirum moles / et siluis eq(uor) inumbrat
Huc fractas aquilone rates / summersa q(ue) pont(us)

[illegible gloss]

Corpora sepe tulit / terris que abscondit in alto
Restituit raptus tectum mare / cumque cadauer
Congeriem fecit / contorti verticis unde
Tauromenitana vincunt feruore Caribdis
Hic Opitergini moles onerata caloris
Constitit / hanc omni puppes statione solute
Circueunt / alii rupes et littora complent
Vulteius tacitas sensit sub gurgite fraudes
Dux erat ille ratis / frustra qui vincula ferro
Rumpere conatus / poscit spe prelia nulla
Incertus qua terga daret / qua pectora bello
Hoc tamen in casu quantum deprensa valebat
Effecit virtus / inter tot milia capte
Circumfusa rati / et plenam vix inde cohortem
Pugna quidem non longa fuit / nam condidit umbra
Nox dubiam lucem / pacemque habuere tenebre
Tunc sic attonitam venturaque fata timentem
Rexit magnanima Vulteius voce cohortem
Libera non ultra parva quam nocte iuventus
Consulite extremis angusto in tempore rebus
Vita breuis nulli superest / qui tempus in illa
Querende sibi mortis habet / nec gloria leti
Inferior iuuenes admoto occurrere leto
Omnibus incerto venture tempore vite
Par animi laus est / et quos speraueris annos
Perdere / et extreme momentum abrumpere lucis
Accersas dum fata manu / non cogitur ullus
Velle mori / fuga nulla patet / stant undique nostris
Intenti ciues iugulis / decernite letum
Et metus omnis abest / cupias quodcumque necesse est
Non tamen in ceca bellorum nube cadendum est
Aut cum permixtas acies sua tela tenebris
Inuoluunt / conserta iacent cum corpora campo
In medium mors omnis abit / perit obruta virtus
Nos in conspicua sociis hostique carina
Constituere dei / prebebunt equora testes
Prebebunt terre / summis dabit insula saxis
Spectabunt gemine diuerso littore partes
Nescio quid nostris magnum memorabile fatis
Exemplum fortuna paras / quecumque per euum
Exhibuit monimenta fides seruataque ferro

fides.

Militie pietas transibit nra iuuentus
Namq3 suis pro te gladiis incumbere cesar
Esse parum scimus. sed non maiora supersunt
Obsessis. tanti que pignora demus amoris
Abscidit nre multum sors inuida laudi
Quod nos cum senibus capti natis qz tenemur
Indomitos sciat esse viros / timeat qz furentes
Et morti faciles animos / et gaudeat hostis
Non plures hesisse rates. temptare parabunt
Federibus turpi qz volent corrumpere vita
O vtinam qo plus habeat mors vnica fame
Promittant veniam / iubeant sperare salutem
Ne nos cum calido fodiemus viscera ferro
Desperasse putent / magna virtute merendum e
Cesar vt amissis int tot milia paucis
Hoc damnum cladem qz vocet. dent fata recessum
Emittant qz licet / vitare instantia nolim
Proieci vitam comites / totus qz future
Mortis agor stimulis. furor e agnoscere solis
Permissum est quos iam tangit vicinia leti
Victuros qz dei celant vt viuere durent
Felix esse mori. Sic cunctas sustulit ardor
Nobilium mentes iuuenum. cum sidera celi
Ante ducis voces oculis humentibus omnes
Aspicerent / flexo qz vrse temone pauerent
Idem cum fortes animos precepta subissent
Optauere diem / nec segnis mergere ponto
Tunc erat astra polus. nam sol lede tenebat
Sidera. vicino cum lux altissima cancro est
Nox tum thessalicas vrgebat parua sagittas
Detegit orta dies stantes in rupibus histros
Pugnaces qz mari graia cum classe liburnos
Temptauere prius suspenso vincere bello
Federibus. fieret captis si dulcior ipsa
Mortis vita mora. stabat deuota iuuentus
Damnata iam luce ferox / secura qz pugne
Promisso sibi fine manu. nulli qz tumultu
Excussere viris mentes ad summa paratas
Innumeras qz simul pauci terra qz mari qz
Sustinuere manus. tanta est fiducia mortis
Vt qz satis bello visum est fluxisse cruoris

Victus ab hoste feror / primam dux ipse carine
Vulteius iugulo poscens iam fata retecto
Et quis ait iuvenum est cuius sit dextra cruore
Digna meo certaque fide per vulnera nostra
Testetur se velle mori nec plura locuto
Viscera non unus iamdudum transigit ensis
Collaudant cunctos sed eum cui vulnera prima
Debebant grato moriens interficit ictu
Concurrunt alii totumque in partibus unis
Bellorum fecere nefas sic semine Cadmi
Emicuit Dircea cohors ceciditque suorum
Vulneribus dirum Thebanis fratribus omen
Phasidos et campis insompni dente creati
Terrigene missa magicis e cantibus ira
Cognato tantos compleverunt sanguine sul-
cos
Ipsaque inexpertis quod primum fecerat herbis
Expavit Medea nefas sic mutua pacti
Fata cadunt iuvenes minimumque in morte virorum
Mors virtutis habet pariter sternuntque caduntque
Vulnere letali nec quemquam dextra fefellit
Cum feriat moriens manum nec vulnus adacti
Debetur gladiis percussum pectore ferrum
Et iugulis pressere manum tunc sorte cruenta
Fratribus incurrunt fratres natusque parenti
Haud trepidante tamen toto cum pondere dextra
Exegere enses pietas ferientibus una
Non repetisse fuit iam latis viscera lapsa
Semianimes traxere foris multumque cruoris
Infudere mari despectam cernere lucem
Victoresque suos vultu spectare superbo
Et mortem sentire iuvat iam strage cru-
enta
Conspicitur cumulata ratis bustisque remittunt
Corpora victores ducibus mirantibus ullum
Esse ducem tanti nulla maiore locuta est
Ore ratem totum discurrens fama per orbem
Non tamen ignave post hec exempla virorum
Percipient gentes quam sit non ardua virtus
Servitium fugisse manu sed regna timentur
Ob ferrum et sevis libertas uritur armis
Ignorantque datos ne quisquam serviat enses
Mors utinam pavidos vite subducere nolles

medee

Jason

Sed virtus te sola daret. que segnior illo
Marte fuit libicis qui tunc exarsit in arvis
Namque rates audax lilibeo littore solvit
Curio. nec forti velis aquilone recepto
Inter semirutas magne cartaginis arces
Et clipeam tenuit stacionis littora note
Primaque castra locat cano procul equore qua se
Bagrada lentus agit sicce sulcator arene
Inde petit tumulos exesasque undique rupes
Anthei quas regna vocat non vana vetustas
Nominis antiqui cupientem noscere causas
Cognita per multos docuit rudis incola patres
Nondum post genitos tellus effeta gigantes
Terribilem partum libicis concepit in antris
Nec tam iusta fuit terrarum gloria tiphon
Aut titius briareusque ferox. celoque pepercit
Quod non flegreis antheum sustulit arvis
Hoc quoque tam vastas cumulavit munere vires
Terra sui fetus. quod cum tetigere parentem
Iam defecta vigent renovato robore membra
Hec illi spelunca domus latuisse sub alta
Rupe ferunt epulas raptos habuisse leones
Ad somnos non terga fere prebere cubili
Assuerunt non silva torum viresque resumpsit
In nuda tellure iacens. periere coloni
Arvorum libies pereunt quos appulit equor
Auxilioque diu virtus non usa cadendi
Terre spernit opes invictus robore cunctis
Quamvis staret erat. tandem vulgata cruenti
Fama mali terras monstris equorque levantem
Magnanimum alciden libicas excivit in oras
Ille cleonei proiecit terga leonis
Antheus libici. perfudit membra liquore
Hospes olimpiace servato more palestre
Ille parum fidens pedibus contingere matrem
Auxilium membris calidas infudit arenas
Conseruere manus et multo brachia nexu
Colla diu gravibus frustra temptata lacertis
Immotumque caput fixa cum fronte tenetur
Miranturque habuisse parem. nec viribus uti
Alcides primo voluit certamine totis

alcides

Exhausit que virum quod creber anhelitus illi
Prodidit et gelidus fesso de corpore sudor
Tunc cervix lassata quati tunc pectore pectus
Urgeri tunc obliqua percussa lababant
Crura manu iam terga viri cedentia victor
Alligat et medium compressis ilibus artat
Inguina consertis pedibus distentat et omnem
Explicuit per membra virum rapit arida tellus
Sudorem calido complentur sanguine vene
Intumuere tori totos que induruit artus
Herculeos que novo laxavit corpore nodos
Constitit alcides stupefactus robore tanto
Non sic inachiis tunc cum rudis esset in arvis
Defectam timuit reparatis anguibus idram
Conflixere pares telluris viribus ille
Ille suis numquam seve sperare noverce
Plus licuit videt exhaustos sudoribus artus
Cervicem que viri siccam qua ferret olimpum
Ut que iterum fessis iniecit brachia membris
Non expectatis antheus viribus hostis
Sponte cadit maior que accepto robore surgit
Quisquis inest terris in fessos spiritus artus
Egeritur tellus que viro luctante laborat
Ut tandem auxilium tacte prodesse parentis
Alcides sensit standum est tibi dixit et ultra
Non crede solo sterni que vetabere terra
Herebis pressis intra mea pectora membris
Huc antee cades sic fatus sustulit alte
Nitentem in terras iuvenem morientis in artus
Non potuit nati tellus permittere vires
Alcides medium tenuit iam pectora pigro
Stricta gelu terris que diu non credidit hostem
Hinc evi veteris custos famosa vetustas
Miratrix que sui signavit nomine terras
Sed maiora dedit quoque nomina collibus istis
Penum qui latiis revocavit ab arcibus hostem
Scipio nam sedes libica tellure potito
Hec fuit en veteris cernis vestigia valli
Romana hos primum tenuit victoria campos
Curio letatus tamquam fortuna locorum
Bella gerat servet que ducum sibi fata priorum

Felici non fausta loco tentoria ponens
Indulsit castris et collibus abstulit omen
Sollicitatque feros non equis viribus hostes
Omnis Romanis que cesserat affrica signis
Tunc Vari sub iure fuit qui robore quamquam
Confisus latio regis tamen undique vires
Excivit libice gentis extremaque mundi
Signa suum comitata Iubam non fusior ulli
Terra fuit domino qua sunt longissima regna
Cardine ab occiduo vicinus gadibus atlas
Terminat a medio confinis sirtibus hammon
At qua lata iacent vasti plaga fervida regni
Distinet occeanum zoneque exusta calentis
Sufficiunt spatio populi tot castra sequuntur
Autololes numide que vagi semperque paratus
Inculto getulus equo tunc concolor indo
Maurus inops nasamon mixti garamante per-
Marmaride volucres equaturusque sagittas
Medorum tremulum cum torsit missile mazax
Et que gens nudo residens massilia
Ora levi flectit frenorum nescia virga dorso
Et solitus vacuis errare mapalibus affer
Venator ferrique simul fiducia nulla est
Vestibus iratos laxis operire leones
Nec solum studiis civilibus arma parabat
Private sed bella dabat iuba concitus ire
Hunc que quo superos humanaque polluit anno
Lege tribunicia solio depellere avorum
Curio temptarat libiamque auferre tiranno
Dum regnum te roma facit memor ille doloris
Hoc bellum fructum sceptri putat esse retenti
Hac igitur regis trepidat iam curio fama
Et quod cesareis numquam devota iuventus
Illa nimis castris nec reni miles in undis
Exploratus erat corfini captus in arce
Infidusque novis ducibus dubiusque priori
Fas utrumque putat sed postquam languida segni
Cernit cuncta metu nocturnaque munia valli
Desolata fuga trepida sic mente profatur
Audendo magnus tegitur timor arma capessam
Ipse prior miles campum descendat in equum

Dum mens variam semper dat ocia mentem
Eripe consilium pugne / dum dira voluptas
Ense subit presso / galee texere pudorem
Quis conferre duces meminit. quis pendere causas
Qua stetit inde favet / veluti fatalis arene
Muneribus non ira vetus concurrere cogit
Productos odere pares / sic fatus apertis
Instruxit campis acies. quem blanda futuris
Decepturum malis / belli fortuna recepit
Nam pepulit varum campo. nudataque feda
Terga fuga. donec vetuerunt castra cecidit
Tristia sed postquam superati prelia vari
Sunt audita iube. letus quod gloria belli
Sit rebus servata suis. rapit agmina furtim
Obscuratque suam per iussa silencia famam
Hoc solum metuens in cauto ab hoste timeri
Mittitur exigua qui prelia prima lacessat
Eliciatque manu / numidis a rege secundus
Ut sibi commissi simulator sabura belli
Ipse cava regni vires in valle retentat
Aspidas ut farias cauda solercior hostis
Ludit et iratas incerta provocat umbra
Obliquusque caput vanas serpentis in auras
Effuse toto comprendit guttura morsu
Letiferam citra saniem. tunc irrita pestis
Exprimitur / faucesque fluunt pereunte veneno
Fraudibus eventum dederat fortuna / feroxque
Non exploratis occultis viribus hostis
Curio / nocturnum castris erumpere cogit
Ignotisque equitem late decurrere campis
Ipse sub aurore primos excedere motus
Signa iubet castris. multum frustraque rogatus
Ut libicas metuat fraudes / infectaque semper
Punica bella dolis. leti fortuna propinqui
Tradiderat fatis iuvenem / bellumque trahebat
Auctorem civile suum. super ardua ducit
Saxa super cautes / abrupto limite signa
Cum procul e summis conspecti collibus hostes
Fraude sua cessere parum / dum colle relicto
Effusam patulis aciem committeret arvis
Ille fugam credens / simulate nescius artis

Ut victor medios aciem decerit in agros
Tunc primum patuere doli. numidis que fugaces
Undique complexis clauserunt montibus agmen
Obstupuit dux ipse simul peritura que turba
Non timidi petere fugam non proelia segnes
Quippe ubi non sonipes motus clangore tubarum
Saxa quatit pulsu rigidos vexantia frenos
Ora terens spargit que iubas et surrigit aures
Incerto que pedum pugnat non stare tumultu
Fessa iacet cervix fumant sudoribus artus
Ora que proiecta circum squalentia lingua
Pectora rauca gemunt que creber anhelitus urget
Et defecta gravis longe trahit ilia pulsus
Sicca que sanguineis durescit spuma lupatis
Iam que gradum neque verberibus stimulis que cientur
Nec quamvis crebris iussi calcaribus addunt
Vulneribus tamen torquentur equi. nec profuit ulli
Cornipedis rupisse moras neque enim impetus ulli
Incursus que fuit tantum perfertur ad hostes
Et spacium iaculis oblatis vulnere donat
At vagus afer equos et primum misit in agmen
Tunc campi tremuere sono. terra que soluta
Aere nube sua texit traxit que tenebras
Obtutus bistonio torquetur turbine pulvis
Et vero in pedites statim miserabile bellum
Incubuit nullo dubii discrimine martis
Ancipites steterant casus sed tota pugnae
Mors tenuit neque enim licuit procurrere contra
Et miscere manus. sic undique septa iuventus
Comminus obliquis et rectis eminus hastis
Obruitur non vulneribus nec pugnae solum
Telorum nimbo peritura ac pondere ferri
Ergo acies tante parvum spissantur in orbem
Ac si quis metuens medium perrupit in agmen
Vix impune suos inter convertitur enses
Densantur que globos quantum pede prima relato
Constringit gyros acies. non arma movendi
Iam locus est pressis stipata que membra teruntur
Frangitur armatum colliso pectore pectus
Non tam leta tulit victor spectacula maurus
Quam fortuna dabat fluvios non ille cruoris

Quam fortuna dabat / fluvios non ille cruoris
Membrorum qz videt lapsus / strictaque terra
Corpora / compressum turba stetit omne cadaver
Excitet invisas dire carthaginis umbras
Inferiis fortuna novis / ferat ista cruentus
Hanibal et peni tam dira piacula manes
Romanam superi libica tellure ruinam
Pompeio prodesse nefas / votisque senatus
Affrica nos pocius vincat sibi / Curio fusas
Ut vidit campis acies / et cernere tantas
Permisit clades compressus sanguine pulvis
Non tulit afflictis animam producere rebus
Aut sperare fugam / ceciditque in strage suorum
Impiger ad letum · et fortis virtute coacta
Quid nunc rostra tibi prosunt turbata forumque
Unde tribunicia plebeius signifer arce
Arma dabas populis / quid prodita iura senatus
Et gener atque socer bello concurrere iussi
Ante iaces / quam dira duces pharsalia conferret
Spectandumque tibi bellum civile negatum est
Has urbi misere vestro de sanguine penas
Ferre datis / luitis iugulo sic arma potentes
Felix roma quidem civesque habitura superbos
Et libertatis superis tam cura placeret
Quam vindicta placet / libicas en nobile corpus
Pascit aves / nullo contectus curio busto
At tibi nos quando non proderit ista silere
A quibus evi senium sua fama repellit
Digna damus iuvenis / meritis preconia vite
Haud alium tanta civem tulit indole roma
Aut cui plus leges deberent recta sequenti
Perdita tunc urbi nocuerunt secula postquam
Ambitus / et luxus · et opum metuenda facultas
Transverso mentem dubiam torrente tulere
Momentumque fuit mutatus curio rerum
Gallorum captus spoliis · et cesaris auro
Ius licet in iugulos nostros sibi fecerit ense
Silla ferox / marius quoque potens / et cinna cruentus
Cesareeque domus series · cui tanta potestas
Concessa est / emere omnes · hic vendidit urbem

Quintus

Sic alterna duces bellorum vulnera passos
In Macetum terras miscens adversa secundis
Servavit fortuna pares. Iam sparserat Haemo
Bruma nives, gelidoque cadens Atlantis Olympo;
Instabat que dies qui dat nova nomina fastis,
Quique colit primus ducentem tempora Ianum.
Dum tamen emeriti remanet pars ultima iuris,
Consul uterque vagos belli per munia patres
Elicit Epirum. Peregrina ac sordida sedes
Romanos cepit proceres, secretaque rerum
Hospes in externis audivit curia tectis.
Nam quis castra vocet tot strictas iure secures,
Tot fasces? Docuit populos venerabilis ordo
Non Magni partes, sed Magnum in partibus esse.
Ut primum maestum tenuerunt plena coetum,
Lentulus excelsa sublimis sede profatur:
Indole si dignum Latia, si sanguine prisco
Robur inest animis, non qua tellure coacti
Quamque procul tectis captae sedeamus ab urbis
Cernite, sed vestrae faciem cognoscite turbae,
Cuncta que iussuri primum hoc decernite, patres,
Quod regnis populis que liquet: nos esse senatum.
Nam vel Hyperboreae plaustrum glaciale sub ursae
Vel plaga qua torrens clausa que vaporibus axis
Nec patitur noctes nec iniquos crescere soles,
Si fortuna ferat, rerum nos summa sequetur
Imperium que comes. Tarpeia sede perusta
Gallorum facibus Veiosque habitante Camillo
Illic Roma fuit. Non umquam perdidit ordo
Mutato sua iura solo. Maerentia tecta
Caesar habet vacuasque domos legesque silentes
Clausaque iustitio tristi fora; curia solos
Illa videt patres, plena quos urbe fugavit;
Ordine de tanto quisquis non exulat hic est.
Ignaros scelerum longaque in pace quietos
Bellorum primus sparsit furor: omnia rursus
Membra loco redeunt. En totis viribus orbis
Hesperiam pensant superi: iacet hostis in undis

Obrutus illiricis libie squalentibus arvis
Curio cesarei cecidit pars magna senatus
Tollite signa duces fatorum impellite cursum
Spem vestram prestate deis. fortunaque tantos
Det vobis animos quantos fugientibus hostem
Causa dabat. nostrum exacto sub tempore anno
Nos quorum finem non est sensura potestas
Consulite in medium patres magnumque iubete
Esse ducem. leto nomen clamore senatus
Excipit et magno fatum patrieque suumque
Imposuit. tunc in reges populosque merentes
Sparsus honor. pelagi que potens phebeia donis
Exornata rodos. gelidique inculta iuventus
Taigeti. veteres fama laudantur athene
Massilieque sue donatur libera phocis
Tunc sadalam fortemque chotin fidumque per arma
Deiotarum et gelide dominum rasipolim ore
Collaudant. libiamque iubent auctore senatu
Sceptrifero parere iube. proh tristia fata
Et tibi non fide gentis dignissime regno
Fortune tolomee pudor crimenque deorum
Cingere pelleo pressos diademate crines
Permissum. sevum in populos puer accipis ensem
Atque utinam in populos. donata est regia lagi
Accessit magni iugulus regnumque sorori
Ereptum est socero que nefas. iam turba soluto
Arma petit cetu. que cum populique ducesque
Casibus incertis et ceca sorte pararent
Solus in ancipites metuit descendere martis
Appius eventus finemque exprimere rerum
Sollicitat superos multosque obducta per annos
Delphica fatidici reserat penetralia phebi
Hesperio tantum quantum summotus eoo
Cardine parnasus gemino petit ethera colle
Mons phebo bromioque sacer cui numine mixto
Delphica thebane referunt trieterica bache
Hoc solum fluctu terras mergente cacumen
Eminuit pontoque fuit discrimen et astris
Tu quoque vix summum seductus ab equore montem
Extuleras unoque iugo parnase latebas
Ultor ibi expulse premeret cum viscera partus

Cirre
Nisa

Partus/adiit vndibus pean fitona sagittis
Explicuit cum regna themis tripodasque teneret
Ut vidit vastos pean telluris hiatus
Diuinam spirare fidem/ventosque loquaces
Exalare solum. sacris se condidit antris
Incubuit que adito/vates ibi factus apollo
Quis latet hic superum/quod numen ab ethere pressum
Dignatur cecas inclusum habitare cavernas
Quis celi terram patitur/deus/omnia cursus
Eterni secreta tenens/mundi que futuri
Conscius/ac sese populis proferre paratus
Contactus que ferens hominis/magnus que potens que
Siue canit fatum/seu quod iubet ille canendo
Fit fatum. forsan terris inserta regendis
Aere libratum vacuo que sustinet orbem
Tocius pars magna Iovis/cirrea per antra
Exit et ethereo trahitur connexa tonanti
Hoc vbi virgineo conceptum est pectore numen
Humanam feriens animam/sonat ora que vatis
Soluit/ceu siculus flammis vrgentibus ethna
Vndat apex/campana fremens ceu saxa vaporat
Conditus inarimes eterna mole tiffeus
Hoc tamen expositum cunctis nulli que negatum
Numen/ab humani solum se labe furoris
Vendicat/aut illic tacito mala vota susurro
Concipiunt/nam fixa canens mutanda que nulli
Mortales optare vetat/iustis que benignus
Sepe dedit sedem totas mutantibus urbes
Vt tyriis/dedit ille minas impellere belli
Vt salaminiacum meminit mare/sustulit iras
Telluris steriles/monstrato fine resoluit
Aera tabificum/non vllo secula dono
Nostra carent maiore deum/quam delphica sedes
Quod siluit/postquam reges timuere futura
Et superos vetuere loqui/nec voce negata
Cirree merent vates/templi que fruuntur
Iusticio/nam si qua deum sub pectora venit
Numinis aut pena est/mors inmatura recepti
Aut precium/quippe stimulo fluctu que furoris
Compages humana labat/pulsus que deorum
Concutiunt fragiles animas/sic tempore longo

Terra est in medio

Immotas tripodas vasteque silencia rupis
Appius hesperii scrutator ad ultima fati
Sollicitat / iussus sedes laxare verendas
Antistes / pavidam que deis immittere vatem
Castalios circum latices / nemorumque recessus
Phemonoen errore vagam / curis que vacantem
Corripuit cogitque fores irrumpere templi
Limine terrifico / metuens consistere phebas
Absterrere ducem / noscendi ardore futura
Cassa fraude parat / quid spes ait improba veri
Te romane trahit / muto pernasus hiatu
Conticuit / pressitque deum / seu spiritus istas
Destituit fauces / mundique in devia versum
Duxit iter / seu barbarica cum lampade phiton
Arsit / in immensas cineres abiere cavernas
Et phebi tenuere viam / seu sponte deorum
Cirra silet / fatique sat est archana futuri
Carmina longeve vobis commissa sibille
Seu pean solitus templis arcere nocentes
Ora quibus solvat / nostro non invenit evo
Virginei patuere doli / fecitque negatis
Numinibus metus ipse fidem / tum torta priores
Stringit vitta comas / crinesque in terga solutos
Candida phocaica complectitur infula lauro
Herentem dubiamque premens in templa sacerdos
Impulit / illa pavens adyti penetrale remoti
Fatidicum / prima templorum in parte resistit
Atque deum simulans / sub pectore ficta quieto
Verba refert / nullo confuse murmure vocis
Instinctam sacro mentem testata furore
Haud eque lesura ducem / cui falsa canebat
Quam tripodas phebique fidem / non rupta trementi
Verba sono / nec vox antri complere capacis
Sufficiens spacium / nulloque horrore comarum
Excusse laurus / immotaque culmina templi
Securumque nemus / veritam se credere phebo
Prodiderant / sensit tripodas cessare furensque
Appius / et nobis meritas dabis impia penas
Et superis / quos fingis ait / nisi mergeris antris
Deque orbis trepidi tanto consulta tumultu
Desinis ipsa loqui / tandem conterrita virgo

Confugit ad tripodas vastisque adducta cavernis
Hesit et insueto concepit pectore numen
Quod non exhausti per tot iam secula rupis
Spiritus ingessit vati / tandemque potitus
Pectore cirreo non umquam plenior artus
Phebados irrupit pean mentemque priorem
Expulit atque hominem toto sibi cedere iussit
Pectore / bacchatur demens aliena per antrum
Colla ferens / vittasque dei phebeaque serta
Erectis discussa comis / per inania templi
Ancipiti cervice rotat / spargitque vaganti
Obstantes tripodas / magnoque exestuat igne
Iratum te phebe ferens / nec verbere solo
Uteris et stimulis flammas que in viscera mergis
Accipit et frenos / nec tantum prodere vati
Quantum scire licet / venit etas omnis in unam
Congeriem / miserumque premunt tot secula pectus
Tanta patet rerum series / atque omne futurum
Nititur in lucem / vocemque petentia fata
Luctantur / non prima dies / non ultima mundi
Non modus occeani / numerus non deerat arene
Talis in euboico vates cumana recessu
Indignata suum multis servire furorem
Gentibus / ex tanta fatorum strage superba
Excerpsit romana manu / sic plena laborat
Phemonoe phebo / dum te consultor operti
Castalia tellure dei vix invenit appi
Inter fata diu querens tam magna latentem
Spumea tunc primum rabies vesana per ora
Effugit / et gemitus et anhelo clara meatu
Murmura / tunc mestus vastis ululatus in antris
Extreme que sonant domita iam virgine voces
Effugis ingentes tanti discriminis expers
Bellorum romane minas / solusque quietem
Euboici vasta lateris convalle tenebis
Cetera suppressit / fauces obstruxit apollo
Custodes tripodas fatorum / archanaque mundi
Tu que potens veri pean / nullumque futuri
A superis celate diem / suprema ruentis
Imperii cesos que duces / et funera regum
Et tot in hesperio collapsas sanguine gentes

Cur aperire times / an nondū nūia tātū
Decreuere nefas / et adhuc dubitantibus astris
Pompei damnare caput / tot fata tenetur
Vindicis an gladii facinus penas que furores
Regna que ad vltores iter redeuntia Brutos
Et peragat fortuna taces. tum pectore vatis
Impacte cessere fores / excussa que templis
Prosiluit. perstat rabies. nec cuncta locute
Quem non emisit superest deus / ille feroces
Torquet adhuc oculos / totoque vagantia celo
Lumina nunc vultu pauido nunc torua minaci
Stat nunquam facies / rubor igneus inficit ora
Liuentesque genas. nec qui solet esse timenti
Terribilis sed pallor inest. nec fessa quiescunt
Corda. sed vt tumidus boree post flamina pontus
Rauca gemit / sic muta leuant suspiria vatem
Dumque a luce sacra qua vidit fata refertur
Ad vulgare iubar / medie venere tenebre
Inmisit stigiam peam in viscera lethen
Que raperet secreta deum / tum pectore verum
Fugit. et ad fatis tripodas redire futura
Vixque refecta cadit. nec te vicinia leti
Territat / ambiguis frustratum sortibus appi
Iure sed incerto mundi / subsidere regnum
Calcidos euboice / vana spe rapte parabas
Heu demens / nullum belli sentire fragorem
Tot mundi caruisse malis / prestare deorum
Excepta quis morte potest. secreta tenebis
Littoris eubolci memorando condite busto
Qua maris angustat fauces saxosa caristos
Et tumidis infesta colit qua numina ramnus
Arctatus rapido feruet qua gurgite pontus
Euripus que trahit cursu mutantibus vndis
Calchidicas puppes ad iniquam classibus aulim
Interea domitis cesar remeabat hiberis
Victrices aquilas alium laturus in orbem
Cum prope fatorum tantos per prospera cursus
Auertere dei. nullo nam marte subactus
Intra castrorum timuit tentoria ductor
Perdere successus scelerum. nam pene fideles
Per tot bella manus / satiate sanguine tandem

Destituere ducem seu mesto classica paulo
Intermissa sono / clausus que et frigidus ensis
Expulerat belli furias / seu premia miles
Dum maiora petit / dampnat causamque ducemque
Et scelere imbutos etiam nunc venditat enses
Haud magis expertus discrimine cesar in ullo est
Quam non e stabili tremulo sed culmine cuncta
Despiceret / staret que super titubantia fultus
Tot raptis truncus manibus / gladio que relictus
Pene suo / qui tot gentes in bella trahebat
Scit non esse ducis strictos sed militis enses
Non pavidum iam murmur erat / nec pectore tecto
Ira latens / nam que dubias constringere mentes
Causa solet / dum quisque pavet / quibus ipse timori
Est / seque putat solum regnorum iniusta gravari
Haud retinet / quippe ipsa metus exsolverat audax
Turba suos / quicquid multis peccatur inultum est
Effudere minas / liceat discedere cesar
A rabie scelerum / queris terra que marique
His ferrum iugulis / animas que effundere viles
Quolibet hoste paras / partem tibi gallia nostri
Eripuit / partem duris hispania bellis
Pars iacet hesperia / toto exercitus orbe
Te vincente perit / terris fudisse cruorem
Quid iuvat arthois / rodano reno que subactis
Tot michi pro bellis bellum civile dedisti
Cepimus expulso patrie cum tecta senatu
Quos hominum vel quos licuit spoliare deorum
Imus in omne nefas / manibus ferro que nocentes
Paupertate pii / finis quis queritur armis
Quid satis est si roma parum est / iam respice canos
Invalidas que manus / et inanes cerne lacertos
Usus abit vite / bellis consumpsimus evum
Ad mortem dimitte senes / en improba vota
Non liceat duro morientia cespite membra
Ponere / non anima galeam fugiente ferire
Atque oculos morti clausuram querere dextram
Coniugis illabi lacrimis / unique paratum
Scire rogum liceat / morbis finire senectam
Sit preter gladios aliquod sub cesare fatum
Quid velut ignaros et que portenta paremus

Jam pavidum

Sepe trahis usque adeo soli civilibus armis
Nescimus cuius sceleris sit maxima merces
Nil actum est bellis si no dum conperit istas
Omnia posse manus nec fas nec vincula iuris
Hoc audere vetant veniam michi cesar in ulla
Dux erat hic socius facinus quos inquinat equat
Adde quod ingrato meritorum iudice virtus
Nostra perit quicquid gerimus fortuna vocatur
Nos fatum sciat esse suum licet omne deorum
Obsequium speres irato milite cesar
Pax erit hec fatus totis discurrere castris
Ceperat infesto que ducem deposcere vultu
Sic eat o superi quando pietas que fides que
Destituunt mores que malos sperare relictum est
Finem civili faciat discordia bello
Quem non ille ducem potuit terrere tumultus
Fata sed in preceps solitus demittere cesar
Fortunam que suam per summa pericula gaudens
Exercere venit nec dum desaeviat ira
Expectat medios properat temptare furores
Non illis urbes spolianda que templa negasset
Tarpeiam que iovis sedem matres que senatus
Passuras que infanda nurus vult omnia certe
A se seva peti vult premia martis amari
Militis indomiti tantum mens sana timetur
Non pudet heu cesar soli tibi bella placere
Iam manibus damnata tuis hos ante pigebit
Sanguinis his ferri grave ius erit ipse per omne
Fas que nefas que ruens lassare et disce sine armis
Posse pati liceat scelerum tibi ponere finem
Seve quid insequeris quid iam nolentibus instas
Bellum te civile fugit stetit aggere fulti
Cespitis intrepidus vultu meruit que timeri
Non metuens atque hec ira dictante profatur
Qui modo in absentem vultu dextra que furebas
Miles habes nudum promptum que ad vulnera pectus
Hinc fuge si bellum finis placet ense relicto
Detegit imbelles animos nil fortiter ausa
Sedicio tantum que fugam meditata iuventus
Ad ducis invicti rebus lassata secundis
Vadite me que meis ad bella relinquite fatis

Stetit agge

Invenient hec arma manus / vobisque repulsis
Tot fortuna viros / quot tela vacantia reddet
An ne fugam magni tanta cum classe sequuntur
Hesperie gentes / nobis victoria turbam
Non dabit / impulsi tantum que parte bella
Auferat et vestri rapta mercede laboris
Laurigeros nullo comitetur vulnere currus
Vos despecta senes exhaustaque sanguine turba
Cernetis nostros iam plebs romana triumphos
Cesaris an cursus vestre sentire putatis
Dampnum posse fuge / veluti si cuncta minentur
Flumina quos miscent pelago subducere fontes
Non magis ablatis umquam descenderet equor
Quam nunc crescit aquis / an vos momenta putatis
Ulla dedisse michi / numquam sic cura deorum
Se premet / ut vestre morti vestreque saluti
Fata vacent / procerum motus hec cuncta sequuntur
Humanum paucis vivit genus / orbis hiberi
Horror et arctoi nostro sub nomine miles
Pompeio certe fugeres duce / fortis in armis
Cesareis labienus erat / nunc transfuga vilis
Cum duce prelato terras atque equora lustrat
Nec melior michi vestra fides / si bella nec hoste
Nec duce me geritis / quisquis mea signa relinquit
Nec pompeianis tradit sua partibus arma
Hic numquam vult esse meus / sunt ista profecto
Cure castra deis / qui me committere tantis
Non nisi mutato voluerant milite bellis
Heu quantum fortuna humeris iam pondere fessis
Amolitur onus / sperantes omnia dextras
Exarmare datur / quibus hic non sufficit orbis
Iam certe michi bella geram / discedite castris
Tradite vestra viris ignavi signa quirites
At paucos quibus hec rabies auctoribus arsit
Non cesar sed pena tenet / procumbite terra
Infidumque caput feriendaque tendite colla
Et tu quo solo stabunt iam robore castra
Tiro rudis / specta penas et disce ferire
Disce mori / tremuit seva sub voce minantis
Vulgus iners / unumque caput tam magna iuventus
Privatum factura timet / velut ensibus ipsis

Imperii / magno motturus milite ferrum
Ipse pavet ne tela sibi dextre qz negentur
Ad scelus hoc cesar / vincit pacientia sevi
Spem ducis · et iugulos non tantum prestitit ensis
Nil magis assuetas sceleri quam perdere mentes
Atqz perire timet / tam diri federis ictu
Parta quies · pena qz ridit placata iuventus
Brundusium decimis iubet hanc attingere castris
Et cunctas revocare rates / quas avius Hidrus
Antiquusqz taras / secreta qz littora leuce
Quas recepit salpina palus / et subdita sipus
Montibus ausonia qua torquens frugifer horam
Dalmatico boree / calabro qz obnoxius austro
Appulus adriacas exit garganus in undas
Ipse petit trepidam tutus sine milite romam
Iam doctam servire toge / populo qz precanti
Scilicet indulgens / summum dictator honorem
Contigit / et letos fecit se consule fastos
Namqz omnes voces per quas iam tempore tanto
Mentimur dominis / hec primum repperit etas
Qua sibi ne ferri ius ullum cesar abesset
Ausonias voluit gladiis miscere secures
Addidit et fasces aquilis / et nomen inane
Imperii rapiens / signavit tempora digna
Mesta nota · nam quo melius farsalicus annus
Consule notus erit / fingit solempnia campus
Et non admisse dirimit suffragia plebis
Decantatqz tribus / et vana versat in urna
Nec celum servare licet / tonat augure surdo
Et lete iurantur aves bubone sinistro
Inde perit primum quondam veneranda potestas
Iuris inops / tantum careat ne nomine tempus
Menstruus in fastos distinguit secula consul
Nec non iliace numen quod presidet albe
Haud meritis latio solempnia sacra subacto
Vidit flammigera confectas nocte latinas
Inde rapit cursus / et que piger apulus arva
Deseruit rastris · et inerti tradidit herbe
Ocior et celi flammis / et tigride feta
Transcurrit curvi qz tenens minoia tecta
Brundusii / clausas ventis brumalibus undas

[illegible]

Invenit et pandas hiberno sidere classes
Turpe duci visum rapiendi tempora belli
In segnes abiisse moras portuque teneri
Dum pateat tutum vel non felicibus equor
Expertes animos pelagi sic robore complet
Fortius hiberni flatus celumque fretumque
Cum cepere tenent quam quos incumbere certos
Perfida nubiferi vetat inconstantia veris
a Nec maris anfractus lustrandaque littora nobis
Incumbatque furens et graia ad menia perflet
Ne pompeiani pheacum e littore toto
Languida iactatis comprendant carbasa remis
Rumpite que retinent felices vincula proras
Iam dudum nubes et sevas perdimus undas
Sidera prima poli phebo labente sub undas
Exierant et luna suas iam fecerat umbras
Cum pariter solvere rates totosque rudentes
Laxavere sinus et flexo navita cornu
Obliquat levo pede carbasa summaque pandens
Sipara velorum perituras colligit auras
Ut primum leviter propellere lintea ventus
Incipit exiguumque tument mox reddita malo
In mediam cecidere ratem terraque relicta
Non valet ipsa sequi puppes que vexerat aura
Equora lenta iacent alto torpore ligata
Pigrius immotis hesere paludibus unde
Sic stat iners scithicas astringens bosforos undas
Cum glacie retinente fretum non impulit hister
Immensumque gelu tegitur mare comprendit unda
Deprendit quascumque rates nec pervia velis
Equora frangit eques fluctuque latente sonantem
Orbita migrantis scindit meotida bessi
Seva quies pelagi mestoque ignava profundo
Stagna iacent aque veluti deserta regente
Equora natura cessant pontusque vetustas
Oblitus servare vices non commeat estu
Non horrore tremit non solis imagine vibrat
Casibus innumeris fixe patuere carine
Illinc infeste classes et inertia tonsis
b Sed recti fluctus soloque aquilone secandi
c Hic utinam summi curvet carthesia mali

Equora motu(m)/ gravis hic langore profundi
Obsessis ventura fames/ nova vota timori
Sunt inventa novo/ fluctus nimias que precari
Ventorum vires/ dum se torpentibus unda
Excutiat stagnis/ et sit mare/ nubila nusquam
Undarumque mine/ celo languente fretoque
Naufragii spes omnis abit. sed nocte fugata
Lesum nube diem iubar extulit/ imaque sensim
Concussit pelagi/ movitque Ceraunia nautis
Inde rapi cepere rates/ atque equora classem
Curva sequi/ que iam vento fluctuque secundo
Lapsa/ palestinas uncis confixit arenas
Prima duces iunctis vidit consistere castris
Tellus/ quam volucer genusus/ quam mollior hapsus
Circumeunt ripis/ hapso gestare carinas
Causa palus/ leni quam fallens egerit unda
Et genusum nunc sole nives nunc imbre solute
Precipitant/ neuter longo se gurgite lassat
Sed minimum terre vicino littore novit
Hoc fortuna loco tantae duo nomina fame
Composuit/ miserique fuit spes irrita mundi
Posse duces parva campi statione diremptos
Admotum damnare nefas/ nam cernere vultus
Et voces audire datur/ multosque per annos
Dilectus tibi magne socer/ post pignora tanta
Sanguinis infausti sobolem/ mortemque nepotis
Te nisi niliaca propius non vidit arena
Cesaris attonitam miscenda ad prelia mentem
Ferre moras scelerum partes iussere relicte
Ductor erat cunctis audax antonius armis
Iam tunc civili meditatus leucada bello
Illum sepe minis cesar precibusque morantem
Evocat/ o mundi tantorum causa malorum
Quid superos et fata tenes/ sunt cetera cursu
Acta meo/ summa(m) belli per prospera rapti
Te poscit fortuna manum/ non rupta vadosis
Sirtibus incerto libie nos dividit estu
Numquid inexperto tua credimus arva profundo
Inque novos traheris casus/ ignave venire
Te cesar non ire iubet/ prior ipse per hostes
Percussi medias alienum in iura arenas

Sed nocte fugat

An mea castra times/ penuria tua fati
Conqueror/ in ventos/ impendo vota fretumque
Ne retine dubium cupientes ire per equor
Si bene nota michi est/ ad Cesaris arma iuventus
Naufragio venisse volet/ Iam voce doloris
Utendum est/ non ex equo divisimus orbem
Epirum Cesar continet totusque senatus
Ausoniam tu solus habes/ his terque quaterque
Vocibus excitum postquam cessare videbat
Dum se desse deis ac non sibi numina credit
Sponte per incautas audet temptare latebras
Quod iussi timuere fretum/ temeraria prono
Expertus cessisse deo/ fluctusque verendos
Classibus exigua sperat superare carina
Solverat armorum fessas nox languida curas
Parva quies miseris/ in quorum pectora somno
Dat vires fortuna minor/ iam castra silebant
Tertia iam vigiles commoverat hora secundos
Cesar sollicito per vasta silentia gressu
Vix famulis audenda parat/ cunctisque relictis
Sola placet fortuna comes/ tentoria postquam
Egressus vigilum somno cedentia membra
Transiluit/ questus tacite quod fallere posset
Littora curva legit/ primisque invenit in undis
Rupibus exesis herentem fune carinam
Rectorem dominumque ratis secura tenebat
Haud procul inde domus/ non ullo robore fulta
Sed sterili iunco cannaque intexta palustri
Et latus inversa nudum munita faselo
Hec Cesar bis terque manu quassantia tectum
Limina commovit/ molli/ consurgit amiclas
a Que dabat alga toro/ quisnam mea naufragus inquit
Auxilium sperare case/ sic fatus ab alto
Aggere iam tepide sublato fune faville
Scintillam tenuem commotos pavit in ignes
Securus belli/ predam civilibus armis
Scit non esse casas/ o vite tuta facultas
Pauperis angustique lares/ o munera nondum
Intellecta deum/ quibus hoc contingere templis
Aut potuit muris/ nullo trepidare tumultu
Tecta petit/ aut quem nostre fortuna coegit

Cesareaque pulsante manu. tum poste recluso
Dux ait / expecta votis maiora modestis
Spes animi laxa iuvenis si iussa secutus
Me vehis hesperiam / non ultra cuncta carine
Debebis / manibus nec inopem duxisse senectam
Nec cessa prebere deo tua fata volenti
Angustos opibus subitis implere penates
Sic fatur / quamquam plebeio tectus amictu
Indocilis privata loqui. tunc pauper amiclas
Multa quidem prohibent nocturno credere ponto
Nam sol non rutilas deduxit in equora nubes
Concordesque tulit radios notum altera phebi
Altera pars boream deducta luce vocabat
Orbe quoque exhaustus medio / languensque recessit
Spectantes quoque oculos infirmo lumine passus
Luna quoque non gracili surrexit lucida cornu
Aut orbis medii puros exesa recessus
Nec duxit recto tenuata cacumina cornu
Ventorumque notam rubuit. tunc lurida pallens
Ora tulit / vultum sub nube tristis ituro
Sed michi nec motus nemorum nec littoris ictus
Nec placet incertus qui provocat equora delfin
Aut siccum quod mergus amat / quodque ausa volare
Ardea sublimis / penne confisa natanti
Et quod caput spargens undis velud occupet imbrem
Instabili gressu metitur littora cornix
Sed si magnarum poscunt discrimina rerum
Haud dubitem prebere manus / vel littora tangam
Iussa. vel hoc potius pelagus flatusque negabunt
Hec fatus / solvensque ratem dat carbasa ventis
Ad quorum motus / non solum lapsa per altum
Aera dispersos traxere cadentia sulcos
Sidera / sed summis etiam que fixa tenentur
Astra polis / sunt visa quati / niger inficit horror
Terga maris / longo per multa volumina tractu
Estuat unda minax / flatusque incerta futuri
Turbida testantur conceptos equora ventos
Tunc rector trepide fatur ratis / aspice sevum
Quanta paret pelagus / zephiros eurosne minetur
Incertum est / puppim dubius ferit undique pontus
Nubibus et celo notus est / si murmura ponti

Consulimus/ chori veniat mare/ quoque tanto
Nec ratis hesperias tanget nec naufragus oras
desperare viam/ et vetitos convertere cursus
Sola salus/ liceat vexata littora puppe
prendere/ ne longe nimium sit proxima tellus
Fisus cuncta sibi/ cessura pericula cesar
Sperne minas inquit pelagi/ ventoque furenti
Trade sinum/ italiam si celo auctore recusas
Me pete/ sola tibi causa est hec iusta timoris
vectorem non nosse tuum/ quem numina numquam
destituunt/ de quo male tunc fortuna meretur
Cum post vota venit. medias perrumpe procellas
Tutela secure mea. celi iste fretique
Non puppis nostre labor est/ hanc cesare pressam
A fluctu defendet onus. nec longa furori
ventorum sevo dabitur mora/ proderit undis
Ista ratis/ ne flecte manum. fuge proxima velis
littora/ tunc calabro portu te crede potitum
Cum iam non poterit puppi. nostreque saluti
altera terra dari. quid tanta strage paretur
Ignoras/ querit pelagi celique tumultu
Quod prestet fortuna michi/ non plura locuto
Avulsit laceros percussa puppe rudentes
Turbo rapax/ fragilemque super volitantia malum
vela tulit/ sonuit victis compagibus alnus
Inde ruunt toto concita pericula mundo
Primus ab occeano caput exeris athlanteo
Chore/ movens estus. iam te tollente furebat
pontus/ et in scopulos totas erexerat undas
occurrit gelidus boreas. pelagusque retundit
Et dubium pendet vento cui cedat equor.
Sed Sithici vicit rabies aquilonis/ et undas
Torsit/ et abstrusas penitus vada fecit arenas
Nec perfert pontum boreas ad saxa/ suumque
In fluctus chori frangit mare/ motaque possunt
Equora subductis/ etiam concurrere ventis
Non euri cessasse minas/ non imbribus atrum
Eolii iacuisse nothum sub carcere saxi
Crediderim/ cunctos solita de parte ruentes
defendisse suas violento turbine terras
Sic pelagus mansisse loco/ non parva procellis

Equora rapta ferunt / certas tulit in undas
Tirrenum / sonat dorio vagus adria ponto
Ha quotiens frustra pulsatos equore montes
Obruit illa dies / quam celsa cacumina pessum
Tellus victa dedit. non ullo littore surgunt
Tam validi fluctus, alioque ex orbe voluti
A magno venere mari / mundumque coercens
Monstriferos agit unda sinus. sic rector olimpi
Cuspide fraterna lassatum in secula fulmen
Adiuvit / regnoque accessit terra secundo
Cum mare convolvit gentes / cum littora Tethis
Noluit ulla pati / celo contenta teneri
Tunc quoque tanta maris moles crevisset ad astra
Ni superum rector pressisset nubibus undas
Non celi nox illa fuit. latet obsitus aer
Inferne pallore domus / nimbisque gravatus
Deprimitur / fluctusque in nubibus accipit imbrem
Lux etiam metuenda perit / nec fulgura currunt
Clara, sed obscurum nimbosus dissilit aer
Tunc superum convexa tremunt / atque arduus axis
Insonuit / motaque poli compage laborant
Extimuit natura chaos / rupisse videntur
Concordes elementa moras / rursusque redire
Nox manes mixtura deis / spes una salutis
Quod tanta mundi nondum periere ruina
Quantum leucadio placidus de vertice pontus
a Despicitur / tantum naute videre trementes
Rursus hiant unde / vix eminet equore malus
Nubila tanguntur velis / et terra carina
Nam pelagus qua parte sedet / non celat arenas
Exhaustum in cumulos / omnisque in fluctibus unda
Artis opem vicere metus / nescitque magister
Quam frangat, cui cedat aque / discordia ponti
Succurrit miseris / fluctusque evertere puppim
Non valet fluctus / victum latus unda repellens
Erigit / atque omni surgit ratis ardua vento
Non humilem saxana vadis / non littora curve
Thessalie saxosa pavent / oreque malignos
Ambracie portus / scopulosa ceraunia naute
Summa timent / credit iam digna pericula cesar
6 fluctibus a summis preceps mare / cumque tumentes

[illegible commentary]

ffatis esse suis / tantus tunc cesar dixit
me superis labor est / parva quem puppe sedentem
tam magne petiere mine / si gloria leti
est pelago donata mei / bellis que negamur
intrepidus quamcumque datis mihi numina mortem
accipiam / licet ingentes abruperit actus
festinata dies fatis / sat magna peregi
arctoas domui gentes / inimica subegi
arma metu / vidit magnum mihi roma secundum
iussa plebe tuli fasces per bella negatos
nulla meis aberit titulis romana potestas
nesciet hoc quisquam / nisi tu que sola meorum
conscia votorum es / me quamvis plenus honorum
et dictator eam stigias et consul ad umbras
privatum fortuna mori / mihi funere nullo
est opus / o superi lacerum retinete cadaver
fluctibus in mediis / desint mihi busta rogus que
dum metuar semper terra que expecter ab omni
hec fatum / decimus dictu mirabile fluctus
invalida cum puppe levat / nec rursus ab alto
aggere deiecit pelagi / sed pertulit undis
scrupeosis qua angusta vacant ubi litora saxis
imposuit terre / pariter tot regna tot urbes
fortunam que suam tacta tellure recepit
sed non tam remeans cesar iam luce propinqua
quam tacita sua castra fuga comites que fefellit
circumfusa duci flevit / gemitu que suorum
et non ingratis incessit turba querelis
quo te dure tulit virtus temeraria cesar
aut que nos viles animas in fata relinquens
invitis spargenda dabas tua membra procellis
cum tot in hac anima populorum vita salus que
pendeat / et tantus caput hoc sibi fecerit orbis
sevicia est voluisse mori / nullus ne tuorum
emeruit comitum / fatis non posse superstes
esse tuis / dum te raperet mare / corpora segnis
nostra sopor tenuit / pudet heu / tibi causa petende
hec fuit hesperie / visum est quod mittere quemquam
tam sevo crudele mari / sors ultima rerum
in dubios casus et prona pericula mortis
precipitare solet / mundi iam summa tenentem

per misisse mari / tm quod numina lassas
Sufficit ad fatum belli / favor iste labor que
fortune que te nostris impegit arenis
Hii te usus placuere deum / non rector ut orbis
Nec dominus rerum / sed felix naufragus esses
Talia iactantes discussa nocte serenus
Oppressit cum sole dies / fessum que tumentes
Composuit pelagus ventis patientibus undas
Nec non hesperii lassatum fluctibus equor
Ut videre duces / purum que insurgere celo
ffracturum pelagus boream / solvere carinas
Quas ventus docte que pari moderamine dextre
permixtas habuere diu / latum que per equor
Ut terrestre coit consertis puppibus agmen
Sed nox seva modum venti veli que tenorem
Eripuit nautis / excussit que ordine puppes
Strimona sic gelidum bruma pellente relinquunt
potiture te nile grues / primo que volatu
Effingunt varias casu monstrante figuras
Mox ubi percussit tensas notus altior alas
Confusos temere immixte glomerantur in orbes
Et turbata perit dispersis littera pennis
Cum primum redeunte die / violentior aer
puppibus incubuit / phebeo concitus ortu
preterunt frustra temptati littora lissi
Limpheum que tenent / nudas aquilonibus undas
Succedens boree iam portum fecerat auster
Undique collatis in robur cesaris armis
Summa videns duri magnus discrimina martis
Iam castris instare suis / se ponere tutum
Coniugii decrevit onus / lesbo que remota
Te procul a sevi strepitu cornelia belli
Occulere / heu quantum mentes dominatur in equas
Iusta venus / dubium trepidum que ad prelia magne
Te que fecit amor / que nolles stare sub ictu
ffortune / quo mundus erat romana que fata
Coniux sola fuit / mentem iam verba paratam
Destituunt / blande que iuvat ventura trahentem
Indulgere more / tempus subducere fatis
Nocte sub extrema pulso torpore quietis
Dum fovet amplexu gravidum cornelia curis

pectus / et adversi petit oscula clausa mariti
Humentes invicta genas / perfusaque tecto
Vulnere / non audet flentem deprendere magnum
Nulla gemens / non nunc vita mihi dulcior inquit
Cum tedet vite / leto sed tempore coniux
Venit mesta dies / et quam nimium que parumque
Distulimus / iam totus adest in prelia cesar
Cedendum est bellis / quorum tibi tuta latebra
Lesbos erit / desiste preces temptare / negavi
Iam mihi / non longos a me patiere recessus
Precipites aderunt casus / properabit in ima
Summa cadunt / satis est audisse pericula magni
Me que tuus decepit amor / civilia bella
Si spectare potes / nam me iam marte parato
Securos cepisse pudet cum coniuge somnos
Eque tuo quatiunt miserum cum classica mundum
Surrexisse sinu / vereor civilibus armis
Pompeium nullo tristem committere damno
Tutior interea populis et tutior omni
Rege late / positam que procul fortuna mariti
Non tota te mole premat / si numina nostras
Impulerint acies / maneat pars optima magni
Sit que michi si fata premunt victorque cruentus
Quo fugisse velim. Vix tantum infirma dolorem
Cepit et attonito cesserunt pectore sensus
Tandem vix mestas potuit proferre querelas
Nil michi de fatis thalami superisque relictum est
Magne queri / nostros non rumpit funus amores
Nec diri fax summa rogi / sed sorte frequenti
Plebeia que nimis / careo dimissa marito
Hostis ad adventum rumpamus federa tede
Placemus socerum / sic est tibi cognita magne
Nostra fides / credis me aliud iam tutius esse
Quam tibi / non olim casu pendemus ab uno
Fulminibus me sevis . tantique ruine . iubes
Absentem prestare caput . secura videtur
Sors tibi / cum facias etiam nunc vota perisse
Ut nolim servire malis . sed morte parata
Te sequar ad manes / feriat dum mesta remotas
Fama procul terras / vivam tibi nempe superstes
Adde quod assuetis fatis / tantumque dolorem

[illegible]

Crudelis me ferre doces / ignosce fatenti
Posse pati timeo / quod si sunt vota deisque
Audior / eventus rerum sciet ultima coniunx
Sollicitam rupes iam te victore tenebunt
Et puppim que fata ferat tam leta timebo
Nec soluent audita metus mea prospera bella
Cum vacuis proiecta locis / a cesare possim
Vel fugiente capi / notescent littora clari
Nominis exilio / posita que ibi coniuge magni
Quis mitilenas poterit nescire latebras
Hoc precor extremum / si nil tibi victa relinquunt
Tucius arma fuga / cum te commiseris undis
Quolibet infaustam potius deflecte carinam
Littoribus querere meis / sic fata relictis
Exiliit stratis amens / tormentaque nulla
Vult differre mora / non mesti pectora magni
Sustinet amplexu dulci / non colla tenere
Extremusque perit tam longi fructus amoris /
Precipitant que suos luctus / neuter que recedens
Sustinuit dixisse vale / vitam que per omnem
Nulla fuit tam mesta dies / nam cetera damna
Durata iam mente malis / firma que tulere
Labitur infelix / manibus que excepta suorum
Fertur ad equoreas ac se prosternit arenas
Littora que ipsa tenet / tandem que illata carine est
Non sic infelix patriam portus que reliquit
Hesperios / seui premeret cum cesaris arma
Fida comes magni vadit duce sola relicto
Pompeium que fugit . que nox tibi proxima venit
Insompnis / viduo tunc primum frigida lecto
Atque insueta quies uni / nudum que marito
Non herente latus / sompno quam sepe grauata
Deceptis vacuum manibus conplexa cubile est
Atque oblita fuge quesiuit nocte maritum
Nam quamvis flamma tacitas urente medullas
Non iuvat in toto corpus iactare cubili
Seruatur pars illa tori / caruisse timebat
Pompeio / sed non superi tam leta parabant
Instabat misere magnum que redderet hora

Item Sextus Lib'

Postquam cast[ra]

duces pugne iam mente propinquis
imposuere iugis admo-
taque comminus arma
parque suum videre di
capere omnia Cesar
Menia graiorum spernit martem que secundum
Iam nisi de genero fatis debere recusat
ffunestam mundo votis petit omnibus horam
In casum que cuncta ferat. placet alea fati
alterutrum mersura caput ter collibus omnes
Explicuit turmas et signa minantia pugnam
Testatus nunquam latie se deesse ruine
Vt videt ad nullos exciri posse tumultus
In pugnam generum clauso sed fidere vallo
Signa movet tectusque via dumosa per arva
Dirachii preceps rapiendas tendit ad arces
Hoc iter equoreo precepit litore magnus
Quemque vocat collem tentantius incola petram
Insedit castris ephireaque menia servat
Defendens tutam vel solis turribus urbem
Non opus hanc veterum nec moles structa tuetur
Humanusque labor facilis licet ardua tollat
Cedere vel bellis vel cuncta moventibus annis
Sed munimen habet nullo quassabile ferro
Naturam sedemque loci nam clausa profundo
Vndique precipiti scopulisque vomentibus equor
Exiguo debet quod non est insula colli
Terribiles ratibus sustentant menia cautes
Ioniumque furens rapido cum tollitur austro
Templa domos quatit spumatque in culmina pontus
Hinc avidam belli rapuit spes improba mentem
Cesaris ut vastis diffusum collibus hostem
Cingeret ignarum ducto procul aggere valli
Metitur terras oculis nec cespite tantum
Contentus fragili subitos attollere muros
Ingentes cautes avulsaque saxa metallis
Graiorumque domos direptaque menia transfert
Extruitur quod non aries impellere sevus
Quod non ulla queat violenti machina belli

Franguntur montes / planumque per ardua cesar
Ducit opus / pandit fossas / turritaque summis
Disponit castella iugis / magnoque recessu
Amplexus fines / saltus nemorosaque tesqua
Et silvas / vastaque feras indagine claudit
Non desunt campi / non desunt pabula magno
Castraque cesareo circumdatus aggere mutat
Flumina tot cursus illic exorta fatigant
Illic mersa suos / operumque ut summa revisat
Defessus cesar medios intermanet agros
Nunc vetus iliacos attollat fabula muros
Ascribatque deis / fragili circumdata testa
Menia mirentur refugi babilonia parthi
Nam quantum tigris / quantum celer ambit orontes
Assiriis quantum populis telluris eoe
Sufficit in regnum / subitum bellique tumultu
Raptum claudit opus / tanti periere labores
Tot potuere manus adiungere seston abido
Ingestoque solo phrixeum elidere pontum
Aut pelopis latis effiren abrumpere regnis
Et ratibus longe flexus donare malee
Aut aliquid mundi quamvis natura negasset
In melius mutasse locum / coit area belli
Hic alitur sanguis terras fluxurus in omnes
Hic et thessalice clades libiceque tenentur
Estuat angusta rabies civilis arena
Prima quidem surgens operum structura fefellit
Pompeium / veluti medie qui tutus in arvis
Sicanie rapidum nescit latrare pelorum
Aut vaga cum tethis rutupinaque litora fervent
Unda caledonios fallit turbata britannos
Ut primum vasto septas videt aggere terras
Ipse que a tuta deducens agmina petra
Diversis spargit tumulis / ut cesaris arma
Laxet et effuso claudentem milite tendat
Ac tantum septi vallo sibi vindicat agri
Parva micene quantum sacrata diane
Distat ab excelsa nemoralis aricia roma
Quoque modo rome prelapsus menia tibris
In mare descendit / si nusquam torqueat amnem
Classica nulla sonant / iniussaque tela vagantur

Et fit sepe nefas iaculum temptante lacerto
Maior cura duces miscendis abstulit armis
Pompeium exhausti prebenda ad gramina terre
Que currens attrivit eques gradibusque citatis
Ungula frondentem discussit cornea campum
Belliger attonsis sonipes defessus in arvis
Advectos cum plena ferant presepia culmos
Ore novas poscens moribundus labitur herbas
Et tremulo medios abrumpit poplite gyros
Corpora dum solvit tabes et digerit artus
Traxit iners celum fluvide contagia pestis
Obscuram in nubem tali spiramine Nesis
Emittit stigium nebulosis aera saxis
Antraque letiferi rabiem tiphonis anhelant
Inde labant populi celoque paratior unda
Omne pati virus duravit viscera ceno
Iam riget atra cutis distentaque lumina rupit
Igneaque in vultus et sacro fervida morbo
Pestis abit fessumque caput se ferre recusat
Iam magis atque magis preceps agit omnia fatum
Nec medii dirimunt morbi vitamque necemque
Sed languor cum morte venit turba que cadentum
Aucta lues dum mixta iacent incondita vivis
Corpora nam miseros ultra tentoria cives
Spargere funus erat tamen hos minuere labores
A tergo pelagus pulsusque aquilonibus aer
Littoraque et plene peregrine messe carine
At liber terre spatiosis collibus hostis
Aere non pigro nec inertibus angitur undis
Sed patitur sevam veluti circumdatus arta
Obsidione famem nondum surgentibus altam
In segetem culmis cernit miserabile vulgus
In pecudum cecidisse cibos et carpere dumos
Et morsu spoliare nemus letumque minantes
Vellere ab ignotis dubias radicibus herbas
Que mollire queat flamma que tollere morsu
Queque per abrasas utero dimittere fauces
Plurimaque humanis ante hec incognita mensis
Diripiens miles saturum tamen obsidet hostem
Ut primum libuit ruptis evadere claustris
Pompeio cunctasque sibi permittere terras

Non obscura petit latebrose tempora noctis
Et raptis furto soceri cessantibus armis
Dedignatur iter, latis exire ruinis
Querit et impulso turres confringere vallo
Perque omnes gladios et qua via cede paranda est.
Opportuna tamen pars valli visa propinqui
Quam minici castella vocant et confraga densis
Arboribus dumeta tegunt, hinc pulvere nullo
Proditus agmen agit subitusque ad menia venit.
Tot simul e campis latie fulsere volucres
Tot cecinere tube. Ne quid victoria ferro
Deberet, pavor attonitos confecerat hostes.
Quod solum valuit virtus, iacuere perempti
Debuerant quo stare loco. Qui vulnera ferrent
Iam deerat, nimbusque ferens tot tela peribat.
Tunc piceos volvunt immisse lampadis ignes,
Tunc quasse nutant turres lapsumque minantur,
Roboris impacti crebros gemit agger ad ictus.
Iam pompeiane celsi super ardua valli
Exierant aquile, iam mundi iura patebant.
Quem non mille simul turmis nec cesare toto
Auferret fortuna locum victoribus, unus
Eripuit vetuitque capi, seque arma tenente
Ac nondum strato magnum vicisse negavit.
Sceva viro nomen, castrorum in plebe merebat
Ante feras rodani gentes; ibi sanguine multo
Promotus latiam longo gerit ordine vitem,
Pronus ad omne nefas et qui nesciret in armis
Quam magnum virtus crimen civilibus esset.
Hic ubi querentes socios iam marte relicto
Tuta fuge cernit, quo vos pavor inquit adegit
Impius et cunctis ignotus cesaris armis?
O famuli turpes, servum pecus, absque cruore
Terga datis morti? cumulo vos desse virorum
Non pudet et bustis interque cadavera queri?
Non ira saltem iuvenes pietate remota
Stabitis? e cunctis per quos erumperet hostis
Nos sumus electi. Non parvo sanguine magni
Ista dies ierit. Peterem felicior umbras
Cesaris in vultu: testem hunc fortuna negavit,
Pompeio laudante cadam. Confringite tela

pectoris incursu iugulisque recondite ferrum
Iam longinqua petit pulvis sonitusque ruine
Securas quoque fragor concussit Cesaris aures
Vincimus o socii veniet qui vindicet arces
Dum morimur movit tantum vox illa furorem
Quantum non primo succendunt classica cantu
Mirantesque virum atque avidi spectare secuntur
Scituri iuvenes numero deprensa locoque
An plus quam mortem virtus daret ille ruenti
Aggere consistit primum quoque cadavera plenis
Turribus evolvit subeuntesque obruit hostes
Corporibus totoque viro dant tela ruine
Robora quoque et moles hosti se quoque ipse minatur
Nunc sude nunc duro contraria pectora conto
Detrudit muris et valli summa tenentes
Amputat ense manus caput obterit ossaque
Ac male defensum fragili compage cerebrum saxo
Dissipat alterius flamma crines quoque genas quoque
Succendit strident oculis ardentibus ignes
Ut primum cumulus crescentia cadavera muro
Admovere solo non segnior extulit illum
Saltus et in medias iecit super arma catervas
Quam per summa rapit celerem venabula pardum
Tunc densos inter cuneos compressus et omni
Vallatus bello vincit quem respicit hostem
Perdidit ensis opus frangit sine vulnere membra
Illum tota petit moles illum omnia tela
Nulla fuit non certa manus non lancea felix
Parque novum fortuna videt concurrere bellum
Atque virum fortis crebris sonat ictibus umbo
Et galee fragmenta cave compressa perurunt
Tempora nec quicquam nudis vitalibus obstat
Iam preter stantes in summis ossibus hastas
Quid nunc vesani iaculis levibusque sagittis
Perditis hesuros numquam vitalibus ictus
Hunc aut tortilibus vibrata falarica nervis
Obruat aut vasti muralia pondera saxi
Hunc aries ferro balista quoque limine porte
Promoveat stat non fragilis pro Cesare murus
Pompeium quoque tenet iam pectora non tegit armis
Ac veritus credi clipeo leva quoque vacasse

Iamque hebes et crasso non asper sanguine mucro
Perdidit ensis opus frangit non vulnerat hostem

aut culpa vixisse sua. tot vulnera belli
Solus obit densamque ferens in pectore silvam
Iam gradibus fessis in quem cadat eligit hostem
Par pelagi monstris. libice sic belua terre
Sic libicus densis elephas depressus ab armis
Omne repercussum squalenti missile tergo
Frangit et herentes mota cute discutit hastas
Viscera tuta latent penitus citraque cruorem
Confixe stant tela fere. tot fixa sagittis
Tot iaculis unam non explent vulnera mortem
Dictea procul ecce manu gortinis arundo
Tenditur in sceuam que voto certior omni
In caput atque oculi levum descendit in orbem
Ille moras ferri nervorum et vincula rumpit
Affixam vellens oculo pendente sagittam
Intrepidus telumque suo cum lumine calcat
Pannonis haud aliter post ictum sevior ursa
Cum iaculum parva libis amentavit habena
Se rotat in vulnus telumque irata receptum
Impetit et secum fugientem circuit hastam
Perdiderat vultum rabies stetit imbre cruento
Informis facies. letus fragor ethera pulsat
Victorum maiora viris e sanguine parvo
Gaudia non faceret conspectum in cesare vulnus
Ille tegens alta suppressum mente furorem
Mitis et a vultu penitus virtute remota
Parcite ait cives. procul hinc avertite ferrum
Collatura mee nichil sunt iam vulnera morti
Non eget ingestis sed vulsis pectore telis
Tollite et in magni viventem ponite castra
Hoc vero prestate duci sit sceva relicti
Cesaris exemplum potius quam mortis honeste
Credidit infelix simulatis vocibus aulus
Nec vidit recto gladium mucrone tenentem
Membraque captivi pariter laturus et arma
Fulmineum mediis excepit faucibus ensem
Incaluit virtus atque una cede refectus
Solvat ait penas sceuam quecumque subactum
Speravit pacem gladio si querit ab isto
Magnus adorato summittat cesare signa
An similem vestri segnemque ad fata putastis

Pompei vobis minor est causa quam senatus
Cum multi Martis amor / si tibi affatur ... altus
Cesareas pulsus statione adesse cohortes
Dedecus hic belli magno crescente quod haesit
Ne solus totum fugeret te Scaeva tacente
Subducto qui Marte ruis / nam sanguine fuso
Vires pugna dabat / labentem turba suorum
Excipit / atque humeris defectum imponere gaudet
Ac velut inclusum perfosso pectore numen
Et vivam magne speciem virtutis adorant
Tela que confixis certant avellere membris
Exornant que deos / ac nudum pectore Martem
Armis Scaeva tuis / felix hoc nomine fame
Si tibi durus Hiber / aut si tibi terga dedisset
Cantaber exiguis / aut longis Teutonus armis
Non tu bellorum spoliis ornare Tonantis
Templa potes / non tu letis ululare triumphis
Infelix quanta dominum virtute parasti
Nec magis hac Magnus castrorum parte repulsus
Intra claustra piger dilato Marte quievit
Cum mare lassatur / cum se tollentibus Euris
Frangentem fluctus scopulum ferit / aut latus alti
Montis adest seram que sibi parat unda ruinam
Hinc vicina petens placido castella profundo
Incursu gemini Martis rapit / arma que late
Spargit / et effuso laxat tentoria campo
Mutande que iuvat permissa licentia terre
Sic pleno Padus ore tumens super aggere tutas
Excurrit ripas / et totos concutit agros
Succubuit si qua tellus cumulum que furentem
Undarum non passa ruit / tum flumine toto
Transit / et ignotos aperit sibi gurgite campos
Illos terra fugit dominos / his rura colonis
Accedunt donante Pado / vix prelia Cesar
Senserat elatus specula que prodidit ignis
Invenit impulsos presso iam pulvere muros
Frigida que velut veteris deprendit signa ruine
Accendit pax ipsa loci / movit que furorem
Pompeiana quies / et victo Cesare somnus
Ire vel in clades properat / dum gaudia turbet
Torquato ruit inde minax / qui Cesaris arma

Segnius haud vidit quam malo nauta tremente
Omnia subducit circe vela procelle
Agmina que interius muro breviore recepit
Excisus ut parva disponeret arma corona
Transierat primi cesar munimina valli
Cum super e totis emisit collibus agmen
Effuditque acies obsessum magnus in hostem
Non sic ethneis habitans in vallibus horret
Enceladum spirante notho cum tota cavernas
Egerit et torrens in campos defluit ethna
Cesaris ut miles glomerato pulvere victus
Ante aciem ceci trepidus sub nube timoris
Hostibus occurrit fugiens in que ipsa pavendo
Fata ruit / totus mitti civilibus armis
Usque vel in pacem potuit cruor / ipse furentes
Dux tenuit gladios / felix ac libera regum
Roma fores / iuris que tui vicisset in illo
Si tibi sulla loco / dolet heu semper que dolebit
Quod scelerum cesar prodest tibi summa tuorum
Cum genero pugnasse pio / pro tristia fata
Non utice libie clades / hispania munde
Flesset / et infando pollutus sanguine nilus
Nobilius phario gestasset rege cadaver
Nec iuba marmaricas nudus pressisset arenas
Penorum que umbras placasset sanguine fuso
Scipio / nec sancto caruisset vita catone
Ultimus esse dies potuit tibi roma malorum
Exire e mediis potuit pharsalia fatis
Deserit aversis possessam numinis sedem
Cesar / et emathias lacero petit agmine terras
Arma secuturum soceri quacumque fugasset
Temptarunt sui comites devertere magnum
Hortatu / patrias sedes atque hoste carentem
Ausoniam peteret / numquam me cesaris inquit
Exemplo reddam patrie numquamque videbit
Me nisi dimisso redeuntem milite roma
Hesperiam potui motu surgente tenere
Si vellem patriis aciem committere templis
Ac medio pugnare foro / dum bella relegem
Extremum scithici transcendam frigoris orbem
Ardentes que plagas / victor tibi roma quietem

[illegible]

Eripiam / qui me premeret de filia fugi
Ita potius nequid bello patiaris in isto
Ac Cesar putet esse suam. sic fatus in ortus
Phebeos conduxit iter. terre que secutus
Devia qua vastos aperit Candavia saltus
Contigit Emathiam bello quam fata parabant
Thessaliam parte diem brumalibus horis
Attollit Titan rupes Ossea coheret
Cum per summa poli Phebum trahit altior estas
Pelion opponit radiis nascentibus umbras
At medios ignes celi rapidique Leonis
Solstitiale caput nemorosus summovet Othris
Excipit adversos zephiros et Iapiga Pindus
Et maturato precidit vespere lucem
Nec metuens imi Borean habitator Olimpi
Lucentem totis ignorat noctibus Arcton
Hos inter montes media qui valle premuntur
Perpetuis quondam latuere paludibus agri
Flumina dum campi retinent nec pervia Tempe
Dant aditus pelago stagnumque implentibus undis
Crescere cursus erat / postquam discessit Olimpo
Herculea gravis Ossa manu subiteque ruinam
Sensit aque Nereus melius mansura sub undis
Emathis equorei regnum Pharsalos Achillis
Eminet et prima Rhoeteia litora pinu
Que tetigit Phylace Pteleos que Dorion ira
Flebile Pieridum Trachin pretio que nefande
Lampados Herculeis fortis Meliboea pharetris
Atque olim Larissa potens / ubi nobile quondam
Nunc super Argos arant veteres ubi fabula Thebas
Monstrat Echionias ubi quondam Pentheos exul
Colla caputque ferens supremo tradidit igni
Questa quod hoc solum nato rapuisset Agave
Ergo abrupta palus multos discessit in amnes
Purus in occasum parvi sed gurgitis Eas
Ionio fluit inde mari / nec fortior undis
Labitur avecte pater Ysidis / et tuus Oeneu
Pene gener crassis oblimat Echinadas undis
Et Meleagream maculatus sanguine Nessi
Euenos Calidona secat / ferit amne citato
Maliacas Spercheos aquas / et flumine puro

[illegible]

Tessalia

Irrigat amfrisos famulantis pascua febi
Quique nec humentes nebulas nec rore madentem
Aera nec tenues ventos suspirat anauros
Et quisquis pelago per se non cognitus amnis
Peneo donavit aquas. it gurgite rapto
Apidanos numquam que celer nisi mixtus enipheus
Accipit asopos cursus phenix que melax que
Solus in alterius nomen cum venit unde
Defendit titaresus aquas lapsus que superne
Gurgite penei pro siccis utitur arvis
Hunc fama est stigiis manare paludibus amnem
Et capitis memorem fluvii contagia vilis nec
Nolle pati superum que sibi servare timorem
Ut primum emissis patuerunt amnibus arva
Pinguis bebeius discessit vomere sulcus
Mox lelegum dextra pressum descendit aratrum
Eolide dolopes que solum rupere coloni
Et magnetes equis minie gens cognita remis
Illic semiferos ixionidas centauros
Feta peletroniis nubes effudit in antris
Aspera te foloes frangentem monice saxa
Te que sub etheo torquentem vertice silvas
Rethe ferox quas vix boreas inmitteret ornos
Hospes et alcide magni phole teque per amnem
Improbe lerneas vector passure sagittas
Te que senex chiron gelido qui sidere fulgens
Impetis emonio maiorem scorpion arcu
Hac tellure feri micuerunt semina martis
Primus ab equorea percussis cuspide saxis
Tessalicus sonipes bellis feralibus omen
Exiluit primus calibem frenos que momordit
Spumavit que novis lapithe domitoris habenis
Prima fretum scindens pegazeo littore pinus
Terrenum ignotas hominem proiecit in undas
Primus tessalice rector telluris ionus
In formam calide percussit pondera masse
Fudit et argentum flammis aurum que moneta
Fregit et inmensis coxit fornacibus era
Illic quod populos scelerata impegit in arma
Divitias numerare datum est hinc maxima serpens
Descendit fiton cirrea que fluxit in arva

Unde et Tessalice venit ad phitia laurus
Impius hinc prolem superis immisit Aloeus
Inseruit celsis prope se cum pelion astris
Sideribusque vias incurrens abstulit Ossa
Hac ubi dampnata fatis tellure locarunt
Castra duces cunctos belli presaga futuri
Mens agitat summique gravem discriminis horam
Adventare palam est propius iam fata moveri
Degeneres animi trepidant peioraque versant
Ad dubios pauci presumpto robore casus
Spemque metumque ferunt turbe sed mixtus inerti
Sextus erat magno proles indigna parente
Cum mox scilleis exul grassatus in undis
Polluit equoreos siculus pirata triumphos
Qui stimulante metu fati prenoscere cursus
Impaciensque more venturis omnibus eger
Non tripodas deli non phitia consulit antra
Nec quesisse libet primis quid frugibus altrix
Ere Iovis dodona sonet quis noscere fibra
Fata queat quis prodat aves quis fulgura celi
Servet et assiria scrutetur sidera cura
Aut si quid tacitum sed fas erat ille supernis
Detestanda deis sevorum archana magorum
Noverat et tristes sacris feralibus aras
Umbrarum ditis que fidem miseroque liquebat
Scire parum superos vanum sevumque furorem
Adiuvat ipse locus vicinaque menia castris
Hemonidum ficti quas nulla licentia monstri
Transierat quarum quidquid non creditur ars est
Thessala quin etiam tellus herbasque nocentes
Rupibus ingenuit sensuraque saxa canentes
Archanum ferale magos ibi plurima surgunt
Vim factura deis et terris hospita colchis
Legit in hemoniis quas non advexerat herbas
Impia tot populis tot surdas gentibus aures
Celicolum dire convertunt carmina gentis
Una per ethereos exit vox illa recessus
Verbaque ad invitum perfert cogentia numen
Quod non cura poli celique volubilis umquam
Avocat infandum tetigit cum sidera murmur
Tunc babilon persea licet secretaque memphis

Dum vetustorum solvat penetrale magorum
Abducit superos alienis Thessalis aris
Carmine Thessalidum dura in praecordia fluxit
Non fatis adductus amor · flammisque severi
Illicitis arsere senes · nec noxia tantum
Pocula proficiunt / aut cum turgentia suco
Frontis amaturae subducunt pignora fetae
Mens hausti nulla sanie polluta veneni
Excantata perit / quos non concordia mixti
Alligat ulla thori · blandaeque potentia formae
Traxerunt torti magica vertigine fili
Cessavere vices rerum / dilataque longa
Haesit nocte dies / legi non paruit aether
Torpuit et praeceps audito carmine mundus
Axibus et rapidis impulsos Iuppiter urgens
Miratur non ire polos · nunc omnia complent
Imbribus / et calido producunt nubila Phoebo
Et tonat ignaro caelum Iove / vocibus isdem
Humentes late nebulas / nimbosque solutis
Excussere comis / ventis cessantibus aequor
Intumuit · rursus vetitum sentire procellas
Conticuit turbante Notho / puppimque ferentes
In ventum tumuere sinus / de rupe pependit
Abscisa fluvius torrens / amnisque cucurrit
Non qua pronus erat / Nilum non extulit aestas
Meander derexit aquas / Rhodanumque morantem
Praecipitavit Arar / submisso vertice montes
Explicuere iugum / nubes suspexit Olympus
Solibus et nullis Scythicae cum bruma rigeret
Demaduere nives / impulsam sidere Thetim
Repulit Haemonidum defenso litore carmen
Terra quoque immoti concussit ponderis axes
Et medium vergens titubavit nisus in orbem
Tantae molis onus percussum voce recessit
Prospectumque dedit caelum labentis Olympi
Omne potens animal leti / genitumque nocere
Et pavet Haemonias / et mortibus instruit artes
Has avidae tigres / et nobilis ira leonum
Ore fovent blando / gelidos his explicat orbes
Inque pruinoso coluber distenditur arvo
Viperei coeunt abrupto corpore nodi

Humanoque cadit serpens afflata veneno
Quis labor hic superis / cantus herbasque sequendi
Spernendique timor / cuius commercia pacti
Obstrictos habuere deos / parere necesse est
An iuvat ignota tantum pietate merentur
An tacitis valuere minis / hoc iuris in omnes
Est illis superos / an habent hec carmina certum
Imperiosa deum / qui mundum cogere quicquid
Cogitur ipse potest / illic et sidera primum
Precipiti deducta polo / Phebe que serena
Non aliter diris verborum obsessa venenis
Palluit / et nigris terrenis que ignibus arsit
Quam si fraterna prohiberet imagine tellus
Insereret que suas flammis celestibus umbras
Et patitur tantos cantu depressa labores
Donec suppositas propior despumet in herbas
Hos scelerum ritus / hec dire carmina gentis
Effera damnarat nimie pietatis Erictho
Inque novos ritus pollutam duxerat artem
Illi namque nefas urbis summittere tecto
Aut laribus ferale caput / desertaque busta
Incolit / et tumulos expulsis obtinet umbris
Grata deis Erebi / cetus audire silentum
Nosse domos Stigias archanaque Ditis operti
Non superi non vita vetat / tenet ora profane
Feda situ macies / celoque ignota sereno
Terribilis Stigio facies pallore gravatur
Implexis onerata comis / si nimbus et atre
Sidera subducunt nubes / tunc Thessala nudis
Egreditur bustis / nocturnaque fulmina captat
Semina fecunde segetis calcata perussit
Et non letiferas spirando perdidit auras
Nec superos orat / nec cantu supplice numen
Auxiliare vocat / nec fibras illa litantes
Novit / funereas aris imponere flammas
Gaudet / et accenso rapuit que tura sepulchro
Omne nefas superi prima iam voce precantis
Concedunt / carmenque timet audire secundum
Viventes animas et adhuc sua membra regentes
Infodit busto / fatis debentibus annos
Mors invita subit / perversa funera pompa

Retulit a tumulis / fugere cadavera lectum
ffumantes iuvenum cineres / ardentiaque ossa
E mediis rapit rogis / ipsamque parentes
Quam tenuere facem / nigroque volantia fumo
Feralis fragmenta thori / vestesque fluentes
Colligit in cineres / et olentes membra favillas
Ast ubi servantur saxis / quibus intimus humor
Ducitur / et tracta durescunt tabe medulle
Corpora / tunc omnes avide desevit in artus
Inmersitque manus oculis / gaudetque gelatos
Effodisse orbes / et sicce pallida rodit
Excrementa manus. laqueum nodosque nocentes
Ore suo rupit / pendentia corpora carpsit
Abrasitque cruces / percussaque viscera nimbis
Vulsit / et incoctas admisso sole medullas
Insertum manibus calibem / nigramque per artus
Stillantis tabi saniem / virusque coactum
Sustulit / et nervo morsus retinente pependit
Et quodcumque iacet nuda tellure cadaver
Ante feras volucresque sedet. nec carpere membra
Volt ferro manibusque suis / morsusque luporum
Expectat / siccis raptura e faucibus artus
Nec cessant a cede manus / si sanguine vivo
Est opus / erumpat iugulo qui primus aperto
Nec refugit cedes / vivum si sacra cruorem
Extaque funeree poscunt trepidantia mense
Vulnere si ventris / non qua natura vocabat
Extrahitur partus / calidis ponendus in aris
Et quotiens sevis opus est ac fortibus umbris
Ipsa facit manes hominum. mors omnis in usu est
Illa genae florem primevo corpore volsit
Illa comam leva morienti abscidit ephebo
Sepe etiam caris cognato in funere dira
Thessalis incubuit membris / atque oscula figens
Truncavitque caput / compressaque dentibus ora
Laxavit / siccoque herentem gutture linguam
Premordens / gelidis infudit murmura labris
Archanumque nefas stigias mandavit ad umbras
Hanc ut fama loci pompeio prodidit / alta
Nocte poli / titan medium quo tempore ducit
Sub nostra tellure diem / desertaque per arva

Carpit iter, fidi scelerum sueti que ministri
Effossos circum tumulos ac busta vagati
Conspexere procul prerupta in caute sedentem
Qua iuga devexus farsalica porrigit hemus
Illa magis magicis que deis incognita verba
Temptabat, carmen que novos fingebat in usus
Namque timens ne mars alium vagus iret in orbem
Emathis et tellus tam multa cede careret
Pollutos cantu diris que venefica succis
Conspersos vetuit transmittere bella philippos
Tot mortes habitura suas, usura que mundi
Sanguine, cesorum truncare cadavera regum
Sperat, et hesperie cineres evellere gentis
Ossa que nobilium tantos que adquirere manes
Hic ardor solus que labor quid corpore magni
Proiecto rapiat, quos cesaris involet artus
Quam prior affatur pompei ignava propago
O decus hemonidum, populis que pandere fata
Que que suo ventura potes devertere cursu
Te precor ut certum liceat michi noscere finem
Quem belli fortuna paret, non ultima turbe
Pars ego romane, magni clarissima proles
Vel dominus rerum vel tanti funeris heres est
Mens dubiis perculsa pavet, rursus que parata
Certos ferre metus, hoc casibus eripe iuris
Ne subiti ceci que ruant, vel numina torque
Vel tu parce deis et manibus exprime verum
Elizias resera sedes, ipsam que vocatam
Quos petat e nobis mortem tibi coge fateri
Non humilis labor est, dignum est quod querere cures
Vel tibi, quo tanti preponderat alea fati
Impia letatur vulgate nomine fame
Tessalis, et contra si fata minora moveres
Pronum erat o iuvenis quos velles inquit in actus
Invitos prebere deos, conceditur arti
Unam cum radiis presserunt sidera mortem
Inseruisse moras, et quamvis fecerit omnis
Stella senem, medios herbis abrumpimus annos
At simul a prima descendit origine mundi
Causarum series, atque omnia fata laborant
Si quicquam mutare velis, uno que sub ictu

Sat genus humanum tu tessala turba fatorum
plus fortuna potest; sed si prenoscere casus
contentus, faciles que aditus multi que patebunt
ad verum: tellus nobis ether que chaos que
equora que et campi rodopeia que saxa loquentur
Sed pronum cum tante nove sit copia mortis
Emathiis unum campis attollere corpus
ut modo defuncti tepidi que cadaveris ora
plena voce sonet, ne membris sole perustis
auribus incertum feralis strideat umbra
Dixerat, et noctis geminatis arte tenebris
Mestum tecta caput squalenti nube pererrat
Corpora cesorum tumulis proiecta negatis
Continuo fugere lupi, fugere revulsis
unguibus inpaste volucres, dum tessala vatem
Eligit, et gelidas leto scrutata medullas
pulmonis rigidi stantes sine vulnere fibras
Invenit, et vocem defuncto in corpore querit
Fata peremptorum pendent iam multa virorum
Quem superis revocasse velit; si tollere totas
Temptasset campis acies, et reddere bello
Cessissent leges herebi, monstro que potenti
Extractus stigio populus pugnasset averno
Electum tandem traiecto gutture corpus
Ducit, et inserto laqueis feralibus unco
per scopulos miserum trahitur per saxa cadaver
victurum; montis que cavi quem tristis Ericto
Damnarat sacris alta sub rupe locatur
Haud procul a ditis cecis depressa cavernis
In preceps subsedit humus, quam pallida pronis
urget silva comis, et nullo vertice celum
Suspiciens, Phebo non pervia taxus opacat
Marcentes intus tenebre, pallens que sub antris
longa nocte situs, numquam nisi carmine factum
Lumen habet; non tenareis sic faucibus aer
Sedit iners, mestum mundi confine latentis
ac nostri, quo non metuunt emittere manes
Tartarei reges. Nam quamvis tessala vates
vim faciat fatis, dubium est quod traxit illuc
Aspiciat stigias an quod descendat ad umbras
Discolor et vario furialis cultus amictu

6

Induitur voltus quam aperitur crine remoto
Et coma vipereis substringitur horrida sertis
Ut pavidos iuvenis comites ipsumque trementem
Conspicit exanimi defixum lumina voltu
Ponite ait trepidos conceptos mente timores
Iam nova iam vera reddetur vita figura
Ut quamvis pavidi possint audire loquentem
Si vero stigios quos lacus ripam quam sonantem
Ignibus ostendam si me prebente videri
Eumenides possent villosa que colla colubris
Cerberus excutiens et vincti terga gygantes
Quis timor ignavi metuentes cernere manes
Pectora tunc primum ferventi sanguine supplet
Vulneribus laxata novis taboque medullas
Abluit et virus large lunare ministrat
Huc quicquid fetu genuit natura sinistro
Miscetur non spuma canum quibus unda timori
Viscera non lincis non dure nodus hiene
Defuit et cervi pasti serpente medulle
Non puppim retinens euro tendente rudentes
In mediis echinus aquis oculi que draconum
Que que sonant feta tepefacta sub alite saxa
Non arabum volucer serpens innata que rubris
Equoribus custos preciose vipera conche
Aut viventis adhuc libice membrana ceraste
Aut cinis eoa positi phenicis in ara
Quo postquam viles et habentes nomina pestes
Contulit infando saturatas carmine frondes
Et quibus os dirum nascentibus inspuit herbas
Addidit et quicquid mundo dedit ipsa veneni
Tunc vox letheos cunctis pollentior herbis
Excantare deos confundit murmura primum
Dissona et humane multum discordia lingue
Latratus habet illa canum gemitusque luporum
Quod trepidus bubo quod strix nocturna queruntur
Quod strident ululantque fere quod sibilat anguis
Exprimit et planctus illise cautibus unde
Silvarum que sonum fracte que tonitrua nubis
Tot rerum vox una fuit mox cetera cantu
Explicat hemonio penetrat que in tartara lingua
Eumenides stigium que nefas pene que nocentum

Et chaos innumeros avidum confundere mundos
Et rector terre quem longa secula torquet
Mors dilata deum styx et quos nulla meretur
Thessalis elisios celum matremque perosa
Persephone nostreque hecates pars ultima per quam
Manibus et michi sunt tacite comercia lingue
Ianitor et sedis laxe qui viscera sevo
Spargis nostra cani repetitaque fila sorores
Tracture tuque flagrantis portitor unde
Iam lassate senex ad me redeuntibus umbris
Exaudite preces si vos satis ore nefando
Pollutoque voco si numquam hec carmina fibris
Humanis ieiuna cano si pectora plena
Sepe dedi lavique calido prosecta cerebro
Si quisquam vestris caput extaque lancibus infans
Imposuit victurus erat parete precanti
Non in tartareo latitantem poscimus antro
Assuetamque diu tenebris modo luce fugata
Descendentem animam primo pallentis hiatu
Heret adhuc orci licet has exaudiat herbas
Ad manes veniet semel ducis omnia nato
Pompeiana canat nostri modo militis umbra
Si bene de vobis civilia bella merentur
Hec ubi fata caput spumantiaque ora levavit
Aspicit astantem proiecti corporis umbram
Exanimes artus invisaque claustra timentem
Carceris antiqui pavet ire in pectus apertum
Visceraque et ruptas letali vulnere fibras
Ha miser extremum cui mortis munus inique
Eripitur non posse mori miratur erictho
Has fatis licuisse moras irataque morti
Verberat immotum vivo serpente cadaver
Perque cavas terre quas egit carmine rimas
Manibus illatrat regnique silentia rumpit
Tesiphone vocisque mee secura megera
Non agitis sevis herebi per inane flagellis
Infelicem animam iam vos ego nomine vero
Eliciam stigiasque canes in luce superna
Destituam per busta sequar per funera custos
Expellam tumulis abigam vos omnibus urnis
Teque deis ad quos alio procedere vultu ris

Ficta soles hecate pallenti tabida forma
Ostendam faciemque herebi mutare vetabo
Eloquar immenso terre sub pondere que te
Contineant ethna dapes quo federe mestum
Regem noctis ames que te contagia passam
Noluerit revocare ceres tibi pessime mundi
Arbiter immittam ruptis titana cavernis
Et subito feriere die paretis an ille
Compellendus erit quo numquam terra vocato
Non concussa tremuit qui gorgona cernit apertam
Verberibusque suis trepidam castigat herinis
Indespecta tenet vobis qui tartara cuius
Vos estis superi stigias qui peierat undas
Protinus astrictus caluit cruor atque fovit
Vulnera et venas extremaque membra cucurrit
Percusse gelido trepidant sub pectore fibre
Et nova desuetis subrepens vita medullis
Miscetur morti tunc omnis palpitat artus
Tenduntur nervi nec se tellure cadaver
Paulatim per membra levat terraque repulsum est
Erectumque semel distento lumina rictu
Nudantur nondum facies viventis in illo
Sed morientis erat remanet pallorque rigorque
Et stupet illatus mundo sed murmure nullo
Ora astricta sonant vox illi linguaque tantum
Responsura datur dic inquit thessala magna
Quod iubeo mercede michi nam vera locutum
Immunem toto mundi prestabimus evo
Artibus hemoniis tali tua membra sepulcro
Talibus exuram stigio cum carmine silvis
Ut nullos cantata magos exaudiat umbra
Sic tantum vixisse iterum nec verba nec herbe
Audebunt longe somnum tibi solvere lethes
A me morte data tripodas vatesque deorum
Sors obscura tenet certus discedat ab umbris
Quisquis vera petit dureque oracula mortis
Fortis adit ne parce precor da nomina rebus
Da loca da vocem qua mecum fata loquuntur
Addidit et carmen quo quicquid consulit umbram
Scire dedit mestum fletu manante cadaver
Tristia non equidem parcarum stamina dixit

Aspexi tacite revocatus ab equore ripe
Quod tamen e cunctis mihi noscere contigit umbris
Effera romanos agitat discordia manes
Impiaque infernam ruperunt arma quietem
Elisias alii sedes ac tartara mesta
Diversi liquere duces quid fata pararent
Hii fecere palam tristis felicibus umbris
Vultus erat vidi decios natumque patremque
Lustrales animas bellis flentemque camillum
Et curios sillam de te fortuna querentem
Deplorat libicis perituram scipio terris
Infaustam sobolem maior cartaginis hostis
Non serviturum meret catho fata nepotis
Solum te consul depulsis prime tirannis
Brute pios inter gaudentem vidimus umbras
Abruptis catilina minax fractisque catenis
Exultat mariique truces nudique cethegi
Vidi ego letantes popularia nomina drusos
Legibus inmodicos ausosque ingentia gracchos
Eternis calibis nodis et carcere ditis
Constricte plausere manus camposque piorum
Poscit turba nocens regni possessor inertis
Pallentes aperit sedes abruptaque saxa
Asperat et durum vinclis adamanta paratque
Victori penam refer hec solatia tecum
O iuvenis placido manes patremque domumque
Expectare sinu regnique in parte serena
Pompeio servare locum nec gloria parve
Sollicitet vite veniet que misceat omnes
Hora duces properate mori magnoque superbi
Quamvis e parvis animo descendite bustis
Et romanorum manes calcate deorum
Quem tumulum nili quem tibridis abluat unda
Queritur et ducibus tantum de funere pugna est
Tu fatum ne quere tuum cognoscere parce
Me reticente dabunt tibi certior omnia vates
Ipse canet siculis genitor pompeius in oris
Ille quoque incertus quo te vocet unde repellat
Quas iubeat vitare plagas quos sidera mundi
Europam miseri libiamque asiamque timete
Distribuit tumulos vestris fortuna triumphis

O miseranda domus toto nil orbe videbis
Tucius emathia. sic postquam fata peregit
Stat voltu mestus tacito mortemque reposcit
Carminibus magicis opus est herbisque cadaver
Ut cadat, et nequeunt animas sibi reddere fata
Consumpto iam iure semel. tunc robore multo
Extruit illa rogum, venit defunctus ad ignes
Accensum iuvenem posuit strue liquit Erictho
Tandem passa mori, Sextoque ad castra parentis
It et comes, et celo lucis ducente colorem
Dum ferrent tutos intra tentoria gressus
Iussa tenere diem densas nox prestitit umbras

SEGNIOR O

ceano quam lex eterna vocabat
Luctificus titan numquam
magis ethera contra
Egit equos, cursumque
polo rapiente retorsit
defectusque pati voluit
raptisque labores
Lucis, et attraxit nubes non pabula flammis
Sed ne tessalico purus luceret in orbe
At nox felicis magni pars ultima vite
Sollicitos vana decepit imagine somnos
Nam pompeiani visus sibi sede theatri
Innumeram effigiem Romane cernere plebis
Attollique suum letis ad sidera nomen
Vocibus, et plausu cuneos certare sonantes
Qualis erat populi facies clamorque faventis
Olim cum iuvenis primique etate triumphi
Post domitas gentes quas torrens ambit hiberus
Et quecumque fugax sertorius impulit arma
Vespere pacato, pura venerabilis eque
Quam currus ornante toga, plaudente senatu
Sedit adhuc romanus eques, seu fine labore
Anxia venturis ad tempora leta refugit
Sive per ambages solitas contraria visis
Vaticinata quies magni tulit omina planctus
Seu vetito patrias ultra tibi cernere sedes

Apostrophat lucanus ad ... castra pompei

Sic romam fortuna dedit ne rumpite somnos
Castrorum vigiles nullas tuba verberet aures
Crastina dira quies et imagine mesta diurna
Undique funestas acies feret undique bellum
Unde pares somnos populis noctemque beatam
O felix si te vel sic tua roma videret
Donassent utinam superi patrieque tibique
Unum magne diem quo fati certus uterque
Extremum tanti fructum raperetis amoris
Tu velut ausonia vadis moriturus in urbe
Illa rati semper de te sibi conscia voti
Hoc scelus haut umquam fatis herere putavit
Sic se dilecti tumulum quoque perdere magni
Te mixto flesset luctu iuvenisque senexque
Iniussusque puer lacerasset crine soluto
Pectora femineum ceu bruti funere vulgus
Nunc quoque tela licet paveant victoris iniqui
Nunciet ipse licet cesar tua funera flebunt
Sed dum tura ferunt dum laurea serta tonanti
O miseri quorum gemitus edere dolorem
Qui te non pleno pariter planxere theatro
Vicerat astra iubar cum mixto murmure turba
Castrorum fremuit fatisque trahentibus orbem
Signa petit pugne miseri pars maxima vulgi
Non totum visura diem tentoria circum
Ipsa ducis queritur magnoque accensa tumultu
Mortis venture properantes admovet horas
Dira subit rabies sua quisque ac publica fata
Precipitare cupit segnis pavidusque vocatur
Ac nimium patiens soceri pompeius et orbis
Indulgens regno qui tot simul undique gentes
Iuris habere sui vellet pacemque timeret
Nec non et reges populi queruntur eoi
Bella trahi patria procul tellure teneri
Hoc placet o superi cum vobis vertere cuncta
Propositum est nostris erroribus addere crimen
Cladibus irruimus nocituraque poscimus arma
In pompeianis votum est farsalia castris
Cunctorum voces romani maximus auctor
Tullius eloquii cuius sub iure togaque
Pacificas sevus tremuit cathilina secures

Pertulit iratus bellis, cum vostra forumque
Optaret, passus tanta longa silentia miles.
Addidit invalide robur facundia cause.
Hoc pro tot meritis solum te Magne precatur
Uti se Fortuna velis, proceresque tuorum
Castrorum regesque tui cum supplice mundo
Affusi vinci socerum patiare rogamus.
Humani generis tam longo tempore bellum
Cesar erit? merito Pompeium vincere lente
Gentibus indignum est te transcurrente subacto.
Quo tibi fervor abit, aut quo fiducia fati?
De superis ingrate times, causamque senatus
Credere dijs dubitas? tempore sua signa revellent
Prosilientque acies; pudeat vicisse coactum.
Si duce te iusso, si nobis bella geruntur,
Sit iuris quocumque velint concurrere campo.
Quid mundi gladios a sanguine Cesaris arces?
Vibrant tela manus, vix signa morantia quisquam
Expectat; propera, ne te tua classica linquant.
Scire senatus avet, miles te Magne sequatur
An comes. Ingemuit rector sensitque deorum
Esse dolos et fata sue contraria menti.
Si placet hoc, inquit, cunctis, si milite Magno,
Non duce tempus eget, nil ultra fata morabor.
Involvat populos una Fortuna ruina,
Sitque hominum magne lux ista novissima parti.
Testor, Roma, tamen Magnum quo cuncta perirent
Accepisse diem. Potuit tibi vulnere nullo
Stare robur belli, potuit sine cede subactum
Captivumque ducem violate tradere paci.
Quis furor, o ceci, scelerum? civilia bella
Gesturi metuunt ne non cum sanguine vincant.
Abstulimus terras, exclusimus equore toto,
Ad prematuras segetum ieiuna rapinas
Agmina compulimus, votumque effecimus hosti,
Ut mallent sterni gladijs mortemque suorum
Permiscere meis. Belli pars magna subacta est
Hijs quibus effectum est ne pugnam tiro paveret,
Si modo virtutis stimulis ireque calore
Signa petant. Multos in summa pericula misit
Venturi timor ipse mali. Fortissimus ille est

Qui promptus metuenda pati si comminus instent
Et differre potest placeat hec tempora prospera rerum
Tradere fortune gladio permittere mundi
Discrimen pugnare ducem quam vincere malunt
Res mihi romanas dederas fortuna regendas
Accipe maiores et ceco in marte tuere
Pompeij nec crimen erit nec gloria bellum
Vincis apud superos votis me cesar iniquis
Pugnatur quantum scelerum quantum que malorum
In populos lux ista feret quod regna iacebunt
Sanguine romano quam turbidus ibit enipeus
Prima velim caput hoc funesti lancea belli
Si sine momento rerum partis que ruina
Casurum est feriat neque enim victoria magno
Letior aut populis invisum hac clade peracta
Aut hodie pompeius erit miserabile nomen
Omne malum victi quod sors feret ultima rerum
Omne nefas victoris erit sic fatur et arma
Permittit populis frenos que furentibus ira
Laxat et ut victus violento navita choro
Dat regimen ventis ignavum que arte relicta
Puppis onus trahitur trepido confusa tumultu
Castra fremunt animi que truces sua pectora pul-
Ictibus incertis multorum pallor in ore
Et mors ventura est facies que simillima fato
Advenisse diem qui fatum rebus in evum
Conderet humanis et queri roma quid esset
Illo marte palam est sua quisque pericula nescit
Attonitus maiore metu quis litora ponto
Obruta quis summis cernens in montibus equor
Ethera que in terras deiecto sole cadentem
Tot rerum finem timeat sibi non vacat ullos
Pro se ferre metus urbi magno que timetur
Nec gladiis habuere fidem nisi cotibus asper
Exarsit mucro tunc omnis lancea saxo
Erigitur tenduntur nervis melioribus arcus
Cura fuit lectis pharetras implere sagittis
Auget eques stimulos frenorum que artat ha-
Si liceat superis hominum conferre labores
Non aliter phlegra rabidos tollente gigantes
Marcius incaluit siculis incudibus enses

Erubuit flammis iterum neptunia cuspis
Spiculaque extenso pean phitone recoxit
Pallas gorgoneos diffudit in egida crines
Pallenea Jovi mutavit fulmina ciclops
Non tamen abstinuit venturos prodere casus
Per varias fortuna notas nam tessala rura
Cum peterent totus venientibus obstitit ether
Inque oculis hominum respexerunt fulmina nubes
Adversasque faces inmensoque igne columnas
Et trabibus mixtis avidos phitonas aquarum
Detulit atque oculos ingesto fulmine clausit
Excussit cristas galeis capulosque solutis
Perfudit gladiis ereptaque pila liquavit
Ethereoque nocens fumavit sulfure ferrum
Nec non innumero cooperta examine signa
Vixque revulsa solo maiori pondere pressum
Signiferi mersere caput rorantia fletu
Usque ad tessaliam romana que publica signa
Admotus superis discussa fugit ab ara
Taurus et emathios preceps se iecit in agros
Nullaque funestis inventa est victima sacris
At tu quos scelerum superos quas rite vocasti
Eumenidas cesar stigii que numina regni
Infernumque nefas et mersos nocte furores
Impia tam seve gesturus bella litasti
Iam dubium monstrisne deum nimione pavore
Crediderint multis concurrere visus olimpo
Pindus et abruptis mergi convallibus hemus
Edere nocturnas belli farsalia voces
Ire per osseam rapidus boebida sanguis
Inque vicem vultus tenebris mirantur opertos
Et pallere diem galeisque incumbere noctem
Defunctosque patres et iunctas sanguinis umbras
Ante oculos volitare suos sed mentibus unum
Hoc solamen erat quod voti turba nefandi
Conscia que patrum iugulos que pectora fratrum
Sperabat gaudet monstris mentisque tumultum
Atque omen scelerum subitos putat esse furores
Quid mirum populos quos lux extrema manebat
Limphato trepidasse metu presaga malorum
Si data mens homini est tyriis que gadibus hospes

iacet

Adiacet armenium qui bibit romanus araxen
Sub quocumque die quocumque est sidere mundi
Meret et ignorat causas animumque dolentem
Corripit emathiis que perdat nescit in arvis
Euganeo si vera fides memorantibus augur
Colle sedens aponus terris ubi fumifer exit
Atque antenorei qua spargitur unda timavi
Venit summa dies geritur res maxima dixit
Impia concurrunt pompeii et cesaris arma
Seu tonitrus ac tela iovis presaga notavit
Ethera seu totum discordi obsistere celo
Perspexitque polos seu numen in ethere mestum
Solis in obscuro pugnam pallore notavit
Dissimilem certe cunctis quos explicat egit
Thessalicum natura diem si cuncta perito
Augure mens hominum celi nova signa notasset
Spectari toto potuit farsalia mundo
O summos hominum quorum fortuna per orbem
Signa dedit quorum fatis celum omne vacabat
Hec et apud seras gentes populosque nepotum
Sive sua tantum venient in secula fama
Sive aliquid magnis nostri quoque cura laboris
Nominibus prodesse potest cum bella legentur
Spesque metusque simul perituraque vota movebunt
Attonitique omnes veluti venientia fata
Non transmissa legent et adhuc tibi magne favebunt
Miles ut adverso phebi radiatus ab ictu
Descendens totos perfudit lumine montes
Non temere immissus campis stetit ordine certo
Infelix acies cornum tibi cura sinistri
Lentule cum prima que tum fuit optima bello
Et quarta legione datur tibi numine pugnax
Averso domiti frons dextri tradita martis
At medii robur belli fortissima densant
Agmina que cilicum terris deducta tenebat
Scipio miles in hoc libico dux primus in orbe
At iuxta fluvios et stagna undantia enipei
Capadocum montana cohors et largus habene
Ponticus ibat eques sicci sed plurima campi
Tetrarche regesque tenent magnique tyranni
Atque omnis latio que servit purpura ferro

Pompeium comites gemitus lacrimaeque secutae
Plurimaque in saevos populi convicia divos
Nunc tibi vera fides quaesiti magne favoris
Contigit ac fructus. felix se nescit amari
Caesar ut Hesperio vidit satis arva natare
Sanguine. parcendum ferro manibusque suorum
Iam ratus ut viles animas perituraque frustra
Agmina permisit vitae. sed castra fugatos
Ne revocent pellatque quies nocturna pavorem
Protinus hostili statuit succedere vallo
Dum fortuna calet. dum conficit omnia terror
Non veritus grave ne fessis aut marte subactis
Hoc foret imperium. non magno hortamine miles
In praedam ducendus erat. victoria nobis
Plena viri dixit. superest pro sanguine merces
Quam monstrare meum est. nec enim donare vocabo
Quod sibi quisque dabit. cunctis en plena metallis
Castra patent raptum Hesperiis e gentibus aurum
Hic iacet Eoasque premunt tentoria gazas
Tot regum fortuna simul magnique coacta
Expectat dominos. propera praecedere miles
Quos sequeris quascumque tuas Pharsalia fecit
A victis rapiuntur opes. nec plura locuto
Impulit amentes. auri que cupidine caecos
Ire super gladios supraque cadavera patrum
Et caesos calcare duces. quae fossa quis agger
Sustinuit pretium belli scelerumque petentes
Scire volunt quanta fuerint mercede nocentes
Invenere quidem spoliato plurima mundo
Bellorum in sumptus congestae pondera massae
Sed non implevit cupientes omnia mentes
Quicquid fodit Hiber. quicquid Tagus expulit auri
Quod legit dives summis Arimaspus arenis
Ut rapiant parvo scelus hoc venisse putabant
Cum sibi Tarpeias victor desponderit arces
Cum spe Romanae promiserit omnia praedae
Decipitur quod castra rapit. capit impia plebes
Caespite patricio somnos vacuumque cubile
Regibus infandus miles premit inque patrum
Inque thoris fratrum posuerunt membra nocentes
Quos agitat vesana quies somnique furentes

secum in tessalia quia illi cogitant

Tessalicam miseri versant in pectore pugnam
Invigilat cunctis saevum scelus, arma que tota
Mente agitant, capulo manus absente movetur
Ingemuisse putes campos terramque nocentem
Inspirasse animas, infectumque aera totum
Manibus et stygia superam formidine noctem
Exigit a meritis tristes victoria penas
Sibila et flammas infert sopor, umbra perempti
Civis adest, sua quemque premit terroris imago
Ille senum voltus, iuvenum videt ille figuras
Hunc agitant totis fraterna cadavera somnis
Pectore in hoc pater est, omnes in Caesare manes
Haut alios nondum Scithica purgatus in ara
Eumenidum vidit voltus Pelopeius Orestes
Nec magis attonitos animi sensere tumultus
Cum fureret Pentheus aut cum desisset Agave
Hunc omnes gladii quos aut Farsalia vidit
Aut ultrix visura dies stringente senatu
Illa nocte premunt, hunc infera monstra flagellant
Et quantum misero pene mens conscia donat
Et Stiga et manes ingestaque Tartara somnis
Pompeio vivente videt, tamen omnia passo
Postquam clara dies Farsalica dampna retexit
Nulla loci facies revocat feralibus arvis
Herentes oculos, cernit propulsa cruore
Flumina et excelsos cumulis equantia colles
Corpora, sidentes in tabem spectat acervos
Et Magni populos numerat, epulisque paratur
Ille locus, voltus ex quo faciesque iacentum
Agnoscat, iuvat Emathiam non cernere terram
Et lustrare oculis campos sub clade latentes
Fortunam superosque suos et sanguine cernit
Ac ne leta furens scelerum spectacula perdat
Invidet igne rogi miseris, celo que nocenti
Ingerit Emathiam, non illum Penus humator
Consulis et Libica succense lampade Canne
Compellunt hominum ritus ut servet in hostes
Sed meminit nondum saciata cedibus ira
Cives esse suos, petimus non singula busta
Districtasque rogos, unum da gentibus ignem
Non interpositis urantur corpora flammis
Aut generi si pena iuvat, nemus extrue Pindi

Erige congestas oetheo robore silvas
Thessaliam videat pompeius ab equore flammam
Nil agit an tabes cadavera solvat
an rogus haud refert placido natura receptat
Cuncta sinu finemque sui sibi corpora debent
Hos cesar populos si nunc non usserit ignis
uret cum terris uret cum gurgite ponti
Communis mundo superest rogus ossibus astra
mixturus quocumque tuam fortuna vocabit
Hee quoque eunt anime non altius ibis in auras
Non meliore loco stigia sub nocte iacebis
Libera fortune mors est capit omnia tellus
Que genuit celo tegitur qui non habet urnam
Tu cui dant penas inhumato funere gentes
Quid fugis hanc cladem quid olentes deseris agros
Has trahe cesar aquas hoc si potes utere celo
Set tibi tabentes populi farsalia rura
Eripiunt camposque tenent victore fugato
Non solum hemonii funesta ad pabula belli
Bistonii venere lupi tabemque cruente
Cedis odorati pholoen liquere leones
Tunc ursi latebras obsceni tecta domosque
Deseruere canes et quicquid nare sagaci
Aera non sanum motumque cadavere sentit
Iam que diu volucres civilia castra secute
Conveniunt vos que nilo mutare soletis
Threicias hyemes ad mollem serius austrum
Istis aves numquam tanto se vulture celum
Induit aut plures presserunt aera penne
Omne nemus misit volucres omnisque cruenta
Alite sanguineis stillavit roribus arbor
Sepe super vultus victoris et impia signa
Aut cruor aut alto defluxit ab ethere tabes
Membraque deiecit iam lassis unguibus ales
Sic quoque non omnis populus pervenit ad ossa
Inque feras discerptus abit non intima curant
Viscera nec totas avide sorbere medullas
Degustant artus latie pars maxima turbe
Fastidita iacet quam sol nimbique diesque
Longior emathiis resolutam miscuit arvis

Tessalia infelix quo tanto crimine tellus
Lesisti superos vt te tot mortibus vnam
Tot scelerum fatis premerent quod sufficit euum
Immemor vt donet belli tibi damna vetustas
Que seges infecta surget non decolor herba
Quo non romanos violabis vomere manes
Ante noue venient acies scelerique secundo
Prestabis nondum siccos hoc sanguine campos
Omnia maiorum vertamus busta licebit
Et stantes tumulos et qui radice vetusta
Effudere suas victis compagibus vrnas
Plus cinerum Hemonie sulcis telluris aratur
Pluraque ruricolis feriuntur dentibus ossa
Nullus ab emathio religasset littore funem
Nauita nec terram quisquam mouisset arator
Romani bustum populi fugerentque coloni
Vmbrarum campos gregibus dumeta carerent
Nullusque auderet pecori committere pastor
Vellere surgentem de nostris ossibus herbam
Ac velud impaciens hominum vel solis iniqui
Limite vel glacie nuda atque ignota iaceres
Si non prima nefas belli sed sola tulisses
O superi liceat terras odisse nocentes
Quid totum premitis quid totum soluitis orbem
Hesperie clades et flebilis vnda pachinum
Et mutina et leucas puros fecere philippos

IAM SUPER
Herculeas fauces nemorosaque tempe
Hemonie deserta petens
dispendia silue
Cornipedem exhaustum
cursu stimulisque negantem
Magnus agens incerta fuge vestigia turbat
Implicitasque errore vias pauet ille fragorem
Motorum ventis nemorum comitumque suorum
Qui post terga redit trepidum laterique timentem
Exanimat quamuis summo de culmine lapsus
Nondum vile sui pretium scit sanguinis esse
Seque memor fati tante mercedis habere

Credit adhuc iugulum quantam pro Caesaris ire
Amissa cervice daret despecta sequentem
Non patitur tutis fatum celare latebris
Clara viri facies multi Farsalica castra
Cum peterent nondum fama prodente ruinas
Occursu stupuere ducis vertigine rerum
Attoniti cladis quae suae vix ipse fidelis
Auctor erat gravis est magno quicumque malorum
Testis adest cunctis ignotus gentibus esse
Mallet et obscuro tutus transire per urbes
Nomine sed penas longi fortuna favoris
Exigit a misero que tanto pondere fame
Res premit adversas fatisque prioribus urget
Nunc festinatos nimium sibi sentit honores
Acta que lauriferae damnat sillana iuventae
Nunc et corithias classes et pontica signa
Deiectum meminisse pudet sic longius evum
Destruit ingentes animos et vita superstes
Imperio nisi summa dies cum fine laborum
Affuit et celeri pervertit tristia leto
Dedecori est fortuna prior quisquamne secundis
Tradere se fatis audet nisi morte parata
Littora contigerat per que peneius amnis
Emathia iam clade rubens exibat in equor
Inde ratis trepidum ventis ac fluctibus impar
Fluminis vix tuta vadis evexit in altum
Cuius adhuc remis quatitur corchira sinusque
Leucadii cilicum dominus terreque liburne
Exiguam vector pavidus correpsit in alnum
Conscia curarum secreta in littora lesbi
Flectere vela iubet qua tunc tellure latebas
Mestior in mediis quam si cornelia campis
Emathie stares tristes presagia curas
Exagitant trepida quatitur formidine sompnus
Tessaliam nox omnis habet tenebrisque remotis
Rupis in abrupte scopulos extremaque curris
Littora prospiciens fluctus nutantia longe
Semper prima vides venientis vela carine
Querere nec de fatis coniugis audes
En ratis ad vestros quae tendit carbasa portus
Quid ferat ignoras sed nunc tibi summa pavoris
Nuncius armorum tristis rumorque sinister

Victus adest coniux quid perdis tempora fletus
Cum possis iam flere times nunc puppe propinqua
prosiluit crimenque deum crudele notavit
Deformem pallore ducem vultusque prementem
Canitiem atque atro squalentes pulvere vestes
Obvia nox misere celi lucemque tenebris
Abstulit atque animam clausit dolor omnia nervis
Membra relicta labant riguerunt corda diuque
Spe mortis decepta iacet iam fune ligato
Litoribus lustrat vacuas pompeius arenas
Quem postquam propius famule videre fideles
Non ultra gemitus tacitos incessere fatum
permisere sibi frustraque attollere terra
Semianimem conantur heram quam pectore magnus
Ambit et astrictos refovet complexibus artus
Ceperat in summum revocato sanguine corpus
Pompei sentire manus mestamque mariti
posse pati faciem prohibet succumbere fatis
Magnus et inmodicos castigat voce dolores
Nobile cur robur fortune vulnere primo
femina tantorum titulis insignis avorum
frangis habes aditum mansure in secula fame
Laudis in hoc sexu non legum iura nec arma
Unica materia est coniux miser erige mentem
Et tua cum fatis pietas decertet et ipsum
Quod sum victus ama nunc sum tibi gloria maior
A me quod fasces et quod pia turba senatus
Tantaque discessit regum manus incipe magnum
Sola sequi deformis adhuc vivente marito
Summus et augeri vetitus dolor ultima debet
esse fides lugere virum tu nulla tulisti
Bella damna mea vivit post prelia magnus
Sed fortuna perit quod defles illud amasti
Vocibus his correpta viri vix egra levavit
Membra solo tales gemitu rumpente querelas
O utinam in thalamos invisi cesaris issem
Infelix coniux et nulli leta marito
Bis nocui mundo me pronuba duxit erinis
Crassorumque umbre devotaque manibus illis
Assirios in castra tuli civilia casus
precipitesque dedi populos cunctosque fugavi
A causa meliore deos o maxime coniux

O talamis indigne meis / hoc iuris habebat
In tantum fortuna caput · cur impia nupsi
Si miserum factura fui · nunc accipe penas
Sed quas sponte luam / quo sit tibi mollius equor
Certa fides regum / totusque paratior orbis
Sparge mari comitem / mallem felicibus armis
Dependisse caput / nunc clades denique lustra
Magne tuas / ubicumque iaces civilibus armis
Nostros ulta thoros / ades huc atque exige penas
Iulia crudelis / placata quoque pelice cesa
Magno parce tuo / sic fata iterumque refusa
Coniugis in gremium / cunctorum lumina solvit
In lacrimas / duri flectuntur pectora Magni
Siccaque Tessalie / confudit lumina Lesbos
Tunc Mitilenenum iam confudit litore volgus
Affatur Magnum / si maxima gloria nobis
Semper erit tanti pignus servasse mariti
Tu quoque devotos sacro tibi federe muros
Oramus / socios quoque lares dignare vel una
Nocte tua / fac Magne locum quem cuncta revisant
Secula / quo veniens hospes romanus adoret
Nulla magis subeunda tibi sunt menia victo
Omnia victoris possunt sperare salutem
Hec iam crimen habet / quid quod iacet insula ponto
Cesar eget ratibus / procerum pars magna coibit
Certa loci / noto reparandum est litore fatum
Accipe templorum cultus / aurum quoque deorum
Accipe si terris / si puppibus ista iuventus
Aptior est / tota quantum valet utere Lesbo
Hoc solum crimen meritae bene detrahe terre
Ne Magno videare fidem / felix quoque sentis
Et damnasse miser / tali pietate virorum
Letus in adversis / et mundi nomine gaudens
Esse fidem / nullum toto michi dixit in orbe
Gratius esse solum / non parvo pignore vobis
Ostendi / tenuit nostros hac obside Lesbos
Affectus / hic sacra domus / cari quoque penates
Hic michi Roma fuit / non ulla in litore puppe
Ante dedi fugiens / sevi cum Cesaris iram
Iam scirem meritam / servata coniuge Lesbon
Non veritus tantam venie committere vobis

Materiam sed iam satis est fortune nocenti
ffata michi totum mea sunt agitanda per orbem
Heu nimium felix eterno nomine lesbos
Siue doces populos regesque admittere magnum
Seu prestas michi sola fidem nam querere certum est
ffas quibus in terris ubi sit scelus accipe numen
Siquod adhuc mecum est uotorum extrema meorum
Da similes lesbo populos qui marte subactum
Non intrare suos infesto cesare portus
Non exire vetent dixit mestamque carine
Imposuit comitem cunctos mutare putares
Tellurem patrieque solum sic littore toto
Plangitur infeste tenduntur in ethera dextre
Pompeiumque minus cuius fortuna dolorem
Mouerat ast illam quam toto tempore belli
Ut ciuem uidere suam discedere cernens
Ingemuit populus quam uix si castra mariti
Uictoris peteret siccis dimittere matres
Non poterant oculis tanto deuinxit amore
Hos pudor hos probitas castique modestia uultus
Quod summissa animis nulli grauis hospita turbe
Stantis adhuc fati uixit quasi coniuge uicto
Iam pelago medios titan demissus ad ignes
Nec quibus abscondit nec si quibus exerit orbem
Totus erat vigiles pompei pectore cure
Nunc socias adeunt romani federis urbes
Et varias regum mentes nunc inuia mundi
Arua super nimios soles austrumque iacentis
Sepe labor mestus curarum odiumque futuri
Proiecit fessos incerti pectoris estus
Rectoremque ratis de cunctis consulit astris
Unde notet terras que sit mensura secandi
Equoris in celo siriam quo sidere seruet
Aut quotus in plaustro libiam bene dirigat ignis
Doctus ad hec fatur taciti seruator olimpi
Signifero quecumque fluunt labentia celo
Numquam stante polo miseros fallentia nautas
Sidera non sequimur sed qui non mergitur undis
Axis inocciduus gemina clarissimus arcto
Ille regit puppes hic cum michi semper in altum
Surget et instabit summis minor ursa ceruchis

Bosforon et Scithie curvantem littora pontum
Spectamus quicquid descendit ab arbore summa
Artofilax propiorque mari cinosura feretur
In Sirie portus tendit ratis inde canopos
Excipit australi celo contenta vagari
Stella timens boream illa quoque perge sinistra
Trans pharon in medio tanget ratis equore sirtim
Sed quo vela dari quo nunc pede carbasa tendi
Nostra iubes dubio contra cui pectore magnus
Hoc solum toto respondit in equore serva
Ut sit ab emathiis semper tua longius oris
Puppis et hesperiam pelago celoque relinquas
Cetera da ventis comitem pignusque recepi
Depositum tunc certus eram que littora vellem
Nunc portum fortuna dabit sic fatur at ille
Iusto vela modo pendentia cornibus equis
Torsit et in levum puppim dedit ut que secaret
Quas asine cautes et quas chios asperat undas
Hos dedit in proram tenet hos in parte rudentes
Equora senserunt motus aliterque secante
Iam pelagus rostro nec idem spectante carina
Mutavit sonitum non sic moderator equorum
Dexteriore rota levum cum circuit axem
Cogit inoffense currus accedere mete
Ostendit terras titan et sidera texit
Sparsus ab emathia fugit quicumque procella
Assequitur magnum primusque a littore lesbi
Occurrit natus procerum mox turba fidelis
Nam neque deiecto fatis acieque fugato
Abstulerat magno reges fortuna ministros
Terrarum dominos et sceptra eoa tenentes
Exul habet comites iubet ire in devia mundi
Deiotarum qui sparsa ducis vestigia legit
Quando ait emathiis amissus cladibus orbis
Qua romanus erat superest fidissime regum
Eoam temptare fidem populosque bibentes
Eufraten et adhuc securum a cesare tigrim
Ne pigeat magno querentem fata remotas
Medorum penetrare domos sithicosque recessus
Et totum mutare diem vocesque superbo
Arsacide perferre meas si federa nobis

Persica manet mihi per latum iuncta tanaide
Per nos astricta magos implet faretras
Armenios que arcus geticis intendite nervis
Si vos o parti peterem cum caspia claustra
Et sequerer duros eterni martis alanos
Passus achemeniis late decurrere campis
In tutum trepidos numquam babilona coegi
Arva super cyri caldei que ultima regni
Qua rapidus ganges et qua niseus ydaspes
Accedunt pelago phebi surgentis ab igne
Iam propior quam persis eram tamen omnia vincens
Sustinui nostris vos tantum deesse triumphis
Solus que e numero regum telluris eoe
Ex equo me partus adit nec munere magni
Stant semel arsacide quis enim post vulnera cladis
Assirie iustas latii compescuit iras
Tot meritis obstricta meis nunc parthia ruptis
Excedat claustris vetitam per secula ripam
Zeuma que pelleum pompeio vincite parthi
Vinci roma volet regem parere iubenti
Ardua non piguit positis que insignibus aule
Egreditur famulus raptos indutus amictus
In dubiis tutum est inopem simulare tyrano
Quanto igitur mundi dominis securius evum
Verus pauper agit dimisso in littore rege
Ipse per ycariae scopulos effesum que relinquens
Et placidi colofona maris spumantia parve
Radit saxa sami spirat de littore choo
Aura fluens chnidon inde fugit claram que relinquit
Sole rodon magnos que sinus telmessidos unde
Compensat medio pelagi pamphilia puppi
Occurrit tellus nec se committere muris
Ausus adhuc ullis te primum parva faselis
Magnus adit nam te metui vetat incola rarus
Exauste que domus populis maior que carine
Quam tua turba fuit tendens hinc carbasa rursus
Iam taurum tauro que videt dipsanta cadentem
Crederet hoc magnus pacem cum prestitit undis
Et sibi consultum cilicum per littora tutus
Parva puppe fugit sequitur pars magna senatus
Ad profugum collecta ducem parvis que siedris

[illegible]

Cum Dedalus et Ycarus filius eius [illegible] [illegible]

Quo portu mittit quam Rodos / recipit quam Selinus
In proprium [illegible] tandem mesta ora resolvit
Vocibus his magnus / comites belli que fuge que
Atque instar patrie / quamvis in litore nudo
In Cilicum terra, nullis circumdatus armis
Consultem rebusque novis exordia queram
Insignes prestate animos / non omnis in arvis
Emathiis cecidi / nec sic mea fata premuntur
Ut nequeam relevare caput / cladesque receptas
Excutere. An Libie Marium potuere ruine
Erigere in fasces et plenis reddere fastis
Me pulsum leviore manu fortuna tenebit
Mille mee graio volvuntur in equore puppes
Mille duces / sparsit potius farsalia nostras
Quam subvertit opes / sed me vel sola tueri
Fama potest rerum toto quas gessimus orbe
Et nomen quod mundus amat / vos pendite regna
Viribus atque fide / libiam parthos que farum que
Que nam Romanis deceat succurrere rebus
Ast ego curarum vobis archana mearum
Expromam mentisque mee quo pondera vergunt
Etas Niliaci nobis suspecta tiranni est
Ardua quippe fides robustos exigit annos
Hinc anceps dubii terret solercia mauri
Namque memor generis cartaginis impia proles
Imminet Hesperie, multusque in pectore vanus
Hanibal / maculat obliquo qui sanguine regnum
Et numidis contingit avos / iam supplice varo
Intumuit / vidit que loco Romana secundo
Quare agite eoum comites properemus in orbem
Dividit Eufrates ingentem gurgite mundum
Caspia que immensos seducunt claustra recessus
Et polus assirias alter noctes que dies que
Vertit et abruptum est nostro mare / discolor unda
Occeanus que suus / regnandi sola voluptas
Celsior in campis sonipes et fortior arcus
Nec puer aut senior letales tendere nervos
Segnis et a nulla mors est incerta sagitta
Primi pelleas arcu fregere sarisas
Bactra que medorum sedem / murisque superbam
Assirias babilona domos / nec pila timentur

[illegible]

et similiter Cassii motus est et ibi alia remedia celi quam apud nos et quod est ita multa quod Cesar ei [illegible] posset obesse et hic ibi [illegible] agere [illegible] quod dedat [illegible] bellicosi et [illegible] ad pugnandum nam et alios [illegible] fuit [illegible] et Bactra [illegible] metropolis Medorum [illegible] et Babilon dicitur [illegible] facta [illegible] gaudere [illegible]

Ira minis ~~audet~~ partis audet que in bella vocem
Sperati subitas crasso perevunt(?) faretras
Spicula nec solo spargunt fidentia ferro
Stridula sed multo saturantur tela veneno
Vulnera parva nocent fatumque in sanguine summo
O utinam non tanta mihi fiducia sevis
Esset in arsacidis fatis nimium emula nostris
Fata movent medos multumque in gente deorum est
Effundam populos alia tellure revulsos
Excitosque suis inmittam sedibus ortus
Quod si nos eoa fides et barbara fallent
Federa vulgata supra commercia mundi
Naufragium fortuna ferat non regna precabor
Que feci sed magna feram solatia mortis
Orbe iacens alio nil hec in membra cruente
Nil socerum fecisse pie sed cuncta revolvens
Vite fata mee semper venerabilis illa
Orbis parte fui quantus meotida supra
Quantus apud tanaim toto conspectus in ortu
Quas magis in terras nomen felicibus actis
Nomen abit aut unde redit maiore triumpho
Roma fave ceptis quid enim tibi letius umquam
Prestiterunt superi quam si civilia partho
Milite bella geras tantam consumere gentem
Et nostris miscere malis cum cesaris arma
Concurrent medis aut me fortuna necesse est
Vindicet aut crassos sic fatus murmure sensit
Consilium damnasse viros quos lentulus omnes
Virtutis stimulis et nobilitate dolendi
Precessit dignasque tulit modo consule voces
Sicine thessalice mentem fregere ruine
Una dies mundi damnavit fata secundum
Emathiam lis tanta datur iacet omne cruenti
Vulneris auxilium solos tibi magne reliquit
Parthorum fortuna pedes quid transfuga mundi
Terrarum totos tractus celumque perosus
Adversos que polos aliena que sidera queris
Caldeos culture focos et barbara sacra
Parthorum famulus quid causa obtenditur armis
Libertatis amor miserum quid decipis orbem
Si servire potes te quem romana regentem

Illic et libie numidas et creta cydonas
Misit ituraeis cursus fuit inde sagittis
Inde truces galli solitum prodistis in hostem
Illic pugnaces commovit hiberia cetras
Eripe victori gentes et sanguine mundi
Fuso magne semel totos consume triumphos
Illo forte die cesar statione relicta
Ad segetum raptus moturus signa repente
Conspicit in planos hostem descendere campos
Oblatumque videt votis sibi mille petitum
Tempus in extremos quo mitteret omnia casus
Eger quippe more flagrans cupidine regni
Ceperat exiguo tractu civilia bella
Ut lentum damnare nefas discrimina postquam
Adventare ducum supremaque prelia vidit
Casuram fatis sensit nutare ruinam
Illa quoque in ferrum rabies promptissima paulum
Languit et casus audax spondere secundos
Mens stetit in dubio quam nec sua fata timere
Nec magni sperare sinunt formidine mersa
Prosilit hortando melior fiducia vulgo
O domitor mundi rerum fortuna mearum
Miles adest totiens optata copia pugne
Nil opus est votis iam fatum accersite bello
In manibus vestris quantus sit cesar habetis
Hec est illa dies michi quam rubiconis ad undas
Promissam meministis cuius spe movimus arma
Cui distulimus vetitos remeare triumphos
Hec eadem est hodie que pignora queque penates
Reddat et emeritos faciat vos marte colonos
Hec fato que teste probet quis iustius arma
Sumpserit hec acies victum factura nocentem
Si pro me patriam ferro flammisque petistis
Nunc pugnate truces gladiosque exsolvite culpa
Nulla manus belli mutato iudice pura est
Non michi res agitur sed vos ut libera sitis
Turba precor gentes ut ius habeatis in omnes
Ipse ego private cupidus me reddere vite
Plebeiaque toga modicum componere civem
Omnia dum vobis liceant nil esse recuso
Invidia regnate mea nec sanguine multo

Spem mundi petitis grais delecta iuventus
Gymnasiis aderit studio que ignava palestre
Et vix arma ferens aut mixte dissona turbe
Barbaries non illa tubas non agmine moto
Clamorem latura suum cui lita pavet ferrum
Bella manus faciunt pugnas quis magis levabit
His orbem populis romanum que abstulit ho-
ste per ignavas gentes famosa que regna
Et primo fregit motu prosternit mundum
Sit que palam quas tot pompeius duxit in urbem
Curribus unius gentes non esse triumphum
Armenios hic monet romana potentia cuius
Sit ditis aut empti minimo vile sanguine consum
Barbarus hesperiis magnum que preponere rebus
Romanos odere omnes dominos que gravantur
Alios nolunt magis sed me fortuna meorum
Commisit manibus quorum me gallia testem
Tot fecit bellis cuius non militis ensem
Agnoscam klmum que tremens cum lancea tristis
Dicet non fallor quo sit vibrata lacerto
Quod si signa ducem numquam fallentia vidi
Conspicio facies que truces oculos que minaces
Vincitis videor fluvios spectare cruoris
Calcatos que simul reges sparsum que senatus
Corpus et immensam populos in cede natantes
Sed mea fata moror qui vos in bella feroces
Vocibus his teneo veniam date bella trahenti
Sepe trepidabant numquam vidi tam magnos latinos
Tam prope me superos camporum limite pono
Absumus a votis ego sum cui marte pacto
Que populi reges que ferunt donare licebit
Quo me poli motu quo celi sidere verso
Depactix tantum superi permittitis ore
Aut merces hodie bellorum aut pena paratur
Separatas spectate cruces spectate cathenas
Et caput hoc positum rostris effusa que membra
Sceptrorum que reges et clausi pectora campi
Cum dulci sellano gerimus cumula bella
Vestri cura movet nam me secura manebit
Mors quesita manu fodientem viscera cruget
Me mea que nondum victum respexit hostem

Di quorum curas abduxit ab ethere tellus
Romanusque labor vincat quicumque necesse
Non putat invictos sevum destringere ferrum
Quique suos cives qui signa adversa tulerunt
Non credit fecisse nefas pompeius in arto
Agmina quanta loco vetita virtute moveri
Cum tenuit quanto saciavit sanguine ferrum
Ast ego vos oro iuvenes ne cedere quisquam
Hostis terga velit civis qui fugerit esto
Sed dum tela micant non vos pietatis imago
Ulla nec adversa conspecti fronte parentes
Commoveant vultus gladio turbate verendos
Sive quis infesto cognata in pectora ferro
Ibit seu nullum violabit vulnere pignus
Ignoti iugulum tamquam scelus imputet hostis
Sternite iam vallum fossas implete ruina
Exeat ut plenis acies non sparsa maniplis
Parcite ne castris vallo tendetis in illo
Unde acies peritura venit vix cuncta locuto
Cesare quemque suum munus trahit arma que rapte
Sumpta ceres que viris capiunt presagia belli
Calcant et eruunt castris stant ordine nullo
Arte ducis nulla permittunt omnia fatis
Si totidem magni soceros totidemque petentes
Urbis regna sue funesta in marte locasset
Non tam precipiti ruerent in prelia cursu
Vidit ut hostiles in rectum exire catervas
Pompeius nullasque moras permittere bello
Sed superis placuisse diem stat corde gelato
Attonitus tanto que duci sic arma timere
Omen erat premit inde metus totum que per agmen
Sublimi provectus equo quem flagitat inquit
Vestra diu virtus finis civilibus armis
Quem quesistis adest totas effundite vires
Extremum ferri superest opus una que gentes
Hora trahet quisquis patriam caros que penates
Qui sobolem ac talamos deserta que pignora querit
Ense petat medio posuit deus omnia campo
Causa iubet melior superos sperare secundos
Ipsi tela regent per viscera cesaris ipsi
Romanas sancire volent hoc sanguine leges

Si socero dare regna meo mundumque pararent
precipitare meam fatis potuere senectam
Non iratorum populis urbique deorum est
Pompeium servare ducem qui vincere posset
Omnia contulimus subiere pericula clari
Sponte viri sacra qz antiquus imagine nubes
Si curios his fata darent reduces qz camillos
Temporibus decios qz caput fatale voventes
Hinc starent primo gentes oriente coacte
Innumereque urbes quantas in prelia numquam
Excivere manus toto simul utimur orbe
Quicquid signiferi conprensum limite celi
Sub nothon aut borean hamus sic arma movemus
Nonne superfusis collectum cornibus hostem
In medium dabimus paucas victoria dextras
Exigit at plures tantum clamore catervae
Bella gerent. cesar nostris non sufficit armis
Credite pendentes e summis menibus urbis
Crinibus effusis hortari in prelia matres
Credite grandevum vetitumque etate senatum
Arma sequi sacros pedibus prosternere canos
Atque ipsam domini metuentem occurrere romam
Credite qui nunc est populus populumque futurum
Permixtas afferre preces hec libera nasci
Hec volt tuta mori si quis post pignora tanta
Pompeio locus est cum prole et coniuge supplex
Imperii salva si maiestate liceret
Volverer ante pedes magnum nisi vincitis exul
Ludibrium soceri vester pudor ultima fata
Deprecor ac turpes extremi cardinis annos
Ne discam servire senex. tam mesta locuti
Vox ducis flagravit animi romana qz pubes
Erigitur placuit qz mori si vera timeret
Ergo utrimque pari procurrunt agmina motu
Irarum metus hos regni spes excitat illos
Hec facient dextre quicquid non expleat etas
Ulla nec humanum reparet genus omnibus annis
Ut vacet a ferro gentes mars iste futuras
Obruet et populos evi venientis in orbem
Erepto natale feret. tunc omne latinum
Fabula nomen erit gabios veiosque choramque

Pulvere vix tecte poterunt monstrare ruine
Albanosque lares laurentinosque penates
Rus vacuum quod non habitet nisi nocte coacta
Invitus questusque numam iussisse senatus
Non etas hec carpsit edax monimentaque rerum
Putria destituit crimen civile videmus
Tot vacuas urbes generis quo turba redacta est
Humani toto populi qui nascimur orbe
Nec muros implere viris nec possumus agros
Urbs nos una capit · victo fossore coluntur
Hesperie segetes stat tectis putris avitis
In nullos ruitura domus nulloque frequentem
Cive suo romam sed mundi fece repletam
Cladis eo dedimus ne tanto in tempore bellum
Iam posset civile geri farsalia tanti
Causa mali cedant feralia nomina canne
Et damnata diu romanis allia fastis
Tempora signavit leviorum roma malorum
Hunc voluit nescire diem proh tristia fata
Aera pestiferum tractu morbosque fluentes
Insanamque famem permissasque ignibus urbes
Meniaque in preceps laturos plena tremores
Hii possent explere viri quos undique traxit
In miseram fortuna necem dum munera longi
Explicat eripiens evi populosque ducesque
Constituit campis per quos tibi roma ruenti
Ostendat quam magna cadas quo latius orbem
Possedit citius per prospera fata cucurrit
Omne tibi bellum gentes dedit omnibus annis
Te geminum titan procedere vidit in axem
Haut multum terre spacium restabat eoe
Ut tibi nox tibi tota dies tibi curreret ether
Omniaque errantes stelle romana viderent
Sed retro tua fata tulit par omnibus annis
Emathie funesta dies hac luce cruenta
Effectum ut latios non horreat india fasces
Nec vetitos errare dachas in menia ducat
Sarmaticumque premat succinctus consul aratrum
Quod semper sevas debet tibi parthia penas
Quod fugiens civile nefas redituraque numquam
Libertas ultra tigrim renumque recessit
Ac totiens nobis iugulo quesita vagatur

Germanum scithicum que bonum nec respicit ultra
Ausoniam vellem populis incognita nostris
Vulturis ut primum levo fundata volatu
Romulus infami complevit menia luco
Usque ad thessalicas servisses roma ruinas
De brutis fortuna queror quid tempora legum
Egimus aut annos a consule nomen habentes
Felices arabes medii eoaque tellus est
Quam sub perpetuis tenuerunt fata tirannis
Ex populis qui regna ferunt sors ultima nostra est
Quos servire pudet sunt nobis nulla profecto
Numina cum ceco rapiantur secula casu
Mentimur regnare iovem spectabit ab alto
Ethere thessalicas teneat cum fulmina cedes
Scilicet ipse petat pholoen petat ignibus oethen
Immerite que nemus rodopes pinus que minantis
Cassius hoc potius feriat caput astra tieste
Intulit et subitis dampnavit noctibus argos
Tot similes fratrum gladios patrum que gerenti
Thessalie dabit ille diem mortalia nulli
Sunt curata deo cladis tamen huius habemus
Vindictam quantam terris dare numina fas est
Bella pares superis facient civilia divos
Fulminibus manes radiis que ornabit et astris
In que deum templis iurabit roma per umbras
Ut rapido cursu fati suprema morantem
Consumpsere locum parva tellure diremti
Quo sua pila cadant aut que sibi fata minentur
Inde manus spectant tempore quo noscere possent
Facturi que monstra forent videre parentes
Frontibus adversis fraterna que comminus arma
Nec libuit mutare locum tamen omnia torpor
Pectora constrinxit gelidus que in viscera sanguis
Percussa pietate coit tote que cohortes
Pila parata diu tensis tenuere lacertis
Dii tibi non mortem que cunctis pena paratur
Sed sensum post fata tue dent crastine morti
Cuius torta manu commisit lancea bellum
Primaque thessaliam romano sanguine tinxit
O preceps rabies cum cesar tela teneret
Inventa est ulla prior manus tunc stridula

Elisus lituis concepta que classica cornu
Tunc ause dare signa tube. tunc ethera tendit
Extremique fragor convexa irrupit olimpi
Unde procul nubes quo nulla tonitrua durant
Excepit resonis clamorem vallibus hemus
Peliacis que dedit rursum geminare cavernis
Pindus agit gemitus pangea que saxa resultant
Oethee que gemunt rupes vocesque furoris
Expavere sui tota tellure relatas
Spargitur innumerum diversis missile votis
Vulnera pars optat pars terre figere tela
Ac puras servare manus. rapit omnia casus
Atque incerta facit quos volt fortuna nocentes
Sed quota pars cladis iaculis ferro que volanti
Exacta est. odiis solus civilibus ensis
Sufficit et dextras romana in viscera ducit
Pompeii densis acies stipata catervis
Iunxerat in seriem nexis umbonibus arma
Vix que habitura locum dextras ac tela movendi
Constiterat gladios que suos compressa timebat
Precipiti cursu vesanum cesaris agmen
In densos agitur cuneos per que arma per hostes
Querit iter qua torta graves lorica catenas
Opponit tuto que latet sub tegmine pectus
Hac que pervenitum est ad viscera tot que per arma
Extremum est quod quisque ferit. civilia bella
Una acies patitur gerit altera frigidus inde
Stat gladius calet omne nocens a cesare ferrum
Nec fortuna diu rerum tot pondera vergens
Abstulit ingentes fato torrente ruinas
Ut primum toto deduxit cornua campo
Pompeianus eques belli que per ultima fudit
Sparsa per extremos levis armatura maniplos
Insequitur sevas que manus immittit in hostem
Illic quoque suo miscet gens prelia telo
Romanus cunctis petitur cruor. inde sagitte
Inde faces et saxa volant spatio que solute
Aeris et calido liquefacte pondere glandes
Tunc et ithirei medii arabes que soluti
Arcu turba minax nusquam rexere sagittas
Sed petitur solus qui campis imminet aer

Inde cadunt mortes sceleris sed crimine nullo
Externum maculant calibem stetit omne coactum
Circa pila nefas ferro subtexitur aer
Nox que super campos telis conserta pependit
Tunc cesar metuens ne frons sibi prima labaret
In cursu tenet obliquas post signa cohortes
Inque latus belli qua se vagus hostis agebat
Inmittit subitum non motis cornibus agmen
Immemores pugne nullo que timore pudendi
Precipites fecere palam civilia bella
Nec bene barbaricis unquam commissa catervis
Ut primum sonipes transfixus pectora ferro
In caput effusi calcavit membra regentis
Omnis eques cessit campis glomerata que pubes
In sua conversis preceps ruit agmina frenis
Perdidit inde modum cedes ac nulla secuta est
Pugna sed hinc iugulis hinc ferro bella geruntur
Nec valet hec acies tantum prosternere quantum
Inde perire potest utinam farsalia campis
Sufficiat cruor iste tuis quem barbara fundunt
Pectora non alio mutentur sanguine fontes
Hic numerus totos tibi vestiat ossibus agros
Aut si romano compleri sanguine mavis
Istis parce precor vivant galate que siri que
Capadoces galli que extremi que orbis hiberi
Armenii cilices nam post civilia bella
Hic populus romanus erit semel ortus in omnes
It timor et fatis datus est pro cesare cursus
Ventum erat ad robur magni mediasque catervas
Quod totos errore vago perfuderat agros
Constitit hic bellum fortuna que cesaris hesit
Non illic regum auxiliis collecta iuventus
Bella gerit ferrum que manus movere rogate
Ille locus fratres habuit locus ille parentes
Hic furor hic rabies hic sunt tua crimina cesar
Hanc fuge mens belli partem tenebris que relinque
Nulla que tantorum discat me vate malorum
Quam multum bellis liceat civilibus etas
A potius pereant lacrime pereant que querele
Quicquid in hac acie gessisti roma tacebo
Hic cesar rabies populi stimulus que furorum

[illegible]

Ne qua parte sui pereat scelus agmina circum
It vagus atque ignes animis flagrantibus addit
Inspicit et gladios qui toti sanguine manent
Qui niteant primo tantum mucrone cruenti
Que presso tremat ense manus quis languida tela
Quis contenta ferat quis prestet bella iubenti
Quem pugnare iuvet quis vultum cive perempto
Mutet obit latis proiecta cadavera campis
Vulnera multorum totum fusura cruorem
Opposita premit ipse manu quocumque vagatur
Sanguineum quatiens Bellona flagellum velut
Bistonas aut Mavors agitans si verbere sevo
Palladia stimulet turbatos egide currus
Nox ingens scelerum est cedes oriuntur et instar
Immense vocis gemitus et pondere lapsi
Pectoris arma sonant confractique ensibus enses
Ipse manu subigit gladios ac tela ministrat
Adversosque iubet ferro confundere vultus
Promovet ipse acies impellit terga suorum
Verbere conversae cessantes excitat haste
In plebem vetat ire manus monstratque senatum
Scit cruor imperii qui sit que viscera regni
Unde petat Romam libertas ultima mundi
Quo steterit ferienda loco permixta secundo
Ordine nobilitas venerandaque corpora ferro
Urgentur cedunt Lepidos ceduntque Metellos
Corvinosque simul Torquataque nomina regum
Sepe duces summosque hominum te Magne remoto
Illic plebeia contectus casside vultus
Ignotusque hosti quod ferrum Brute tenebas
O decus imperii spes o suprema senatus
Extremum tanti generis per secula nomen
Ne rue per medios nimium temerarius hostes
Nec tibi fatales admoveris ante Philippos
Thessalia periture tua nil proficis istic
Cesaris intentus iugulo nondum attigit arcem
Iuris et humanum culmen quo cuncta premuntur
Ingressus meruit fatis tam nobile letum
Vivat et ut Bruti procumbat victima regnet
Hic patrie perit omne decus iacet aggere magno
Patricium campis cum mixta plebe cadaver

[illegible]

[illegible]

Mors tamen eminet clarorum in strage virorum
Pugnatis domiti quem clades fata per omnes
Ducebant nusquam magni fortuna sine illo
Succubuit victus totiens a cesare salva
Libertate perit tunc mille in vulnera letus
Labitur ac venia gaudet caruisse secunda
Viderat in crasso volventem sanguine membra
Cesar et increpitans iam magni deseris arma
Successor domiti sine te iam bella geruntur
Dixerat ast illi suffecit pectora pulsans
Spiritus in vocem morientia que ora resolvit
Non te funesta scelerum mercede potitum
Sed dubium fati cesar genero que minorem
Aspiciens stigias magno duce liber ad umbras
Et securus eo te sevo marte subactum
Pompeio que graves penas nobis que daturum
Cum moriar sperare licet non plura locutum
Vita fugit dense que oculos pressere tenebre
Impendisse pudet lacrimas in funere mundi
Mortibus innumeris ac singula fata sequentem
Querere letiferum per cuius viscera vulnus
Exierit quis fusa solo vitalia calcet
Ore quis adverso dimisso faucibus ense
Expulerit moriens animam quis corruat ictu
Quis steterit dum membra cadunt qui pectore tela
Transmittat aut quos campis affixerit hasta
Quis cruor emissus perrumperit aera venis
In que hostis cadat arma sui quis pectora fratris
Cedat et ut notum possit spoliare cadaver
Abscisum longe mittat caput ora parentis
Quis laceret nimia que probet spectantibus ira
Quem iugulet non esse patrem mors nulla querela
Digna sua est nullos que hominum lugere vacamus
Non illic habuit pugne farsalia partes
Quas alie clades illic per fata virorum
Per populos hic roma perit quod militis illic
Mors hic gentis erat sanguis ibi fluxit achivus
Ponticus assirius cunctos herere cruores
Romanus campis que vetat consistere torrens
Maius ab hac acie quam quod sua secula ferrent
Vulnus habent populi plus est quam vita salusque

Quod perit in totum mundi prosternimur euum
Vincitur his gladiis omnis que seruiet etas
proxima quid soboles aut quid meruere nepotes
In regnum nasci pauide num gessimus arma
Teximus aut iugulos alieni pena timoris
In nostra ceruice sedet post prelia natis
Si dominum fortuna dabas et bella dedisses
Iam magnus transisse deos romanaque fata
Senserat infelix tanta vix clade coactus
Fortunam damnare suam stetit aggere campi
Eminus unde omnes sparsas per thessala rura
Aspiceret clades que bello obstante latebant
Tot telis sua fata peti tot corpora fusa
Ac se tam multo pereuntem sanguine vidit
Nec sic ut mos est miseris trahere omnia secum
Mersa iuuat gentes que sue miscere ruine
Et latie post se viuat pars maxima turbe
Sustinuit dignos etiam nunc credere uotis
Celicolas uoluitque sui solatia casus
Parcite ait superi cunctas prosternere gentes
Stante potest mundo romaque superstite magnus
a Esse miser si plura iuuant mea vulnera coniux
Obruat exigue clades summa orbe remoto
Omnia quid laceras quid perdis cuncta labor
Iam nichil est fortuna mei sic fatur et arma
Signaque et afflictas omni iam parte cateruas
Circuit et reuocat matura in fata ruentes
Seque negat tanti nec deerat robur in enses
Ire duci iuguloque pati vel pectore letum
Sed timuit strato miles ne corpore magni
Non fugeret supraque ducem procumberet orbis
Cesaris aut oculis voluit subducere mortem
Nec quicquam infelix socero spectare volenti
prestandum est ubicumque caput sed tu quoque coniux
Causa fuge vultusque tui fatisque negatum
Te presente mori hinc magnum concitus aufert
A bello sonipes non tergo tela pauentem
Ingentesque animos extrema in fata ferentem
Non gemitus non fletus erat saluaque verendo
Maiestate dolor qualem te magne decebat
Romanis prestare malis non impare vultu
b Est michi sunt nati dedimus tot pignora fatis
c Ciuili ne parum est bello si me meosque

humilitas pompei

Aspicias emathiam. nec te videre superbum
prospera bellorum nec fractum adversa videbunt
Quamque fuit leto per tres infida triumphos
Tam misero fortuna minor. Iam pondere fati
deposito securus abis. Nunc tempora leta
Respexisse vacat. spes numquam implenda recessit
Quid fueris nunc scire licet. fuge prelia dira
Ac testare deos nullum qui perstet in armis
Iam tibi magne mori. ceu flebilis affrica dampnis
Et ceu munda nocens phariove a gurgite clades
Sic et thessalice post te pars maxima pugne
Non iam pompeii nomen populare per orbem
Nec studium belli, sed par quod semper habemus
Libertas et cesar erunt. teque inde fugato
Ostendit moriens sibi se pugnasse senatus
Nonne iuvat pulsum bellis cessisse nec istud
perspexisse nefas. spumantes cede catervas
Respice turbatos incursu sanguinis amnes
Et soceri miserere tui. quo pectore romam
Intrabit campis factus felicior istis
Quicquid in ignotis solus regionibus exul
Quicquid sub phario positus patiere tiranno
Crede deis longo fatorum crede favori
Vincere peius erat. prohibe lamenta sonare
Flere veta populos lacrimas luctusque remitte
Tam mala pompeii quam prospera mundus adoret
Aspice securus vultu non supplice reges
Aspice possessas urbes donataque regna
Egiptum libiamque et terras elige morti
Vidit prima tue testis larissa ruine
Nobile nec victum fatis caput. omnibus illa
Civibus effudit totas per menia vires
Obvia ceu leto promittunt munera flentes
Pandunt templa domos socios se cladibus optant
Scilicet inmenso superest ex nomine multum
Teque minor solo cunctas impellere gentes
Rursus in arma potes rursusque in fata redire
Sed quid opus victo populis aut urbibus inquit
Victori prestate fidem. tu cesar in alto
Cedis adhuc cumulo patrie per viscera vadis
At tibi iam populos donat gener. avehit in

Horruit auditu quem captos ducere reges
Vidit ab hircanis indo qui littore primus
Deiectum fatis humilem fractumque videbit
Extolletque animos latium vesanus in orbem
Se simul et romam pompeio supplice mensus
Nil animis fatisque tuis effabere dignum
Exiget ignorans latie commercia lingue
Ut lacrimis se magne roges patiturne pudoris
Hoc vulnus clades ut parthia vindicet ante
Hesperias quam roma suas tum libera [illegible]
Elegit te nempe ducem quid vulnera nostra
In sithicos spargis populos cladesque latentes
Quid partos transire doces solatia tanti
Perdit roma mali nullos admittere reges
Sed cum servire suo iuvat ire per orbem
Ducentem sevas romana in menia gentes
Signaque ab eufrate cum crassis capta sequentem
Qui solus regum fato celante favorem
Defuit emathie nunc tantas ille lacesset
Auditi victoris opes aut iunget fata
Tecum magne volet non hec fiducia genti
Quid in arthois populus quicumque pruinis
Nascitur indomitus bellis et mortis amator
Quicquid ad eos tractus mundique teporem
Labitur emollit gentes clementia celi
Illic et laxas vestes et fluxa virorum
Velamenta vides parthus per medica rura
Sarmaticos inter campos effusaque plano
Tigridis arva solo nulli superabilis hoste est
Libertate fuge sed non ubi terra tumescet
Aspera conscendet montis iuga nec per opacas
Bella geret tenebras incerto debilis arcu
Nec franget vado violenti vorticis amnem
Nec tota in pugna perfusus sanguine membra
Exiget estivum calido sub pulvere solem
Non aries illis non ulla est machina belli
Haut fossas implere valent partoque sequenti
Murus quodcumque potest obstare sagitte
Pugna levis bellumque fugax turmeque vagantes
Et melior cessisse loco quam pellere miles
Illita tela dolis nec martem comminus usquam

Ausa pati virtus, sed longe tendere nervos
Et qua ferre volent, permittere vulnera ventis
Ensis habet vires, et gens quecumque virorum est
Bella gerit gladiis, nam medos prelia prima
Exarmant vacue qz iubent remeare faretre
Nulla manus illis, fiducia tota veneni est
Credis magne viros quibus in discrimina belli
Cum ferro misisse parum est, temptare pudendum
Auxilium tanti est, toto divisus ut orbe
A terra moriare tua, tibi barbara tellus
Incumbat, te parva tegant ac vilia busta
Invidiosa tamen, crasso querente sepulcrum
Sed tua sors levior, quoniam mors ultima pena est
Nec metuenda viris, at non cornelia letum est
Infando sub rege timet, num barbara nobis
Est ignota venus, que ritu ceca ferarum
Polluit innumeris leges et federa tede
Coniugibus, thalami qz patent secreta nefandi
Inter mille nurus, epulis vesana mero qz
Regia non ullis exceptos legibus audet
Concubitus, tot femineis complexibus unum
Non lassat nox tota marem, iacuere sorores
In regum thalamis, sacrata qz pignora matres
Damnat apud gentes sceleris non sponte peracti
Edipodionias infelix fabula thebas
Parthorum dominus quotiens sic sanguine mixto
Nascitur arsacides, cui fas implere parentem
Quid rear esse nefas, proles tam clara metelli
Stabit barbarico coniunx millesima lecto
Quamquam non ulli plus regia magne vacabit
Sevitia stimulata venus, titulis qz virorum
Nam quo plura iuvant parthum portenta, fuisse
Hanc sciet et crassi, ceu pridem debita fatis
Assyriis trahitur cladis captiva vetuste
Hereat eoe vulnus miserabile sortis
Non solum auxilium funesto a rege petisse
Sed gessisse prius bellum civile pudebit
Nam quod apud populos crimen soceri qz tuumqz
Maius erit, quamquam vobis miscentibus arma
Crassorum vindicta perit, incurrere cuncti
Debuerant in bactra duces, et ne qua vacarent

Arva vel arctoum Dahas ventumque catervis
Imperii nudare latus quod perfida supra
In tumulos prolapsa ducum Babylon que iacet
Assirie paci finem fortuna precatur
Et Thessalia bellum civile peractum est
Ad Parthos qui victus abit gens unica mundi est
De qua Cesareis possim gaudere triumphis
Non tibi cum primum gelidum transibis Araxem
Umbra senis mesti Sciticis confixa sagittis
Ingeret has voces tu quem post funera nostra
Ultorem cinerum nude speravimus umbre
Ad fedus pacemque venis tum plurima cladis
Occurrent monimenta tibi que menia trunci
Lustrarunt cervice duces ubi nomina tanta
Obruit Eufrates et nostra cadavera Tigris
Detulit in terras ac reddidit ire per ista
Si potes in media socerum quoque Magne sedentem
Thessalia placare potes quin respicis orbem
Romanum si regna times proiecta sub Austro
Infidumque Iubam petimus Pharon arvaque Lagi
Sirtibus hinc Libicis tuta est Egiptus at inde
Gurgite septeno rapidus mare summovet amnis
Terra suis contenta bonis non indiga mercis
Aut Iovis in solo tanta est fiducia Nilo
Sceptra puer Ptolomeus habet tibi debita Magne
Tutele commissa tue quis nominis umbram
Horreat innocua est etas ne iura fidemque
Respectumque deum veteris speraveris aule
Nil pudet assuetos sceptris mitissima sors est
Regnorum sub rege novo non plura locutus
Impulit huc animos quantum spes ultima rerum
Libertatis habes victa est sententia Magni
Tunc Cilicum liquere solum Cyproque citatas
Immisere rates nullas cui pretulit aras
Unda dee memor Paphie si numina nasci
Credimus aut quemquam fas est cepisse deorum
Hec ubi deseruit Pompeius litora totos
Emensus Cypri scopulos quibus exit in Austrum
Inde maris vasti transverso vertitur estu
Nec tenuit gratum nocturno lumine montem
Infimaque Egipti pugnaci litora velo

Vix tetigit / qua dividui pars maxima Nili
In vada decurrit Pelusia septimus amnis
Tempus erat quo libra pares examinat horas
Non uno plus equa die / noctique rependit
Lux minor hiberne verni solacia damni
Comperit ut regem Casio se monte tenere
Flectit iter / nec phebus ad hoc carbasa languent
Iam rapido speculator eques per littora cursu
Hospitis adventu pavidam compleverat aulam
Consilii vix tempus erat / tamen omnia monstra
Pellee coiere domus / quos inter Achoreus
Iam placidus senio / fractisque modestior annis
Hunc genuit custos Nili crescentis in arva
Memphis vana sacris / illo cultore deorum
Lustra sue phebes non unus vixerat Apis
Consilii vox prima fuit / meritumque fidemque
Sacraque defuncti iactavit pignora patris
Sed melior suadere malis et nosse tirannos
Ausus Pompeium leto damnare Photinus
Ius et fas multos faciunt Ptholomee nocentes
Dat penas laudata fides / cum sustinet inquit
Quos fortuna premit / fatis accede deisque
Et cole felices / miseros fuge / sidera terra
Ut distant et flamma mari / sic utile recto
Sceptrorum vis tota perit / si pendere iusta
Incipit / evertitque arces respectus honesti
Libertas scelerum est / que regna invisa tuetur
Sublatusque modus gladiis / facere omnia sevo
Non impune licet / nisi cum facis exeat aula
Qui volt esse pius / virtus et summa potestas
Non coeunt. semper metuet / quem seva pudebunt
Non impune tuos magnus contempserit annos
Qui te nec victos arcere a littore nostro
Posse putat / neu te sceptris privaverit hospes
Pignora sunt propiora tibi / nilusque pharosque
Et regnare piget / damnate redde sorori
Egiptum certe latiis tueamur ab armis
Quicquid non fuerit magni dum bella geruntur
Nec victoris erit / toto iam pulsus ab orbe
Postquam nulla manet rerum fiducia / querit
Cum qua gente cadat / rapitur civilibus umbris

Nec soceri tantum arma sui, sunt tota senatus
Cuius tessalicas saturat pars magna volucres
Et metuit gentes quas uno in sanguine mixtas
Deseruit, reges que timet quorum omnia mersit
Tessalie que reus nulla tellure receptus
Sollicitat nostrum quem nondum perdidit orbem
Iustior in magnum nobis ptolomee querele
Causa data est, quid se positam semper que quietam
Crimine bellorum maculas pharon arva que nostra
Victori suspecta facis, cur sola cadenti
Hec placuit tellus in qua farsalica fata
Conferres penas que tuas, iam crimen habemus
Purgandum gladio, quod nobis sceptra senatus
Te suadente dedit, votis tua fovimus arma
Hoc ferrum quod fata iubent proferre paravi
Non tibi sed victo, feriam tua viscera magne
Malueram soceri, rapimur quo cuncta feruntur
Te ne michi dubitas an sit violare necesse
Cum liceat, que te nostri fiducia regni
Huc agit, infelix populum non cernis inermem
Arva que vix refugo fodientem mollia nilo
Metiri sua regna decet vires que fateri
An tolomee potes magni fulcire ruinam
Sub qua roma iacet, bustum cineres que movere
Tessalicos audes bellum que in regna vocare
Ante aciem emathiam nullis accessimus armis
Pompei nunc castra placent, que deserit orbis
Nunc victoris opes et cognita fata lacessis
Adversis non deesse decet, sed leta secutos
Nulla fides umquam miseros elegit amicos
Assensere omnes sceleri, letatur honore
Rex puer insueto, quod iam sibi tanta iubere
Permittant famuli, sceleri delectus achillas
Perfida qua tellus casijs excurrit arenis
Et vada testantur iunctas egyptia sirtes
Exiguam socijs monstri gladijs que carinam
Instruit, o superi nilus ne et barbara memphis
Et pelusiaci tam mollis turba canopi
Hos animos, sic fata premunt civilia mundum
Sic romana iacent, ullus ne in cladibus istis
Est locus egypto, pharius que admittitur ensis

[illegible]

Hanc deo servate fidem cuncta bella
Equatas prestate manus, externaque nostri
Pellite: si merui tam claro nomine magnus
Cesaris esse nefas. tantum ptolomee ruinam
Nominis haud metuis, celo quo tonante prophanas
Inseruisse manus, impure ac semivir audes.
Non domitor mundi, nec ter capitolia curru
Invectus, regumque potens, vindexque senatus,
Victorisque gener, phario satis esse tiranno
Quod poterat romanus erat. quid viscera nostra
Scrutaris gladio, nescis puer improbe nescis
Quo sit fortuna loco, iam iure sine ullo
Nili sceptra tenes, cecidit civilibus armis
Qui tibi regna dedit. Iam vento vela negarat
Magnus, et auxilio remorum infanda petebat
Littora: quem contra non longa vecta biremi
Appulerat scelerata manus, magnoque patere
Fingens regna phari, celsa de puppe carine
In parvam iubet ire ratem, littusque malignum
Incusat, bimaremque vadis frangentibus estum
Qui vetet externas terris appellere classes.
Quod nisi fatorum leges, intentaque iussu
Ordinis eterni, misere vicinia mortis
Dampnatum leto traherent ad menia magnum
Non ulli comitum sceleris presagia deerant:
Quippe fides si pura foret, si regia magno
Sceptrorum auctori vera pietate pateret,
Venturum tota pharium cum classe tirannum.
Sed cedit fatis, classemque relinquere iussus
Obsequitur, letumque iuvat preferre timori.
Ibat in hostilem preceps cornelia puppem,
Hoc magis impatiens egresso desse marito
Quod metuit clades. remane temeraria coniux
Et tu nate precor, longeque a littore casus
Expectate meos, et in hac cervice tiranni
Explorate fidem. dixit. sed dura vetanti
Tendebat geminas amens cornelia palmas:
Quo sine me crudelis abis? iterum ne relinquor
Thessalicis summota malis? numquam omine leto
Distrahimur miseri. poteras non flectere puppem,
Cum fugeres alio, latebrisque relinquere lesbi.

tendebat

distrahimur

Narratur lamentacio cornelie ... [illegible]

Omnibus a terris si nos arcere parabas
An tum in fluctus placato comes. haec vox frustra
Effudit, prona pendet tunc anxia puppe
Attonita et metu nec quoquam avertere visus
Nec magnum spectare potest, stetit anxia classis
Ad ducis eventum, metuens non arma nefasque
Sed ne submissis precibus Pompeius adoret
Sceptra sua donata manu, transire parentem
Romanus Pharia miles de puppe salutat
Septimius et proh superum pudor arma satelles
Regia gestabat, posito deformia pilo
Immanis violentus atrox nullaque ferarum
Mitior in caedes quis non fortuna putasset
Parcere te populis, quod bello haec dextra vacaret
Thessaliaque procul tam noxia tela fugasses
Disponis gladios ne quo non fiat in orbe
Heu facinus civile tibi, victoribus ipsis
Dedecus et numquam superum caritura pudore
Fabula, romanus regi sic paruit ensis
Pelleusque puer gladio tibi colla recidit
Magne tuo, qua posteritas in secula mittet
Septimium fama, scelus hoc quo nomine dicent
Qui bruti dixere nefas, iam venerat horae
Terminus extremae, phariamque ablatus in alnum
Perdiderat iam iura sui, tunc stringere ferrum
Regia monstra parant, ut vidit comminus enses
Involvit vultus atque indignatus apertum
Fortunae praestare caput, tunc lumina pressit
Continuitque animam ne quas effundere voces
Posset et aeternam fletu corrumpere famam
Sed postquam mucrone latus funestus achillas
Perfodit, nullo gemitu consensit ad ictum
Respexitque nefas, servatque immobile corpus
Seque probat moriens atque haec in pectore volvit
Secula romanos numquam tacitura labores
Attendunt, aevumque sequens speculatur ab omni
Orbe ratem, phariamque fidem, nunc consule famae
Fata tibi longae fluxerunt prospera vitae
Ignorant populi si non in morte probaris
An scieris adversa pati, ne cede pudori
Auctoremque dole fati, quacumque feriris

Cvde manum soceri spargant lacerat qz licebit
Sim tamen o superi felix nulli qz potestas
Hoc auferre deo mutantur prospera vita
Non fit morte miser videt hanc corneliam cedem
Pompeius qz suus tanto paciencius oro
Clude dolor gemitus natus coniux qz peremptu
Si mirantur amant talis custodia magno
Mentis erat ius hoc animi morientis habebat
At non tam paciens cornelia cernere seuum
Quam perferre nefas miserandis ethera complet
Vocibus o coniux ego te scelerata peremi
Letifere tibi causa fuit avia lesbos more
Et prior in nili pervenit littora cesar
Nam cui ius sceleris alij sed quisquis in istud
A superis immisse caput vel cesaris ire
Vel tibi prospiciens nescis crudelis ubi ipsa
Viscera sint magni properas atque ingeris ictus
Qua votum est victo penas non morte minores
Pendat et ante meum videat caput haud ego
Libera bellorum mrm que sola per undas culpa
Et per castra comes nullis absterrita fatis
Victum quod reges etiam timuere recepi
Hoc merui coniux in tuta puppe relinqui
Perfide parcebas te fata extrema petente
Vita digna fui moriar nec munere regis
Aut michi precipitem saltum permittite naute
Aut laqueum collo tortos qz aptare rudentes
Aut aliquis magno dignus comes exigat ensem
Pompeio prestare potest quod cesaris armis
Imputet o seui properantem in fata tenetis
Vivis adhuc coniux et iam cornelia non est
Iuris magne sui prohibent arcessere mortem
Servor victori sic fata inter qz suorum
Lapsa manus rapitur trepida fugiente carina
At magni cum terga sonent et pectora ferro
Permansisse decus sacre venerabile forme
Iratam qz deis faciem nil ultima mortis
Ex habitu vultu qz viri mutasse fatentur
Qui lacerum videre caput nam seuus in ipso
Septimius sceleris maius scelus invenit actu
Ac retegit sacros scisso velamine vultus

Semianimis magni spirantia adhuc occupat ora
Colla in obliquo ponit languentia transtro
Tunc nervos venasque secat nodosaque frangit
Ossa diu non dum artis erat caput ense rotare
At postquam trunco cervix abscisa recessit
Vindicat hoc pharius dextra gestare satelles
Degener atque opere miles romane secunde
Pompei diro sacrum caput ense recidis
Ut non ipse feras o summi fata pudoris
Impius ut magnum nosset puer illa verenda
Regibus hirta coma et generosa fronte decora
Cesaries comprensa manu est phariove veruto
Dum vivunt vultus atque os in murmura pulsant
Singultus anime dum lumina nuda rigescunt
Suffixum caput est quo numquam bella iubente
Pax fuit hoc leges campumque et rostra movebat
Hac facie fortuna tibi romana placebas
Nec satis infando fuit hoc vidisse tyranno
Vult sceleris superesse fidem tunc arte nefanda
Submota est capiti tabes rapto que cerebro
Exiccata cutis putrisque effluxit ab alto
Humor et infuso facies solidata veneno est
Ultima lagee stirpis perituraque proles
Degener incestae sceptris cessure sororis
Cum tibi sacrato macedon servetur in antro
Et regum cineres extructo monte quiescant
Cum ptholomeorum manes seriemque pudendam
Piramides claudant indignaque mausolea
Littora pompeium feriunt truncusque vadosis
Huc illuc iactatur aquis adeo ne molesta
Totum cura fuit socero servare cadaver
Hac fortuna fide magni tam prospera fata
Pertulit hac illum summo de culmine rerum
Morte petit cladesque omnes exegit in uno
Seva die quibus immunes tot prestitit annos
Leta malis felix nullo turbante deorum
Et nullo parcente miser semel impulit illum
Pompeiusque fuit qui numquam mixta videret
Dilata fortuna manu pulsatur arenis
Carpitur in scopulis hausto per vulnera fluctu
Ludibrium pelagi nullaque manente figura

Una nota est magno capitis iactura revulsi
Ante tamen pharias victor quam tangat arenas
Pompeio raptum tumulum fortuna paravit
Ne iaceat nullo vel ne meliore sepulcro
E latebris pavidus decurrit ad equora cordus
Questor ab ydalio cinyree litore cypri
Infaustus magni fuerat comes ille per umbras
Ausus ferre gradum victum pietate timorem
Compulit ut mediis quesitum corpus in undis
Duceret ad terram traheretque ad litora magnum
Lucis mesta parum per densas cynthia nubes
Prebebat cano sed discolor equore truncus
Conspicitur tenet ille ducem complexibus artis
Eripiente mari nunc victus pondere tanto
Expectat fluctus pelagoque iuvante cadaver
Impellit postquam sicco iam litore sedit
Incubuit magno lacrimasque effudit in omne
Vulnus et ad superos obscuraque sidera fatur
Non pretiosa petit cumulato thure sepulcra
Pompeius fortuna tuus non pinguis ad astra
Ut ferat e membris eoos fumus odores
Ut romana suum gestent pia colla parentem
Preferat ut veteres feralis pompa triumphos
Ut resonent tristi cantu fora totus ut ignes
Proiectis merens exercitus ambiat armis
Da vilem magno plebei funeris arcam
Que lacerum corpus siccos effundat in ignes
Robora non desint misero nec sordidus ustor
Sit satis o superi quod non cornelia fuso
Crine iacet subicique facem complexa maritum
Imperat extremo sed abest a munere busti
Infelix coniunx nec adhuc a litore longe est
Sic fatus parvos iuvenis procul aspicit ignes
Corpus vile suis nullo custode cremantes
Inde rapit flammas semiustaque robora membris
Subducit quecumque es ait neglecta nec ulli
Cara tuo sed pompeio felicior umbra
Quod iam compositum violat manus hospita bustum
Da veniam si quid sensus post fata relictum est
Cedis et ipsa rogo paterisque hec damna sepulcri
Teque pudet sparsis pompeii manibus uri

Sic fatus plenus et semiustus ardente favilla
Provolat ad truncum / qui fluctu pene relatus
Littore pendebat / summas dimovit arenas
Et collecta procul lacere fragmenta carine
Exigua trepidus posuit scrobe nobile corpus
Robora nulla premunt / nulla strue membra recumbunt
Admotus magnum non subditus accipit ignis
Ille sedens iuxta flammas . o maxime dixit
ductor et hesperii maiestas nominis una
Si tibi iactatu pelagi / si funere nullo
Tristior iste rogus / manes animamque potentem
Officiis averte meis / iniuria fati
Hoc fas esse iubet / ne ponti belua quicquam
Ne fera ne volucres / ne sevi cesaris ira
Audeat / exiguam quantum potes accipe flammam
Romana succensam manu / fortuna recursus
Si det in hesperiam / non hac in sede quiescent
Tam sacri cineres / sed te cornelia magne
accipiet / nostraque manu transfundet in urnas
Interea parvo signemus littora saxo
Ut nota sit busti / si quis placare peremptum
Forte volet plenos et mortis reddere honores
Inveniet trunci cineres et norit arenas
Ad quas magne tuum referat caput / hec ubi fatus
Excitat invalidas admoto fomite flammas
Carpitur et lentum magnus distillat in ignem
Tabe fovens bustum / sed iam percusserat astra
Aurore premissa dies . ille ordine rupto
Funeris / attonitus latebras in littore querit
Quam metuis demens isto pro crimine penam
Quo te fama loquax omnes accepit in annos
Condita laudabit magni socer impius ossa
I modo securus venie / fassusque sepulcrum
Posce caput / cogit pietas imponere finem
Officio / semiusta rapit resolutaque nondum
Ossa satis nervis et inustis plena medullis
Equorea restinguit aqua congestaque in unum
Parva clausit humo / tunc ne levis aura retectos
Auferret cineres / saxo compressit arenam
Nautaque ne bustum religato fune moveret
Inscripsit sacrum semiusto stipite nomen

Hic situs est magnus / placet hoc fortuna sepulcrum
dicere pompei / quo condi maluit illum
quam terra caruisse socer / temeraria dextra
cur obicis magno tumulum manesque va-
gantes includis / situs est qua terra extrema refuso
pendet in occeano / romanum nomen et omne
imperium / magno tumuli est modus / obrue saxa
crimine plena deum / si tota est herculis oethe
Et iuga tota vacant bromio nyseia quare
vnus in egypto est magni lapis / omnia lagi
Rura tenere potest / si nullo cespite nomen
hesserit / erremus populi cinerumque tuorum
magne metu / nullas calcemus arenas
Quod si tam sacro dignaris nomine saxum
adde actus tantos monimenta que maxima rerum
adde truces lepidi motus alpina que bella
arma que sertorii revocato consule victa
Et currus quos egit eques / commercia tuta
gentibus et pavidos cilicas maris adde subactam
barbariem / gentes que vagas et quicquid in euro
Regnorum borea que iacet / dic semper ab armis
civilem repetisse togam / ter curribus actis
contentum patrie multos donasse triumphos
Quis capit hec tumulus / surgit miserabile bu-
stum non ullis plenum titulis / non ordine tanto
fastorum / solitum que legi / super alta deorum
culmina et extructos spoliis hostilibus arcus
haud procul est ima pompei nomen arena
impressum tumulum quod legat advena victus
quod nisi monstratum romanus transeat hospes
Noxia civili tellus egyptia fato
haud equidem inmerito cumane carmine vatis
cautum ne nilo pelusia tangeret ora
hesperius miles / ripas que estate tumentes
Quid tibi seva precer pro tanto crimine tellus
vertat aquas nilus / quo nascitur orbe retentus
Et steriles egeant hibernis imbribus agri
Tota que in ethiopum putres solvaris arenas
Nos in templa tuam romana accepimus ysim
semideos que canes / et sistra iubentia luctus
Et quem tu plangens hominem testaris osirim

Tu nostros egipte tenes in pulvere manes
Tu quoque cum sevo dederis iam templa tiranno
Nondum pompei cineres o roma petisti
Exul adhuc iacet umbra ducis / si secula prima
victoris timuere minas / nunc excipe saltem
ossa tui magni / si non dum subruta fluctu
invisa tellure sedent / quis busta timebit
quis sacris dignam movisse verebitur umbram
Imperet hoc nobis utinam scelus et velit uti
Nostro roma sinu / satis o nimiumque beatus
Si mihi contingat manes transferre revulsos
Ausoniam / si tale ducis violare sepulcrum
fforsitan aut sulco sterili cum poscere finem
A superis / aut roma volet feralibus austris
Ignibus aut nimiis / aut terre tecta moventi
Consilio / iussuque deum / transibis in urbem
Magne tuam / summusque feret tua busta sacerdos
Nam quis ad exustam cancro torrente sienen
Ibit et imbrifera siccas sub pliade thebas
Spectator nili / quis rubri stagna profundi
Aut arabum portus / mercis mercator eoe
Magne petet / quem non tumuli venerabile saxum
Et cinis in summis forsan turbatus arenis
Avertet / manesque tuos placare iubebit
Et casio preferre iovi / nil ista nocebunt
ffame busta tue / templis auroque sepultus
vilior umbra fores / nunc est pro numine summo
hoc tumulo fortuna iacens / augustius aris
victoris libico pulsatur in equore saxum
Tarpeis qui sepe deis sua thura negabant
Inclusum tusco venerantur cespite fulmen
proderit hoc olim quod non mansura futuris
ardua marmoreo surrexit pondere moles
Pulveris exigui / sparget non longa vetustas
Congeriem / bustumque cadet / mortisque peribunt
argumenta tue / veniet felicior etas
Qua sit nulla fides saxum monstrantibus illud
Atque erit egiptus / populis fortasse nepotum
Tam mendax magni tumulo quam creta tonantis

SEQUITUR NOVUS LIB

[illegible]

a

A non in

pharia manes iacue favilla
Nec cinis exiguus tantam
compescuit umbram
prosiluit busto semiusta
que membra relinquens
Degeneremque rogum sequitur convexa tonantis
Qua niger astriferis connectitur axibus aer
Quodque patet terras inter lune que meatus
Semidei manes habitant quos ignea virtus
Innocuos vita patientes etheris imi
Fecit et eternos animam collegit in orbes
Non illuc auro positi nec thure sepulti
Perveniunt illic postquam se lumine vero
Implevit stellas que vagas miratur et astra
Fixa poli vidit quanta sub nocte iaceret
Nostra dies risit que sui ludibria trunci
Hinc super emathie campos et signa cruenti
Cesaris ac sparsas volitavit in equore classes
Et scelerum vindex in sancto pectore bruti
Sedit et invicti posuit se mente catonis
Ille ubi pendebat casus dubiumque manebat
Quem dominum mundi facerent civilia bella
Oderat et magnum quamvis comes isset in arma
Auspiciis raptus patrie ductuque senatus
At post thessalicas clades iam pectore toto
Pompeianus erat patriam tutore carentem
Excepit et populi trepidancia membra refovit
Ignavis manibus proiectos reddidit enses
Nec regnum cupiens gessit civilia bella
Nec servire timens nil causa fecit in armis
Ille sua tote post magni funera partes
Libertatis erant quas ne per littora fusas
Colligeret rapido victoria cesaris actu
Corcire secreta petit ac mille carinis
Abstulit emathie secum fragmenta ruine
Quis ratibus tantis fugiencia crederet ire
Agmina quis pelagus victas artasse carinas
Dorida tunc maleam et apertam tenaron exit

Inde citara petit borea que urgente carinas
Creta fugit dictea legit cedentibus undis
Littora tunc ausum classi precludere portus
Impulit ac sevas meritum phicunta rapinas
Sparsit et hinc placidis alto delabitur auris
In litus palinure tuum neque enim equore tantum
Ausonio monimenta tenes portus que quietos
Testatur libie phrigio placuisse magistro
Cum procul ex alto tendentes vela carine
Ancipites tenuere animos socios ne malorum
An veherent hostes preceps facit omne timendum
Victor et in nulla non creditur esse carina
Ast ille puppes luctus planctus que ferebant
Et mala vel duri lacrimas motura catonis
Nam postquam frustra precibus cornelia nau-
Privigni que fugam tenuit ne forte repulsus
Littoribus phariis remearet in equora truncus
Ostendit que rogum non iusti flamma sepulcri
Ergo indigna fui dixit fortuna marito
Accendisse rogum gelidos que effusa per artus
Incubuisse viro laceros que exurere crines
Membra que dispersi pelago componere magni
Vulneribus cunctis largos infundere fletus
Ossibus et tepida vestes implere favilla
Quicquid ab extincto licuisset tollere busto
In templis sparsura deum sine funeris ullo
Ardet honore rogus manus hec egyptia forsan
Obtulit officium grave manibus o bene nudi
Crassorum cineres pompeio contigit ignis
Invidia maiore deum similis ne malorum
Sors mihi semper erit nunquam dare busta licebit
Coniugibus nunquam plenas plangemus ad urnas
Quid porro tumulis opus est aut ulla requiris
Instrumenta dolor non toto in pectore portas
Impia pompeium non imis heret imago
Visceribus querat cineres victura superstes
Nunc tamen hic longe qui fulget luce maligna
Ignis adhuc aliquid phario de littore surgens
Ostendit mihi magne tui iam flamma resedit
Pompeium que ferens vanescit solis ad ortus
Fumus et immensi tendunt mihi carbasa venti

Non mihi non tellus Pompeio si qua superstes
Iulia dedit non alta terens capitolia currus
Gracior elapsus felix de pectore magnus
Hunc volumus quem nunc habet terre que nocenti
Non herere queror cinerem commendat arenas
Linquere si qua fides pelusia littora nolo
Vos precor bellorum casus et signa per orbem
Sexte prima move. nam que hec mandata reliquit
pompeius vobis in nostra condita cura
Me cum fatalis leto damnaverit hora
Excipite o nati bellum civile. nec unquam
dum terris aliquis nostra de stirpe manebit
Cesaribus regnare vacet. vel sceptra vel urbes
Libertate sua validas impellite fama
Nominis. has vobis partes hec arma relinquo
Inveniet classes quisquis pompeius in undas
venerit. et noster nullis non gentibus heres
Bella dabit. tum indomitos memores que paterni
Iuris habete animos uni parere decebit
Si faciet partes pro libertate catoni
Exolvi tibi magne fidem mandata peregi
Insidie valuere tue decepta que vixi
Ne mihi commissas auferrem perfida voces
Iam nunc te per inane chaos per tartara coniux
Si sunt ulla sequar quam longo tradita leto
Incertum est anime penas vivacis ab ipsa
ante feram potuit cernens tua funera magne
Non fugere in mortem planctu contusa peribit
Effluet in lacrimas nunquam veniemus ad enses
aut laqueos aut precipites per inania saltus
Turpe mori post te solo non posse dolore
Sic ubi fata caput ferali obduxit amictu
decrevit que pati tenebras puppis que cavernis
delituit saevum que arte complexa dolorem
perfruitur lacrimis et amat pro coniuge luctum
Illam non fluctus stridens que rudentibus eurus
Movit et exurgens ad summa pericula clamor
vota que sollicitis faciens contraria nautis
Composita in mortem iacuit favitque procellis
prima ratem cipros spumantibus accipit undis
inde tenens pelagus sed iam moderatior eurus

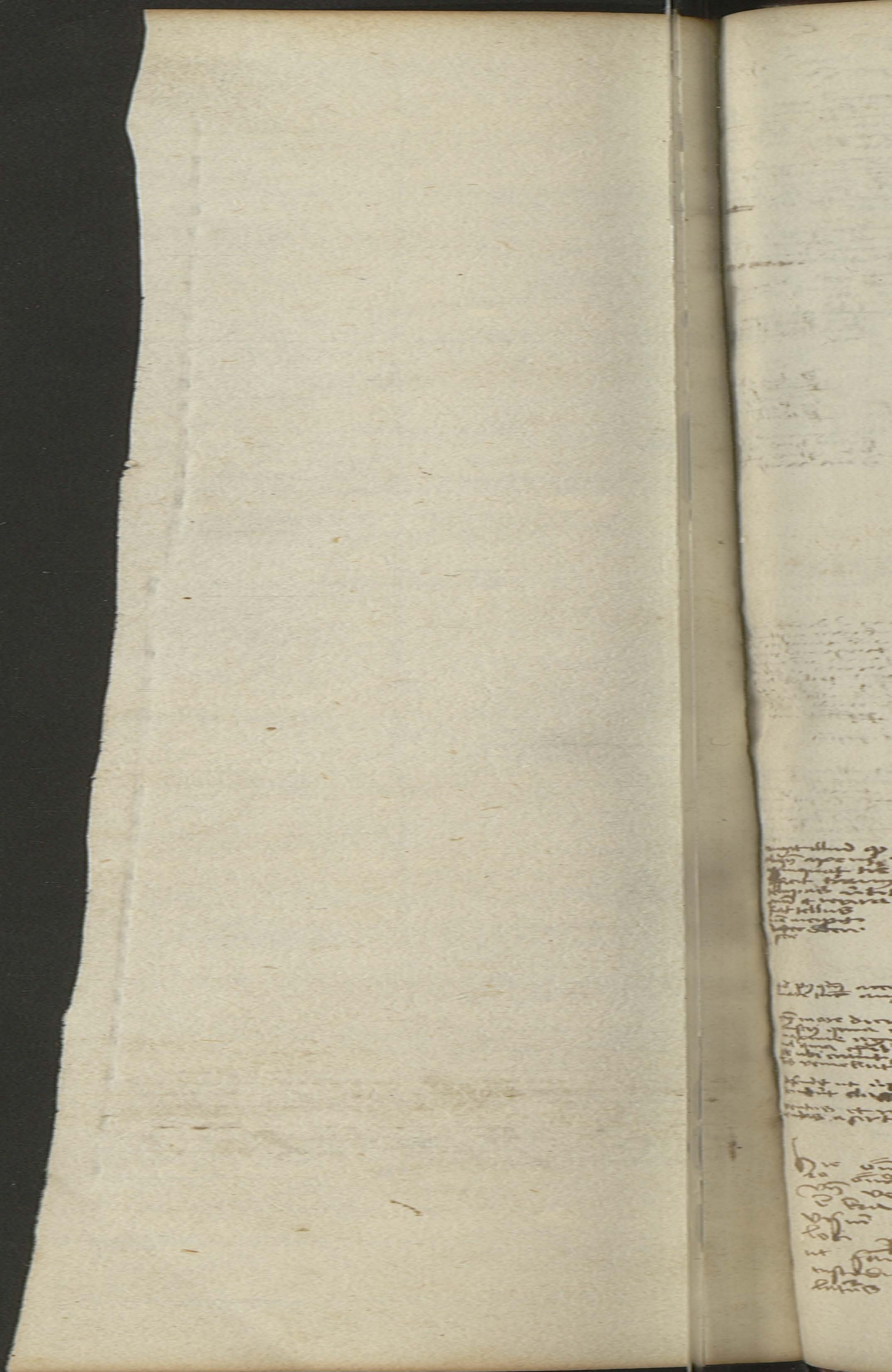
In libicas eat sedes et castra catonis
Tristis ut in multis mens presaga timore
Aspexit proles comites a littore magnus
Et fratrem in medias preceps tunc fertur in undas
Dic ubi sit germane parens. stat summa caputque
orbis. an excidimus. romanaque magnus ad umbras
Abstulit. hec fatur. quem contra talia frater
O felix quem sors alias dispersit in horas
Cuique nefas audis. oculos germane nocentes
Spectato genitore fero. non cesaris armis
occubuit. dignoque perit auctore ruine
Rege sub impuro niliaca sua regna tenente
Hospiciis fretus superis. et munere tanto
In proavos cecidit donati victima regni
Vidi ego magnanimi lacerantes pectora patris
Nec credens farium tantum potuisse tirannum
Littore niliaco socerum iam stare putavi
Sed me nec sanguis nec tantum vulnera nostri
Affecere senis quantum gestata per urbem
Ora ducis que transfixo sublimia pilo
Vidimus. hec fama est oculis victoris iniqui
Servari. scelerisque fidem quesisse tirannum
Nam corpus farie vel canes. avideque volu-
destulerint. an furtivum quem vidimusque ignis
Solverit ignoro. quecumque iniuria fati
Abstulit hos artus. superis hec crimina dono
Servata de parte queror. cum talia magnus
Effudit iustaque furens pietate profatur
Precipitate rates e sicco littore naute
Classis in adversos erumpat remige ventos
Ite duces mecum nusquam civilibus armis
Tanta fuit merces inhumatos condere manes
Sanguine semiviri magnum saciare tiranni
Non ego pelleas arces adytisque retectum
Corpus alexandri pigra mareotide mergam
Non mihi pyramidum tumulis evulsus amasis
Atque alii reges nilo torrente natabunt
Omnia dent penas nudo tibi magne sepulchro
Evolvam busto iam numen gentibus ysim
Et tectum lino spargam per vulgus osirim
Et sacer in magni cineres mactabitur apis
Audisset non in gemitus lacrimasque dolorem

Supposuit que deis vitz caput has per oras
Terra dabit. Linquam vacuos cultoribus agros
Nec Nilus cui crescat erit. solusque tenebis
Egyptum genitor populis superisque fugatis
Dixerat. et classem sevus rapiebat in undas
Sed cato laudatum iuvenis compescuit iram
Interea totis audito funere magni
Litoribus sonuit percussus planctibus ether
Exemplo quod careret nullaque cognitus evo
Luctus erat. mortem populos deflere potentis
Sed magis ut visa est lacrimis exhausta solutas
In vultus effusa comas cornelia puppe
Egrediens rursus geminato verbere plangunt
Ut primum in socie pervenit littora terre
Collegit vestes miseri que insignia magni
Arma que et impressas auro quas gesserat olim
Exuvias pictasque togas velamina summo
Ter conspecta Iovi. funesto que intulit igni
Ille fuit misere magni cinis accipit omnis
Exemplum pietas et toto littore busta
Surgunt thessalicis reddentia manibus ignem
Sic ubi depastis submittere gramina campis
Et renovare parans hibernas apulus herbas
Igne fovet terras simul et garganus et arva
Volturis et calidi lucent bucceta matini
Non tamen ad magni pervenit gratius umbras
Omne quod in superos audet convicia vulgus
Pompeiumque deis obicit quam pauca catonis
Verba sed a pleno venientia pectore veri
Civis obit inquit multum maioribus impar
Nosse modum iuris sed in hoc tamen utilis evo
Cui non ulla fuit iusti reverentia salva
Libertate potens et solus plebe parata
Privatus servire sibi. rector que senatus
Sed regnantis erat. nil belli iure poposcit
Que que dari voluit. voluit sibi posse negari
Immodicas possedit opes sed plura retentis
Intulit. invasit ferrum sed ponere norat
Pretulit arma toge sed pacem armatus amavit
Iuvit sumpta ducem iuvit dimissa potestas
Casta domus luxu que carens corrupta que numquam

Fortuna dum clarum et venerabile nomen
Gentibus et multum quod proderat urbi
Olim vera fides sylla mario que receptis
Libertatis obit / pompeio rebus adempto
Et nunc ficta perit . non iam regnare pudebit
Nec color imperii nec frons erit ulla senatus
O felix cui summa dies fuit obvia victo
Et cui querendos pharium scelus obtulit enses
Forsitan in soceri potuisset vivere regno
Scire mori sors prima viris / et proxima cogi
Et mihi si fatis aliena in iura venimus
Da talem fortuna Iubam . non deprecor hosti
Servari dum me servet cervice recisa
Vocibus his maior / quam si romana sonarent
Rostra ducis laudes / generosam venit ad umbram
Mortis honos / fremit interea discordia vulgi
Castrorum belli que piget / post funera magni
Tarcon motus fugiendi signa parabat
Sustulit . hunc rapta fugientem classe secutus
Litus in extremum / tali cato voce notavit
O numquam placate cilix / iterum ne rapinas
Vadis in equoreas / magnum fortuna removit
Iam pelago pirata redis / tunc respicit omnes
In cetu motu que viros / quorum unus aperta
Mente fuge / tali compellat voce regentem
Nos catho da veniam / pompei duxit in arma
Non belli civilis amor / partes que favore
Fecimus / ille iacet quem paci pretulit orbis
Causa que nostra perit / patrios permitte penates
Desertam que domum / dulces que revisere natos
Nam quis erit finis / si nec farsalia pugne
Nec pompeius erit / perierunt tempora vite
Mors eat in tutum / iustas sibi nostra senectus
Prospiciat flammas / bellum civile sepulcra
Vix ducibus prestat / non barbara victos
Regna manent / non armenium mihi seva minatur
Aut scithicum fortuna iugum / sub iura togati
Civis eo / quisquis magno vivente secundus
Hic mihi primus erit / sacris prestabitur umbris
Summus honor / dominum quem clades cogit habebo
Nullum magne ducem / te solum in bella secutus

Post te fata sequax / nec enim sperare secunda
Phas mihi / nec liceat. fortuna cuncta tenente
Cesaris ematium sparsit victoria ferrum
Clausa fides miseris / et toto solus in orbe
Cum velit et possit victis prestare salutem
Pompeio scelus est bellum civile perempto
Quo fuerat vivente fides. si publica iura
Semper amas sequeris cato. signa petamus
Romanus que consul habet. sic ille profatus
Insiluit puppim / iuvenum comitante tumultu
Actum romanis fuerat de rebus / et omnis
Indiga servitii fervebat littora plebes
Erupere ducis sacro de pectore voces
Ergo pari voto gessisti bella iuventus
Tu quoque pro dominis / et pompeiana fuisti
Non romana manus. quod non in regna laboras
Quod tibi non ducibus vivis morerisque quod orbem
Adquiris nulli quod iam tibi vincere tutum est
Bella fugis / queris quoque iugum cervice vacante
Et nescis sine rege pati. nunc causa pericli
Digna viris. potuit vestro pompeius abuti
Sanguine. nunc patrie iugulos / enses quoque negatis
Cum prope libertas / unum fortuna reliquit
Iam tribus e dominis / pudeat quoque regia nili
Contulit in leges. et et parthi militis arcus
Ite o degeneres. tolomei munus et arma
Spernite. quis vestras ulla putet esse nocentes
Cede manus. credet faciles sibi terga dedisse
Credet ab emathiis primos fugisse philippis
Vadite securi meruistis iudice vitam
Cesare. non armis. non obsidione subacti
O famuli turpes / dum post fata prioris
Itis ad heredem. cur non maiora mereri
Quam vitam veniam quoque libet. rapiatur in undas
Infelix magni coniux prolesque metelli
Ducite pompeios / tolomei vincite munus
Nostra quoque inviso quisquis feret ora tiranno
Non parva mercede dabit. sciat ista iuventus
Cervicis pretio bene se mea signa secutam
Quin agite et magnum meritum cum cede parate
Ignavum scelus est tantum fuga. dixit et omnes

[illegible]

Haud aliter medio revocantur ab equore puppes
Cum simul effetas linquunt examina ceras
Atque oblita favi / non miscent nexibus alas
Sed sibi quaeque volat / nec iam degustat amarum
Desidiosa thimum / et tamen si sonus increpat eris
Attonite posuere fugam / studiumque laboris
Floriferi repetunt / et sparsi mellis amorem
Gaudet in hibleo securus gramine pastor
Divitias servasse case / sic voce catonis
Inculcata viris iusti patientia martis
Iamque actu belli / non doctas ferre quietem
Constituit mentes / serieque agitare laborum
Primum litoreis miles lassatur arenis
Proximus in muros et menia cirenarum
Est labor / exclusus / nulla se vindicat ira
Penaque de victis sola est vicisse catoni
Inde peti placuit / libicis contermina mauris
Regna iube / sed iter mediis natura vetabat
Sirtibus / has audax sperat sibi cedere virtus
Sirtes vel primam mundo natura figuram
Cum daret / in dubio terre pelagique reliquit
Nam neque subsedit penitus quo stagna profundi
Acciperet / nec se defendit ab equore tellus
Ambigua sed lege loci iacet invia sedes
Equora fracta vadis / abruptaque terra profundo
Et post multa sonant proiecti litora fluctus
Sic male deseruit / nullosque exegit in usus
Hanc partem natura sui / vel plenior alto
Olim sirtis erat pelago / penitusque natabat
Sed rapidus titan ponto sua lumina pascens
Equora subduxit zone vicina peruste
Et nunc pontus adhuc phebo siccante repugnat
Mox ubi dampnosum radios admoverit evum
Tellus sirtis erit / nam iam brevis unda superne
Innatat / et late periturum deficit equor
Ut primum remis actum mare propulit omne
Classis onus / densis fremuit niger imbribus auster
In sua regna furens / temptatum classibus equor
Turbine defendit / longeque a sirtibus undas
Egit / et illato confregit litore pontum
Tunc quarum recto deprendit carbasa malo

[illegible]

Eripuit nautis frustra que rudentibus ausis
Vela negare notho / spacium vicere carine
Atque ultra proram tumuit sinus / omnia si quis
Providus antenne suffixit lintea summe
Vincitur et nudis avertitur armamentis
Sors melior classi que fluctibus incidit altis
Et certo iactata mari / quecumque levate
Arboribus cesis / flatum effudere prementem
Abstulit has liber ventis contraria volvens
Estus / et obnixum victor detrusit in austrum
Has vada destituunt / atque interrupta profundo
Terra ferit puppes / dubio que obnoxia fato
Pars sedet una ratis / pars altera pendet in undis
Tunc magis impactis brevius mare / terraque sepe
Obvia consurgens / quamvis elisus ab austro
Sepe tamen cumulos fluctus non vincit arene
Eminet in tergo pelagi / procul omnibus arvis
Inviolatus aqua sicci iam pulveris agger
Stant miseri naute / terre que herente carina
Littora nulla vident / sic partem intercipit equor
Pars ratium maior / regimen clavumque secuta
Tuta fuga nactas que locis sortita peritos
Torpentem tritonis adit illesa paludem
Hanc / ut fama / deus / quem toto littore pontus
Audit ventosa perflantem murmura concha
Hanc et pallas amat / patrio que vertice nata
Terrarum primam libiam proxima celo est nam
Ut probat ipse calor / tetigit / stagni que quieta
Vultus vidit aqua / posuit que in margine plantas
Et se dilecta tritonida dixit ab unda
Quam iuxta lethes tacitus prelabitur amnis
Infernis / ut fama / trahens oblivia venis
Atque insopiti quondam tutela draconis
Hesperidum pauper spoliatis frondibus ortus
Invidus annoso qui famam derogat evo
Qui vates ad vera vocat / fuit aurea silva
Divitiis que graves / et fulvo germine rami
Virgineus que chorus nitidi custodia luci
Et numquam somno damnatus lumina serpens
Robora complexus rutilo curvata metallo
Abstulit arboribus pretium / nemori que laborem

Nudos passus que inopes sine pondere ramos
Rettulit Argolico fulgentia poma tyranno
His igitur depulsa locis / eiecta que classis
Syrtibus / haud ultra Garamantidas attigit undas
Sed duce Pompeio Libyes melioris in oris
Mansit · at impatiens virtus herere Catonis
Audet in ignotas agmen committere gentes
Armorum que fidens / et terra cingere Syrtim
Hoc eadem suadebat hiems / que clauserat equor
Et spes imber erat nimios metuentibus ignes
Ut neque sole viam nec duro frigore saevam
Inde polo Libyes / hinc bruma temperet annus
Atque ingressurus steriles sic fatur arenas
O quibus una salus placuit mea signa secutis
Indomita cervice mori / componite mentes
Ad magnum virtutis opus / summos que labores
Vadimus in campos steriles / exusta que mundi
Quo nimius Titan et rare in fontibus unde
Sicca que letiferis squalent serpentibus arva
Durum iter ad leges / patrie que ruentis amorem
Per mediam Libyem veniant / atque invia temptet
Et quibus in nullo positum est evadere voto
Si quibus ire sat est / neque enim mihi fallere quemquam
Est animus / tecto que metu producere vulgus
Hii mihi sint comites quos ipsa pericula ducent
Qui me teste pati · vel que tristissima pulchrum
Romanum que putant · at qui sponsore salutis
Miles eget / capitur que anime dulcedine / vadat
Ad dominum meliore via · dum primus arenas
Ingrediar / primus que gradus in pulvere ponam
Me calor ethereus feriat / mihi plena veneno
Occurrat serpens / fato que pericula vestra
Pretemptate meo / sitiat quicumque bibentem
Viderit / aut umbras nemorum quicumque petentem
Estuat / aut equitem peditum precedere turmas
Deficiat / si quo fuerit discrimine notum
Dux aut miles eam · serpens · sitis · ardor arene
Dulcia virtuti / gaudet patientia duris · sitis
Letius est quotiens magno sibi constat honestum
Sola potest Libye turba prestare malorum
Ut deceat fugisse viros / sic ille paventes

Incendit virtute animos et amore laborum
Irreducemque viam deserto limite carpit
Et sacrum parvo nomen clausura sepulchro
Invasit libie securi fata catonis
Tertia pars rerum libie si credere fame
Cuncta velis at si ventos celumque sequaris
Pars erit europe nec enim plus littora nili
Quam sithicus tanais primis a gadibus absunt
Unde europa fugit libien et littora flexu
Occeano fecere locum sed maior in unam
Orbis abit asiam nam cum communiter iste
Effundant zephiros boree latus illa sinistrum
Contingens dextrumque nothi descendit in ortus
Eurum sola tenens libie quod fertile terre est
Vergit in occasus sed et hoc non fontibus ullis
Solvitur arctoos raris aquilonibus imbres
Accipit et nostris reficit sua rura serenis
In nullas viciatur opes non ere nec auro
Excoquitur nullo glebarum crimine mixta
Et penitus terra est tantum maurusia genti
Robora divitie quarum non noverat usum
Sed citri contenta comis vivebat et umbra
In nemus ignotum nostre venere secures
Extremoque epulas mensasque petimus ab orbe
At quecumque vagam sirtim complectitur ora
Sub nimio proiecta die vicina perusti
Etheris exurit messes et pulvere bacchum
Enecat et nulla putris radice tenetur
Temperies vitalis abest et nulla sub illa
Cura iovis terra est nostra deside torpet
Orbis et immotis annum non sentit arenis
Hoc tam segne solum raras tamen exerit herbas
Quas nasamon gens dura legit qui proxima ponto
Nudus rura tenet quem mundi barbara damnis
Sirtis alit nam littoreis populator arenis
Imminet et portus nulla tangente carina
Novit opes sic cum toto commercia mundo
Naufragiis nasamones habent hac ire catonem
Dura iubet virtus illic secura iuventus
Ventorum nullasque timens tellure procellas
Equoreos est passa metus nam littore sicco

Cum pelago sirtis violencius accipit austrum
Et terre magis ille nocens non montibus orbi
Adversis frangit libie scopulisque repulsum
Dissipat et liquidas se turbine solvit in auras
Nec ruit in silvas annosaque robora torquens
Lassatur patet omne solum liberque meatu
Eoliam rabiem totis exercet arenis
Et non imbriferam contorto pulvere nubem
Inflexum violentus agit pars plurima terre
Tollitur et nunquam resoluto vertice pendet
Regna videt pauper nasamon errantia
Discussasque domos volitantque a culmine rapte
Detecto garamante case non altius ignis
Rapta vehit quantumque licet consurgere fumo
Et violare diem tantum tenet aera pulvis
Tunc que romanum solito violentior agmen
Aggreditur nullusque potest consistere miles
Instabilis raptis etiam quas calcat arenis
Concuteret terras orbemque a sede moveret
Si solida libie compage et pondere duro
Clauderet exesis austrum scopulosa cavernis
Sed quia mobilibus facilis turbatur arenis
Nusquam luctando stabilis manet imaque tellus
Stat quia summa fugit galeas et scuta virorum
Pilaque contorsit violento spiritus actu
Intentusque tulit magni per inania celi
Illud in extrema forsan longeque remota
Prodigium tellure fuit delapsaque celo
Arma timent gentes hominumque erepta lacertis
A superis demissa putant sic illa profecto
Sacrifico cadere nume que lecta iuventus
Patricia cervice movet spoliaverat auster
Aut boreas populos ancilia nostra ferentes
Sic orbem torquente notho romana iuventus
Procubuit metuensque rapi constrinxit amictus
Inseruitque manus terre nec pondere solo
Sed nisu iacuit vix sic immobilis austro
Qui super ingentes cumulos involvit arene
Atque operit tellure viros vix tollere miles
Membra valet multo congestu pulveris herens
Alligat et stantes affuse magnus arene

Agger / et inmoti surgente tenentur
Saxa tulit penitus / discussis proruta muris
Effunditque procul / miranda sorte malorum
Cum nullas vide(t) domos / videat ruinas
Iam quoque iter ante latet / nec sunt discrimina terre
Ulla nisi ethere / medio velut equore flamme
Sideribus novere vias / nec sidera tota
Ostendit libice finitor circulus ore
Multaque devexo terrarum margine celat
Utque calor solvit / quem torserat aera ventis
Incensusque dies / manant sudoribus artus
Arent ora siti / conspecta est parva maligna
Unda procul vena / quam vix e pulvere miles
Corripiens / galee patulum confudit in orbem
Porrexitque duci / squalebant pulvere fauces
Cunctorum / minimumque tenens dux ille liquoris
Invidiosus erat / mene inquit degener unum
Miles in hac turba vacuum virtute putasti
Usque adeo mollis / primisque caloribus inpar
Sum visus / quanto pena tu dignior ista
Qui populo sitiente bibas / sic concitus ira
Excussit galeam / suffecit que omnibus unda
Ventum erat ad templum / libicis quod gentibus unum
Inculti garamantes habent / stat sortiger illic
Iupiter / ut memorant / sed non aut fulmina vibrans
Aut similis nostro / sed tortis cornibus hamon
Non illic libice posuerunt ditia gentes
Templa / nec eois splendent donaria gemmis
Quamvis ethiopum populis / arabum que beatis
Gentibus atque indis / unus sit iupiter hamon
Pauper adhuc deus est / nullis violata per evum
Divitiis delubra tenens / morumque priorum
Numen romano templum defendit ab auro
Esse locis superos / testatur silva per omnem
Sola virens libiem / nam quicquid pulvere sicco
Separat ardentem tepida berenicida lepti
Ignorat frondes / solus nemus abstulit hamon
Silvarum fons causa loco / qui putrida terre
Alligat / et domitas unda conectit arenas
Hic quoque nil obstat phebo / cum cardine summo
Stat librata dies / truncum vix protegit arbor

Tam breuis in medium radijs compellitur umbra
Deprensum est hunc esse locum qua circulus alti
Solsticij medium signorum percutit orbem
Non obliqua meant nec tauro scorpius exit
Rectior aut aries donat sua tempora libre
Aut astrea iubet lentos descendere pisces
Par geminis chiron et idem quod carcinus ardens
Humidus egoceros nec plus leo tollitur urna
At tibi quecumque es libico gens igne direpta
In nothon umbra cadit que nobis exit in arton
Te segnis cinosura subit tu sicca profundo
Mergi plaustra putas nullumque in vertice semper
Sidus habes inmune mari procul axis uterque est
Et fuga signorum medio rapit omnia celo
Stabant ante fores populi quos miserat eos
Cornigerique iouis monitu noua fata petebant
Sed lacio tessere duci comitesque catonem
Orant explorent libicum memorata per orbem
Numina tam longe de fama iudicet eui
Maximus hortator scrutandi voce deorum
Euentus labienus erat sors obtulit inquit
Et fortuna vie tam magni numinis ora
Consiliumque dei tanto duce possumus uti
Per sirtes bellique datos cognoscere casus
Nam cui crediderim superos responsa daturos
Dicturosque magis quam sancto vera catoni
Certe vita tibi semper directa supernas
Ad leges sequerisque deos datur ecce loquendi
Cum ioue libertas inquire in fata nefandi
Cesaris et patrie venturos excute mores
Iure suo populis uti legumque licebit
An bellum ciuile perit tua pectora sacra
Voce reple dure semper virtutis amator
Quere quid est virtus et posce exemplar honesti
Ille deo plenus tacita quem mente gerebat
Effudit dignas adytis e pectore voces
Quid queri labiene iubes an liber in armis
Occubuisse velim potius quam regna videre
An sit vita nihil sed longa an differat etas
An noceat vis ulla bono fortunaque perdat
Opposita virtute minas laudandaque velle

Zona

Sit satis et nunquam successu crescat honestum
Scimus et hoc nobis non altius inserit Hamon
Heremus cuncti superis templo que tacente
Nil facimus non sponte dei nec vocibus ullis
Numen eget dixit que semel nascentibus auctor
Quicquid scire licet steriles nec legit arenas
Ut caneret paucis mersit que hoc pulvere verum
Est ne dei sedes nisi terra et pontus et aer
Et celum et virtus superos quid querimus ultra
Iupiter est quodcumque vides quodcumque moveris
Sortilegis egeant dubii semper que futuris
Casibus ancipites me non oracula certum
Sed mors certa facit pavido forti que cadendum est
Hoc satis est dixisse Iovem sic ille profatur
Servata que fide templi discedit ab aris
Non exploratum populis Hamona relinquens
Ipse manu sua pila gerit precedit anheli
Militis ora pedes monstrat tolerare labores
Non iubet et nulla vehitur cervice supinus
Carpento que sedens somni parcissimus ipse est
Ultimus haustor aque cum tandem fonte reperto
Indiga cogatur latices potare iuventus
Stat dum lixa bibat si veris magna paratur
Fama bonis et si successu nuda remoto
Inspicitur virtus quicquid laudatur in ullo
Maiorum fortuna fuit quis Marte secundo
Quis tantum meruit populorum sanguine nomen
Hunc ego per Sirtes Libieque extrema triumphum
Ducere maluerim quam ter Capitolia curru
Scandere Pompei quam frangere colla Iugurte
Ecce parens verus patrie dignissimus aris
Roma tuis per quem nunquam iurare pudebit
Et quem si steteris unquam cervice soluta
Nunc olim factura deum es iam spissior ignis
Et plaga quam nullam superi mortalibus ultra
A medio fecere die calcatur et unda
Rarior inventus mediis fons unus arenis
Largus aque sed quem serpentum turba tenebat
Vix capiente loco stabant in margine sicce
Aspides in mediis sitiebant dipsades undis
Ductor ut aspexit perituros fonte relicto

Alloquitur vana specie conterrita leti
Ne dubita miles tutos haurire liquores
Noxia serpentum est admixto sanguine pestis
Morsu virus habent et fatum dente minantur
Pocula morte carent. dixit dubiumque venenum
Hausit et in tota libies fons unus arena
Ille fuit de quo sibi primus posceret undam
Cur libicus tantis exundet pestibus aer
Fertilis in mortes, aut quid secreta nocenti
Miscuerit natura solo, non cura laborque
Noster scire valet. qui vulgata per orbem
Fabula pro vera decepit secula causa
Finibus extremis libies ubi fervida tellus
Accipit occeanum demisso sole calentem
Squalebant late forcinidos arva meduse
Non nemorum protecta coma non mollia sulco
Sed domine voltu conspectis aspera saxis
Hoc primum natura nocens in corpore sevas
Eduxit pestes illis e faucibus angues
Stridula fuderunt vibratis sibila linguis
Feminee cui more come per terga solute
Ipsa flagellabant gaudentis colla meduse
Surgunt adversa surrecte fronte colubre
Vipereumque fluit depexo crine venenum
Hoc habet infelix cunctis impune medusa
Quod spectare licet. nam rictus oraque monstri
Quis metuit quem qui recto se lumine vidit
Passa medusa mori est. rapuit dubitantia fata
Prevenitque metus. anima periere retenta
Membra. nec emisse riguere sub ossibus umbre
Eumenidum crines solos movere furores
Cerberus orpheo lenivit sibila cantu
Amphitrioniades vidit cum vinceret ydram
Hoc monstrum timuit genitor numenque secundum
Phorcus aquis cetosque parens ipseque sorores
Gorgones. hoc potuit celo pelago que minari
Torporem insolitum. mundoque abducere terram
Et celo volucres subito cum pondere lapse
In scopulis hesere fere, vicina colentes
Ethiopum tote riguere marmore gentes
Nullum animal visus patiens. ipsique retrorsum

Effusi faciem vitabant gorgonis angues
Illa sub hesperiis stantem titana columnis
In cautes athlanta dedit, celo que timente
Olim flegreos stantes serpente gigantes
Erexit montes, bellum que immane deorum
Pallados e medio confecit pectore gorgon.
Quo postquam partu danes et divite nimbo
Ortum parasie vexerunt persea penne
Archados auctoris citare liquide que palestre
Et subitus prepes cillenida sustulit arpen
Arpen alterius monstri iam cede rubentem
A Iove dilecte fuso custode iuvence
Auxilium volucri pallas tulit innuba fratri
Pacta caput monstri, terre que in fine libysse
Persea phebeos converti iussit ad ortus
Gorgonis adverso sulcantem regna volatu
Et clipeum leve fulvo dedit ere nitentem
In quo saxificam iussit spectare medusam
Quam sopor eternam tracturus morte quietem
Obruit haut totam, vigilat pars magna comarum
Defendunt que caput protenti crinibus ydri
Pars iacet in medios vultus, oculis que tenebras
Ipsa regit trepidum pallas, dextra que trementem
Perseos aversi cillenida dirigit arpen
Lata colubriferi rumpens confinia colli
Quos habuit vultus hamati vulnere ferri
Cesa caput gorgon, quanto spirare veneno
Ora reor, quantum que oculos effundere mortis
Nec pallas spectare potest, vultus que gelassent
Perseos aversi, si non tritonia densos
Sparsisset crines, texisset que ora colubris
Aliger in celum sic rapta gorgone fugit
Ille quidem pensabat iter, propius que secabat
Aera, si medias europe scinderet urbes
Pallas frugiferas iussit non ledere terras
Et parci populis, quis enim non prepete tanto
Ethera respiceret, zephiro convertitur ales
It que super libiem, que nullo consita cultu
Sideribus phebo que vacat, premit orbita solis
Exurit que solum, nec terra celsior ulla
Nox cadit in celum, lune que meatibus obstat

Si flexus oblita vagi per recta cucurrit, ora
Signa nec in Boream aut in Nothon effugit umbra.
Hec tamen sterilis tellus fecunda nec ullo
Arva bono vincunt stillantis tabe Meduse
Concipiunt diros que fero de sanguine rores
Quos calor adiuvit putri que incoxit arene.
Hic que prima caput movit de pulvere tabes
Aspida somniferam tumida cervice levavit
Plenior huc sanguis et crassi gutta veneni
Decidit / in nulla plus est serpente coactum.
Ipsa caloris egens gelidum non transit in orbem
Sponte sua / Nilo que tenus metitur arenas.
Sed quis erit nobis lucri pudor / inde petuntur
Huc Libice mortes / et fecimus aspida merces.
At non stare suum miseris passura cruorem
Squamiferos ingens emorrois explicat orbes
Natus et ambigue coleret qui Sirtidos arva
Chersidros / tracti que via fumante chelidri
Et semper recto lapsurus limite cencris
Pluribus ille notis variatam tingitur alvum
Quam parvis pictus maculis Thebanus ophites.
Concolor exustis atque indiscretus arenis
Ammodites spina que vagi torquente cerastes
Et scitale sparsis etiam nunc sola pruinis
Exuvias positura suas / et torrida dipsas
Et gravis in geminum vergens caput amphisbena
Et natrix violator aque / iaculi que volucres
Et contentus iter cauda sulcare pareas
Ora que distendens avidus spumantia prester
Ossa que dissolvens cum corpore tabificus seps
Sibila que effundens cunctas terrentia pestes
Ante venena nocens / late sibi summovet omne
Vulgus / et in vacua regnat basiliscus arena.
Vos quoque qui cunctis innoxia numina terris
Serpitis aurato nitidi fulgore dracones
Pestiferos ardens facit Africa / ducitis altum
Aera cum pennis / armenta que tota secuti
Rumpitis ingentes amplexi verbere tauros
Nec tutus spacio est elephas / datis omnia leto
Nec vobis opus est ad noxia fata veneno.
Has inter pestes duro Cato milite siccum

Emicuit / tot tristia fata suorum
Insolitas que videns parvo de vulnere mortes
Signiferum iuvenem tyrreni sanguinis aulum
Torta caput retro dipsas calcata momordit
Vix dolor aut sensus dentis fuit / ipsaque leti
Frons caret invidia / nec quicquam plaga minatur
Ecce subit virus tacitum / carpit que medullas
Ignis edax / calida que incendit viscera tabe
Ebibit humorem circum vitalia fusum
Pestis / et in sicco linguam torrere palato
Cepit / defessos iret qui sudor in artus
Non fuit / atque oculos lacrimarum vena refugit
Non decus imperii / non mesti iura catonis
Ardentem tenuere virum / quin spargere signa
Auderet / totis que furens exquireret agris
Quas poscebat aquas sitiens in corde venenum
Ille vel in tanaym missus rodanum que padum que
Arderet / nilum que bibens per rura vagantem
Accessit libie morti / fati que minorem
Famam dipsas habet / terris adiuta perustis
Scrutatur venas penitus squalentis arene
Nunc redit ad sirtes / et fluctus accipit ore
Equoreus que placet sed non et sufficit humor
Nec sentit fati que genus mortem que veneni
Sed putat esse sitim / ferro que aperire tumentes
Sustinuit venas / atque os implere cruore
Iussit signa rapi propere catho / discere nulli
Permissum est hoc posse sitim / sed tristior illa
Mors ante oculos / miseri in crure sabelli
Seps Seps stetit exiguus / quem flexo dente tenacem
Avulsit que manu / pilo que affixit arenis
Parva modo serpens / sed qua non ulla cruente
Tantum mortis habet / nam plage proxima circum
Fugit rupta cutis / pallentia que ossa retexit
Iam que sinu laxo nudum sine corpore vulnus
Sura Membra natant sanie / sure fluxere / sine ullo
Tegmine poples erat / femorum que musculus omnis
Liquitur / et nigra distillant inguina tabe
Dissilit stringens uterum membrana / fluunt que
Viscera / nec quantus toto de corpore debet
Effluit in terras / sevum sed membra venenum

Decoquit in minimum mors contrahit omnia virus
Vincula nervorum et laterum textura cavumque
Pectus et abstrusum fibris vitalibus omne
Quicquid homo est aperit pestis natura prophana
Morte patet manant humeri fortesque lacerti
Colla caput que fluunt calido non ocius austro
Nix resoluta cadit nec solem cera sequetur
Parva loquor corpus sanie stillasse perustum
Hec et flamma potest sed quis rogus abstulit ossa
Hec quoque discedunt putresque secuta medullas
Nulla manere sinunt rapidi vestigia fati
Cinyfas inter pestes tibi palma nocendi est
Eripiunt omnes animam tu sola cadaver
Ecce subit facies leto diversa fluenti
Nasidium marsi cultorem torridus agri
Percussit prester illi rubor igneus ora
Succendit tendit que cutem pereunte figura
Miscens cuncta tumor toto iam corpore maior
Humanum que egressa modum super omnia membra
Efflatur sanies late tollente veneno
Ipse latet penitus congesto corpore mersus
Nec lorica tenet distenti corporis auctum
Spumeus accenso non sic exundat aeno
Undarum cumulus nec tantos carbasa choro
Curvavere sinus tumidos non iam capit artus
Informis globus et confuso pondere truncus
Intactum volucrum rostris epulasque daturum
Haud impune feris non ausi tradere busto
Non dum stante modo crescens fugere cadaver
Sed maiora parant libice spectacula clades
Impressit dentes hemorrois aspera tullo
Magnanimo iuveni miratori que catonis
Ut que solet pariter totis se effundere signis
Chorici pressura croci sic omnia membra
Emisere simul rutilum pro sanguine virus
Sanguis erant lacrime quecumque foramina novit
Humor ab his largus manat cruor ora redundant
Et patule nares sudor rubet omnia plenis
Membra fluunt venis totum est pro vulnere corpus
Et tibi leve miser fixus precordia pressit
Niliaca serpente cruor nullo que dolore

Dextatur morsus subita caligine mortem
Accipis et stigias somno descendis ad umbras
Non tam veloci corrumpunt pocula leto
Stipite quae diro virgas mentita sabeas
Toxica fatilegi carpunt matura sabei
Ecce procul sevus sterili se robore trunci
Torsit et inmisit iaculum vocat affrica serpens
Perque caput pauli transactaque tempora fugit
Nil ibi virus agit rapuit cum vulnere fatum
Deprensum est quae funda rotat quam lenta volarent
Quam segnis scithice strideret arundinis aer
Quid prodest miseri basiliscus cuspide murri
Transactus velox currit per tela venenum
Invaditque manum quam protinus ille retecto
Ense ferit toto que simul demittit ab armo
Exemplarque sui spectans miserabile leti q.
Scorpion aut vires mature mortis haberet
Ille minax nodis et recto verbere sevus
Teste tulit celo victi decus orionis
a Quis calcare tuas metuat salpuga latebras
Et tibi dant stigie ius in sua fila sorores
Sic nec clara dies nec nox dabat atra quietem
Suspecta est miseris in qua tellure iacebant
Nam neque congeste struxere cubilia frondes
Nec culmis crevere thori sed corpora fatis
Expositi volvuntur humo calido que vapore
Alliciunt gelidas nocturno frigore pestes
Innocuosque diu rictus torpente veneno
Inter membra fovent nec que mensura viarum
a Quis ve modus norunt celo duce sepe querentes
Reddite tessaliam patimur cur segnia fata
In gladios iurata manus pro cesare pugnant
Dipsades et peragunt civilia bella cerastae
Ire libet qua zona rubens atque axis inustus
Solis equis iuvat etheriis ascribere causis
Quod peream celo que mori nil affrica de te
Nec de te natura queror tot monstra ferentem
Gentibus ablatum dederas serpentibus orbem
Inpatiensque solum cereris cultore negato
b Reddite di clamant miseris que fugimus arma
Damnasti atque homines voluisti deesse venenis

In loca serpentum nos venimus / accipe penas
Tu quisquis superum commertia nostra perosus
Hinc torrente plaga dubiis hinc sirtibus orbem
Abrumpens medio posuisti limite mortes
Per secreta tui bellum civile recessus
Vadit et archani miles tibi conscius orbis
Claustra petit mundi / forsan maiora supersunt
Ingressis / coeunt ignes stridentibus undis
Et premitur natura poli / sed longius istinc
Nulla iacet tellus / quam fama cognita nobis
Tristia regna Iube / querimus forsitan istas
Serpentum terras / habet hoc solacia celum
Vivit adhuc aliquid / patrie non arva requiro
Europamque alios soles Asiamque videntem
Qua te parte poli qua te tellure reliqui
Affrica / Cirenis etiam nunc bruma rigebat
Exigua ne via legem convertimus anni
Imus in adversos axes / evolvimur orbe
Terga damus ferienda Notho / nunc forsitan ipsa est
Sub pedibus iam Roma meis / solacia fatis
Hec petimus / veniant hostes / Cesarque sequatur
Qua fugimus / sic dura suos patientia questus
Exonerat / cogit tantos tolerare labores
Summa ducis virtus / qui nuda fusus harena
Excubat / atque omni fortunam provocat hora
Omnibus unus adest fatis / quocumque vocatur
Advolat / atque ingens meritum maiusque salute
Contulit in letum vires / puduitque gementem
Illo teste mori / quod ius habuisset in illum
Ulla lues / casus alieno in pectore vincit
Spectatorque docet magnos nil posse dolores
Vix miseris serum tanti lassata periclo
Auxilium fortuna dedit / gens unica terras
Incolit a sevo serpentum innoxia morsu
Marmaride psilli / par lingue potentibus herbis
Ipse cruor tutus / nullumque admittere virus
Vel cantu cessante potest / natura locorum
Iussit ut immunes mixtis serpentibus essent
Profuit in mediis sedem posuisse venenis
Pax illis cum morte data est / fiducia tanta est
Sanguinis in terram parvus cum decidit infans

[illegible]

Regna sit extreme Veneris mixtura timentis
Letifera dubios explorant aspide partus
Ut Iovis calido volucer cum protulit ovo
Implumes natos solis convertit ad ortus
Qui potuere pati radios et lumine recto
Sustinuere diem celi servantur in usus
Qui Phebo cessere iacent sic pignora gentis
Psyllus habet si quis tactos non horruit angues
Si quis donatis lusit serpentibus infans
Nec solum gentis sua contenta salute est illa
Excubat hospitibus contra quoque nocentia monstra
Psyllus adest populis qui tunc Romana secutus
Signa simul iussit statui tentoria ductor
Primum quas valli spacium comprendit arenas
Expurgat cantu verbisque fugantibus angues
Ultima castrorum medicatus circuit ignis
Hic ebulum stridet peregrinaque galbana sudant
Et tamarix non leta comis eoaque costos
Et panacea potens et Thessala centaurea
Peucedanumque sonant flammis Erycinaque thapsos
Et larices fumoque gravem serpentibus urunt
Abrotanum et longe nascentis cornua cervi
Sic nox tuta viris at si quis peste diurna
Fata trahit tunc sunt magice miracula gentis
Psyllorumque ingens et rapti pugna veneni
Nam primum tacta designat membra saliva
Que cohibet virus retinetque in vulnere pestem
Plurima tunc volvit spumanti carmina lingua
Murmure continuo nec dant suspiria cursus
Vulneris aut minimum patiuntur fata tacere
Sepe quidem pestis nigris inserta medullis
Excantata fugit sed si quod tardius audit
Virus et elicitum iussumque exire repugnat
Tunc super incumbens pallentia vulnera lambit
Ore venena trahens et siccat dentibus artus
Extractamque potens gelido de corpore mortem
Expuit et cuius morsus superaverit anguis
Iam promptum Psyllis vel gustu nosse venena
Hoc igitur tandem levior Romana iuventus
Auxilio late squalentibus errat in arvis
Bis positis Phebe flammis bis luce recepta

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Vidit avem vagum surgens fugiensque Catonem
Atque illis magis atque magis durescere pulvis
Cepit et in terram Libie spissata redire
Iamque procul nemorum raras attollere frondes
Surgere congesta tunc visa mapalia culmo
Quanta dedit miseris melioris gaudia terre
Cum primum sevos contra videre leones
Proxima Leptis erat, cuius statione quietam
Exegere hiemem, nimbis flammisque carentem
Cesar ut Emathia satiatus clade recessit
Cetera curarum proiecit pondera, soli
Intentus genero, cuius vestigia frustra
Terris sparsa legens, fama duce tendit in undas
Threiciasque legit fauces, et amore notatum
Equor et Heroas lacrimoso littore turres
Qua pelago nomen Nepheleias abstulit Helle:
Non Asiam brevioris aque disterminat usquam
Fluctus ab Europa, quamvis Byzantion arto
Pontus et ostriferam dirimat Calcedona cursu
Euxinumque ferens parvo ruat ore Propontis. Hec
Sigeasque petit fame mirator arenas
Et Simoentis aquas et Graio nobile busto
Rethion et multum debentes vatibus umbras
Circuit exuste nomen memorabile Troie
Magnaque Phebei querit vestigia muri
Iam silve steriles et putres robore trunci
Assaraci pressere domos, et templa deorum
Iam lassa radice tenent, ac tota teguntur
Pergama dumetis, et iam periere ruine
Aspicit Hesiones scopulos, silvasque latentes
Anchise thalamos, quo iudex sederit antro
Unde puer raptus celo, quo vertice Nais
Luxerit Oenone, nullum est sine nomine saxum
Inscius in sicco serpentem pulvere rivum
Transierat qui Xanthus erat, securus in alto
Gramine ponebat gressus, Phryx incola ma-
nes Hectoreos calcare vetat, discussa iacebant
Saxa nec ullius faciem servantia sacri
Herceas monstrator ait non respicis aras
O sacer et magnus vatum labor, omnia fato
Eripis et populis donas mortalibus evum

Invidia sacre cesar ne tangere fame
Nam si quid latiis fas est promittere musis
Quantum smirnei durabunt vatis honores
Venturi me teque legent / farsalia nostra
Vivet / et a nullo tenebris damnabimur evo
Ut ducis implevit visus veneranda vetustas
Erexit subitas congesti cespitis aras
Vota que thuricremos non irrita fudit in ignes
Dii cinerum frigias colitis quicumque ruinas
Enee que mei / quos nunc lavinia sedes
Servat / et alba lares / et quorum lucet in aris
Ignis adhuc frigius / nulli que aspecta virorum
pallas / in abstruso pignus memorabile templo
Gentis iulee vestris clarissimus aris
Dat pia thura nepos / et vos in sede priori
Rite vocat / date felices in cetera cursus
Restituam sparsas arces / replebo ruinas
Restituam populos / grata vice menia reddent
Ausonide phrigibus romana que pergama surgent
Sic fatus / repetit classes / et tota secundis
Vela dedit choris / avidus que urgente procella
Yliacas pensare moras / asiam que potentem
Previhitur / pelago que rodon spumante relinquit
Septima nox zephiro numquam laxante rudentes
Ostendit pharriis egiptia littora flammis
Sed prius orta dies nocturnam lampada texit
Quam tutas intraret aquas / ibi plena tumultu
Littora / et incerto turbatas murmure voces
Accipit / et dubiis veritus se credere regnis
Abstinuit tellure rates / sed dira satelles
Regis dona ferens / medium provectus in equor
Colla gerit magni / phario velamine tecta
Ac prius infanda commendat crimina voce
Terrarum domitor / romane maxime gentis
Et quod adhuc nescis / genero secure perempto
Rex tibi pelleus belli pelagi que labores
Donat / et emathiis quod solum defuit armis
Exhibet / absenti bellum civile peractum est
Thessalicas querens magnus reparare ruinas
Ense iacet nostro / tanto te pignore cesar
Emimus / hoc tecum est percussum sanguine fedus

Accipe regna phari nullo quesita cruore
Accipe niliaci regis gurgitis accipe quicquid
Pro magni cervice dares. dignum que clientem
Castris crede tuis. cui tantum fata licere
In generum voluere tuum. nec vilia putaris
Hoc meritum facili que nobis peractum est
Hospes avitus erat. depulso sceptra parenti
Reddiderat. quid plura feram? tu nomina tanto
Invenies operi vel famam consule mundi
Si scelus est plus te nobis debere fateris
Quod scelus hoc non ipse facis. sic fatus opertum
Detexit tenuitque caput. iam languida morte
Effigies habitum noti mutaverat oris
Non primo cesar damnavit munera visu
Avertitque oculos. vultus dum crederet haesit
Utque fidem vidit sceleris tutumque putavit
Iam bonus esse socer. lacrimas non sponte cadentes
Effudit gemitusque expressit pectore leto
Non aliter manifesta putans abscondere mentis
Gaudia quam lacrimis meritumque immane tyranni
Destruit et generi mavult lugere revulsum
Quam debere caput. qui duro membra senatus
Calcarat vultu qui sicco lumine campos
Viderat emathios uni tibi magne negare
Non audet gemitus. o sors durissima fati
Huncine tu cesar scelerato marte petisti
Qui tibi flendus erat. non mixta federa tangunt
Te generis nec nata iubet merere nepos que
Credis apud populos pompei nomen amantes
Hoc castris prodesse tuis. fortasse tyranni
Tangeris invidia captique in viscera magni
Hoc alii licuisse doles quererisque perisse
Vindictam belli raptumque e iure superbi
Victoris generum. quisquis te flere coegit
Impetus a vera longe pietate recessit. puta
Scilicet hoc animo terras atque equora lustras
Nec tibi suppressus periit gener. o bene rapta
Arbitrio mors ista tuo. quam magna remisit
Crimina romano tristis fortuna pudori
Quod te non passa est misereri perfide magni
Viventis. nec non his fallere vocibus audet

Adquirit que fidem. simulata fronte doloris
Aufer ab aspectu nostro funesta satelles
Regis dona tui peius de cesare vestro
Quam de pompeio meruit scelus. unica belli
Premia civilis victis donare salutem
Perdidimus. quod si phario germana tiranno
Non invisa foret. potuissem reddere regi
Quod meruit fratrique tuum pro munere tali
Misissem cleopatra caput. secreta quid arma
Movit et inseruit nostro sua tela labori
Ergo in tessalicis pelleo fecimus arvis
Ius gladio. vestris quesita licentia regnis
Non tuleram magnum mecum romana regentem
Te tolomee feram. frustra civilibus armis
Miscuimus gentes. si qua est hoc orbe potestas
Altera quam cesar. si tellus ulla duorum est
Vertissem latias a vestro litore proras
Ffame cura vetat. ne non damnasse cruentam
Sed videar timuisse pharon. nec fallere vosmet
Credite victorem. nobis quoque tale paratum
Litoris hospitium. nec sic mea colla gerantur
Tessalie fortuna facit. maiore profecto
Quam metui poterat discrimine gessimus arma
Exilium generi que minas romamque timebam
Pena fuge tolomeus erat. sed parcimus annis
Donamusque nefas. sciat hac pro cede tirannus
Nil venia plus posse dari. vos condite busto
Tanti colla ducis. sed non ut crimina tantum
Vestra tegat tellus. iusto date thura sepulcro
Et placate caput. cineresque in litore fusos
Colligite. atque unam sparsis date manibus urnam
Sentiat adventum soceri. vocesque querentis
Audiat umbra pias. dum nobis omnia prefert
Dum vitam mavult phario debere clienti
Leta dies rapta est populis. concordia mundo
Nostra perit. caderent nostris hec vota secundis
Ut te complexus positis felicibus armis
Affectus a te veteres. vitamque rogarem
Magne tuam. dignaque satis mercede laborum
Contentus par esse tibi. tunc pace fideli
Ffecissem. ut victus posses ignoscere divis

ffectus vel roma mihi / nec tota fatus
Invenit fletus comitem / nec turba querenti
Credidit abscondunt gemitus et pectora leta
Fronte tegunt hilaresque nefas spectare cruentum
O bona libertas cum cesar lugeat audent

A Rimum
teras pompei colla secutus
Attigit et diras cal-
cavit cesar arenas
Pugnavit fortuna du-
cis fatumque nocentis
Egipti / Regnum ne lagi
romana sub arma
Iret an eriperet mundo memphiticus ensis
Victoris victique caput / tua profuit umbra
Magne tui socerum rapuere a sanguine manes
Inde paretonium securus petiit urbem
Pignore tam sevi sceleris sua signa secutus
Sed fremitu volgi fasces et iura querentis
Inferri romana sibi discordia sensit
Pectora et ancipites animos magnumque perisse
Non sibi / tunc vultu semper celante pavorem
Intrepidus superum sedes et templa vetusti
Numinis antiquas macedum testantia vires
Circuit et nulla captus dulcedine rerum
Non auro cultuque deum / non menibus urbis
Effossum tumulis cupide descendit in antrum
Illic pellei proles vesana philippi
Felix predo iacet terrarum vindice fato
Raptus / sacratis totum spargenda per orbem
Membra viri posuere aditis / fortuna pepercit
Manibus et regni duravit ad ultima fatum
Nam sibi libertas umquam si redderet orbem
Ludibrio servatus erat / non utile mundo
Editus exemplum / terras tot posse sub uno
Esse viro / fines latebrasque suorum macedum
Deseruit victasque patri despexit athenas
Perque asie populos fatis urgentibus actus

Humana cum strage ruit gladiumque per omnes
Exegit gentes ignotos miscuit amnes
Persarum eufraten indorum sanguine gangem
Terrarum fatale malum fulmenque quod omnes
Percuteret populos pariter et sidus iniquum
Gentibus occeano classes inferre parabat
Exteriore mari non illi flamma nec unde
Nec sterilis libie nec sirticus obstitit hamon
Isset in occasum mundi devexa secutus
Ambissetque polos nilumque a fonte bibisset
Occurrit suprema dies natura que solum
Hunc potuit finem vesano ponere regi
Qui secum invidia qua totum ceperat orbem
Abstulit imperium nulloque herede relicto
Totius fati lacerandas prebuit urbes
Sed cecidit babilone sua partho que verendus
Proh pudor eoi propius timuere sarissas
Quam nunc pila timent populi licet usque sub arton
Regnemus zephirique domos terras que premamus
Flagrantis post terga nothi cedemus in ortu
Arsacidum domino non felix parthia crassis
Exigue secura fuit provincia pelle
Iam pelusiaco veniens a gurgite nili
Rex puer imbellis populi sedaverat iras
Obside quo pacis pellea tutus in aula
Cesar erat cum se parva cleopatra biremi
Corrupto custode phari laxare cathenas
Intulit emathiis ignaro cesare tectis
Dedecus egipti latii feralis herinis
Romano non casta malo quantum impulit argos
Iliacasque domos facie spartana nocenti
Hesperios auxit tantum cleopatra furores
Terruit illa suo si fas capitolia sistro
Et romana petit imbellia signa canopo
Cesare captivo pharios ductura triumphos
Leucadio que fugit dubius sub gurgite casus
An mundum nec nostra quidem matrona teneret
Hoc animi nox illa dedit que prima cubili
Miscuit incestam ducibus tolomeida nostris
Quis tibi vesani veniam non donet amoris
Antoni durum cum cesaris hausit ignes

[illegible]

Pectus et in media rabie medio que furore
Et pompeianis habitata manibus aula
Sanguine thessalice cladis perfusus adulter
Admisit venerem curis et miscuit armis
Illicitos que thoros et non ex coniuge partus
Proh pudor oblitus magni tibi iulia fratres
Obscena de matre dedit partes que fugatas
Passus in extremis libies coalescere regnis
Tempora niliaco turpis dependit amori
Dum donare pharon dum non sibi vincere mavult
Quem forme confisa sue cleopatra sine ullis
Tristis adit lacrimis simulatum compta dolorem
Qua decuit veluti laceros dispersa capillos
Et sic orsa loqui si qua est o maxime cesar
Nobilitas pharii proles clarissima lagi
Exul in eternum sceptris expulsa paternis
Si tua restituat veteri me dextera fato
Complector regina pedes tu gentibus equum
Sidus ades nostris non urbes prima tenebo
Femina niliacas nullo discrimine sexus
Reginam scit ferre pharos lex summa perempti
Verba patris qui iura mihi communia regni
Et thalamum cum fratre dedit puer ipse sororem
Sit modo liber amat sed habet sub iure pothini
Affectus enses que suos nil ipsa paterni
Iuris habere peto culpa tanto que pudore
Solve domum remove funesta satellitis arma
Et regem regnare iube quantos ve tumores
Mente gerit famulus magni cervice revulsa
Iam tibi sed procul hoc avertant fata mi.
Sat fuit indignum cesar mundo que tibi que nas
Pompeium facinus meritum que fuisse pothini
Nequicquam duras temptasset cesaris aures
Vultus adest precibus facies que incesta perorat
Exigit infandam corrupto iudice noctem
Pax ubi parta duci donis que ingentibus empta est
Excepere epule tantarum gaudia rerum
Explicuit que suos magno cleopatra tumultu
Nondum translatos romana in secula luxus
Ipse locus templi quod vix corruptior etas
Instruat instar erat laqueata que tecta ferebat

Divicias / crassum quod trabes absconderat aurum
Nec summis crustata domus sectis quod nitebat
Marmoribus / stabat quod sibi non segnis achates
Purpureus quod lapis / tota quod effusus in aula
Calcabatur onix / hebenus mareotica tamen
Non operit postes / sed stat pro robore vili
Auxilium non forma domus / ebur atria vestit
Et suffecta manu foribus testudinis Inde
Terga sedent / crebro maculas distincta smaragdo
Fulget gemma thoris / et iaspide fulva supellex
Strata micat / tirio quorum pars maxima fuco
Cocta diu virus non uno duxit aeno
Pars auro plumata nitet / pars ignea cocco
Ut mos est faris miscendi licia telis
Tunc famule numerus turbe / populus quod minister
Discolor hos sanguis / alios distinxerat etas
Vix ulla fuscante tamen lanugine malas
Hic libicos pars / tam flavos gerit altera crines
Ut nullis cesar reni se dixit in arvis
Tam rutilas vidisse comas / pars sanguinis usti
Torta caput / refugos quod gerens a fronte capillos
Nec non infelix ferro mollita iuventus
Atque exsecta virum / stat contra fortior etas
Vix ulla fuscante tamen lanugine malas
Discubuere illic reges / maior quod potestas
Cesar / et immodice formam fucata nocenter
Nec sceptris contenta suis / nec fratre marito
Plena maris rubri spoliis / collo quod comisque
Divitias cleopatra gerit / cultu quod laborat
Candida sidonio perlucent pectora filo
Quod nilotis acus compressum pectine serum
Solvit / et extenso laxavit stamina velo
Dentibus hic niveis sectos atlantide silva
Imposuere orbes quales ad cesaris ora
Nec capto venere iuba / pro cecus et amens
Ambitione furor / civilia bella gerenti
Divitias aperire suas / incendere mentem
Hospitis armati non sit licet ille nefando
Marte paratus opes mundi quesisse ruina
Pone duces priscos / et nomina pauperis evi
Ffabricios / curios quod graves / hic ille recumbat

Sordidus aut cuicis abductus consul aratris
Optabat patrie talem duxisse triumphum
Infudere epulas auro/ quod terra quod aer
Quod pelagus nilusque dedit/ quod luxus inani
Ambitione furens toto quesivit in orbe
Non mandante fame/ multas volucresque ferasque
Egipti posuere deos/ manibusque ministrat
Niliacas cristallus aquas/ gemmeque capaces
Excepere merum/ sed non mareotidis uve
Nobile/ sed paucis senium cui contulit annis
Indomitum meroe cogens spumare falernum
Accipiunt sertas nardo florente coronas
Et numquam fugientis rosa/ multumque madenti
Infudere come/ quod nondum evanuit aura
Cinnamon/ externa nec perdidit aera terra
Advectumque recens/ vicine messis amomum
Discit opes cesar spoliati perdere mundi
Et gessisse pudet genero cum paupere bello
Et causas martis phariis cum gentibus optat
Postquam epulis bacho que modum/ lassata volu[ptas]
Imposuit/ longis cesar producere noctem
Inchoat alloquiis/ summaque in sede iacentem
Linigerum placidis compellat acorea dictis
O sacris devote senex/ quodque arguit etas
Non neglecte deis/ pharie primordia gentis
Terrarumque situs/ vulgique edissere mores
Et ritus/ formasque deum/ quodcumque vetustis
Insculptum est adytis/ profer noscique volentes
Prode deos/ si cecropium sua sacra platonem
Maiores docuere tui/ quis dignior umquam
Hoc fuit auditu mundique capacior hospes
Fama quidem generi pharias me duxit ad urbes
Sed tamen et vestri/ media inter prelia semper
Stellarum celi que plagis/ superisque vacavi
Nec meus eudoxi vincetur fastibus annus
Sed cum tanta meo vivat sub pectore virtus
Tantus amor veri/ nil est quod noscere mallem
Quam fluvii causas per secula tanta latentem
Ignotumque caput/ spes sit mihi certa videndi
Niliacos fontes/ bellum civile relinquam
Finierat/ contraque sacer sic orsus acoreus

Cinnamon

Phasque mihi magnorum cesar secreta parentum
prodere ad hoc evi populis ignota profanis
Sit pietas aliis miracula tanta silere
Ast ego celicolas gratum reor ut per omnes
Hoc opus et sacras populis notescere leges
Sideribus que sola fugam moderantur olimpi
Occurruntque polo diversa potentia prima
Mundi lege data est. Sol tempora dividit evi
Mutat nocte diem radiisque potentibus astra
Ire vetat cursusque vagos statione moratur
Luna suis vicibus Tethim terrenaque miscet
Frigida saturno glacies et zona nivalis
Cessit habet ventos incertaque fulmina mavors
Sub Iove temperies et numquam turbidus ether
Et fecunda venus cunctarum semina rerum
Possidet inmense cillenius arbiter unde
Hunc ubi pars celi tenuit qua mixta leonis
Sidera sunt cancro rapidos qua sirius ignes
Exerit et varii mutator circulus anni
Egloceron cancrumque tenet cui subdita nili
Ora latent que cum dominus percussit aquarum
Igne superiecto tunc nilus fonte soluto
Exit ut occeanus lunaribus incrementis
Iussus adest auctusque suos non ante coartat
Quam nox estivas a sole receperit horas
Vana fides veterum nilo quod crescat in arva
Ethiopum prodesse nives non arthos in illis
Montibus aut boreas testis tibi sole perusti
Ipse color populi calidique vaporibus austri
Adde quod omne caput fluvii quodcumque soluta
Precipitat glacies ingresso vere tumescit
Prima tabe nivis nilus neque suscitat undas
Ante canis radios nec ripis alligat amnem
Ante parem nocti libra sub iudice phebum
Inde etiam leges aliarum nescit aquarum
Nec tumet hibernus cum longe sole remoto
Officiis caret unda suis dare iussus iniquo
Temperiem celo mediis estatibus exit
Sub torrente plaga ne terras dissipet ignis
Nilus adest mundo contraque incensa leonis
Ora tumet cancroque suam torrente sienem

Succidat meroe quibus campis reddere possit
Imploratus adest nec campos liberat undis
Donec in autumnum declinet phebus et umbras
Sic iussit natura parens discurrere nilum
Sic opus est mundo zephiros quoque vana vetustas
His ascripsit aquis quorum stata tempora flatus
Continuique dies et in aere longa potestas
Vel quod ab occiduo depellunt nubila celo
Trans nothon et fluvio cogunt incumbere nymbos
Vel quod aquas totiens rumpentis littora nili
Assidue feriunt coguntque resistere flatus
Ille mora cursus adversique obice ponti
Estuat in campis sunt qui spiramina terris
Esse putant magnosque cave compagis hiatus
Commeat hac penitus tacitis discursibus unda
Frigore ab arthoo medium revocata sub axem
Cum phebus pressit meroem tellusque perusta
Illuc duxit aquas trahitur gangesque padusque
Per tacitum mundi tunc omnia flumina nilus
Uno fonte vomens non uno gurgite perfert
Rumor ab oceano qui terras alligat omnes
Exundante procul violentum erumpere nilum
Equoreosque sales longo mitescere tractu
Nec non oceano pasci phebumque polosque
Credimus hunc calidi tetigit cum brachia cancri
Sol rapit atque unde plus quam quod digerat aer
Tollitur hoc noctes referunt niloque refundunt
Ast ego si fas est tantam michi solvere litem
Quasdam cesar aquas post mundi sera peracti
Secula concussis terrarum erumpere venis
Non id agente deo quasdam compage sub ipsa
Cum toto cepisse reor quas ille creator
Atque opifex rerum certo sub iure coheret
Que tibi noscendi nilum romane cupido est
Et phariis persisque fuit macetumque tirannis
Nullaque non etas voluit conferre futuris
Notitiam sed vincit adhuc natura latendi
Summus alexander regum quem memphis adorat
Invidit nilo misitque per ultima terre
Ethiopum lectos illos rubicunda perusti
Zona poli tenuit nilum videre calentem
Venit ad occasus mundique extrema sesostris

Et pharios currus Regum ceruicibus egit
Ante tamen vestros amnes rodanumque padumque
Quam nilum de fonte bibit / vesanus in ortus
Cambyses longi populos peruenit ad eui
Defectusque epulis et pastus cede suorum
Ignoto te nile redit / non fabula mendax
Ausa loqui de fonte tuo / ubicumque videris
Quereris / et nulli contingit gloria genti
Ut nilo sit leta suo / tua flumina prodam
Qua undarum celator nile tuarum deus
Te michi nosse dedit / medio consurgis ab axe
Ausus in ardentem ripas attollere cancrum
In boream his rectus aquis mediumque bootem
Cursus in occasus flexu torquetur et ortus
Nunc arabum populis / libicis nunc equus arenis
Teque vident primi / querunt tamen hii quoque seres
Ethiopumque feris alieno gurgite campos
Et te terrarum nescit cui debeat orbis
Archanum natura caput non prodidit ulli
Nec licuit populis paruum te nile videre
Amouitque sinus / et gentes maluit ortus
Mirari quam nosse tuos / consurgere in ipsis
Ius tibi solsticiis / aliena crescere bruma
Atque yemes afferre tuas / solique vagari
Concessum per utrosque polos / hic queritur ortus
Illic finis aque / late tibi gurgite rupto
Ambitur nigris meroe fecunda colonis
Leta comis hebeni / que quamuis arbore multa
Frondeat / estatem nulla sibi mitigat umbra
Linea tam rectum mundi ferit illa leonem
Inde plagas phebi dampnum non passus aquarum
Preueheris / steriles que diu metiris arenas
Nunc omnes unum vires collectus in amnem
Nunc vagus et spargens facilem tibi cede ripam
Rursus multifidas reuocat piger alueus undas
Qua dirimunt arabum populis egiptia rura
Regni claustra phile / mox te deserta secantem
Qua dirimunt nostrum rubro commercia ponto
Mollis lapsus agit / quis te tam lene fluentem
Moturum totas violenti gurgitis iras
Nile putet / sed cum lapsus abrupta viarum

Excepere tuos et precipites cataractas
Ac nusquam vetitis ullas obsistere cautes
Dignaris spuma tunc astra lacessis
Cuncta fremunt undis ac multo murmure montis
Spumeus invictis albescit fluctibus amnis
Hinc abaton quam nostra vocat veneranda vetustas
Terra potens primos sensit percussa tumultus
Et scopuli placuit fluvii quos dicere venas
Quod manifesta novi primum dant signa tumoris
Hinc montes natura vagis circumdedit undis
Qui libie te nile negent quos inter in alta
It convalle latens iam mollibus unda receptis
Prima tibi campos permittit apertaque memphis
Rura modumque vetat crescendi ponere ripas
Sic velut in tuta pace trahebant securi
Noctis iter medie sed non vesana photini
Mens imbuta semel tam sacra cede vacabat
A scelerum motu magnum nil ille perempto
Iam putat esse nefas habitant sub pectora ma-
Ultricesque urbe dat in nova monstra furores
Dignatur viles isto quoque sanguine dextras
Quo fortuna parat victos perfundere patres
Pena quoque civilis belli et vindicta senatus
Pene data est famulo procul hec avertite fata
Crimen ut hec bruto cervix absente secetur
In scelus it farium romani pena tyranni
Exemplumque perit struit audax irrita fatis
Nec parat occulte cedem committere fraudi
Invictumque ducem detecto marte lacessit
Tantum animi delicta dabant ut colla ferire
Cesaris et socerum iungi tibi magne iuberet
Atque hec dicta monet famulos perferre fideles
Ad pompeiane socium sibi cedis achillam
Quem puer imbellis cunctis prefecerat armis
Et dederat ferrum nullo sibi iure retento
In cunctos in se quoque iure tu mollibus inquit
Nunc incumbe thoris et pingues exige somnos
Invasit cleopatra domum nec prodita tantum est
Sed donata pharos cessas accurrere solus
In domine thalamos nubit soror impia fratri
Nam latio iam nupta duci est et inter utrosque maritos

Discurrens habet egiptum romam que meretur
Depugnare senem potuit cleopatra venenis
Crede miser puero quem nox si iunxerit una
Et semel amplexus incesto pectore passus
Hauserit obscenum titulo pietatis amorem
Me que tuum que caput per singula forsitan illi
Oscula donabit crucibus flammis que luemus
Si fuerit formosa soror nil undique restat
Auxilii rex hinc coniunx hinc cesar adulter
Et sumus ut fateor tam seva iudice sontes
Quem non e nobis credet cleopatra nocentem
A quo casta fuit per te quod fecimus una
Perdidimus que nefas per que ictum sanguine magni
Federis ades subito bellum molire tumultu
Irrue nocturnas rumpamus funere tedas
Crudelem que thoro dominam mactemus in ipso
Cum quocumque viro nec nos deterreat ausis
Hesperii fortuna ducis quem sustulit illum
Imposuit que orbi communis gloria nobis
Nos que sublimes magnus facit aspice litus
Spem nostri sceleris pollutos consule fluctus
Quid liceat nobis tumulum que e pulvere parvo
Aspice pompei non omnia membra tegentem
Quem metuis par huius erat non sanguine clari
Quid refert nec opes populorum nec regna movemus
Ad scelus ingentis fati sumus attrahit illos
In nostras fortuna manus en altera venit
Victima nobilior placemus cede secunda
Hesperias gentes iugulus michi cesaris haustus
Hoc prestare potest pompei cede nocentes
Ut populus romanus amet quid nomina tanta
Horremus vires que ducis quibus ille relictus
Miles erit nox hec peraget civilia bella
Inferias que dabit populis et mittet ad umbras
Quod debetur adhuc mundo caput ite feroces
Cesaris in iugulum prestet lagea iuventus
Hoc regi romana sibi tu parce morari
Plenum epulis madidum que mero veneri que
Invenies aude superi tot vota catonum
Brutorum que tibi tribuent non lentus achillas
Suadenti parere nefas haud clara movendo

Ut nox ista dedit castris nec prodidit arma
Ullius clangore tube tenuere arma belli
Instrumenta rapit sevi; pars maxima turbe
Plebis erat Latie; sed tanta oblivio mentis
Cepit in externos corrupto milite mores
Ut duce sub famulo iussuque satellitis irent
Quos erat indignum Phario parere tiranno.
Nulla fides pietasque viris qui castra secuntur
Venalesque manus; ibi fas ubi maxima merces.
Ere merent parvo iugulumque in Cesaris ire
Non sibi dant pro se. Sed ubi non civilia bella
Invenit imperii fatum miserabile nostri?
Thessalie subducta acies in litora Nili
More furit patrio. Quid plus te, Magne, recepto
Ausa foret Lagea domus? Dat scilicet omnis
Dextera quod debet superis, nullique vacare
Fas est Romano. Latium sic scindere corpus
Dis placitum: non soceri generique favore
Discedunt populi; civilia bella satelles
Movit et in partem Romani venit Achillas.
Et nisi fata manus a sanguine Cesaris arcent,
Hic vincent partes. Aderat maturus uterque
Et districta epulis ad cunctas aula patebat
Insidias, poteratque cruor per regia fundi
Pocula Cesareus mensisque incumbere cervix.
Sed metuunt belli trepidos in nocte tumultus,
Ne cedes confusa manu permissaque fatis
Te, Ptholomee, trahat. Tanta est fiducia ferri.
Non rapuere nefas. Summi contempta facultas
Est operis. Visum famulis reparabile damnum
Aptum mactandi dimittere Cesaris horam.
Servatur penas in aperta luce daturus.
Donata est nox una duci, vixitque Photini
Munere; Phebeos dilatus Cesar in ortus.
Lucifer a Casia prospexit rupe diemque
Misit in Egyptum primo quoque sole calentem,
Cum procul a muris acies non sparsa maniplis
Nec vaga conspicitur, sed iustas qualis ad hostes
Recta fronte venit: passuri cominus arma
Laturique ruunt. At Cesar menibus urbis
Diffisus, foribus clause se protegit aule

Degeneres passus latebras nec tota vacabat
Regia compresso minima collegerat arma
Parte domus tangunt animos ire metusque
Et timet incursus indignaturque timere. Sic
Sic fremit in parvis fera nobilis abdita claustris
Et frangit rapidos premorso carcere dentes
Non secus in Siculis fureret tua flamma cavernis
Obstrueret summam si quis tibi mulciber ethna
Audax thessalia qui nuper rupe sub hemi
Hesperie cunctos proceres aciemque senatus
Pompeiumque ducem causa sperare vetante
Non timuit fatumque sibi promisit iniquum
Expavit servile nefas intraque penates
Obruitur telis quem non violasset alanus
Non scita non fixo qui ludit in hospite mau(rus)
Hic cui romani spatium non sufficit orbis
Parvaque regna putat tyriis cum gadibus indos
Seu puer imbellis seu captis femina muris
Querit tuta domus spem vite limine clauso
Ponit et incerto lustrat vagus atria cursu
Non sine rege tamen quem ducit in omnia secum
Sumpturus penas et grata piacula morte
Missurusque tuum si non sint tela nec ignis
In famulos ptolomee caput sic barbara colchis
Creditur ultorem metuens regnique fugeque
Ense suo fratrisque simul cervice parata
Expectasse patrem cogunt tamen ultima rerum
Spem pacis temptare ducem missusque satelles
Regius ut sevos absentis voce tiranni
Corriperet famulos quo bellum auctore moveret
Sed neque ius mundi valuit nec federa sancta
Gentibus orator regis pacisque sequester
Estimat in numero scelerum ponenda tuorum
Tot monstris egipte nocens non thessala tellus
Vastaque regna iube non pontus et impia signa
Pharnacis et gelido circumfluus orbis hibero
Tantum ausus scelerum non sirtis barbara quantum
Delicie fecere tue premit undique bellum
Inque domum iam tela cadunt quassantque penates
Non aries uno moturus limina pulsu
Fracturusque domum non ulla est machina belli

Nec segnis mandatum opus exsequitur tota magis
Consilii vastos ambit divisa penates
Et iussum totis invasit viribus agmen
Fata vetant muri, quem vicem fortuna tuetur
Nec non et ratibus temptatur regia qua se
protulit in medios audaci margine fluctus
luxuriosa domus, sed adest defensor ubique
Caesar et hos aditus gladiis, has ignibus arcet
obsessusque gerit tanta est constantia mentis
expugnantis opus. piceo iubet unguine tinctas
Lampadas immitti iunctis in bella carinis
Nec piger ignis erat per stuppea vincula perque
Manantes cera tabulas, sed tempore eodem
Transtraque nautarum summique arsere ceruchi
Iam prope semiustae merguntur in aequore classes
Iamque hostes et tela natant. nec puppibus ignis
Incubuit solis, sed quae vicina fuere
Tecta mari longis rapuere vaporibus ignem
Et cladem fovere Noti, percussaque flamma
Turbine non alio motu per tecta cucurrit
Quam solet aetherio lampas decurrere sulco
Materiaque carens atque ardens aere solo
Illa lues paulum clausa revocavit ab aula
Urbis in auxilium populos. nec tempora cladis
Perdidit in somnos, sed caeca nocte carinis
Insiluit Caesar semper feliciter usus
Praecipiti cursu bellorum et tempore rapto
Tunc claustra pelagi cepit Pharon. insula quondam
In medio stetit illa mari sub tempore vatis
Protheos, at nunc Pellaeis proxima muris
Illa duci geminos bellorum praestitit usus
Abstulit excursus et fauces aequoris hosti
Caesar et auxiliis aditus et libera ponti
Hostia. non meruit mortem poenas quoque Pothini
Distulit ulterius, sed qua non debuit ira
Non cruce non flammis rapuit non dente ferarum
Heu facinus, gladio cervix male caesa pependit
Magni morte perit. nec non subrepta paratis
A famulo Ganymede dolis pervenit ad hostes
Caesaris Arsinoe, quae castra carentia rege
Ut proles Lagea tenet famulumque tyranni

Ductorem iusto transfigit achillea ferro
Altera magne tuis iam victima mittitur umbris
Nec satis hoc fortuna putat procul absit ut ista
Vindicta sit summa tibi. non ipse tirannus
Sufficit in penas. nō omnis regia lagi
Dū patrii veniant in viscera cesaris enses
Magnus inultus erit / sed nō auctore furoris
Sublato cecidit rabies. nam rursus in arma
Auspiciis ganimedis eunt ac multa secundo
prelia marte gerunt. potuit discrimine summo
Cesaris una dies in famam et secula mitti
Molis in exigue spacio stipantibus armis
Dum parat in vacuas martem transferre carinas
Dux latius tota subito formidine belli
Cingitur. hinc dense pretexunt littora classes
Hinc tergo insultant pedites. via nulla salutis
Non fuga. nō virtus vix spes quoque mortis honeste
Non acie fusa nec magne stragis acervo
Vincendus tunc cesar erat. sed sanguine nullo
Captus sorte loci pendet dubius ne timeret
Optaret ne mori respexit in agmine denso
Scevam perpetue meritum iam nomina fame
Ad campos epidamne tuos. ubi solus apertis
Obsedit muris calcantem menia magnum

Explicit Lucanus

Cum in aliis cum pluribus

Cum in alijs quam pluribus auctorum operibus sint data precepta faciendi vel vitandi aliquid, nec in aliquo qualiter pueri erudiri debeant sit ostensum, convenienter intencio Stacij hic assignabitur in hoc libro ut describendo pueriaam achillis i. qualiter vixit et nutritus fuerit in pueritia, intendit nos docere puerilem erudicionem i. qualiter nutriendi sint pueri in puerili etate ut postmodum virtuosi et robusti fiant. pueris enim necessarium est ut erudiantur et instruantur ad virtutes. Iuxta est enim pueritia, i. medium habetur utrum ad virtutes an ad vicia intendat. Unde et ille sapiens et mirus pythagoras humanam vitam per literam Y co-parauit, que litera in inferiori parte sui simplex est in superiori vero biffurcata i. quasi in duas partes divisa, ostendens quemadmodum humana vita que in principio i. in pueritia simplex. Nescitur enim utrum ad virtutes an ad vicia intendat, in fine vero qualiter duplex est videtur hoc est vel virtutibus inherendo vel vicijs. possumus etiam dicere quod eius in hoc opere intentio est exhortari nos exemplo tetidis ne velimus contraire divine dispositioni. Et infringere illud quod ab alijs dispositum est, quod thetis conata est sed frustra. Materia eius thetis et achilles. Utilitas vero quam habemus ex hoc libro diversificatur secundum duplas intentiones. Secundum hanc intentionem quam proponit nos instruere qualiter erudiendi sint pueri. Hanc utilitatem habemus ut per lecto hoc libro, et viso qualiter achilles nutritus fuerit, qui postea fortissimus grecorum factus, sciamus ergo et nos simili modo pueros erudire. Secundum aliam intentionem qua intendit nobis dissuadere, ne molliamur illud infringere quod divinitus scimus velle evenire, hec est utilitas ut moniti exemplo tetidis ab huiusmodi errore nos retrahamus. Talis causa eum huic libro scribere compulit, Titus et Domitius filij vespesiani fuerunt, quo mortuo Titus iudeam Domitianus romam obtinuit, mortuo autem et tito solus domitianus regnavit, qui iniquus et malivolus fuit, hic videns magistrum Stacium in medio poetarum nulli secundum esse et similem rogavit eum ut sua facta describeret Stacius autem videns nil fecisse memoria dignum noluit facere. Sed simulans se precibus eius favere, dixit se velle prius acuere ingenium in materia de achille et ipso testante ubi dicit Magnanimum etc. Hac de causa autor iste descripsit Stacium Thebaidos et Stacium achilleidos, quem legere intendimus, si queratur cui parti philosophie subordinatur non dubitatur tractat enim de moribus. Titulus talis Stacius achilleidos primus liber incipit, et bene dicit achilleidos ad differentiam Stacij Thebaidos. bene etiam dicit primus, quia sciendum est et cum
Dicitur autem a quibusdam quod totale volumen dividitur in quatuor libros, et super hoc habes versus
primus deducit tetidem chironis ad antrum, induit eandem muliebri veste secundus. Tercius arma parat danais et querit achillem. Quartus peleidem vel femineo peleidem velat auctu Aulitis narrantem sua facta reducit achillem, autor iste more aliorum bene scribentium tria facit proponit invocat et narrat, proponit ubi dicit Magnanimum invocat ubi dicit Tu modo narrat et materiam exequitur ubi dicit Solverat oebalio. Nota quod autor iste propositum coniunxit invocationi. In propositione autem laudat eum scilicet a magnanimitate a genere a fortitudine a magnanimitate ibi magnanimum, magnanimum dicit ideo quia ipse achilles voluit inficere agamenonem regem grecie briseide rapta sibi. a genere ibi Eaciden fuit filius pelei et nepos Eaci. Iupiter concubuit cum egina filia Esopi. Et ex ea genuit Eacum. Eacus vero pelem peleus achillem. a fortitudine ibi formidatam. ideo dicit formidatam quia iupiter timens eum noluit accumbere matri eius et ibi tangit fabulam et est talis, prothometeus post deucalionis post diluvium cum Iove homines reformabat, et contra Iovis imperium plures formasse dicitur, propter quod iupiter indignatus voluit inficere occidere. Ille vero volens eum placatum habere, duos boves interfecit et utriusque carnem de ossibus deposuit, et acceptis duobus saccis unum ossibus alium carnibus adimplevit et Iovi unum eligendum obtulit. Tunc Iupiter deceptus accepit saccum ossium. quo facto prothometheus recessit. Et cum recederet Iupiter ad saccum iuit, et inspiciebat quid esset in eo. et vidit quod nil esset nisi ossa et costa. qui de celis ira motus de prothometheum fulminat, nec eum et vitam plenarie abstulit. Sed in augmentum pene religavit eum in monte Caucaso. Et ibi iecur eius vulturibus corrodi facit qui dum a vulturibus laceraretur, audivit tres deas fatantes scilicet cloto lachesim et antropos. quicumque duceret tetidem in uxorem pareret filium qui eum pelleret de regno et statim nunciat Iovi. qui propositum habebat eam ducere in uxorem. Quo hoc audito ipsam ducere noluit et propter hoc gratiam meruit et ideo dicit formidatam. Athamas fuit Rex thebanorum huius uxorem nomine neophile, de qua genuit frixum et hellem et ea moriente superduxit aliam nomine acrobole. hec odio novercali cepit hos pueri quos stebs odio et rogavit omnes agricolas ut cocta semina seminarent et facta est fames magna. Tunc rex facit vocare magos ut dicerent unde fames esset orta. At illi corrupti et victi muneribus, dixerunt famem ideo averti non posse, propter frixum et hellem. Tunc illi timentes fugierunt super sepulcrum matris sue et plorabant, mater illorum dolore mota nec forte erat in hac eripuit eos ab urbe in qua immolari debuerant et dedit eis auream vellus i. arietem cum aureo vellere, et cum vellent ad mare iussit eos arietem ascendere et ire ad colcos insulam in qua erat rex oethes et ibi arietem marti immolare. Et dum mare transierunt Helles territa submersa est, frixus autem transivit et marti auream vellus immolavit. et agnus ille mutatus est in signum celeste, unde dicitur sol in ariete, mars vellem vero custodiri facit, draconem vigilem. et boves eneum. Licus fuit rex thebanorum et habuit uxorem antiopam, cum qua iupiter concubuit et generavit Zethum calamus Zethum et amphionem. hoc licus percipiens eam maceravit et filius dixit dircem. quam filij amphe ligantes ad duos equos disteraxerunt, ipsa autem mutata est in fontem sui nominis in quo nunc habitabat. vel alibi in fontem ea que poete componebat carmina et hoc est quod dicit Tu modo

Magnanimum Eaciden formidatamque tonanti
Progeniem et patrio vetitam succedere celo
Diva refer quamquam acta viri multum inclita cantu
Meonio sed plura vacant nos ire per omnem
Sic amor est heroa velis Schiroque latentem
Dulichia proferre tuba nec in Hectore tracto
Sistere sed tota iuvenem deducere Troia
Tu modo si veteres digno deplevimus haustu
Da fontes mihi Phebe novos ac fronde secunda
Necte comas neque enim Aonium nemus advena pulso
Nec mea nunc primis albescunt tempora vittis
Scit Dirceus ager meque inter prisca parentum
Nomina cumque suo numerant Amphione Thebe
At tu quem longe primum stupet Itala virtus
Graiaque cui gemine florent vatumque ducumque
Certatim laurus olim dolet altera vinci
Da veniam ac trepidum patere hoc sudare parumper
Pulvere te longo nondum fidente paratu
Molimur magnusque tibi preludit Achilles
Solverat Ebalio classem de littore pastor
Dardanus incautas blande populatus Amiclas
Plenaque materni referens presagia somni
Culpatum relegebat iter qua condita ponto
Fluctibus invisis iam Nereis imperat Helle
Cum Thetis Ideos heu numquam vana parentum
Auguria expavit vitreo sub gurgite remos
Nec mora et undosis turba comitante sororum
Prosiluit thalamis fervent coeuntia Frixi
Littora et angustum domine non explicat equor
Illa ubi discusso primum subit aera ponto
Me petit hec mihi classis ait funesta minatur
Agnosco monitus et Prothea vera locutum
Ecce novam Priamo facibus de puppe levatis
Fert Bellona nurum video iam mille carinis
Ionium Egeumque premi nec sufficit omnis
Quod plaga Graiugenum tumidis coniurat Atridis

Iam pelago terris que meus quereretur achilles
Et volet ipse sequi / quid enim cunabula parvo
Pelion et torvi commissum antra magistri
Ille nisi fallor lapitharum prelia ludit
Impubis et patria iam se metitur in hasta
O dolor o seri materno in corde timores
Nam potui infelix cum primum in gurgite nostro
Rethee cecidere rates attollere magnum
Equor et incesti predonis vela profunda
Tempestate sequi / cunctas que inferre sorores
Nunc quoque sed tarde iam plena iniuria rapte
Hoc tamen pelagi que deos dextera que secundi
Quod superest complexa iovis per tethios annos
Grande tuum supplex miseranda rogabo
Iam veniens dixit magni in limine regem
Aspicit / occeano veniebat ab hospite mensis
Letus et equoreo diffusus nectare vultus
Unde yemes ventique silent / cantuque quieto
Armigeri tritones eunt scopulosaque cete
Tirreniique greges circumque infraque rotantur
Regem salutato / placidis ipse arduus undis
Eminet / et triplici telo iubet ire iugales
Illi spumiferos glomerant a pectore fluctus
Pone natant delentque pedum vestigia cauda
Tunc thetis / o magni genitor rectorque profundi
Aspicis in quales miserorum patefeceris usus
Equor / eunt tutis terrarum crimina velis
Ex quo iura freti maiestatemque repostam
Rupit iasonia puppis pegasea rapina
En adhuc furto scelus et spolia hospita portans
Navigat iniuste temerarius arbiter ide
Heu quos gemitus terris celo que daturus
Quos mihi sic frigie pensamque prima palme
Hii veneris mores / hec grate munus alumne
Has saltem nos semideos nostrum que reportant
Thesea si quid adhuc undis honos obrue puppes

Id est temerarius arbiter et tangit fabulam que talis est. Peleus filius eaci fecit nuptias in monte pelion cum duceret in uxorem thetidem deam maris ad quas venerunt sed omnes dii et dee preter discordiam et fuerunt vocate tunc iste dee Iuno dea divitiarum pallas dea sapientie venus dea amoris et sedebant in uno viridario quando dea autem discordia spreta et contempta ab omnibus doluit intus et accepit aureum pomum in quo scripsit hec verba pulcriori pomum pulcriori dee detur et proicit inter illas et fugit que accipientes pomum et legerunt inscriptionem pomi magna fecta est discordia inter illas Iuno dixit ego sum pulcrior habere pomum pallas dixit ego sum pulcrior venus ego sum pulcrior tunc clamant eis et ierunt ad iovem et venerunt ibi ego non possum vos iudicare quia Iuno est uxor mea venus et pallas due sorores mee sed ite ad filium pastoris ad paridem ipse vos iudicet et in eadem planicie et venerunt ibi Iuno vero primus intravit et dixit o paris ego dicam quod sis filius pastoris ymmo es filius regis priami ... si iudicaveris me pulcriorem et dederis mihi aureum pomum ego restituam te ut sis filius priami regis et ego dea divitiarum faciam te ditiorem omnibus ... paris faciam ... pallas et dixit si tu paris iudicaveris me pulcriorem faciam te filium regis priami et ego sum dea sapientie faciam te ... in isto mundo ... paris ... venus ingressa est et dixit si iudicaveris me pulcriorem ego sum dea amoris dabo tibi mulierem quam non est pulcrior in toto mundo et quod paris fuit adolescens ... et ... pulcrioris mulieris ... veneris iudicavit eam pulcriorem et aureum pomum ei dedit

Aut permitte fretum nulla inclementia fas sit
Pro nato timuisse michi / da tollere fluctus
Nec tibi de tantis liceat me fluctibus unum
Orabat laniata genas / et pectore nudo
Lug et iliaci scopulos habitare sepulcri
Ceruleis obstabat equis / tunc rector aquarum
Invitat curru / dictisque ita mulcet amice
Ne pete dardaniam frustra thethi mergere classem
Fata vetant / ratusque ordo deum miscere cruentas
Europe atque asie manus / consulta que bella
Iuppiter et tristes edixit cedibus annos
Quem tu illic natum sigeo in pulvere cernes
Aspicies victrix / Frigiarum funera matrum
Tu tumis caedes tepido meo sanguine teucris
Undabit campos / meo crassa cruore vetabit
Flumina / et hectoreo tardabit funere currus
Impelletque manu nostros opera irrita muros
Pelea iam desiste queri talamosque minores
Credideris repsisse iovi / nec inulta dolebis
Cognatos vite fretis / dabo tollere fluctus
Cum reduces danai / nocturnaque signa caparei
Exeret / et dirum pariter quereremus ulixem
Dixerat / illa gravi vultu dimissa repulsa
Quem iam exire fretis et vatibus bella parabat
Iliacos / alios iterum commenta paratus
Tristis ad hemonias detorquet brachia terras
Ter conata manu / liquidis tibi gressibus equor
Repulit / et niveas ferunt vada tessala plantas
Stant montes et connubialia pandunt
Antra sing(u)late que dee sparchius abundat
Obvius / et dulcia vestigia circuit unda
Illa nichil gavisa locis / sed cepta fatigat
Pectore consilia / et solers pietate magna
Longevum chirona petit / domus ardua montem
Perforat / et longo suspendit pelion arcu
Pars exhausta manu / partem sua ruperat etas

Signa tibi/ hoc loco tangit de Theti et Peleo qui servant nuptias ad quas omnes dii venerant et apparuerunt loco quondam quod dicitur consecravit [illegible] et apparent [illegible] [illegible] in montem et cum eo [illegible] apparuerunt etiam stabula in quibus ipse Chiron manebat

Signa tibi dire thori que quondam sacrarat
Accubitu genio quoque locus monstrat numinis
Centauri stabula alta patent/ non equa nefandis
Fratribus hic hominum nullos experta cruores
Spicula/ nec truce bellis genialibus orni
Aut consanguineos fracti crateres in hostes
Sed pharetre insontes et inertia tela ferarum
Hec quoque cum viridis iam nunc labor unus inermi
Nosse salutiferas dubiis animantibus herbas
Aut monstrare lire veteres heroas alumno
Et tunc venatu rediturum in limine primo
Opperiens/ properat quoque dapes/ largoque serenat
Igne domum/ tunc visa procul de littore mater
Nereis/ erupit silvis/ dat gaudia vires
Nota quoque de sueto crepuit senis ungula campo
Tunc blandus dextra atque imos submissus in armos
Pauperibus tectis inducit ad et admonet antris
Hanc dudum tacito lustrat Thetis omnia visu
Nec perpessa moras ubi nam mea pignora Chiron
Dicit ait/ aut cur ulla puer iam tempora ducit
Te sine/ sic merito trepidatis sopor atraque matri
Signa deum/ et magnos utinam mentita timores
Namque modo infestos utero in guttur enses
Nunc planctu livere manus/ modo in ubere sevas
Nec feras/ sepe ipsa nefas sub inania natum
Tartara/ et ad stigios iterum fero mergere fontes
Hos abolere metus magici iubet ordine sacri
Carpathius vates/ puerum quoque sub axe probato
Secretis lustrare fretis ubi littora summa
Oceani/ et genitor tepet illapsibus astris
Pontus/ ubi ignotis horrenda piacula divis
Dona quoque/ sed longum cuncta enumerare/ vetor quoque
Trade magis/ sic fata parens/ neque enim ille dedisset
Si molles habitus/ et tegmina feda fateri
Ausa senem/ tunc ille refert/ dic optima queso
Duc genitrix humili quoque deos infringe precatu

Nam superat tua vota modum / placanda multum
Invidia non addo queri / sed vera fatebor
Nescio quid magnum nec me pater omina fallunt
vis festina parat / tenuesque supervenit annos
olim et ferre minas / et iussa audita solebat
Impiger et nostris haud umquam excedere ab antris
Nunc illum non Ossa capit / nec Pelion ingens
Tessaliae nives / ipsi michi sepe queruntur
Centauri / raptasque domos abstractaque coram
Armenta / et campis iterum fluvios fugari
Insidias et bella parat / tumidaque minatur
Olim quin etiam Argos pius cum Tessala reges
huc veheret / iuvenem Alciden et Thesea vidi
Sed taceo / fugit gelidus Nereida pallor
Ille aderat / multo sudore et pulvere maior
At tamen arma inter festinatosque labores
dulcis adhuc visu / niveo natat ignis in ore
purpureus / fulvoque nitet coma gratior auro
Necdum prima nova lanugine vertitur etas
Tranquilleque faces oculis / et plurima vultu
Mater inest / qualis Licia venator Apollo
Cum redit / et sevis permutat plectra pharetris
Forte et letus adest / o quanta gaudia forme
Adtulerat / fetam Pholoes sub rupe leenam
Perculerat ferro / vacuisque reliquerat antris
Ipsam / sed catulos adportat et incitat ungues
Quos tamen ut fido genitricem in limine visa est
Abicit / exceptamque avidis circumligat ulnis
Iam gravis amplexu / iamque equus vertice matri
Insequitur iam tunc magno coniunctus amore
Patroclus / tantisque extenditur emulus actis
Par studiis evique modis / sed robore longe
Et tamen equali visurus Pergama fato
Protinus ille subit rapido quae proxima cursu
Flumina fumantesque genas crinesque novavit
Fontibus Eurote qualis vada Castor anhelo

Intrat equo fessum qz sui iubar excitat astri
Mirat/comitemq senex et pectora mulcens
Nunc fortes humeros/angit sua gaudia matrem
Tunc libare dapes bachica qz munera chiron
Orat/et attonita vario oblectamine mulcens
Elicit extremo chelim/et solatia curas
Fila movens/lenit expertas pollice cordas
Dat pueros canit ille libens immania laudum
Semina/quo tumide superaret iussa noverce
Amphitoniades/crudum qz debrica cestu
Obruit pollux/quanto cendata nexu
Rupit eguidas minor brachia thani
Mathios inflexe thoros/supis qz gravatum
Pelion/hic fixo visit tetis anxia vultu
Mox trahit in somnos saxo collabitur ingens
Centaurus/blandis qz humeris innectit achillem
Quamquam sibi fida parens/astricta qz pectora mavult

O thetis undisonis per noctem rupibus astans

Que nato secreta velit/quibus abderet terris

Destruit/hec illuc diversa mente volutat
Proxima sed studiis multum maiora trace
Nec mareotum ceres dura placet/laudum qz datura
Cicropide stimulos/nimium opportuna carinis
Sextos/abidon qz sinus placet ire per altas
Ciclades/hic scyche miconos/ humilis qz seriphos
Et lemnos non equa viris/atqz inhospita delos
Gentibus/imbelli nuper licomedis in aula
Virgineos actus et littora personat ludo
Audierat/duros laxantem egiona nerens
Iussa sequi/centum qz dei numerare catenas
Hec placet/hic tellus timide tutissima matri
Qualis vicina volucris iam sedula partu
Iam qz timens qua fronde domum suspendat inanem
Providet hic ventos/hic anxia cogitat angues
Hic homines tandem dubie placet umbra novis qz
Vix stetit in ramis et protinus arbor amatur

Altera consilio superest tristisque fatigat
Cura deam natum ipsa sinu complexa per undas
An magno Tritone ferat ventosne volucres
Advocat an pelago solitam te Thaumantia pasci
Elicit inde fretis et murice frenat acuto
Delphines biiuges quos illi maxima Tethys
Gurgite ab Atlantis pelagi sub valle sonora
Nutrierat nullis vada per Neptunia glauce
Tantus honos forme nandique potentia nec plus
Pectoris humani iubet hos subsistere pleno
Littore ne nude noceat contagia terre
Ipsa dehinc toto resolutum pectore Achillem
Quem pueri sopor emonii de rupibus antri
Ad placidas deportat aquas et iussa tacere
Littora monstrat iter totosque effulserat orbes
Cinthia prosequitur divam celeresque recursus
Securi pelagi Chiron rogat udaque celat
Lumina et abreptas subito iam longe latentes
Stetit et prospectat equo qua cana parumper
Spumat semita fuge et liquido perit orbita ponto
Illum non aliquo rediturum ad Thessala tempe
Nam tristis Pholoe iam nubila ingemuit Othrys
Et tenuis Sperchios aquis speluncaque docti
Muta senis querunt puerilia carmina Fauni
Et sperata diu plorant conubia nimphe
Iam premit astra dies humilique ex equore Titan
Rorantes evolvit equos et ab ethere magno
Sublatum curru pelagi cadit at vada mater
Sciria iam dudum fluctu emersa tenebat
Exierant iugo fessi delphines herile
Tum puero in tempore facta quies oculique iacentes
Infusum sensere diem stupet aere primo
Que loca qui fluctus ubi Pelion omnia versat
Atque ignota videt dubitatque agnoscere matrem
Occupat illa manu blandeque affata paventem
Si michi care puer talamos sors equa dedisset

Quos dabat etheris / ego te complexa tenerem
Sidereque plagis mag[n]e q[ue] puerpera celi
Nil humiles parcas terrena q[ue] fata vererer
Nunc impar tibi nate genus / preclusa q[ue] leti
Tantum a matre via est / quin et metuenda propinquant
Tempora et extremis admota pericula metis
Cedamus paulum q[ue] animos submitte viriles
Atque habitus dignare meos / si lidia dura
Pensa manu / molles q[ue] tulit tirintius hastas
Si decet aurata bacchum vestigia palla
Verrere / virgineos si iupiter induit artus
Nec magnum ambigui fregerunt ceneia sexus
Hac sine quesso minas / nubem q[ue] exire malignam
Mox iterum campos / iterum centaurica reddam
Lustra tibi / per ego hec decus et ventura iuvente
Gaudia / si terras humilem q[ue] experta maritum
Te propter / si progenitum stigio amne severo
Armavi / totum q[ue] utinam / cape tuta parumper
Tegmina nil nocitura animo / cur ora reducis
Quid ve parant oculi / pudet hoc mitescere cultu
Per te care puer / cognata per equora iuro
Nesciet hec chiron / sic orrida pectora tractat
Nec quicquam muliebre / obstat genitor q[ue] rogati
Nutritor q[ue] monitis / et tenera exordia magne
Indolis / effrene tumide velut igne iuvente
Si quis equum prime submittere temptat habenis
Ille diu campis / fluviis et honore superbo
Gavisus / non colla iugo / non aspera prebet
Ora lupis domini q[ue] gemit captivus inique
Impia / atque alios miratur desse cursus
Quis deus attonite fraudes astu q[ue] parenti
Contulit / indomitum que mens detraxit achillem
Palladi litoree celebrabat sciros honorum
Forte diem / placido q[ue] sate licomede sorores
Luce sacra patriis q[ue] rara licentia muris
Exierant dare veris opes / dive q[ue] sonoras

Fronde comas ligare et spargere floribus hastas
Omnibus eximium forme decus omnibus idem
Cultus et expleto teneri iam fine pudoris
Virginitas matura thoris annique tumentes
Set quantum virides pelagi Venus addita nimphas
Obruit aut humeris quantum Dyana relinquit
Naiades effulget tantum regina decori
Deidamia thori pulcris que sororibus obstat
Illius et roseo flammatur purpura vultu
Et gemmis lux maior inest et blandius aurum
Atque ipsi par forma dee si pectoris angues
Ponat et exempta placeat casside vultus
Hanc ubi ducentem longe socia agmina vidit
Trux puer et nullo temeratus pectora motu
Diriguit totis que novum bibit ossibus ignem
Nec latet haustus amor sed fax vibrata medullis
In vultus atque ora redit lucem que genarum
Tingit et inpulsam tenui sudore pererrat
Lactea Massagete veluti cum pocula fuscant
Sanguine puniceo vel ebur corrumpitur ostro
Sic variis manifesta notis pallet que rubet que
Flamma recens it at ultro ferus hospita sacra
Disiciat turbe securus et inmemor evi
Ni pudor et nate teneat reverencia nimphis
Ut pater armenti quondam rector que futurus
Cum nondum duro pugnantur cornua gyro
Dum sociam pastus niveo candore iuvencam
Aspicit ardescit animum primus que per ora
Spumat amor spectant illum optant que magistri
Respicit accepto iam conscia tempore mater
Hos ne inter simulare choros et brachia ludo
Nectere nate grave est gelido quid tale sub Ossa
Peliacis que iugis o si mihi iungere curas
Atque aliam portare sinu contingat Achillem
Mulcetur letus que rubet visus que superbos

Obliquat / vestes qz manu leniore repellit
Respicit ambiguum genitrix cogit qz volentes
Iniecit qz sinus / tunc colla rigentia mollit
Submittit qz graves humeros / et fortia laxat
Brachia / et impexos certo domat ordine crines
Ac sua dilecta cervice monilia transfert
Ac picturato cohibet vestigia limbo
Incessum motum qz docet / fandi qz pudorem
Qualiter artifices victure pollice cere
Accipiunt formas ignem qz manum qz sequuntur
Talis erat dive nati mutantis imago
Nec luctata diu / superest nam plurimus illi
Invicta virtute decor / fallit qz tuentes
Blanda thetis / sic ergo gradus sic ora manus qz
Nate feres comites qz modis imitabere fictis
Ne te suspectum molli non misceat arte
Rector / et incepti pereant mendacia furti
Dixit / et admoto non cessat comere tactu
Sic ubi virgineis estate lassata pharetris
Ad patrem fratrem qz redit / comes horret eunti
Mater / et ipsa humeros exserta qz brachia velat
Ipsa arcus pharetras qz gerit vestes qz fluentes
Deducit / sparsos qz studet componere crines
Protinus aggreditur regem / atqz ibi testibus aris
Hanc tibi ait rex germanam rector achillis
Nonne vides ut torva genas equa qz fratri
Tradimus arma humeris arcus qz animosa petebat
Ferre / amazonio conubia pellere ritu
Sed michi cura tuarum satis est pro stirpe virili
Hec calathos et sacra ferat tu frange regendo
Indocilem sexu qz tene dum nubilis etas
Solvendus qz pudor / neue exercere protervas
Gignadas / aut lustris nemorum gaude vagari
Intus ale et socias intra clude puellas
Littore precipue portus qz arcere memento
Vidisti modo vela frigum / iam mutua iura
× Ambiguus tenui qz latens discrimine sexus
Predicit iterum monet cursus qz fatigat

ffalle transmisse pelago dr diacre crimine
Accedit dictis pater ingenio que parentis
occultum eadem quibus divum fraudibus obstet
Accipit ultro etiam veneratur supplice dext(ra)
Et gratis electis agit sinec turba parentum
Chiradum affatur nimio desigere visu
Virginis ora nove conventu tunc comis que
Eminicat conventu humeros ac pectore sudat
Declive sonare thoris castis que accede sacris
Hortatur cedunt que loca et contingere gaudet
Qualiter idalie volucres ubi mollia frangit
Nubila iam longum celo que domo que gregatae
Si iunxit pennas diverso que hospita tractu
Venit avis cuncte primum mirantur et horrent
Hoc spirans spirius que volat sociam tutus aere in ipso
paulatim fecere suam plausus que secundo
Circueunt ilares et ad alta cubilia ducunt
Digreditur multum cunctata in limine mater
Dum repetit monitus archana que murmura figit
Auribus et tacito dat verba novissima nato
Tunc excepta fretis longe cerulea reflexa
Abnatat et blandis affatur litora verbis
Cara michi tellus magne cui pignora cure
Depositum que ingens timido commisimus hausu
Sis felix taceas que pavor quo more tacebat
Creta rec te longus honos etna que cinget
Templa nec instabili fora surpabere delos
Et ventis et tuta fretis inter que vadosas
Cycladas egee frangunt ubi saxa procelle
Nereidum tranquilla domus intrada que nautis
Insula nec solum danaas admitte carinas
Deprecor hic trasos tum et nil utile bellis
Nec famam narrare doce dum que arma parantur
Dorica et alternum mauors interferit orbem
Cedo equidem sit virgo pyrrha licomedis in aula

Interea magnos ultrix Europa dolores
Dulcibus armorum furiis et supplice regum
Conquestu flamata movet / quippe ambit atrides
Ille magis crimen rapta domus / facinusque relatum
Asperat iliacum / captum sine marte sine armis
Pergameum coniugis parte que potentius alumnam
Iura fidem superos una calcata rapina
Hec frigium fidusque premit commercia terre
Quid maneat populos / ubi tanta iniuria primos
Degressata ducemque coeunt gentesque omnes et etas
Nec tamen excitus bimarem quos isthmica vallo
Classica / nec undose quos circuit umbo malee
Quique procul admoti / frixi qua semita iungit
Europamque asiamque vetat / quas ordine gentes
littore abideno maris alligat unda supinum
Fervet amor belli / grayas que cingit urbes
Ere sonat temese / quatitur navalibus ora
Euboicis / minimum resonat micale micene
Pisa novat currus / ne pace dat tegmina ferrum
Cirra sagittiferas certat stipare pharetras
Lerna graves clipeos esis vestire iuvencis
Dat bello pedites etolis et aspera charros
Argos equas / variantur pascua ditis
Archadie / frenat celeres epirus alumnas
Phocis et aonie iactis rarescitibus umbre
Mirorum tormenta pilorum messenia que tradunt
Arma olim dimissa patriis flammis que liquescunt
Dona deum et raptum supercis maris efferat aurum
Nusquam umbre veteres / minor othris et ardua sidunt
Taygeta / et crevit viderunt aera montes
Iam natat omne nemus reddit(?) rudit robora classis
Silva minor remis / ferrum laxatur ad usus
Innumeros / quod rostra liget quod muniat arma
Belligeros que frenat equos que mille catenis
Squalentes nectat turmas / que sanguine fumet
Vulnera que alta bibat / et inspirante veneno

Impellat montes tenuatque humentia saxa
Attritu et nigris addunt incudibus iras
Nec modus aut lentare graues fundere glandes
Aut torrere sudes galeasque attollere conis
Hos inter motus pigramque gemit hora quietem
Thessalis et geminis incusat fata querelis
Et senior Peleus nec adhuc maturus Achilles
Iam Pelopis terras Graium que exhauriscat orbem
Precipitat in transtra viros insanaque equos que
Bellipotens fervet portus et opta carinis
Stagna suas hiemes classis promota suosque
Attollit fluctus ipsum iam puppibus equor
Deficit et totos consumunt carbasa ventos
Prima rates Danaas ecathecia congregat Aulis
Rupibus expositis longique crepidine dorsi
Euboicum scandens Aulis mare littora multu
Trivie ragie dilecta dee mota que Capharreus
Latratu pelago tollens caput ille Pelasgas
Ut vidit transmare rates et monte et undis
Intonuit seveque dedit presagia noctis
Ceterum ibi armorum Troie fatalibus ibi ingens
Iuratur bellum donec sol annuus omnes
Conficeret metas tunc primum gratia vires
Contemplata suas tunc sparsa ac dissona moles
In corpus vultusque coit et rege sub uno
Disposita est sic cum una feras indago latentes
Claudit et admotis paulatim cassibus artat
Ille igne sonitum que pavet diffusaque linquit
Avia miratur que suum decrescere montem
Donec in angustam ceciderunt undique vallem
Inque vicem stupuere greges socioque timore
Mansuescit simul hircus aper simul ursa lupusque
Cogitur et captos contempsit cerva leones
Sed quamquam gemini pariter sua bella capessant
Atride fama que audi virtute paternam
Tidides Stelenusque premat nec cogitet armos

Antilochus septemque aiax umbone coruscat
armenti greges atque equum membris orbem
Consilys artibus que vigil contendat ulixes
omnis in absentem belli manus ardet achillem
nomen achillis amant et in hectora solus achilles
poscitur illum unum teucris priamoque loquuntur
fatalem quibus ille hemonyis sub vallibus alter
Crevit effossa reptans inuegtum ad ortum
Cruda rudimenta et teneros formavit annos
Centaurus patrio quamvis lumine celi
Ante vel alium stigios tulerit secreta per amnes
Nereis et pulsare ferro prestrinxerit artus
hec graie castris iterant traduntque cohortes
Cedit turba ducum vincique haut mesta fatetur
Sic ubi pellenes flegrea in castra coirent
Celicole iam que oceanum gradiens in hastam
Surget et libicos erroma tolleret angues
Ingentem que manu curvaret deluis arcum
Stabat anhela metu solum natura tonantem
Respiciens quia ille hiemes tonitru que vocaret
Nubibus igniferis fulmina posceret ethna
At ibi diu intexta vallat plebs silentum
Et maris et belli consultant tempora reges
Interpellantes magno patrem calcanta tumultu
Protesilaus ait nanque huic belligere cupido
precipua regemque primus tue data copia mortis
Omnium phebi tripedum que oblite tuorum
Testorides quando ora deo possessa movebis
Iussivus aut quid portans occulta recludes
Querimus ut ignotum aperti cupiat que putat que
Eacidem sordet vulgo calidonius heros
Et magno genitus telamone auge que silvidus
Nos quos sed mavors et troia accepta probabunt
Illum neglectis pudet heu ductoribus omnes
belligerum ceu numen quant dic ocius aut quis
Secta cornibus et mihi honore quibus abditus horis

Que nubes tellure peta / nam fama per antris
Chironis patria nec degenere peleos aula
Eia rumpe moras et fata latentia Lora
Laurigeros que ignes si quando avidissimus hausi
Arma horrenda tibi sevos que remisimus enses
Nuper hac rebelles galea violabere victas
Sis felix numero que ducum prestantior omni
Si magnum danais per te pretendis achillem
Iam dudum trepidos circumfert lumina motu
Intrantemque deum primo pallore fatetur
Thestorides / mox igne genas et sanguine torques
Nec socios nec castra videt sed cetus et amens
Nunc superum magnos dependet methe cetus
Nunc sagaci affatur aves modo dira sororum
Licia turiferas modo consulit anxius aras
Flammarum que apices rapit et caligine sacra
Pascitur exiliunt crines rigidis que laborat
Victa comis nec colla loco nec ordine gressus
Tandem fessa tremens longis mugitibus ora
Solvit et oppositum voce eluctata furorem
Quo rapis ingentem magni chironis alumpnum
Femineis nerei dolis huc mitte quid aufers
Non patiar meus iste meus tu diva profundi
Et me phebus agit latebris quibus abdere temptas
Eversorem asie video per cicladas altas
Attonitam et turpi querentem littora furto
Occidimus placuit licomedis conscia tellus
O scelus en fluxe veniunt in pectora vestes
Scinde puer scinde timide ne crede parenti
Heu in raptus abit que nam hic est impia virgo
Hic mutato gradu stetit amisso que furoris
Numinibus ante ipsas tremebundus corruit aras
Tunc herentem pavidus calidonius occupat heros
Nos vocat iste labor nec enim comes ire recuso
Si tua tura trahat licet ille sonantibus antris
Thetidos adverse gremio que prematur aquose

Nereos invenies tu tantum providus esto
Tende animum vigilem secundumque erige pectus
Nam tibi quis vati dubijs in casibus ausit
Fatidice prior subicit gavisus ulixes
Sicut deus omnipotens firmet sic annuat illam
Virgo patria tibi sed spes pie lubrica tardat
Grande equidem armatum castris inducere achillem
Sed si fata negant quam fedum et triste reverti est
Vota tu danaum non temptata relinquam
Nam que adest aut aderit metum peleius heros
Aut metum penitus latet aut sine apolline calcas est
Conclamat danai stimulatque agomeno volentes
Agmina disturuit ... iam nocte propinqua
Epasti referuntur apes velim ant vertit venti
Mille novo grandes mittis iubet ... bla cartigas
Nec mora iam dextras ithacesia carbasus auras
Poscit et in remis hilaris sedere iuventus
At procul occulto falsi sub imagine sexus
Eacidem furto iam noverat una latentem
Deidamia virum sed oper te conscia culpe
Cuncta pavet tacitasque putat sentire sorores
Namque ubi virgineo stetit in grege clarus achilles
Exoluit que rudem genitricis digressa pudorem
Protinus elegit comitem quamquam omnibus illum
Turba coit blandeque novus nil tale timenti
Admovet insidias illam sequiturque premitque
Imbribus illam oculis iterum iterumque resumit
Nunc nimium lateri non evitante inheret
Nunc levibus sertis lapsis nunc sponte comis
Nunc rasi tirso parcentis ferit modo dulcia note
Fila lyre tenuesque modos et carmina monstrat
Chironis ducitque manum digitosque sonanti
Infringit cithare nunc occupat ora canentis
Et ligat amplexus et mille per oscula laudat
Illa libens discit quo vertice pelion et quis
Eacides puerique auditum et nomen et actus
Liberantur cetus resolutaque agmina leto
Murmure discedunt quales iam nocte propinqua

120

Assidue stupet/ et presentem laudat achillem
Ipsa quoque et validos proferre modestius artus
Et tenuare rudes/ attrito pollice lanas
Demonstrat reficitque colos/ et perdita dura
Pensa manu/ vocisque sonum pondusque teneri
Quod fugit comites/ nimio quoque lumine sese
Figit et in verbis intempestivus anhelet
Miratur/ iam iamque dolos aperire volentem
Virginea levitate fugit/ prohibetque fateri
Sic sub matre rea iuvenis regnator olimpi
Oscula secure dabat insidiosa sorori
Frater adhuc/ medius donec reverentia cessit
Sanguinis/ et veros germana expavit amores
Tandem detecti timide nereidos astus
Lucus agenoree sublimis ad orgia bachi
Stabat et admissum celo nemus/ huius in umbra
Alterni revocare pie trieterica matres
Consuerant/ scissumque pecus terraque revulsas
Ferre trabes/ gratasque deo prestare furores
Lex procul ire mares/ iterat precepta veredus
Ductor/ in accessu quoque viris ediatur antrum
Nec satis est/ stat sine dato metuenda sacerdos
Explorat quoque aditus ne quis temerator oberret
Agmine femineo tacitus subrisit achilles
Illum virginee ducentem sacra caterve
Magna quoque difficilem solventem brachia motu
Et sexus pariter decet/ et mendacia matris
Miratur comites/ nec iam pulcherrima turbe
Deidamia sue tantumque adiuncta superbo
Vincitur ore cadens/ gressu premit ipsa sorores
Ut vero tereti dimisit nebrida collo
Errantesque simul hedera collegit et alte
Cinxit purpureis squalentia timpana vittis
Vibravitque gravi redimitum missile dextra
Attonito stat turba metu/ sacrisque relictis
Illum ambire libet/ pronos attollere vultus

Talis ubi ad thebas vultu animumque remisit
Euchius et patrio saciavit pectora luxu
Serta comis mitramque levat tirsumque virentem
Armat et obiectis innasit fortior hastis
Scandebat roseo medii fastigia celi
Luna iugo totis ubi somnus inertior alis
Defluit in terras mutumque amplectitur orbem
Consedere chori paulumque exercita pulsum
Era tacent tenero cum solus ab agmine achilles
Hec secum quo usque timide tormenta pacietis
Usque feres primumque imbelli carcere perdes
Florem animi non tela licet maguortia dextra
Non trepidas agitare feras ubi campus et amnes
Hemonii queris ne meos spargere natatus
Promissasque comas an desertoris alumpni
Nullus honor sagittasque peul iam raptus ad umbras
Dictor et orbatus plangit mea funera chiron
Tu nunc tela manu nostros tu dignis artus
Nutritosque michi scandis patrocle iugales
Ast ego pampineis diffundere brachia tirsis
Et tenuque colo pudet heu pudetque fateri
Iam scio quin etiam dilecte virginis ignem
Equavi que hanc totis noctesque diesque
Dissimulasque nam usque primes congesta pectus
Vulnera iam teque marem pudet heu sed amore probabis
Sic ait et densa noctis gavisus in umbra
Tempestiva suis torpere silentia furtis
Vi potitur votis et toto pectore veros
Admonet amplexus risit chorus omnis ab alto
Astrorum et tenere rubuerunt cornua lune
Illa quidem clamore nemus monteque replevit
Sed bachi comites discussa nocte sorores
Signa choris indicta putant fragor undique motus
Tollitur et tirsos iterum vibravit achilles
Ante tamen dubiam verbis solatur amicis
Ille ego quid trepidas genitum quem cerula mater

Peliacis silvis raptumque remisit alendum
Tessalicis. nec ego hos aliter quam feda tulissem
Tegmina, nisi primo te visa in littore celsi
Texeram? tibi pensa manu, tibi mollia gesto
Timpana. quid defles magno nurus addita ponto?
Quid gemis ingentes celo paritura nepotes?
Sed pater ante igni ferroque crassa iacebit
Schyros, et inmundas ibunt huc versa paludes
Menia, quam sevo mea tu conubia perdas
Funere. non adeo parebimus omnia matri.
Vade, sed acceptum celes taceasque pudorem.
Obstupuit tantis regina exterrita monstris,
Nunquam olim suspecta fides et coniungis ymen
Horruit, et facies multum mutata fatentis
Quid faciat? casus ne suos ferat et ipsa parenti
Se quoque simul iuvenemque premat? fortassis acerbas
Hausurum penas. et adhuc in corde latebat
Ille diu deceptus amor; silet egra premitque
Iam commune nefas, unam placet addere furtis
Altricem sociam; precibusque victa duorum
Annuit illa astu tacito, raptumque pudorem
Surgentemque uterum, atque equas in pondere menses
Occuluit, plenis donec stata tempora metis
Attulit, et partus index lucina resolvit
Iamque per egeos ibat laercia fluctus
Puppis, et innumeras mutabat cicladas auras
Iam pharos et claros que latet, iam radit alta
Lemnos, et a tergo decrescit bachea nyxos
Ante oculos crescente Samo, iam Delos opacat
Equora, ubi celsa libant carthesia puppe
Responsisque fidem et verum calcanta precatur
Audit architenens, zephirosque e vertice Cinthi
Impulit, et dubios pleno dedit ipse prima velo.
It pelago secura ratis, quippe altitonantis
Iussa Tethis certas fatorum evertere leges
Arcebat, egram lacrimis et multa gementem.

Quod non exueret potius rebus que fretis que
Omnibus invisum iam tunc sequitur Ulixem
Frangebat radios humili iam pronus Olimpo
Phebus et occeani littus penetrabile anhelis
Immittebat equis / cum se scopulosa levavit
Sciros / in hanc totos emisit puppe rudentes
Dux Laertiades / socios que resumere pontum
Imperat / et remis zephiros supplere cadentes
Accedunt iussis / magis indubitata magistri que
Sciros erat / placidi que super tritonia custos
Littoris / egressi numen venerantur amice
Echolis et ythaci que duces / sed tunc prudens heros
Hospita ne subito terreret menia cetu
Puppe iubet remanere suos / ipse ardua fido
Cum diomede petit / sed iam pervenerat arcis
Littore servator altas / ignota que regi
Ediceat / sed Grecia tamen succedere terris
Carbasa prodidit gemini cum federe iuncti
Hiberna sub nocte lupi / licet et sua pulset
Natorum que fames / penitus rabiem que minas que
Dissimulant / hiulces que meat ne nunciet hostes
Turba canum et trepidos moneat vigilare magistros
Sic segnes heroes eunt campum que patentem
Cum medius porti celsam que intiacet urbem
Alterno sermone sensim sopor occupat acer
Titides / qua nunc verum ratione paramus
Scrutari / namque ambiguo sub pectore quedam
Verso / quid imbelles tirsos mercatus et era
Urbibus in medys / bacheam que terga mitras que
Huc tuleris / vario que aspersas nebridas auro
His ne grauem surgibus priamo que armamus achillem
Illi subridens itaque paulum ore remisso
Hec tibi regina modo si licomedis in aula est
Fraude lates / ultro offensu in prelia ducent
Pelidem sua cuncta cito de puppe memento
Ferre / ubi tempus erit clipeum que his iunge domus

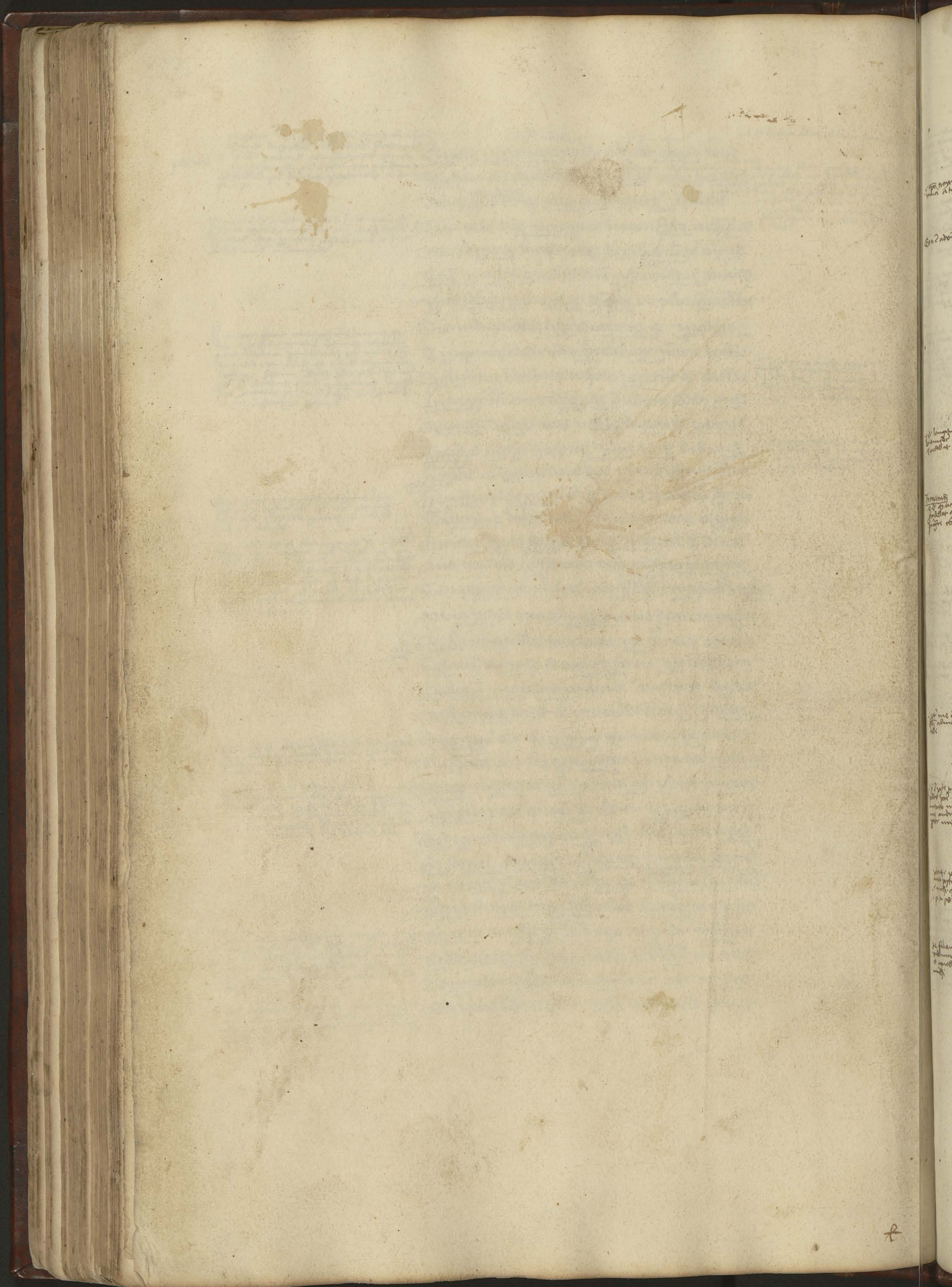
Cui pulcher signis animo que asperrimus ardet
Nec sat erit / lituo tectum sonus assit agirtes
Multa que tubam tacitos apportet in usus
Dixerat / atque ipso portarum in limine regem
Cernit / et ostensa pacem prefatur oliva
Magna reor prudens vestras provenit ad aures
Fama trucis belli / regum placidissime quamvis
Europam que asiam que quatit / si nomina forte
Hec prolata ducum / fidit quibus ultor atrides
Hic tibi quem tanta / meliorem stirpe creavit
Magnanimus tideus / itacus ego dicor ulixes
Causa vie / quid enim metuam tibi cuncta fateri
Cui gravius es / nota que fide celeberrimus unus
Explorare aditus / missa que litora troie
Quid reparet medio sermone intercipit ille
Annuerit fortuna prior dextri que secundent
Ista deinde nunc hospicio mea tecta primum que
Illustrate larem / simul intra menia ducit
Nec mora iam mensas famulis extra toros que
Instruunt / interea visu perlustrat ulixes
Scrutatur que domum / si qua vestigia magne
Virginis / aut dubia facies suspecta figura
Porticibus que vagis errat / totos que penates
Ceu miret aditus / velut ille cubilia prede
Indubitata tenens / muta legit arva molosso
Venator / donec videat sub frondibus hostem
Porrectum somno / positos que in caspite dentes
Rumor in archana iam dudum perstrepit aula
Virginibus / qua fida domus venisse pelagos
Ductores / graium que reges / socios que receptos
Iure pavent alie / sed vix nova gaudia celat
Pelides / avidus que novos heroas / et arma
Vel tales vidisse cupit / iam que atria fervent
Regali strepitu / et picto discumbitur ostro
Tunc pater ire iubet natas comites que pudicas
Natarum / subeunt / quales meotide ripa

Cu(m) scithicas rapuere domos / et capta getaru(m)
Menia suppositis epulant(ur) amazones armis
Hic vero intentu(m) vult(us) et pectora ulixes
Prelibat visu / sed nec illata q(ue) fallunt
Lumina et extemplo latuit mensura sedentis
At tu(m) erectu(m) q(ue) genas / oculis q(ue) vagantem
Nulla q(ue) virginei servatem signa pudoris
Defigit comiti q(ue) obliquo lumine mostrat
Que si precipitem blando complexa teneret
Deidamia sinu nudata q(ue) pectora semper
Exertas q(ue) manus humeros q(ue) in veste teneret
Et prodire thoris et ponere vina vetaret
Sepius / et fronti crinale reponeret aurum
Argolicis ducibus iam tunc patuisset achilles
Ut placata fames epulis bis ter q(ue) repostis
Patera Rex prior alloquiis pateris q(ue) hortatur achivos
Invideo p(at)ris sator decoris melite gentis
Argolice ceptis / utinam mihi fortior etas
Que q(ue) fuit dolopes / cu(m) sacra litora adortos
Perdomui / fregi q(ue) vadis que signa triumphi
Vidistis celsas muro(rum) in fronte carinas
Saltem si soboles apta(m) quam mittere bello
Nunc ipsi vires q(ue) meas et cara videtis
Pignora / qui novos dabit hec in turba nepotes
Dixerat / et placitis arrepto tempore ulixes
Haut spernenda cupis / quis enim non visere gentes
Innumeras / varios q(ue) duces at(que) agmina regum
Ardeat / omne simul robur q(ue) decus q(ue) potentis
Europe mixtos / ultro innuit in enses
Rura urbes q(ue) vacant / montes spoliavimus altos
Omne fretu(m) longa velorum obtexitur umbra
Tradunt arma patres / ruit irrevocata iuventus
Non alias unqua(m) tante data copia fame
Fortibus / aut campo maior petita virtus
Aspicit intentum vigili q(ue) hec aure trahentem
Cum paveant alie / demissa q(ue) lumina flectat

Atque iterat quisquis proauis et gente superbus
Quisque equo iaculo que potens qui preualet arcu
Illic omnis honos illic ingentia certant
Nomina vix timide matres aut agmina cessant
Virgineas multasque steriles dampnat in annos
Inuisus que deis si que noua gloria regnum
Preterit exisset stratis in prouida signo
Deidamia dato cunctas hortata sorores
Liquisset mensas ipsum amplexa teneret
Respiciens itacum acti que nouissima erit
Ille quidem incepto paulum sermone remittit
Pauca tamen lugeas aut hic tranquilla in alta
Pace manes ciuibus que para conubia natis
Quas tibi sideris diuarum vultibus equas
Sors dedit ubi me olim tacitu reuerentia tangit
His decor et forme facies immixta virili
Occurrit genitor quod si bachica ferentes
Orgia palladias ut circa videris aras
Et dabimus si forte nouus cunctabitur auster
Excipiunt cupide et tacitis spes addita votis
Cetera depositis licomedis regia curis
Tranquilla sub pace silet sed longa sagaci
Nox itacum lucem que cupit somno que grauatur
Vix dum exorta dies et iam comitatus agirte
Titides adeunt predicta que dona ferebat
Nec minus egresse thalamo sciriades ibat
Ostentare choros promissa que sacra verendis
Hospitibus nitet ante alias regina comes que
Pelides qualis sicule sub rupibus ethne
Naiades ethiacas inter diana ferox que
Pallas et ethi elisy lucebat sponsa tirampni
Iam que mouet gressus thiasis que ismenia buxus
Signa dedit quater era ree quater euchia pulsat
Terga manu varios que quater legere recursus
Tunc tirsos pariter que leuant pariter que reponunt
Multiplicant que gradum modo quo curetes in actu

pectine

Quosque pyr samotraces eunt / nunc obvia verse
Pectine amazonio modo quod gelat orbe licenas
Delia pauentes que suis intorquet amicis
Tunc vero tunc prerupte manifestus achilles
Nec servare vices nec brachia iungere curat
Tunc molles gressus / tunc aspernatur amictus
Plus solito / rumpit que choros et plurima turbat
Sic indignatam tirsos accepta que matris
Tympana iam tristes spectabant petra thebe
Solvuntur laudata cohors / repetitque paterna
Lumina / nisi in medie iam dudum sedibus aule
Munera virgineos visus tractura locarat
Tidides signum hospicii / pretium que laboris
Hortatur que legant / nec rex placidissimus arcet
Heu simplex nimium que rudis qui callida dona
Graiorum que dolos / varium que ignorat ulixem
Hic alie quas sexus iners / natura que ducit
Aut teretes tirsos / aut respondentia temptant
Tympana / gemmatis aut nectunt tempora vittis
Arma vident magno que putant donata parenti
At ferus eacides radiantem ut comminus orbem
Celatum pugnis sevis / et forte rubebat
Bellorum maculis / accinctam conspicit hastam
Infremuit / torsit que genas et fronte relicta
Surrexere come / nusquam mandata parentis
Nusquam occultus amor / toto que in pectore troia est
Ut leo materno / cum raptus ab ubere mores
Accepit / pecti que iubas / hominem que vereri
Didicit / nullas que iram nisi iussus in iras
Si semel adverso radiavit lumine ferrum
Eiurata fides / domitor que inimicus in illum
Prima fames / timido pudet servire magistro
Ut vero accessit propius lux emula vultum
Reddidit / et tandem similem se vidit in auro
Horruit / erubuit que simul / tunc acer ulixes
Admotus lateri / submissa voce quid heres

Sermo ait / tu semiferi chironis alumnus
Tu celi pelagique nepos / te dorica classis
Te tua suspensis expectat grecia signis
Ipsa que iam dubiis nutant et pergama muris
Eya rumpe moras / sine perfida palleat yda
Et iuuat hec audire patrem / pudeat que dolosam
Sic pro timuisse thetim / iam pectus amictu
Laxabat / cum grande tuba sic iussus agirtes
Insonuit / fugiunt disiectis undique donis
Implorant que patrem commota que prelia credunt
Illius intacte cecidere a pectore vestes
Iam clipeus breuior que manu consumitur hasta
Mira fides / ythacum que humeris excedere visus
Etholum que ducem tantum subita arma calor que
Martius horrenda confudit luce penates
Immanis que gradu ceu protinus hectora poscens
Stat medius trepidante domo / peleia virgo
Queritur ast alia plangebat parte retectos
Deidamia dolos / cuius cum grandia primum
Lamenta et notas accepit pectore voces
Hesit et occulto virtus infracta calore
Dimittit clipeum vertit que ad limina vultus
Attonitum fatis / inopina que monstra parentem
Sicut erat medius licomedem affatur in armis
Me tibi
O michi care pater / dubium dimitte timorem
Me dedit alma thetis / te pridem tanta manebat
Gratia / quesitum danais tu mittis achillem
Gratior et magno si fas dixisse parente
Et dulci chirone michi / sed corda parumper
Huc aduerte libens / atque has bonus accipe voces
Peleus te nato socerum et thetis hospita iungit
Allegant que suos utroque sanguine diuos
Unam virgineo natarum ex agmine poscunt
Das / vel age an nos humiles et degeneres videmur
Non renuis / iunge ergo manus et concipe fedus
Atque ignosce tuis / tacito iam cognita furto

Deidamia michi / quid enim his obstare latebris
Que potuit / vrbes possessa euadere flammas
Ne fuere ista vrbe / populo arma que reddo pelasgis
Et maneo / cur triste fremis et lumina torques
Iam socer es / nati pelagi pedes precat / et addit
Iam que et quint tremuit quotiens tractabis ensis
Turba simul stupet et danaum per sacra fidem que
Hospitij / blandis que precum compellat vlixes
Ille et si care comperta in iniuria nate
Et thetidis mandata mouet / perdi que veretur
Depositum tam grande dee / sed obuius ire
Et metuit fatis / arguia que bella mouenti
Fac velit ipse / illic matrem spreuisset achilles
Ne tamen abnueret genero se iungere tali
Vincitur archanis effert pudibunda latebris
Deidamia gradum veniam nec protinus amens
Credit / et opposito genitorem placat achille
Mittitur emonia magnum qui pelea facti
Impleat / et classem comites que in prelia poscat
Necnon et geminas regnator scirius alnos
Deducit genero / vires que excusat achiuis
Tunc epulis consumpta dies / tandem que recepti
Federis / et intrepidos nox conscia iungit amantes
Illius ante oculos noua bella / et xanti et ide
Argolice que rates / et mente reuoluit vndas
Auroras que timet / cara ceruice mariti
Fusa nouum / lacrimas iam soluit et occupat artus
Aspiciam ne iterum meque hanc in pectore ponam
Eacide / rursus que tuos dignabere portus
An tumidus teucros que lares et rapta reportas
Pergama / virginee nolis meminisse latebre
Quid vereor / heu quid timeam quid te anxia mandem
Cui vix flere vacat / modo te nox vna dedit que
Prodidit et que michi / talamis hec tempora nostris
Hic nec est liber hymeneus / o dulcia furta doli que
O timor / excipit misere permissus achilles

I nec em tantos ausim revocare paratus
Care nec vana thethim timuisse memento
I felix nostre que redi nimis improba posco
Iam te spectabunt lacrimis planctu que decore
Troades optabunt que tuis dare colla lacertis
Et patriam pensare thoris aut ipsa placebit
Tindaris maesta nimium laudata rapina
Ast ego que prime puerilis fabula culpe
Narrabor famulis aut dissimulata latebo
Ei age duc comitem cur non ego marcia tecum
Signa feram tu pensa manu bachea que meum
Sacra que infelix non credet troia tulisse
At tu hunc quem mesta michi solacia linquis
Hunc saltem sub corde tene et concede parenti
Hoc solum ne quid petat tibi barbara coniux
Ne qua det indignos thetidi captiva nepotes
Talia dicentem non ipse inmotus achilles
Solatur iurat que fidem iurata que fletu
Spondet et ingentes famulos capta que reversus
Ilion et frigie promittit munera gaze
Irrita ventose rapiebant verba procelle

Exuit implicitum tenebris humentibus orbem
Oceano prolata dies genitor que corusce
Lucis adhuc ebetes vicina nocte levabat
Et nondum excusso rorantem lampada polo
Et iam puniceo nodatum pectora palla
Insignem que ipsis que prima invaserat armis
Eaciden quippe arma vocat conata que suadet
Equora prospectant cuncti iuvenem que ducem que
Nil animi meminisse pavet sic omnia visu
Mutatus reddit cen numquam saeva pastus
Littora peliaco que raptus descendat ab antro
Tunc ex more deis ita namque monebat ulixes
Equoreis auris que litant fluctu que sub ipso
Ceruleum regem tauro veneratur avum que
Nerea victa genitrix placata iuvenca est.

Hic spumante salo iaciens tumida exta profatur:
Paruimus genitrix quamquam haud toleranda iubebas
Paruimus nimium bella ad troiana rates que
Argolicas quesitus eo sic fatus et alno
Insiluit; penitusque notho stridente propinquis
Abripitur terris, et iam ardua crescere nubes
Incipit, et longo Sciros decrescere ponto.
Turre procul summa lacrimis comitata sororum
Confixumque tenens et habentem nomina Pirrum
Pendebat coniunx oculisque in carbasa fixis
Stat, et ipsa fretum et puppem iam sola videbat.
Ille que obliquos dilecta ad menia vultus
Declinat, viduamque domum genitricisque relicte
Cogitat, occulteque sub corde renascitur ardor.
Datque locum virtus. sensit Laertius heros
Herentemque, et placidis aggressus flectere dictis
Tene inquit magne vastator debite Troie
Quem Danaum classes quem dudum oracula poscunt
Expectatque manet reseratoque in limine bellum
Callida Sciriaco genitrix velavit amictu
Commisitque nullis tam grandia furta latebris.
Speravitque fidem? nimium o suspensa nimiumque
Mater, an hic tacita virtus torperet in umbra.
Tuque vix audito litui clangore refugit
Et Thetim et comites et quos suppresserat ignes.
Nec mirum est quod marina venis sequerisque paratos.
Venisses ultro. quem talibus occupat heros
Eacides; longum est vestes exponere causas
Maternumque nefas; hoc excusabitur ense.
Sciros et indecores fatorum crimina cultus.
Tu potius dum leve fretum zephirique secuntur
Carbasa, que Danais tanti primordia belli
Ede, libet iustas hinc sumere protinus iras.
Tunc Ithacus paulum repetito longius orsu
Fertur in Hectoria, si talia credimus, Ida
Electus forme certamina solvere pastor

Solicitas tenuisse deas/ nec torva minerue
Ora/ nec etherei sociam rectoris amicam
Lumine/ sed solam nimium vidisse dionem.
Atque adeo hic illa tuis exorta sub antris.
Consilio superum/ dum pelea dulce maritat
Pelion/ et vixdum iam tunc promitteris armis.
Ira quatit victas/ petit exicialia iudex
Premia/ raptori fatales monstrantur amice.
Ille frigios lucos matris penetralia cedit
Turrigere/ vetitasque solo procumbere pinus
Precipitat/ terrasque fretis delatus acheas
Hospitis atride (pudet heu miseretque) potentis
Europe/ spoliat thalamos helenamque superbus
Navigat/ et captos ad pergama devehit argos.
Unde dato passim/ varias rumore per urbes
Undique mercati sibi quisque/ et sponte coimus
Ultores/ quis enim genialia federa rumpi
Fracta dolis/ fatalique trahi connubia raptu
Ceu pecus armentale lupus messis agrorum
Proterat/ hic cuique vigiles iactura moveret.
Non tulit insidias dum iam impiosus agenor
Mugitusque sacras/ et magno numine pectam
Quesyt europam/ aspernaturque tonantem
Ut generum/ et raptam scithio de littore plenam
Non tulit oethes/ ferroque et classe secutus
Semideos reges/ et ituram in sidera puppim.
Nos friga/ feminium portus et littora arcia
Argolica/ mesta volitantem puppe feremus.
Usque adeo nusquam arma grecis/ et nunquam freta.
Quid si nunc aliquis patrys rapturus ab oris
Deidamiam eat/ rapiat patriaque a sede revellat
Attonitam/ et magni clamantem nomen achillis.
Illius ad capulum redyt manus/ et simul ingens
Impulit ora rubor. tacuit contentus ulixes.
Excipit tidides/ quam o dignissima celi
Progenies/ ritus que tuos elementa que prime

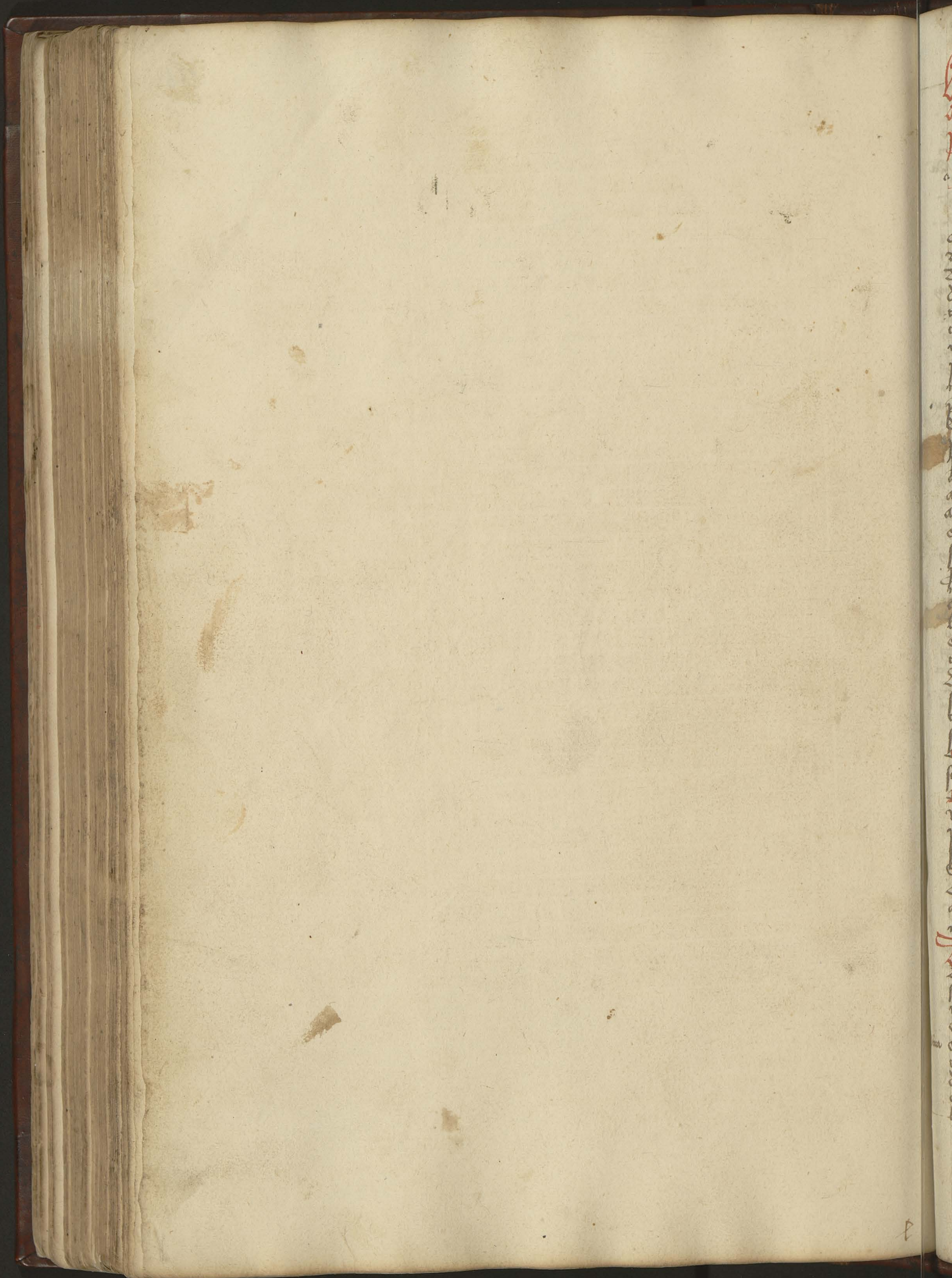
Indolis et valida mox attendente iuventa
Tur solitus laudum tibi pandere semina chiron
virtutis que aditus, quas membra augere per artes
quas animum, socijs multum que faventibus edoc
Et parum longas penitus quesisse per undas
Scyron et hos primum armis tendisse lacertos
Nec te pigeat sua facta loqui tamen ille modeste
Inchoat ambiguus paulum prior quam coacto
Dixi et in teneris et adhuc crescentibus annis
Tessalus ut rigido senior me monte recepit
Non ullas ex more dapes habuisse nec almis
Uberibus satiasse famem, sed spissa leonum
Viscera semianimes que libens traxisse medullas
Hec michi prima ceres, hec leti munera bacchi
Sic dabat ille pater, mox ire per avia secum
Lustra gradu maiore trahens, visis que docebat
Arridere feris, nec fracta montibus undis
Saxa, nec ad vaste trepidare silentia silve
Iam tunc hasta manu iam tunc cervice pharetre
Et ferri properatus amor durata que multum
Sole gelu que cutis tenero nec flexa cubili
Membra, sed ingenti saxum commune magistro
Vix michi bissenos annorum torserat orbes
Vita rudis volucres cum iam pervertere cervos
Et lapithas cogebat equos, permissa que cursu
Tela sequi, sepe ipse gradu me prope chiron
Dum velox etas campis admissus agebat
Omnibus exhausto que vago per gramina passu
Laudabat gaudens atque in sua colla levabat
Sepe etiam primo fluvii torpore iubebar
Ire super glaciem que levi non frangere planta
Hoc puerile decus, quid nunc tibi prelia dicam
Silvarum et sevos patrios iam nunc murmure saltus
Nunquam ille imbelles ossea per avia lincas
Sectari aut timidas passus me cuspide damas
Sternere, sed tristes turbare cubilibus ursos

laudare
retes
laphitas

Flumineas que sues et sicubi maxima tigris
Et subducta iugis fete spelunca leene
Ipse sedens vasto facti spectabat in antro
Si sparsus magno remearem sanguine nec me
Ante nisi inspectis admisit ad oscula telis.
Iam que ad ensiferos vicina pube tumultus
Aptabar nec me ulla feri mavortis imago
Preteriit. Didici quo peones arma rotatu
Quo massetes sua tela iaciet quo turbine contum
Sauromates falcemque getes arcumque gelonus
Tendet et flexe balearius actor habene
Quo suspensa trahens libraret vincula tractu
Inclusum quotiens distingueret aera giro.
Vix memorem cunctos et si modo gessimus actus.
Nunc docet ingentes saltu me iungere fossas
Nunc caput aerii scandentem prendere montis
Quo fugitur per plana gradu simulataque pugne
Excipere immissos curvato umbone molares
Ardentes intrare casas peditemque volantes
Sistere quadrigas. Memini rapidissimus ibat
Imbribus assiduis pastus nivibusque solutis
Sperchios volvensque trabes et saxa ferebat
Cum me ille immissum qua sevior impetus unde
Stare iubet tumidosque contra repellere fluctus
Quos vix ipse gradu totiens obstante tulisset.
Stabam equidem nec me referebat vastus amnis
Et late caligo vie ferus ille minatur
Desuper incumbens verbisque urgere pudorem
Nec nisi iussus abii me sublimis agebat
Gloria nec duri tanto sub teste labores.
Nam procul oebalios in nubila condere discos
Et liquidam nudare palen et spergere cestus
Ludus erat requiesque michi nec maior in istis
Sudor apollineo qua fila sonantia plectro
Cum quaterem priscosque virum mirarer honores.
[illegible] sucos atque auxiliantia morbis

Gramina, quo nimius staret medicamine sanguis,
Quid faciat somnos, quid hiantia vulnera claudat,
Que ferro cohibenda lues, que cederet herbis,
Edocuit monitus, quos sacros sub pectore fixit
Iusticie, qua Peleiadis dare iura verenda
Gentibus atque suos solitus placare biformes.
Hactenus armorum comites elementa meorum.
Qualiter absconsus erat in aula Licomedis Achilles,
Et memini, meminisse iuvat. Scit cetera mater.
Aura silet, puppis currens ad littora venit.

Hic Diuinarum liber incipit hystoriarum de Adam primo hoie prima successio prime etatis

Adam primus homo de limo terre in agro Damasceno feria sexta a domino deo creatus et in paradiso terrestri ut operaretur et custodiret illud admissus. De costa ipsa dormientis uxorem duxit, quam Evam matrem cunctorum viventium nominavit. In cuius coniubio, xpi et ecclie matrimonium fore prophetando predixit, et omnibus animantibus nomina imposuit. Uxoris consilio deceptus contra preceptum domini de ligno vetito paradisi comedit, de folijs ficu virilia perizomata texit, a facie dei perambulantis in paradiso ad auram post meridiem se abscondit, redarguitus a domino, culpa sua in auctorem qui ei uxorem dederat allegando retorsit. Ideoque de paradiso cum maledictione eiectus, ac veste pellicea indutus et in locum quo creatus fuerat adductus laborando terram spinas et tribulos proferentem recepit. Et panem doloris in sudore vultus sui toto tempore vite sue comedit. Et anno xv etatis sue Chaym primogenitum suum genuit. Et post alios tres annos Abelem secundum filium suum genuit. Quem a Chaym interfectum, centum annis in valle lacrimarum ploravit. Post cuius planctum monente deo, uxorem suam cognovit, et tertium filium nomine Seth generavit. Post cuius ortum octingentis annis vixit et filios ac filias generavit et completis nongentis et triginta annis decessit.

Allegoria. Terra de qua de qua primus homo factus est, significat virginem de qua xpus natus est. Terra fuit virgo et beata maria virgo. Sicud eius divina operatione factum est corpus humanum, Sic et de beata virgine maria operante spiritu sancto verbum dei creditur humanatum. Sine macula fuit corpus Ade sumptum de terra et immaculatum corpus xpi natum est de beata maria. Adam factus est in vi ebdomade die, et xpus natus est in vi mundi etate. Die et sexta et hora sexta passus est. Sexta autem feria adam obdormivit et de costa ipsius facta est Eva. Xpus mortuus et sepultus feria sexta, et de sanguine lateris eius redempta est ecclesia. Adam recepit Evam tanquam sponsam propriam. Et xpus recepit ecclesiam ad similitudinem Ade et Eve. Xpi et ecclesie est deus sponsus fidelis anime.

Moralitas. Adam designat spiritum, Eva rationem carnem. Adam recepit Evam et spiritus carnem. Adam per Evam filios procreat, et spiritus in carne bona opera procreat. Serpens significat diabolum, et pomum delectationem. Serpens pomo decepit Evam et diabolus insensata carne bona delectatione seduxit et allexit. Eva decepit adam ad pomum. Et caro trahit spiritum ad consensum peccati. Et sic uterque de paradiso id est de statu bonitatis sue pellitur, quia anima pro mala consciencia affligitur et pro pena caro punitur.

Eva uxor Ade de costa lateris viri dormientis a domino deo creata et a serpente seducta pomum vetitum viro suo ad comedendum porrexit. Et ideo maledicta et sub viri potestate constituta ac pellicea veste induta et est de paradiso eiecta. Sicque in dolore filios pariendi maledictionem edictam accepit et totam suam posteritatem in miserijs delinquit.

Abel

Conuiuges
Adam
Annus primus
Eva
Civitas Ebron
Spelunca duplex
~~Civitas Henos~~
Filij Ade et Eve
coniuges
Cham
Chalmana
coniuges
Abel
Delbora
~~Cham~~
Seth
Henos
Civitas Henos

Hec est ciuitas Ebron quam edificauit adam primus homo iuxta quam est spelunca duplex in qua tumulatus fuit adam et eua Ista etiam est illa spelunca quam emit Abraham a filiis heth et sepultus est in ea Abraham et Sara Isaac et Rebecca Iacob cum lia et duodecim filii Iacob

Abel filius fuit Ade qui pastor ouium factus de optimis agnis gregis sui holocaustum domino fecit quem deus benedicendo in cunctis multiplicauit Tandem in loco ubi nunc est Damascus ciuitas a fratre suo percussus innocens primus martirio titulauit Et in sabulo fluminis ab eodem interfectore suo absconditus requieuit

Chaym primogenitus fuit Ade qui factus agricola terrenis deo vacauit sed non fideliter obtulit Et ideo deus ad eius munera non respexit Tandem abelem fratrem suum interfecit Et a domino increpatus non se dignum venia dixit Statimque a domino maledictus vagus et profugus instabilis atque tremulus ad orientalem plagam paradisi habitauit et filium Enoch nunc generauit primo generando cupiditatem primo posuit quam etiam multitudine sue posteritatis repleuit Tandem a Lameth pronepote suo in sexta generatione improuise sagitta percussus occubuit Iste primum ciuitatis malignantium fuit Cuius tota progenies in diluuio periit

Chaumana et Delbora filie fuerunt Ade et Eue de quibus talis fingitur hystoria ab Ebreis Eua primo concepit filium et filiam scilicet Chaym et delboram generauit Et secundo concepit Abelem et Chaumana genuit Fuit autem Delbora pulcra facie et Chaumana fuit turpis Adam vero spiritu dei inspiratus filiorum incontinentiam quantum potuit separauit et sororem alterius cum alio copulauit Et ideo Chaym ira et inuidia ductus Abelem fratrem suum occidit pro eo quia multiplicabatur a domino et pulcriorem ducebat uxorem Sed hec iudeorum traditio non videtur autentica eo quia in ueris hystoriis non habetur

neque tuis laudibus Et quia Abel a multis doctoribus virgo et martir creditur fuisse dicatur et doceatur Ad similitudinem Chayn persequentis et abel patientis persequitur caro spiritum Impius iustum vicia virtutes Tradunt Hebrei Adam 30 filios et totidem filias genuisse Adam parens humanum genus significat deum patrem qui est pater omnium Eua significat synagogam quam sibi deus desponsauit de qua genuit Chaym et possedit filium id est populum antiquum de quo per prophetam dixit primogenitus meus Israel Deinde genuit Abel iustum scilicet christum innocentem qui peccatum non fecit nec inuentus est dolus in ore eius Abel primus ordine temporis et christus primus excellentia sanctitatis Abel obtulit deo in sacrificium carne agnina et christus obtulit in matutina carnem suam Respexit deus ad victimam Abelis iusti Et respexit similiter ad passionem christi Chaym occidit fratrem suum abelem et Iudei christum de sua gente progenitum Chaym pro scelere vagus et profugus in mundum efficitur et Iudei pro passione christi per totum mundum profugi profugi et captiui effecti sunt

Enos
Hyrach
Mari zael
Matu sael
Lameth
Coin ges
Con iuges
Iabel
Iubal
Tubba tain

Enos filius Chaym genuit Irath et hyrath Mauiael Mauiael genuit Mathusael et Mathusael genuit Lameth qui Lameth septimus ab adam ab nepos tamen in 2a generatione natus qui preceptum domini et contra legem nature primus bigamiam introduxit Pessimus homo fuit qui factus senex cum venantibus oculis diu aliquam suam bestiam percutere vellet tamen attamen suum infra nemora profugum et vagantem improuise sagitta iaciendo percutit et occidit Commotus turbatus puerum ductorem suum inter manus affligendo necauit et vxoribus suis dixit Septuplum

sz incubi demones filias hom̄ sc̄pt infra

Ultio data est de Chaim, d lameth
aut ~~ad~~ dabit² septuagesies septies
Hic de Adda uxore sua genuit
Jabel et Jubal Et de Sela sc̄da
uxore genuit Thubalcaim et Noe:
ma sororem eius quaz opinantur q destr
pe lameth nati fuit gigantes ut q̄d
opinant Nam tp̄e Enoch pr̄iarche
Adam p̄mus ho mortuus ē, post cuius
obitum ceperunt filij dei concupiscencie
frena laxare et operati sunt in filiabus ✝ corrupti
hominum, et exinde gigantes fuisse
phibentur Aliud uo opinantur
sic videntes filij s. petrorum nephando
concubitu gigantes genuerunt de quorum
progenie detestanda dij gentilium fuisse
dicunt corrupti de quibus infra plenius
dicetur tp̄ibus Ragahu pr̄iarche

Jabel filius fuit lameth ex uxore
Ada trinepos Chaim hic adinuentus
portatilibus pastorum tentorijs, primus
greges omnium distinxit sc̄dm qualitatem
generis et etatis, Ut coloris unius ag-
grege sepsi velles, et annicos a moto
ribus quos etiam Jacob signauit Ten
torium i. thabernaculum, illud ē i quibus
pastores in hiemo et milites euntes
ad bellum portant, Ut solis ardores
tempestatesque et iniurias fugorus de-
uitent Et dicuntur tentoria quia
distenta funibus tabulis inasstatibus
apprehendant²

Jubal filius fuit lameth ex uxore
Ada trinepos Chaim, hic fuit pat-
tancium in cithara z organo, z primus
inuenit artem musicam, qua in vna
columpna latissima et altera marmorea
contra incendium et contra diluuium sculp-
sit

Seth
tercius filius
ade Anno
1 3 0 etatis
sue, fuit vero
anno 3 0, p̄me
tiliadis gena
tus ē hic a-
no 1 0 5 etatis
sue genuit E
nos post cuius
ortum vixit
1 0 1 annis
et genuit filios
et filias Et
facti sunt omnes
dies vite eius 8 2 1 anni et mortuus
est

Enos filius fuit Seth hic
anno 9 0 vite sue genuit Chaynan
post cuius ortum vixit 8 1 5 annis
et genuit filios ac filias z facti sunt
omnes vite ipsius dies, 9 1 5 anni
et mortuus ē Iste p̄mus incepit z cepit
inuocare nomen domini .i. ~~inue~~ inuenit
vba dep̄catoria ad inuocandum nomen do-
mini Tradunt hebrei q quasdam
ymagines ad honorem domini excogitat
et errant

Cahinan filius fuit Henoc
hic anno 1 0 etatis sue genuit
Malaleel post cuius ortum vixit
8 4 0 annis z genuit filios z filias
et facti sunt omnes dies vite ipsius
9 1 0 anni et mortuus est

Malaleel filius fuit Cahinan
hic anno 6 4 vite sue genuit Ja
reth post cuius ortum vixit 8 3 0
annis, et genuit filios ac filias Et
sunt omnes dies vite ipsius 8 2 4 et
mortuus est

Jareth filius fuit Malaleel
hic anno 1 6 2 etatis sue genuit
Henoch post cuius ortum vixit 8 0 0
annis et genuit filios et filias Et
facti sunt omnes dies vite ipsius
9 6 2 anni et mortuus est

Henoch filius fuit Jareth hic
anno 6 4 etatis sue genuit Matu=
salem post cuius ortum vixit 3 0 0
annis, et genuit filios ac filias Et
et facti sunt omnes dies vite ipsius
3 6 4 anni Et ambulauit, et
no comparuit vltra quia tulit eum
deus, et in paradiso terrestri viuit
adhuc, et in paradiso terrestri viuit
cum helia, Cum quo et veniet ad-
versus antixpm tp̄e vltio et ambo
interficient² ab ipso, Hic inuenitur
quebusdam lr̄is librum scripsit sicut legit²
in Can̄ca sancti Jude ap̄li circa fine

Thubalcahim filius fuit lameth
ex uxore sella trinepos Chaim hic
ferrarie artis inuentor, et sculpture
operum in metallis fabricator fuit, et
ex ope scientia Jn metallis excogitata
quia cum incendebat frutices i pascuis
~~[illegible]~~ vene metallorum riuulos fluxerunt riuulos
et sublate lamine figuras locorum i quibus

lacerant resscellant etiam res bellicas
docent exquit

Noema filia fuit lameth tri-
nepotis Chaim. Hec prima inuenit
artem varie texture s. lanificium quod
opus continet in se omnia genera consuendi
retorquendi texendi que fiunt manu
fuso acu subulo greculo pectine a-
libro calamistro et cilindro siue aliis
quibuslibet instrumentis ex quacunque lini
vel lane materia i. omnium genere pellium
errasarum vel pilos habencium canabis
quoque vel substancijs in eorum pilorum flo-
rum aut alia qualibet re huius que
in vsum vestimentorum operimentorum su-
tcorum sagorum saginarum subtractorum
cortinarum filtrarum cordarum cassium
funium redigi possunt. stramina
quoque ex quibus calatos et sportulas
facimus. Tela per longitudinem stami-
nis dicta cuius diriuatiuum est telarium
Insubuli dicti quia infra et supra sunt
vel quia insubulantur. Radii dicti
quia radendo fiunt pectines dicti quia
plexa fila reddant et informant.
Coli dictum quia fit in longitudine
et rotunditate quasi columpna. Fu-
sum dictum quia per eum fundatur
quod netum vel filatum est. Alibrum
dictum quia in eo liberantur fila i. sol-
uuntur. Calatum leue gestamen ex
ligno vel canna aut ex iunco factum
in qua vel pensa ponunt vel le-
guntur flores. Cala enim grece lignum
est a quo diriuatum calatum. Hoc
latine cassillum dicitur. Vnde Cice-
ro in philippicis. aut [illegible] vero
inter [illegible] cassilla ponderat aurum. Pe-
sum [illegible] a pendendo dictum
Vnde pensa et inpensa fila dicta
[illegible] pila quia ex pilis [illegible] fiunt
vel quia lanificium filis tenuibus con-
stat in modum pilorum. Mataxa
quasi metaxa a circuitu filorum. Na
meta circuitus est. Globellum cor-
ruptum a globo dictum per diriuacionem
quasi globellum. Familicij
dicte quia ab eis panni texantur
[illegible] telam. Stamen
dictum quia stat rectum. Trama
dicta quasi via recta transmittit
per telam. Est enim filum infra sta-
men currens. Licia sunt quibus

stamina ligantur quasi alicia. Or-
dire est ordo i. ordinare quidquid est fit
[illegible] quasi texere i. fila contra fila mitte-
re quasi sub tegmine
Lana a laniando i. euellendo dicitur unde
dicitur vellus. Linum [illegible] contra omnium a
greco linari dictum. vel quia est molle
et leue. Canabum ad similitudinem
cane dicitur. Nam greci canabum
vocant. Stupa canabi vel lini ideo
dicitur quia ex ea rime nauium stipantur
Vnde et stipatores dicuntur qui naues
componunt. Bissum genus lini can-
didissimi est et mollissimi
Derisione scripta ab hoc primo fra-
tre Tubalcaym diuersi genera fabrile
opus diuiditur in malleato et in con-
clusorio. Malleatorum opus est quod feriendo
massam in qualibet extendit forma
Exclusorum opus est quod fundendo massa
in formam redigit. Et qui hoc facit
exclusor dicitur. Incus est quoddam in-
strumentum in quo ferrum cuditur a
cedendo dictum eo quod illic aliud ce-
ditur i. feriendo producitur. Vnde enim
cude et ferre est. Veteres enim non
dicebant incude sed incudem eo quod
in eo metallum cuditur et extenditur
Malleus dicitur quia quod molle est cedendo
producit. Marcus maior dicitur malleus
pro eo quia est malleo maior et ad
cedendum fortior. Marcellus vero ma-
lleus mediocris. Marculus est malleus
pusillus. Forcipes quasi ferricapes
eo quod ferrum candens capiant teneantque
Sive quod cum illis aliud capiunt et
tenent dicte quasi formicapes. Na
formum est calidum. Vnde et formosos di-
cimus quibus color sanguinis ex rubore
pulcritudinem generat. Lima dicitur
eo quod leue faciat. Nam limum leue est
Celum est quoddam genus ferramenti quo in marmore
argentarii vtuntur. Vnde et vasa ce-
lata dicuntur. Ferrum dictum ideo quod
farra i. semina frugum terre conderat
Idem et calips [illegible] aut calibe flumine
vbi ferrum optimum acie temperatur
Alii sine tamen dicunt calips ipsam materiam
rerum. Ferri vsus post alia metalla
repertus est. Ferri autem metallum
vbique reperitur. Diuersa plura ferri
[illegible] genera terre. Nam aliud esse
ferrum plumbeo vicinum. Rotare
et [illegible] vsibus aptum. Aliud
fragile et erosum cultura terre co-
nueniens. Aliud breuitate sola plag

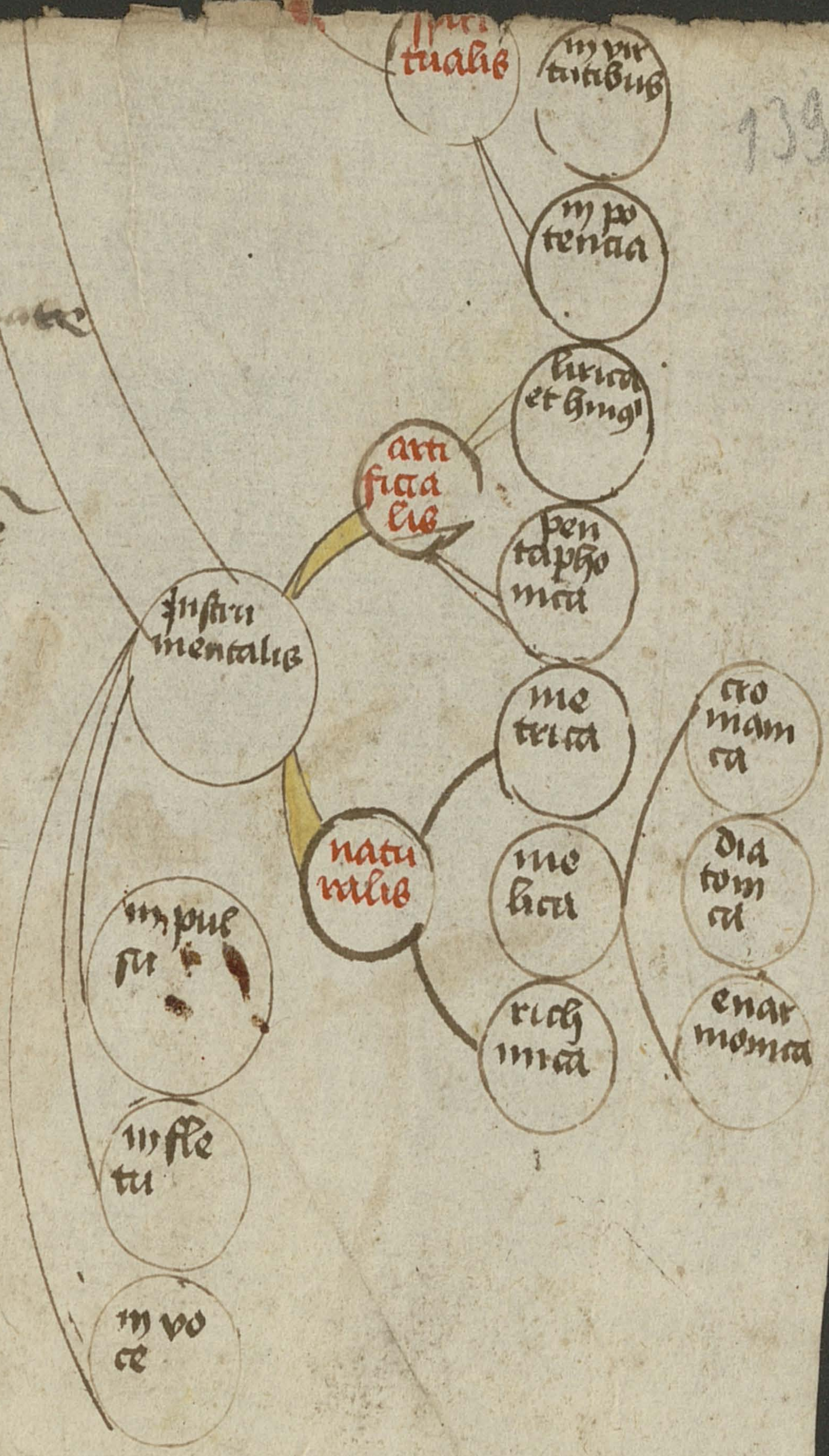
inter

spe

molle

pplenus
pplenitate

Armonie

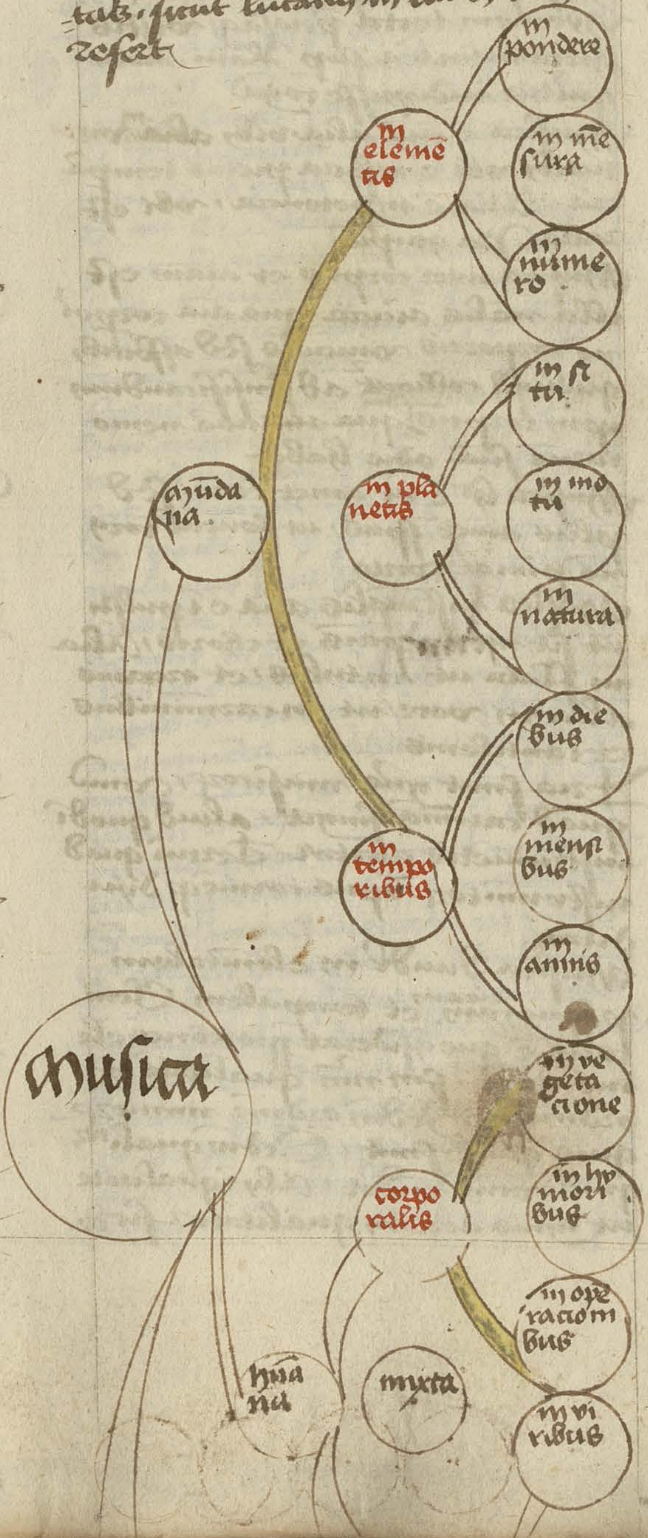

claues q̄ calicans Aliud rubigine
celerius sentit ffornax ab igne vocat̃
ffons enī ignis ē Camīg ꝯte fornax
dirivatur a camino Sumpta ocaa
sione ab isto Jubal aliud ad musica
dicatq Musica ē pitia modulacīs
sono cantuq̄ ꝯsistens Dicit musi
ca p dirivaconē a moys Muse aut
appellate a querendo· qd peas sicut
antiqui voluit· 19 carmīnde e vari
modlaº querẽt· q· inde a poetis so
nis ꝛ memorie filie ee ꝯficte sunt· ni
si enim memoria teneant· sonī p̄
eunt quia Moyses dicit reptorem
musice fuisse Jubal Greci vero
pitagoram Alij aut linud thebeū
et zethum ꝛ amphion Musica abaqua
vocabulum sumpsit eo q̄ nulla
musica abaqua euphoria i· bona
sonoritas sine humore fieri potest
Itaqꝫ sine ꝯ musica nulla disciplī
na pt ee pfecta Nichil enī
sine illa Nam et ipe mūdꝰ tam
qua armonia sonorꝫ ee ꝯstitutꝰ et
celum ipm sub armonie modulacōe
revolui Musica mouet affectus
puotat in dulsimū habitū sensus
In plijs quaqꝫ tute ꝯtentꝰ pugnatos
accendit· et quanto vehemencior fue
rit clamor· tanto fit certamine aīus
forcior Et quid et remigiꝰ remi
ger tantū hortat ad tollendos q̄
labores Musica aīm mulcet et sin
gulorū fatigacōm opum modula
cone vocis solat Prauitates qꝫ
aīos musica sedat Sicut Dauid
legitur· qui ab spu imūdo Saulem
arte musica modulacōis eripuit
Ipas qꝫ bestias ve et spentes vo
lucres atqꝫ delphines ad audiendā
sue modulacōnis musica prouocat
Sed quidq̄ loquim· vel intrinsecꝰ
venarꝫ pulsib ꝯmouemi· p musicos
rithmos armonie virtutib pbat ee
sociatū Musice artis
tria gña sunt· Diatonicū qd
est grauius Cromaticū qd ē mediū
Enarmonicū quod ē dulcissimū·
Primū mundane musice scribitur / 2m
infanti malicie ē· 3m pp̄ter nimia
difficultatem ab vsu recessit
Tres sunt musice· Mundana
humana Instrualis Mundana

Alia i elementis· alia i planetis alia i tpibꝫ
In elementis alia i ponde alia i nūo alia
in mensura

~~alia in elementis· alia in pondere· alia i tpibꝫ in nūe alia in planetis alia i tem poribus alia in nūo alia in mesura~~

In planetis alia in situ· alia i motu
alia in nã· In temporibꝫ· alia in die:
bus variitudine lucis et noctis· alia
in mensibus crementis· decrementis qꝫ
lunarib· alia i annis· mutacōe· uniꝰ
status autūpni et hyemis
Humana musica· alia in corpe alia
in aīa· alia in ꝯnexiōe vtriusqꝫ In
corē alia in vegetacōe sm qua ꝯfit
ꝯ ombꝫ nascentibꝫ ꝯuenit Alia in
humoribꝫ· ex quorꝫ ꝯplexiōe· humanū
corpus subsistit ꝯ sensibilibꝫ ceteris ē
Alia in opacōib· que spalit̃ ronabi
libus ꝯueniūt· quibꝫ pest mechani
ca· que si modum nō excesserint
bone sunt· vt inde nō nutriatur
cupiditas vnde foueri det infirmi
tas· sicut lucanꝰ in laudꝫ kathone
refert

Hinc epule vidisse fame mag
nisque penates submonisse ione
Hyemem tecta prosaque vestis
hirta membra super Romani more
quiritis induxisse toga
Musica e aia alia vib; alia vir
tutib; vbi e iusticia pietas tempa
ria. Alia e inpotencia, vbi est
raro ?ra grupia
Musica inter corpus et aiam est
illa nalis amicia, qua aia corpo
no corporeis vinculis sed affectib;
quibusdam colligat ad sensificandum
ipum corpus, qua amicicia nemo
carne sua odio habet
Musica hic e ut amet caro, sed
plus amet spus, ut foueat corp9
no pimat virtus
Musica instrualis alia e i pulsu
ut fit in timpanis et chordis, Alia
in flatu ut in tubis, et organis
alia in voce, ut in carminibus
et cantilenis
Tria sunt gna musicorum, vnum
quod carmina fingit, aliud quod i
instrumentis agitur, Tercium quod
instrumentorum opus carmenque diiu
dicat
Musica diuidit in elementalem
planetam[ticam] et tempalem Elem
talis e que gsiderat pporcones ele
mentorum, sm num qualitate et
ordinem Sedm ordine numerum
quia qua?or sunt, Sedm qualitatem
quia vnum vndet, Alij i qualitate
ut ignis aeri in qualitate et sic de
alijs Sedm ordinem, quia ignis sup
rior, terra inferior
Musica planetica e que gsidat pporco
nes planetarum, scilicet distancias et
consonancias motuum et cursuum
Tempalis est que gsidat pporcoes
temporum, quo unum tpus succedit
alij et assimilat in aliqua suarum q[ua]
litatum principalium
Humana musica diuidit in corpalem
spualem et mixtam Corpalis co
sidrat pporcoes humorum in corpe, quo
unus humor vndet alij in vna
qualitate ut colera sanguini in quali
ditate ~~et sic[…]~~ Sanguis
~~Spualis consider[…]~~
flegmati in humiditate et sic de
alijs
Spualis considerat pporciones et
consonancias virium anime et successiones
sue apprehendendi
Mixta considrat pporcones et con
sonancias inter corpus et aiam Nisi
eni intuerent q[ue]d pporcones et unita
men possent cominii, Unde maxim9
est dolor ~~[…]~~ cum dissoluunt anime
pporcoes
Instrumentalis diuidit in artificia
lem et nalem, Artificialis e q
considerat pporcoes, et cosonancias
sonorum instrumentorum artificialium
et diuidit in m[…] liricam pithago
ricam et hungdi
Naturalis e qui gsidat pporcones
vocum que p[ro]feruntur ab aiali, hic diuidit
in metricam melicam et ritimicam
Metrica considrat pporcones ped[um]
in metro
Rithimica considerat pporcones et
cosonancias sillabarum, et qua dictiones
sibi in consonancia cadencium, q[uoa]d ad
rithmum
Melica aut diuidit in Cromaticam
et diatonicam et enarmonicam
Cromatica fit sedm pporcoes semi
toniorum, ut in descensu cantuum p[er]
multas voces, diatonica conside
rat pporcones tonorum
Armonica dicit quasi contra normam
vel armonia que dulcior e et undi
or sicut in cantu ecclesie
~~Auditorum est sedm div[…]~~
~~Musica dicit se mutare quantum ad diversi~~
~~tatem, nos enim invitant ad diversa~~
Musica dr se mutare quantu ad auditores q[uia]
sedm diuersitatem vocum invitant ad diuersa
procede supra ad aliam cedulam

ci auditorum. Quidam enim tantus
sunt sonus movet ad risum ut
yeta sonet cythare. Quidam ad fle-
tum ut fistule. Quidam ad bellum
ut tube. Et sicut est in instrumenta-
li artificiali, eodem modo contingit
et in naturali scilicet in melica, quoniam quidam
enim movet ad risum et gaudium
ut in cantibus lascivis. Quidam ad
fletum ut in cantibus in morte no-
bilium, quos cantus precipue faciunt
in Gallicia

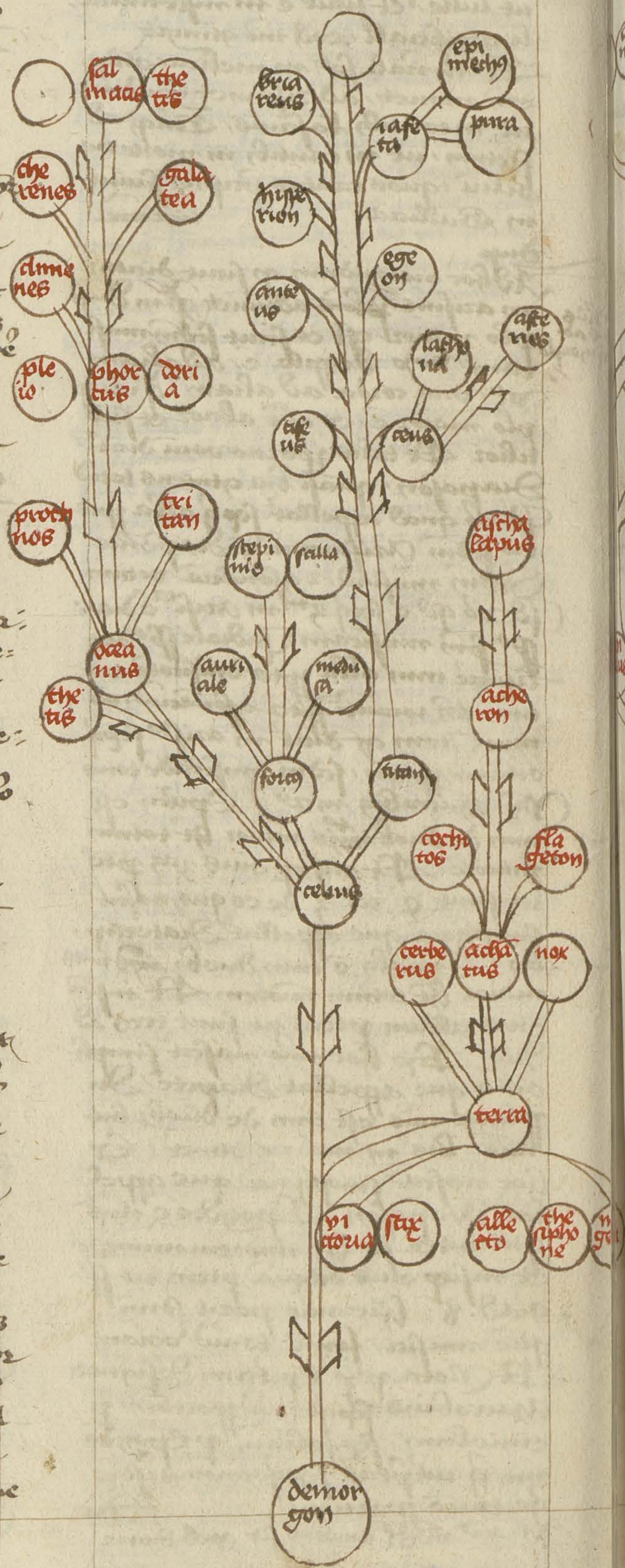
Adhuc notandum quod sicut dicitur
in arismetica plus addidit quod in dup-
plo maior est eo. Sicut secundum musi-
cam vox dupplex est ad aliam
ut una corda ad aliam, quod in dup-
plo maior est quam autem altior et sub-
tilior. Et talis proportio vocum dicitur
diapason, quasi bis continens totum.
Sed illud quod appellatur sexquialtera propor-
tio secundum arismetricam est diapente
secundum musicam, et consonancia vocum.
Sed illud quod est sexquitercia in arismetica est diate-
sseron secundum musicam. [illegible]
litudine unum alter propter diversitatem vo-
cum, tunc concordant propter consonanciam vo-
cum. Item quod dicitur in arismetica sexqui-
octava proportio, secundum musicam dicitur tonus.
Unde Macrobius in 2o. Epitritus est
cum de duobus numeris maior habet totum
minorem et insuper eius 3am partem
ut sunt 4 vel 3 de eo quo nascitur
simphonia que appellatur diatessa-
ron. Emiolius est cum duobus numeris
maior habet totum minorem et insuper
eius alteram partem ut sunt tres ad
duo. Et ex hoc modo nascitur simphonia
que appellatur diapente. Du-
plarius numerus est cum de duobus numeris
minor bis in maiore continetur. Ex
hoc nascitur simphonia que appel-
latur dyapason. Epogdous est numerus
qui intra se habet minorem numerum
et insuper eius octavam partem ut sunt
9 ad 8, hoc modo paritur sonus
quem musici sonum tonum vocant.
Et nota quod per epitritum designat
Macrobius sexquiterciam proportionem, per
emiolum sexqualteram, per epogdo-
um quod interpretatur sexquioctavam, sexqui-
octava proportio. Ut

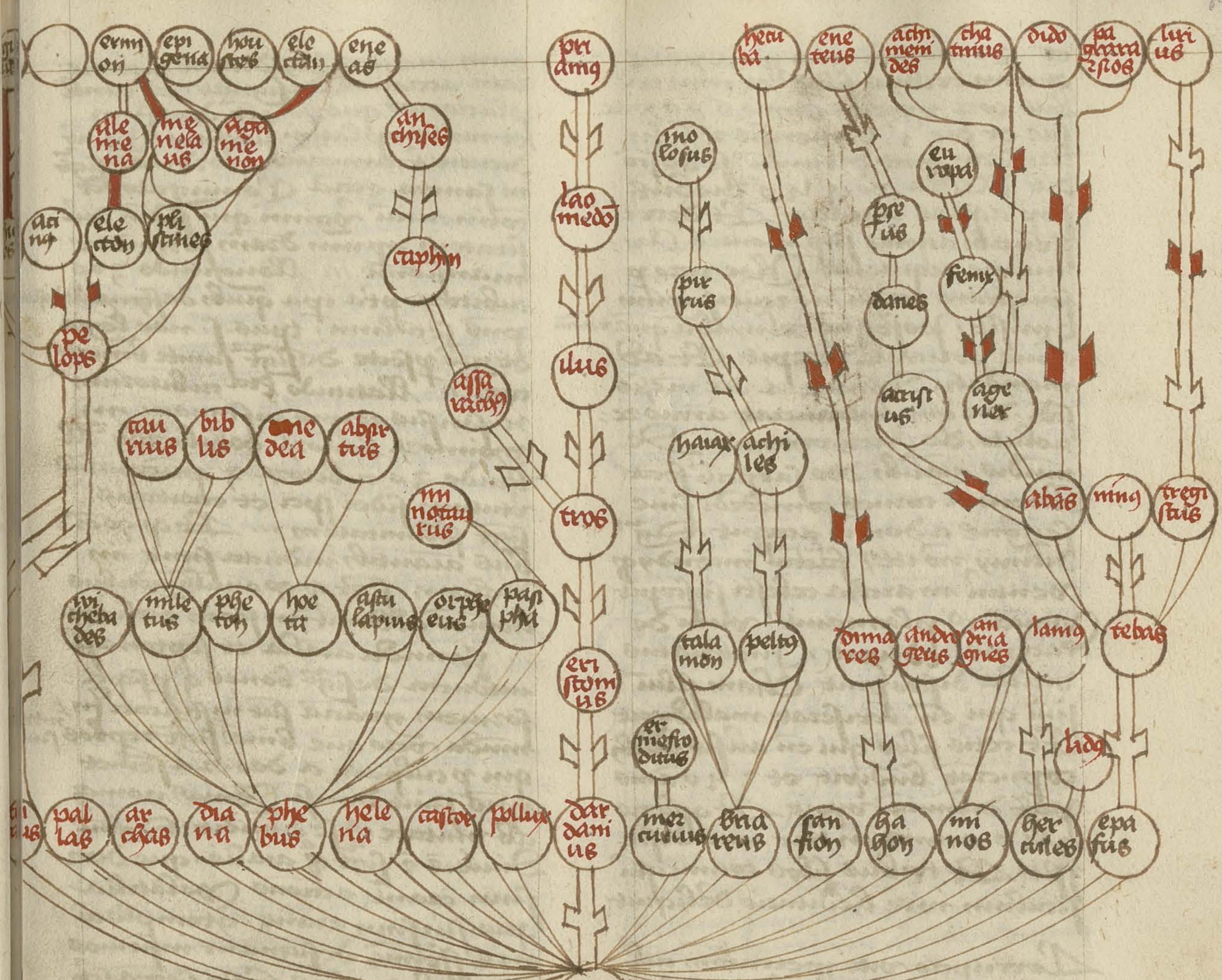
Ut autem magis evidens sit quod dicimus

~~qui dicimus~~. Notandum est quod diverse
~~Ut autem magis evidens~~ sunt con-
sonancie in musica, scilicet tonus, se-
mitonium, ditonus, semiditonus, dia-
tesseron, diapente, diapason.
Tonus sic diffinitur. Tonus est legi-
tima magnitudo distans a sono
in sonum. Vel sic. Tonus est
pars nona post novenarie divisionis
in monocorde ut est G. F. a vel
a. b. Semitonium est residuum in-
equalium partium, et enim medietas sup-
perioris toni, et minor medietate inferio-
ris toni ut est a. b. c. ut ab. et c.
Ditonus est quod continet duo toni
ut est ab. b. Semiditonus est quod
continet tonum cum semitono ut ab. a.
[illegible] Diapente est consonancia co-
[illegible] ut a. f. d.
Diapason est consonancia omnes alias
consonancias in se continens ut a
[illegible] Sunt et alie consonancie
irregulares sicut est exacordum
et eptacordum. Diapente siquidem
cum tono facit exacordum ut a
[illegible] Diapente vero cum ditono
facit eptacordum qui et occultata
fide, et evidentissime proponere de-
berat. Quartonum in sexquitercia propor-
tione annotatur. Diatesseron in
sexqualtera et sic de aliis. [illegible]
[illegible] in primo quidem capi-
te ad [illegible] per ab ipso vo-
[illegible] ad punctum quod in fine monocor-
di ponitur per 9 sit divisio et in parte
nona post facit sine [illegible] a litera
scribitur et hic primus tonus. Unde
Remigius in libro Dialogi. Addonis
Tonos omnes si ad extremum perducimus
duplicis novenaria in omnibus divisi-
one invenies mirabilis. Postea so-
one [illegible] Una [illegible] maior numerus scilicet nove-
narius totum minorem continet scilicet octo et
octavam partem eius iure in sexqui-
octava proportione tonus annotatur.
Sunt in eodem monocorde in primo
quarto passu diatesseron. Invenimus
quod duo ad sexquiterciam proportionem sunt
[illegible] subiungit diapente in sexqualtera
proportione et in diapente quarum 3 in
monocorde passus terminas. Et in 10
3o passu diapente invenies tres at
ad duo. In sexqualtera proportione sunt.
Unde usus [illegible] eodem [illegible] proposito si

[I]us ostendam metro iustum mono-
cordum tunc signabo tonum Passu
si sexto nomini Sic diapente tribus
Diatesson ipsa quaternis duplis et
quadruplis, Diapason bis, diapa
son p[er]fecta Dicit autor quod pre
supplicia scribebat in veste musice
ad Evidenciam Huius rei 1º videndum
est quid sit proporcio ~~ad evidenciam~~
et quid sit divisio proporcionum sive to
norum Est enim proporcio inequalitas
rei ad rem secundum quam maior vel mi(nor)
^ inter / ipsa habet equalia at nulla est proporcio
Boecius autem testatur quod omnia inequa
lia permixtas proporciones aliquam
affinitatem sortiantur, Ex hoc patet
quod proporcio et importat similitudinem
et variam sive inequalitatem, divisio
autem proporcionum nichil aliud est quod si
alius non habeat se in aliqua proporcione
ad alium inveniemus numeros qui se ha
beat proporcionaliter ad invicem, Verbi gratia No
venarius in tali proporcione se habet
ad quaternarium, quod bis continet totid
em, et preterea unitatem Senarius
vero proporcionaliter se habet ad utrumque, quia
in qua proporcione se habet senarius ad qua-
ternarium in eadem proporcione se habet nove-
narius ad senarium, scilicet in sesqualtera Et
sic patet quod sesqualtera proporcio bene
potest dividi equaliter Sesquioctava ne-
quaquam, Verbi gratia Novem ad octo in
sesquioctava proporcione sunt Inter 9 vero
et 8 nullus numerus invenitur per quem to
nus dividi possit Patet igitur ut
nos transeamus ad alios numeros vero
tonus saltem inequaliter dividatur
Transferamus igitur nos ad 16 et
ad 18 qui sunt in sesquioctava
proporcione inter quos tantum 17 est
medius septenarius aut non habet
se proporcionaliter ad illos Maior autem
est proporcio 17 denarii ad 16 quam
8 denarii ad 18 Si eidem numero re
sciant decemseptem partes, et de eadem
fiat 18 decimaseptima pars est maior
quam decimaoctava /// Vocatur itaque
Et illa maior proporcio dicitur apotome
scilicet proporcione qua est septemdenarii ad
16, et dicitur ab apotomata intencionis
et tonus quod est divisio quasi maior
divisio sive proporcio Minor vero
divisio sive que est octodenarii ad 17
proporcio scilicet dicitur limma secundum platonem secundum Ma
crobium diesis Illa vero proporcio sive

separacio quasi lima / separat, abcepotomie dr
tonia tonatis

henoch

Mathusalem

lamech

Nohe

saturnus

Celius

demorgon

Matusalem filius fuit Henoch hic anno 181 etatis sue genuit lamech. post cuius ortu 809 annis genuit filios et filias. et facti sunt omnes dies vite ipsius 968 anni et mortuus est. Verum aut dicunt quod post diluuium vixit 14 annis. Alii dicunt quod 6 anno ante diluuium mortuus est. Ieronimus vero dicit quod eodem anno quo diluuium est factum obiit.

Lamech filius fuit Matussalem hic anno 182 etatis sue genuit Noe dicens iste consolabitur nos ab operibus manuum nostrarum in terra cui maledixit deus. Et vixit lamech post ortum Noe 590 et genuit filios et filias. Et facti sunt omnes dies vite eius 112 anni et mortuus est.

Noe filius fuit lamech hic vir iustus et perfectus fuit in generationibus suis. Verum cum 500 esset annorum genuit Sem Cham et Japheth. Hic precepto domini de lignis leuigatis in spacio centum annorum Archam construxit et de omnibus animantibus mundis 7 paria et de inmundis vero tamen par masculi et femine intromisit ibidem. Et de omni genere cibi qui mandi potest interius congregauit. Et pluente domino 40 diebus

et 40 noctibus cum ipsa uxore
et cum tribus filiis et cum tri-
bus eorum uxoribus Anno 600 vite
sue et die 11 mensis 2i In
archam propter diluuium se abscon-
dit. Archa vero 150 diebus
sup aquas natauit Et decre-
scentibus aquis sup montes Ar-
menie requieuit Noe vero per
fenestram coruum non reuersurum
emisit. Post que columba quam ramum
oliue portantem recepit Et ad
mandatum domini 21 die mensis
2i die qua intrauerat anno re-
uoluto de archa exiuit De
mundis animalibus deo sacrificium fecit
licentiam carnes comedendi sine
sanguine a domino accepit Sig[num]
diluuii non iterum futurum [illegible]
ventum in archa celesti suscepit
Vineam 9 plantauit vinum de
racemis expressit Inebriatus
virilia discooperuit Cham filium
suum qui eum deriserat maledixit
Et ceteris filiis qui eum aversis vultibus
cooperuerant benedixit et 350 annis
post diluuium vixit Et completis
950 annis in hac vita defe-
cit Et tribus filiis totum istud
seculum iure hereditario dereliquit

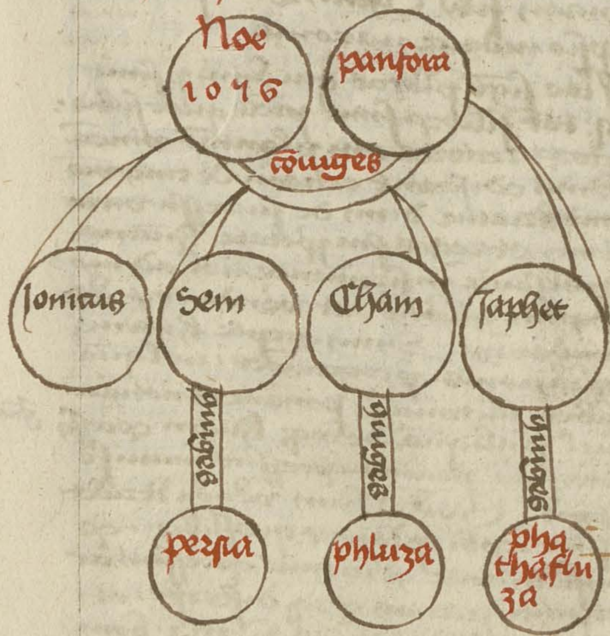
Corruptio vite peccatorum cul-
pe designat Inundacio diluuii
peccatorum instabilitate fluctua-
tem et persecutionum significat pre-
sentis temporis et seculi Noe significat
Christum sine quolibet boni pla-
cinum qui in quantum ut facit arch-
am i. edificat ecclesiam ut ipse sal-
uetur in ea et filii eius i. fili-
i cum eius Singule vero sunt
singule aue que bene [illegible] diuinam
predicationem corrigere et erudire
collectorum et peccatorum ab eis reseruant
et sibi [illegible] diuinam per gratiam
in vnitate fidei quod per diuersos
filios Christo diuisis gentibus et linguis
coniuncta Ut latitudine archa
lata legitur caritate significatur Et bitu-
mine leuitur sancta ecclesia intus du-
ritudinis [illegible] in affectum cor-
dium et foris diuini demonstratur
in exhibitione operis /// Mansiun-
cule in archa et tristega diuersos
significat ordines et diuersa [illegible]

cium merita Vel dicatur bicame-
rata actiones designat et contem-
placiones quorum acti deorsum
et contemplatiuum sursum Vel tri-
dicitur tricamerata 3 ordines significat
in sancta ecclesia Coniugatorum
continencium virginum qui secundum diuer-
sitatem operum diuersam sortiuntur
mansiones /// Longitudo 300
cubitorum per tria tempora quibus [illegible] discurrit
praesens seculum temporibus scilicet nature legis
et gratie perfecte designat sancte trinitatis
[illegible] /// Latitudo L cubitorum
v sensus corporis insinuat in
premiorum bonorum cohibitione Al-
titudo 30 cubitorum 3 principalium
virtutum fidei spei et caritatis
significat sublimitatem /// Et quod ex om-
nibus animantibus inducta sunt in
archam significat quod ex omnibus gentibus
homines adduntur in sanctam ecclesiam
/// Immunda animalia et septena sunt
inducta designat bonos quia per septi-
formem gratiam sunt iustificati intraverunt
Immunda vero que binaria significat reprobos sunt
qui per culpam a deo et a semet
ipsis sunt diuisi Binarius namque
ab vnitate se diuidit Quoniam
diuisus est significat quod animalia que deor-
sum erant actiones Volatilia
que sursum erant contemplatiuos
nec femine designant infirmos
masculi reprobos Esca sacra scrip-
tura significat que cibus spiritualis est
animarum /// Hostium deorsum significat
bona actiones per quam humilitatem
sancte ecclesie ingredimur fenestre
sursum contemplationis per quam
celestia speculamur Omnes
quos aqua operuit sancti sunt
velati quos tamquam peccatores
operuit Cubitus in quo summa
tota est archa Christus est qui est caput
ecclesie Archa deorsum lata est
quia multi multi sunt vocati
sursum stricta quia pauci sunt electi
Deorsum lata quia multi sunt
subiecti Sursum stricta quia
pauci sunt [illegible] Numerus 40 prelati
dierum quibus inundauerunt aque
constat ex quater 10 vita presens
in qua fluctibus temptacionum et per-
secutione necesse sunt quatuor per de-
calogum quod quatuor euangelia [illegible] com-
plere debemus /// Montes armenie

sublimitatem designant vite et
ne Archa requieuit in montibus
armenie, et sancta eccia requiescet
in sublimitate vite eterne Corvu
pctō sbe et perpetratio culpe Ar
cha eccia Noe plati familia
eius sbiecti Inundatio diluvij
temptatōes et psecutōes seculi
Singule porte singule arche le
nigacio vgarz. Insia° ciarz. Lem
gacio interior. Caritas in affectu
cordiu Exterior limitatio in cohi
bitōe opum, Mansimcule et tri
stegee dē si ordīes et dnisa inita
Iuitanea° bona actio et ctempla
cio Erucamatas quiqui ctinēa
virginitas. longitudo arche p
fecta cognacio, p tria tpa sancte
trinitatis. Altitudo effectus in
proximo bom opis Altitudo co
collencia trium principalium virtutu
fidei spei et caritatis Animalia ar
tum. volucres contemplatiui
Esca spualia Lo dies prius vita
Montes armenie sublimitas vite
eterne Recessus diluvij aquarum
ablucio temptacionum et psecucio
num.

Archa e aia in hac archa debem
saluari intrantes sicut scriptum est
pvaricatores redite ad cor Istius
longitudo fides e qui credit omia
vera esse que deus fecit ab inicio
seculi, vel facturus e usq ad fine
seculi, p se p angelos, et p alios
homines Altitudo spes que erigit
ad speranda bona, que in celis
consequentur latitudo que descendi
ad septanalem plaga p dilcom
inimicorum, et ad plagam austra
lem p dilectionem amicorum In
hac archa e Noe intellectus ro
nales, et eius sensus spualis bo
nas voluntas affectans Alia
opa que cum trecam agunt Vo
lucres cogitacōes. Et rondacio
aquarum impetus temptacionum
Montes armenie altitudo ctepla
tionis dine.
Corvus qui de archa e emissus
no reuersus sigt falsos xanos
qui aliqua causa, necessitatis, ad
cotidiana mittuntur, foris remanet
qz visibilibus inherent, et nequaqz
ad meliorem quiete redeuntur,

dum foris in fluctuacōe tpalium
delectantur, Columba vero que
reuersa e bonos designat qui p
necessitate pmotos, ad cotidiana
redeunt, dum foris quietem
no inueniunt, et afferunt ramum o
liue qua pacem aprehendunt tris
i. actius celestis, Duos ht colores
primus e viridis et scdus rubeus
Viridis significat iudicium qd deus
fecit in p'dio p aquas diluvij Ru
beus sigt iudiciu quod deus facturus
est p ignem in fine mundi Aqua
namqz virescit, et ignis rubescat
Plantauit Noe vineas inebriatus
est et nudatus, quod cum vidisset de
risit Cham. ſ Sem et Japheth
operuit prem, Vn et Chamone
ruit maledictom prīs sui Sem
et Iafet meruerunt sibi bndicacōem
Noe qui ab adam fuit 10ᵘˢ in ge
neracōe sigt xpm, qui decalo
gum legis impleuit, Rex legit
no venit solue legem, sed adim
ple Noeqz interptatur requies
et xpus e requies nra in pnti
p gracia, et in futuro p gliam
Vinea ipius fuit gens ysraelitica
sicut scriptu est, vinea dni
sabaoth, Domus isrl e qui du
debuit facere vuas fecit lambru
scas et querssam amaritudinem
Incipit Scda Etas

barrabam dimisit plantatorem
et creatorem sui xpm, vino pa
ssionis sue inebriauit, qui sompno
mortis obdormiuit, et virilitas
eius mortalis, qua de nobis et pro
nobis assumpserat, manifeste con
paruit, quia infelix Cham i. in
credulus iudeorum populus derisit dicens
Alios saluos fecit semetipsum saluum
facere non potest. Si filius dei est de
scendat nunc de cruce et credimus
ei. Sem i. apostoli et ceteri discipuli
et quicumque ex iudeis in ipsum crediderunt.
Et Japhet i. populus gentilis, ad
fidem conuersus pallio verecunda patris
operuit, quia passio xpi non deformis
sed tanquam virtutis effectum, et humane
redemptionis fuisse sacramentum credidit.
Vnde et Chanaan filius Cham ma
ledicitur quia iudeorum progenies ma
ledictione premitur et iudeorum dampnatur
et Sem et Japhet, et ple
bs vtraque parte gentium conuersus perpetua
benedictione ditatur. Et Chanaan
filius Cham, fit seruus seruorum, quia
infelices successores iudeorum facti sunt
seruorum quia xpiani serui sunt xpi
cui seruire regnare est. Noe dicitur xpus
Vinea gens iudaica. Inebriatio pa
ssio mortis obdormitio. Denudatio
vere humilitatis demonstratio. Deri
sio Cham, derogatio iudeorum. Sem
et Japhet duo credentes populi. Ve
stimentum sacramentum, maledictio Cha
naan filii Cham dampnatio de
pressio iudaice nationis
Noe significat prelatos qui dum presunt
quot filiorum sunt patres quot subie
ctorum rectores qui plantant vinea
dum edificant etiam de cuius vino
inebriatur dum de successu virtu
tum et rerum sui prosperitate humana
pulsante infirmitate, vel ad mo
dicum exhilarantur et verecunda eorum de
nudantur. Dum propter humane
gloriationis per cogitationes, vel quali
bet iactantia per inanem noticiam
vel per aliqua denique humani excessus
anticipanciam ~~[illegible] prauis excessus~~ manife
stantur. Quod Cham verecunda deridet
quia reprobi prelatorum quoslibet excessus
infirmitate conditionis expressus ar
tissime prauis eorum distorque, et
decipe non desistunt. Sem i. boni
contemplatiui, in quorum tabernaculo
naturalis deus habitat [illegible]
Et Japhet i. boni actiui quos

sermonibus

deus dilatat per bona actione infirma
prelatorum dissimulare et excusare satagunt,
quia pallio verecunda operiunt.
Et filius Cham maledicitur, dum
prauorum subiectorum actus secundum demo
num qui sunt semen diaboli mancipatur.
Sem vero et Japheth benedictio tri
buitur quia boni benedictione perhenni remune
rantur. Noe significat prelati, filii eius sub
iecti. Cham reprobi. Sem et Japhet
electi contemplatiui et electi actiui. Vinea
ecclesia. Inebriatio gloriatio. Denudatio
infirme cogitationis demonstratio.
Derisio derogatio. operis excusatio.

Pharphara vxor fuit Noe
patriarche que genuit Sem Cham
et Japhet, cum quibus ingressa in
archam tempore diluuii saluata est.
Sem Cham et Japhet filii fuerunt
Noe patriarche, qui cum patre archa
fabricauit in qua cum suis vxori
bus saluati sunt tempore diluuii, de
quibus infra dicetur latius post hy
storiam Noe

Persia et phluza et pathafluza vxo
res fuerunt filiorum Noe que in archa
saluate sunt tempore diluuii, ex quarum
generatione reparatum est totum genus
humanum

Sem primogenitus filius Noe
anno 100 vite sue genuit Arph
axat biennio post diluuium, et cum
genitum vixit 500 annis et genuit
filios et filias. Et facti sunt omnes
dies vite ipsius 602 anni et mor
tuus est. De isto egresse sunt ge
nerationes 21 et fuit hereditas eius
in oriente

a **Sia** tribus partibus occeano
circumcincta protenditur
versus orientis plagam
extenditur. Habet versus occasum a
dextera sua sub axe septentrionis in
cipiente contingit Europam, a sinistra
autem Affricam dimittit. Sub e
gipto vero et Syria mare nostrum quod
Mediterraneum ~~[illegible]~~ dicimus, ad media frontis
orientis habet in occeano hostia flu
minis Ganges, a sinistra promonto
rium caliardamana cui subiacet
ad eorum insula, taprobana ex quo
Indicus vocari incipit. A dextera
vero habet thimara montis vbi Cau
casus deficit promontorium samara
mi ad aquilonem subiacet hostia
fluminis octorone (?), quod occeanus
Siricus appellatur. In prima regione

ortus

Asie est paradisus deliciarum locus fi
delis omni amenitate conspicuus in
adibilis hominibus, quia igneo muro est
usque ad celum cinctus. In quo est lignum
vite, de cuius fructu qui comederit semper
in eodem statu immortalis permanebit.
Ibi fons oritur qui in quatuor flu
mina dividitur. Horum Phizon
qui et Ganges, primus fluvius est qui
in India de monte Orchaberes
nascitur et contra orientem fluens oce
ano excipitur. Gyon qui et Nilus 2us
fluvius est qui iuxta Athlantem sur
gens mox a terra absorbetur, per quam
occultum meatum currens litore ma
ris rubri, deinde funditur, et Ethi
opiam circuiens per Egyptum labitur
et in 7 flumina divisus mare ma
gnum iuxta Alexandriam ingreditur.
Tigris et Eufrates 3us et 4us flu
vii paradisi in Armenia de monte
Parcoatra funduntur et contra meridiem
vergentes mediterraneo mari infundun
tur. Post paradisum autem sunt
multa loca deserta, et invia ob
diversa serpentium genera inadibilia.
Deinde est India que habet ab oriente flumen
Indum quod rubro mari excipitur
a septentrione monte Chaucaso
reliquis partibus ut diximus Occeano
Indico terminatur. Occeano hec habet Ta
probana insula decem
civitatibus inclita que duas estates
et duas hiemes in uno anno
habet et omni tempore viret. In hac sunt
Crisa et Argira insule auro et
argento fecunde et semper floride.
Ibi sunt et montes aurei, qui prop
ter dracones et griphes adiri
non possunt. Ibi est mons Caspius a
quo Caspium mare vocatur. Inter
quem et mare Gog et Magog
gentes ferocissime ab Alexandro
magno incluse dicuntur, que humanis
carnibus et beluis et crudis ve
scuntur. In India sunt gentes plu
rime absque insula Taprobana et
reliquis insulis pluribus. Sunt
ibi populi Garmari et Orestes qui
corpora tangunt ethera. In monta
nis Indie sunt Pigmei duorum cubi
torum homines quibus bellum est contra
Griffones, qui tercio anno pariunt et
8 senescunt, apud quos crescit
piper coloris albi. Sed cum ipsi ser
pentes qui ibi habundant flamma

2

fugant nigrum colorem trahit ex
incendio. Item sunt ibi macrobii
homines 12 cubitorum longitudine
qui bellant contra Griffes, qui habent
corpora leonis, et alas et ungulas
preferunt aquile. Item India habet
Agrotas et Brachmanos homines qui
se ultro in ignem mittunt amore alterius
vite. Sunt ibi et alii homines qui
parentes suos iam senio confectos mactant
et carnes ad epulandum parant.
Et impius iudicatur qui hoc facere
recusat. Sunt ibi alii homines qui pi
sces crudos comedunt et mare salsum bi
bunt. Sunt ibi et quedam monstra
que scribuntur hominibus, quedam que a scri
bunt bestiis. Sunt ibi quidam qui conversas
habent plantas et octonos in pedibus
digitos. Et alii qui habent canina
capita et ungues aduncos quibus
est vestis pecudum et vox latratus
canum. Ibi sunt quedam matres
que semel pariunt et canos partus edunt
qui in senectute nigrescunt, et longa
nostre etatis tempora excedunt. Sunt et
alie que quinquies pariunt sed partus
12 annos non excedunt. Ibi sunt
et monoculi et armaspi et cy
clopes et cinopede qui uno tantum fulti
pede auram cursu vincunt. Et in
terram positi umbram sibi plan
tam pedum erecta faciunt. Sunt
et alii absque capite quibus oculi sunt
in humeris, pro naso et ore duo
in pectore sectas sunt foramina, sed setas
habent ut bestie. Sunt et alii iuxta
fontem Gangis fluvii qui solo
odore cuiusdam pomi vivunt. Qui et
si longius eunt, pomum secum deferunt
quia si pravum odorem senserint statim
moriuntur. Sunt ibi serpentes tam
vasti qui prosternunt cervos devorant
et ipsum occeanum transnatant. Ibi est
bestia Centrota cuius corpus asini
bina cornua cervi pectus et crura
leonis vastus hiatus aures equi
in loco dentium os solidum, vox pene
hominis. Est ibi et alia bestia que
habet equi mamillas et caudam apri
et elephantis cubitalia cornua quorum
unum post tergum reflectit, cum alio
pugnat, aliud tenet obtusum
aliud ad pugnandum certa vibrat
nigro colore horrenda. In aqua
et in terra equaliter valet. Ibi sunt
thauri fulvi setis versis grande
caput habentes rictu oris ab aure

ganges

ad ancem pz^t. Prefati enim tormina
ocius ad pugna prodeunt vel
deponunt. Dimictelium missi
le duro tergo repellunt, q si fuerit
capti nulla pot arte domari. Ibi
est Manthicora belua facie habens
hominis triplicem in dentibus ordinem
corpus leonis cauda scorpionis
oculorum suorum glauca sanguinei co
loris, vocem ut sibilum serpentium
humanas carnes in visum habens singu
larissima vorum velocitate cursu quam
aues volatu. Ibi sunt boues tricor
nes pedes equos habentes. Ibi quoque
est Rynoceros cuius corpus equi caput
cervi pedes elephantis, cauda por
ci, in medio frontis vnum cornu ha
bens 4 pedum longitudine splendens
et mire acutum. Hec bestia nimis
ferocissima, duros habet ungues, omne
quod illi obstat cornu trucidat uberat
Capta enim pot sed non pot domari.
In Gange flumine sunt Anguille 300
pedum longitudine. Ibi sunt quidam
vermes, qui ad instar cancri habent
bina brachia 6 cubitorum longitu
dine quibus Elephantes capiunt
et in vndis immergunt. Indicum ma
re gignit testitudines de quorum testis
capacia hospitia homines sibi faciunt. In
India quoque magnus lapis gignitur
qui capit ferrum sibi. Ibi etiam
lapis adamas reperitur qui non pot nisi
hircino sanguine frangi. Ab Indo
flumine quod est ab oriente, vsque ad
flumine tigris, quod est ab occasu, est
regio Aracusa parthia Ancira par-
tia media situ terrarum montuoso et
aspero. Hec a septentrione habet mon-
tem Caucasum, A meridie mare
rubrum, et regnum persarum. In media
aut sui sunt flumina precipue hidaspis
et Arbin. In hiis sunt gentes 32
generaliter terra parcia dicitur
quam scriptura vniuersa fere media
vocat. Dicitur aut parcia a pthis
venientibus a scitia. Est in ea re
gio Aracusa ab opido aracusa dicta.
Est in ea Assiria ab Assur filio Sem
nominata in qua primum magica ars
est inuenta. In hac est persia a perseo
rege dicta, qui ciuitatem persepolim
ibi edificauit de qua regio nomen
accepit qui in medio duorum fluminum
est constructa. Persiaque emittit primum

qui manu pingentis vixit, et fine
velatis appendi non pot. Cuius candor
cum luna crescat et decrescat ac de-
ficit. A flumine tigris vsque ad flumine
Eufrates est Mezopotamia a duo-
bus fluminibus greca dicta Incipiens a
septentrione, inter montem Taurum
et Caucasum. Cui ad meridiem succe-
dit babilonia, deinde Caldea
in qua primo inuenta est Astrologia Dein-
de Arabia Eudemon, que inter
sinum persicum et sinum Arabicum angustis
tractatu terre versus orientem exten
ditur. In hiis sunt gentes 28
In hac est ciuitas Niniue trium di
erum itinerum. In Arabia que Saba
dicitur a saba filio chus colle chus, et
est in ea mons sinai, qui et oreb in
quo lex moysi scripta est. Iuxta quam
est vrbs Madian in qua Jetro sacer
dos fuit. Multe sunt in hac terra
gentes Moabite Amonite, Idumei
Sarraseni Madianite, et alii plures

A flumine eufrate quod est ab oriente
vsque ad mare magnum quod est ab occasu
deinde a septentrione id est a Ciuitate
Dardise, que in confinio Capadocie
et Armenie sita est, non longe a loco
vbi Eufrates nascitur vsque ad
Egiptum et extremum sinum Arabicum
qui est a meridie longo angusto que
sulco saxis insulisque celeberrimo
a rubro mari id est ab oceano, vsque ad
occasum extenditur

Syria a quodam rege Siro dicta
generaliter dicitur huius maximas pro
vincias in Capite Sirie Capa
docia est, que habet ab oriente armeniam
Ab occasu Asiam Ab aquilone
Cemmerios campos et mare Ci
mmericum, a meridie cauri monte, cu
i subiacet Sicilia et Isauria, vsque ad
Sicilicum sinum qui spectat contra
insulam scilicet Cipru. Est pterea in
Siria ciuitas Anthiochia, Ab
Anthioco Rege dicta, olim Rebla
ta nominata. Est in Siria Coma
gena prouincia. Est et Fenicia a
Fenice aue nominata que solum in
terra hac inuenitur, siue a Fenice
rege filio Ademaris dicta. In hac
sunt Tyrus et Sydon ciuitates. In
hac est mons libanus ad cuius radices
oritur Jordanus fluuius. Est in
ea prouincia Palestina a ciuitate

Rinoceraus

Gange

palestin que Aschalona dicitur
In palastina e samaria q̄ iuīt
Sabbaten de Est in ea Iudea et
Iuda filio Iacob dca que antea Ca
nanea et Canaan filio Cham
dicebat in qua e ciuitas ierlm Est
ibi prouīcia Galilee in qua e ciuitas
Nazareth iuxta monte Tabor In
hac e regio Pentapolis a v ciuita
tibus dca In qua olim Sodoma
et gomorra que nunc dicit mare
mortuum vel flumen debli a quo
flumine Iordanis absorbit In hac
terra habitant Sarraceni a Sara dci
et Agareni ab Agar et Isma
elite ab ismael et Nabutei a Na
baoth filio ismaelis principati Gēt
gentes sunt 12 Hec siria dre reg
nes ab oriente incipiens recta
linea ad mediterraneum mare proten
ditur In quibus versus austrum Egi
ptus quertit in qua sunt gentes
xxiiij

Egiptus ab oriente a rubro maris
surgit et terminum sui versus occide
tem in libia finit Hec prius Eoia
dicta pogea ab egipto rege fre
Danai e Egiptus vocata Hec e
flumio Nilo vndique cincta in
modum delte Est formata continet
milibus villarum inclita Hanc nubes
no obseruant pluuie no rigant
s Nilus in vndans eam fecundat
In hac e ~~ciuitas~~ Thebaida ~~prīa~~ thebeida
a ciuitate tebe vocata qua Latinus
filius Agenoris edificauit et tebas
sede illam qua in Boetia construxerat
appellauit regionisque illi nomen
mutauit In hac thamaricis prin
cipabat ab hac tebei dicunt Huic
adiacet maxima solitudo in qua
olim conuersabat monachorum multitudo
Cambises Rex Egiptum frans
ciuitate condidit cui nomen Babilon
que nunc caput regni illius consistit
In qua victor Alexander ciuitate
edificauit quam ex suo nomine Allexa
andria appellauit In hys regio
nibus e mons Caspius et Caspio
mari ea attollitur Et Caspium
mare ab aquilone vrgens pene
vsque ad Europpam porrigit Hic
inhabitabant Amazones femine
ut viri pugnantes Hys cohabitant
massagete et Colchi et Sarmate

Ibi e Seres opidum a quo Serica Seres
regio et gens et vestis e dicta
Posthanc e Bactria ab Bactro Bactria
amne vocata Huic iungitur
hircania ab hircana silua noīa hircania
ta in qua sunt aves quarum penne
splendent in nocte Huic iungit
Scitia et alia quarum gentes sunt 13 Scicia
Ibi sunt hiperborei montes Hanc
sequit Albania a candore sic dca albania
eo quod albo crine ibi homines nascuntur
Cui quertit Armenia in qua est armenia
mons super quem requieuit Archa Noe archa noe
post diluuium Cuius vsque hodie ibi ad
huc ligna videntur Huic copulat
hibria Illi vero Capadocia a ciuitate capadocia
eiusdem nomis dicta In hac sunt femine Nō mīa le
que vento concipiunt sed fetus non amplius
triennio viuunt

Asia minor absque orientali parte q̄
ad Capadociam Siriam versus procedit
vndique circumcincta e mari a septem
trione ponto eoxino ab occasu propontide
atque elesponto ab austro mari magno vbi
est mons olimpus In hac est Ephe Ephesus
sus ciuitas ab amazonibus constructa
in qua requiescit Iohannes euangelista
Prima prouincia Asie minoris e Bitia Bitia
post birca et prisca birgia Et post Birca Prisca Birga
Migdonia et mox a bitino Rege Migdonia
Bitinia e appellata Bitinia que Bitinia
maior frigia e in qua ciuitas est
Smirna a teseo constructa Huic Smyrna
iungit Galacia a Gallis dicta galacia
quos bitinus rex in auxilium appellauit
Et post victoria eius terram dimisit Hanc
sequit ffrigia Habet et Dardania dardania
a Dardano filio Iouis dca e in ea
ciuitas eiusdem nomis ab eodem constructa
In hac est ciuitas troya a troo Troia
rege constructa et vocata Hec et
Ilium ab Ilio rege dca cuius menia Ilium
struxit priama Huic adiacet lacaonia Lacania
deinde et Caria vbi currit hermus fluuius Caria
aureis arenis et formosis Inde lidia lidia
est ab lido rege eorum sic appellata
In hac ciuitas Tyatira Deinde tiatria
Ysauria ab aura que vndique pflat Ysauria
dicta Post hanc e Cilicia a Cilicia
Ciuitate eiusdem nomis dicta qua Cilix
filius Agenoris construxit Ab illa
regio nomen accepit In hac e ciuitas
a perseo constructa et pauli apli habita
tione gloriosa Deinde e lissia et Lissida
psida et pamphilia Deinde po Psida Pamphilia
tium regio multarum gentium a quo pon
ticum mare appellatur in quo Iudi

et p9ea Clemens ppa exilio relegati
sunt
Ham 2us filius Noe patrem
femoralibus denudatum
et ebrium irrisit. vn a prema
dictus fuit, et 3 egenoribus post dilu
uium genitis. Affricam vsus meridie
p sorte hereditatis obtinuit

Affrica principium habet a
finibus Egipti vrbisque A
lexandrie vbi paretonium
patomid Ciuitas e sita sup hoc mare mag
num, que omes terras plagasque me
dias includit inde p loca qui accole
Cathabathmo vocant no longe
a Castris Alexandri magni z p
lacum calamum calamum Deinde
iuxta superorum fines amasitarum missa
inde sursum p Ethiopica deserta
meridianum contingit occeanum
Termini aut affrice ab occidente
id sunt, et q Europe i fauces ga
ditanas ferti, Vltimus aut finis eius
est mons Athlas et insule quas for
tunatas vocant
Affrica g° ab affer vno ex posteris
abrahe dicta e, qua in tria pte orbis
maiores nri accipienda desscripserunt
no spaciorum mensas sed diuisionum roces
sequiti sunt, Et quidem hoc mare ma
gnum q ab occasu et occeano fundit
in meridie, magis vrgens angustiore
int se et occeanum coartat limitem
Affrice fecit, Vnde et aliqui eius
longitudine, ptem tn multo an
gustiorem intelligentes inuenimde
arbitrati, tcram vocare ptem, sed
potius est Europa Affricam depu
tantes, hoc secundum portionem appellare
maluerunt /// Preterea cum multo ma
gis tre in Affrica ardorem solis
q in Europpa, rigore frigoris
in cultum, atque incognitum sit quippe a
nimancia ul germinantia pasticus
et tollerabilius ad summum frigoris, q
ad summum caloris accedant, ea scilicet
causa e Affrica p omnia situ et
ppls minorem videri, qr hac sui natu
spat spaciis et celi inclementia plus deserti Eius
Descriptio p prouincias et gentes hec
est
libia Libia Cirenaica et regio eiusdem no
mine dicta Post egiptum pte affrice
prima e /// Hec incipit a Ciuitate
patonio Paretonio et montibus A Cathaba
thmoth Inde 2°, mari vsque ad aras
philenorum extendit, Post se habet
vsque ad occeanum meridianum gentes li
biae ethiopum z garamantum // Hic
est ab oriente egiptus, a septentrione ma
re libicum, Ab occasu Sirtes ma
iores et trogodite, Contra quos
insula Calipso e Ayon Ciuitas
magna iuxta montes Cathabathmo
Hic est et Sirenitica regio a Sirene ciui
tate vocata, Hic e pentapolis re
gio a 5 ciuitatibus dicta, s. barenis
Arsinoe theptotholamaidis appollonia
et Cirenes, a ppus conditoribus sic dicte
Inde e Tripolitana prouincia a tribus
Ciuitatibus, scilicet ocean abarche z leptis
magna /// hic e prouincia subuetana
uel regio Arzugum, de quibus Arzu
ges p latum, Affrice limite generaliter
vocentur /// Hec ht ab oriente ara
s philenorum inter Sirtes maiores, et
trogoditas, A septentrione siliacum mare
uel potius adriaticum et sirtes maio
res et sirtes minores, ab occasu bizan
tium vsque ad lacum saliuacum a meridie
Barbaros getulos, Nabares et gara
mantes, vsque ad occeanum Ethiopicum
ptingentes bizancium z Eugis et in
mediam, Bizantium aut a duabus ciui
tatibus dicitur i. Andrometa et Ardiene
ta vrbes, zeugis aut in qua e mag
Carthago q Birsa dicitur a Didone
constructa, et Carthago a Carta
opido nominata, quas p9ea a Romanis
deletha et denuo reedificata, tunc
magna Carthago e appellata Eius
latitudo muri fluit 18 cubitorum
P9 hanc e Gethalia Ibi e Numidia
Ibi e Cippus Regio et Ruphicada
Ciuitates, In hac e ciuitas Ypon
Numida ht ab oriente Sirtes mino
res et lacum salinarum, A septentrione
mare magnum quod spectat Siciliam
et sardiniam insulas, Ab occasu
Mauritiniam Sitifensem, A meridie
montes Vhsac, Et p9 eos Ethiop
um gentes vsque ad occeanum Ethiopi
cum et Sitifenses, et Cezarienses
Inde Mauritania a nigredine dicta
Hec ht ab oriente Numidiam, a
septentrione mare magnum, et occasu
flumen malua A meridie montem
Astrixim, qui diuidit int vina tram
et arenas iacentes vsque ad occeanum
In quibus oberrant gigantes Ethi
opes, Tingitana prouincia, a
Tingi ciuitate nuncupata, Hec e
Affrice vltima p9 est, que ht ab ori
ente flumen malua, a Septentrione
mare magnum, vsque ad fretum gaditanum
num quod e int Abenne z Calpis duo

promuntoria sibi contraria coartatur
Ab oriente Athlantem, et occeanum
Athlanticum sub Affrico Hesperium monte
A meridie Hene Alolim, quas nunc
Granades vocant, usque ad Hesperium
occeanum contingentes
Ethiopia est versus meridie et Mauri-
tane provincie, que ab ethe Ethiopia
dicitur, apud quam est fons tam frigidus
diebus, ut non bibatur, et tam fervidus
noctibus, ut non tangatur, Trumbi versus
orientem cohabitant arodie, que telo
cursu feras capiunt /// Ultra Ethiopia
sunt multa loca deserta ob solis ardo-
rem, et diversa serpentium genera incognita
/// Deinde est maximus occeanus qui
solis ardore dicitur arde ut coquatur
in extremis finibus Affrice /// Versus
occidentem est urbs Gades a fenicis
constructa eo quia gaditanum mare
dicitur /// In ipso vero occeano est mons
Athlas altissimus, unde Athlanticum
mare in quo monte Athlas rex Astro-
nomiam scripsit Ubi etiam columpne Her-
culis esse dicuntur
Cyprus insula est ab oriente mare
Siculo quod vocatur mustum, et ab
occidente mari pamphilico, et a sep-
tentrione aulone cilicio, A meridie Sirie
et fenicis pelago cingitur, cuius spaci-
um, in longo tenet milia passuum
1 7 5 In lato milia passuum
1 2 5
Cypros insula a Civitate Cipro
que ibi etiam nomen accepit Papa et pha
fon veneri consecrata in Carpatio ma-
ris vicina lustro famosa quod dividitis
et maxime eris Ubi enim prima me-
talli inventio et utilitas fuit
Cyclades insule quarum est ab oriente
Rodus a Septentrione tenedos, a meridie
Carpados, ab occasu Cithria Ab ori-
ente simpliciter sunt litoribus Asie Ab occidente
mari Icario, A septentrione mari egeo
A meridie mari carpatio, Sunt
autem omnes Cyclades in numero 5 4
hec tenent a septentrione in meridie
milia passuum 5 0 Ab oriente in occasu
milia 2 00
Sicilia insula duo habet promuntoria
unum quod dicitur pelorus et aspicit
ad aquilonem Cumesana civitas pro-
xima est secundum quod dicitur pachinum
sub quo civitas Seracusana respicit
ad eurenotum, Tercium quod appella-
tur lilibeum, ubi et civitas eiusdem
nominis est sita, et dirigitur in occasum, Et
sunt a peloro in pachinum milia
1 5 9 A pachino et lilibeum milia
1 8 1 Hec ab oriente cingitur
mari adriatico, A meridie et affrico
quod est contra subuetanos et sirtes mi-
nores, ab occidente et a Septentrione
habet mare cicum Ab circio usque ad
subsolanum fretum, ad viatam Itali-
cum quod dividit tauromita-
nos et brucios Italie
Sardinia et Corsica insule pro
freto hoc est milium 2 0 dividuntur
Hec quibus Sardinia habet a meridie
contra numidia Caralitanos, contra
Corsicam insulam, hoc est contra septen-
trione versus habet ubienses Terminu-
m longo tenet spacium videlicet passuum
2 3 0 et in latum 1 1 8 0
Hec sunt ab oriente et ab orcatione
nenum mare quod spectat ad portum
urbis Rome Ab occasu mare sa-
danum Ab affrico insulas balea-
res portas a meridie mare numidi-
cum A septentrione Corsica
Corsica Insula promuntorys est an-
gulosa, hec habet ab oriente tyrrenum
mare et portum urbis Romane
A meridie Sardinia, ab occasu in-
sulas baleares, A Circio et a sep-
tentrione ligusticum sinum Tenet aut
in longo milia passuum 1 6 0
et in alto milia 2 6
Due sunt maior minor quibus bale-
ares insule insunt bina oppida,
Maior Brothona hispanie Civitatem
Minor Brachiona urbem, versus
septentrionem contra se habet Maiori subla-
cet insula Ebusus, Deinde Sar-
dinia ab oriente, et ab aquilone mare
gallicum, A meridie et Affrica pela-
gus mauritanicum, ab occasu hi-
bericum pelagus spectat Po- — Fortunate insule
site sunt in occeano contra mauri~~fortu~~
~~nate insule~~ tamen eiusdem magne
et inter se rubrico mari districte
hec vocabulo suo significat omnia
bona quasi felices et beate fructuum
ubertate Sua enim habet natura ut preciosa
sarum poma silvarum parturiunt for-
tuitis vitibus virga colluum necessi-
tuitis vinibus virga collum, ne se-
-runt ad herbarum vice messes, et
olus vulgo est, Unde gentilium error
poetarum has propter soli fecunditate
paradisum esse dixerunt
~~Ubi promuntorium~~ Gorgades insule
occeani conversae ~~circuit~~ sparbus, quas — obversus promuntorio
inhabitavere Gorgones fine alites pro- — 48
ninitate terrissimo. et asperiore et-
Chys insule cognoiate, Distant
autem a continenti itra dierum navigatione
Hesperidum insule vocate a civitate Hesperie

que sunt in fines Mauritanie Sunt
enim ultra Gorgades site sub Athlanticum
litus in intimos maris
sinus In qua partes fingit fabule
Dracone pervigilem aurea mala
servante cernitur enim in mari situarum
a deo lateribus sinuosis tortuosum
ut videtur ... prolapsos ...
imitet ... adiacens pro
vincie Athe in qua Cephos
insula sit in qua Ypocrates medicus
natus est qui ut Varro testatur
arte ... prima in ornamentum
feminarum claruit

adiacens provincie athe in qua

Iaphet tercius Noe filius pa
trem ebrium et nudatum
averso vultu cum fratre suo
Sem palmo cooperuit. Cum
a patre benedictionem meruerunt. Iste
primus tamen unum hinc aliam cepit
et primus studium huius puritatem
deo dedit. Et in generationibus pro
creatis, Europam versus occiden
tem, et septentrione sorte heredi
tarie obtinuit.

Europa Incipit sub pla
ga septentrionis a flumine
Thanay Caripheos montes
Sarmaticos, a versi occeano
Thanay fluuius insreditur qui p
terriens aram et terminos Alexandri
magni in rabastorum finibus situs
meotidas auget paludes, quorum
immensa ... iuxta Theodosia
urbem ... ponte laterum
diluit. Inde iuxta Constantino
polim longe mittunt angustie
donec eas mare magnum accipiat.

Europa ab Europo filia Ageno
ris est appellata, cuius in Hyspa
nia occidentalis terminus est maxime
ubi Gadis et Herculis columpne
videntur et turrem maris fau
tibus occeani estus prouenit.
Europe regiones et gentes sunt
a montibus Ripheis ac flumine Thanai
meotidisque paludibus, que sunt ab
ad oriente per litus septentrionale occe
ani usque ad Gallicum bellicum ...
Francia e flumine Reno, quod est ab
occasu Deinde usque ad Danubium
que et Hyster vocatur quod est a meridie
et ad oriente ponto directus ...
In hac sunt prouincie Alamania ab
oriente, et in medio est Dacia et
statim Gotia / Deinde Germania

superior que a Germando plus de
hic a Danubio usque ad Alpes et
versus occasum Reno, et usque ad
Lonem Albia flumine terminatur
In hac est regio Suevia a monte
Suevia dicta, quorum omnium sunt getes
... Hec et Alamania ab Alamano
lacu appellata, hic et Reno dicta In
hac et Danubius et Lasat nascitur
et 60 populis fluminibus augetur et
... ut Nilus diuisus ponticum
mare ingreditur. Est in ea Noricus
in Bavaria in qua est civitas Ra
tispona et Ceciam Francia con
iungit Turingia, quam sequitur
Saxonia. Albania est Germania
inferior, que adversus a Glone occeano
... In hac est Danica et Norwegia
Inde est Moesia a Moesio provincia
dicta fluente Hystro ... Danubio
... Moesia habet ab oriente Evrotra
tiam, a meridie Macedoniam, ab
Affrico Dalmatiam, ab occasu Hystri
am, Affrico Pannoniam, a septem
trione Danubium, hic habet Ebrum
flumen, et urbem Constantinopo
lim. Deinde est Pannonia superior
... et Wolfalia. Inde Trachia a
Tiras filio Japhet dicta.
Tracia habet ab oriente hec Pontidis
sinum et civitatem Constantinopolim
A septentrione Dalmatiam et sinum ...
... Pontis. Ab occasu et affrico
Macedoniam, a meridie eadem
mare   olim terra vocata
Grecia a Greco rege dicta usque
Austrum mari magno terminatur que
Illirica dicta. Est in ea prouincia
Dalmatia a Delmi civitate dicta
... Dalma
tia habet ab oriente Macedoniam ...
Daciam, A septentrione Moesiam
ab occasu Hystria et sinum Liburnicum
et insulas Liburnicas, A meridie a
Driaticum sinum. Est ibi Epirus civitas
a Pirro filio Achilis dicta In Epiro
est fons in quo faces accense extin
guuntur et iterum accenduntur Est et Ca
onia a civitate eiusdem nomine appella
ta, quam Helenus se Hectoris conficit
et ob amore fratris sui Chaonis Chao
niam nominavit. hic et Molossa
a civitate Molosa dicta quam Molossus
filius Pirri edificavit, et a nomine suo
Molosam vocavit. Est et Illidia
ab Elleda regis filio Deucalionis et Pirre

epirus
molosa
illidia

dicta. Ipsa est et Athica ab Athis
rege et vocata Grecia. In hac est civitas
Athene a Cecrope rege constructa.
Ubi est et Boecia a bove dicta quam
Cathmus filius Agenoris construxit
et primam Boeciam vocavit. De hac
fuerunt Thebani de alia Thebei.
Est provincia dicitur Laonia a fonte
Laon nimphis consecrato. Ubi etiam
et Peloponensis a Pelope rege et
a civitate eiusdem nominis dicta. Inde
et Thesalia a Thesalo rege dicta.
Hec habet ab oriente Egeum mare,
a borea Trachiam, ab euro Eubo-
am et Macedoniam simul, A meri-
die Achaiam, A favonio monte in
angustiis Adriatici sinus qui montes
sunt contra Apulia et Brundisium.
Hec ab occasu Dalmacia a circio Dal-
dardania, A septentrione Moesiam.
Et est Macedonia ab Emacio rege
Emachia vocata. In hac est mons
Olimpi, que excedit nubes. In
hac est Thesalonica, a Thesalo rege
filio Jason dicta. Inde est Achaia ab
ab Achaeo rege et civitate eiusdem
nominis appellata. Hec undique
prope modum cincta est marina. Ab
oriente habet Mirtheum mare, Ab euro
mare Creticum, a meridie mare Io-
nium, Ab affrica et ab occasu Ce-
phalenia et a Cassiopam insulas.
A septentrione sinum Corinthum, A bo-
rea angustum tr(e)ce dorsum quo con-
iungitur vel potius Athice qui
locus Isthmos vocatur ubi est Corinthus
civitas in Athica huius borea non
longe habens Athenas civitatem.
In Achaya est Corinthus a Corinto
filio Orestis dicta. Ubi est et Archa-
dia que est Sicionia a Sicione
rege vocata. Hec Abestone lapi-
dem emittit, qui scilicet accensus
extingui non potest. Deinde est Pano-
nia superior usque ad Emperpium
montem. Panonia autem Noricus
et Recia habet ab oriente Moesiam
a meridie Istriam ab affrico Alpes
Apenninas, ab occasu Galliam
Belgicam, a circio Danubii fontem et
limitem, qui Germaniam a Gallia
inter Danubium, Galliamque secernit
a septentrione Danubium et Germa-
niam. Versus aquilone Pannonie
est Istria ab Histro amne qui

etiam Danubius dicitur. Italia olim
magna Grecia, inde Latina, eo
quod Saturnus a Jove pulsus in ibi latuit
dicta. Deinde Ausonia, tandem
ab Italo rege Siculorum Italia est no-
minata. Hec ab Alpibus surgit et
mari magno terminatur. Cuius sinus
a circio in eurum tendit. Hunc ab a-
ffrico Tyrenum mare, a borea Adri-
aticum sinum, cuius ea pars que contingit
terre continens, et contiguum est Alpium ob-
tibus obstruitur, que Alpes a Galli-
co mari super Ligusticum sinum exsur-
gentes primum Narbone ventum finis
Deinde Galliam Reciamque secludunt
donec in sinum Liburnicum defigu-
ratur. In hac urbs Roma a
Romulo rege constructa, Cuius lata
edificiorum utrobique disposita. Hinc
et Latinus dicitur. Est et in Italia
Tuscia provincia a ture et sacrificiis
dicta. Est et Campania, a Capua
civitate dicta, a Capuo rege con-
structa. Ubi est et Apulia. Est et
Umbria inde dicta, quod imbribus
tempore diluvii superfuit. Est et Etru-
ria ab Etrusco rege dicta. Est
et Longobardia, a longis barbis
dicta. Padusque et Eridanus
dicitur Italie fluvius. Ab Apenninis
montibus oritur, et in mare mergitur.
Venecia a Veneto rege per ~~[illegible]~~ venecia
cia deinde Venecia dicta. Gal-
lia a candore populi dicitur et contra
aquilone vergens, sinum Oceano
concipit, et flumine Reno Gallia
Belgica, a civitate Belgis dicta
habet ab oriente limitem fluvius Reni
et Germaniam ab euro Alpes
Apenninas a meridie provincia Lug-
donensem, A circio oceanum Britannicum
A septentrione Britaniam insulam.
Hec Francia dicta est, A Franco rege
qui de Troia ad Grecia veniens
Troiam nupta Remo condidit, et
terram Franciam cognominavit. Gal-
lia Lugdunensis, que et comata
ab longas comas dicitur. Ab oriente
habet Belgica, a meridie partem provincie
Narbonensis qua Arelaten civitas
sita est, et mari Gallico flumine
Rodani concipit. Hec dicta per lon-
gum et per angustum inflexa, Aquita-
niam provinciam semicingit.
Gallia Narbonensis provincia que et to-
gata, a longis vestibus dicitur, habet
ab oriente Alpes Cotticas ab occasu

Saturnus a Jove pulsus in Italia latuit
Italia
roma
tuscia
campania
apulia
umbria
Longobardia
padus Eridanus
venecia
gallia
belgica
francia
troia
gallia comata
Arelatensis
gallia togata

Hispania a circio Aquitania a septe-
ntrione lugdunensis provincia ab a-
quilone belgica gallia a meridie
mare gallicum, quod est inter Sardiniam
rodanus et insulas Baleares quo Rodanus
fluvius in mare currit insulas Ste-
chades. Aquitania provincia, ab a-
quis Rodano et ligere dicta ob-
liquo circuitu fluvius qui ex plurima
parte terminus eius est in orbe efficitur
/// habet a circio oceanum qui aquitanicus
sinus dicitur ab occasu hispanias
habet, a septentrione et oriente
lugdunensis provincia contingit

hyspania Hyspania universa situ terrarum
trigonia est, et circumfusione oceani
tyrrenique pelagi pene insula effi-
citur /// Haec ab hispano rege
iberia dicta prius Iberia ab Ibero flumine
et hesperia ab hespero stella dicta est
haec versus occasum, a oceano ter-
minatur. Sunt in ea 6 provinciae
Tracona Cartago Terracona Carthago lusitania
Galacia Betica Tingitana
appositis civitatibus decem /// Primus
angulus hyspanie spectans ad o-
rientem, a dextris aquitania
provincia, a sinistris balearico
mari coartatus Narbonensi finibus
inseritur. Ibi sunt montes magni
fons vini montes farine de sale, Ibi est et fons vini ibi
et montes farine In loco qui tardea
dicitur, Ibi est arbor qui pro fructu
arbor pro fructu lapides gignit lapides gignit In loco qui dicitur
Thor Ibi et in mari quod adia-
cet civitati Impuriarum nascitur
herba que dum crescit super aquas
corallus fit lapis qui dicitur Corallus Ibi
etiam nascitur granum de Costoly quod
vermiculum vermiculum dicitur de quo lane optime
tinguntur Ibi sunt et milites lan-
ceis plus aliis militibus preliantes
Ibi etiam in quibusdam montibus vene
vene argenti argentee reperiuntur et auree arene
tolluntur in rivis /// Secundus an-
gulus hyspanie circium intendit
Ubi Brigantia civitas Gallecie
sita est, et altissimam farum, Inter pau-
ca memorandi operis ad speculam
britanie erigit /// Tercius angulus
gades est hyspanie qua gades insule in-
tente in affricum ad athlante monte
interiecto sinu, oceani prospectant His-
pania citeriore ab oriente incipi-
ente, pirenei saltus a parte sep-
tentrionis usque ad Cantabros Asturesque

deducit atque inde per vacceos et
orethanos, quos ab occasu habet posita
in maris magni litore Cartago
determinat // Hyspania ulterior habet
ab oriente vacceos, seu tiberos et
orethanos // A septentrione et occasu
oceanum, A meridie gaditanum
oceani fretum // Unde mare magnum
quod tirrenum vocat immittitur //
Britania oceani insula per lon-
gum in boream extenditur, a meridie
Gallias habet, Cuius proximum litus
transmeantibus civitas aperitur // que
dicitur Rithupi portus, Unde
non procul a morinis in austro posi-
tam, Menapos Batavosque prospe-
ctat // Haec habet in longum milia
passuum 800, et in lato milia
200 Post Britaniam
orcades in oceano quarum /// Orcades in-
sule 20 deserte sunt et 13 coluntur
Tibla Tibla insula in oceano britannico
est que per infinitum a ceteris separata
et in medio sita oceani vix paucis
nota habetur
Hibernia Hybernia insula inter britaniam
et hispaniam sita est, longiore ab
affrico in boream spacio porrigitur
Huius partes priores intente oceano
Cantabrico sibi invicem connectens
spacio intervallo procul prospectant ab
[illegible] promontorio ubi Sene flu-
vio [illegible] hostium eius et valabri luge-
nis [illegible] consistunt /// hinc propior britanie
spacio terrarum angustior sed celi
solique temperie magis utilis a Scoto-
rum gentibus colitur /// Meuania in-
sula huic proxima est spacio non
parva solo comoda, que Scotorum ge-
ntibus habitatur
Anathos insula est oceani freti
Gallico a britania estuario te-
nuis separata, frumentariis campis
et gleba uberi dicta est Athanatos
a morte scilicet, quod ibi ipsa nec
serpat a portata in terra, quod tanto
serpentum verta sit augmentis ilico per-
imit
Gadis insula prope Betisse provincie
sita est hec dirimit europam
ab affrica, in qua herculis columpne
videntur, Et inde tirreni maris fa-
ucibus oceani estus immittitur, et At-
lantici ea 120 passibus divisa est

quam tyri a rubro mari profecti oc-
cupaverunt, lingua sua gades i.
7 vocaverunt pro eo quod circumsepta sit
mari. In ea nascitur arbor similis
palme. Ex cuius infectum vitrum
ceraphinum gemma reddit.
Scotia insula sicut hibernia pro-
xima britannie est, spatio terrarum
angustior, sed situ fecundior. Habet
hec ab affrico in borea porrigitur.
Cuius partes priores hiberniam et Can-
tabricum occeanum intendunt.
Scotia autem dicta quod ab Scotorum gen-
tibus colitur appellata. Illic nulla
anguis, avis rara, apis nulla,
adeo ut advectos inde pulveres
seu lapillos si quis alibi asperserit
sint alvearia, examina favos dese-
rant.
Abydos insula in Europa super hel-
lespontum posita, angusto et periculo-
so mari separata, et ab Abydo greco
dicta. Est autem initium Hellesponti ma-
ris, in quo Xerxes pontem longo na-
vibus fecit, et in Greciam transiit.
Delos insula in medio cicladum
posita et dicta delos fertur quod post
diluvium quod ogigii temporibus notatur
cum orbem multis mensibus continua
nox inumbrasset, ante omnes terras radiis solis
illuminata est. Sortitaque eo nomine
quod primo manifestata fuisset visibus.
Nam delon greci manifestum dicunt.
Ipsa est et ortigia, eo quod primum ibi
vise sunt coturnices aves quas greci
ortigas vocant. [margin: ...in latona] enixa est appollinem et dya-
nam. Delos autem civitas dicitur et in-
sula.
Icaria insula una de Cicladibus
qui Icario nomen dedit, hec inter
samum et miconum procurrentibus scopulis
et scophis et nullis finibus portuo-
sa. Dicitur autem Icarum cretensem
in naufragio mersisse, et de suo
nomine imposuisse nomen loco.
~~vel dionisia quod fertilitate vini vincat~~
Naxon insula a dionisia dicta, ceteras
Est autem a delo 18 milia passuum
separata. Ex qua olim Iupiter fertur
adversus titanas profectus fuisse
et inter Cicladum una
omnium insularum
Melos insulas rotundissima unde
et nuncupata isto dicunt. Ex Iasone
nata fuisse philomenam et plutum
quod philomelo pecuniam genitum
qui de suo nomine paron insulam
et opidum vocavit. Prius autem
minoya deinde paros dicta, de qua
virgilius niveamque paro. Gignit
enim marmor candidissimum quod
parium dicitur. Habet et Sardium la-
pidem marmoribus quidem prestantiorem
et inter gemmas vilissimum.
Chios insula sira lingua appellatur
eo quod ibi mastix gignitur. Siri enim mastice
cio vocant.
Samus insula in mari Egeo est posita
in qua Sibilla Samia et pitagoras
Samius a quo phylosophi nomen inventum est.
In hac insula reperta sunt prius vasa
fictilia, unde et vasa samia appellata
sunt.
Tapsum insula stadiis 10 a Sicilia
remota iacens et planior, unde et
nuncupatur, de qua Virgilius Tapsumque
iacentem. ~~hispanie dicta quasi~~
~~a zenio non procul~~
Ebusus insula sit cum Eboxus, na- [margin: Hispanie dictaque a zenio non procul sit quasi]
70 stadiis ab ea distat, huius terra
serpentes fugiunt, hinc contraria est colubra-
ria que serta est anguibus.
Creta insula finitur ab oriente Ca-
patio maris, ab occasu et septentrione
mari Ethico, a meridie mari libico quod
et adriaticum vocatur, habet in longitudine
milia passuum 177. Et in lato
50. Creta Grecie pars est, magis a-
se contra peloponesum. Hec illum ante-
prius teti maiorne appellata est
deinde creta, a quodam creto indigena.
Ibi Iuppiter absconditus est et nutritus.
Fuit autem quondam 100 urbibus nobilis
unde et hec Anthopolis dicta est. Prima
certa remis et sagittis claruit, pa-
lus iura scripsit. Et equestres tur-
mas ille docuit. Studium musice
ab ydeis dactilis in ea repertum.
Capris copiosa, cervis eget, lupos
et vulpes aliasque ferarum noxia nus-
quam gignit. Serpens nulla, noc-
tuaque nulla, et si apportatur statim
moritur. Larga est vitibus et arbo-
ribus. Diptamnos herba ibi nascitur
et ad limas qui ad morosa diurna
famem prohibet. Phalangos autem ve-
nenatos gignit et lapidem qui
ideus dactillus dicitur.
Rodos Cicladum insula ab oriente
prima in qua rose capitulum dicitur
esse inventum, unde ibi civitas co-
detur. Ex quo et urbs et insula
Rodos est appellata. In hac urbe
solis colosus fuit huius 70 cubitorum
altitudine fuit, et alii 100 minores
in eadem insula colosi, sed minores

Colosus est statua magnitudinem excedens humanam

Tenedos — Tenedos insula una ex cicladibus a septentrione sita, in qua olim civitas Athene condita est, unde nomen urbis illius vel potius insule fuit. Nam Tenos infamatus quod in noverca sua cognovisset fugiens hanc insulam vacuam cultoribus obtinuit. Unde et Tenedos dicta est.

Carpados — Carpados una ex cicladibus a meridie posita contra Egiptum, a qua carpatum mare appellatum est, vocata propter celerem fructuum maturitatem. Est enim inter Egiptum et Rodum. Post hanc insula dicuntur carpasie naves magne et speciose.

Cetherea — Cytherea una ex cicladibus apte studua sita, cui porphiris ante nomen fuit. Cytherea vocata eo quod venus sit in orto.

Sicilia alias trinacria — Sicilia insula a Sicano rege dicta, deinde a Siculo Itali fratre Sicilia nominata. Prius autem Trinacria dicta propter tria promontoria. Trinacria enim grecum est, quod latine triquadra dicitur, quia in tres quadras divisa. Hec ab Italia exiguo freto distracta, asperum mare prospectans, terris frugifera, auro habundans, cavernis quoque et fistulis penetralibus, ventisque et sulphure plena. Unde et ibi ethne montis constant incendia. In cuius freto Scilla est et Caribdis, quibus navigia absorbentur vel colliduntur. Fuit autem quondam patria ciclopum et postea nutrix tirannorum, frumenti fertilis, ac primum terris omnibus commissis seminibus aratro prosa. Principale urbium Siracusa, sed hic fonte Arethusam et Alpheum fluvium magnorum generatorem equorum. Ibi primum inventa est comedia. Comedia enim ars est voluptaria, per quam poetarum hominum acta canunt atque stupra virginum et amores meretricum in suis fabulis exprimunt.

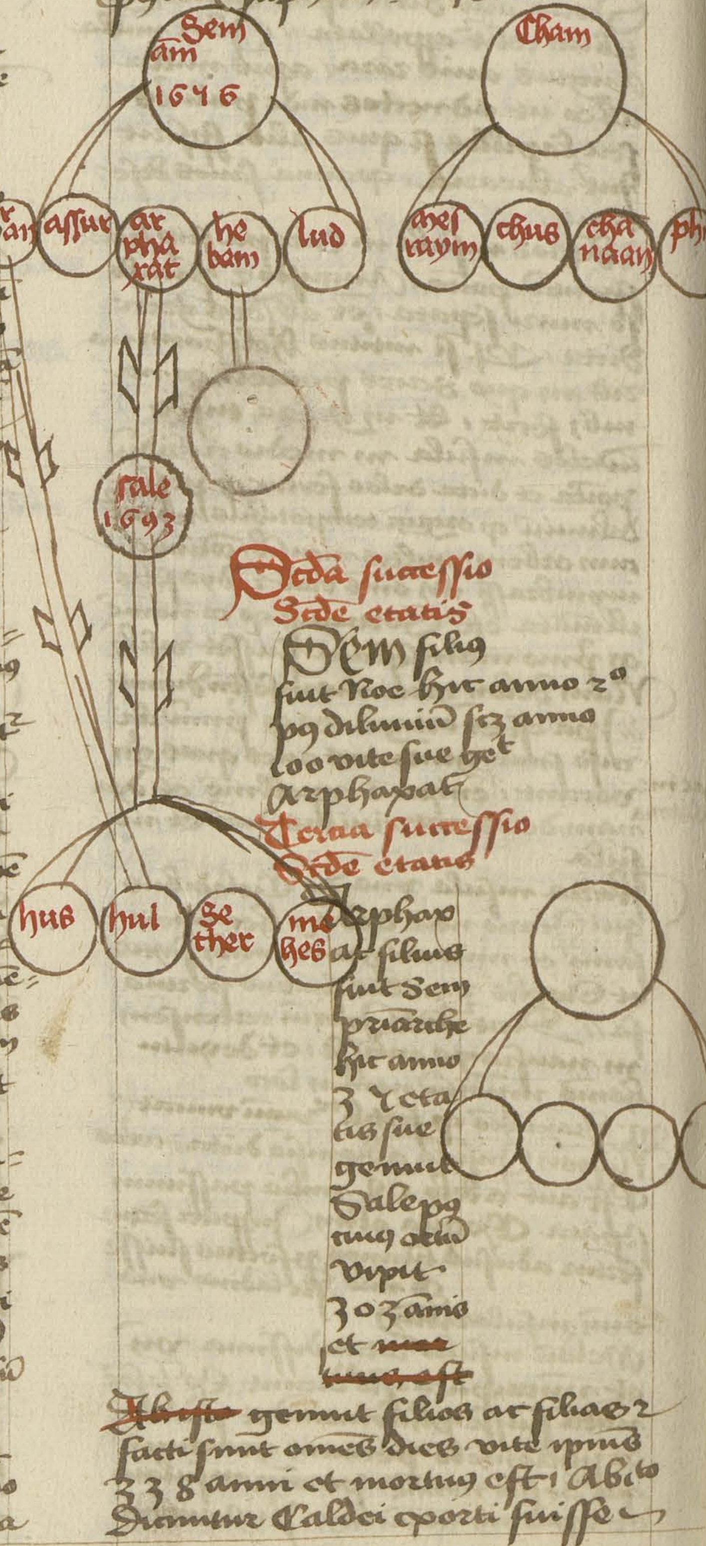
Achates — Ibi Agatem lapidem qui a tathe flumine reperit. Parturit et mare eius corallium gemmis, et sales agrigentinos in igne solubiles et in aqua crepitantes. Salustius autem dicit Siciliam Italie quondam iunctam fuisse, sed medium spatium impetu maris divisum et per angustum scissum.

Ionitus — Quartus filius fuit Nohe patriarche anno 100 ille Celiadis generatus circa

Cham vivente tempore institutus est quam terra usque ad mare quod dicitur heliostarum i. regio solis 3 c o ille

Celiadis — Celiadis occupavit, et donum sapiencie a deo accepit, et in stellis quosdam futuros eventus previdit. Scripsit de ortu quattuor regnorum, et de occasu eorum. Nemroth gigantem disciplinam suam docuit. Cui dixit quod ille regnaret de semine Cham de quo

Belus — Belus descendit. Et postea de semine Sem de quo Caldei et ipse et greci postea Japheth i. Romani

~~Ab isto~~ genuit filios ac filias 2 facti sunt omnes dies vite ipsius 338 anni et mortuus est. Ab isto dicuntur Caldei exorti fuisse.

Aram filius fuit Sem Iste Aram alibi dicitur Iron de cuius stirpe de Nemproth descendisse, ab hoc Siri vocati fuisse dicuntur quorum Civitas metropolis fuit damascus

Assur filius fuit Sem Ab isto gens assiriorum duxit originem

Helam filius fuit Sem ab hoc Helamite fuisse perhibentur vocati Isti sunt Perse a Perseo rege vocati Na... primitus vocarentur helamite superati sunt a Perseo filio Iovis et Perse vocati sunt Perse quippe interpretatur teptatores qui usque ad sui regem semper gens inglorius fuit

Santus luchas dixit qui fuit Sale qui fuit Chanaan qui fuit Arphaxat anni 1678

Lud filius fuit Sem a quo Ludi originem duxisse perhibentur Lidia Asie minoris provincia est Cuius campos Pactolus et Hermus fluvius transfluunt aureis arenis ditissimi Longitudo autem ab oriente usque mori et ab aquilone Smirnam habet, quam Meles fluvius cingit

Civitas Damascus in Siria hedificata interpretatur sanguinis bibens

Vnata successio 2e etatis

Sale filius fuit Arphaxat hic 30 etatis sue anno genuit Heber huius ortum vixit 400 annis et genuit filios ac filias et facti sunt omnes dies vite sue 430 anni et mortuus est

Hus filius fuit Aram hic Trachonitidis conditor Inter palestinam et Celosiriam tenuit principatum dicitur quod de stirpe istius descendit beatus Iob, pro eo quod legitur Vir erat in terra Hus nomine Iob

Trachonitidis

Hul filius fuit Aram a quo Armeni vocati fuisse memorantur Et est sita Armenia inter Thaurum et Caucasum montem

Chelica

Gether fuit Aram a quo Carie i. Carmeni vocati fuisse perhibentur populus enim versus meridiem remotissimus in Asia minori

Meses filius fuit Aram, a quo Meoni vocati fuisse dicuntur Dicitur autem Meonia Lidia nota fuit de qua fuit Homerus

Astalona

Sabbata et Sabbatatha filii fuerunt Chus de quibus orti sunt Sabbathem qui nunc Astabam dicitur

Regma et Chuza filii fuerunt Chus sed nescio quorum gentium fuerunt patres

Mesraim filius fuit Chus, a quo allophili i. Philistei dicuntur vocati, quos nos palestinos vocamus [...] de isto Mesraim filio Cham fuerunt duo filii

Chesluim

Ceslurim

Sabin

Sabin filius fuit Mesraim a quo quedam gens in Lidia que vocatur Putei dicti fuerunt Astalona Civitas edificata fuit a Ceslu

Astalona

Cham filius fuit Noe patriarche cuius historia supra posita est Mesraim filius fuit Cham ab isto gens Egiptiorum duxit originem de quibus supradictum est Chus filius fuit Cam ab hoc Ethiopes orti fuisse dicuntur de quibus supradictum est Chanaan filius fuit Cam a quo Affri et Phenices perhibentur orti et 12 gentes terre Chanaan Cananeorum inhabitat possidens vel... Fauth filius fuit Cam ab hoc libii perhibentur orti fuisse Et etiam quedam fluvius Mauritanie ab eo nominatus est et tota illa regio Phutensis dicitur de situ Libie superius dictum est

Chus

Nemproth

Chuza

Regina

Sabbatatha

Sabbatha

Saba

Hemlath

Iapheth filius fuit Noe patriarche cuius historia supposita est

Gog et Magog filii fuit Japhet
Isti sunt Gethe et Massagethe qui
etiam Gothi sunt appellati Isti primitus
citra Scithica regna habita
uerunt qui a sedibus suis impetu
hunnorum expulsi transgressoque da
nubio Romanis se dederunt Sed
dum iniurias illorum sustinere non po
ssent Regem sibi elegerunt Thra
tiam et Italiam vastauerunt Ro
mam ceperunt Et inde Gallias
aggressi per pireneos montes hispa
niam intrauerunt et sedem imperii
apud Toletum instituerunt Hos
Alexander magnus euitauit Pirrus
expauit Cesar eciam declinauit ab
istis Venus Datorum exortum fuisse
perhibetur

Iuna filius fuit Japhet abhoc hu
nones exorti fuisse perhibentur
a quibus eciam mare Tyrrenum uel hu
nicum appellatur Greci sunt isti

Madai filius fuit Japhet a quo
medi perhibentur exorti fuisse De
media aut et de medis scriptum
est in tractatum Europe

Tubal filius fuit Japhet abhoc
hyspani et Itali fuisse perhibentur
exorti Italia olim a grecis occu
pata et magna grecia est appellata
De qua et eciam de hyspania inuenies
plenius in tractatu Europe supra

Tyras filius fuit Japhet abhoc
traces originem duxisse perhibentur
dicti traces quasi ~~thyraces unde de~~
~~inssime eue gentes~~ Alii quidem eos tracos quia
trucces fuissent et gentes p

Gomor filius fuit Japhet ex quo
galathe id est Galli exorti sunt
Est Gallia togata comata bra
lota
tata

Moloch filius fuit Japhet a quo Ca
padoces perhibentur exorti Iste edifi
cauit in hyspania Malica ciuitatem

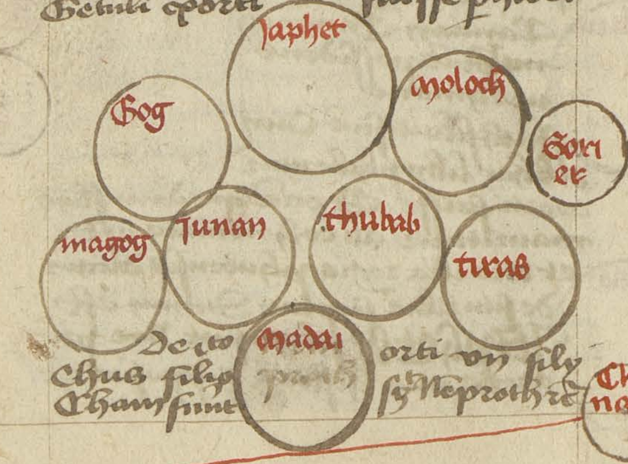
Theuilath filius fuit Chus abhoc
Getuli exorti fuisse perhibentur

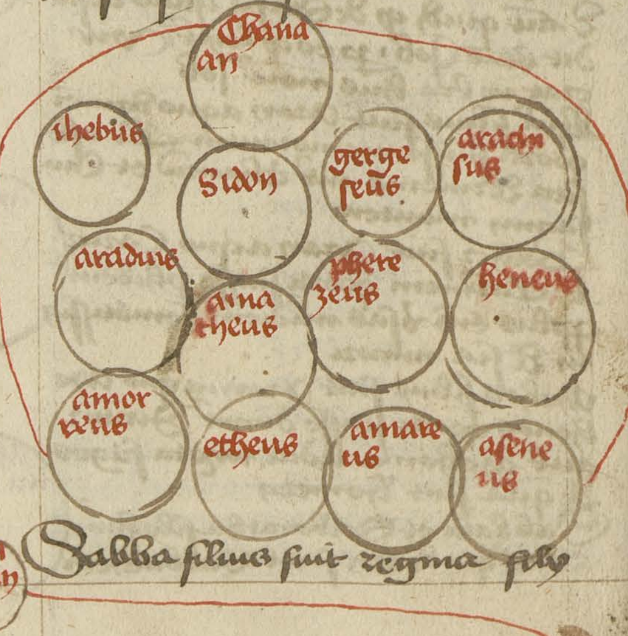
Isti Getuli Mauri dicuntur Abhoc eciam
quedam Regio inde Euilach dicitur
ubi optimum nascitur aurum

Sabba fuit filius Chus a quo Sa
bei dicuntur quidam gens est in Arabia
Sabei interpretantur captiui vel q
demones Inter istorum colliguntur
thura quibus venerantur altaria et
sepulcra sanctorum

Nemproth Gigas
Secundum historiam moisi
filius fuit Chus filii Noe
patriarche Hic prior arri
puit tyramidem ~~in plebe~~ in plebis
insuetam Et excessus contra deum
turrem edificare De Nemproth
vero talis opinio est apud grecos
Dicunt enim quod Nemproth iunior erat
de filiis hyron filii Sem veniens
ad Jonitum filium Noe virum prudentem
et Astrologum habuitque cum illo
consilium qualiter posset regnare Qui
aut eruditus erat ab eo redyt ad
suos et accensus amore dominandi
sollicitat genus suum scilicet filios Sem
ut imperaret illis tamquam primoge
nitis Sed noluit et acquiescere
filii Sem Et ideo Nemproth tran
siuit ad genus Cham et acquieuit
ei ut imperaret Et ex illo tempore dicitur
est Nemproth de filiis Cham et
regnauit primus in babilone quam re
pat edificare Sed non potuit consumare
Iste docuit ignem pro deo colere

Sedea filius fuit regma filii Chus
ab isto dedira gens Ethiopie in
occidente duxit originem Dicunt
quidam quod locus ille dicitur Sirasen
quippe sunt arenosa nimium et di
uersis pericalis plena

De isto Chus filii Cham fuerunt orti sunt filii Neproth et

Sabba filius fuit regma filii

Chus cum filiis fuit

Phus tunc gentis fuit pr iste ne
scio quia indesinetudinem veter
libris
Heber filius fuit Sale patriarche
hic anno 3 4 etatis sue genuit
phaleth post cuius ortum vixit 430
annis, et genuit filios et filias,
Et facti sunt omnes dies vite eius
4 6 4 anni et mortuus est Ab isto
heber dicuntur hebrei Alii di
cunt quod ab abraham dicuntur
hebrei quasi Abraei

Haber am 1423

Jebus filius fuit Chanaan
de quo Jebusei dicti sunt hic ab
stulit civitatem Sem avunculo suo
de quo talis historia legitur, Sem fi
lius Noe edificavit civitatem quam
appellavit Sem Jebus vero filius
Chanaan filii Cham abstulit ei
Civitatem, et ampliatis illius edificiis
vocavitque nomen Civitatis illius
Jebus Deinde Rex david abstu
lit civitatem Jebuseis et communivit eam
vocavitque nomen civitatis urbem quasi
Jhebusalem Salomon autem ditavit
eam auro et argento, et vocavit ea
Jerosolimam quasi Jerusalem alimonia Eius a
post a babilonis eversam Nehe
mias reedificavit, Sed titus
eam funditus delevit
Tandem helius Adrianus Imperator
eandem reparavit et Helia vocavit
Sidon primogenitus filius fuit Ca
naan a quo Sidones exorti sunt
Iste edificavit Civitatem Sidon
Gergeseus filius fuit Chanaan
a quo dicuntur Gergesei
Aracheus filius fuit Chanaan a
quo Arachi dicti sunt
Aradius filius fuit Chanaan a
quo Aradi dicti sunt Isti Aradi
condiderunt Insulam Ara
dum angusto freto a
fenicis litoribus Isti
primitus habitaverunt in
istis partibus qui nunc Abilinie di
cuntur

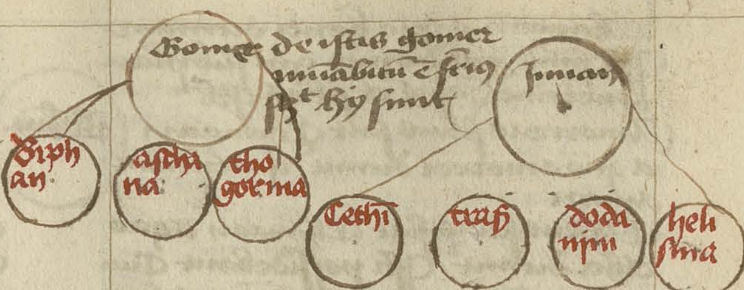
Jectan

Sexta successio 2e etatis
Phaleth filius fuit He
ber patriarche
hic anno 3 0 vite sue
genuit Ragau post cuius or
tum vixit 3 0 9 annis

Pha leth 1421

Vacat locus iste

Riphan filius fuit
gomer a quo getes scilicet
gotice orte sunt a Sco
i. tomede, comestores
enim sunt valde
Asthana filius fuit Gomer a quo ~~gentes sage~~ a quo Sarmathe quos
greci reginos vocant exorti sunt
Et dicuntur Sarmathe ob studium
armorum, quia primi exercitati sunt
armati
Thogorma filius fuit gomer a quo
exorti sunt frigi frigia regio tro
iane est subiecta
Lethim filius fuit Javan de
quo Celsei i. Cipri exorti sunt
Lethei quidam sapientes sunt vbore
inuictores Cipri vero a Cipro in
sula dicuntur
Tharsis ~~isti sunt pirate~~ filius
fuit Jovan a quo exorti sunt Cili
ces Isti sunt pirate quos vicit
pompeius consul Romanus et
posuit illos in Sirilia regione
Dodanim filius fuit Jovan a quo
Rodi exorti sunt Rodus insula
est in qua antiquitus navalium com
mercium usus est
Helisan filius filius fuit Javan
a quo exorti sunt quidam greci i. he
heliatici dicuntur et postmodum heleos
appellati sunt, et terra Eolides
quia lingwa grecorum est In hac siquidem
provincia dicitur Eolus filius potentissimus
Rex ventorum

Sido

Amatheus filius fuit Cha
naan a quo dicti sunt Ama
thei Iste edificavit civitatem
Nobilem in Siria quam Cho
clis appellavit
Phereseus filius fuit Chanaan
a quo dicuntur phelesei quod interpretatur
fructificatio ... Heveus filius fuit

Chanaan a quo heuei dicuntur
Isti sunt gabaonite qui sub plan
tauerunt Josue et filios isrl
Amorreus filius fuit Chanaan
a quo amorrei dicuntur, qui interpretantur
amari
Ethheus filius fuit Chanaan a quo
ethei dicuntur. Isti possidebant Ciui
tatem Ebron. iuxta qua erat spe
lunca duplex que vendita fuit Abra
he /// Amareus filius fuit Chanaa
a quo amarei dicti sunt
Asenenus filius fuit Chanaan a quo
aseneni dicuntur Isti quoque sunt habitatores
Jherico ciuitatis, et Ciuitatis hay
quas destruxit Josue et filii isrl Et
etiam sub anathemate posuerunt
ne reedificaretur Jherico

Tharsis

Arch-
as

Annis et genuit filios et fili
as et facti sunt omnes dies vite
sue 2 3 9 anni et mortuus est
Iste fuit nominatus phaleth i. ab aliis
diuisus, pro eo quia quando fuit lingua
rum diuisio in edificatione turris ba
bel in domo ipsius remansit Ebrea
lingua, omnium antiquissima, Dicitur
etiam quod iste phaleth, fuit ori
go gentis bactrianorum, Bactrian
sunt quedam gentes iuxta assirios
et dicitur Ciuitas illorum bactra
Quod aut dicitur aliter Nam, a bac
tho Rege et bacto flumio currentis
eos dicuntur cognominatos

Tho
elus

Tarsus

Quedam hystoria Grecorum
dicit quod heber duos filios habuit
s. Phaleth et Ithaream Sed Itha
ream genuit Nemproth, Nemprot
vero genuit iiii^or filios, quorum primus
dictus est Ares, Et Ares genuit
Celum, Et Celius genuit Saturnum
Et Saturnus genuit Jouem, Et Jo
uis genuit Jupiter Et Jupiter
genuit Dardanum, Et Dardanus
genuit Enitonium et vsque ad Ro
mulum Et sic computant Impera
tores Romani de genere deorum fuisse

Septima succesio 2e etatis

Ragau
ben ann
1 1 8 1

Ragahu qui et Ra
gau filius fuit phaleth
patriarche hic anno
3 2 etatis sue genuit
Seruch post cuius ortum vixit
2 1 0 annis, Et genuit filios

Edissa

et filias et facti sunt omnes dies vite
ipsius 2 3 9 anni et mortuus est
~~Abhoc gente Iectan Inde~~
~~orum~~

Primus
Rex Iecta
an Inde
orum

Iectan frater fuit phaleth
patriarche ab hoc gens
Indorum originem duxit
Iste considerans quod Nemproth gigas
super filios Cham tyrannidem exercebat
et quod vim faciendo super illos regnabat
exemplo illius animatus, cepit et ipse
vim facere filiis Sem, primus super ipsos
regnauit in partibus Indie

Primus Rex
Suphe
nes Eu
rope

Suphenes de Japhet
stirpe primogenitus fuit
hic videns Nemproth
gigantem exercere tyrannidem super
filios Cham et quia vim inferendo
regnabat exemplo illius animatus
cepit et ipse vim facere filiis Japhet
et primus super ipsos regnauit in partibus
Europe Sequitur Cronica antiqua

Primus rex
thanus
Scitarum

Thanus regnum Scytharum
ab aquilone primus obtinuit
Istud fuit vnum de 4 princi
palibus regnis huius mundi
Scythe a lunite prisco, qui Scitha
dicitur qui Scitas a barrinensibus di
dicit nominatum et phibent Quod
enim dicitur quod Scithia sicut et Gothia
et Magog filio Japhet fuit cognomina-
ta, Cuius terra olim ingens ab ori
ente ab India, et a Septentrione
paludes meotidas, inter danubium
et occeanum ad germanie fines te-
dit Scithia etiam propter barbaras
gentes quibus inhabitatur barbarica
dicitur

Primus rex
Thimeus
Egipciorum

Thimeus regnum Egiptiorum
in medio primus obtinuit
Istud fuit vnum de principa
libus quatuor regnis huius
mundi et durauit vsque
ad dinastias Octaua succesio
2e etatis

Seruch

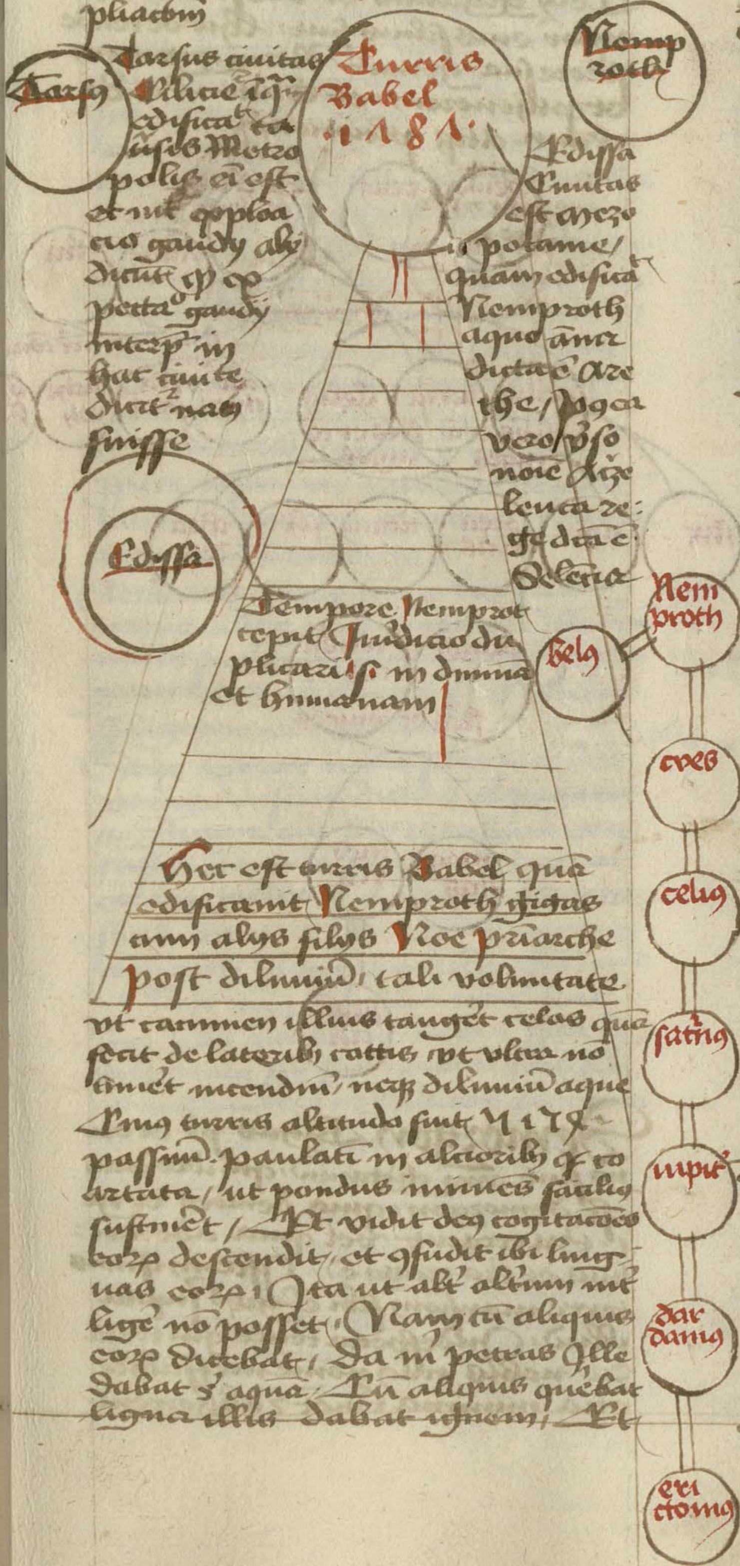
Segur
Seruch
am 1 8 1 9

filius fuit Ragahu patriar
che, hic anno 3 0 etatis
sue genuit Nachor post
cuius ortum vixit 2 0 annis et
genuit filios et filias, Et facti sunt
omnes dies vite illius 2 3 0 anni
et mortuus est,

Primus rex
Belus As
siriorum

Belus gigas filius fuit
Nemproth gigantis, ii
hic anno 2 4 Seruch
patris Abrahe Regnum Assiriorum primus

obtinuit. Et 72 annis in baby
lone regnavit. Inter eius regnum
Nini, ab ipso usque ad Sardanapa-
-llum 1 usque ad annum 1 Ozie Regis
Judee per annos ~~1030~~ 130 et per
Reges 31. Hii totam Asiam
preter India obtinuit et possedit.
Quidam dicunt quod iste fuit Saturnus
ille, quem deus gentilium.
Tempore Seruch patriarche cepit
dii gentium adorari ab hominibus. Que
dam historie gentilium a Belo rege
incipiunt, et hoc verum est quantum ad re-
gum principium quidam incipiunt a Ni-
no et hoc verum est quantum ad regni am
pliacionem

vt tammen illius tangeret celos quam
fecit de lateribus, cum vt vltra non
timeret incendium, neque diluvium aque.
Huius turris altitudo fuit 4174
passuum. paulatim in altioribus est co
artata, ut pondus minus facilius
sustineret. Et vidit deus cogitaciones
eorum descendit, et confudit ibi lingu-
nas eorum, Ita ut alter alterum intel
ligere non posset. Nam cum aliquis
eorum diceret, da michi petras, ille
dabat sibi aquam. Cum aliquis querebat
ligna illis dabat ignem. Et

ita facta est divisio 72 linguarum
que postea est unitas super Apostolos adve
niente spiritu sancto in die sancto pen
tecostes. dum loquebantur variis
linguis. Babel interpretatur confusio ab
hac turre Babilonie civitas est cognomin
ata. Et significat superbiam huius mundi
que erigitur contra deum, et confunditur a
deo

De ortu ydolatrie

In principio creavit deus novem
ordines angelorum scilicet ange
los et archangelos virtutes pote
states principatus dominationes thro
nos Cherubin et Seraphin. Ut
in conspectu illius semper astaret et in
cessanter laudaret eum die ac nocte.
Ex quibus fuit primus omnium. quidam qui vocatur
lucifer honore et dignitate prestancior
ceteris. Iste igitur magna superbia ela
tus, noluit dare honorem creatori suo
sed dixit insipiens in corde suo. In
celum conscendam et ponam sedem meam
ad aquilonem, et ero similis altissimo.
Et per hanc superbiam, omnes ceteris qui ei
in hac pessima voluntate consencie-
bant, cecidit de celo. et facti sunt
demones turpes nimium. Et tene-
brosi. At deus omnipotens locarillorum
considerans esse vacua, fecit hominem
et similem sua. Cui loca vacua
illorum teneret, et in bannis quibus
demones ceciderat, ad deum laudandum
succederet. Quod videns diabolus
invidia ductus decepit hominem persua-
dendo illi, Ut dei mandatis non
obediret. Inobediencie igitur infectus
morbo, Miserabilis homo de paradi
so in quo positus fuerat, est eiectus. Et
in huius mundi tenebras est proiectus
vbi multis laboribus et calamitatibus
est affectus. Unde inter cetera mala
que protulit ablutus est domino creatoris
sui, et cepit colere creaturas. Alii namque
adorabant solem Alii lunam Alii
stellas, alii ignem. Alii aquam profundam
vel fontes aquarum. credentes hec
omnia non a deo facta, ad usum ho
minum, sed ipsa per se orta deos esse
Tunc diabolus et ministri eius demones
miseros homines, tali errore impli
citos, ceperunt se illis in diversas for
mas ostendere, et loqui cum illis
et ceperunt ab ipsis appetere, ut in
excelsis montibus, et in silvis frondo
sis sacrificia illis offerent. ipsosque
pro deo colerent. Imponentes sibi nomina

scelerator[um] hominu[m] / qui in criminibus et sceleribus suam compleuit vitam / /// Namq[ue] eciam ex ipsis Iouem se nominabat / qui fuit homo magnus / et in adulteriis dep[re]hensus / q[uo]d nulli parcendo eciam sororem suam Iunonem in vxorem duxit /// Mineruam et venerem filias suas corrupit / Neptes q[uo]q[ue] et omnem parentelam suam turpiter incestauit /// Alius eciam demon Martem se esse dicebat / qui fuit litigiosorum et iniuriarum patrator assiduus // Alius aut[em] demon Mercurium se esse dicebat / qui fuit furti et fraudis inuentor magnificus / homines cupidi ci q[ue] deo lucra in quadriuiis consecrantes / iactatis lapidibus aceruos petrar[um] pro sacrificio reddebant / Aliquis aut[em] demon Saturni nomen sibi imposuit / qui in tanta crudelitate vixit q[uod] eciam proprios filios suos deuorabat /// Alius eciam demon venerem se esse fingebat q[ue] fuit mulier meretrix / non solum cum innumerabilibus adulteriis / sed eciam cum ioue patre suo et cum fratre suo marte meretricata est / Ecce quales fuerunt in principio mundi homines stulti et rustici qui taliter decipiebantur / Nam ideo Demones vocabula illor[um] scelerator[um] sibi imponebant / ut ipsos pro deo colentes / illis sacrificia offerrent / et illor[um] facta imitarent[ur] q[uor]um nomina in sacrificiis inuocabant /// Quos omnes dauid propheta dampnare videtur cum dicit // Confundantur omnes qui adorant sculptilia et qui gloriant[ur] in simulacris suis Similes illis fiant qui faciunt ea et omnes qui confidunt in eis /// Ego aut[em] nomina et actus / et deificacionem deor[um] gentilium / separatim apposui / ne consorcio false opinionis cor[um] veritatis mee pagina fedaretur

Terra Nimpha de demorgontis gigantis et telluris vxoris eius filia fuit // hec autem tellus secundum eius nascitur / quosdam gigantes de se peperisse narratur s[cilicet] Cerberum / Atlantum / et noctem / atq[ue] Stigem / Postmodum v[er]o nato Celio et adulto / cum eo incestuose concubuit / et Tytanum / et fratrem phorcum atq[ue] oceanum gigantes et Thetidem / Nympham generauit / procedente aut[em] tempore / factum q[uo]d diu celauerat / palam cunctis manifestauit et eundem Celum in maritum accepit

de quo Saturnum / cibilem / et vestham p[ro]genuit / Quos / flagiciose conceptos et flagiciosius educatos ad scelera promptissimos emittunt / Nam De Titano filio suo nouem gigantes impregnata p[ro]genuit /

Honor et Reuerencia de stilliadio barbe demorgontis gigantis creati sunt Ex quor[um] vnione / nata est maiestas nata est memoria / De memoria vero nata est sapiencia / Memoria itidem succubuit Ioui et impregnata genuit nouem musas / // Namq[ue] ipsi dicunt q[uod] nouem muse fuerunt filie Menonis et Testhie Tespie /// Durante gigantis Celi gigantis et Tere sorores et vxor cuius filius fuit / thitus de tetide sorore sua genuit / Nereum gigantem et pthenorem / et Tritonam et doridum atq[ue] pleionem

demorgon
tellus
coniuges
cerberus
Acalis
Tra
filius et mater coniubium
chochito
flageto
acheron
bu[…]
pollux
terva
Celius
fratres et coniuges
fratres et coniuges
stix
nox
oceanus
titanus
phorcus
chetides
honor
reuerencia
fratres et coniuges
magestas
memoria
sapiencia

Demorgon Cuius pater et origo fuit omnium consanguineum, qui ideo dictus est demorgon / quia demones et terram i[d est] terra creauit / vel quia a demonibus et terra creatus est // Iste in infimis terre mansionem sibi elegit / Iuxta illud / Undespecta tenet qui tortara nobis cuius nomen ineffabile eciam numina timent et abhorrent

Tellus uxor demorgontis gigantis
fuit que tellurg ab antiquis dicebat
// hec dicta est ops quia nos
opulentat /// Ipsa enim immer
terre // Ista enim de marito demorgo
te impregnata genuit filium et filiam
scilicet Terram et Celum fabulose
// Isti ambo maritus et uxor secundum
fabulas gentilium corpa hominum
fecerunt de limo terre et ea aia
uerunt ///

Pollux gigas filius demorgonis
fuit ipse scilicet et maritus terre de qua
quatuor filios et tres filias genuit
/// hic autem quia plus pre pbitate
pollebat ideo dictus est pollux Et
quia regnum suum usque in firmamento
celi sustulit comunitate et paugnito
sui honoris dictus est Celius a
celando pcontrarium quia non se cela
uerat sicut pre suus in cauernis terre
/// Inde surrexit usus initiumque in
trohizati mutat noia sibi ut Sa
ulus persecutor dictus est Paulus car
dinalis dictus est honorius papa 39

// Cerbus gigas filius terre fuit
hic carnes crudas comedebat qui
canis inferorum dictus est a paganis
Hic enim tribus capitibus fingebatur
propter infantiam iuuentutem et senec
tutem qui etiam Cerbrus quasi carnes
vorans cebros dictus est

Atrantus gigas filius terre fuit
natus absque prius cumixtione Iste tra
mrem suam impregnauit ex qua
genuit tres gigantes scilicet Cohiton
fflagetton et Atheron

Stix soror noctis filia fuit et (terre h polus)
Voragto inferni dicta est a paganis
/// Dicitur autem stix a tristitia eo quod
tristos homines faciat // Signat
etiam gignitem adiaron quod contri
stita venit Ista etiam genuit vi
ctoriam nympham amasiam iouis
// Nox nympha filia terre fuit
sine prius cumixtione nata Ista de
Atheronte fratre suo genuit tres fili
as infernales Cohiton flagetton
et Atheron gigantes filii fuit
Atranti gigantis quos de terra
matre sua pgenuit Ex quibus Co
hiton palus inferni alter fluuius
flamineus est Et est dictus Chohi
ton grece a luctu et gemitu quia
homines ad luctum compellit // 29
vero scilicet fflegeton fluuius ardoris

est apud inferos et sit ardores ira
rum et cupiditatum // 39 autem i
Atheron fluuius infernorum est et inter
ptatur tristitia Nam a sine Chero
gaudium dicitur et sit infernum ubi
semper tristitia est

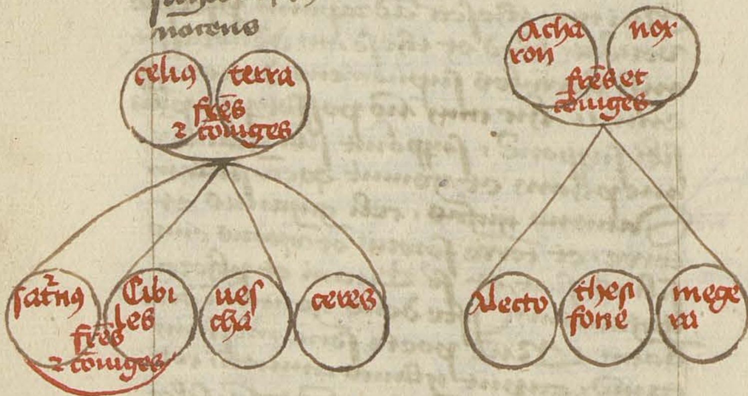
Tytanus gigas Celi gigantis et
terre sororis et uxoris eius fuit fi
lius Hic enim pitus marte domina
di consilium dedit Saturno fratri suo (legittimo)
quod filios suos deuoraret dicens illi quod
de ipso filius erat nasciturus qui
eum de regno expelleret Credebat
enim quod filii sui post primum sum si
ple carsuisset Hic autem Titanus de
terra matre sua genuit brisarum giga
tem cum octo fratribus suis

Phorus gigas Celi gigantis et terre
sororis et uxoris eius filius fuit
Iste de Gorgone monstro marino
tres filias genuit scilicet Medusam Ste
no et Euriale // hic dicitur fuisse rex
molosorum qui rape voluit proserpi
nam filiam Cereris Cuius ingens
canis cerbibus pitone deuorat
Nam cum theseo ad rapinam proserpine
veneat Sed et theseum deuorasset
nisi herculos superueniens deuorasset
eum // hic enim non posset proserpinam
sibi supponere supponit sibi graciam
nepham et genuit ex ea stillam
Saturnus gigas celi gigantis et
terre et terre sororis et uxoris eius
filius fuit et frater Titani et phorci
gigantum Iste deus gentium dice
batur Hunc poete senem mestum
canum caput glauco amictu coo
pertum filiorum deuoratorem toto falcem
pferentem Draconem flammiuomum
qui tandem sua ultima deuorat idest
tera induunt Hunc etiam poete
finxit sine pre illum fuisse deorum
dicunt iuxta illud Nullus ei
genitor nunc quisque tempore maior
scilicet Saturno i genitor fuit nullus
scilicet nullius valoris respectu filii
nunc quisque tempore maior scilicet Saturno
dum regnauit mmmm tec saturus
quia de regno fuit depingitur quasi me
stus eiectus (depingitur idem me stus esse saturnus)

Matematici vero rem subtilius con
templantes eo mestum dicunt
esse saturnum quod Stella Saturno deputa
ta ortu suo semper tristiam denunciat
Illa enim in Capricorno posita pluui
as gravissimas et precipue in Italia
commouet In Scorpione grandines
In alio signo fulmina In alio ventos

frigidus apud Virgilius dt

In aliis etiam alia nomina terris
induunt. Addunt etiam eundem io
mestissimum esse, Vel sidus ipsius tardi
ssime est. Nam Saturni sidus
in circuli sui peragratione 30 annos
consumit. Senem enim depingunt
quia sicut senum est, ut calore iuventu
tis destituti frigiditate laborant et
tremunt, etiam quasi sanguinem dimi
nuto. Ita et hec stella frigidissima
estimatur. Nec mirum cum a calore
solis, a quo calor dicitur procedit, sit remotissima
centissima, et cum sit aquis celesti
bus semper vicina, et in signis remo
tissimus, quod a temporis sui effectu frigidi
ssima censetur, Ex Capricorno domi
cilia sua habeat. Dicunt tamen quod
qui asserunt enim non quod stella sua
sed ab effectu frigida nuncupari, Vel
sua scilicet constellatione contraria hominibus
tardant. Mortui enim frigidi sunt
Vel si verum est, non ipse tamen senex fingit
cum senium sit semper morti esse vicinus
frigidus, tamen et multis esse, eo tamen quod
nocens

Alecto Thesiphone, et Megera tres
furie infernales sunt secundum fabulam
poetarum, nate de nocte nympha et
Acheronte Gigante, quorum Alecto
maxima feriarum furiarum nuncupatur
Tesiphone vero nuncupatur, Mega
aut maior dicitur, Iste igitur dicuntur
furie apud inferos, et canes, sed
apud superos dicuntur dire, et aves
canes, quasi deorum vere, Apud nos
dicuntur Eumenides ab eu quod est
bonum, et mene quod est defectio, Ita
in bono deficiunt, Apud insulanos
vero dicuntur arpie, ab arpos quod
est rape, Alecto grece impausabilis
dicitur, Thesiphone quasi tyron

phane i. vox irarum Megera aut
quasi megale eris, i. magna contentio
Primum igitur est non pausando furiem
concipere, Secundum est in vocem prorumpe
re, tertium est iurgium prothelare, Alie
etiam dicuntur Arpie filie Neptuni
gigantis, De quibus infra dicetur
Sed dictus est, Vel aut per nocente
quasi ponat, Servius in Virgilio
dicit Frigidusque opus fugite, hinc
latet anguis in erba, Senex quoque
ob hoc non incongrue dictus videtur
quia sicut frigiditate et humore
flegmatis, ideo quod naturaliter senes habundant
Ita et a signis Capricorni et aquarii
quibus preest saturnus, frigus et pluvie
mensibus Januario et Februario pro
veniunt, singulis annis sentimus, Preterea
ea, enim hanc pinguint, quia plu
vias et nives ibi emittere non dubitant
Caput tectum habet, ne tamquam senex
et frigidus quod frigus se muniret, 2 ind
ne putetur, Flauco amictu tegitur
quia frigide nature est stella ipsius,
Saturni, Philosophi In figura temporis accipiunt
Unde et greci eum cronon appellant
Caput eius ob hoc tectum asserunt
quod ignotum sit temporis principium, Ideo
a filio expulsum esse dicunt quia sequens
tempus, quodam modo precedentem gignitur
tempus, quasi modo, precedenti gignitur
succedendo, Primum pellit. Sed et
tenet, A grecis dicitur, quod apud eos
i. t. 300. e. 4. z. 60. sunt hic to
potius dierum totius anni est numerus,
Tenet a grecis, comedens fine con
sumens, aut interpretatur, Unde et filios
dicitur devorasse, quod io fingitur, quod
tempus quicquid genuit, et gignendo co
sumit, Omnia namque orta accidunt
et aucta senescunt, sive quod fructus
sive quod tempus producit, Falce metitur
sive quod usum falcis, Saturnus la
tinis tradidit, sive etiam, quod adminis
tracionis falcem omnia tempora incurrunt,
Quarta de causa dracone flammivomum
in dextra tenere perhibetur, Draco
enim ille dorsum fingit, qui hinc cauda
sue voluminis devorat, quia etiam
in se, per vestigia annos reddit, et
annuatim, fecunditate omnium devorat
frigida, hinc et draco illius, flam
ivomus dicitur, i. devorans omnia, sicut
flamma cuncta consumit, Nunc etiam
dicunt Saturni in processu nichil
nocere, Illud aut retrogradus est, esse periculo
sum

ad similitudinem falcis, que in pulsa
nichil valet. Retroacta vero quidquid
occurrit secat. Velato etiam capite
dicitur, quod fructus tempora proferre foliorum
tegmine umbraculo. Habet quoque
fabule poetarum hunc a filio castra
tum fuisse, et quod ipsius virilibus in
mari proiectis, et spuma maris Ve
nerem nimpham natam esse. Testi
culi enim abscisi fructus naturales post
tempora perdunt insinuant. Tum
scilicet et a feminarum seminariis poribus sunt
secreti, et ipsi ad novos, de se candos
si alios apparent, apti nascuntur. Hos
fructus messos in terram ventris latina
tamquam in mari demersos, venerem
id est libidinem creare necesse est. Philosophi enim
Ideo hunc fictum asserunt, quod nisi
humor de celo ad terram descenderet
nichil penitus crearet. Venerem
enim philosophi terre pulcritudinem esse volunt.
Alii vero dicunt, quod de virilium cruo
re et maris spuma nata sit venus [margin: [illegible]]
Hec scilicet ratione omnes inquiunt veneris
usu unico debilitantur. Unde fin
gitur Venus nata per dampnum.
De mari autem ideo, quia tradit
phisica sudore salsum esse semper, que
fluit coitus. Unde et mirtus eius
consecratur qui liquoribus gaudet.
Addunt etiam ideo potissime de spu
ma ortam, quia dum libidinis vo
luptas velud spuma cito deletur
et citissime periens nichil nisi penitu
dinis stimulum in conscientia dereliquit.
Saturnus autem cum sit senex fieri fin
gitur puer. Ideo quod tempore singulis
annis senescit in yeme, et innovesci
videtur in vere. Fingitur etiam draco
faciem habere draconis propter frigoris
inmanitatem, nec non rictus leoninos
propter nimium caloris estum. Hinc etiam
[illegible] a primis dentibus vestitus propter fre
quentem electorum intemperantiam, que
omnia per tempora varietates pro
veniunt. Dicitur etiam Saturnus
ob hoc filios comedere, quia ipse deus
tempus est, qui in se revoluntur iterum.
Ideo etiam Saturnus est vocatus, quod an
nis saturetur. Ideo a Jove vinctus
ne immoderatus cursus habeat, et ne
stellarum per quas disponit ipsos ma
tulis alligetur. Saturnus etiam po
llucis filius dicitur, sive a pollicendo
[margin: sive pollendo] quod in [illegible] humanitate. Nonnulli
etiam saturnum, sacrum senum id est

divinam sapientiam, alia precante, sive
latorem omnium interpretatur. Inde etiam
quattuor filios habuit, scilicet Jovem Juno
nem, Neptunum et Plutonem. Ipsum
etiam pollucis filium, quod polluit
per multos filios habitus, scilicet in quattuor
elementa [illegible]. Ita philosophi
dixerunt. Jovem etherem id est ignem
Junonem vero aerem, Neptunum aquam
Plutonem terram intelligere volunt.
Cibiles soror et uxor fuit Saturni
gigantis, et mater omnium deorum gentilium.
Hanc greci rem vel Berecintiam vel
Cibilem dicunt, Latini vero Opem eam
appellant. Ops vero latine, grece
dicitur terra. Hoc autem nomen quod est sortita
est, quod esurientibus frugum largitione
opitulata sit. Berecintia enim di
vina mente dicitur. Ideo et mater deo
rum dicitur. Et dii propter superbiam dicti
sunt in olympo habitare, quia excelsi
et superbi. Berecintiam vero greci quasi vin
cinatos dixerunt. Cinctus enim lingua
attica flos nuncupatur. Unde et latini
cinus dicunt id est solus flos omnibus preferior.
Accipitur Berecintia in modum potentie
Unde et Cibele dicitur quasi firmitas.
Ideo autem turrita corona pingitur quod omnis
potentie elevat in capite. Ideo
multiplici veste fulget et leonibus
currum trahentibus vehitur. Et omnis
potentia ornata est. Et ipsi in manu
dicatur sceptrum ferre, que omnis potentia
regnoratiua sit mater deorum, quod apud
antiquos dii sive demones, sive in
digentes a divitiis dicti sunt.
Divinum enim mater est potentia. De eadem
ope quoque Remigius eundem propter
dicens, Saturni coniux Ops quadre
ta dicitur, et corpolenta mater. Quadre
ta, quia ipsa est terra omnium procreatrix.
Corpulenta ideo est quod elementa terre
grossius et corpulentior est tellus.
Vestem habet discolorem, gemmis me
tallis quoque ornatam. Hec enim in vi
sceribus terrarum vel avenis colliguntur
sed et superficies terre herbarum et
florum varietate utitur. Hec
et Cibiles quasi cubile dicta est. Terra
enim nichil est solidius in elementis.
Cubum namque greci solidum
dixerunt. Unde et solidos numeros
cubos vocamus. Sive a greco cubele
quod latine sonat rotato capite,
quia eius sacris proinde sanctitas
gallos quoque rotasse commemorat.

Alma parens

Idem de ea et paulo plus sensit
Servius dicens Alma parens
deorum tellus dicat / Alma ideo
quia nos alit / abusive tamen et aliis in-
quit numinibus // hoc epitheton dari
terram aut matrem vocat esse
deorum / unde et similem eius
cum clave pingit / Nam terra
tempore suo aperitur / yemali vero
clauditur /// hic leonibus fertur
ut evidenter ostendat maternae
pietatem posse superare / Omnis
cum feritas maternae subiacet
affectioni / Currum vehi quod terra
in aere pendet / Ideo sustinetur
rotis / quia mundus rotat et vo-
lubilis est // Ideo coribantes
cum strictis pinguntur gladiis
eius sunt ministri / ut significet omnes
pro terra sua debere pugnare / Et
turritam gestat coronam ostendit sup-
positas civitates terrae / quae consistas
turribus rem constat / Ipsi etiam
oppidant / timpana quod terrat duo-
bus emisferiis celi cumulatur
Cimbalaque in eis sunt tutela
quia ipsa cuncta celi quibus tegitur
terra filia sunt // Ipsi vero vesta

- // Ipsi

deam ignis hec fingit matrem
quia in visceribus terrae ignis inest
videmus enim quod fulminibus / ignem
erupti

Vesta dea ignis / filia fuit Celi
gigantis et soror saturni / Ista
dicta est nutrix iovis // hac sic tamen
est ideo ait Remigius quae fertur a philoso-
phis terreno igne quod per vestam intelli-
gitur celeste ignem qui per iovem
intelligitur nutriri / Ut autem dea ig-
nis esse credatur argumento est / quae in
eius templo custoditur inextinctus
Dindimus enim in libro fastorum
ab antiquis ea sunt cum nunc fer
natam / Debet in initium templa
igne olim fuisse cuius loco / Ortus
quippe / Interius sacramentum / in vesta re
vestitus sacris opa impedisse //
Vestitus sacris opa impedisse //
hinc et ipsum locum / a vesta /
a foro vestibulum esse dictum putat
Addit quoque nulla veste / sicud
vero igne / quae semper in motu est at-
tributa effigiem // Sed ideo / quod
nimie ignis nimie et ignem
esse

in templo fugem habuit cum
potissima religione / Deam di-
tionibus habitam // Nam et sine igne
nullum erat sacrificium / nec sine eo
valebat religio / Et ideo ipsa ut
Ianus in omnibus sacrificiis invoca-
batur / Et philosophi veteres in eius mi-
steria rem addivisse / Est autem
perfectis ut ait Servius / Vas
quoddam lato ore / fundo angusto
quo in sacris veste sacerdotes ute-
bantur // Aqua ad eius sacra au-
sta humi non deponebatur / quod si
fieret piaculum erat // Ideo vas
excogitatum est / quod stare non posset
sed positum statim quidquid continu-
isset effunderet / Et ut quod infirmo
hoc signo / quod sicut / a manu non
remittebatur / ita a religione nullo
tempore cessandum / Eandem in veste
Dindimus / sicut ignem / ita et
terram esse loquitur integri // Unde
et templum ei / et collum templi
ad similitudinem terrae rotundum habitum
Idoque etiam / per nominis ethimologiam
tui dent cona per hac dicens / Ve-
stam quod sola in sua stet / vel terra
clemeta omnia / sine minissione
monstret manifestum sit // Hac etiam
de causa vestam Cibilem fuisse
non pauci contendunt / et in Tullium
vero homine veste a grecis est / Eaci
inquit est / quae ab illis / vesthia
dicitur / Vis autem eius ad aras
et focos pertinet / Verum denique
nomine / nimium vesthe / quod urbi
Rome perat sacri sacrorum legem pre-
hibebat / Et legem ausus quidem
tribunus plebis in tenue levatus
est

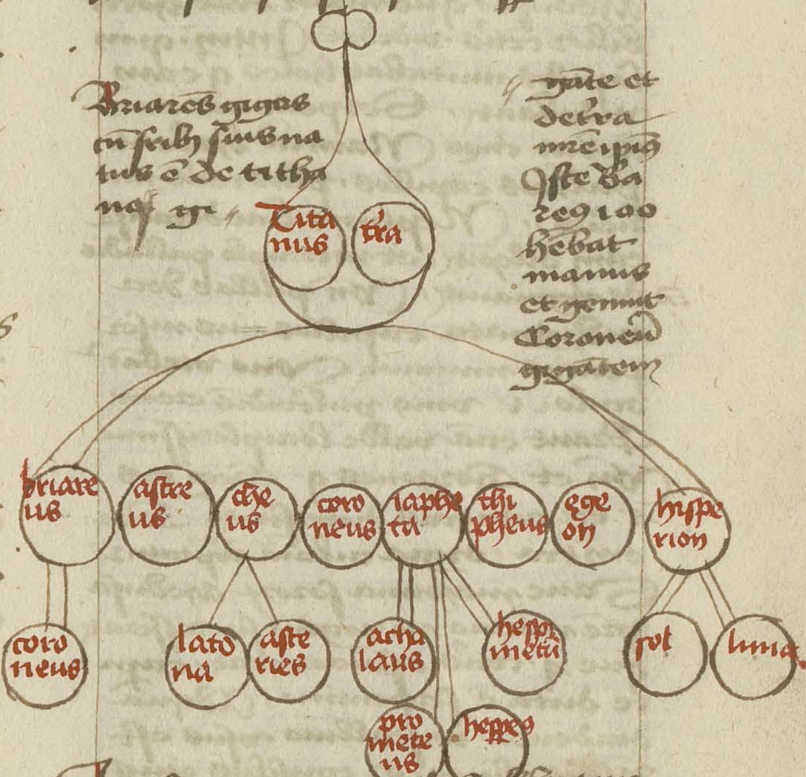
Ceres dea frumenti filia Celi
gigantis et soror saturni fuit
et mater proserpine / Ceres gaudi-
um inceptum / quia ubi plenum
sit frumentum / superhundant gaudia
Proserpina seges inventa eo quod
radicibus per terram serpit / Ista
a grecis dicitur quod continuo preteritur
Ideo quod segetes centuplum proferat
frumentum / Ceres a plutone ra-
pta / i / in terra satha cum lapidibus
qui sunt / quia tempore messis / est
lampade solis cum gaudio fructus
requiruntur

vm et lampadarum dies cetis dedita
// Proserpina vero puella depingit
quia singulis annis semina renouat
/// Ceres etiam quasi Cereres a creando dicta est / Vnde terra omnia creat
/// dicunt quidam / Haut tererem quasi gerere eo quod fructus gerat / Phil
ana etiam dicitur Aristarum matu te
/// Ceres autem filia querere / mo
riente iaue / tibo paparius filie
oblita est quia tempore maturitatis
minus gravius paupertatis dampna sentiunt // Proserpina etiam
alena ab alendo dicitur / Iuxta
Ethna rapta fuisse dicitur // Proser
pina quia Sicilia frugum ferti
lissima est ÷ Ceres a Ioue pro
meruit quod proserpina / sex cum mensibus in celo cum matre / et sex apud
inferos cum plutone marito /
Vnde io fictum est pro satione tanto
tempore / quasi latent sub terra primi
fructus producat / vel quia ipa
est luna / que toto anno / sex mensibus crescit / et sex decrescit / Vbi
per singulos menses diebus quindecim
crescens apud superos / et decre
scens apud inferos esse videatur
Vel ideo apud inferos et superos equis
passibus proserpina collocatur / quia
die latet / nocte lucet / Vtique
ad unum / cum sole / dimidiatur / quia
videtur // Vel ideo apud inferos
est / quod stellis omnibus humilior currat
et prope terras / et humore rebus
ministrat / adeo / Vbi eius augmento
uel decremento non solum in terra
lapides / sed etiam cerebra / et quod
magis mirum est / letania senat
vinculos ortis producuntur / Spectet
aliue arborum quod medulle cohe
quod marinas / et alia non paucapli
ries / eius accessum / decrescita
uel augmenta paciuntur / Ergo
per plutonem / terra cui preest / et
per proserpinam humor fecundans terra
significatur / que ut aiunt per proserpinam
proserpendo quasi nata dicitur / quod
humor per herbas vel arbores
crescentes / insensibiliter de terra surgat
et ei momentum conferat / Veteres
que dea fecunditatis est proserpina quere
re dicitur / affugere significat
tempore siccitatis humore desiderare

Ad proserpina propter Immonis nomen quod vocantur nomine Storcorum de
scendunt dogma / Ad triptholemum
triptolemum dicitur ceres adamasse
ipso fictum est / quod hijs primum in grecia
agriculturam invenit

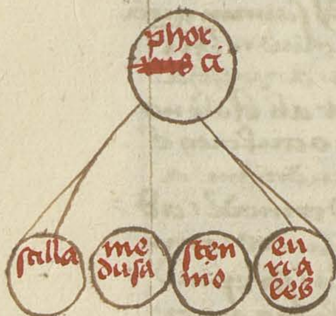
Iuppiter et Iuno frater et soror vir ux
or vxor sunt ambo filii saturni giga
tis / et Sibiles vxoris eius // hic
Iuppiter in vathicano / a vesthia
amita sua nutritus / et ab tholeno
petre segle et elias / occultatus est
et ne vagitus pueri audiretur a
patre / qui volebat eum comedere / ad
hibiti sunt / tympanisantes / cum
aliis instrumentis organicis / strepitum
facientes / et sic sub silentio puer
nutritus / dictus est Iuppiter // secundum quos
dam poetas a filiabus Molphei giga
tis / gemmos hunt edas / et truco
arboris cornu fregit suum

Sol gigas etiam filius fuit hiperionis gigantis
Luna soror fuit solis et filia hiperionis

Iaphetus vero genuit Athlantem
et promethea / et hesperum / at
hesperinetum // Theos autem genuit latho
nam / et Asteriam nimphas coniunctas
/// Tipheus vero est eo tuthemis li
gatus est a Ioue / et in mare papi
tatus est /
Egeon filius etiam poitus est et ad hunc
ignes euomit corpore suo / hospio

aut genuit solem et luna. Astr(eus)
etiam genuit 12 ventos de
quib(us) infra dicetur

Stilla fuit ph-
orci fi(lia) qua de
Gratide nympha
genuavit. Hec
nympha Sicilia
gusa e(st) in dea(m)
maris, q(uia) latty
tollisi fructus
ibid(em) esse dicit

Medusa Sthenio et Eurialees
filie phorcy gigantis fuit, vn
et phorcides dce sunt, quas
de gorgone monstro marino ge(nuit)
Et io Gorgones dce sunt. Hec
uno utebant(ur) oculo, ex quibus
Medusa, que maior erat, horri
bilior ceteris videbat(ur), Unde q(uia) in
lapides mutabat homines q(ui) eam
videbant. Serpentinos eius
habebat crines Nam nu(n)c habent
pulcros capillos, plus ceteris mu
lieribus. Neptunus hac de causa
eam dilexit, et in templo palladis
devirginavit. Unde pallas dea
indignata capillos eius in ser
pentes mutavit. Uno utebat(ur)
oculo. i. uni(us) pulcritudinis erant
Erant etia(m) valde locupletissime
Unde et Gorgones q(uasi) Georges
i. terre cultrices dicte sunt. Hec
enim terra, orgia cultura reputantur
Sane maxima sororum Medusa
patre mortuo in regnum successerat
que q(uia) ceteris astucior erat, capu(t)
te dicta e(st) serpentinus. Adqua(m)
occidendam cristallino usus est
Perseus clipeo, q(uia) consilio eius
speculatores suos, precognitis
inopinato illi casu sepe obstiterit
fugienti. hanc tamen, intenso ca
pite illi(us). i. sublima ablata divici(s)
Et ~~regna~~ multa Perseus op
tinuit

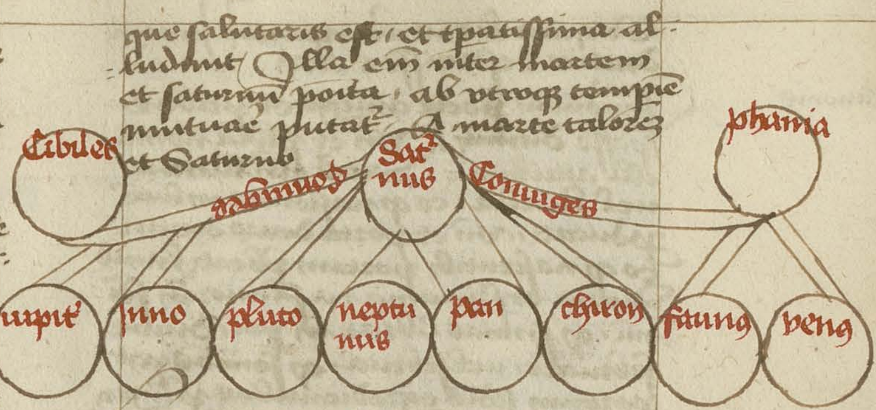
oceanus tetis

Thereus gigas inter fratribus et
sororib(us) suis, filij fuit oceani gi
gantis et Thetis sororis eius et
uxor ipius. Ad Athnereus de
doria sorore et uxore sua genuit
hymeneum Stelicem Thetidem
Salmati Athenen et Galathea(m)
Tathon vero tubicina maris
iubente ione tempore diluvij revocat
aquas in suum statu(m). Prothenor
vero pastor pastorum fuit. Pleio
autem Nympha de Athlante gi
gante genuit hyantem gigan
tem, et septem nymphas que plia
des dicte sunt. s. Maya et Age-
thageta. Celeno Alcione Sthe
repo. Merope et electra Ut
Jupiter p(ro)genie dee capre conservavit
ipasque eas in celo, cum regnavit
stellificavit. Capra quod signum fu
it, pluvias fun(dit) q(uia) olem sidus di
ab holeno p(ro)pe Egles. Tandem
Jupiter nutrix. et a Creta subreptus
ad insulam Naxone delatus e(st). Cum
autem esset adultus. et titanos vellet
expugnare, sacrificans apparuit ei
quoddam anal augurium dedit. quo
auspicio usus, aquila signum suum
fecit. Amna p(ro)pt(er)ea fabulose stellificavit
Hec gigantib(us) resistere no(n) valet. Res
ponsum e(st) ei Ut si gigantes vince(re)
vellet, capre pelle tectus et capite gor-
gonis pugnaret. Ipse vero capre et
spem, armenta, corporavit. et ossa
illius stellificavit. et de corio clipeu(m)
texit. et caput gorgonis intus de
pinxit. Et clipeus illis dictus e(st) egis
ab auctore Egles. Velud quod poete di
cunt. Ab ege q(uo)d e(st) capra, q(uia) Theo
timt. Ab ege q(uo)d e(st) capra volunt erat. Hec
amaltee caprem volunt erat. Hec
Jupiter patre emendulavit. et aureu(m)
seculu(m) patris sui in argenteum sclm mu
tavit, et de Junone sorore sua et
uxore, et de multis virginib(us) corrup
tis. et de plurib(us) alior(um) uxorib(us) in
iuriose raptis. et incestuose coitis
q(ui) 8 filios et filias genuavit Et mo
riens in creta sepultus fuit. Amy
ciens in creta sepultus fuit. Cretenses
sepulcrum p(ro)pt(er)ea Cretenses coacti
foderunt. et in caput asini aliqua
fugiens demandatio invenerunt. Sed alij
fuisse mentiti sunt. Unde bene
luentia delatum. et in parte maris re
conditum e(st). Iste enim Jupiter

deum regnaret omnes Thitanos
fulminauit, et kathenis adamantis
ligauit preter Egeonem que in mari
tenui vinculis incathenauit et pa
trem suum proprium ad inferos deiecit.
Jupiter grece z. dicitur quod latine calor sine
vita interpretatur. Vel secundum quia hoc ele
mentum calet, Et quia igne vi-
tali aucta sunt animata Jupiter
ergo q. iuuans pater nuncupatur.
Spes est qui in lingua osthorum
a luce qua hominibus prestat putatur luce
tius a latinis vero diespiter i. diei pater
appellatur. hic omnium et deorum eterna po
testas vocatur. Unde vnam re secundum
philosophos, et aliam secundum mathematicos
intelligitur. Nam diuina potestas est Jupiter
Prima ipse ether qui elementorum po
ssidet principatum hominum, ideo quod
Jouialis stelle irradiacio, honores
hominibus tribuit, eterna vero aliorum no
minum discrecione, Nam legimus
Apollinem, diuinitate non datum,
Et herculem liberumque patrem Na
semper deum fuisse. Mercurius etiam
poetice fictum, quod iratum Jouem In
no mortalibus reconciliat reconciliat
eumque a sua sententia reuocat. Nam Juppi
ter ipse ether Juno vero aer Unde
Juppiter et Juno i. ignis et aer
germani esse dicuntur, que pari tenuitate
elementa induunt, Et vero Juno
i. aer Joui i. igni subiectus est
Jure suppositiuo marito nomine coniunctio
est. Hij enim ambo a iuuando
dicti sunt. Nulla enim res sic fouet
sicut quemadmodum calor, nunc sine aere
nullum animal viuere potest. Cum ergo
terra more morientibus seminibus
hyeme, solitum poscat a Joue i.
ethereo igne fomentum, non aliter tamen hoc
fieri potest, nisi interdente, et quod media
te Junone i. aere. qui calore etherei
ignis suscipiens terram solita affert
fertilitatem. Juppiter etiam fatum
deorum dicitur quod res diuinas i. superiores
prescripsit, humanas vero i. inferiores
prefata dicitur ordinare, tale enim tate
pro nature est ether quod inferioribus non
indigeat, et quod inferiora indigeant
Unde inferiora varijs elementorum a
minimulis quod prefata intelliguntur
subsistunt, superiora vero solius nature
sue stabilitate contenta sunt. Et quod
poete Jouem beniuolum vocant
dat stellam enim

que salutaris est, et temperatissima al-
ludunt. Illa enim inter martem
et saturnum posita, ab vtroque tempe-
mutuare putatur. A marte calorem
et Saturno

humorem trahens. Aquilam vero
aquilam eius deputat tutele. Ideo
fictum est, quia ut fabula refert
Joui contra gigantes dimicanti
fulmina ministrauit. Ideo ergo est ad
calidissimo et limpidissimo i.
etherei scilicet Joui. Illud aliud con
secrata est, quod et calore habundat
et prosperitate. Jupiter etiam du
contra titanos bellum suscepisset
Augurio aquile se victorem esse cognouit
Unde quia in clipeo aquila depicta sit
pinxisset, fictum est quod ei dimicanti
aquila fulmina ministrauit. Jupiter
etiam a philosophis est figura huius mundi
accipitur, quia vltimus ius dictus est. Et
huic mundo eternitatem attribuunt Non
quod idem esse habeat quod est vere eternitatis
sed quod semper durando, et in se suos
repetitas recipiendo ad quandam se formulam
eternitatis constringere videatur. Per Jo
uem ether, et per Junonem aerem
poete intelligunt, hac ratione. Aere
effeminatum dicit Tullius, quia nil est
mollius et quia vir viro vxor ita etheri
aer subiectus est. Et ab eo calore
quo inferiora foueat veluti semen
in matrice suscepit. Horum ideo
coniugium fingitur quia hec duo elementa
palijs sunt tenuia. Ideo Junonem
neptuni fingunt alumpnam, quia
secundum philosophiam spissius aer quo mari
humore conficitur. Ideo etiam eam
quociens aera aliud est alieno indu
cunt vicem auxilia Utpote co
li vel yridis, vel nympharum, quia
natura est aeris, ut per se nil faciat
Vt enim aliud operetur, aliena per
uertitur commixtione, ut vero, qui
nubes pluuias creant, Hic et
yridem i. arcum celi ministram assig-
nant. Est autem Iris nubes
aquosa solis radijs penetrata

Iris

Et quia hic in aere apparet Junoni
dicitur deservisse i. aeri

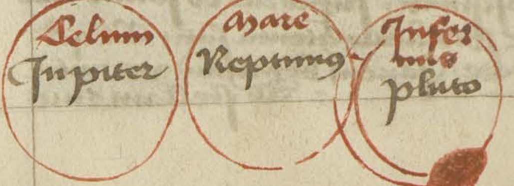
a Junonis

Junonem poete coniugiis et partubus
preesse dicunt / Unde et plurima nomina
illi attribuunt / Dicitur enim lucina
vel lucetia / eo quod nascentes in lucem
producat / Unde et porta dearum dicitur
eo quod nascentibus portam prebeat / Iuno
dicitur et februonia / a februoribus se-
cundum / quod feminas liberat in partu / Dicitur
februalis / vel februa / quod feminas post
partum secundis egredientibus purgat
februe enim grece purgatio est latine
Dicitur et introducta / quod nubentes
puellas introducat // dicitur deme-
dita / quod ad domos maritorum eas ad-
ducat // Dicitur unxia ab unguendo
quod varijs ungat nubentes / vel quia
postes domorum ungebant ingre-
dientes / Unde et uxores quasi unxores
esse ut dicti voluit /// Dicitur et
cinctia a cingendo per antifrasin / quod ipsa
singulorum castitatis solvat // Dicitur
et Saturnia a Satione // Dicitur

de ipsa matrem et
feminas post dicitur
et saturnia / ut supra

et plena / quod populos multiplicat // Dicitur
et dea diviciarum / Unde et in sceptro sceptro
depingitur / quia divicie regno sunt
proxime / Nam cum divicijs habundat
facilius ad regnum aspirat / Ideo et
velato capite pingitur / quod omnes
divicie plerumque sunt absconse // Dicitur
et dea partus / quia divicie quasi pug-
nantes sunt / Nam de divicijs
semper nove divicie generantur
Pluto gigas filius Saturni gigantis
fuit / Quem philosophi regem inferorum
i. terrarum presidem esse voluerunt / cuius
satorem terrarum vocant / et ferratore
quasi de terra / tunc post pluto terra
omnia procreant / et in eadem resolvuntur
// Plutos enim divicie interpretatur
Unde et latine dis i. dives dicitur / quod
scilicet in solis terre divitie creantur / vel quod
in mundo nichil sit dicius inferno / qui ad
omnia recipiat / nunquam insaciatur Inde
est quod idem deus nedum i. malus dius
et nequam i. malus latinis feret orc-
hys appellatur / Orcho enim grece iuro
dicitur / quia cum iurat et affirmat
nullam se animarum sine supplicio et poenas
dimissurum // Pluto ideo dicitur quod
in terris residunt / et de terris oriant
omnia tenebris et nubibus / Pluto ac
et in nubibus et in terra / ut sunt fontes
et putei
Neptunus gigas filius Saturni gigantis

dit in mare sine regnum sive regimen
a poetis dicitur optime philosophi Neptunum
aquarum elementum dicunt i. aliquando
neptunum sicut a poeta portunum
huius paululum immutatis in aliquibus
hunc greci posseidon appellant quod
latine faciens ymaginem interpretatur
ea scilicet ratione / quia aqua ymagines for-
mat / se spectantium / quod nulli accidit
alij de iiij or elementis // dicitur et neso-
ton i. movens terram concussione / sicut
terremotus / sicut terremotus contiguit
opiniones // Tridentem fert / quia aque
3 habent virtute // Sunt et fecunde
quedam potabiles // hunc amplitudinem
in coniugio deputant // Amphi enim
grece circa / tritum / latine
circum dicimus / quia aqua tribus elementis
conclusa / et quia circa sit / tellus ut maquis
superioribus deputatur / Ut sola terre
materia inmotis sit elementis absconditur
Cerberus triceps subiacet pedibus
plutonis quasi i. vorans carnes / ut interpretatur
odium / quod triplici diversitate contrahit
in terris / intelligitur / est enim odium nature
ut hominum et serpentum / canis et cati
et est odium causale / ut amoris zelo
atque invidie / et est odium accidentale quod
aut verbis causaliter oboritur / ut hominibus
aut iumentis Sepe enim innuitur
hoc odium / Nonnulli vero Cerberum
tripartitum orbem i. asiam affricam
et Europam accipiunt // Quia terra
sorbet omnia corpora atque inmittit ad tar-
tara // Notandum autem singulos
tria fratres / scilicet Juppiter Neptunus pluto
similia quodam per hec insignia
// habet enim Juppiter trisidum fulmen
Neptunus tridentem / pluto trinum
capitum canem Nec inmerito / ea
namque nomina diversa teneant in
persona / cum totius regnum eadem habere
putantur potestatem / sicut et ipsa elementa
quod possidet plurima ut se quadam ratione
minuunt // Pluto terra nigre peccu-
des ymolant / quia victime inmunda
dis ymolant / quia victime inmunde
aut per siccitudinem / aut per nigricitate
decernunt // Pluto enim terra sicut dijs
nominibus / velato capite sacrificabant
quod eo in omnibus sacrificijs observatum
est / ne se inter religionem aliquis
vagus ondet ut aptator

Jupiter post obitum patris sui Satur
ni / in creta insula tumulati / fratribus suis
regna mundi sorte dimisit. Unde
Jupiter pro sua hereditate / sortitus est
celum / Neptunus mare / pluto
infernum Sed quilibet horum non
potentie sue signauit ut ostenderet
se / Illius filios / qui triplicem mundi
tenuit machinam // Jupiter gerit
fulmen trifidum / quod findit / urit et
afflat / Neptunus gerit tridentem
quod signat naturam aque / labilem / nabilem
et potabilem / Pluto gerit Cer
berum triplicem / per quem designatur
terra tripertita / id est Asiam Europam
et Affricam // Terra autem in tocius
diuidencia / ab hominibus corporaliter probanda
remansit / Unde quidam moriuntur
ut scelerati / descendunt ad inferos
descendunt ad inferos / et sunt in
sortem plutonis / Alii demerguntur
ut mediocres / et sunt in sorte
Neptuni Alii stellificantur ut boni
et sunt in sortem Jouis De hac
diuisione dicit quidam versificator
Jupiter astra fretum Neptunus tar
tara pluto Regna paterna te-
nent tres tria quisque suum

Pan gigas filius Saturni gigantis
fuit hic siluarum agentibus dicebatur
qui eciam deus rusticorum dictus est
et deus pastoralis / hic dispares cala
mos primus adaptauit et ad tan
tum studiosa arte composuit Unus
in magnum ad similitudinem solis et hunc
cornua fingebant gentiles habet
pellem propter celi sidera / rubet
facies eius ad similitudinem etheris
fistulam / id est calamorum gestat
propter armoniam celi / villosus est
quia tellus vestita est ventis
pis est inferior feda propter arbo
res et feras pecudes / capri
nas vngulas habet ob soliditatem
terrarum fundat

Chiron gigas filius Saturni gigan
tis et philliridis nymphe de quo
talis fabula fingitur a poetis
Saturnus comestis quibusdam filiis
suis / cogitauit quod si filium de alia
muliere / propria sibile vxor sua
haberet / sine periculo ei succederet
et ideo adhesit philleridi cuidam
Nymphe / in cuius coitu metuens
vxoris aduentum se in equum
mutauit / Unde genuit partim puerum
hominem / et partim equum / quem
Chironem appellauit / hunc de
dit peritia medicandi / citarizan
di et sagittandi Iste Chiron
dictus est Centaurus quasi getaurus
id est pagina gentis / tantum proprie
forma / non propter ymaginem
Iste fuit magister Esculapii
in arte medendi et genuit filiam
nomine Chiros / Tandem Chiro
Herculem gigante de hispania
redeunte hospicio suscepit / sed
cum eius sagittas tractaret / vna
que ad hunc tincta erat de
sanguine ydre super pedem Chiro
nis cecidit et vulnus inmedica
bile fecit Cum autem dono patris
esset Chiron inmortalis orat
patrem ut mori posset / ut sal
tem in morte finiretur dolor
eius / Separata ergo anima eius a
corpore / corpus Chironis in celum
translatum est / et vnum de
principalibus signis / quod sagittarius factus
sagittarius appellatur est Iste eciam
medicine inuentorum primus in
uenit a quo Chirurgi et me
dici inuentore dicuntur

Phania vxor fuit Saturni gigantis
a phando id est vaticinando dicta
de qua genuit faunum gigantem
patrem siluani et satiri

Venus filia Saturni gigantis
fuit nata de sanguine virilium
abscisorum ipsius et de spuma ma
ris Primum historiam scripsimus po
terit lector inuenire / in tractatu
tu saturni gigantis

Epithimei Tum voluptati
student venerem bonam rem dicunt
Sed Stoici qui voluptati renun-
ciant vanam rem interpretantur //
Venus quod ad omnia veniat appellatur
hec nuda pingitur / siue quod turpis libi
dinis macule celantur / siue quod nudo
conueniat / siue quia libido consumptum tunc
libet denudat / et celare non sinat
Rose ei sciuntur quod rose rubent pun
gunt // Itaque libido ingerit ruborem

z pudor obpphio pingit q pcati
catulco / Sicut eni rosa delectat z
celeri motu tpis tollit ita z libido
Columbe eciã gferantur qz ille
aues maxime in coitu feruide dicunt
Pingitur etiam in mari natare / quia
libido rebꝫ naufragia infert //
Mirtum portare pingit qz hec arbor
sit toto corpe in coitu mistom // Mir
tus eni deputat / quia hec arbor
litoribꝫ gaudet / z venꝰ de mari di
pereata / vel qz salso mari vicina
est / vel qz hec arbor pluris nece
ssitatibꝫ mulierꝫ apta e // Rosas
placat quia hec herba semen no
amittit // Venus quoqꝫ a Cipro
insula aromatice fecissima dicitur
qd nupta mitpcat /// Et vero
fingit Eneam in libiam apulso iove
infirmo celo eum venie gvenisse
astronomia illam / scdm Mathema
ticos vide ordinare / Et iam
stella Jovialis in alti sua posita
cum stella venerea sistere dicitur / qz
p mulierem felicitas puentura sit
hº qm Eneas in ptem rectis / pce
ctom admittendꝫ erat Pro hec
poeta pmisit / Et aut venerem
ione tristiore poeta dixit sicut qi
tum vros Jn felicitem futurꝫ Nam
dido se interfecit / Et aut mer
curium fatit a Jone desfluente ad
ottasum descende / i amicicia triam
cundꝫ qdm fore / sed minime gaudem
dentiuro tpre pmané / Dicunt
etiã Mathematici venerem i vre
gine posita mederi feminam nasci/
fingit etiã qz in habitu virginis vea
terius / venus occurrit Enee et
eodem postea regina cppꝫ est
et in venatore cum ea pmixtus
Et aut venus Enee pmisit
si ei mtiꝫ absentem obstat sicut,
videtur / quia eoquo Eneas a tro
ia recessit / donec ad laurentum
Regnum venerit stellam veneam
semp vidit Statimqꝫ ea facta
retrograda / quinde ei no apparuit
Vn et ipe se ad terras fatales p
uenisse cognouit / Et ideo quia bona
euenisse constellatione / tamqꝫ matris
eius suffragio / Matre ea dux
vsus est suffragio / Matre ea dix
isse no abspꝫ deputandꝫ e // Vn
est illud / Matrꝫ dea monstrante
viam // Dicit etiam mi vene Marte

gcubuisse furtim / Qd sol videns vul-
cano pdidit Ille adamanteis cat
henis ligauit dijs oibꝫ ondit iu-
piter iacentes Illa dolens ꝗ filias
solis s. pasiphen medeam fedram cirte
et dirceñ / detestabili amore succendit
detestabili gr mars gplexu veneris
pollutus / i. vitus libidinis illecebris
corrupta solet esse appet i. virtutis indicio
rea et togꝫ / quequꝫ virtꝫ praua co
suetudine illete feruoris gtuitoris
offendimitur catthenatha : Venus
itaqꝫ ꝗ solis feminas / i. hnos sp̄s
luci ac vitati deditos / et ad vanam
rez pceptione datos ut plant phi
q. sole fctꝫ corruptela absfusat Nullꝫ
enꝫ sp̄s / que no suis illecebris volu
ptas obsistet

Asthalaphus
Victo ria
Choro neus
Iusti cia

Asthalapus gigas filius Acheronti
gigantis et orphe nymphe hic apd
Jonem testioni phibuit / Proserpina
apud inferos tria grana comedisset
pquo testimonio proserpina no potuit redie
ad Cerere mrem suã / Vn Ceres
irata mutauit Asthalaphū in bubo-
nem diuinꝫ mortalibꝫ omen

Victoria nympha filia fuit stigis et
amasia iouis / et quia gratis se sup
posuit Joui meruit ab eodem remu-
nerari / ut p mrem eius stigem
oms supi iurarent / et que eam
pcieruit nectare diuina / et am
brosia cibo celesti p annum carui
sset
Choroneus gigas filius fuit bri-
sarei gigantis iste genuit choro
dem nympham diminatem

Iapetus
Iathona
Astreus
Athlas
Prometheus
Epimetus
Hesperius

Iusticia nympha
filia fuit plagici gigantis / de qua
legitur Justicia est gstans z ppetua
voluntas ꝑuiꝫ cuiusqꝫ suum
tribuens s. sibi innocentia
pximo bona famam deo timore
et honore tud amore
Llathana et Asterius due sorores
filie fuit Cesꝫ gigantis de quibꝫ
tales fingit fabula apoetis

III

Et adhibita e ei aquila ut eius cor comederet. Prometheus dicit
prudencia / hic primus astrologiam a ~~Dyo~~ Orys indicauit quam
residens in hac sancte monte altissimo, nimia cura et sollicitudine
prudebat. Dicit aut aquila cor eius comedere. Et atque e sollicitudo
hora ill desertus sedet ut ob dependeat et mat. Et quia hec per
prudenciam fecit. dicit metamus qui prudencie et racionis deus
est. Ad saxum dicit alligatus dependit propter racionem fulminandi
et omnibus indicauit. Vn celestem igne dicit ce furatus. Sed quia
arte ab eo monstrata sepius ignis eliciebat qui mortalibus pro-
fuit. dum bn eo sunt usi. Nam p[er]ca / &c

157

Jupiter cum de Junone nichil gignere posset adamavit lathonam, et eam de Dyana et Apolline impregnavit cui parturire volenti, tellus dea terre instinctu Junonis, locum prendi in terra ei negavit, quia eciam phiton serpens persequebatur, tandem miseratus deorum, Delos insula et instabilis et fluctuagra, lathonam recepit et filios peperit. Et propter hoc meruit Delos insulam instabilis facta est, ab apolline ibi nato, et insula illa ortigia dicta est. Astries vero soror lathone dum aquas bibendas prohiberet, agrestes sibi contumaces in ranas convertit. hanc Jupiter persecutus, cum eam deflorare non posset in coturnicem mutavit et eam in mari precipitavit.

Athlas gigas filius Japheti gigantis fuit. Iste fuit Rex affrice valde fortissimus qui eciam celos sustinuisse dicitur, Quod fictum est ideo dicitur, quia cum esset philosophus et Astrologus Atlantico monte, cursus siderum investigavit. huius 4 filie fuerunt s. Eglo hesper Medusa et phetusa que habebant ortum in quo erat mala aurea veneri consecrata, que hercule occiso pervigili dracone rapuit. Quatuor filie studium Intellectus Memoria facundia sunt. De quarum orto aurea mala tulit hercules, quia phet ad philosophiam pervenit.

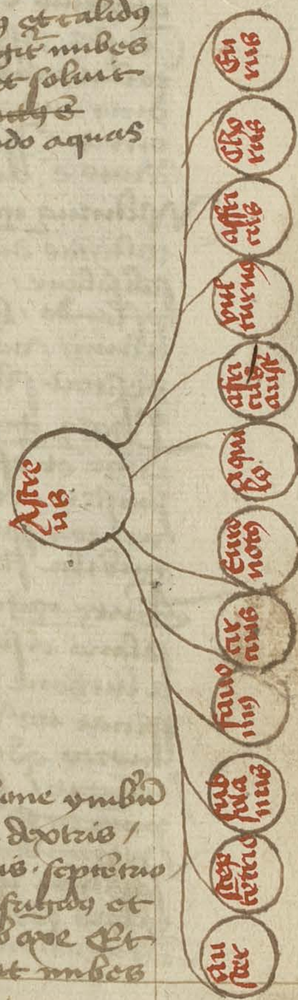
Prometheus frater Athlantis et filius Japheti gigantis fuit, hic valde sapientissimus gigas fuit, Anulum ferreum primus formavit, et hominem secundum errorem gentilium de luto fecit De quo talis fabula fingitur.

Prometheus cum fecisset hominem de luto inanimatum et insensibilem vidit eum minerue. At illa tale opus mirata spopondit, quidquid vellet de donis celestibus. At ille dixit ei, quod si fieri posset. dixit si fieri posset, eum usque ad celos elevaret ubi quidque operi suo congruere videret eligeret. Illa vero prometheum in clipeo suo impositum in celo sustulit Dum autem prometheus in celo corpora celestia inflammatis animata vegetari cerneret clanculo, ferulam rote phebi applicans, ignem furatus est, quem pectori hominis apponens animatum reddidit corpus, Unde prometheus furti reus ... vulturi cor rodendum. Prometheus dei pru-

dencia interpretatur Minerva autem celestis est sapiencia, Ferula vero divinus est ignis Divina ergo providencia pallade inspirante que dea est sapiencie i. sapienter hominem formans ei, ut vivet animam esse necessariam vidit quam ei velud de celo tractam divinitus inspiravit. Ascensio aut et a sole facta accepit, quia secundum philosophos, cum ab aliis planetis accipiamus corpus, a sole vitam habemus Vulturem vero iecur eius carpentem figura mundi accipiunt philosophi, quod et celi mundus mundi accipiunt philosophi, quod et celi mundus quadam velocitate vertetur, et ea quadam nascencium, occidencium rapacitatem depascunt. Deinde de Sco homine pandam dei formasse.

Pan eum crete omni numine dixit, quod aia ei sit numinis generalis. Iste pigne furato dy irati duo mala terris immiserunt s. morbos et mulieres primus eciam prometheum. prometheum in monte caucoso religavit ad saxum in Nam per eam mala usi hominum penitentem eis. cuius usus est, sicut Tullius hostius qui eo consultus est. Hinc est quod igne furato ab iratis numinibus morbi hominibus dicuntur esse missi. hic genuit deucalionem gigantem

Auster gigas ventus est cardinalis plage meridiane, humidus et calidus et fulmina generans, largit nubes et pluvias latissimas, et solvit flores. hic ~~ab alluviendo dictus est~~ Ab auriendo aquas dictus est

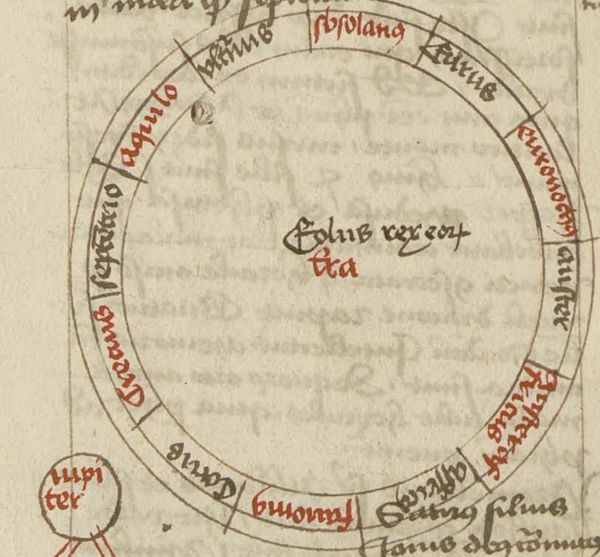

Auster, nimia cum presumere ymbribus terras infundit et habet a dextris Euronothum, et a sinistris septentrio Hic gigas ventus est cardinalis frigidus et hiemalis, recteque flat ab arte Et facit nimium frigus et fugat nubes

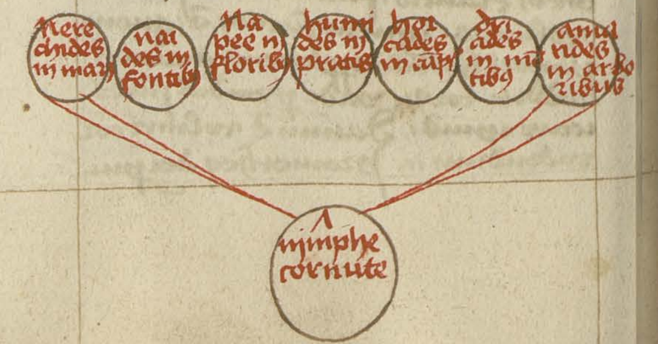
Ad hanc figuram spectat ista cedula hic ligata propter defectum lege usque ibi dum incipit Nam postea malo et

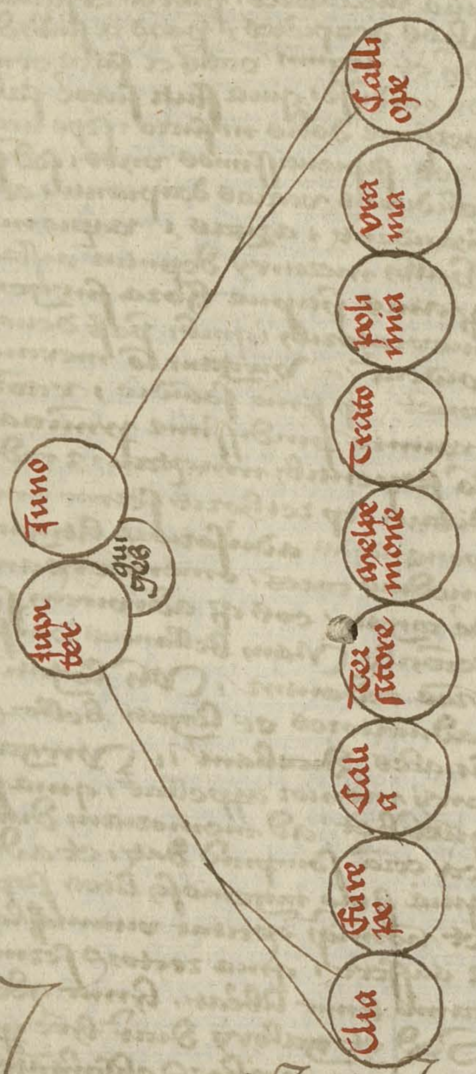
Hic hz a dextris eurum et a sinistris
aquilonem, huic contrarius e auster
Subsolanus gigas, ventus e cardial
qui et polites dr. hic ab orto solis in-
tonat pluvias et latissimas et spatios
facit, qui ideo subsolanus dictus est,
quia sub sole oritur // hic hz a dextris
vulthaurnus vulthurnus et a sinistris
eurum, huic contrarius e favonius
Favonius gigas ventus e cardialis
qui et zephirus dicitur hic ab occasu
solis intonat, hiemis rigore validi-
ssimus relaxat flores, qui favonius
ideo dicitur quia germina faciet et mitt
et maturare facit // hic hz a dextris
affricum et a sinistris chorum huic contra
rius e subsolanus ventus est collateralis austro
Euronotus gigas a dextris et est
dictus euronotus, quod sit cunctus cius
Iste calidus e nimis, qui et petras,
cum aqua fluere facit et irrigat agros
omnia, et dissolvit cuncta, huic contrarius
est Circius
Aquilo gigas ventus e collateralis
sinister septentrioni, et e dictus aquilo
quia quod non sp disturbat ymbres sed
constringat aquas, Iste semper flat
ex alto, et est gelidus et siccus, huic
contrarius e auster affricus
Auster affricus gigas, ventus est
collateralis austro a sinistris et est
dictus auster affricus, quia circa affricam
currit, Iste calidus et spatius e huic
contrarius e aquilo
Vulturnus gigas, ventus e qui et
calthras dicitur collateralis dexter
subsolano, et dicitur vulturnus, quasi alte
tonando, habeat potestatem, quasi vultur in
altum volans // hic dissolvit et
desiccat flumina, huic contrarius e affricus
Chorus gigas ventus e qui et Argestes
dicitur et est collateralis favonis a
sinistris, et dicitur chorus pro eo, quod omnes
ventorum spiritus concludit, Iste in oriente
nubila facit, et in India serenum
Eurus gigas ventus e collateralis sub
solano a sinistris qui dictus e Eurus
a luthone [?] 12 ca eo quod morbo a
fficiat [?] totaliter meffondo, homines in
morte contrarius // hic oriente nubila
irrigat, huic contrarius e Chorus hic-
pomeus [?] fr
Vespinibus fr Athlantis, et filius
Iapheti gigantis fuit, Iste fuit
gigas fortissimus, pr pulle post
devastationis gigantis

Vesperus fr Athlantis et filius Ia-
pheti gigantis fuit, hic gigas for-
tissimus genuit Arethusam et Hespe-
rusam duas nymphas coronatas
Isti infrascripti 12 venti sunt 12 gigantes
filii Astrei gigantis, secundum fabulam genti-
lium poetarum // Dicitur autem ventus
aer commotus et agitatus, sicut flabello
potest probari, nec aliud intelligi nisi
fluctus aeris, et dicitur ventus, eo quod
sit vehemens // hic pro diversis mundi
partibus nomina diversa sortitur, ut septem-
trio subsolanus, et ut dictum est
Circius gigas ventus e cardinalis
qui et trachius dicitur, et e dexter colla-
teralis septentrioni, et dicitur Circius
eo quod in circulo curvatur curro Iste fa-
cit nives et grandines, huic contrarii venti
australes maiores tempestates faciunt
in mari quam septentrionales

Saturnus filius
Iovis deus communis
est ludificans
homines in motibus
hominis quod
esse dicitur naribus ad unitatis cornu
in fronte habens, Alii dicunt, quod
genus simiarum e, ad faciem gratia gesti-
culatis motibus capitis pedibus saltans
Silvanus filius Iovis, deus communis est
in silvis et nemoribus ludificans
homines, Alii dicunt quod iste est
faunus vel pan, quibus quidem deos
et nichil possunt quam homines nisi quod
faciunt opus eius in stolido-
Tempore Saturni gigantis orte sunt
nymphe coronate f.

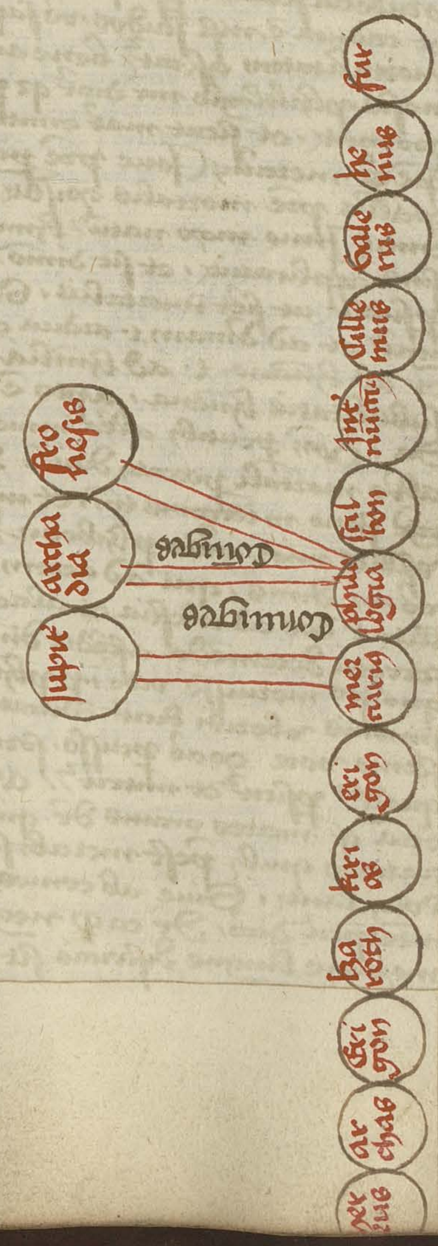

Muse nouem filie Iouis et Iunonis finguntur scilicet Clia Euterpe Talia Ter sitore Melpomene Erato Polimnia Vrania Calliope. Dicuntur enim filie Iouis et Iunonis, quia omnis vox ex aere et ethere fit. Et dicuntur muse a Moys quod est aqua, quia musica sonus ex aqua et aere fit. Qui ideo nouem finguntur quia vox humana per ix fit affectus scilicet ex plectro lingue pulsu et dentium duorum labiorum percussione et cano gutture. Fulgencius autem ix musas doctrine atque scientie modos appellat iuxta vocabulorum interpretaciones singulis congruo ordine assignat. Prima est Clio id est querens. 2a Euterpe id est bene delectans. 3a Melpomene id est meditacione faciens. 4a Talia id est capacitas. Quinta Polimnia id est multis memoriam faciens. Sexta Erato id est inveniens simile. Septima Tersitore id est delectans instructor instructiones. Octaua Vrania id est celestis. 9a Calliope id est optime vocis.

MVSE ~~Muse nouem filie Iouis et Iunonis finguntur scilicet Clia Euterpe Talia Tersitore Melpomene Erato Polimnia Vrania Calliope. Dicuntur enim filie Iouis et Iunonis quia omnis vox ex aere et ethere fit. Et dicuntur muse a Moys quod est aqua, quia musicus sonus ex aqua et aere fit quod eciam fieri~~

Ergo hic erit ordo, primum est velle doctrinam, 2m delectari in eo quod velis, 3m ad id quod desideramus et in quo delectatus sumus perseueranter instare. Quartum id capere ad quod instas, 5m id memorare quod capis. Sextum aliquid simile ei quod memineris inuenire. Septimum quod inueneris iudicare. 8m de eo quod iudicas eligere. Nonum quod elegeris bene proferre.

Mercurius quasi filius Iouis fuit hunc poete currentem sermonis eloquencie deum esse dixerunt, hunc et medium currentem, quasi sermo inter duos sonat, vel mercatorum kyrios id est dominus vel secundum Fulgencium mercis curante mercatorum, preest enim mercatoribus.

5

Inter quos sermonis virtus et eloquentia maxime viget, dicitur de Arch
adia natus, quia hec regio precipue
eloquentie studet. Dicitur in nuptiis
deorum interfuisse, quia sermo in nuptiis
plurimum valet. Dicitur preterea a polli
de natus, quia prius apud sapientes communi
quod per appollinem dicitur sapientia de-
signat in qualibet re cogitatum
Deinde sermone, qui per mercurium intel-
ligitur, quod prius intus fuit annunciat
Fingitur philologiam uxorem duxisse
et quod artes liberales dedisse in do-
tem. Philologia quod studium vel amor-
tem interpretatur, ponitur autem pro ra-
tione. Mercurius vero in filium facundie
et sermonis. Cum ergo hec duo scilicet sapientie
convenit scilicet anime rationis et facundia
sermonis. Tunc quodammodo Mercurius
et philologia sociantur, Tuncque ad
septem liberalium artium scientiam facilius
pervenitur. Dicunt scriptoris philolo
gie matrem qui prudentie interpreta-
mortales tione fingere fuisse. Et ideo ipsam
philologiam mortali matre procreatam
nisi deificatam nasceretur necesse
erat esse mortalem, et tanti dei con
iugio indigna. Et ideo fingitur, quia
prudentia secularis, per se quidem mortalis
et caduca est, nisi studiis vere sapientie in
mortalitatem conseratur. Bene autem fratres
nostros philologie mater dicitur quia prudentia
coornat, et sicut mater enutrit.
Speciem mercurius Iovis pre ceteris
Palla pre mortalis conservet Sed
enim sermo mox natus lumentibus
suis applicavit, et sic diuino lacte
perfudit ut fieret immortalis. Sermo
igitur et ad divinam scilicet ardua et celestia
et ad humana scilicet ad humilia et mag
subtilitatis humana, aptus est aplicari
da. Cum penulis alis immortali
alis mortali paratus dicitur, Cum
vero sermo in terrenis tunc et inferioribus
mortales vestibus inioribus ministris perhibetur. Cum
vero in divinis, qui ad aerem volu to
elatus scilicet deos ad celestia, et altioris phi-
losophie secreta discernenda ascendit divinitatem
quodammodo meruisse videtur, per phisicam
commonis oberius dicitur caducus quia
sermo vere quo pace prefusso formata
quodammodo perficit et nutrit. Mercurius
etiam quasi merces mirans dicitur, quia nego-
tiatores quibus post mercibus semper
evigilant, Sicut ab comicis vel ceteris
interpretandi dicitur, De ea per negotiatori
maxime lingue disertitudo sit necessaria

Ideo superiorum et inferiorum internuncius
dicitur, quia negotiatores terras per-
agrant, mare ascendunt et transfretant
Dicitur et deus furti, et ipse sermo
quia mercatores periuriis et fallaciis
alios decipientes, parum a furibus distat
Unde et argum oculis et falce cruciis
dicitur occidisse, quia stulti furore saltant
versutie dolis insertio, sepe negotia-
tores, sapientissimos viros, sed sermo
calliditatis varios decipiant, et de-
fraudent, artes vario interpreta
Gallus mercurii deputatur custodie
quia cantus precipue hora surgendi
mercatoribus, quibus post devotae
videntur. Virgam ideo mercurius
tenet quod sermo facundie, rectore ratio
tramite pendissime previciatur
Ideo serpentibus innectitur et caduca
dicitur, quod rethoris sermo inter
venenosas adversariorum litigationis
medius cadens, omnem rixam ea
de causa, eos quod adinvicem sibi
reconcilians Nam bellantes diversorum
orare cedantur, Unde legati pacis
caduceatores et legati bellorum pro-
ficiales dicebantur. Virga in
mercurii memor appellatur, quia sermo
quelibet ad memoriam ducit
ea etiam sompnium dat, et adimit
quia sermo ingeniose lites sopit
et nonnunquam excitat vitamque largitur
et aufert, quia rectorum sermo
tamen hominem liberat, hominem condempnat
Sed et galorii dicitur hec propter
involuta verborum obscuritate in
et herme quod taliis vel obscuritas
interpretatur, et erugone quod contentio
vel litigium dicitur, duo cortes
mercurius esse dicuntur, quia sermo
rethorum, aliquando clarus, nonnunquam
lites et iurgia provocat, precipue
serpentes, quibus eius incertitur
loquela venenosa et arlita retho-
rum facundia designatur Geminum
autem ideo fingitur sermo rethoris, dampnat
et liberat. Per virgam sermo
accipitur, quod sicut virga recta esse
et inflexibilibus debet iustitie et
veritatis tenor, Primus virge caput
est auratum, medium glaucum, pi-
scea finis, Prima sermo Retho-
ris primo pulcher auditur, deinde
conspicatur, ad ultimum dampnat
Sed et virgam illam serpen-
tibus ligatam accipere possimus

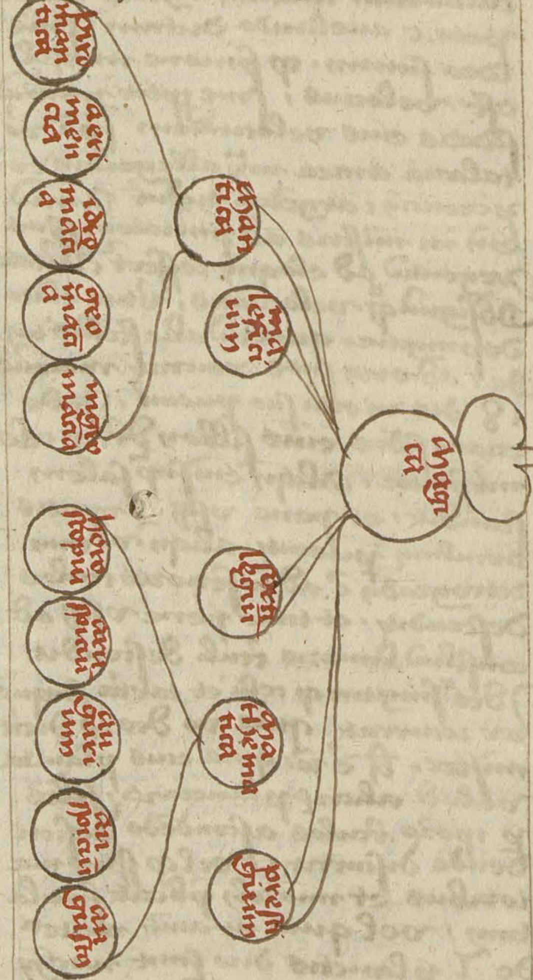
cotimia et insatiabilem mercator
quibus preest mercurius, mercatorum enim
semper desiderio ad lucra festinatem
serpentinis caliditatibus plenam,
neoxyis turarum vernis. ipos assidue
ipsos assidue cruciantem. Ad pro
talaria hanc mercurius i. petasum
talariaque alatum a greco verbo
peto. i. auclando dictum, sine
ideo fictum, quod sermone nichil
est velocius, sive propter nimiam
sideris eius velocitatem. Ipsa vero
talaria aurea in allegoriam co-
petencie, argentea dicuntur Aurum
enim in misteriis ad primitatem sensus
argentum ad eloquii refert claritatem
Designum quod velocitatis, ubi re elato
depingitur, quia non alie stellis tar-
de, ad ortus suos recurrat mercurius
18 die in ortu suo provenit, unde
etiam sidus eius silbon dicitur, quod teleri
interpretatur. Aliquis enim super solem
scandit, et pene usque ad martis
circulum pervenit, aliquis vero cum
retrogradus est ad inferiores circulos
descendit, et tunc pene usque ad
consilium lunaris circuli descendit
Idcirco fingitur quod celum et tartara frequen-
ter recurrat, quia vero deorum dicitur
minister, hoc est ideo quia eius planeta
velud aliarum planetarum stilles
per ipsorum circulos ascendendo descen-
dendo discurrit, vel quod superioribus ma-
ioribus et inferioribus planetis probatur simila-
tum, vel quia ut aiunt matemati-
ci de 7 planetis duo sunt nocivi
scilicet Mars et Saturnus duo sunt boni
scilicet Jupiter et venus, Mercurius vero
talis est qualis cum illis cui adiungitur
Unde fingitur deorum minister, quod
eorum obtemperat potestati, Ad palestre
inventor mercurius sic ideo fingitur, quod
stella eius cum sole quodammodo luctatur
et quasi certatur, illum superare va-
lens, sed enim cum sole graditur, et
nunquam ab eo amplius 32 passi-
bus distans. Unde et raro cerni-
tur ideo fictus sol pro ardore depingit. Vero certimi
tatur enim mercurius locorum diversita-
tem aliis nominibus, et alia ingiter
effigie. Dicitur enim Cillenius a mon-
te Archadie cilleno ubi fingitur
natus. Dicitur Mercurius a ~~negociacione~~ negociacion
Dicitur Archas ab archadia.
proprium quod nomen est Kyrios. i.
dominus, eundem etiam nonnulli prudencie

Deum dicunt. Unde et mercurium
esse dicunt, quia apud egiptios ca-
pite canino pingitur. ... certane
nichil est sagacius. Mercurius arte prestigi-
orum boves apollonis rapuit, et in
valle quadam recondidit. Bathus hoc
vidit, cui mercurius ne cui diceret vac-
cam promisit, Bathus nulli se manis-
festaturum iuravit. Post hora mercurius
in alia effigie mutatus venit Bath-
um si vaccas vidisset, quod sibi indica-
ret rogavit bovem et vaccam promi-
sit. Bathus premio duplicato dig-
ito boves ei ondit. Unde mercurius
iratus bathum rigido pressum in lapi-
dem nigrum restituit. Phebus quoque
in angiriis peritus comperit, quod vaccas
vaccas sibi subreptas, a mercurio
eum sagittare voluit, sed in phare-
tra sagittas non invenit, quas mer-
curius arte prestigii, quam ipse invenerat, factus invisibilis
~~invisibilis~~ ei furti subripuerat. Postea
Mercurius apollinem bis deceptum
sibi pacificavit, ei lyram donat
quod instrumentum invenerat, Mercurius
invenerat, ad honorem matris
sue maye, que una erat de pl-
eiadibus, que 7 sunt. liram addidit
septicordem, apollo vero cytharam
suam dederat orpheo suo et talis
apes filio regis pictatino Mercu-
rius vero a phebo in precium accepit
pastoralem baculum, quam caduceum
appellavit, quo animas et reducit,
illo dormientes excitat, vigilantes
sopit
Mercurius nepos Athlantis fuit mul-
tarum artium peritissimus repertor
hic prestigium primus invenit, lyram
condidit ad silicem testitudinis limbus eg-
rediens delinquit, et putrefacta et
exiccata ~~...~~ in thorio extensis et nervis
a Mercurio percussa sonitum dedit
Et hic tempore gedeonis, orpheo amico
suo, lyram suam tradidit, hic deus
paganorum et capite paganorum eciam
fingitur, tamen incertum est quis iste mer-
curius fuit, quia multi sunt
Hic invenit virgis assumpta ...
~~...~~, armenicam, que post zelum
armenie ~~...~~ zelum retulerat
a viro suo, hic fistulas et cadas vi-
neas invenit
Iste Mercurius invenit magicam
artem, cuius 4 sunt species Man-
ticha Mathematica Chaldeica sor-
tilegium, prestigium.
Manticha est divinatio que exercetur
in aere vel in igne vel aqua vel

terra, vel penes manes. Ut ergo maneant. Quarta species piromantia que contingit in quocumque igne, sicut solet fieri in fulmine vel in igne accenso in candelabro ubi forme quedam resultant, ex quibus futura predicantur. Secunda species est Aerimantia que contingit in aere, sicut solet fieri in ungue et speculo, et gladio, ubi eciam apparent quedam forme quasi in aere. 3a species est ydromantia, ab ydros quod est aqua, que contingit in aqua, sicut in pelvi aqua plena. Quarta est Geomantia, a geos quod est terra, quia in scobibus terre solet contingere, et est in plana terra punctando. Quinta est Nigromantia, a nigros quod est mortuus, quia si aliquod cadaver videtur resuscitari. Et eadem species mantice appellatur Sciomantia. Scie enim grece idest umbra sive umbra latine. Mantia dicitur a manteos quod est divinare, vel a manto filia tiresie que in huiusmodi divinacionibus multum viguit.

Carimantia — Retinet ergo ex iam dictis quinque species Mantice scilicet ~~Aeromancia~~ piromantia, ydromantia, Geomantia, Nigromantia sive Sceomantia.

Mathematica vero 2a species artis magice iterum habet species suas eius sequentes quinque, sunt species Horoscopium, Aruspicium, Augurium, Auspicium, Augustium. Horoscopium est consideracio temporum in rebus agendis. Aruspicium est consideracio extorum in aris et inspectio. Augurium est consideracio futurorum in garritu avium, quia quidem in volatu avium vel quia quoque a dextra vel a sinistra, quoque in numero impares vel pares futura dependent, et utrumque auspicium vocatur. Augustium est divinacio que ex gustu avium dependitur. Tercia species artis magice est maleficium idest operacio nefandorum aut cum quibus communicant demones vel eis significat et sic est in cera vel ~~[illegible]~~ ymagine quam illi cereas (argillea) fingunt. Quarta species artis magice est sortilegium per quod sortem formas futura demonstrant. Quinta species artis magice est prestigium scilicet illusio humanorum sensuum, quo in cacumine videtur cacumen vel mare ubi est siccum et huiusmodi. Iste autem divisiones et subdivisiones artis magice patent in hac subiecta figura. Advertendum sequitur quod tot sunt diversitates sciarum, tamen per membra prudencie pur in hoc loco designatur trivium quadrivium scilicet vii artes liberales ut potest eius membra principalia sicut prius patebit.

Diana falsa dea gentilium in nemoribus colitur, quia arborum atque herbarum fructus ex humiditate, quam secundum philosophos ex se dimittit, suscipiunt incrementa. Unde Nemori ideo preesse dicitur quia omnis venatio noctu maxime pascitur et die dormit. Eo autem dicit Tullius dianam lunam nuncupari quia quasi noctu diem efficiat. Ideo autem ad partus eam adhiberi, quia hii vel novem semper vel septem aut plerumque novem mensibus maturescunt, quia tamen quia in tensa inquit spacia constituunt menses noiant, Dianam eciam a ditanis, quia virtute prestat diana noctiaque eidemque cum sagittis arcum damnum quod venatoribus quibus prestare valent, hiis. Appollo falsus deus

gentilium summus filius Jouis fuit
hic diuersis nominibus sub varijs significa
tionibus. Dicitur enim appollo .i. perdens
sine exterminans quod suo calore omnes
herbarum humores et arborum pellere
videatur. Phicius vel a fitone ser
pente, quem secundum fabulam more na
tus interfecit sicut a graeco vocabulo fito quod
interrogo interpretatur, ipsum interrogabant
et consulebant. Phisicus secundum fidium au
ferens vim phitone sagittis misera
esse dicitur, quia omnino falsa credulitas
per tenebras orta, radiorum eius ful
gore destruatur. Phiton namque credeli
tas interpretatur. Secundum tullium sol dic
vel quia solus ex omnibus natus est side
ribus. vel quia cum est cum stellis omnibus
obscuratis sol apparet. Dicitur
licius a licio fano apud delon ma
gon. sive a licio lucei. i. lupo. Grece
enim pecora dilacerat. sic feruore
suo sol omnem consumat humorem
Dicitur et delius .i. declarans, quia
sol omnia illuminat, sive a delo insula
in qua natus est. De cuius natiuitate
fabula audite **Fabula huius**

Jouis itaque concubinas duas filias
pulcherrimas habuit. Scilicet lathona
et Atherima. Juppiter vero viciat
lathonam et cum vellet atheriam
aliam sororem viciare illa optauit
a dijs ut in auem verteretur. Quod factum
est in coturnicem. Et cum voluit
mare transfretare, quod est coturnici ad la
ta a Joue in lapidem versa. Diu
sub fluctibus latuit. Supplicante tamen
lathona Joui leuata supra fata a
quis sepulta. Juno vxor
Jouis misso phitone grandem
lathonam persequitur, terris omnibus
compulsa tandem applicante se latori
bus a sorore suscepta est et illa
dianam postea Apolinem peperit.
qui statim phitonem occidit et matris
iniuriam vindicauit. Cuius cor
pus in sui memoriam in celo
stellificauit. coriumque in signum
victorie sue tripodem sibi vocari
dedit.

lathona — iuppiter — coniuges
diana — diana apollo — apollo phicius
phisicus
licius
delius
pareus
phebus
Auripomus
sagittarius
laurius
Cristeus
claros
lapos
philogemus

et super ludos et festa sci
scat quod sicut appellauit
et ipse phicius dicitur phito
ne timeam munio voluit
est. Dare nata diana
matre parturiente appolli
nem obstetricis officium
dicitur prebuisse. Unde
cum diana sit virgo
a parturientibus tamen inuocatur
Cuius aut diana primo
nata est talis ratio. Constat
prima noctem tunc instru
ctam esse lunam .i. dianam
per diem que est sicut qui
est appollo. Insula
delos natus est dicitur, quia
cum Appolloni rursus
postulata fuit mani festa
inde dantur oracula.
Delos enim manifestatio
dicimus. Appollinem
etiam poete, nonnumquam
patrem dicunt .i. omnium
creatorem, quia quidquid
in terra vel in mari na
scitur operante solis calore
procreatur. Tamen tamen
sit pre imberbem pingitur
quia in singulis diebus
renascendo quasi iunior
videatur. Sed et phe
bus .i. nouus vocatur
vel quia sol in orto suo co
tidie nouus apparet
vel quod secundum Epiffato
res, de Athoniis con
stat et tamen dicit esse datur
pire vicosus intorsum
pingitur quia equaliter
cunctis omnibus radios mi
nistrat. Dicitur
Auripomus a splendo
re aureo cum sagitta
rius a radiorum iaculis
quibus omnem penetrat
mundum. Hunc philosophi
et poete, nec per ipso
sole, nunc per iuppiter
sive sapientie mediatore
deo. nunc per diuinatore
aliquo nunc per ipso mun
do nunc per quolibet
sapientia viro. nunc pro
huiusmodi vatis modu-

lacione pone(re) consueverunt in hiis
etiam tutelam laurum ascribunt
unde laurus non de aquis flumina
libus nasci credat(ur) / Pestium vero
illius fluminis tempore lauri habun- : fulgens
dare dicitur / Est vero appollonis
qui augurius prest / Hec arnica dea
quod illi qui de sompniorum interpreta
tione scripserunt in libris suis pro
mittunt / Si laurea dormien
tibus ad caput posuis / vera somp-
nia sompniabunt / Etiam tripes
spes lauri tres radices habens
in claro insula iuxta templum
appollonis hiidans maxime
appollini grata quod non vis sit
divinandi / Significat autem tres
spes divinationis [illegible] plurimorum
et fumorum /// Tripes etiam vo
catur mensa apollinis pythii ser
pentis corio tecta / A quo corio
etiam locus ipse cortina eo quod dem
unde dabat(ur) oraculum cortina
dictus est // quam timam / Unde imperatum
volunt vel astrathologia
vocabulum dixisse / vel cortine
iuxta terram Deris et cyrenatis
tenebat(ur) / Nam cauma inquit
in templo appollinis fuit / ut qua
ut lucas ondit phebasma
phebasiana vaticinabatur
divinationis deus ut sit fulge
tius / phebus putatur seu quod
in processu suo / et occasu ru
corem exhibebat significationem
Quadrigam phebo attribuunt
seu quia quadripartitis tempo
ribus variatur / veris scilicet estatis aut
umpni hiemis annalem peragat
Sed quod quaternaria sui diviso ite
dierum spatium emetiat(ur) / unde
condigna nomina a quibus eis suppone
Eristeus Namque rubens Atre
os splendens lampos lucens
vel ardens / Philogenius amas
terrarum interpretat(ur) / Ve quo vel sin
gulis diebus mane rubet sol
quod sonat eristeus in estate
sive cottidie hora tercia sple
det sol / quod sonat atreos / Tri
pus loco sive die media in
centro / ita potius in mensa la
te choruscat / quod docet lamp
os / Sed vel sero occidendo sive
vi?o

quo ut alij ut certe ipsa
ille sunt responsa
cortinam // ut supra

tempore hiemali per signa inferiora
transcurrendo terrarum id est petit
declina quod significat philogenius
coronamque phebus 12 lapidum
flammis flagrante amicus id est de
signandum dicitur / Igitur per
corona appollinis annus intelligit(ur)
per xii lapides xii menses / per
quod eius anni tempora tum supportati
vel per 12 gemas corone appollinis
12 horas diei quibus solis discur
sus distingui accipis / vel etiam
xii signa totius anni / per que phe
bus cursum suum comple videtur
Phebi etiam tutele corvum depu
tant / eo quod solus contra naturam
fervoribus estivis ei tum patet pro
tat fetus / Vel quod hec avis augu
riis aptissima est / Est autem eis
phebus / Hac invia / ut quadam
fetus maturescant hec non pos
sit / Albus sedulum legit quod illis
diebus [illegible] processu hec phebeba
Medicorum phebus non inmerito deus
dei / vel quod erbe quibus phisici utun
tur a sole producuntur / vel quod pro ipsius temp
oribus mutationes quas solis
cursus disponit / his moribus equa
litates apportant et inequalitates
quibus salus et languor generatur
Hinc et omis qui sentit matris
voto precatur appollini conferat
utpote deo medicine / per quam
lucem sorant /// Hinc esculapius
qui a coronidis veris dicitur
eius ipsius fingit filius // Ce
sarum etiam familia ius sacra re
tinebat appollinis / quia quod et cor
pus familia fuit electis mens
bus est precatus / Unde a cedendo
Cedar dictus est // Dicitur etiam
sol in oceanum mergi / et ibi sati
gata reficere refficere lumina et
inde mane [illegible] coire / Remea
eius sal aqua [illegible] quod et
poetarum figmentum ondit / quando
Jupiter cum ceteris diis ab Ethio
pibus ad epulas invitatus Ethi
opes enim iuxta occeanum habi
tant / tunc aqua et plaustrum ig
nes pascunt / Apollo etiam apud
delphos humana effigie apud
hiam lupina fingit(ur) apud delen
net forma habet draconinam

Constat etiam tripliciter a-
-pollinis esse potestatem quia est sol apud
superos, et est liber pater in terris, et
est appollo apud inferos. Unde
et adita ei consecrant. Est autem
additum, interior vel secretior pars
templi dicta pontificibus sine adita
quod a patus i. sol sacerdotibus adeat
/// Unde et tria insignia dicta
eius simulacrum videmus liram s.
qui nobis celestis armonie ima-
ginem monstrat /// Gryffemque
et eum numine ostendunt sagi-
ctas quibus infernus et noxius deus
indicatur. Inde et appollo a greco
appollim i. abexterminando vel per-
dendo ut diximus ut deus // hic
est qui omeri in ca pestilentie
dicit qui salutis autore. Unde
ornatu et sagittas ac citharam
portat. Dicit etiam eo liram lyre
portare quia per concordia coloris et
choris omnia spirant, et anatema
asserunt concutiens sol tantum arm aperit
pestilentia subsequuta. Est vero
appollo propter draconem ciclopum
diminitate mundatus Admeti regis
pecora pavisse dicitur. Unde
a greco vomes i. apasthius nominus
appellat phisica hoc factum videtur
quod sol erbas et omnium pecorum alimen-
ta producit. Est autem dea celitas
i. agilitas filia solis dicitur
sive inde factum est quod nichil cor-
porale sole est celerius, sive quod
ferunt mathematici sol constella-
tione afflatos pulcros et celeres
fore. Lampadem fert apollo
i. facem mundi agna sol pingitur
eo quia mundum illuminare putatur
cucem in fronte cristallo la-
nae dicitur. Renea laurum illud
involuere sapientes secreta philosophie
7 occultam sapiam perscrutantes
ut fidunt esse cunctis totum occul-
tat. Quod humaneque voce appollo
ut diximus nomen accepit
Unde etiam eius quod in sacris appellat
quod secundum philosophos vocem humanam
operantur sunt quod duo labia
quod dentes plectrum lingue
gutturis gravitas pulmonis
anhelitus. Si enim quid his aliud
desint vox perfecta non erit

Fulgentius tamen musas quod doctrine
atque scie modos appellat et
in vocabulorum interpretationem
satis congruum assignat
Vulcanus quasi volcanus dictus est
deus ignis secundum falsam gentilium opinionem
hunc poete volcanum i. vola-
tem candorem dicunt. Prior
autem in specie ignis terrestris finit
Jupiter in signe celestis claudus
fingitur, quia ignis numquam rectus
sed insinuationis incedit. Vomit
et per ligne obscene cupiditatis
Unde et veneris fingitur esse maritus
Bene etiam lemnius i.
latosius fingitur, quia ob
scena voluntas i. non ni
in lutosis mentibus ver
satur. Lucet locus inter
pretatur, dicitur etiam mulciber
hoc est ignis aeris quasi
mulcens ymbrem. Cum
enim nubes aera pena
Vlcanus — erint calores i pluvias
resolvuntur Inter Jovem
Volcanus — volcanum et vestam hec
dicta est Jupiter est ignis
Lemnius — ethereus simplex et
innoxius ubique potens
Vesta vero ignis est pub
Mulciber — licus usibus mortalium acco-
modatus //
volcanus ignis est noxius
Lenius — et potens quasi flumen
unde volcanus quasi pacem
Sanab — volat. Nam volcanus
Sanaber — dicitur a nubibus enim secundum phi-
losophos nascitur fingitur
autem de Junonis femore
natus. Et propter inform-
mitate de celo deiectus sta-
ut claudus fieri et in le-
nium insulam cecidisse
et Alemnis lemnius dictus est
Junonis quod aer est et de ca
natus est volcanus quod omne
fulmine de aere est. De
femore eo quia de aere
fulmina nascuntur, quia vero in
lemni insulam crebro iacit ful-
men in eam eo dicit volcanus
Est quod phisica tamen ethnam
et lipparem insulam hec fingi
officina propter ignem s. et ventos
que apta sunt fabricis // vol
cano etiam famuli qui fabricant
fulmina ostendunt brotes a-

Eolus

tonito strepes. a sulphure pragmine
a calore. Ideo maritus Veneris
fingitur, quia venerium opus
calore conficit. Mulciber dicitur
quia ignis ferri duriciam mollit.
Eolus deus ventorum filius Iouis
in Sicilia Rex ventorum fingebatur
a paganis. Et hoc dicitur quia novem
insularum rex fuit, quarum nebule
fluctus et vulcanie insule fumo
flabra futura predicens, ab imperitis
visus est sua potestate ventos tenere.
Sunt autem ipse insule prope
ferram Sicilie que ab ipso eolo
Ipote filio Hicalie appellantur
licet ipsa habeant nomina, que in
veniuntur in marciano. Vel eo
dicit omnes has insulas vulcanas
appellari. In quarum una que
strongile dicitur heoli ipsum regnasse
fertur, et quia flamme in primo
prorupere. vel eius fumo quis
ventus flaturus erat intelligebant
quod etiam hodie eius loci dicuntur
Poetica autem heolum sedere fingunt
quia naturale est, ut loca grauia
plena sint ventis. Rex meum ca
fumo fingitur dedisse, quia motus
aeris in cauernis ventos creat
quibus preest heolus, sed motu aquarum
venti creantur. Unde in mito
Iunoni nympha heolus spondet
quia num Rex ventorum sit. Ita
in mito dicitur origo ventorum,
nam autem sine re. Iunonem nymphas
in sua potestate dicitur tenere, quia ipsa
est aer de quo nubes creantur
et nubibus aqua
Demonstratur quod nymphas et non
est dubium. Sane vocat in
gulud cecti quod heolo marito pro
misit uxorem, quod cum regia compe
tenter concessat licentiam. Et autem
Virgilius cum non ventis moderari
sed amans corpus molliri et iras
dicit separare per transitum ondit
vicia nature nulla ratione mutari
sed mitigari aliquatenus posse.
postea quibus querit ventos id est rem
in animum tenere. Et unde et ipse
Rex sui quod premens imposuit
quadamque in eo hoc regnum est
Vitreus tubiten. heoli filius deus
est, quia constat omne sonum ex

Bachus

vento creari
Bacus falsus deus gentilium filius
Iouis esse dicitur. fuit deus vinearum
dicitur, et diuersis nominibus appellatur.
Dicitur enim liber. quia etiam
servi ebrii liberi esse videntur
Unde dicitur cum pauper cornua su
mit, id est elationem et confidenciam.
Dicitur enim liber, quod mares in suis
seminibus libertatem sine liber, ut quidem
sacra eius. ad purgationem anime
pertinebant in libertatis deus dica
batur Nam in liberis ciuita
tibus in signum libertatis, silenum
marsie erat, que in tutela libe
ri patris est, pater enim licet om
nium deorum nomen sit generale tamen ipse
liber tenet. Nam liber pater
vocatur Bachus etiam brisens
dicitur id est opprimens quod liber
primo vinum ab uva expressit
vel Brisei id est vestitus. Nam in
duas in greca conferre habuisse
statuas vel, altera irsutam dicunt
Brisei alteram lene vultum. Lenerum
vel quod baserei. a veste ministrorum
eius usque ad pedes dimissa vo
cetur a nomine liber dicta lidia ubi
flebat. Unde et ipse ministre
bessarides in mutuam putantur
Bachus etiam Indos dicitur vicisse quod
si eos faciat potatores. vel quod
ibi fallit non sit vinum vel modicum
eius vini tanta virtus est, ut quilibet
vir vinosus, sextarium infuse to
tum bibit, neque id aqua domari
posse dicitur. Legitur enim, historia
Ref bachus non cum vidisset
Indos usum inuenit vinearum
curtione hinc ita, Bachus dicitur quod in ore
mero enim multorum inoleant
dicitur Iungitur sedet, seu quod
in insolencia fertate gemo, seu
quod Iunoni efferante mentes in
ducantur. Unde et liceus quod le
uitate praus dicitur lineas ei per
nimiam perspicacitatem visus deputant
phi, quia vinum ut aiunt phisici
modice sumptum acuit ingenium. Iuue
nis depingitur, quia ebrietas im
matura est. Nudus depingitur
quia ebriosi semper lectum ver
sando plerique nudi fiunt, seu quod
omnolenti. dum potibus indulget
se a subiacia nudat seu quod mentis
secreta tegere non sciant ebriosi

mole ce

Jouis femore sutus et inde postea
nitus dicitur. Ip bachus etiam am
sa misc vel dionisius i. deus
inse iuuenis frondes ede meru
Ymis sacris interesse. vel ab ina
reum et tormibus solitudinem
vel qui semp iuuem ded vitea
queniliunt. hic et hedera coro
nabantur poete velut poete
libro qsecrati. De semele vna
de filiabus Cathmi. Joue fulmina
te bachus de natus. quia lucos fue
runt filie cathmi. prima ino que
Junonis Jupiter seda Anthonoe
i. serpam non cognoscens 3a Se
mele q corpus solutum de qrta Aga
ne que insania dicit vinolencia
rerum obliuia. libido insania
dicit enim fabula Gigantes fa
thum ebrium muenisse. et discerpto
eo p membra vsu illa sepelisse
Et eum paulopost. viuum inte
grum resurrexisse. q. figmentum
phi interpretat. allegan

Cathmus

Juno vel Juno

Anthonoe

Semele

Agane

nichil aliud bachum q. animam
mundi intelligenda assentes q.
ut referunt phi. q. membratim
p mundum diuisdat. tamen semp se
reintegrant. videt de corporibus
emergens. et se reformans
dum semp eadem pseuerans. in
llam simplicitatem sue puri
ficationis
Mars deus falsus gentilium dictus
est. hunc a Junone sine maris
complexione dicunt poete fuisse
natum. Ideo q. eius stella. sic
sola pacem. i. Junonem. vel
vtrolibet de maliciis suorum
aggreditur. ardore bellandi. sicut
sic at putet. orientem. si in
Joue vel venere cohortatum sunt
ipius violentiam mitigare effer
tumque anulla retrahitur. Serui
cus Mars gradiuus dicitur quia

Mars

Gradiuus

Quirinus

Scorpius

gradatim prorigit in plu
rimum ipse deus belli dicatur
vel a gradeum i. a vibra
tione aue vel gradiuus i.
gratus diuis i. inquit po
tens e deus. frequenter. tu
tum se vrnas gradiuus e eum
tranquillus oct quirinus di
cebatur. Ideo a Romanis
duo templa meruit. alte
rum vltra vrbem. q.
custos et tranquillus
alterum contra vrbem
q bellator Grandium et
bellandi. nomine dicta vi
detur Et stella ei depu
tata. utpote pximo loco
supra solem locata. ardo
tissima phibetur. et in
suis domiciliis constituta
bellum pugnare confixret
unde et scorpium ardentem
appellant quod marcius e
domicilium. Gramen
Marti dedicatur quia q
humana cruore procreatur Est aut
gramine spes herbe licet generaliter ois
herba gramine vocetur. sicut robur de lignu
tum sit et spes. De vii et Romi
moris fuerat. tum de bellicone agere
et sacrificaret marti. aras constitue
gramineas. Romulus et Remus eius
cuius fingunt filii. quia fuit bel
licosi. Picus marti consecratur q.
eo potus infantibus Romulo et Remo
alimenta tulisse fertur. Et hanc
rostri acumine illum lauariciam prid
ligna durissima putat. Alii
duo infantes a lupa dicuntur
ee pasti. q. hoc animal in tutela
martis est

Helena

Helena Castor et pollux
filii Jouis et lede sunt de quibus
talis fingit historia. Jupiter
in figura cigni cum leda concubuit
et conceptum leda ouum pepit de
quo tres nati sunt vz helena
Castor et pollux Jupiter in
modum potencie ponit. lleda vo
quasi lide dea. vel quod iniuria in
terptatur. Omis itaque potencia ad
iniuria alicui inferenda declinans
et ei adimpleta spem sue gnositu
tis mutat. Ideoque Jupit ad
ledam veniens transformasse se de

Agane

in signum. Jo quia animus hec (?)
gnings plena e, adeo, ut ipa
clamare que gesto sunt tacat
Sic quociens hominis vir ad
iniuria aliam inportanda festi
nat, et statu modestie desce-
dens gratia inferre non erube
scit. s. quod quod hec re grapitur
bum e. i. teste himnoris crossi
turbidi, et viscosi plena. In
effectum ei iniure p turpitudo
tu et immunditia e. Ex hoc aut
gnantur tria. Helena Castor
et pollux, Helena seminarium
scandabil et discordie. Ea ci
grecos Troianosque certavit (gmedata)
Ex iniuria enim illata quis dis
cordia et seditionem pneme non
videt. Sed et pollux quod pdico
et castor qui commune malum
intpetat ab cos duo orti sunt
iniuria enim, quia aliquis quispiam
intulerit et ulcionis timor q
p polluce et pmam sempiterna
que p castore designatur sepissime
gsequitur, ut ipse brevi oratione
epilogetur, quilibet potens ut
incipit a persone sue dignitate
in mores beluinas degenerat
tum iniuria aliam mathinatur
Ex iniurie vero illatore, statim
i. turpitudo infamie, et immundi
tia impolluta in ipa conscientia ori
untur. Ex quarum fomite tres
mali pullulant filii s. aliorum ma
livolentia, et detractio ut he-
lena, timor ulcionis ut pollux
et phemprims penitentia ut
castor
Hinc fabula e que dicit he
lenam et pollucem de Jove natos
inmortales ee Castoremque Undo
rei filium mortalemque fuisse Cuius
mortem suo intuitu frater pictos
redemit, et sua ei divinitate
Jovis consensum dimidiavit. De
namque quod si pollux occidi permisit
qua parte mortalis erat ut Ca
stor immortalitatem meruit Dic
quod suam divinitatem cum eo partitus
sit, quod io fingitur, quia corum stelle
ita se habent, quod dum oritur, altera
altera latitat. Itemque prius pores
occasum posterior aliquantum
apparent
Dicunt tamen quidam quod hoc nulla ratione
fit, quod altera occidente altera oriatur
tum stelle corum contigue sunt. Et
illud signum faciant, quod geminos
appellamus. Porro ut Helena
seminarum saltem veri ingrendi
non relinquamus inmortalem fuisse
indicat tamen. Nam constat fratres
eius cum argonautis fuisse. Ergo
nautarum filii cum Thebanis dimi
caverunt. Item illorum filii contra troiam
bella gesserunt. Ergo si inmor-
talis Helena non fuisset, tot durare
saecula non potuisset. Hanc legimus
primus athesceptapta et in egipto
pthca. Nulla roe quidem inducti
non ob eius raptum, sed alius quod hec
decimus apud troiam pugnatum
fuisse. Nimbus tamen sermus non
consentit. Vnde cum Herculis Jlio
expugnato, occisoque Laudomete
eo quod eum per annuissimum Ilii per
agratamque Esiona a portu arcet fi
liam Laud Laumedontis Hesiona
Thelamon sodi suis primus muros ascen
derat dedisset. Nam de libe Ca
hesiona fabulosum fingitur est
consecratisque, deinde ad pariis legati
que et ipam Herculis raptum
sed a nutrius redemptam. Unde
lib eo regum restitutam. Refferet
Sermo tamen eam repente posu
issent ab illis se eam repete po
tuissent iure bello cum habe dic
tibus. Comotiles pariis igitur
tum exercitum pande misit. Acci
inde aliud tale s. regis uxorem
vel filiam. Paris quo primo hos
pitio susceptus adulterium commisit
Deinde cum Helena sollicitata
eum sequi noluisset, egressus
civitate ptem obsedit. Alia
eversa Helena rapuit. Unde
et illa recipi meruit a marito Dic
quod phedus quod annali inter grecos et
troianos, dum fuit conservatum
raptum et in bella ventum est
Quo altorem deinde fratrum stella
Helena deputata nocturna, tempe
statumque ratem e confratrum vero inpina
Preus Jovis filius ex dictum
preus nepos Cathim fuit, et
filius Dane filie Acrisii qui fuit

filius Abantis fr̄is Agenoris pa
tris Cathim, Veritas h't pcrim
Zeferum Asie pdinitem fuisse Jo
nini valatiad dicit p'cri, q̄d Na
ni regiones multas transierit
ibi affricā debellavit. De qua
re ut latius agamus. Regis forti
tres filie fuerunt Stena curialis et
Medusa. Harum utebant oculo
et intuentes in lapides qu'tebant
contra quas missus ē p'cus cū cli
peo xallino et et arpco q' ē gog
teli, falcati q'tilio minerue. eas
interfecit. Reuera aut ut servius
refert 3 fuerunt sorores, vnius pul
critudinis, vn fictum ē q' vno o
culo uterent', fuerunt aut locupletissime
Vn et Gorgones q. georges. i.
terre cultrices dicte sunt, ge terra
orgea. i. cultura interptat'. Sane
maxima sororum. Medusa p'tre mo
tuo in regnum successor, q. q. astu
tior ceteris fueat, capite dicta est
Serpentino ad
hunc accidenda
ymaginatio. i.
cristallis vs9
inde p'cele
clipeo, q' to
tiles eius per
speculatores
suos progtis
inopinato sepe
occurrissimi illi
abstulerit fugi
enti, haut sa
dem intensa capite ipius id ē
sabina albata dicior factus reg
nus prius parua obtinuit. De
inqz de Athlantis regnum euades
arpilio copiosa medusa cū in
monte fuge compulit, vn p' caput
medusenum in monte fugit con
uertisse. De gorgonibus. Vn int
fectione subtilior, videt tradē
fulgentius. Gorgo em̄ interptatur
terror Tres aut gorgones dicū
q' tria terrois genera. i. tres ter
roris, effectus qui ē ei, p noma
hanc trium signat. Stenno nam
debilitas interptat. i. timoris mi
cum tm mete debilitat, curialis
lata debilitas. i. stupor ul amen
tia. que pfundo quod terrore me
tum spargit. Medusa oblivio

Catm

sten
no

Curi
alis

Medu
sa

qui no tm mentis turbat intuitum
verum etiam caligine ingerit visus
hinc enim in omnibus. terror operatur
Perseus aut in figura virtutis auxi
lio adiuvante minerua, gorgones
occidit, q' virtus auxilio sapie
terrores vincit, eo adusus volat
q' visus terrore inquit respiciat
speculatum clipeum, q' omnis terror
non solum in corde, sed in figura
transeat
Hercules falsus deus gentilium filius
fuit Jouis et alcmene. Hic ab
aliis dicitur emphale tm pamore
nimio subiavit, qui cū ve et
mulierum officia, cogit opere. Her
cules g'. q. heron deus virorum for
tiū interptat. Hic alcei nepos
dicitur, Vn et alcides nominatur
Alce em̄ grece. pfuptio dicitur
Nam et almena matrem h't, que
salsum interptat'. Nimiu ei gor
gue ingenium. ut q' ioue. i. psupcie
i. animositate. ut q' aue alceo
et q' sale sapie, ut q' inre alme
ne virorum fortium nascit gloria
et tn a libidine superatur
Emphale em̄ grece
vmbiculus dicitur
libido. i. umbilicus
mulieribus dnatur
Dicitur quod quod
libido etiam vincta
domat virtutem
Fid. herculi Cathg
bones furasse dicit et cos p' cauda
in spelunca tractas abscondisse
quem hercules pesso guttur inter
fecit, fumum et nebula eructa
tem. Cathon igr malum inter
pta. Vel herculis bona concupiscat
Nec amus malignitas ē virtuti
contraria. In spelunca abscondz
q' nunq' malignitas, libere i. verus
sit. sed hercules. i. virtus malos
interficit et sua meditat. Ca
tus aut fumum et nebula, qui
visui nocent emittit, quia ma
licia oculos semp decepcione mo
litur. Vos etiam dicit, q' malicia
multiformis no duplex ē. Vos
etiam subtractos boues transfusis
ducit vestigiis quia p dampna
adducimur fructu. De Caco etiam
ale dicitur. Cathus sedm fabulam
vulcani filius fuit, ore ignem
et fumum, vomens, q' iuxta oia
populabatur, Veritas sedm phos

iupit

alo
mena

hercu
les

et historicos hunc huit fuisse eua
dri nequissimum seruum lat furem
hic igniens dictus te vome, ꝙ igni
agros vastabat, hunc soror sua
cuius pdidit, vn et satellium me
ruit, in quo ei p vomes veste
satisfaciebatur. Hercules etiam hercules
suus hericos deuicti gerionis
in Italia veniente, ab euandro
tenet, regnante tamen, susceptus
tamen se iouis esse filium scripsisset dixisset
et caldi morte vindicem sua pbasset
p nimie habitus est, et aram que
ara maxima dicta est meruisse, ꝙ
et deificus appollo in Italia fore
pdixerat, pmo tn susceptus non est
apud maiores namque raro aduene
in ius hospitii habent, eo ꝙ in tercio
erat qualis adueniret, suscipiebatur
Ergo de suo armento, ad sua sa
crificia, duobus senibus pinario
et poticio, qualiter se coli vellet,
ont, et sibi mane ac vespe sacrifica
re precepit, pfecto matutino sacrificio
Xlum an solis occasum esset sacra
repetenda et potius post aduenit
pinarius peracta, potitiis iam redditis
vn iratus hercules statuit ut li
pinariorum familia ministra esset
epulantibus poticiis et qplentibus
sacra, Vn et pinarii dicti sunt
legitur pinas, i. a fame virgilius in
ligit pinas. i. a fame virgilius inducit
sacra herculis commemorat, ꝙ
sacris herculis, nunc ꝙ sui intererat
hunc liberti a deo vel post, ꝙ hec
sacra transtulit, in liberto se oculis
caruisse, Et in eundem annum omnem fa
miliam pinariorum pdidisse legitur
Nomis etiam deus herculis dicitur
Nam idem est hercules quod et mars
nam stellam vnam habere dicuntur Sed
et marte sicuti dicit, virgilius etiam
salios marti dat, quos marti esse
non est dubium Nam ubi ait et
dixit tunc, aras sedens alacris
sic vos deos, a sociis relinquit
intelligi, i. qui certas celi non habent
ptes sed qualiter a ministris colunt
ꝙ vlique esse putet,
Minerua que et pallas dicta est
filia Iouis fuit de qua talis fin
gitur historia a poetis. Cum
Iuno de Ione nil peperit Iupiter
metuens ne in ipso remaneret fra
copinietur/ caput suum qcussit per qua
qcussionem
pallas nata de cerebro cum armata
ta psiliit. Cui poete plura noia
attribuunt. Dicitur pallas
Dicitur et dea minerua
Dicitur dea pallas, dicitur
Tritthonia, dicitur
Athena, pallas enim
a gro palison ~~[illegible]~~ i.
haste qcussione quod ~~dea~~ dea
bellandis sit. vel a nota
fluuio tritone. Aliqui
fingitur quia stulticia
~~instabiles ignorantie~~
mentis sapia. pallas
et ulla interpretatur, sapia
enim nullius senium, vel
vetustate sentit, Vn minerua
i. immortalis dicitur, minerua enim
non etiam mortalis interpretatur Idem
sonat et athena quod athenate i.
immortalis, Tritona etiam quasi
trona i. trina noticia dicta est, trina
enim noticia est creatoris creature et
eius que media est secundum phos Alii
aiunt que media est, secundum philosophos Alii
triton, grece, contrarium dicitur latine
Vn tritonia dea sapie, quia
omnis contrariorum sapientem facit. Item
tritonia timorem interpretatur, Vn trona
terribilis appellatur. Nam quod alibi ca
palade hec meruit, quia illic de
celo descensum, et celum ascensum
celebrauit, poetice esse constat. fin
gitur etiam sine matre nata, quia sa
pia sine principio et fine est, Et virgo
dicitur, quia sapia nullam recipit
vicii corruptionem, sed perpetua more
gaudet integritate, fingitur pal
las de sublimiori et splendidiori lo
co descendisse, quia in excelsis
habitat iuxta illud, Ego sapia
in altissimis habito, et thronus meus
in columpna nubis, fingit pal
las de capite Iouis nata, quia
in mente summi dei genita est sapia
iuxta illud Ego ex ore altissimi
prodii, Gorgonis caput fert in
pectore, quia terrens ymaginem, quia
in pectore omnis prudentia que
considerat alios et inpudicos, at sathe
als qprobat, Habet triplicem veste
seu quia omnis sapia est multiplex
seu quia est celata, In huius tutela
noctua ponitur, quia sapia in
tenebris ppriam fulgore possidet
Dicitur etiam aplus Idem de vtia
Iouis nata quod in cerebro ingenii
et sapie sedes est, Artes palladii

Mi
ner
ua

Pal
las

Tri
thonio

Athe
na

Ascribunt ut legit pallas quas
condidit artes. Vnde et sapiencia
dea artium dicitur. Habent etiam
fabule quod propter Cassandre stupru(m)
tempore grecos fuisse minerva vel quod
ei victores superbie sacrificare noluerunt
vnde eos redeuntes gravissima tem-
pestate fatigatos per diuersa maria
dispersit. quod ideo fictum est quia cum
nobis vnaliter sole consistente in
ariete grecos tempestate maxima
laborarunt. Aries enim minerve
sidus esse dicitur. Vnde etiam fertur grecos
pronissime. huius sub illo signo
preclaram (?) fuisse. Oliva etiam
palladi consecratur quia sapiencia est
pacem amat. Fingitur enim quod in de-
nominatione Athenarum Neptunus et
Minerua contendentes. Minerua oli-
uam protulit et statim vicit.
Cupido filius Jovis et
veneris fuit. De quo taliter
fingit fabulas. Fuit in
quadam ciuitate rex et
regina. huius tres filias
duas natu maiores grata
specie. Junior vero
ita magnifice erat spe(cie)
quod crederetur venus esse celestis.

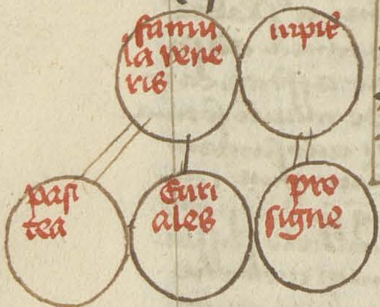
Jupiter — venus — cupido

Deinde duabus maioribus coniugibus traditis
tercia vero veluti dea nullus est au-
sus adamare. sed venerari pro dea.
Venus hoc videt et invidit cupidi-
nem petit rogans ut contumace
forma se vindicaret. Cupido
autem ad virginem vlciscendam veni-
ens. visam puellam amavit.
pena etiam in affectum conversa est. Et
velut iaculator magnificus ipse se
suo telo percussit. Itaque apollinis
devinatione (?) iubet puellam in mon-
tanum solam dimitti et alio fa-
libus deductam cum exequiis penatis ser-
penti sponso destinavit. Itaque per-
fecto coniugio. puella per montis
declivia zephiri flantis leni vec-
tura delapsa in quandam domum auream
Jupiterque preciosam sine precio sola te-
nuit (?) laude desistente potest
extimari. Vbique sibi vocibus tantum cuiusdam
ignoto admissione vtebatur coniugio
Vlate (?) enim advenientis mariti venie-
bat obscure pactis vetuisse respe-
tine adveniat. Ita corpusculo in
corruptus (?) recedebat. Habuit ergo
puella vocale famulum. veteosum (?) divini
nocturnum coniugium istud coniugium

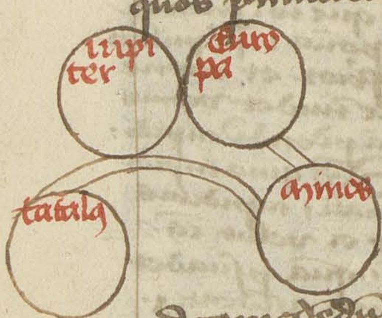
Sed ad huiusmodi mortem deflendam
sorores advenerunt. monte ascendunt
et germanam lugubri voce clama-
bant. Et quamvis ille maritus lu-
cifuga. sororios ei comminando veta-
ret. asspectus zephiri quo flabra-
tis aure anhelante vectura ad se
venit. sororias perdunt affectus. carpo
venenosis consiliis. de mariti forma
querendam. consenciens. curiositatem
sue salutis noverca arripuit. et
facilima credulitate quod sibi deceptorium
esse. Postposito cautele suffra-
gio. arripuit. deinde credens
sororibus se marito serpenti coniunctam
velut bestia. in fortiuam novaculam
sub pulvinari abscondit. lucerna
namque sub modio contegit. Cumque
altum sopore maritus extenderet. Illa
ferro armata. lucernaque de submo-
dio tracta. cupidinem cognovit. Et
cum inmodesto amore terretur. effervens
distillanti olei macula sucendit
et excitavit. effugiensque cupido
multa superiositate puelle me-
ritas domo extorre. ac profuga
delinquit. tandem multis agitata
veneris persecucionibus Jovem petere
in coniugia accepit

Trinitas mundi. Rex deus Regina
materia. filie caro et libertas
arbitrij. et alia que ideo Junior
quia facto corporis posita. ideo pulcrior
quia libertate senior et carne
nobilior. huic invidet et venus
id est libido. ad quam perdendam cupidi-
nem mittit. Sed quia cupidi-
tas est boni et mali. cupiditas
animam diligit. et ei velut co-
niunctione. miscet. quia persuadet
ut non sua faciem videat id est
cupiditatis delectacionem non discat
Vnde adam quamvis videat nu-
dum. se non videt. donec de
concupiscentie arbore comedit. inde suis corporibus
statum et libertati. de formi-
dine curiositate. addiscendi con-
tiat. compulsamenta prodita. lu-
cernam de submodio tulit. id est de-
siderii flammam. in pectore abscon-
sam depalat visamque dulcit
amat. et diligit. quam ideo lu-
cerne ebullicione incendisse dicitur.
Nam omnis cupiditas quantum dili-
git. tantum ardescit. et peccati
sue carni constringit maculam

9o. quia cupiditate nudata et
potenti fortunata coniungitur de
piralis lactat et regi a domo
repellitur

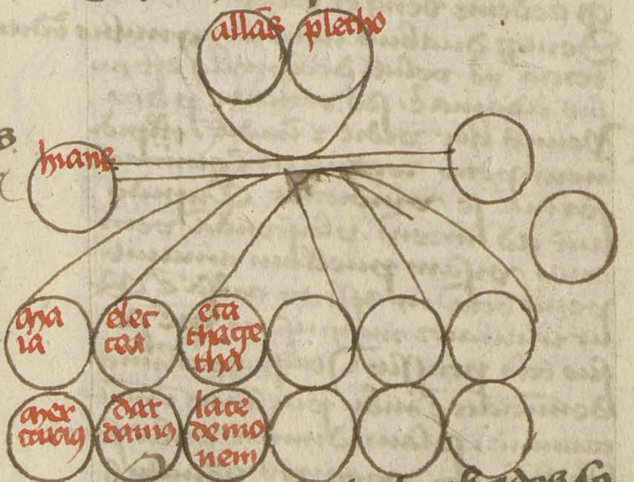

Pasithea Euriales et prosigne tres gratie sunt filie iouis et famule veneris, virginis pulcritudinis et dicuntur gratie, quia gratiosos faciunt homines, pasithea dicitur atheris, Eu-
riale demulcens, et prosigne retinens. Iste nude pinguntur quia gratia non fucata non ficta sed pura et sincera debet esse. Iungunt se quoque sunt, quia insolubiles amicitias dicitur, vel vna aduersa, due nos ad usus respicientes pinguntur. Hec autem ideo est, quia gratia a nobis simplex est, ideo quia gratia a nobis simplex solet reuerti duplex. Semper enim in gratiis optentu 3 famulant, primo ignotos 2o illectos blanditiis permulcet, 3o quos permulceris obsequio retinent.

Tantalus gigas filius Iouis fuit, hic volens temptare deorum potentiam, eos ad conuiuium inuitat, quibus pelopem filium suum frixum ad comedendum apposuit, aliis epulis ceteris diis abstinentibus. Ceres dea auida, venit et sinistrum eius humerum de olla rapuit et deuorauit, Dampnato quoque Tantalo, cum dii vellent pelopem ab inferis reuocare, sinistrum eius humerum abesse senserunt, pro quo Ceres eburneum ei brachium restituit. Iste fuit Tantalus. Rex frigie, qui Ganedem puerum troij regis Dardanorum filium flagitiose rapuit, et flagicio suo retinuit, et loco familiari
[illegible] preparauit. Cum quoque damnare penaliis [illegible]. Et ois [illegible] paradisi videlicet et nullo [illegible] et tam [illegible] vsque ad os ipsius veniunt, et aque silent et fructus recedunt et fugiunt ab eo. (et Europe et [illegible])

Minos filius fuit Iouis, Andros suum filium suum Athenienses magistris crudelem tradidit, quem per inuidiam a magris occisum vindicare disposuit, ut oportuna ut Cretensi glorio Atheniensem ciuitatem obsedit, ac viriliter debellauit, ad vltimum vo subhac conditione recessit, quod singulis annis [illegible] tunc coram minotauro mittent deuoranda et ita cum triumpho redyt ad patriam cum redirent, speciosissime taurum in mari vidit, et illud sacrificare post a Neptuno impetrauit, sed impetratum non ymolauit, sed gregibus suis asscripsit. At Neptunus iratus taurum vastatorem terre fecit et pasiphem vxorem minois in amore tauri succendit, et tauro cum subtubus [illegible].

Hyas gigas et 7 phades sorores ipsius nati sunt ab allante gigante et pletone Nympha a qua phades appellate sunt. Prima soror est maia que amasia fuit Iouis et genuit ei mercurium. 2a est Electra que de Ioue impregnata genuit Dardanum. 3a Ethatagetha que similiter de Ioue impregnata genuit lacedemone. 4a

Historiam pauli Orosij

Chimenes
Sol
Climena
Iuuges
Passifa
Pheton
Minotaurus

Pasipha filia Solis uxor fuit minonis Regis Crethe hec p maledictione dee veneris i meretrix cu sororibus suis facta. Du minos maritus eius in bello atheniensium faceret moras, thauru pulcherrim insano amore corrupta amauit et arte dedali facta sibi vacca lignea et intq ingressa cu tauro concubuit, et minotauru genuit.

Item pasipha et sorores eius filie fuit climenes nymphe quarum frater pheton pyt dum quadrigam solis nesciens tractaret ac soro res iste diu quesito fre, z incto inuentu iuuge sepulto tanto, ibi doluerunt, donec miseratione deorum in populos et alnes mutate fuit matre corp climena nimium stupente, et io usqz hodie phe tontydes appellate sunt

Sol cu chimena i aqua tinos aliquos fructus gignit in eo qr terris collectos apparent pheno tes dicuntur, phanon em grece apparens dr, Nunquid fructus ad maturitate sui solis ardorem quererit, Nuo accepto oia co doris incendio, consumit Eius sorores deplorat i arbores que lona cadeqz feruois humoris qz ingalitate gignit Vbiqz iste arbores que subsimiles fudat Dum maturitate fructibus solis feruoe torrentibus ipius ymnia hissioqz dusibus incendiosi, ob tamni atqz leonis tetigerit metas tunc iste arbores estu va lido fissis corticibus, fuum sui lico ris in heridano fluuio. s. in danubio aquas ducadi emittut Vera que hic desunt filiabus solis sup inuenies in fabula ve neris

Minotaurus monstrum fuit natum de pasipha uxore minonis

Stellina Nimpha ad quiqz so roribus suis filie fuit Nerei gi gantis Ex quibus maior stelines genuit Cygnu rege liguri-id et gyponem gironem z Eruri stenm gigantes Thetis vero genuit phetonem Salmatis aut ge.t phorum,

Ille ve- Vgessa Thine aut ge.t ... ut

Deucalion ... filius pme thei gigantis uxorem duxit quorum tpe magni diluuiu incessa bilia fuit p quo pplos ad se fugietes in altitudine pnasi montis in qo regnabat recepunt et saluauerut Et io fabulant gentiles i q ipe et uxor eius, totum genus humanu reparauit Nam oibus hoibus p pcto luxuriis hoims i in diluuio necatis, deucalion iactabat lapides retro i inter tergum sua ex quibus fiebat hoies masculi. Similiter uxor eius iactabat lapides q fiebant femine i et io sut homines lapidei et durita cp corporis compositi hoc fuit anno 810 ante coditionem urbis Romane, sedm

pirram filiam epimethij gigante

Iuuges
Deucalion
Pirra

de tauro in vacca lignea in
clusa ut in fabula ponitur
Minotaurus quidem vir humanus fuit
et valens in palestra magister
Minonis vir sic dictus est quasi
Minonis taurus id est Minonis
carnifex /// hunc Theseus in
Egione occidit propter quem Athenen
ses pueri a pena liberati sunt
/// Vera historia talis est Cum
inter Cretenses et Athenienses
bellum atrocissimum fieret et
utrique populus inferret crudelitatem
victores fuerunt Crethenses
cum tali pacto Crethenses A
theniensibus recesserunt Ut singulis
annis unum ex nobilibus Athenien
sibus iuvenem apud Cretam
Minotauro transire tenerent de
uorandum Contra informe prodigi
um effossum crebre lumbis sa
ciabant Donec Theseus filius
Egei cum auxilio Adriagne
eundem Minotaurum in laberinto po
situm interfecit anno 460
ab conditione Romane urbis
Dedalus gigas Epula
mi filius genere Atheniensis
magister artibus inclitus
aves fecit metallinas
quas artificiose spiritu in
cluso volare fecit de
tiam et fecit silacra
se moventia que eciam
filio suo Icaro nomine
narat fugiens propter
inestimabilem fugam
pennis volasse estimatus est
/// hic primus fecit mensam et a
Minerva didicit fabricam Et
in Creta labirintum edificavit
In quo illud cum filio suo Icaro
post fugam Thesei Minos includere
voluit Sed Dedalus alas
sibi et filio suo fecit et pacata
volare cepit At Icarus nimium
alte volans iuxta civitatem
solis tegmine soluto in mare
cecidit et a nomine suo mari
Icario nomen dedit

Labirintus domus est dictus quasi labor
intus et est complexi parietis

Ydem in qua quis sine glomere si
introierit exire non poterit Quatuor
autem sunt labirinti primus in Creta
2us in Egipto 3us in lebne 4us
in Italia Omnes sic instructi
ut dissolvi eos nemo possit
Laborintus est complexionis parietibus edi
ficatum in quo si quis introierit
sine glomo invenire potest Cuius
edificii talis est situs ut aperientes
fores tonitruum intus terribile
audiat Descendentes ultra gra
dibus Intus sunt silacra et mon
struose ymagines seu effigies
in partes diversas transitus innu
merabiles per tenebras et cetera ad errorem
ingredientium facta fuit de membris
eius ad lucem venire in prole
videatur Dicitur autem laborintus
quasi labor intus quia qui in eo lapsus
fuit evadere difficile potuit
Laborintum autem istud seculum
appellant cuius etiam pictores secun
latum artium Doctrina vel opa
ciones vult intelligi que adeo
complexe esse videntur ut unaquaque
tamen quod se in aliam se vertens in se
iterum rediens invicem recipere
Nulla enim ars quamvis perfecta esse
videatur que a se transumptive persistere valet
Cuius iter non reflexum esse
videtur Ut nullus per eum recto
semper tramite incedere possit Cuius quoque
fores si quis aperire temptaverit
terribile intus tonitruum audit
Nam si quis eius machinam
detegere aut publicare voluerit
seditionem adversus se et tumultus ab
sque dubio excitabit Descendit
autem multis gradibus quia scalarum
ruinarum innumerabiles sunt modi
Intus silacra et mostruose effigies
quia quicquid in hoc seculo conspicitur
umbratile vel ymaginarium fu
turi esse videtur In partes diversas
sunt innumeri transitus per tenebras
quia diversis obstaculis tam ad
diversas se homines converterunt attoniti
hos per tenebras quia obscuri
et incogniti sunt Universis
quod successus Nemo etiam me
dius ad lucem venire in prole
videtur quia nullus eius implicatus

actibus ad pfectum venire recedit
nisi divina gra libetur
Choroides nympha filia Coronei
gigantis // hec amasia fuit phebi
et adulterata e cum amomo armene

coronides

Cum phebus sciret
reatus nimium, eandem
sagittis suis graviter et mor
taliter vulneravit. Tandem
penitencia ductus adhibitis me=
dicaminibus et herbis, cum ea sana
re no posset, puerum de vtero eius
abstraxit, et esculapium noiavit

achi
rroes

Achiroes nympha filia
fuit Chironis divinatrix
Nam de pre suo dixit quod
de imortali fiet mortalis
De Esculapio dixit quod fulminaretur
a Jove pro mortuo suscitato, de se ipsa
dixit, quod in proximo fiet aqua, que
oia evenerunt sicud predixerat
secundum falsam opinionem poetarum

athim

Athim puer formosissi=
mus fuit amasius Cibi
lis vxoris Saturni que
Cibiles nimio zelo suum=
se castravit, hoc est quia potentia
semper familiarum suarum amore tor
quetur et amore terretur, cito
abscidit quod diligit, dum amputat
illud quod odit. Dominis ei potu
tia cita suos dimovent fundere a
=ffectum. Jdo et Athim dici volu
erunt quasi Ethon, ethos ei grece
consuetudo dicitur latine, de quo quantum=
cumque sit amor in potentibus sta
bilis ee no novit

climene | iupiter | cassiote | hesperius
pheton | ixion | hepaphus | Arethusa | hespereausa

Jouis hec
volens concumbere
cum Junone
uxore Jouis

Ixion Gigas filius fuit Jovis
hic volens concumbere cum Junone
vxore Jovis, nubem invenit
qua Juno in speciem sua ornave
rat at qua Jxion coiens Cen
tauros genuit. Jxion dicitur

Ixion

Interpretatur J hac vero vita quelibet
dignitatis psona, regum affectans
subito elevatur, et subito nubem
tum metitur, i. honorarium regis
similitudinem. Recte ergo ptas huius
mundi, pro nube accipit, quia sicut
nubes cito evanescit et inequa
in eodem statu permanet

Pheton gigas phebi et climene
filius fuit, hic cum Epapho filio
Jovis de patribus disputavit. Cui E=
paphus, solem patrem obiciens contra
fetontem, mrami generavit, et iratus
retulit matri. Cuius persuasu ad re=
giam solis sublimibus alta columpnis
accessit, a quo familiaritate receptos
patris currus regendos infeliciter
rexit, et periit. Nam prestis
simus et infimus, ordine rerum confu
sorum perturbato, fulminatus est a Jove
et in medium fluminum cecidit
Phebus autem iratus mundo lumen
denegare voluit, at dyis cunctantibus
tibus, et ne tenebras mundo in
duceret, supplicationibus Jovi minas
intulit. Cuius Apollo commotus
equos quadrige adhuc impavi
dos collegit, Timebat enim ne
a Jove antiqua respondere vellet

Hepaphus Jovis et Cassiothe
filius fuit, qui nec 2º in egypto
regnaret civitatem, Memphis
edificavit, et filiam nomine libiam
genuit // Veruntamen dicunt
quod hepaphus filius fuit helem
et ysidis. Sed secundum fabulam
phetontis evidenter videtur filius
fuisse Jovis

Arethusa et hesperusa filie fuerunt
hespery gigantis, At Aretusa vero
venatu, labore fessa, in alpheo
flumine lavari voluit, et vestes
deposuit in ripa, quam alpheus
videns ut eam raperet festinavit
At illa ad rippam, vbi vestes
posuerat fugit, quam cum alpheus
pene attingeret, virgo diana
nota pro virginitate, illa nube rix
circumdedit, sed deus impatiens in=
bem ascendere voluit, et ipsam nu
bem circuivit, Occupatis vero
nubibus sudore, virgo in liquam
defluxit, quo viso Alpheus in
pprias aquas rediit ut desideratis
liquoris admisceri posset // Diana
vero virginem infusam humidam apparuit

et subtaneos meatus transfunderes
Proserpinam in inferno vidit, et
caput de fonte suo extulit, at
Cereri filiam suam proserpinam, quam a-
pud inferos tamquam reginam viderit
indicavit. Cognito Ceres parentu-
sam, quid actum esset de filia sua
conquesta est Jovi, quam tunc supplet
vellet mitigare, ut posset promisit
quod eam redderet illi ~~si non definitum~~
nisi de fructu infernali gustasset.
Alpheus grece, quasi alterens flos
virtutis lux dicitur. Arethusa vero
quasi aretesa id est nobilitas equitatis
Ideo quod amare potest virtus non equi-
tatem, et quid lux nisi nobilitatem
totam et in mari ambulans navi-
to et in mari ambulans non
miscetur, quia lucida virtus, omnium
malorum salsedine, circumdata pol-
lui aliqua corruptione non novit
Sed tamen in finem equissime potestatis
omnis lux virtutis dilabitur. Nam
et descendens in infernum id est in certa
conspectu virtutis, lux malorum rerum
oblivione portat.
De hesperusa vero sorore Arethuse
nescio quid actum sit vero dicta tacco

hen diome don

Hendiomendon pastor
fuit amasius lune
quam tamen ambo 30 annis
dormivit. Huius fabule integu-
mentum est, quod primus omnium Hendio-
mendon cursum lune invenit
Unde et 30 annis dicitur abdormivisse,
quia nihil aliud in vita
sua fecit, nisi quod huic operi studuit
et deprehendit quod luna 30 dierum spa-
tio circulos suos implet.

daph nos

Daphnos nympha
filia penei fluminis
quam Apollo amavit
que versa est in laurum
Hoc fictum est a poetis, quod circa
penei fluminis, laurus habundare
dicuntur, que appollo dicitur esse consecrata
quia sicut dicunt illi qui sompnia
interpretantur. Si laurum sub capite
dormientis ~~(posuerit)~~ vera sompnia dormi-
ens sompniabit, Ut genus di-
vinationis appollini grece dicitur

lica on

Licaon Rex Archa-
die fuit qui Jovem in
hospitium suum recepit. Deorum lustrantes

terram in humana specie hospitio sus-
cepit et eis honorem exhibuit. Sed
tamen deos esse non credens, eos hor-
ribili experimento probavit. Obside sibi de
Molosia missum interfecit recepit ac
salsamentis condivit, et deorum
diversis in mensa comedendum apposuit
Jupiter vero carnes humanas cognovit
et mensam in igne proiecit, et Licha-
onem in lupum mutavit, et pro
pecato Licahonis, totum mundum perdere
cataclismo disposuit. Tandem
Calixtonem, cuius Lichaonis filia
adamavit de qua talis fabula
fingitur. Jupiter post incendium fer-
tis metuens ne aliud
labefactum esset in celis et
explorato statu celestium
in interiori ~~regionis~~
Archadia proposuit esse.
terris respexit et
Calixtonem vidit
visam dilexit
itaque in specie
virginis Dyane
apparuit et salutavit. Sed non vi-
rum virgine oppressit. Quod factum
diu celari non potuit. Et diana
factum illius agnovit, et Calix-
tonem de suo consortio eiecit
Electra peperit filium, genitum Archa-
dem notavit. Juno vero Calixtonem
per capillos distraxit, et eandem
in ursam mutavit. Quam cum
post filius eius Archas amore
per venatione non credens esse matrem suam
sagittare vellet. Jupiter videns
utrosque utrumque sustulit, et utros-
que stellificavit. Duo signa ~~visa~~ ursa major
fecit. Alterum quorum est maior ursa
et alterum minor. scilicet filius voluit
Et maius maior septentrio. Magnus
minor septentrio. Maior etiam dicitur
maior arethos. Et minor dicitur
minor arethos. Marius dicit per ex-
cellentiam ursa vel septentrio, vel
arethos, vel plaustrum, vel elithe
Minor vero dicitur cynosura, vel artho
philax, vel phenithe. Unum at
utrumque appellamus ursam, recipis
et signa, quia collum urse tribus
stellis signatur, et in quattuor stellis
reliquum corpus utriusque. Unum
utrumque appellamus arethem, idem
significans, quia a rethos grece vero
sa latine. Unde maior elice minor

Calyx tho

artha s

lica hon

Dicit timorusa / hec est racio q̄a
clite et timbrusa bachū inticiunt

Busiris

Busiris gigas fuit filius
Neptuni gigantis hic
homo crudelis fuit q̄
hospites suos innocentes
trucidabat hunc herculles inter
fecit anno 1 a a ante cōditionem
Romane urbis

Pro teustes

Proteustes gigas et Rex
sup Cephisum flumen
habitauit hic homines
transeuntes benigne
recipiebat hospicio sed de nocte
occidebat dormientes et comede
bat / hunc Theseus filius Egei
in eodem hospicio receptus cum
ab eodem deberet interfici / ipsum occi:
dit

Phebus — Choronides — Esculapius — Mercurius — Venus — Ermofroditus

Esculapius
filius fuit phe
bi z Choronidis
nymphe de quo
talis fingitur
historia fabu
losa a poetis
Phebus Coro
nide amabat
qui coruo aui sue iniunxit ut eā
custodiret Coruus vidit eā cum
hemonio iuuene adulterantem
et dño suo retulit Tunc phebus
iratus pharetra z arcu sumptis
eā grauiter ad mortē vulnerauit
Postea penitentia ductus compaciens mo
rienti adhibitis carminibus et her
bis / sed frustra quia vitā eius
reuocare nō potuit Qualiter ipso
ventre incidit puerum in proximo
nasciturum extraxit / qui dictus
esculapius / qd̄ interpretatur durum sapi
ens / quia inventor fuit cirurgie
hic traditus ē Chyroni ut in arte
magica ab eo instrueretur Tandem
Esculapius factus medicus / Medi
cinale artem / quā inuenerat / lau
dibus et ope ampliauit z ypo
litum a morte liberauit / Unde Jup
iter valde grauatus / tanquam
contra fata esculapium fulminauit
et ita medicina tunc cessauit / z
ars sic cum autore defecit latuit
per annos 1 a a usque ad tempus
Artaxersis / et tunc ypocras eā
in lucē reduxit Iste dictus ē Esculapius

q̄ de secto ventre aut vtero natus

Ermofroditus filius fuit Mer
curii z veneris utriusque consimilis
et utriusque nomine participans /
hic relicta Idea patria ignota
gaudens vide loca / quas adijt
ubi viso stagno aque / perlustratis
vestibus depositis / aquas pede temp
tauit / undique et ore probata insilit
Salmacis vero cuius fontis dea
amore ipsius capta / et corde spernere
aliquem incensa / cassa intrat a
quas / et iuuenem inuitum / ample
ctitur / manusque strictas vestalia
tangit / proprium ducit ad eū ut in
bis libidine / prurire faciat Sed
cum nichil proficere posset deos p
clemencia / salmacis voto non
aduersa mixta duorum iunguntur
corpora / et facies illis induuntur
una nec duo sunt / sed forma duplex
Nec femina dici nec puer pot pt
Neutrum et utrumque vide faciunt
qr ē hoc ermofredito / ut quisquis
in hos fontes vir venit exeat
inde semi vir / et tactis subito
mollescat in vndis

Neleus — Mitheus — Mesappus — Cignus — Zechus — Ophialthes — Nauplus

Neleus Nutheus Mes
sapus Zethus ophial
tes Nauplus Chiopes
Nivus nouem gigantes
fuit filii nep
tuni gigantis
et dei maris
quorum historias
ignoro nunc
reperire valui

Cliopes — Ning

Inachus — Hissis — Hysteris — gigantes et fratres — Phegoris

Inachus gigas
fuit statura permaximus q̄ etiam
deus aquarum dicebatur ab antiquis
Iste genuit hissidem, hosterim
et phegorim De quibus talis fin
gitur fabula a poetis
Thyssis nympha / cū a proprio flumine
loto rediret / visa et amata
fuit a Joue / et nube subrecta
est, tandem Juno cognoscens eam
persequendo fugauit / Tunc Jupiter

metu Amonis in vaccam mutauit
et argo giganti 100 oculorum com-
mendauit custodiendam eandem
Mercurius vero iussu Amonis a mercu-
rio interfecto et propitiato Ioue
per stigias undas iurasse se
illam amplius non apprehendam
sustinuit Amyo, quod ysis in Egi-
ptum deportaretur ubique in speciem
pristinam reformatur. Et que ideo
antea vocabatur ysis vocata
est et infacta, et infacta est
regina Egipti. Et hosirim
fratrem suum in maritum accepit
Tandem de Ioue Epaphum
genuit qui astrum inuenit. et
quasque leges Egipciis scripsit et
leges in egipto instituit, et de
agricultura egipcios docuit
et ab egipciis pro dea habita fuit
/// horosis autem frater et maritus
hysidis semphi deus egipciorum
appellatus est, que a lupis dilacera-
tum hys diu quesiuit et inuen-
tum salutauit. Cui filius genitus
Apis .i. pius in deum. Dicit
etiam quidam poeta, quod iste ho-
siris fuit Seraphis filius Iouis
hui moriens tempore Iacob inter
deos receptus, translatus est fa-
bulose. Alii dicunt quod fuit frater
Athomis et ab ipso interfectus
fuit // Phoronis vero, frater hi-
sidis pro deo habitus est ab arginis
Isuedi aut historie dicunt
quod Marthus fuit primus rex
arginorum et phoroneus, et
phegorus et hysses fuerunt filii
eius

Ycharas

Icharas

origenes

~~Ichar~~ gigas primus
plantauit vineam
et fecit vinum in ~~vasibus~~ utribus
plenus utique vinum
defferebat in messem
suis. Tandem detulit
vinum suis messoribus
At illi inebriati occiderunt eum
et corpus eius in terra reliquerunt
Canis vero illud custodiuit donec
esuriens domum rediit. Et arte
pro pane ad cadauer reuersus
est Hunc origenes filia Ichare
sequuta patrem mortuum inuenit
et sedens iuxta cadauer cadit
ibi fleuit quod miseratione deorum in
celum stellificata est. Et signum
quod dicitur virgo constituit. Ca-
nis etiam factus est stella, que dici-
tur canis, a qua dies caniculares
dicuntur, qui sunt 44. Et in-
cipiunt secundo Idus Iulii et
finiunt nona septembris ista
enim stella cum sole coniuncta ca-
lorem duplicatum 12 ... infla-
-mur. Corpus autem Ichare est
translatum a diis, et factum est signum
boetes plaustrumque ipsius factum
est signum, quod adhuc pristinam
retinet formam et nomen antiquum
scilicet plaustrum vocatur.

Atreus

Thiestes

Atreus et Thiestes
gentiles fratres fuerunt de
quibus talis fingitur
historia fabulosa a
poetis // Thiestes
Atreo vero suo doluit
sapientiori inuidens
stabat amore et gratiam. Sed
sic eius uxor supposuit, et quod
ea filium genuit, quem postea Atreus
Thiesti ad comedendum dedit
Cuius videns sol et perhorrens fa-
cinus abscondit radios suos
huius rei tegimentum tale est.
Thiestes inuidens fratri corrupit
eius uxorem scilicet eius famam
fama enim sapientis inhibuit fra-
tris natus est filius scilicet discessio, quod
cum homines credebant Atreum
esse bonum, et quod credebat eum
animum malum. Illi scilicet qui credebat
detractioni thiestis, hunc filium
comedit Thiestes, quia in tali
delectatus est discessioni Cui autem
sol suos radios abscondit. hoc
est quod Atreus propter detractionem
fratris incepit fortius studere et meli-
or esse. Nam pro nimio studio
apud miscenas primus conuenit
eclipsim solis. Et hoc est quod de-
quia sol radios suos abscondit
/// Garamathus
gigas filius
fuit appollis
vir sapientissimus
et fortis qui
opidum Garamum

apollo

Garamatus

laphita

edificavit in Affrica iuxta Ethi-
opes || Laphita gigas filius
fuit appollinis a quo gentes
Thessalie laphite dicuntur iuxta
montem pamon qui laphite
penthani dicuntur
Araphion amfiry filius (araphion)
Jovis et hic fuit hoc te
venatoris huic Cythare tantum
sublima, feras silvas ...
scopos et lapides dulcedine com-
movebat Cui etiam dactile ple-
ctrum invenit Iste niobis ma-
ritus fuit et dinocem superducta
alintho vitrico suo in domitis
tauris alligata distraxit donec
in fontem sui nominis mutata est
Per flumina intelliguntur homines in-
constantes qui sunt fluidi et
dissoluti in viciis, per feras intelli-
guntur homines crudeles et rapto-
res, per silvas intelliguntur homines
rudes et agrestes, per lapides ho-
mines duri, et lapidee ceruicis
qui nolunt audire verbum dei
Danes Acrisy regis (danes)
filia fuit. Hec enim
erat pulcra nimium
zelante patre in turri
enea inclusa est quam Iupiter
in aureum pomum mutatus per
impluvium descendendo compressit
Unde ab Acrisio patre suo irato in
archa inclusa et in mari pre-
cipitata est, Tandem obsequio
venti in Italia delata, et a
quodam piscatore inventa cum filio
suo perseo, quem de Iove pepererat
dum esset inclusa regi presentata
est, et in uxorem ducta est
in cuius nomine Ardena civitas edi-
ficata est
Hearchus gigas (Acrisius) (Iupiter)
Jovis et Egine filius
fuit hic civitate
suam que prius (Danes) (Perseus)
vocabatur Eno-
pia magnis edi-
ficiis ampliavit et nomine matris
sue Eginam appellavit, Un-
de ... irata civibus illius (Egina)
pestilenciam mi- (Iupiter)
sit quod homines et
animalia rapuit
Hearchus vero tanti (Heacus)

doloris immanitate turbatus oravit
Jovem ut daret cladibus finem
Penteus gigas et Rex (penteus)
Thebarum tiresie veri-
tatem obiecit Cui Ty-
resias dixit, felix esses si orbus
luminibus fuisses, quia sacra bachi
videbis et potestatem morieris Nec
mora venit bachus et sacra eius
que penteus contempsit, A-
gave mater eius furore bachico
rapta et sorores eius penteum
aprum esse putantes membratim
dilaceraverunt
Leda quedam virgo (leda) (iupiter)
fuit de genere deorum
quam Iupiter deus
amoris valde di-
lexit, Et in specie (helena) (pollux)
cigni eam decepit
que impregnata ovum
peperit de quo ovo helena et
pollux processerunt Castor vero
filius tyndaris fuit
(libia) Libia nimpha filia
fuit Eraphi et regi-
na Affrice Ista fuit
(egenoris) mater Egenoris,
et ab hac dicitur libi-
cus et terra libia
Glaucus Anthedonis
filius amabat
Circen filiam
solis, et ipsa dili- (anthedon)
gebat eum valde
Tandem glaucus (circen) (glaucus) (stilla)
videns stillam
virginem pulchre
amica mutata voluntate di-
lexit Stillam Circe autem pro
zelotopia infecit fontem in quo
lavari solita fuerat Stilla, et
venenum inseruit Stilla vero descendens
in fontem ab inguine lupis
et canibus marinis inserta est
Stilla enim grece confusio dicitur latine
Et quid confusio nisi libido est
qua libidine glaucus amatur
Glaucus enim grece luscus dicitur
id est lipitudinem paciens dicitur, Unde
et glaucomata dicuntur cecitates
Luscus quoque qui amat luxuriam
cecus est Nam et Anthedonis
filius dictus est, Anthedon enim
grece, quasi videns latine et
lipitudo corporia presione nascitur
Stilla enim ponitur in modum meretricis

penteus

leda

elena

lumbus

Quia omnes libidinosi a canibus
lupisque sanguina sua nature miscet
Quis te ergo lupis et canibus infesta est
imperita quia nescit sua libros
devoratoribus salvare secreta Se-
haut Circe odisse Circe enim
manus operatio dicitur quia Circe
laborem enim manuum, et operatio-
nem libidinosa mulier non diligit
haut Ulixes incolumis transit, quia
libidinem sapientia contempnit Cuius
et uxor dicitur hec penolopem
castissima, quia omnis castitas
sapientie comes est

Hen-tholadus

Henctholadus Rex et
gigas fuit quem Jupi-
ter interfecit et sub mon-
te Ethna sepelivit, et adhuc
per ore suo ignes evomit, et
cum fessus vult se girare per una
parte, tunc tota terra tremit,
et hec est causa quare sit tremotus

Titius

Thicius

Thicius gigas libidi-
nosus fuit qui Latho-
nam nympham violenter ra-
pere voluit sed non
potuit et per solum ausum iram
Jovis et deorum meruit et dam-
natus est, atque cor illius volu-
cribus datum est ad comedendum
fabulose tamen dictum est

Hercules — Sardus — Cirnus

Sardus gigas
filius fuit herculis
hic vir fortissimus
et sapientissimus
fuit qui a libia per-
fectus insulam
maris occupavit
quam per nomine suo Sardiniam
nuncupavit, que tenet in longo
6330 passuum et in latitudine 1180
Cirnus gigas filius herculis fuit
vir sapientissimus et fortis, qui
insulam in mari occupavit
quam per nomine suo Cirna ide-
Corsica appellavit, que tenet
in longo 1160 passuum, et in
lato 1026 Cignus Stelleni fi-
lius matrio genere

Cigna

Phetontis propinquus
Rex liguru fuit hic
cum in ripa eridani
fluminis vidisset corpus phe-
tontis, a sororibus ablui pa-
lis propinquitate gavisus deflendo

primum initium miseratione deo-
rum volucrem signum mutatus est
qui posuis celestes ignes palu-
des et flumina est secutus

Victe-menes

Victemenes victori
Regis filia virgo pul-
cherrima fuit, sed nimia
libidine effrenata pa-
tris se cubile miscuit
deorumque adversantibus diis ob ad-
missum piaculum, in avem noctu-
am est mutata, quod scelus
ipsa nocturno tempore occultari facit
et in luce visa abortibus volucribus
petit sed non capitur

Ach-othes

Achaothes gigas socius fuit
bachi dei Iste ludificavit pe-
theum regem thebanorum e-
nam cum ducetur navigio captiuum
Invenes gigantes in feras et serpe-
tes versi iactaverunt se in mari per
timore inanibus et facti sunt del-
phines et aves

Ara-gnes

Aragnes nympha telam
maxoniam fecit in qua
deorum omnium acta depingit
et ad ultimum ordinata tela
cum concluse pinsa esset suspendio
se afferit Sed propter studium quod
habuerat miseratione deorum in araneam
mutata est, ut opere inutili nullum
sibi effectum capere posset

Adamas — Hyno — Achelicertes

Adamas gigas
fuit cuius uxor
dicebatur hyno
noverca bachi quorum
fabula talis est
hyno noverca liberi
contemptnebat nomine
Junonis Juno vero indig-
nata transivit ad dese-
ndit ad inferos, et iramas
ulturices concitavit, et easdem
olimpe rogavit, ut eam de ad-
amanta et de hyno coniuge ipsius
sui nominis adversariis vindicaret
Uxorum vota impio parit dee
Junonis, Et egressa de inferis
ad regia adamatis domum acces-
sit, et angues venenatos in
sinum mariti et uxoris immisit
quibus sensus corum alienati sunt
Hyno vero Achelicertem filium suum
inter brachia tenens, cum eodem

in pfundo maris se precipitauit
qui venus pat3 pro nepote ad
hibitis. At neptunus pelagi rec:
:torem in deorum nu͂ mutati sunt
et inter deos marinos deificati
Tunc sonemors nimio desiderio
ipsius affecte in mari se voluit
precipitare Oz (?) Juno mutauit il-
:las primitus in saxis timens ne
deificaretur. sicut deificata fue
rat hino dula car͂

Niobe

Nyobe Nympha Tan
thani filia ob insolencia
ptus corruptus e inuidia
Appollinis at Diane nam ex
Amphiane 1 filijs et 1 filiab3
edutis nobili comitatu gaudebat
Vn gaudebat / Vn sacrifitijs la
thone et filiorum ei9 int͂ ce nolebat
et maiore se illis ce dicebat Et
ppter hoc lathona indignatha
conquesta e de filijs, q3 iniuriarum
suarum no fiebant vltores. Con
festim appollo et diana, terti
bilibus tebas venit 12 filios
Niobe in campis ciuitatis sagit
tis interfecerunt et filias tanti ca
lamitate affecit Nouissime
aut Niobe flendo filios insaxa
turbineque ventorum in patriam
siphilem delata ibique in silice
mutata e p vtute Apollinis
et Diane

Archedia | Honeus | Althinea
Meleagrides | Tesaa | Atlantis | Meleager | Parato | Hoeneus
Flexippus | Triceus

Meleager

Hoeneus parathonis filius
contempnebat sacrificia diane
Et aper ab ea missus e q vas
tabat agros eius Tunc Melea
ger iussu pris cu͂ principibus // venari
grecie cepit agru͂ apri, cu9
Athlantis honci filia ex Archadia
prima aprum vulnerauit Tunc
vtute et spe captus Meleager
interempto apro ei9 exuuias con
cessit. quas flexippus et Triceus
Testie filij et Almene nrus, et
Meleagri fres ereptas virgini ex
uuias interitu rependerunt At
altinea meleger mr, ut fem p-
dam accepit, stipite fatalem
traditu a parcis rapiens in quo
vita meleager continebat. flamas
conussit, quo consumpto meleager
extinctus est, Tunc intitu flendo
sorores eius mutate sunt i volucres
miseratione deorum, que suis nomine
Meleagrides cognominantur

Acheloys
Deianira

Honeus | Diainra | Hercules

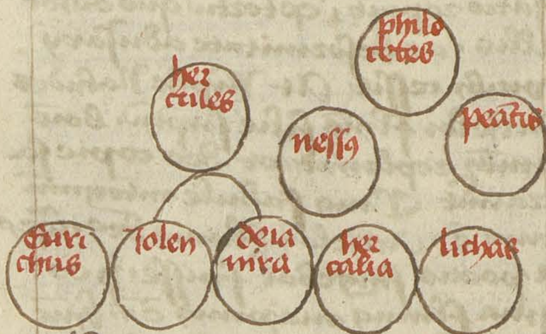
Deyanira honci regis
filia vxor fuit herculis
Virgo valde speciosa q
cum a multis in coniugio
peteretur pater con
stituit se ca in
coniugio daturum
qui ea luctando
vinceret, sperate
ipse nuo peterati
Duo sz Acheloi fluminis et
herculis alij relicti ob metu cessat
in certamen pressum e Tunc acheloys
lous cogitans, quibus modis her
culem eluderet, mo in ligre modo
in dracone, nouissime i tauri
figura querisus astitit, Tunc
hercules ubi amplexus e reluctan-
tem altinn cornu, quod impleu
erat brachijs suis, viribus aduer
sario rapuit, contortu quo doloc
illis, at deformitate adu͂sarij
viribus cessit At Nymphe Nahides
Acheloi fluuis filie sumptu bonis
omnibus repleuerunt et deo copie sa
crauit Tunc fabule integum
tum e Achelous fluuius de q ag͂r
a poetis fingebat fuisse, p eo
quia fluuius maximus e, hunc
fluuium q mala multa faciebat
et possiones homi inuadebat
et homines et feminas rapiebat ‖
Hercules vtpote vir fortis et
potens at sapientissimus cohibuit
2 cornu illius fregit, quia ques
eius brachiu, quo terram destrue
bat ad alueu retrorsit, Illud
cornu dedicatum e dee copie q

quia in t(er)ra facta e(st) copiosa A-
cheleus v(er)o io fingit(ur) se mutasse
in diu(er)sas formas, quia diu(er)sas
vestigios faciebat et flebat anfractus
et diu(er)sas formas currendi.

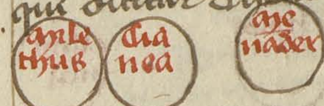
hiphis

Ligdus Theretuse maritus stir-
pe quid(em) ignobilis, sed fide pre-
stantissimus, cu(m) peti(v)isset a coniu-
ge ut si puellam pareret ea(m) ne-
caret. et vterq(ue) p(ro) casu futuro
lacrimas dedissent, dixit ne fi-
lia morti traderet. Q(ui)dem dea
Egiptior(um) in maiest(ate) habuit
auxilio cui(us) pollicitis illa in-
fante(m) p(ro) puero decepto p(at)re fili(um)
e(sse) p(ro)missione(m) intuit. Itaq(ue) cu(m) etas
matura impti(?) maturisset
int(er) suspicantes p(at)r(em), obstrictus fide
coniugis Ianthe celestem co(n)iuncta(m)
desponsauit filio. Nam int(er) se eu(m)
maximo amore tenentur et
maxime Isis. Nam h(ec) enim
Nocami p(ro)p(ri)a vonta(?) volebat
trepidante m(at)re, ne fallax ad
versus viri, reperitur, p(ro)d(er)e(?)
dealfuit ei in auxiliu(m). Nam
ut optatis imp(er)iis coniugari po-
ssent filia(m) in filiu(m) mutauit.

Melibea Eurithus Rex Cenit(?) Ecalie
fuit qui Iolen pulcherrimam
vxorem Herculis genuit.
Cui(us) historia talis est. Her-
cules co(n)iugas(?) cu(m) diligere(t) dea(n)i-
ram co(n)tingeba(n)t eam Nesso cui-
dam Centauro ut ea(m) veheret
transhabenu(m) amne... Nessus

aut(em) spe raptus puelle cotum gue-
bat opprimendi eam. Illa vero cu(m)
fletibus mariti fidem implorabat.
Et cu(m) Hercules conspexisset eundem
nessum sagittauit. Qui cu(m) iam moreretur
tur vestem cruentata(m) deianire
donauit. Iudicans eam remediu(m)
fore certa coniugem deserti amoris
cu(m) tenor in vene(n)o cessit. p(ro)pt(er) qua(m)
Cu(m) vestem du(m) deianira s(er)ua-
ret. Audiuit q(uod) Hercules regnum
recip(er)et Hecalie, et q(uod) Iolen filia(m)
regis vellet in vxorem accip(er)e. Cre-
dens aut(em) q(uod) p(re)fato vestis maritu(m)
posset recup(er)ari, Licham familia(m)
sui vocauit, et p(er) eu(m) vestem to-
xicata(m) marito transmisit, vt
du(m) sacrificaret Ioui illam veste(m)
indueret. At Hercules, accepta ve-
ste indutus cepit sacrificare Ioui. Et
du(m) staret ad aram flama vestis
intaluit, et veneno inferta hesit
vestibus. Itaq(ue) maximo cruciato
estuans, Cu(m) a cor(por)e vestem
vellet abstrahe(re) nequiuit. Tu(n)c
Licham, acerbissimi muneris reu(m)
Euboico mari submisit. Sed ut
culpe innocenti miseratio deor(um) illu(m)
mutauit in scopulum sui nominis.
Tandem Hercules videns se morti
p(ro)ximu(m), Philotete filiu(m) peantis rogauit
ut ei ignem copiosum construeret
Quo constructo arcu(m) sagittas suas
p(ro) munere dedit. Et cu(m) magno
cruciatu se in ignem p(re)cipitauit.
Cui(us) Iupiter aiam(?) in celo deifi-
cauit, et int(er) deos ee(?) constituit. Cui(us)
corpus in Italia in quoda(m) monte
qui dicitur Thete sepultu(m) est.

biblis
cau
nus

Miletus q(ui) insula Creta in Asia
p(ro)fectus e(st) ibiq(ue) sui nominis edificauit
ciuitate(m). Et q(uod) Cianea Meandri
flu(m)inis filia Caunu(m) genuit et
Biblidem. Ex his Biblis virgo
cu(m) fr(atr)em suu(m) cor(?) li(?) amore potius
q(uam) p(ro) eo diligeret, ei p(er) l(itte)ras detestandu(m)
amore(m) indicauit. Ille vero facinus
sororis abhorrens, patria p(ro)fugit.
Quem du(m) illa p(ro)sequeretur, p(er)
ip(s)ius currendo vestigia nouissime
in Cretam venit. Ibiq(ue) assiduo

more et luctu fatigata emarcuit
sed miseratione nympharum commutatos
primus lacrime in fontem conversa est

ane gory · tene us

ypome nes · atlas.

Ypomenes megari filius compgne
nie Neptuni Athlante Ceneri fi
liam immenso diligebat amore At
illa cum ex responso deorum accep
isset ut nulli umquam hominum co=
geret carnaliter petentibus, eius le
gem proposuit, eius se coniugem fu
turam, qui se cursu pedum ante
sedere posset. Et victo erat nece
constituit. Ypomenes autem nec
certamen diversus, nec mortem
pertimuit. Sed instinctu dee Ve=
neris tria poma aurea de dama
sceno accepit qui iniecti virgini
in cursu prerit. Cuius auri cupi
ditate virgo tardata et victa
decursu fuit. At Ypomenes victoria
potitus et uxorem quam desidera
verat adeptus, dee qui sibi aux
iliata fuit, ingratus extitit. Ita
quod cum unus dee, lucum que condam
Ethion filius terre ad honorem
dee veneris consecraverat transiret
ad usus religionem in loco sacrato
adversus religionem concubuerat. Pro
quod dea venus contra illos indignata
maritum in leone, et uxorem in
leena uxorem mutavit.

Cypa rissus

Cipparissus cuiusdam filius
ex insula Cheo puer speciosus
fuit quem Appollo mul
tum dilexit. Iste Apollo
dum quendam cervum quedam
cervum persequeretur sagitta
nesciens, qui dolore de
ficiens in arborem sui nominis
mutavit. Pigmalion

Pigma lion

fecit signum virginis ex
hebore Cuius spe de
lectatus, petit a dea
venere ut animam ei infunderet
Et veniens domum complet quod
petebat. scilicet virginem animatam
quam in coniuge suscepit
et filium ex ea Hepasio
nomine generavit.

Hepa sius

ethi on

chim era · bello roson · pri tus · an ria

Pritus Rex uxorem
habuit Anria nomine
que amavit Belloro=
fontem. Cui dum obstu=
pri causam mandasset
ille noluit, que marito conmata
est. Maritus natus Bellorofontem
ad Chimeram interficiendum misit per
ceteris suis. Chimera est
quedam bestia cum capite leonino
ventre capino, cauda draconis
hanc Bellorofon equo Pegaso qui
de sanguine Gorgonis natus fuerat
residens occidit. Cuius fabule
misterium tale est. Bellorofon sapie
consulator est. Anria libido, Pritus
sordidus, et cuius uxor est libido sordidi
sed Bellosoron sapiens spernit
libidinem. Qui dum equo pe=
gaso insidet in fonte crimine
Chimeram occidit ~~chimeram~~. Chi
mera enim quasi chimon, id est fluctuatio
amoris dicitur. Que treplex depingitur
Nam tres modi sunt amoris
scilicet incipere, perficere et finire. Dum
enim amor novus venit, ut leo
ferociter invadit. Capra quod in
medio pingitur, perfectio libidinis
est, eo quod huius generis animal in libidine
valde pronum est. Ideo et satiri cum cap=
nis cornibus pinguntur, quod numquam
noverunt libidine saciari. Ut vero
quod pingitur Chimera cum cauda
draconis, hoc est ideo quia post per
fectionem voluntas remanet vene
natum, id est contra peccatum. Ergo
hic est ordo, primum est amorem
incipere, secundum est in opere perficere
tercium vero de perfecto volumine peni=
tere. Pegasus alatus

Pega sus

equus fuit, quod guttis cade
tibus, de capite Gorgonis
que Perseus portabat natus
est, et fecit eius scilicet equi
alati. Iste percussit pede terram
et fontem musis consecratum
emanare fecit. Hic Pegasus de
qua univarsam mundi viam, id est
cogitationem, theoria calciaverat
Musarum fontem aperit, quia sa
piencia dat musis fontem

de sanguine gorgonis [nascitur] i. terore Vae
terore finito sapientia quum Immo
stultitia semper est timida / Ut
initium sapientie timor domini / quia
in ingressu timoris sapientia crescit
et dum fama quibus timuerit
sapiens erit

pierides

Pierio Rex macedonie
fuit qui octo filias ge-
nuit nuo sui gloriantes
musas certamine cantus
provocaverunt / quarum una tamen
ipsa est quod gigantes aduersus
deos contendunt / Sed musis ca-
nentibus pierides victe sunt et
in picas mutate

pierio — orie theus — boreas — oricia — zetus — calaeus

Boreas ventus cum diligeret Ori-
ciam nympham Erithei Regis
filiam / et neque ullis precibus
impetrare posset / ut sed affini-
tatem reciperet / suis viribus
usus Athenis / venerunt et pue-
llam raptam in Tracia per-
tulit ibique grandem fecit / et
geminos procreavit s. zetum et cal-
aeum

ladon — pan — thachinus — siringa — argus

Siringa ladonis fluvij filia et talchini gigantis uxor fuit hec igitur siringa in ... mutata

~~Siringa~~ Siringa tum
est nympha cum speciosissima
~~ladonis fluuij filia et Thachi-
ni gigantis uxor fuit~~ et ma-
net in Nonacrinum monte Archa-
die a pane gigante filio satini
adamata est / et stupri causa
insecuta Illa vero ad precem fu-
giens ladonem / ne castitate perde-
ret fugiens a sororibus suis nymphis
adiuta / in arundine mutata e
Pan vero putans Siringam vigere
invenire / invenit calamum de
quo composuit sibi fistulam qui
nomine eius apud grecos Siringa
vocatur / Cum tamen argus de-
lectatus sompno oppressus est
quo facilius a mercurio posset
occidi / hanc Siringam cathmus
pregnantem in uxorem duxit

Tebas

Cathmus filius
Agenoris fuit
et frater Europe fe-
minis / hunc A-
genor perdita
filia Europa
mandavit ut
eam quereret
nec ad illum
ultra rediret
si eam non inveniret

agenor — europa — felix — cathmus — hermiones — semeles

Cathmus vero sorore rapta a Jove
non invenit / et ad patrem redire
non est ausus / Phebum quid facere
deberet consuluit / Cui phebus
rendit / Ut vaccam cui prius
obviaret sequeretur et in loco
quo accubaret ibi menia con-
strueret / Qui nondum plura Cathmus
bovem cepit / et in loco quo
accubuit ibi menia fecit
et civitate boetia
vocavit Sed

boea civitas

antequam urbem con-
strueret valens
sacrificare socios suos ad aquam
bibendam misit / quos statim serpens
occidit / Cumque tardantibus
Cathmus silvam / qua serpens pervenerat
introivit socios interfectos invenit
et interfecto serpente suam vim
dicavit / Cuius magnitudinem
dum miraret / vox celitus mis-
sa dixit ei Ut iste serpens etc
futurus / quem dea consolans domi-
ni seponens eius dentes seriare
De quibus nati erant milites ar-
mati / qui statim mutuo pugna
verunt se interfectos / a quorum
pugna mortis unus eorum Ca-
thmus abstinuit / et incolumis
evasit / Aquibus quinque remanentes
venientes Cathmum in faciendam ur-
be iuvaverunt / Urbe autem constructa
desponsata e ei filia martis
et veneris nomine hermioes Cui
volcanus / rogatu veneris uxoris
sue / monile fecit / sed male aus-
picatum / Ut multa dea pregna
apparuit in re / Et hoc ideo fecit

Ad filiam martis quam ex no
nerat, et non suam
Iste Ciuitate Thebas
tpe Othonielis Iudicis
isrl construxit et 11 leas grecas
tradidit. et per Semeles nymphe
fuit Tandem in illiricos pfugit et
ad ijs impetrauit, ut hii corpore
quetet in dracones, quod factum est

Thebas ciuitas

pluto
amincho
hothomiel
prosrpina

Aiminthe nympha cum plutone
deo inferni concubuit, quod cum sen
tiret proserpina uxor plutonis
indignata nimium, chithonem
nympham, in herbam mentam
mutauit

Eurithus
audiomenius
eriopes
Ioles

Eriopes Eurithi filia et soror
Ioles. Ista cum ab Appolline deo
diligeretur, Andiomenio nupsit
qui cum ad lectum nuncsibi sacra
tum venisset, tamen de arbore
lathone desscripsit. Et quia sacrate
arboris violatrix extitit, truncus
eius inhesit in sepa

Laomedon Cappis
tu filius ponens Apollo
et Neptunus in effigie
hominum versi muros
eius in ope faciendo
receperunt. Hic autem
deorum labore auro
partus est se repensurum
Cum cum ipso ope in
firmaret perfidia primus
eius ab irato deo
Neptuno, punita est.
Nam mare in agros
eius convertit, et fructus
agrorum in ultione scele
ris primi perierunt.
Et etiam tegit eum
filia sua Exiona, ma
rine belue prostitue quod
ab hercule liberata in
fraudem rursus de depede

cappis
laomedon
talamon
exiona

Nam equos quos pre
miserat Herculi pro libera
tione virginis Herculi
denegauit post quod Hercules
Ilium deuastauit, The
lamoni Exiona tradidit
Hesarthus priami et
Abxiroes nymphe filius
sub monte Ide fuit
educatus, urbanum app
atu cultumque cum siluis
et lapidibus posuisset in
cidit in conspectu he
speries nymphe, qua captus eius
pulcritudine, cum fuga
autem persequeretur ea
micitus eius extitit. Con
fusa enim timore, pig
ritanea serpente calce
pressit. Cuius morsu
stricta mortua ceci
dit. Cuius desiderio
Hesarthus, ne diuturnus
dolore, de monte in
subiectum pelagus
se precipitauit. Sed
prius per mergetur in
auem mutatus est
que dicitur mergus
Celeus gigas filius
Orgigij, gigantis
et regis Eleusine
Ciuitatis. Iste Cele
us genuit Tripolo
mum gigante. De quo
talis fabula fingitur
Cum Ceres dea di
quendo filia sua pro
serpina iemnasset
a quodam rustico inuenta
et salutata est, et etiam
ad quium inuitata,
Tunc ad deam sequentem
Celeus gigas cepit
ei loqui de filio suo
Triptolomo, qui mo
riebatur domi. Ad
quem sanandum Ceres pa
pauera collegit de quibus gustata
ieiunium soluit, et oblita est
filia quam querebat. Et cum Ce
lei domum intrasset ac fuit in
fanti apposuit, et puer colore

Hercules
Ilius
Priamus
Abxiroes
mesachius
Ida
hesperies
orgigus
celeus

et sanitatem recuperauit. Ypoca
Ceres puerum de nocte leuauit
de cunabulis, et in furno arde-
ti ac pane mundato ponere pue
rum voluit. Sed Methanira ma-
ter pueri vigilans proclamauit.
Cui Ceres dixit. Proficere pu-
tas nocuisti, quia mortalitas
eius potissime corrupi, ita quod ipse
fiebat inmortalis. Nunc autem
mortalis erit. Sed tamen primus ara
bit et seminabit. Et ita contigit
quia ypoca semina Ceresis. per
totum mundum portauit. Ab
eadem Cerere doctus. Nam in naui
in qua puerus erat draco nauiga-
uit et ingressa venit. Ubique
agriculturam ampliauit, et
semina distribuit. Tempore
vendicionis Joseph. quod
vomis serpentinis dictus
volasse, quia nauim picta dra
conibus vehebatur

Tri
viris

sidon

phe
nix

euro
pa

cadm
us

Phenix frater Cadmi et Europe
De Thebis Egipciorum tunc fere
expertus in Siriam in regione
Thiri et Sidonis et regnum ob
tinuit. Sed Cadmo in Greciam
recedente ipsa terra a phenice
phenicea dicta est. Hic inuenit
vermiculum ad scribendum. Nam
feniceus color dictus est ille mini-
ta f. post iste edificauit
Ciuitatem Bithiniam

bithi
nia
ciuit

Europa soror Cadmi
et phenicis fuit. Cuius
amore Jupiter captus
Mercurio quod cupierat indicauit
Mercurius vero Armentum Agenoris
dispersum ad litus maris colligens
duxit. Jupiter autem in specie
tauri pulcherrimi. inter armenta
descendit. que Europa filia re
gis plus ceteris diligens in eum asce
dit. a quo paulatim in mari
vecta. et specie dei a Joue resup-
ta Europa visa de virginata
est. Nuna plorante et gemente
Jupiter consolatus. 3 partes mundi
intitauit de qua natus est

Minos
de Joue

mi
nos

quidam dicunt quod
alij non credunt

Piramus et Tisbe
babilonie habitantes
contiguas habebant domus
unde vicinia inter
eos fecit amorem.

pi
ramus

tisbe

Sed quia nimium in vetatum semper
cupimus negata, cum aparentibus
essent prohibiti, ne conuenirent in
venta rimula parietis utriusque do
mus eorum, magis magisque ad
inuicem colloquebantur. Tandem
statuunt de thalamo, deinde de
muris sue ciuitatis exire. et ad
tumulum nini. extra vrbem sub
mozo moro conuenire. Prior vero
exiens Tisbe. ad morum venit et
ibi sedit. Tunc leena ad fontem
sub moro veniebat sitibunda
qua visa fugit Tisbe. que cum
fugeret vitta sibi recidit. quam
inuenta leena ore suo cruentauit
Deinde in siluis habitauit et
latitauit. Ypoca pirus veniens
non inuenta Tisbe, sed eius vitta
cruentata, putans Tisbe esse
mortua, gladio suo euaginato
se occidit. de sanguine cuius eum i-
se occidit. de sanguine eius emi-
tante tincta morus. qui prius fa
ciebat album fructum. ab illo
tempore usque ad hodiernum diem fa
cit rubeas. Ypoca de latebris ex
iens Tisbe. visa moro mutata
an prior morus esset. dubia fuit
et incerta. hec dum dubitaret
viso corpore amici palpitantis ad
remedium sui doloris. et solamen
mortis. eodem gladio quo interierat
piramus se perimit

Orpheus ~~deus~~ vates. de tracia
natus fuit. vnde et
tracionos dictus est
hic Euridicem nym
pham vxorem duxit
que dum meditaretur
in agro et flores
colligeret delectando
per campos visa est ab Aristea
pastore qui eam valde dilige-
bat. et secuta est

or
pheus

Eu
ridix

ad facinus inuitata. Illa
vero fugiens a serpente
punita et mortua est

ari
steus

et ita descendit ad inferos Or-
pheus autem cum cythara descen-
dit ad inferos, et dulcedine can-
tilene omnes deos infernales
movit. Unde obtinuit quod uxor
reddita fuit. Tamen pacto
quod non respiceret retro. Et si retro
respiceret, in infernum relaberetur.
Que non credens monitis mariti
sui, retro respexit, et in infernum
delapsa est. Orpheus nunc ut
lucem contigit, videns Euridicen
ad inferos revocatam, sic demencia
stupuit, quod penitus in sapium
conversus est. Porro dolore ac
fletu finito, ne rursus coniuga-
le desiderium opprimeretur, pue-
rilem venerem instituit. Matro-
ne vero tractum videntes, quod
Orpheus femineum amorem in
puerorum venerem transtulisset,
et casum aspernatum fuit, aliter ro-
surgentes, interfecerunt eum et li-
ram in capite eius in Hebrum
amnem projecerunt. Cumque famula-
tu in litore Lesbi applicuerunt
ubi obvius serpens, cum tam sacrum
oppositum sacrilego morsu te-
merarie temptaret, Deus Appol-
lo affuit et Orpheum vatem
suum resuscitavit, et serpentis
figura ut erat hyans in lapide-
um rigorem transmutatus est.
Orpheus est racio sine racionibus predicator
Euridices, raro sine sensualitas
sine pector delectans in mundo
qui dum colligit flores i. carna-
les delectaciones pungitur a serpente
i. a veneno prave suggestionis
antiqui serpentis, unde in abisso
peccatorum descendit. Sed racio
sive bonus predicator miseriam
sensualitatis, et eius finem
cognoscens et perpendens per
compunctionem et penitenciam Euri-
dicem reducit ab inferis
qui cumque retro respicit i. redit
ad peccatum, et ita relabitur ad
infernum

Actheon venator fuit qui
cum esset in venacione
dianam deam lavantem vi-
dit ideo ab eadem in cervum conversus est

Cornix — *Coroneus*

Cornix virgo re-
gia, filia Coronei
gigantis fuit
qua litore spacian-
te Neptunus deus
maris sequebatur, ut eam devir-
ginaret. Sed cum dea Pallas
hoc nephas vidisset, favens
et castitatem libavit, atque in cornicem
albam mutavit, et in suum con-
sorcium velut fidelissimam recepit

Flora quedam femina
fuit ministra vene-
ris, quam gentiles pre-
ferebant feminibus
cuius sacra floralia
a gentilibus dicebantur

Mante filia Thire-
sie fuit a deo divi-
nando perita, quod a
nomine eius dicta est ars
divinatoria, scilicet mathe-
sis nove in speciebus
suis, sicut Cinoma-
tia, a Cinos quod est
canis, i. diano psal-
sium de gallina. Cum
ista concubuit tiberis
et natus est puer Abnus
nomine, qui civitatem
edificavit, quam a
matre sua Mathoma-
tua appellavit

Thiresias festa bachi
predicabat, qui cum prius
esset cecus tamen tamen oculis
animi de futuris
erat prudens, de quo
taliter fingitur fabula.
Cum Thiresias quadam die spa-
ciaretur per quoddam nemus
duobus serpentibus coeuntibus obviavit
quos percuciens cum virga mutatus
est in feminam. Et sic vixit
per septem annos. In fine vero
septimi anni in eodem nemore
eosdem serpentes coeuntes invenit
quos iterum percuciens in forma
viri redyt. Cumque quo utrumque
sexum venerem novit, a Iunone
et Iove iocose arbiter electus est.
Iuno enim affirmabat libidinem
virorum esse maiorem quam feminarum;
Iupiter contra. Tiresias vero
arbiter electus et cetera dictam Iovis affir-
mabat dicens quod maior est vir-
tus

Margin notes (red, circled): Flora; Achantamatia cantas(?); Tiresia; Tibis; Acanthe; Abnus; Tiresias; Actheon

septiacae in tanto minor e libi
do virilis. feminaz libidine
vin Junoni irata excecauit eu
sed Jupiter enim de sciencia
futuroz in oculis mentis illuminat
qr no licet alicui deo destruere
quod aliud fecerit Iste Tiresias
primo docuit fieri euerpetas eu
lucri. Iste Tiresias requisitus
an pulcherrimus diu viuet, re
spondit si se no viderit diu
viuet, qd ita contigit. nam
qui se in fonte vidit mortuus
fuit
Tiresias in mod tpis accipitur
qua tireson .i. quod masculinum
est estiua permpnitus ergo
go verno tpe quod masculinum
est, qua eod tpe clausa sol
ledituus ex femininum, du conutia
sibi affertu alia viderit, cacz
virga .i. feruoris estu percussit
in femininum, scom conditione .i.
in estatis feruore Ideo vero
estatem in modum imposuit
finem, qr oia patefacta, eod
tpe fuis emerserunt foluculis
et cuna duo conspiceda fuit. tpa
veris et autupni iterum recep
tu prohibito ad pristina redit yma
ginem Autupnus enim ita oia
masclia tor astringit, que
constructis veneis arbor vital
succi conmerciales meatus, ar
boris succi tumis, stringens
foliorum marcentia detundat
caluiciem. Denique duobus
Diis .i. duobus elementis, arbi
ter queritur, ignis s atque aeri
de genna nalibus, amoris rone
certantibus, demque iustu pfert
iudicium In fructificandis enim
germinibus dupla aeri qr igni
materia suppetit Aer enim et ma
turat in glebis, et pdit in
foliis et grandat in folliculis
Sol enim tm maturare nouit
in granis Nam ut h' censit re
catus e a Junone illa s. causa
quia hiemis tpus nubilo celi
stante ingressit Jupiter vo oculi
tis vaporibus septemtrionale setrum
ci sulcari germinibus subministrat
.i. qr pristinam. Nam ob hanc
causam. mensis Januarius
bifrons pingitur, qr pterita respi
ciat et futura

Perdita igitur filius
policaste sororis De
dali fuit, hic inuentu
sua nimium adamat
et ad coitu puocat
hic etiam primus vena
tor fuit et serram
invenit Huius fa
bule integumentum e. pdita vena
tor. amore iuris correptus e dum
virunque et immodestia libido fer
uet. et verecundia nouit furoris
reluctacionem consumptus. atque ad
extremum labem deductus e, pquam
quod serram inuenit, et primus
venator fuit Cui cum ferme

rediis visitacio, et solitudinum va
gabunda curiositas displiceret
plurimum etiam consortes suos Athe
onem adonem Ipolitum
infamde necis fuctos

intercessu artis pristine
affecerunt, mittes rapu
dilectionem Agricultor effectus
est, obiqua causam
matre .i. terram. eum

genitricem amasse
dicitur quo labore con
sumptus etiam ad interitum
puenit, Et qr inuis
venatorum de pristine
artis obprobrio detra
hebatur, qr maliloqui

[margin: serra]

orum repulisse de Po
licastes nec eius qr
policarpes, quod nos latine
multis fructa terra dicimus. per
Dios precipitatus a Dedalo Demum
ri antiqua terra attingeret, a mine
na in pdicem translatus e

Mirra filia solis fuit cum quo
inebriato concubuit, qua pater
impregnatam considerans, euagi
natu gladio cum psecutus e Illa

vo invisatione deorum in arborem
mirram conuersa e, qua arbore
per gladio patriens adon inde
natus e

Mirra genus arboris de qua fructus ipse desudat, hec preus a
masse dicitur, quia iste arbores
in iudea sunt, qui solis ardoribus
cremore stant, quia solem patrem
omnium rerum esse dicebant. Cuius
da pitulata feruida adolescit
maritas ido patrem amasse dicitur
Denique iam estatioris sunt robo
ris solis ardoribus crepans fissas
efficit per quas succum desudat
qui mirra dicitur, et redolentibus
lacrimosa guttulis fletus sua-
ues stillis humanis. cachulat
mirre Adone genuisse fertur
Adon enim grece suauitas dicitur
et quia species odore suauitatis
est Adonem dicitur genuisse
Ideo enim venerem amasse di-
cuntur, quia hoc genus pigmen-
ti est valde feruidum et libi-
dinis incentiuum. Adon filius
fuit mirre et amasius veneris
quem gentiles deum esse putabant
et anniuersario eum plangebat
sicut venus illum planxit
cum ab apro comestus fuit

Venus adonem amauit et inter-
fectum suis lacrimis planxit
quia terre pulcritudo, que per venerem
significatur, plangit solem quem
per adonem significatur ad austra-
les circulos descendere spiritu
tiam et rigorem hyemali quo
dentibus apri apri interfectum
Dinique lacrimas imbrium fluc-
torum perduit

Peleus gigas filius
fuit heaci gigantis
et maritus Thetis Ni-
phe. De quorum coniugio
ne, talis fabula fin-
gitur a poetis Iupi-
ter deus cum thetide
nubere voluit, sed pro-
hibitus e, ne maiorem
se genuisset, que enim
de regno pelleret. Ignis enim i.

heathus — peleus — thetis

Iuppiter se vocat iuxta aqua con-
iungitur virtute aque Et in
coniungit quia deus totidem pelles
gignit. Tetis quidem aqua est
et peleus lutum. quod terra cum aqua
mixtam voluit poete, hominem
genuisse. Sed in nuptiae tetis
et pelei i. aque et terre discor-
dia sola non inuitatur, hac donec
sit, Unica in concordia utroque,
eletorum ~~elatorum~~, ut homo gignatur
Nam et in competentia illa in
dicatur quod peleus ut terra i. limo
tetis, ut aqua i. humor Iu-
piterque utraque coniunxit ut igne
i. aer, quod in creatione hominis
ex elementorum inequalitate. Tres
dee i. minerua Iuno venus
i. tres vite conuenerunt Sed
Discordia non inuitata malum
aureum in medio fessit dicens
pulcriori detur. per malum cupidi-
tatem intelligit, quia in malo
aureo e, quod videas, sed non quod
comedas. Sicut cupiditas nouit
habere, non homini uti. Omnes
deum Iupiter ad nuptias inui-
tasse dicuntur, illa deransa
putauerunt pagani singulas
partes in homine, deos singulos
obtinere, ut Iouem caput Mi-
nerua oculos Iunonem brachia
Neptunus pectus, Mars venerem
venus renes et fuguina Mer-
curius pedes Item aliud inte-
gumentum ... facta contentione
inter Mineruam Iunonem et venerem
pro pomo recipiendo, quia quelibet
se pulcriorem esse credebat, ad
Iouem pro iudicio accesserunt Iupiter
misit illas apud quendam pa-
storem, paridis nuncupatum
ut ius dicere inter ipsas ... Pastor
vero credens paride, iustum
iudicem esse dearum, iudicium dele-
gauit eidem. Tunc unaquaque
earum, ad paridem clam acce-
ssit, et ei sua dona promisit
Minerua sapientiam et virtutem
Iuno diuitias. Venus vero
pulcriorem vxorem se ei daturam
vxorem se daturam ei spopo-
dit

At ille minerua et Junone
despiciens, venerem pulcrio
rem ee iudicauit / Vnde
Mineruè et Junonis iram
incurrit :: Tres dee tres
vite sunt . s. vita theorica
vita practica et vita phi
largica . i. contemplatiua
actiua et voluntaria :: Pa
sapie et virtutis inquisitoni
spectat :: 2a vite comodis
inhiat 3a vo libidini tm
obnoxia est :: Prima apd nos
Epi et claustrales tenent
et apud antiquos phi tenu
erunt . quos nulla lucri cu
piditas . nulla furoris in
famia . nullus liuoris con vitia
nullus vapor libidinis urget
sz tm indagande veritatis co
templandeqz iustie cura
commendat :: 2a apud nos
mundus oib et mundi amato
res coaptant Et apud
antiquos quid tiram tenu
erunt quibz inhiat hydri in
saciata cupiditas . rapiendi
et conseruandi . sollicitudo
plus eos cupiebat qd hut
qua ut sapient :: Terciam
apud antiquos epicurei, et
voluntarij tenuerunt . Et
penes nos hmoi vita tri
mentis e, quia nullud hone
stum reputat bonum . sed
solam vite appetens corrup
telam, aut libidine molit
aut homicidiis tructat, aut
rapina sustende . aut luxue
marcessit :: Difforme igitur
qualitatis . sorores inter se
litigantes . Jupiter noluit iudica
re . sed pastori iudicandas
voluit delegare . s. discrecioni
hominis At ille no ut pastor
sed ut pecus, no virtute non
diuicias . sed libidinem consuuit
et elegit . et amplexus est
Et io ciuitas troie capta
peryt et incensa e
Thetis nympha filia Nerei
gigantis et Doris
Nymphe filia fuit
et vxor pelei gi
gantis Ista Achil
lem genuit, que
planta tenens
in aquis inferna
libus bbauit, vt
imortalis consistet
Hmoi integumenta
est Ut mr Achi
lem velud homine pfectum in
aquas stigeas intingit . i. dura
contra omes labores . iminuit
solu ei talem no intingit, hoc
significare volens Qz vene
in talo sunt, ad renem et femore
atqz virilia rone pmaneat vn
alique vene vsqz ad pollicem
tendunt, quia humana virtus
quamuis ad oia munita sit
libidini tamen subiacet

Marsias et Midas
Reges sunt de quibz
talis fingit fabula
A poetis Minerua
vsum tibie inuenit
inepta rpone pa
ludem . et cum illa cantaret
et in aqua buccasque inflatas
vidit, Ut eu vidisse ni
dy eius buccas tumentes
riserunt vn ipa commota . ti
biam piecit dicens Non e
mi tibia tanti, vt p tibia fu
stineam deturpari Satirus
marchia tibiam inuenit, et
diu cantauit . et se tale in
strumentum inuenisse iactat
Phebum ad cantandum vocat
Apollo ergo diu cantans cu
tibiam eius vince no posset
p cythara quesiuit Ut Marsia
fuerit tamen instrumentum At ipsa
cythara satis bn cantauit Sz
tibia p marsiam inflata, nil
resonare potuit, Mida Rex
iudex efficitur inter ambos, Sz
diuinum male iudicauit A fine ad
apolline punitus e Marsia
vero viuus excoriatus, et sanguis
illius in flumine e mutatus

Achiles

Illius in flumen est mutatus
qui a nomine suo Marsias dicitur
Frigie liquidissimus amnis Midas
vero videns sibi aures in capite
natas crinibus sui notam tonsori
tantum ondit, et ei ut taceret partem
sui regni promisit Ille celare ne
quiens, tunc palam proferre au-
sus terram fodit, et in defossam
dixit, et operuit in eodem loco in ca
lamus natus est Nomen sibi pa
stor tibiam fecit que pressa Rex
inquit Mida asininas aures
habet. Admusicis hec fabu
la reperta est Musici enim duos ar
tis sue posuerunt ordines, 3m quoque
modis valentie adiecerunt .i. ta
tionem citharisantium Prima er
go est vox viva, que in omnibus
musicis modulationibus celeberrime
sublucerit 2a est Cythara que et
multis viva vocem comparare
tamen videatur aliqua tamen non que viva
vox potest. At vero tibia vix artis mu
sice partem extremam sufficit ad
implere de qua simphonias
quas vox humana vel citara red
dit. Minerva igitur .i. aliqua perso
na sapiens tibiarum modum ex
perta deseruit, eas quidem adin
venit, quas tamen cogitans omnibus doctus
in musicis, propter sonorum respuit
paupertates, Inflatas vero
buccas deis risisse dicitur, quia
ventose in musicis sane et arti
ficiose flexibilitatis vocem o-
missa proprietate rem ponunt sibilibus
quam musice moduletur. Merito vero
cam nimio flatu perstrepere omnis
qui in arte musice doctus est videt
Unde et minerva .i. sapientia comprobata
tibiam proiecit Quam mox Mar
sias assumpsit, Marsias enim stul
tus interpretatur qui in arte musica
tibiam voluit preponere cythare Unde
et cum proxima musica primitur
tanda Deo certantibus Midas
imperitus assidet Iudex, qui et ni
chil sciens interpretatur. Hic enim
asininis auribus dicitur, quia differentias
~~.....~~ discernendi nichil ab asino
differt. Ob hanc rem, civitatem

cula dedecus dicitur perdidisse In
genium enim meum scimus habere de
bemus ad omnia que volumus ob
sequentem, et secreta mea celantem
tante, Canna autem, per quam dedecus
illud est probatum fistulam gutturis
significat, per quam sua loquens
perdidit ignorantia. Pastor
vero qui audivit eos, qui doc
trinis aures pascit significat, qui
eius primam stultitiam deprehenderit
Idem Midas a Bacco petiit, et
impetravit, ut quidquid tangeret aurum (tangeret)
fieret, quod minas, in ultionem
versus est, Cibusque enim tangebat
in aurum convertebatur, Cibusque et
potus in aurum confluebant Iterum
a Baccho postulavit, ut mala de
siderata auferret, Responsumque acce
pit, ut ter Pactolo flumine caput
supponeret, Quo facto Pactolus
aureas arenas traxit, Hic explicit
bile hominum cupiditate, Hanc dicunt
fabulam allusisse, Avaritie enim
semper deservientes, et semper aurum (sed augmentare)
et qualibet de re multiplicare
tendentes fame moriuntur. Ubi
etiam Midas qui avaritie deditus
erat. ad libitum supp
licet, ei aurum ad libitum suppe
teret, nunc tamen bonis suis ne
cessitati sufficiunt. Scribitur autem
de eo historia, quia collecta pe
cunia sua summa, Pactoli flumi
num, qui per unum tantum alveum flumen
in mare decurrebat, per inopina
biles meatus ad irrigandam pom
iam derivavit, sic ergo sua expensa
penitus fluminum fertilem reddiderit
qua in re quasi tensum primitie impetu
flumio dicitur est, supposuisse, flu
minis quoque, aureas arenas, dicitur
traxisse, quod avarus a deo stultus est
ut sibi prodesse non novit

Leucothoe filia regis
Ethiopie fuit quam
Appollo sibi supposuit
et ut amasiam nimi
um adamavit tandem
eam despexit Illa
vero feminis et vigi
liis vacans assidue
solem aspexit Ex
cuius aspectu primo
amore tota defecit et de corpore
eius, mirifice de ea flos surrexit

(orbis) (Glauces) (Leucothoe) (Eliotropium)

qui qui cum sole oriente pandit(ur)
et cum eo occidente clauditur
Eliotropius dr · ab elios qd e sol
et tropos qusio · quasi ad solem
qvertitur · vel solisequia · quia
solem sequitur
Leucothoes · ab appolline · cui
amata fuit · cp sui oblivisce batur
officij · aliqui tardius resurgens
aliqui tempius · Tandem assupta
spe erimones ... leucothones
ubi
ad thalamu mt 12 famulas leu
thatae mulieb(ri)a pensa tractabat
Deveniens petito colloquio · ut
cum ea colloqueretur · sicut mater
cu filia secre(te) ancillas qclusit
de quibus qclusis in antiqua re=
diens forma · leucothoen sex
oppressit · quo restito pullem qua
phebus amare solebat · sed
p leucothoe · divulgat neqm
ipa in radio ducta adulterium
filie ad orthamo pri revelavit
Orthamq filiam vivam terra
infodit et obruit · Ad cuq aup
ilium appollo de suo corpe v
gam tuream surge fecit · De
qua thus appollini sacrificatur
et tenus nor(ibus) quid dicunt qd
mutata fuit in libanu

Pireneus Rex fostidos
et aulidos optinuit · hic
Athenomidas musas pva
sia templa petentes in monte
spe pluuioso subdola mentis
invitavit · movens eas · domo
sua serenitate opperiae · q mo
lestam · in portunitate ipius · qua
sub dola benignitate · invitate
pmas edes · i · vestibulu · intra
re · quas inclusas pireneus 3
lie · quas inclusas pireneus
voluit oppime · sed Athenomdes
suptis alys · oppressione eius effu
gare · quas pireneus sequi voluit
et finaliter volaturq de summa
e
arce · se precipitans corruit et cor
fractus occubuit

Herictonius de vulca
no et Minerua natus
esse dicitur de quibus
talis fabula fingitur
Vulcanus cu fulmen
Joui fabricaret ab eo
pmissu accepit ut quidquid vellet

pmitteret · Ille Minerua petijt co
niuge · Jupiter aut Mineruae impat
ut virginitate defenderet sua · dum
in cubiculum intrarent · reluta
te pallade · ipsi tamq certando · se=
men in pavimentu cecit · unde natus
est puer pedibus dracontheis · qui
Herictonius dictus e · q de terra lis li
ton Jupiter q° ad tegenda pedum
feditatem · primus currus vsus est
de noie aut aliter alit dictum
est · Heris · e(st) certamen · tonos
terra · sive invidia dr · Illum
qceptum Minerua in cistam ab
scondit · pt turpitudine pedum cela
da · Draconeq custode apposito tribus
virginibus de Cicrope
natis tradidit obseruan
dum · sub minimarde sua
ne viderent secreta · pt
Preterea apposuit corni
cem in vlmo ut videt
si secreta sua revelaret
vel ei mutaret · due scilicet
Herse et pandrosos fidelit
servaverunt · 3a · s · Ag
lauros nodis ciste dis=
solutis puer inq po
situm vidit cu pedi
bus serpentinis · quod
palladi cornix nunciat
Hic indignata cornice
de candida i nigram
mutavit · Vulcanus ige intelli
= gi volunt poete · sicut ignem
vn et vulcanus dictus est · i · notans volitan
calor · Deinde et Joui fulgura
facit · i · turbs furorem concitat
Ideo minerue · ningi appetit · qr
furor etia sapientibus qz surrepit
Illa vero dominis virginitate defen
dit · quia ois sapiens ad integri
tatem morum defendenda qtra
furiam · virtute animi dimicat
Inde ige nascitur Herictonius
i · certamen invidie · sive ree tre
inops · quia sicut terra corpium
sic invidia humane glorie qsupno
est · Et quid aliud subrepens
sapie furor nisi certamen
invidie quat ignare · Verumq
invidia Minerua in cista ab=
scondit · i · sapiens in corde celat
Sapiens enim livore et dolore
suum · minime patefacit · Dracone

nominibus

ei custodem apponit, et sollici
tudinem adhibuit, tu etiam dua
bus comedat vermibus, pande Ag
lauro, pande eam. vel e inmong
Aglauros vero tristem oblivio int
pretatur. Sapiens enim si quid
fecit raucoris, adversus aliquem
portat, id vel benignitati, vel
bonitati nature, unde e commendanti,
quod benignitate ignoscit, vel diu dif
fert ulcionem transfert in oblivio
nem
Echo quedam virgo fuit que Junonem
nem sepe decepat, ne puer Iup
piter a Junone defendere
posset. Junonem indig
nans usque vocis dedit
illi brevissimum ut non
nisi ultima posset
reddere verba. Hec
Narcissum puerum
pulcherrimum vidit, que
cum appeteret de con
cubitu ab eo repulsa
est. At illa pro pudore
repulse in cavernis la
tuit, ut deinceps vi
deri non posset sed audiri
iuxta illud Domus
est qui vivit in illa
Narcissus puer pulcherrimus fuit
et filius Liriopes Nimphe et
Cephisi flumini. Hic cum esset
venator, socios amisit quos
dum ibat, que visu speciosum
quidem virgo Echo amavit, et
libenter cum eo loquendum sed na
prohibebat, eum loqui nisi respon
do. Sonos quos expectabat
redderet. Cum tandem illum diceret
Echo adest retulit Narcissus
Echo adest retulit et necdum videt
ur circumspiciens et neciam videt
ur circumspiciens. Nullique libenter
dixit Coeamus. Nullique libentius
umquam cursu sono retulit Coea
mus. Ipsa sunt
Echo et dictis favet, ipsa suis
veniendo ad Narcissum, et da
palpans ad cavernam, invitabat.
Sed ille tenuit. Unde illa pudi
bunda in silvis latuit, et adeo
deserit quod nisi vox in ea non re
mansit. Sicut istam Narcissus
sic et alias multas contempsit.
Sed eius superbiam pena condigna

scripta est. Nam quadam die venatio
ne fessus, ad fontem venit ut bi
beret et umbram suam in fonte
vidit et amavit, et cum eam habere
non posset, tam diu ad fontem
sedit, quod ieiunio et fame periit.
Naiades eius ad inferias descendens
Inseriora se inclinabat aqua. Ita
corpus eius miseratione deorum in
florem mutatum est, qui quod eius
nomine narcissus adhuc appellatur
Hedippus homo crudelis
interfector patris matris
inmisericors filiorum frater eorum
fuit. Hic Laguis et Jo
caste filius a Polipo
rege nutritus, patrem
suum occidit cum matre
concubuit, oculos sibi
effodit, et soluto pri
us problemmate Spin
gem monstrum. Ita
fuit
Turpe prout Spinx quoddam mo
strum orribile. Hoc facie virginis
pedes canis, et corpus leonis, et
stabat in via et proponebat tale
problemma transeuntibus. Dic mihi
quod animal est prius, est quadrupes
et postea tripes, et postea bipes
et postea tripes, et deinde quadru
pes, et ita omnes transeuntes
ei
occidebat qui a problemma solvere
ei nesciebant. Hedippus vero
inde transiens, solvit problemma
dicens. Hoc animal est hominem
quem prius est quadrupes, parvulus
cum primum pedibus et manibus
postea tripes quod innititur tucum
lo, postea bipes quod est fortis, a sene
ctute tripes quod sustinet se baculo
Inde decrepitus quadrupes, qui susti
net se cum duobus baculis. Pro
solucione. Hedippus arripiens (vero problemmate)
gladium, spingem monstrum occidit.
Phineus Rex Argonautas
hospicio recepit, qui que filios suos
Polidorum et Polidorum
instinctu sue uxoris
noverce lego excecare
timerat ultione
deorum excecatus
est. Apud ea addita

argonauta

sunt mensis eorum
Arpie que predia eius
rapuerunt et fedarent
Arpie autem erant 3 filie
phinei que inspiratione deorum con
verse sunt in aves que ab um
bilico usque ad pedes sunt vere
que superius et a pectore superius sunt
mulieres Iste coinquinabant men
sam patris sui nimio fetore et
inde dicte sunt arpie [illegible]
sunt. Sic phineus argonautis
columbam dedit primam
Phineus in modum avaricie
ponitur a feneando dictus est phi
neus Ideo cecus describitur quia omnis
avaricia ceca est quia sua non videt
Ideo arpie cibos ei rapiunt quia
rapina ei aliquid comedere de
suo non permittit. At vero que pran
dia eius fedavit.
Zethus et Calais filii
Boree venti et Ori
tie nymphe phinices
nati sunt scilicet cum
crescente barba et
pube supercreverunt
eis et penne Isti
removentes Arpias a suis men
sis fugaverunt eas usque ad quasdam
insulas que plotie dicebantur
ubi accepta voce ne tamen
Iovem persequerentur
Unde reversi sunt et
cum Iasone ad Colcon
insulam devenerunt et
aureum vellus habue
runt
Arne cum [illegible] insula
Citone prodita hosti
Athenas obpugnanti
pretium auri cupidine
capta prodidisset in vo
lucrem monedulam
conversa est que adhuc
splendoris eius amore
tenet monedula avis
est
Galantis ministra par
tus fuit de qua talis
fabula fingitur Alcme
na cum Herculem her
culem concepisset propter
Iunonem parere non posset implora
ta ab ea Lucina [illegible] pre
sidens Lucina quia Iuno
imperat ad fores regie
[illegible] et [illegible] intra
residens nexis manibus
tenet [illegible] voto
tate partum laborantis
retardaret Galantis
eam prudentis ministra
[illegible] et per prudentiam
[illegible] videns enectam
est Altmenam partu so
lutam Alcmena [illegible]
[illegible] pena
sequta est Nam eam
in mustelle figuram con
vertit Ista quia ore quod
mentita est paret Mu
stella [illegible]
[illegible] dicitur Nam
[illegible] genere
huius duo sunt genera
[illegible] distans ma
gnitudine quia [illegible] ha
bitat Alter
in domibus errans

Iason filius Hesonis a
Pelia Neptuni filio
cum Zetho et Calais
in insulam Calcon
vectus et ab Hoeta rege honori
fice susceptus est qui auditis precibus
Iasonis [illegible] Sed
Medea filia regis hoete medi
camina Iasoni sub spe coniugii tri
buit [illegible] tauri igne vom
entes [illegible] et pervigilem serpe
tem sompno et de dentibus serpen
tes natos inter se confligendo [illegible]
[illegible] Iasoni [illegible] se mutuo
interfecerunt [illegible] vellere
Medea in Argo recepta et ab
[illegible] in [illegible]
Sed hoetha [illegible] videre
ret eos fugientes [illegible] suo

cepit eas persequi. At Medea cum
more Jasonis Absirtum fratrem
suum occidit, et membratim per
loca singula dissipavit. Et ita
in colligendis partibus fratrem suum
ne ipsos consequeretur tardavit. Et
sic evasit. Unde locus
ille a divisione membrorum
dictus est Thomos. Ista
Esonem patrem Jasonis
senissimum herbis et carminibus
prece Jasonis iuvenescere fecit, et
nutrices Bachi videlicet helicem et [illegible] ipso Bacho
rogante iuventuti revocavit.
Tandem Medea a Jasone derelicta
nimium irata fuit, et duos filios
quos de Jasone susceperat morti
dedit, ut ita se de Jasone vindi-
caret.

Pelias patruus Jasonis
fuit qui Jasonem persequeba-
tur pro eo quod diligebat
Medeam. Unde Medea ad do-
mum Pelie venit, fingens adi-
tum Jasone, et filie Pelie suscep-
erunt eam conquerentem de ingrato
marito. Et [illegible] memorabat
merita, que Jasoni impenderat
de patre renovato. Unde spes est
subiecta filiabus Pelie, patrem
suum scilicet iuvenescere, statimque ro-
gaverunt Medeam, ut sicut fe-
cerat patri Jasonis, faceret patri
suo Pelie. Et illa vix voluit
promittere, dicens quod Pelias non
potuit iuvenescere nisi veteri sanguine
fuso de corpore. At ille strictis gladiis
patris thalamum intraverunt, et veterem
patrem interfecerunt evacuantes eum
veteri sanguine. Et Medea parato fa-
more draconibus currum trahen-
tibus patrem fugit.

Jason derelicta Medea
duxit aliam uxorem
filiam Creontis nomine
Creusam. Cui Medea
vestem intoxicatam
misit in pignus amoris qua in-
duta Creusa periit veneno com-
busta et ita Medea se de ea vin-
dicavit. Amen

Theseus filius fuit Egei Regis Athe-
narum qui sorte minotauro ad devorandum
destinatus quando sorte navigavit
vela duplicia nigra scilicet et alba por-
tavit, per que indicia sue fortune
instrueret. ~~Tandem peracta~~, vela
nigra in palo posuit, alba
vela recondidit, quia eventum
suum nesciebat. Tandem ad Minoem
regem in Creta venit, quem Ar-
driagnes filia Regis videns di-
lexit et consilio Dedali ~~filum~~ filu
longum cum massa picea sub spe
coniugii dedit, et qualiter minotaurum
occideret demonstravit. Theseus
vero laborintum intravit, ligato
[illegible] ~~[illegible]~~ post se trahe-
do, ad minotaurum venit, qui dum
os aperiret ut Theseum devoraret
Theseus massam piceam in os
ipsius proiecit, qua dum dentibus impeditus
masticaret, prae dentibus impeditus
os suum aperire non potuit. Et The-
seus caput eius gladio amputavit.
Deinde filum sequendo laborintum
exivit. Adriagnem cum Phedra so-
rore eius navi imposuit, et reces-
sit. Sed Adriagne in Chia insu-
la dormiente relicta, Theseus
cum Phedra in ~~patriam~~ patriam
venit, vela alba oblitus in palo
non posuit. Cuius pater Egeus in
littore spectans, et vela nigra
conspiciens, eum mortuum et a mino-
tauro consumptum putavit. Unde
ira ductus in mari se precipitavit (et inde dicitur mare egeum)
~~dedit~~. Cuius morte Theseus audi-
~~ta~~, Regnum patris obtinuit, et
[illegible] regnavit, hostis Regis Pandionis
Athenarum, que devicta
et [illegible] Progne ipsius filia
in uxore habere voluit
et [illegible] filium [illegible]
[illegible]
Et postea Helenam
filiam Jovis rapuit sed
eam habere non potuit
quia statim eam perdidit
Tandem Ypolitem filiam
Marpesie filiam Regine Amazonum

photg

an tiops

imme raci nitas

philo mena

Sororem Antiopis in vxorem
duxit et phorum fratrem suum occidit
et ciuitatem zynisina edificauit
Progne vxor Thesei philomena
sororem sua(m) vide(re) desiderauit / vt
illam ad se duceret vel se ille
ne permitteret thesenm rogauit
Theseus classe parata ad pa
dionem regem athenarum per ve
nit. philomena secum ve
nire vix impetrauit / quam
naui imposuit et ad patriam
suam deduxit et in stabulum
traxit et vim faciendo eam devir
ginauit. Cuius linguam quia
truncauit clamabat. Rediens q(ue) ad sorore(m)
suam progne mortuam esse simulauit
At philomena inclusa telam
faciens. facta thesei depinxit
quam per quandam ancillam sorori
sue progne transmisit / progne
mariti sui scelera cognoscens
graui ira commota / ad festa ba
chi ire se simulans. ad philo
mena(m) peruenit. Et de stabulo
velatam eam secum eduxit
Cui cum Ithis filius suus simul
occurret. eum mater occidit. Et
ita de patre se vindicauit / intra
ferculum coxit. et marito suo
theseo ad comedendum obtulit
Comesto filio vbi filius esset
theseus quesiuit Cui progne
Intus habes quod queris ait
Theseus stupidus vndique circum
spexit, at progne philomena(m)
ei ondit et caput Ithis in
faciem prius proiecit. Vnde The
seus insaniens. evaginato gla
dio vtramque persequi cepit
Sed diuina voluntas. prognem in
hirundinem, philomenam
in lusciniam, et Ithim in fasia(n)
et thesenm in vpupam mu
tauit
Thena gonea
et locolodia que

the na

gene ra

loco ladia

deorum gtepnea
eius confebat tonicia Hec pura
ta fuit / q(ue) a Jupiter in taurem
est mutata. Secundum alios vxor
fuit herculis / qua absente ma
rito hercule filius suus persitne quos
reuersus hercules instigatus
ira interfecit. Thera vero vidit
non leuiter dolens mutata est
in canem / quam furtiua cepiari non
potuit donec victus. Donec
lacedemonijs. hercules tem
plum fecit / In quo Nobilis
virginibus. sacrificiis statuit ad
quod sorte ducta fuit helena
se eam ne sacrificaret rapuit
aquila / Vnde cognitum est.
et deos posse placari / et hele
nam velamine Nomus et filia

nisu

silla

min os

ar copis

Nysus pater Sille regnas
in vrbe alcatoy crinem
splendidum in vertice ferebat
de quo erat in fatis. quod
tamdiu duraret eius regnum
quamdiu moreretur dum crinis esset in
capite. Cuius minos
eius vrbe obsedit. que
cum ... fuerat obsida
tus. filia sua obsidiorem
sillam filiam nisi regnum
... amore Silla patri
de nocte secuit crinem
ad castra minonis
venit. et presentauit
ei crinem obtulit Sed
minos crinem retinens
armato exercitu. vrbe
de facili intrauit et re
... legibus supponens
... / Cum nauigando re
cede vellet / Silla relicta. in
nauibus eius insiluit / et mutata
est in auem. Sciliceque acuoton que
ciris dicitur / quia pater nisus modo
factus. alietus in aliis inuit ut
interficeret. et semper eam persequitur

alp trop nim

the us

Venesela theri filia
fuit / que a Neptuno
propter pulcritudinem
oppressa nunquam ab eo
deum obtinuerat acce
pit / ut in virum mu
tata nullo telo penetra
ri posset ac tum
vitoi. Ixionis
filius intrat impetus
ducentibus ypodeia
Euruthus tentatus
Omnis qui talis noua
impetum impetum fecit Con

cene sela

piro i

euri thus

ichion

ypodo ra

prinxtis impetus, subita pu
gna plurimi ex utraque parte ob
ruti centauri in solum tepeu
quod inviolabilis, ab universis
restabat, novissime impetum
fecerunt, congestisque in eo arborum
truncis spiritum toracem oppresserunt
Sed deus Neptunus non immemor
amicitie eius, quem eum cygnum
et aquo speciosum mutavit
cum in volucre transfiguravit

Hactenus ostensum est de ortu
et processu gigantum secundum fabu
las poetarum, et quemadmodum
de ipsis gigantibus processit et in
aleuit genus, et quando deorum
gentilium in quorum memoria fe
sta facta sunt . .
Nunc autem revertamur ad prosequen
dum historiam Catholicorum secundum
successiones eorum . . . .

Nona successio 2e etatis

Nachor 1849

Nachor patriarcha filius
fuit Seruch patriarche, hic
anno 29 etatis sue genuit
Thare, post cuius ortum vixit 129
annis et genuit filios ac filias.
Et facti sunt omnes dies vite ipsius
148 anni et mortuus est. Sequitur
decima successio secunde etatis

Thare 1818 — Nachor — Loth — Aron — Sarra — Melcha

Thare filius fuit Na
chor patriarche, hic
anno 70 vite sue
genuit Abraham
post cuius ortum vixit
134 annis et genuit filios ac
filias, hic non valens sustinere
iniurias sibi illatas de adora
do igne in Caldea cum Abraha
et Nachor filiis suis et cum
familia Aran filii sui peregrinatus
est in terram Mezopotamie ubi
completis 205 annis mortuus est
Aran primogenitus fuit Thare pri
archie et frater Abrahe, iste fuit pater
Loth et Sare Melche, qui dum
nollet adorare ignem quem Cal
dei adorabant, propter honorem
dei celi, quem solum deum adorandum
est, praedicabat in igne proiectus
et occisus est a Caldeis
Nachor filius fuit Thare patriar
che et frater Abrahe, hic post mor
tem Aran fratris sui, de Caldea
exiuit, et in terram Carram Me
sopotamie venit cum patre et cum
fratre suo Abraham et Melcham
filiam fratris sui Aran premortui
in uxorem duxit, de qua tres
filios scilicet Hus Bus et Bamelem
genuit, et in Carra Mesopo
tamie obiit

Hus — Bus — Batuel

In obitu Thare patriarche terminatur
2a etas, hec secundum hebreos 1022
annos et secundum 70 interpretes 1171
Ninus filius fuit Beli Regnum A
ssiriorum 29 obtinuit, et 52 annis
regnavit, hic ambitione propagande
dominationis, primus arma portavit
foris et tenuit vitam 70 annis
per totam Assiam bellis quesivit
a meridie atque rubro mari surgens
gens, ab ultimo septentrione, Euxi
num pontum vastando perdomuit

Ninus — Semiramis

et gentem sanctam barbarie ad
huc et in bellum innocentesque
suis viribus comparavit ad bellum
et in ipsis sua comovit seviciam
et iam non lacte pecudum, sed
sanguine humano, qui delectari bi
bendo videbatur /// Zoroastre
regem bactrianorum occidit et totam
Asiam bellando subiugavit
Et civitatem Ninive
itinere trium dierum edificavit
tandem in oppugnatione
cuiusdam civitatis, sagitta percussus
occubuit, et regnum suum sue uxori
Semyrami dereliquit

Ninive

Egialeus primus in occidente
regnum Sicioniorum obtinuit
et 52 annis regnavit
duravitque regnum Sitio
niorum ab anno 24 Nachor
patriarche usque ad annum 11
Heli sacerdotis et iudicis
Israel per annos 961 et per reges
31 et per duos sacerdotes carneos
qui regnaverunt 28 annis
Sicionia dicta est quedam regio
que prius vocabatur Egialia
et postea Apia, et nunc Pelopo
nensis dicitur Regio

Abraham

Zoroastres Rex fuit bactrianorum
qui primus magicam
artem composuit, et 7
liberales artes in 14
columpnis latericiis et eneis
propter diluvium utrumque sculpsit
Hunc Ninus imperator babi
loniorum bello fugavit, eumque
regno et vita privavit, et octo
libros magice artis ipsius ig
ne cremavit. Nonnulli opinantur
istum fuisse Cham filium Noe
sed non credo quod tot tempora vivere
potuisset

Zoroastes

14 columpne Zoraastes
Regis magi

Gramatica — Dic bene perfecte doceo fari quoque recte
Dialetica — Discerno verum cautus scio querere verum
Rethorica — Pingo sermones mellitos do colores
Geometria — Corpora mensura et laudo datur hic in mensura
Arismetica — Dicta sub numero que ponit et laude quero
Musica — Dissona consono concors modulare scio
Astronomia — Astrorum in monstro persignaque sidera
Physica — Naturam quesita sensu formatur ubique
— Hoc quod est substat accidit quod manet quod se
Theologia — Creditur rector varia petit astruit in sancta
— Hec vita omni docet hec quis vere et ordo
— Hec mensurandi doctrina fudit et usum
— Musica cuncta ligat variat discrimina vocum
— Hec docet astrorum leges loca tempora motus

Hec figurant 14 columpne
Zoroastes regis magi, quarum
7 sunt latericie, contra diluvium ig
nis. Et 7 enee contra diluvium
aque etc.

De ortu ydolatrie et primo ydolatra

Syrophanes Egipcius fuit
familia et substancia locuples valde
Iste genuit filium quem velud amor
unus sibi successorem et affabili
effectu ultraque parentes con
gebat Is enim adversis fortune
muneribus mortem germine or
bitatis sue pre deliquit cui logud
ut et posteriti perniciale suffragi
um denegasset et sibi pergrande
subitam inceptionem obiecit Et
gratia faceret infecunda parentas in
stilitate dampnata Et infelix
substancia in successione orbata Pater car
no here quod habuit et etiam
ecce quod obtinet quod reliquit
Denique doloris angustia que
semper inquirit necessitatis sola
cium filii simulacrum sibi edibus
instituit Dumque tristi remedium
querit fomentum potius doloris in
venit Nesciens quod sola sit me
dicina miseriarum oblivio foveat
ille Unde luctus resurrectionis in
dies adquiret in quo luctus so
lacium invenit Deinque idolum
dictum est Id est idos doli quod
nos latine species doloris dicimus
Nam Omnis sua familia in due
adulatione aut coronas ple
ctere aut flores inserere consueverunt
Nonnulli etiam suorum culpabiles
dum furiam cultantes ad silacrum
perfugii veniam merebant Et quod
salutis certissimo collatori flo
rum atque timus offerebant mu
nuscula Hos potius affectu
quam amoris affectu Unde
Petronius dixit Primus in orbe
deos esse fecit timor
Europs Regnum Sicionorum
29 obtinuit et
45 annis regnavit

Alia oppinio de ortu ydolatrie

Mortuo belo Rege Assiriorum
Ninus filius eius successit ei qui
ut temperaret dolorem quem attendeat
ex patre defuncto fecit ymaginem
ipsius tunc etiam tanta contulit digni
tatem ut quisque reus ad eam
confugeret illesus abibat Proinde
homines de Regno illius divinos
honores ceperunt ymagini eius
impendere hunc exemplo plu
rimi caris suis mortuis silacra
et ymagines faciebant et dedica
bant Et sic ab ydolo beli ceteri ydola
habuerunt originem et ab eius nomine
generale nomen trahunt ydola Bel
aut ab assiriis dictus est belus
Qui et alie naciones secundum ideoma
ta lingue sue dixerunt Alie baal
alie bel alie beel alie baalim
alie belphegor alie belzebub
Caldei adorabant ignem credentes
ignem esse deum et cogebant omnes
quos poterant ut ignem adoraret
et omnia ydola ubicumque posset inveni
re igne consumebat Sacerdo
tes autem Egipti qui maxime ydo
lum in honore beli formaverant
hoc audientes timuerunt valde
ne Caldei facerent deo belo quod
faciebant ceteris diis Unde hito
consilio corona aurea de capite
beli deposuerunt et fictile vas
ad modum ad modum corone
perforatum foraminibus cera ob
turatis super caput beli posue
runt Venientes autem Caldei
apposuerunt ignem ut combu
rent idolum beli et liquefacta
facta cera defluxerunt aque
que erant in corona beli
et contemperuerunt ignem et ita pura
sicut aqua contra ignis dimicatione
Tunc sacerdotes babilonio
fecerunt idolum magnum et pone
bant panem et vinum et carnes
ante idolum beli Et ipsi cum filiis
suis de nocte per subterraneos mea
tus intrabant et comedebant
omnia que deo belo fuerant oblata
Ita ludificaverunt populum babilonie
usque ad tempora darii regis babilo
niorum Et tunc Daniel propheta
potestate a rege sibi data beli ydo
lum destruxit et sacerdotum
machinamenta dei detexit De
Regno Egiptiorum Quedam
hystoria grecorum habet a principio
quod Dynel hoc est quod regnavit
in egipto fuit Festus annis 680
Sol 81 Sosinosiris 320

Eu rops

Simplhace

festus

sol

sosinosiris

Horon tohar chus

tipho

Ptha anubi samus

Api on

Horontoharchus annis 28 Ci-
phon annis 44 Post hec Regna
mithorum fit

Ptha anubis amusis annis 83
Apion annis 61

Vera aut historia hr q a nati-te
abrache patriarche 16 dinastia
q̄ ꝑ egiptū summa ptatem dicit
Thebeorum apud Egiptios ini-
cium accepit, currens p annos
190. Iam aut in Regno Egiptiorum
transacte fuerant 15 dinastie
sicut legitur in antiquis annalib;
hebreorum et in quibusdam Cronicis
egipciorum Quid sit dinastia

Dinastia ꝓpe dicit principatus qui
durat apud aliquam provinciam
de eligendo Imperatorem vel
principem qui maior e in illa p-
vincia. Ubi gra. Quondam
in Saxonia eligebant Impera-
tores et durant in tpe multo Et
post ea mutata consuetudine eligebant
in bavaria, et durant aliquan-
tulum tpis. Nunc aut mutata
consuetudine eligunt in Swevia
Iste namque sunt principales pro-
vincie Theutonice tre, licet sit
plurime adiacentes. Et sicut in
istis principatus coniungebant ita
intelligendum e fuisse in Regno
Egiptiorum et in aliis provinciis
ac Regnis terrarum

Abraham patriarcha filius
fuit Thare patriarche hic anno
43 Regni Nini Regis Assiriorum
natus, et cum pre suo in tarram
chesapothamie peregrinatus Sar-
ram filiam fris sui Aran in
uxorem duxit. Et anno 12
etatis sue in terram Chanaan
venit, qui cum ex uxore filios
no hret, de Agar ancilla Sa-
re iubente anno etatis sue
86 filium noie Ismaelem procreavit
Hic etiam q mandato
dni, de terra nativitatis sue exi-
vit. Et q in semine eius omnes
gentes benedicent a domino audi-
et q semine ipius sicut stellas celi
multiplicaret confirmata e a deo

promissione credidit, et deum in
hospitem suscepit. Et 90 anno vi-
te sue filium suum ysaac de uxore
sua Sarra generavit, que dic-
⁊ circumcidit. Loth filium fris sui A-
ram premortui in filium adoptavit.
Et post obitum pris sui Thare
in Sichem venit, et inde egrediens
pentapolim habitavit. Tandem
thabernaculum suum inter betel ⁊
hay collocavit et peregrinatus in egiptum
uxorem sua Sarram dixit esse
sororem sua, et ibi astronomiam
scripsit. Unde honoratus dimissus
Regis Egipti in convalle manbre
habitavit. Et ad ilicem mabre
tres vidit et unum adoravit. Et
quod de 100 usque ad 10 facturus
esset, deus bonos viros si inveniret
malorum recipient a deo conferunt
et q propter 10 bonos reti salvare
tur a domino deo audivit. Et
omnem familiam sua iubente dno
circumcidit, et anis eius positus
circumcisionis dni mandatum suscepit
4 reges qui loth nepote suum ca-
ptivaverant et 4 reges de bel-
laverant cum 318 vernaculis domus
sue devicit. Et a melchisedech
rege et sacerdote decimas accipiente
benedici promeruit, secundum multi-
plicande plis in posteris ⁊ cum
plurande plis in posteris ⁊ ane-
bus accepit filium suum ysaac pro-
dni mandato immolare deo, in sacri
ficium voluit. Speluncam du-
plicem a filiis ephron, 100 ciclis
argenti comparavit et ibi Sarram ux-
orem suam sepelivit Et factus
annorum 175 abrahae vitam dere
liquit. Et ab ysaac et Ismaele
filiis suis in spelunca duplici
tumulatus quievit. Iste Siras
et Caldeas lras invenit, easdem
q cum hebreis lris unum sono
concordant. Sed solis caracteribus
dispariant

Regimen lre Caldeorum

ha	gim	ta	te	ba
3	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
alif	za	tha	zai	
l	tb:	6	[illegible]	
ar	zel	dal	cha	ain
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
zad	cat	nun	min	lem
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
theff	vau	he	zim	
[illegible]	θ	[illegible]	[illegible]	
sin	kef	phe	sim	
ym	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
ia	lamalif			
[illegible]	[illegible]			

Regimen lre Hebreorum .i. Iudeorum

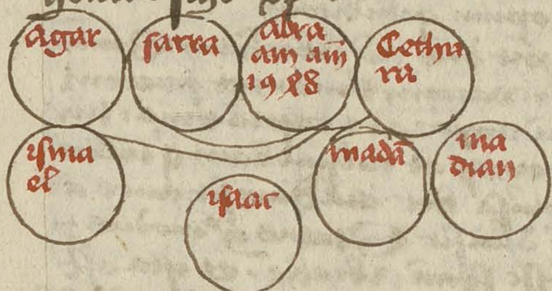
Alleph	beth	gimel	delet
N	[illegible]	[illegible]	[illegible]
he	vau	zain	heth
[illegible]	[illegible]	λ	Π
tet	ioth	taph	lamech
v	8	d	h
mem	nun	samech	ain
[illegible]	[illegible]	[illegible]	y
phe	sadi	toph	res
8	[illegible]	[illegible]	[illegible]
sin	tau		
[illegible]	d		

lre Grecorum

alfa	betha	Gama	delta
A	B	r	Ω
ebreuis	epsima	zetha	
E	S	Z	
etha	tem	iotha	kapin
H	θ	I	K
mi	ni	zai	obermis
[illegible]	H	ζ	d
pi	lope	ro	sim
Π	[illegible]	P	C
tau	vi		
T	Y	Φ	X
Ψ	Ш	Λ	.oo.

Amen

Dixit dominus ad abraham Egredere de terra tua et de cognacione tua et de domo patris tui et veni in terram quam monstrauero tibi, et dabo eam tibi et semini tuo Abraham qui interpretatur pater excelsus, et deinde dictus est Abraham .i. pater multarum gencium sicut supra

Qui est pater excelsus, quia Rex glorie, terra eius Iuda et cognacio eius Ille populus israeliticus carnalis de quo tamen surrexit dominus aut pater eius sinagoga siue templum, qui de hys omnibus conuertit Iudea et populum israeliticum et templum deliquit, et per predicacionem Apostolorum in latitudinem gencium venit et fecit ibi tabernaculum scilicet sanctam ecclesiam, et edificauit altare, per precedencium fidem, et super illud offert sacrificium pater per bona fidelium suorum

actionem Ubiqz delectat ad oriete
et occidente et septetrione et midi
em sicut scriptum est Vocabo
ab oriente et occidente semen tuu
et dicam aqloni da et austro no
li phibe In omib; naqz ptibus
mudi possio xpi quia in omib;
gentib; fides xpi
Abraham e quel3 aia in vz valde
ocium i in incendio viciorz posita
Qstitus pre diabl3 e Sicut de ipa
et alijs malis scriptum e Vos ex
pre dyalo estis et desideria eius vultis
delectacio e mi inhet Cuius cog
nacio demones sunt quib; p culpa
quasi p sanguinem ppinquq dixisset
Domus pris eius prava qusatio
est in qua sub pre diabolo diu pm
mansit Terra p qua imutatur
vita spualis est ad qua in aia
diuino smone q pudia declinat
a malo et faciens bonu trasit
figit in ea thabernaculu p hone
stam qusacom et edificat alta
re lapideum p firma fidem et
offert sacfium p bona accionem
et dilatat cinguaqz p multiplica
mem virtutu et citacom et bono
rum opum exhibicom
Dixit dns ad Abraham Sume
tibi vaccam triam et arietem
triu annorz et capra trima tur
turem qz et columbam q tollen
vniuersa hec aia diuisit aues at
no diuisit Status q modus p
missi semi Abrahe et ista est
figura p uacca illa signa e plebs
Judaica posita sub iugo legis p
capram eadem fuma peccatrix per
arietem ead plebs regnatura
Tunc autem trima io dicuntur qz
p circula ipus ab Adam vsqz
ad Noe et inde vsqz ad Dauid
tamqz triam etate gerens ille
p plus adoleuit p turturem et colu
bam spuales xpi in eo signati sunt
Jnmediu filij pmissionis et
heredes regni futuri quorz tpa
lis io tacetur q meditatores eterna
transgressi sunt tpalia desideria
Sed quid e hoc q aialia illa tma
diuidunt aduersum se contra
[illegible]
X Porro aues ideo non diuiduntur
ptibus constitute nisi q carnales
et in ppo veri et inuicem inter
se diuiduntur quia spuales idiui
si sunt i scisma no cogitant i vinc
lo dilectionis sed pax est
in ipis sine a cormo sue regna
neant ut turtur sive inter illos
quersent ut columba
Jnsuper aut tropo Abram est qui
fidelis aia que offert deo sacrificiu
s iustice scientiam Offert aialia
i bona opa que in terra nego
cia vsantur Offert aues contemp
latorias s cogitaciones que p celestia
desideria sursum volant aialia
separant Aialia bona opa que in
rebus terrenis proximis exhibent
p multa negocia diuidunt Aues
aut non diuidunt quia cogitaco
nes contemplatiue ad solam inte
tom sine diuisionis erigunt Vo
lucres sacrificio insidiantes demo
nes sunt sive cumde cogitaciones
quas in fiducia oronis et cautela
discretionis abigere debemus
Tres sunt circumsiones vna carne
tm eptiuis que sacram e alie due
que sunt cor et virtus sacri Altera
fit in puti q aia p depocom vicij
circumcidit Altera que in futuro fiet
cm p deposicom corrupcionis Cor
p circumcidit Illa g in carne 2a
in mente 3a in corde Dictonarius
vo in sacra scriptura aliqn tps tme
vo in sacra scriptura aliqn tps tme
sit quod p pute tent vitam
Sequitur aliqn tpus eterni sinquo q
p9 sabbum legimus eterna sequentibus
deo pmittimur Merito igitur illa pa
circumcisio q sacram illarz duarz ci
rcumcisio q sacram illarz duarz ci
sa e fieri octavo die ut oncde cir
lut in tpe gre corda circumcidenda erat
p emmdacom iniquitatis Et in
tpe eternus cor p deposicom vicij
corruptionis
Jn historia diuina legimus Abram
tres vidit et vnu adorauit ou
ctres supra ab ipo Qualit deus
debeat adorari p posse deo duce dicam
Vniuersorz deus et creator cunctorz est
immensa maiestas incircumscripta sub
litas et interminata ptas multiplex
et varias hic domus plurimas duas
sas in domibus mansiones vbiqz
videt et ptes spualem et singu
larem superiore et inferiore iuxta
rem et exteriorem Vniuersalis
domus dei e tota mundialis machina

de qua Salomon ait Nonnumquid domine
quem fabricasti tibi domum, quem celum
celum et terram sit et mare.
Spiritualis domus est sancta mater ecclesia
de qua legitur, domum tuam domine decet
sanctitudo in longitudine dierum.
Specialis domus dei est gloriosa
virgo maria, de qua dicit propheta
vidi et ecce gloria domini implevit
domum domini domini. Singularis
domus dei est humanitas redemp
toris assumpta, de qua legitur Sa
piencia edificavit sibi domum et
excidit columpnas vii. Superior
domus dei est celestis patria. Un
de legitur Ingrediar in locum tha
bernaculi admirabilis usque ad
domum dei. Inferior domus dei
est basilica oracionis, de qua do
minus dicit. Domus mea domus oracionis
vocabitur. Interior domus dei
est pura consciencia, de qua psalmista ait
Perambulabam in innocencia cor
dis mei, in medio domus mee. Ex
terior domus dei est sacra scriptura
de qua scriptum est, In domo dei am
bulavimus cum consensu. Quoniam igitur
quod tam multis et variis dei do
mibus veri fideles intrabunt
ut adorent ad templum sanctum con
siderandum nobis occurrit, quid colitur,
ubi et quare sit adorandus.
Adorandus est pater adorandus est
filius adorandus est spiritus sanctus
hii et singuli sunt, unus solus
et verus deus. Spiritus increatus
immensus incommutabilis summe po
tens, summe sapiens et summe
bonus. Spiritus quia non constat
corporibus. Increatus quia non cepit
corpore. Immensus quia non circumscribitur
loco. Incommutabilis quia non va
riatur affectu. Summe potens quia
nichil ei est impossibile. Summe sapi
ens cui nichil est ignorancie.
Summe bonus cui nichil invide
tur. A quo omnia, per quem omnia, in quo
omnia, a quo omnia sunt potenter crea
ta, per quem omnia sunt sapienter
formata, in quo omnia sunt diligen
ter conservata. Creata per potenciam

formata per sapienciam, conservata per
dilectionem. Per potenciam patrem
efficientem causam, per sapienciam
filium causam effectivam, per dilectionem
spiritum sanctum causam perfic
ientem. Tres sunt qui testimonium
dant in celo, pater verbum et spiritus
sanctus et hii tres unum sunt. Per
sonaliter tres personaliter
sua quinque ratione distinctis, pater
generatione, verbum filiatione, spiritus
sanctus processione. Unum eternaliter
totum deus quia singula una potencia
et voluntate, et omnia quidque na
turam substancia pluraliterque licet alia
sit persona patris et filii et spiritus sancti
una divinitas equalis gloria coet
erna maiestas. Una igitur esse
individue trinitatis est ado
ratio, de qua sane potest intelligi
ratio quod deus ait. Veri adoratores
adorabunt patrem in spiritu et veri
tate. Nam qui deum adorat
veraciter, quid est nisi quod ipsum adorat
in spiritu sancto et veritate, hoc est
in filio qui de se dicit Ego sum
veritas via et vita. Ego in quo
in patre et pater in me est. Utrumque
pater est adorandus in filio et
filius in patre. Et spiritus sanctus
in utroque. Adorandus est pater
filius et spiritus sanctus in domo
inferiori, in domo interiori, in domo
exteriori. In sacra basilica, in
pura consciencia, in divina scriptura, ut
tandem adoret in superiori. Hoc est
in celesti patria de qua legitur Beati
qui habitant in domo tua domine
in secula seculorum laudabunt te.
Sed cum deus ubique sit, non tamen
per potenciam, verum eciam per essenciam
tamen magis in templo quam in alio
loco. Deus est adorandus, tamen in
eo loco sunt divinitates eius, qui
per prophetam dicit Celum et terram
ego impleo. Item ad mulierem
Samaritanam, solucionem a Christo
quesivisset questionis de loco
adorationis, inter iudeos et
samaritanos, frequentissime venti
labatur. Patres inquit nostri in
monte hoc adoraverunt. Respondit
ei Christus Mulier crede michi

qua venit hora, qn neque in monte hoc, neque in Ierosolimis adorabitis patrem. Sed veri adoratores adorabunt patrem in spiritu et veritate. Item dicit: Non profero locum loco in adorando nisi adorat deum dumtaxat in spiritu et veritate, in spiritualibus et veris. Hic est cetera. Verum licet ubique est adorandus, iuxta illud: Adorate dominum in aula sancta eius, specialiter tamen adorandum est in templo. Unde in libro Sapientie legitur: Adoravimus sanctos ad orandum ut adorantibus deum oretur super verum qui illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum solem iustitie. Propterea deus non frustra hanc structura tanto tempore templum dei fieri vel gravius accipiet in eo deum adorari. Legimus quod in templo constructo et dedicato Salomon adoravit ad dominum, ubi quicumque videret gentilis ascenderet ad templum, orans pro peccatis, sive angustiis tribulatione clamaret ad dominum, in lapsi que iuste postularet exaudiret a domino consequi. Huius orationis formam adhuc sonat ecclesia quam in dedicatione templi orat, scilicet: Deus qui per singulos annos etc.

Assunt in sacris templis angeli dei fidelibus adorantibus ut devotas orationes eorum offerant deo, secundum illud: In conspectu angelorum psallam tibi et adorabo ad templum sanctum tuum in timore tuo. Unde dixit angelus ad Thobiam: Ego obtuli orationem tuam domino Regi. Sunt et in sacris templis sanctorum reliquie, qui nobis suis precibus asserunt que nostris meritis non valemus ....

De corde puro adorandus est deus, non ut quidam adorant qui in prosperitate deum glorificant sed in adversitate eum blasphemant. De quibus dicitur: Confitebitur tibi dum benefeceris ei. Adorandus est deus de tua bona non ut quidam adorant qui contra deum ... ponunt, et tamen illum sacrificant. De quibus dicitur peccatori autem dixit deus: Quare tu enarras iustitias meas et assumis testamentum meum per os tuum. Testamentum scilicet de quo dicit hic est calix novi testamenti in meo sanguine.

Adorandus est deus fide non ficta non ut quidam qui recte dicunt, sed male vivunt, quibus dominus improperat dicens: Populus hic labiis me honorat. Adorandus est deus toto corde, id est corde et opere omni tempore.

De Melchisedech Rege et sacerdote.

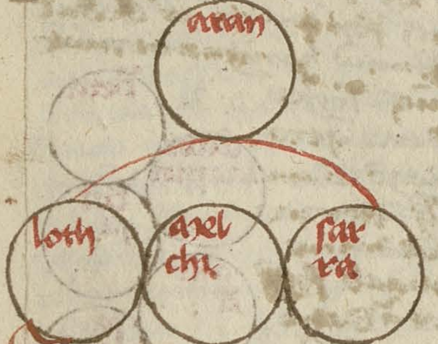
Melchisedech fuit Rex Salem civitatis, et etiam fuit sacerdos primus. Hic Abrahe cum victoria de prelio quinque regum revertenti obviam occurrit, et eidem panem et vinum obtulit, et eidem nomine dei viventis benedixit. Et Abraham decimas de omnibus que attulerat accepit. Quidam opinantur quod iste fuit Sem filius Noe patriarche, et usque ad hec tempora vixisset, et dicunt eum sacerdotem fuisse, hac scilicet ratione quia omnes primogeniti a Noe usque ad Aaron sacerdotem erant qui in divinis benedicebant populo, et omnibus primogenita habebant, et a ceteris honorabantur. Quidam autem dicunt hominem dei vivum fuisse, et non hominem; quia non inveniunt non inveniunt propter eo quia non inveniunt nomen patris vel matris ipsius. Melchisedechiani heretici dicunt Melchisedech ut heretici dampnati persecutiam ut heretici.

De decimis 24. q. 2. c. 4.

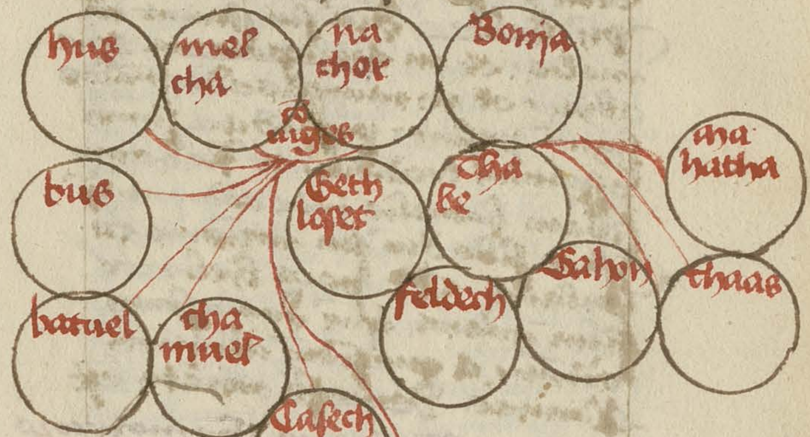
Decimatione supra a Christo Melchisedech sacerdote qui primo decimas ab Abraham accepit, dicimus quod decime tributa sunt egentium animarum. Unde si decimas dederis non solum habundantiam fructuum recipiens, sed etiam sanitatem corporis consequeris. Non enim deus premium postulat, sed honorem. Nam qui dignatus est totum dare dedit quod decimam a nobis dignatur accipere non sibi sed nobis procul dubio profutura dicit, si tardius dare peccatum est, quanto magis peius est non dedisse. De militia etiam, et de negotio, et de artificio, et de omnibus decima dare debemus.

ut p(er)enis celestia incanun(?)
Iustia eni(m) e(st) ut si tu feceris fraudem deo decimas sed tibi illi no(n) dando q(uo)d tu ad decimas tenueris / Dabis eni(m) militi q(uo)d no(n) vis dare sacerdoti / bene deus facit paratus e(st) sed homi(num) malitia p(ro)hibet / Decime vero q(ua)si debito / requirunt et qui eas dare noluerit / res alienas invadunt / et retinentes eas tamq(uam) homicide p(uni)endi sunt

Loth p(ro)nunctia filius fuit Aran fr(atr)is Abraham hic i(n) ciuitatib(us) Sodomor(um) habitauit solus iustus ibi inuentus fuit / inde qui inuentib(us) angelis exiuit et statim i(n) ciuitatib(us) Sodome [illegible] Diuina ultione igne et sulphure c(on)sumptis / uxorem retro respicientem et in statua sal quesitam p(er)didit et i(n) monte ascendentem / Ubi ex facto ebrius de duab(us) filiab(us) Moab et Amon generauit et [illegible] quiescit /

Allegoria de loth Precepit Angeli loth ut exiret de Sodomis et ascendet montem Ille vero petiit ut manere sibi liceret i(n) Zegor. Sed tu in Zegor non intrauit sed in monte ascendit Sodoma igit(ur) significat [illegible] vite [illegible] loth [illegible] ad vitam [illegible] Angeli predicatores [illegible] de Sodomis huius vite et ascendit in monte sp(irit)ualem Sed loth timet montem ascendere et petiit Zegor [illegible] At dum videt laborem [illegible] Zegor et ascendit in montem sp(irit)ualis vite. Sed eius uxor retro p(ro)spicit et moritur quia qui manum ad aratrum mittit si retro respicit et ad mundum redire voluit aptus dei regno no(n) est sed eius vita in exemplum p(ro)positus est /// Melcha filia fuit Aran soror fratr(is) Hus et Bus et Batuelis # Abrahe et soror fuit loth et Sarre ista fuit uxor nahor fr(atr)is aran p(ro)p(ter)ea sui et genuit octo #
Sarra filia fuit aran fr(atr)is Abrahe et soror fuit loth et Melche Iste cum et uxor Abrahe [illegible] sui et audisset p(ro)missione(m) dei de filio ex se et Abraham nasituro risit et sexagenaria risit stans post hostiu(m) et p(ost) eum filium nomine Ysaac genuit et in spelunca duplici cum viro tumulata quiescit

Hus bus et batuel h(i) ly fuerunt Nathor fr(atr)is Abrahe # quos genuit ex Melcha sorore lot et sarre genuitq(ue) et alios filios hos ex concub(ina) uxore s(cilicet) Camuel [illegible] et Casech et adaul et feldech et [illegible] De [illegible] vero noie Borna genuit Thabe et Gahon et Thabaz et Mahata

Agar ancilla fuit Sarre uxoris

quam Abraham Iubente uxore
sua Sarra cognouit, et ex ea
Ismaelem filium genuit, que
videns se concepisse, dnam sua
despexit, Cum tamen Abraham
Sarra conquereret, dixit dns ad
Abraham eice ancillam et filiu
eius
Cetura scda uxor fuit Abrahe
qua post obitum Sarre duxit in
uxorem, de qua duos filios ge-
nerauit s. Madan et Madiam
Alimod in opinat, qd Cetura
ipa sit Agar, qua Abraham
de concubia in uxorem duxit et
assumpsit Cetura et assumpta nupta
Helieser seruus fuit Abrahe que
Abraam iurare coegit sub femore
suo, ut no acciperet filio suo uxo
rem de filiabus Chanaan
Cum Helieser dni sui strauit ca
melos, et in Mesopotamia sene
melos, et in camelis adaquadis
abijt, et in camelis adaquadis
signum posuit, per quod iter suum
prosperatum crederet, et Rebecam
filiam Batuelis inde adduxit qd
Ysaac filio dni sui matrimonio co
pulauit. Et ex ea Helieser
filium genuit que Damascum
vocauit, a quo sedm aliquos
Ciuitas Damasci vocata est

Quinque Ciuitates Gomorreorum

Sodoma | Gomorra | Adoma | Seboi | Segor

Sodoma Gomora Adama
Seboi et Zegor quinque ciuitates
fuit in confinio Arabie et pale
stine Inter quos nullus iustus
inuentus e pter Loth. Erant
enim ibi homines valde peruersi
in tantum, qd alter in alterum con
surgebat, et impudicum opabat
Cuius pter causa fuit saturitas
panis et habundantia vini
Et misit eis dns duos angelos
ut liberarent inde Loth. Quos
videntes hoies ciuitatis Sodome

voluerunt eis abuti, et statim per
cussi sunt cecitate. Et egresso
inde Loth, pluit dns sup ciui
tates illas, igne et sulphurem
et verse sunt in stagnum quod
nunc dicitur mare mortuum Et
hoc fuit anno 1160 an conditione
Romane urbis

Mabre | Aner | Escol

Mambre Aner et
Esthol, tres principes
fuit terre Canaan a
mici Abrahe. Isti
fuit cum in pugna
cum Abraham contra
quatuor Reges quos
Abraam, deuicit in
loco qui dicitur Hoben ad
leuam Damasci, et
victis atque fugatis ho
stibus, acceperunt isti
ptes suas, de preda
Iubente Abraham
Ceteram vero que remanse
serunt de preda Red
didit Abraham regi
Gomorre et ceteris nec retinuit
sibi quicquam, Cladomor Rex hela
mitarum et Amrafel rex Senaath
et Arioth Rex ponti, et Tedal
Rex gentium pugnauerunt
contra quinque Reges
s. contra Bera contra

Bera | Codorlaomor | Bersa | Antrafel | Sanaab | Arioch | Semeber | Tedal | Bale

Codor Rege Gom-
orre et contra Bersa
Regem Sodome
et contra Sanaab Regem
Adame, et contra Seme
ber Regem Seboi
et contra Belem re
gem Segor, et vi
cerunt illos, et a
duxerunt captiuos
et totam terra. et
captiua duxerunt
Inter quos Loth
nepos Abraham
Deductus e captiuus
Sed Abraham
cum 318 vernaculis
domus sue cepit
obuiam eis, et vicit
eos persequendo in loco
qui dicitur Hobaz ad le
ua Damasci, et liberauit

quinque reges de manibus eorum
et loth Nepotem suum, et re
cuperavit omnia spolia sua que
fuerant depredati
reges Quinque a quatuor superati quinque
sensus qui constant ex iiii elementis
et tunc loth id est anima captivatur
a diabolo. Sed Abraham pre
cellens: tales liberat in fide
sancte trinitatis: et in operibus
hinc que designatur per iiii quadrum
laterum

Semiramis
Regina Assiriorum
uxor fuit Nini
imperatoris. Hec
anno 12 Abrahe
patriarche, viro
suo mortuo vidu
ata, Regnum assi
riorum obtinuit et 42 annis
regnavit. Hec vero eorum re
gnis, non contenta terminis, quos a
viro conquisitos superavit. Sed in
super totam Ethiopiam bello presse
imperio suo addidit. Indis
quoque bellum intulit, quo preter
illam, et Allexander magnus
nullus accessit. Hec etiam li
bidine ardens sanguinem sitiens
inter incessabilia et insatiabilia
stupra et homicidia, cum omnes
quos regie accersitos mecum
cubitum (?) habitos oblectasset. Eadem
natalia flagitiose concepto impie
composito: incestuose coitu, pura
tam ignominiam, publico scele
re obtexit. Precepit enim ut inter
parentes, ac filios nulla de
lata, reverentia nec de coniugio
appetendis, ut in utroque libe
rum sicut ei placet. Ista primus
fecit bracas hominibus.

Babilonia civitas

Babilonia Civitas
a Nemproth Giga
te cepit edificari in
campo Senar Sed
postea. Semiramis
Regina Assiriorum, eandem Civi
tatem ampliavit, et ad plenum
edificavit. Hec inquam civitas
in campi planitie perspicua et
varia loci amenissima castro
rum fortissimis menibus, paribus per quadru
m disposita lateribus

cubitorum 40 et altitudine quater
tantum in ambitum 480 stadiorum
circuita muro: cocto latere et interfuso
bitumine compactum, quam extrinsecus
late patens vice amnis circumfluit
fossa et in frontibus murorum 100 por
te ereis: est adornata. Ipsa autem
latitudo in conpmatione (?) murorum utrisque
lateribus habitaculis defensorum equè dis
positis media inter capedine sub
sequentibus quadrigas capit. Domus
intrinsecus quaternis habitationes
minaci proceritate mirabiles

Ismael | Heli ezer | Madan | Madian | Asser

Ismael filius fuit
Abrahe ex concubina
nomine Agar. Iste
vir sagittarius factus
uxorem de terra egypti accepit et
12 filios genuit. et terram que est
ab eufraten usque ad mare rubrum
habitavit. et 137 annis vixit et
dissenterie morbo decessit. Et ab
evilath usque ad Sur habitavit filio-
rum prinmis fuit
Helieazer filius fuit Abrahe: ex
concubina nomine Agar, ab hoc dicuntur
persi originem habuisse
Madan autem et Madian et Asser
filii fuerunt Abrahe ex uxore nomine
Cetura. De Madan igitur et de
Madyan orte sunt gentes que dicuntur
Madianite. De Asser vero Assiri
originem habuisse dicuntur

loth | Moab | Amon

Moab filius fuit loth
in monte genitus ex
maiori filia ab hoc
dicuntur gentes Moabi
te. Amon filius
fuit loth in monte
genitus ex minori filia
a quo dicuntur gentes
Amanite.

Damascus

Damascus filius
fuit helieazer de quo
dixit Abraham iste
Damascus heres meus
erit.

Sehir

Seir pater fuit hesebon
et avus avus patris ab
bavus. Rameus qui
et Ninus filius Zama
sius fuit Semiramis
regine Assiriorum: sed

Post cuius mortem Regnum Assiriorum
Romus obtinuit et 238 annis in ba
bilone regnavit 2a Successio tercie
etatis

Ysaac
anni
2081

Isaach natiuitas filius
fuit Abrahe et Sare
Iste anno 60
vite sue genuit
Esau et Jacob
post quorum
Natiuitate
vixit 120
annis sed cum
ut Rebecca
uxor eius
concepit, do
minum orat

Rebecca | esau | iacob

laborantem tandem in partu Rebec-
ca oraculum diuinum audiuit de
Esau futuro Jacob fratri suo minori
post modum vero Abimelech in
Gerraris peregrinatus est cum uxo
re, quam sororem esse dixerat tim
tauit, et de semine centuplum
collegit, puteos multos fodit
et diues nimium factus est, Abime
lech et Phicol princeps eius phe
dus amicicie iniuit, Et talia ga
tibus omnibus Esau reprobato Jacob
Ignorans benedixit, Et anno 180
vite sue sue abhac vita decessit
et a Jacob et Esau filiis suis
in spelunca duplici tumulatus
quievit

Rebecca filia filia Batuelis so
ror labaan et uxor fuit Isaach
patriarche Ista filium suum Jacob
pre diligebat, pellibus edi in
manibus et collo cooperuit, et
ut benedictione fraudulenter a
patre acciperet, edocuit, et quod de
filiabus Chanaan uxorem ne
duceret, diligenter amonuit ipsum
et ad labaan fratrem suum misit
tandem in spelunca duplici requiescit
Laban Syrus filius
Batuelis et frater
fuit Rebece Iste
duas filias genuit
Liam et Rachele
quas Jacob ne-
poti suo ex so-
rore maternae
copulauit et eundem Jacob sibi

laban
lia | Ra chel
Isma el

phelath fermente multorum in-
iunctis Nam cum ei Jacob 7
annis pro Rachele et aliis 7 pro lia ser
uisset, non potuit ab eo aliqua
mercedem habere, donec eidem 7
annis aliis seruisset

A Natiuitate Ysaac usque ad exi
tum Israel de Egipto, fluxerunt
anni 400, et fuerunt 40 anni
in deserto, et 2 in terra Chanaan
Et ista 470 annis elapsis indi
tos in Israel receperunt Allegoria
de Istoria Ysaac et Rebece etc
Post mortem Sarre misit Abra
ham Eliezer puerum suum in
Mezopotamiam et eduxit inde
rebeccam uxorem Isaach
Abraham significat deum patrem qui
est pater multarum gentium Sarra
sinagoga Ysaac qui interpretatur
gaudium sine risus, significat Christum qui est gaudi
um nostrum Puer Abrahe qui
fuit apostoli Rebecca per puerum
ducta, eccia de gentilitate adducta
gentium est, per predicacionem apostolorum
ad Christum conuersa Fons de quo
camelos adaquauit rebecca predica
cionis fons. Rebecca que gentilitatis fi
guram induta est, et quia gentilitas
tum suam conabatur extingue
Dona et munera que dedit Eliezer
rebecce virtute designat que per pre
dicatores Apostolorum collate sunt
Camelis quibus camelis de qua con-
cede quibus descendit, cuiusque
specto Ysaach descendit, ubi quia
enormitate exprimunt, proterviam
et gentilitatis superbiam, de qua facta
eccia conuersa humilitate se humiliauit

De genere Regum

Abime lech | Zameis
Abimeleth
Rex fuit quo
peregrinatus
est Abraha
et quia dixit
Sarram sororem suam esse abla
ta est ei ab Abimeleth, sed non
tetigit eam, et reddidit eam mo
nente domino et pepigit fedus
cum Abraham
Ephron | Ephron Etheus fuit qui
venditor Abrahe spelu
cam duplicem pro 400
siclis argenti Phicol prin
ceps fuit Abimeleth Re
gis Gerraris qui in diebus Abrahe
Phicol

Nabajot | Dyna | Chasa | Cedar | Adad | Abdeel | Thema | Mabizon | Itur | Masma | Naphis | Cethma

q sapient

Telchim

Telchin regnum Sicio-
norum obtinuit et xx annis
regnavit . . .

Apis

Apis regnum Sicio-
niorum obtinuit 25 annis
regnavit . . .

Dar-
danus

Dardanus de terra a
Iacio et Frigia profectus
primo ibi regnavit et
Trojanis condidit. Ab
hoc Troiani Dardan-
dei dicti sunt. Forte iste
fuit filius Iovis . . .

Saphus

Saphinus seu frater Dardani
fuit qui de Grecia profe-
ctus in Trachiam ve-
nit et ibi genuit Salo-
nem

Armis

Arius regnum Assirio-
rum obtinuit 30
annis in Babilone regna-
vit post Zameis

Aralius

Aralius regnum Assiriorum
obtinuit et 40 annis
in Babilone regnavit

Puteus bonum significat, quo se scien-
cia per acceptam fidem coram
deo et hominibus ornat. Puteus
inquam quem fodit Isaac. Meridiem
significat, et vespere dici fine desi-
gnat seculi. Nupcias Ysaac
et Rebecce nupcias designant
Christi et ecclesie. Orabat Ysaac
vxor pro filiis et post in devocionem pro-
Ysaac orabat cottidie pro ecclesia. Dedit
deus conceptum Rebecce fecundi-
tate gracie confert deus ecclesie. Iacob
significat bonos benedictione
dei consequentes in presenti per
graciam et in futuro per gloriam.
Esau significat malos qui a
benedictione excluduntur in
presenti per culpam et in futuro per
penam. De ymolacione Ysaac

Abraham significat Patrem
deum. Ysaak Christum. Mons
in quo sacrificandus erat al-
titudinem designat divinitate.
Duo iuvenes expectantes Iu-
deos et gentiles non credentes

et in Christi mortem consencientes
designat. Asinus significat stulticiam
utrorumque. Stultum est enim expec-
tare venturum qui iam venisse
probatur. Ara ligna et vepres
crucis domini significat Christum
cruasit. Isaac expressit divinita-
tem que nullum sensit dolorem
vel passibilitatem. Aries immolatus
humanitatem Christi passam designat.
Cornus vero angustiam significant
passionis. Isti xii filii fuerunt
Ismaelis filii Abraham et
Agar Egiptie. Isti eciam fue-
runt principes tribuum suarum per
castella et opida eorum a Beuila
usque ad Sur, qui respicit Egiptum

Nabis
civitas

Nabis civitas
est quam edifi-
cavit Nabaioth

Tercia successio tercie etatis

Jacob patriarcha filius fuit
Ysaac. Iste cepta pri-
mogenita fratris sui Esau ple[n]tem
la[n]a monente matre rathel, et
pelle manus & colli vestiuit, cibas
patri porrexit, et benedictionem
fratri suo surripuit, et Mesopota
miam Sirie fugit, et iuxta vr
bem Chanam luzam que nunc e[st]
bethel angelos dei vidit, et
ibi lapidem in titulum erexit, et
votum de decimis et primitiis deo
votum vouit, la
dandis primitiis domino vouit, la-
ban auunculo suo pro Rachele sep-
tem annis et pro lia 7 annis pro lia
tem annis pro
seruiuit. Sed liam primitus pro
Rachelem in uxorem duxit,
et de aliis septem annis seruiuit
et de partim pro mercede pro ud la
baan socero suo fecit. Vellera
Vellera varia in alba et alba in
varia. scobinatis virgis dum
oues bibebant variauit. 12 filios
et vnam filiam de duabus vxoribus
et duabus earum ancillis genuit
et labaan auunculo suo 20 annis
seruitis. nocte cum omnibus que habebat so-
cero ignorante, et in solitudine
fugit, et furatis idolis laban
a Rachele in galaath comprehen
sus, fedus cum laban socero
suo iniit, et ad manahin lapidi
bus erectis. Castra angelorum et
angelos descendentes et ascendentes
de celo per scalam conspexit, et matutina
lucta, cum angelo, neruo femoris
leso, et pro nomine Jacob nomine Israel s[ibi]
mutato. Vadum Jacob transiuit
Et dimissis turmis, filiorum et vx-
orum, ac pecorum premissis muneri-
bus fratri suo Esau precedens occurrit
A quo benigne susceptus fuit
Tandem sichimitis in dolo pro violatione
dine vocatis in monte bethel, al-
tare construxit, et domum sua idola-
triis purgauit. Rachelem vx-
orem suam mortua, iuxta Effra-
ta sub quercu tumulauit, et tres
turrem querens, tabernaculum
fecit. Joseph filium suum prius a
fratribus venditum, toto tempore vite
sue plorauit. Et tempore famis
iubente domino cum 70 animabus
in Egiptum descendit, Ibique
a filio suo Joseph, honorifice
receptus, cum omni familia sua
in terra Jessen habitauit, ibique
filiis suis benedictionibus prophe-
ticis vnicuique congruentibus benedixit
et completis 147 annis ab hac
vita decessit. Et ab omnibus filiis
suis in terram Chanaan reporta-
tus, et in spelunca duplici
tumulatus quiescit
Ysaac designat deum patrem, a
quo descendit benedictio super
caput iusti, Rebecca significat matrem
gratie que Jacob de prima benedictione
consuluit, Jacob posterior natu
domi remanens, et benedictione
consequens, gentilem designat populum
quae post conuersionem gentem ad cognitio-
nem diuinam peruenit, et in ira
se cum matre gratia vota mutauit
que reddunt laudationes deo, benedi
citur a domino in mundo per gratiam
et in celo per gloriam. Esau primo
natus, foris venationi deser-
uiens, benedictionem amittens, po
pulum Israel significat, qui prius ad cog-
nitionem dei venit, Sed foris in tra-
ditionibus iustitiam querit, et benedictionem
celestis hereditatis amittit. Et
pelles quibus rebecca, filium operuit
confessione comprimunt peccatorem

Ista materia infrascripta ptinet ibi / vbi vides tale signum ⊕

Alij per historiam alij per allegoriam alij per tropologiam omnes tamen capiunt pastum
nutrimenti. quia inde sumunt doctrinam recte viuendi. Puteus de quo ad aqu
gresses aiam in scriptura significat sapientiam de qua potant fideles. lapis quo os putei
operiebatur. intelligentie difficultatem opprimit. Et omnes doctores adhuc in
scriptura laborant. ut remoto lapide. i. difficultate intelligentie. potum fidelibus
sub ministret. Justo deus occurrit. et in obsequium suum illum admittit. et
duas ei filias tribuit. scilicet liam que interpretatur laboriosa. i. vita actiua. Et
Rathelem que interpretatur visum principium. i. vita contemplatiua. datque famulam Ra
theli ut illi subseruiat. firmat. s. rationem. i. hec quod dat famulam interruptam
sit sensualitate. rationalisque subsunt contemplationi. et sensualitas actiom
Multiplicatus e iacob in filijs. et pecoribus cum labaan auunculo suo. et instr
ditat sensibus spiritualibus affectionibus. cogitationibus operibus sermonibus habitus. in de
de labaan cum rebus suis furtiue. Jacob discedit et migrante se distinctio
Virtutes a deo collatas. sibi libenter ascribit. i. labaan consecutus e iacob fugie
in montem. et deus consequitur instigatus. per vanas cogitationes. a se discedentem. i. cla
Affirmabat labaan. quod cunctaque habebat iacob erant in suis bonis domus Jacob
a laban reuertens timuit a fratre occidi. et spiritus humanus propter infirmitatem in
mortalitatis. ad inferiora descendens. et totius vitijs. timet. temptacionem Jacob
noluit habere Esau. aut socium in via. nec viuum in patria. Et spiritus h
maximis spiritualibus bonis repletus contempnit. feruore habere carnis. ulcio s
in ope. licet affinem in delectatione *Incipe iam* Deuotitant tale Jacob
situm

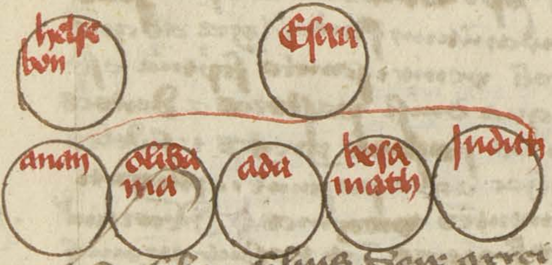
Istam materiam ponas uel incipias lege ibi vbi videbis
tale signum ⊤

Virge variate. varias significant sententias. que sine ratione virgis comparant. qui
multis et grauibus. comminationibus. de transgressione mandatorum domini nos castigant
Duces sunt fideles. propter sua innocentia. Duces quod in iunita virgis varios
parit. i. qui fideles conuenique. quod lectione variarum sententiarum. varias opinion
bitores pducunt *Incipe iam* Jacob vir peccatores ipsius finem

Cibus servitutis quibus deus
pascit. dum per gentilem populum
corruptum gratia adornat. Vestes
sunt bona opera legis quibus
nunc gratia populum gentilem inter
scrum carnem vestit. Cibus populo
foris vagante. Vinum designat
gaudium in spiritu sancto. quo vino
denum potamus. dum nos in
spiritu sancto exultamus. Isaac
legis deus. Rebecca gratia. Esau
iudaicum populus. Jacob gentilis
venatio Esau formosior carna
lium observantia per custodia. et
carnalis in scripturis intelligen
tur. pelles aliud confessio peccatorum
Cibus virtus caritatis. vinum
gaudium in spiritu sancto. Vestita
bona opera. Ager cui benedixit
deus. sancta ecclesia. in qua redolet
flos vite per predicationem. flos
lilii per castitatem. flos viole
per humilitatem. flos spice per ma
turitatem bonorum operum. flos
olive per misericordiam. flos
rose per passionem. Odivit Esau
Jacob. odit populus suum compe
tentibus tollentium. Judeus videns
sibi dirari. Accepta benedictione
pergit Jacob ad Laban avun
culum suum. et obdormivit
in quodam loco lapide supposito
capiti suo. et vidit scalam ere
ctam in celum. et dum in...
...num scale. et descendentes et
ascendentes angelos etc. Jacob
signat spiritum quia spiritus levis est. dum
suadente ratione querit tantum necessaria
Esau signat corpus quia corpus pilo
sum est. dum instigante concupiscentia
querit superflua. De isto dicit (?)
cordia scriptum est Ab ipso quod
corruptum aggravat animam et de
primit terrena inhabitatio sensum
multa cogitantem. Et caro concupiscit
adversus spiritum. et spiritus adversus car
nem. Sed spiritus accepta benedic
tione. fugit in civitate carnalem
concupiscentiam. Sicut apostolus dicit Fugite
fornicationem. Laban qui interpretatur
dealbatio deus. signat quod summa medi
cina est

cui spiritus iusti dum carnales ille
cebras fugit appropinquare et inherere
concupiscit. Jacob signat spiritus in itinere
dormit. qui in spirituali professione
a strepitu presentis seculi quiescit. et
dormiens contemplatur celestia.
Scala dum his stat a rebus corpo
ralibus oculos claudit cordis. intu
etur de invisibilibus. unde vide
quia nequaquam super terram sed su
per lapidem caput ponit. quia firma
fides christi verbis et operibus sunt
fundamentum fuerit. Ager ad quem
Jacob venit. sancta scriptura est
in qua diversi pastores et doctores
diversas pascunt greges. id est fideles
in hoc agro pascunt. quinquaginta (?)
continentes virgines. Decorticat
Jacob virgas. et posuit ante oves
in canalibus. et illas variatas
virgas: in conceptu intuentes. va
rios fetus pariebant. Jacob sanctos
signat predicatores. aqua scripturas
canales libros. Sicut Jacob ex
aqua. et canalibus adaquabat
conceptos sibi greges. sic predicato
res et doctores. et qui commissi
scripture libros sibi creditos fideles
efficiunt. Jacob igitur predicatores
oves fideles aqua scripture varie
tates virgarum. duas summarum (?) varios
fetus enim multiplices effectus operum
designat
Lia filia fuit Laban et prima uxor
Jacob patriarche. Ista fuit lippa
oculis. sed fecunda filiis. Nam
sex filios et unam filiam nomine
Dinam genuit. Hec signat activam
vitam in sacra pagina. que mo
riens in spelunca duplici tum
ulata fuit
Rachel filia fuit Laban et secunda
uxor Jacob. Ista fuit pulcra
facie. sed infecunda filiis. quia
non genuit nisi duos filios
et in partu secundi obiit et sepulta
est in quadam (?) ... Effrata
que signat contemplativam vitam
Zelpha ancilla fuit Lie quam
dato domine sue Jacob se supposuit
et duos filios super genua Lie
genuit. quos Lia filios suos
esse dixit ... Bala ancilla

fuit Rathelis que mandato domine
sue Jacob se supposuit, 2 duos
filios super genua Rathel peperit
quos et Rathel filios suos esse
particulare — dixit // Isto tempore fuit diluvium in
Acthaia sub ~~[illegible]~~ et tirlades
Anno 30 Jacob cepit dinastia
aput egiptum — 11a quam pastores regnaverunt per
annos 103

Hesebon filius Seir orrei fuit
qui primitus habitavit in monte Seir
hic enim et Sebeon vel Esebon
genuit filium nomine Anna. Anna
filius Esebon dum pasceret asinas
patris sui in solitudine invenit aquas
calidas et genuit filiam nomine
Olibamam. quam Esau frater Ja-
cob patriarche duxit in uxo-
rem tamen factus est Esau dux et
habitator montis Seir
Esau primogenitus fuit Ysaac filius
et frater Jacob patriarche, hic vir
pilosus et hispidus venatorque
[illegible] quadam rediens de venacione
fessus Jacob iuniorem fratrem suum
in domo lenticula coquentem
invenit, pro qua sua primogenita
ei vendidit, unde ad lenticula
fulva edom dictus fuit quam uxo-
res habuit, tamen supplantatus
a Jacob fratre suo in pinguedine
terre et in rore celi a patre bene-
dictionem accepit Jacob fratri suo
~~in pinguedine [illegible]~~ de Mesopo-
tamia revertenti cum 400 viris
pacificus occurrit et in Seir
monte habitavit
Ada filia Helon Ethei et Judith
filia Beheri Cananei et Basemath
filia Hismaelis et soror Nabaioth
et Olibama filia Ana de monte
Seir quas uxores habuit Esau, sed
de hiis tribus genuit 11 duces
de quibus infra dicitur. De Judith

vero filia Hebrei non invenio generationem
hemor — Hemor cananeus edi-
ficavit Civitatem Sichem
et genuit filium nomine
Sichem, qui Dinam
filiam Jacob violenter oppressit et
propter ipsius amorem
cum omni populo suo se
circumcidit, et in precibus — Sichem
ac fratribus Dine fedus
amicitiae inhyit. Sed
3o die facte circumcisio-
nis a Levi et Sy- — Jacob
meone fratribus Dine
violate necatus [illegible] mortuus est
Telchion regnum Sicio-
telchium — niorum 4us obtinuit 2
et 2 annis regnavit et
victus fuit pro a Pho-
rone rege Argivorum — aegiorius
Aegiorus regnum Sicioniorum 6tus
obtinuit et 32 annis
regnavit
Turimachus regnum Si- — Turimachus
cioniorum 14 obtinuit 2 — leuapus
et 4 annis regnavit
Leucippus Regnum Sicio-
niorum 8us obtinuit
et 43 annis regnavit
Ogigius Rex et con- — orgigius
ditor Eleusine Civitatis
fuit et cuius tempore
fuit diluvium in Achaia
et totam pene
provinciam vastavit plurima
perimit, et Cicladis
insule apparuerunt
que longo tempore obum-
brate fuerunt
Anno 1010 ante con-
ditionem Rome Thelchi-
nes victi pro a Pho-
roneo Rege Argivorum patria
profugi, ut se a congressu tocius
humane habitationis subtraherent
Rodum Insulam que Offiusa
ante ea vocabatur, qui tota posses-
sionem ceperunt ¶ Successio 3e etatis
Levi tercius filius — Levi anni 2121
fuit Jacob pa-
triarche ex uxore Lya
genitus 89 etatis an-
no patris sui cum
Symeone fratre suo Sichem pu-

Deus[t] na civitas

:tipem civitatis nomine Sichem
dolose p[er] vlaone dne Sororis
sue occidit Et anno q. 4 etatis
sue ab hac vita decessit Cuius
tribus in sortem dni. ut sacerdotio
fungeretur a dno electa e[st] fuit
Ruben primogenitus filius Jacob
ex Lia uxore. hic mandragoras
invenit. quas matri detulit. et
in vendicione Joseph fratribus non consensit
Symeon 2us filius fuit Jacob ex
uxore Lia Iste cum Levi fre suo
interfecit Sichem qui Dina sororem
suam violavit
Juda 4us filius Jacob. Iste prior
et ancior fuit ceteris fratribus in vendi-
cione Joseph. fratribus non consensit
sed ut venderetur consilium dedit. De
cuius stirpe. regia ples descendit
et tota terra Chanaan Judea dicitur
Ysachar 5us filius fil[ius] 5us fuit Ja
cob ex Lia in cuius benedictione dixit
Jacob. Zabulon in litore maris
habitabit. et in statione navium
pertingens usque ad Sidonem. hec
tribus maritima possedit
Dina filia Jacob ex Lia que
veniens de Mesopotamia cum
vellet videre mulieres terre Cha
naan oppressa e[st] a Sichem et violata
Neptalim filius fuit Jacob ex
Bala ancilla Rachelis genitus
Dan filius fuit Jacob genitus
ex Bala ancilla Rachelis. de
quo dixit Jacob Dan Judicabit
populum suum
Gath filius fuit Jacob ex Zel
pha ancilla lie de quo dixit Jacob
Gath accinctus prelia[bitur] ante e[um] et ip[s]e
accingetur retrorsum venit ad terram suam

Inhachus

Inhachus regnum Argivorum
primus obtinuit et
50 annis regnavit
Ab isto Inhacho id est ab
anno 1o Jacob patriarche Regnum
Argivorum incipiens usque ad annum
12 debore Judicis israel per annos
quingentos 48 et per reges 20 usque
ad Acrisium ultimum Regem

Phoroneus

Phoroneus filius In
hachi Regnum Argivorum
2us obtinuit. et 60 annis
regnavit. et Chebra

:des et Carsarin ducem eorum bello
fugavit et leges ac lites Argivis
tradidit. Sub Judice plantari co
stituit. et a nomine suo Graecos inde
destinatos appellari precepit Forum

Xerses

Xerses cipri et balens regnum
Assiriorum 19 obtinuit
et 30 annis regnavit

Amosis

Amosis Regnum egypti
dinastia 18 primus obtinuit
et 25 annis regnavit
Cuius anno 5o famen
cepit ex intra egypti
secundum historiam pauli oro

Chebron

sii Chebron sedes
ab amosis regnum egypti
obtinuit et 13 annis
regnavit

Amintas

Amintas regnum assiriorum
20 obtinuit et 38 a-
nnis in Babilone regnavit

Asser filius fuit Jacob ex Zelpha
ancilla lie de qua dixit Jacob
Asser pinguis panis eius et prebe
bit delicias regibus, fertilis enim
fuit huius possessio. et deliciis af
fluens
Joseph filius fuit Jacob ex Ra
chele anno 2 & etatis patris sui
Jacob genitus. hic dum esset
infans. sompnium vidit. quod postea patri
et fratribus intimavit. Iste a sole et
luna et stellis . 11 . se adorari in
sompnis vidit. Cum pater
ipsius rem tacitus consideraret
illum increpavit dicens Num
ego et mater tua adorabimus te
super terram. Istum etiam pater
suis ceteris filiis diligebat plus
et tunicam polimitam fecit. qui
a patre ad fratres missus. eos quae
rendo in Dotaym invenit. quem
cum vellet fratres occidere. Ruben
fratribus dissuasit. et in cisternam
veterem eum abscondit Tandem
Ruben absente Joseph a fratribus
de cisterna educitur. cuius vestes
de sanguine edi tingitur. et patri
cognoscenda mittitur. Et proinde
tio inde Joseph. Ismaelitis tri-
ginta argenteis. venditur. a
quibus in Egiptum ducitur. Et a pu
tiphare principe milicie pharaonis

emitur . et a domina sua que in
eum oculos iecerat ad adulterium
invitatur . Renuens fugiens ab
uxore apud dominum accusatur . a
quo innocens incarcerari ponitur
pincerne et pistori regis qui secum
capti tenebantur sompnium quod
uterque viderat interpretatur
Et post biennium de carcere iussu
pharaonis educitur . Sompnium
regis de septem spicis . et septem
bobus pinguibus et macilentis
fertilitatis et egestatis 14 annorum
interpretando enunciat . Vir maior
regis post pharaonem preficitur (margin: Verbis eorum pharaone)
Tandem per totam terram egipti
quintam partem fructuum in 7 annis
fertilibus in orreis regalibus con
gregavit . et superveniente fame
7 annorum . omnes civitates in
egipto frumenta vendidit . salvatorem
vero lingua egiptiorum salvator
mundi appellatus est . Et Assenech
filiam putifaris sacerdotis helio
poleos uxorem duxit . de
qua Manassen et Effraym
generavit . fratres suos qui eum
vendiderant ad se venientes
ut frumenta emerent . re[illegible]
eos novit . Omnibus stupentibus
post multas obiectiones se plo
rando manifestavit . Patrem
suum ad se venire de terra Cha
naan precepit . quem cum familia
sua in terra Gessen locavit .
Et defuncto patre . ultra fratres
suos . partem hereditatis accepit
et de corpore suo in sepulturam
patrum post obitum suum in terram
Chanaan referendo . fratres suos
adiurando rogavit . Et com
pletis 110 annis . ab hac vita
discessit . et post longa tempora
a moyse inde eductus . et a Josue
et eleazaro . sepultus est in terra
Chanaan in Sichem que erat
in possessione filiorum Joseph
Beatus Augustinus dicit in libro de civitate
dei . quod ossa 12 patriarcharum
tumulata fuerunt primitus in Si
chem . et post in spelunca dupli
ci translata fuerunt . Sicut preca

Item quod post mortem Joseph transacte
vixerunt filii israel in Egipto
145 annis . et post ea ceperunt
affligi et a laboribus opprimi

Anno de 1008 ante conditionem
Rome fuit sterilitas et fames in
egipto
Hoc tempore minerva apparuit circa
paludem
Hoc tempore prometheus fecit homines
fabulose // Hoc tempore Triptholemus
vendidit frumenta edoctus a Cerere
dea

Belochus

Belocus regnum assiriorum nonus
obtinuit et 35 annis in babilone
regnavit

apis

sparta

Apis filius fuit phoro
nei regis Iste regnum
argivorum 39 obtinuit
et 40 annis regnavit
Nonnulli opinantur quod iste fuit Osi
ris maritus Ysis Ammiresi Dicunt
quod navibus in egiptum transfectus
ubi Rex constitutus est Cui etiam
post mortem Serapis est appellatus
hoc nomen est mutatum . quia soros dice
batur archa qua mortuus pone
batur iste pro deo colebatur in egipto

sparta

Spartus filius fuit
phoronei Regis et frater
apis Iste edificavit ci
vitatem que Sparta di
cebatur Unde Spartani populi dicti
sunt . qui a Cathmo nomine undique
se sparserunt

mesapus

Mesapus regnum Si
cioniorum 9 obtinuit
et plures annis rexit

ammenophis

Ammenophis regnum
Egipti 39 obtinuit
ab Damnisi rege et
xxxi annis regnavit

argus

Argus regnum Argivorum
obtinuit et 7 annis
regnavit . Ab hoc di
cunt Argivi de quo
fabulam invenies super in tracta
tu gigantum in tercio ubi est fabula
Mercurii . tempore henoch patriarche
Nephecto regnum Egipti quartus
Abdamnsi rege obtinuit et xxxi
annis regnavit Nonnulli dicunt
quod iste fuit tempore famis . Sed non
videtur verum Nam secundum opi
nionem Cronice Anno secundo annisi
regis fuit fames .

Lemon gigas fuit

Figitur per her et honam mali designant plati qui vbo pdicacionis nolut i xpo fr̃s suo plem generare et ideo domino morte ppetua condempnantur Iam incipe vbi incipit Thamar uxor

Cerion gigas fuit crudelis qui in ciuitate Elensi habitauit et laqueos in arboribus ponebat et veteres sub sacra Cereris strangulabat Nam iam tunc pedes hospitum suorum in arboribus suspendebat et in mari precipitabat

Ciro gigas fuit et latro terribilis in quadam silua nam transeuntibus fingebat se pedes illorum lauare et tunc precipicio illos occidebat hunc Theseus occidit et adoratores eius inquinauit

Balens rex secundus Assiriorum obtinuit et tenuit et regnauit in Babilone

Putiphares Eunuchus et magister milicie regis Egipti Pharaonis fuit hic emit Joseph ut ministraret ei sed dum custodiret Joseph femina ita infrigidauit quod non potuit ultra coire tamquam si eunuchus castratus fuisset Videntes autem custodes templi summum pontificem Heliopoleos eum constituerunt et honoracior erat quam ante Unde Rex Egipti dedit filiam suam in uxorem Joseph nomine Assenez de qua genuit Manassen et Effraim

Isti sunt 10 duces qui nati sunt de Esau primogeniti Isaac scilicet de uxore Ada 1 et de uxore Thesamath 2 et de uxore Olibama tres De Judith non reperitur quum genuit de Edom matrem Isti quippe 10 duces secundum familias et domos suas deleuerant gentem Orreorum de monte Seir et possederunt terram eorum nunc autem sunt filii isti qui pugnare istos duo prohibente deus ut 10

Edom filius fuit Esau a quo Idumei Iste fecit primus de quibus natus est et eius ruffum nasci contra naturam Unde dicunt quod iste fuit Esau Idumea terra est Damascena Nam Esau in Damasco habitauit

Themen aut ciuitas Metropolis Idumee fuit iuxta montem Seir qui erat propria habitacio Esau

Sue prima uxor fuit Jude et filia cuiusdam Adolamite de terra Chanaan

Genuit Jude tres filios Her Hona Sela duxit et Her uxorem nomine Thamar

Sed quia Her fuit nequam coram domino occisus est ab eo Hona vero secundus filius Jude mandato patris duxit eandem thamar in uxorem ut suscitaret semen fratri suo Her premortuo Hona igitur sciens non nasci sibi filios fundebat semen in terram ne liberi fratris nascerentur Et idcirco percussit eum dominus quod rem detestabilem faceret Defunctis igitur duobus filiis Jude noluit Judas thamar nurui sue tradere Sela filio suo Tercio timens ne et ipse moreretur sicut fratres sui fuerant sine liberis mortui Unde dixit Judas ad tamar Reuertere ad domum patris tui et esto vidua donec crescat Sela filius meus Thamar nurus fuit Jude que ex duobus filiis suis unus post alium viribus et iudicio sine liberis defunctis iubente Juda ad domum patris sui reuertit et de Sela 3o filio Jude donec cresceret expectari mandatum eandem Sela creuit quem Judas ne maritaliter copularetur thamar viduae prohibuit timens ne similiter cum fratribus periret et ipse periret Quod considerans tamar veste viduitatis deposita et habitum meretricis in biuio sedit et de Juda inde transitum faciente dum ad tondendas oues pergeret baculum et anulum et armillam pro arrabone suscepit

Respice supra ad figuram

Simonie dni

et uno Jude genitum de duobus filijs impregnata remansit et ad domum patris reuersa, habitum vidui tatis vestem recuperavit. Cum ergo gravida apparuit, quam Judas tamquam adulteram comburi mandavit. At illa arrabonem quem de manu Jude acceperat Jude privatim misit dicens: de viro cuius hec sunt concepi. Et sic mortem evasit dicente Juda: Justior me est quia nolui eam tradere filio meo Sela. Procedente tempore dum Thamar pareret Zaram prius brachium traxit. Quo statim coccino ligato brachium retraxit, et Phares egressus est prius, et ille postea natus est Zaram.

Gerson filius fuit Levi patriarche et frater Chahath, ab hoc dicta est familia Gersonitarum.
Merari filius Levi patriarche et frater Chahath a quo dicta est familia Merari tarum.

Dicta successio 3e etatis

Chahath filius fuit Levi patriarche natus in terra Chanaan. Hic anno 67o etatis sue genuit Amiram, per cuius ortum incipit 12 annus. Et genuit filios et filias, et facti sunt omnes dies vite ipsius 133 anni et mortuus est. A quo dicta est familia Chathahitarum.
Henoch filius fuit Ruben patriarche ab hoc dicta est familia Henohitarum.
Phallu filius fuit Ruben patriarche a quo dicta est familia Phalluitarum.
Esron filius fuit Ruben patriarche a quo familia Esronitarum dicta est.
Carmi filius fuit Ruben patriarche ab hoc dicta est familia Carmitarum.
Namuel filius fuit Symeon patriarche a quo dicta est familia Namuelitarum.
Iamin filius fuit Symeonis patriarche a quo dicta est familia Iaminitarum.
Iachin filius fuit Symeon patriarche a quo dicta est familia Iachinitarum.
Zare filius fuit Symeon patriarche a quo dicta est familia Zareitarum.
Saul filius fuit Symeon patriarche a quo dicta est familia Saulitarum.
Sesson filius fuit Gath patriarche a quo dicta est familia Sessonitarum.

Aggi filius fuit Gatz a quo dicta est familia Aggitarum.
Suni filius fuit Gatz patriarche a quo familia Sunitarum dicta est.
Ozni filius fuit Gatz patriarche a quo familia Oznitarum dicta est.
Heri filius fuit Gatz patriarche a quo familia Heritarum dicta est.
Aroth filius fuit Gatz patriarche a quo familia Arothitarum processit.
Ariel filius fuit Gath patriarche a quo familia Arielitarum. Iste tres tribus scilicet tribus Ruben, tribus Symeon et tribus Gatz semper gradiebantur versus meridiem ordine subscripti.

Phares filius Jude patriarche a quo dicta est familia Pharesitarum.
Zaram filius fuit Jude patriarche a quo dicta est familia Zarahitarum.

Thola filius fuit Isachar patriarche a quo familia Tholaitarum dicta est.
Phua filius fuit Isachar patriarche a quo familia Phuaitarum.

Jasub filius fuit Isachar p a quo familia Jasubitarum dicta est
Seram filius fuit Isachar p a quo familia Seramitarum

Zared filius fuit Zabulon priar a quo dicta e familia Zareditarum
Helon filius fuit Zabulon p a quo familia Helonitarum dicta e
Jaiel filius fuit Zabulon priarche a quo familia Jaelitarum
Iste tres tribus s. tribus Juda et Isachar et Zabulon semper gradiebantur versus orientem ordine subsequenti

Manasses filius fuit Joseph priarche qui non fecit familiam sed fecit tribum per se
Effraim filius fuit Joseph priarche et non fecit familiam, sed fecit tribum de per se

Bale filius fuit Beniamin priarche a quo dicta familia Baleitarum

Asbel filius fuit Beniamin pria a quo dicta e familia Azbelitarum
Hahiran filius fuit Beniamin pri a quo dicta e familia Hahiranitarum
Supham filius fuit B p a quo dicta e familia Suphamitarum
Hupham filius fuit B p a quo dicta est familia Huphamitarum
Suan filius fuit Dan priarche a quo dicta e familia Suanitarum
Istes tres tribus s. tribus Manasses Effraym et tribus Beniamyn semper gradiebant versus occidentem ordine subsequenti
Jamna filius fuit Asser

priarche a quo dicta e familia Jamnitarum
Jesui filius fuit Asser p a quo dicta e familia Jesuitarum
Bria filius fuit Asser priarche a quo dicta est familia Briaitarum
Jasiel filius fuit Neptali priarche a quo dicta est familia Jasielitarum

Jenny filius fuit Neptalim priar a quo dicta e familia Jennitarum
Jeser filius fuit Neptali p a quo dicta e familia Jeseritarum
Sellum filius fuit Neptalim p a quo dicta e familia Sellumitarum
Iste tres tribus s. tribus Dan Asser et Neptalim semper gradiebant versus aquilone ordine subsequenti
Nuphar [illegible] regnum egypti ab annis obtinuit et 20 annis regnavit
Etherardus regnum [illegible] 19 obtinuit et viginti sex annis regnavit

Sexta successio 3e etatis

Amram filius Chahath priarche fuit anno 10 etatis sue genuit Moysen post [illegible] ortu incepit 11 annis et genuit filios et filias et facti sunt [illegible] dies vite [illegible] 1 9 1 anni et mortuus est
Alhadeus Regnum Assiriorum [illegible] obtinuit et 32 annis in Babilone regnavit

~~[illegible]~~

Jocabet filia fuit Levi priarche et uxor Amram de qua genuit Moysen ducem populi israel et Aaron primum sacerdotem et Mariam sororem eorum
Aaron hic fuit maior natu Moysi et Marie qui iubente domino cum Moise ad Regem egypti intravit [illegible] pro populo israel [illegible] Moysi

mandata dei monstravit pro
qua vir eloquentissimus fuit / tan
dem post multa signa in mo
yse facta populum israel de egipto e
duxit / Et sacerdotium quem here
ditario a deo accepit / et ad vo
luntatem ipsi vitulum conflati
lem fecit in monte hor / libro numeri
ij regum iij / Maria soror
moysi et Aaron fuit / Ista est que
iuxta flumen Egipti moysen pu
erum in fistella positum insidiavit
et iubente Thamud regina
ad nutriendum ipsi matri detulit
Et post transitum maris rubri cum
aliis mulieribus cantum domino
cantavit / Post vero propter eo
quod obmurmuravit contra moisen murmurabat
et statim lepra percussa fuit
et post tres dies ad preces moysi
reddita est pristine sanitati

Isti tres Issuar hebron hoziel
filii fuerunt Chahath et fratres
Amram patriarche nec habue
runt familias

Lobeni filius
fuit Gerson filii
levi patriarche
a quo dicta est
familia lobenitarum

Semei filius fuit
Gerson filii levi
patriarche a quo dicta est familia
Semeitarum

Moli filius fuit Merari
filii levi patriarche
a quo dicta est familia
moolitarum

Musi filius fuit
Merari filii levi patriarche a quo
dicta est familia Musitarum

Esrom filius
fuit phares filii
Jude patriarche
a quo dicta est familia
esromitarum

Amul filius fuit
phares filii Jude
patriarche a quo dicta est fa
milia Amulitarum

Machir filius fuit ma
nasses filii Joseph a quo
dicta est familia Machirita

Sutala filius fuit
Ephraim filii
Joseph patriarche
a quo dicta est familia
suthalatarum

Becher filius fuit
Effraim filii Jose
ph patriarche a quo
dicta est familia Bechritarum

Theen filius fuit Effraim patriarche
filii Joseph a quo dicta est familia
thenitarum

Bered filius fuit bale
filii beniamin patriarche
a quo dicta est familia
beditarum

Noema filius fuit bale filii be
niamin patriarche a quo dicta est
familia Noemitarum

Heliab filius fuit phalu
filii ruben patriarche Iste
genuit Datan et abiron

Heber filius fuit brie
filii ~~Ruben~~ Asser patriarche
a quo dicta est familia heberitarum

Melchiel filius fuit brie filii A
sser patriarche a quo familia melchi
elitarum dicta est

Septima successio 3e etatis

Moyses filius
fuit Amram de
tribu levi prout Eug
historia tradit est
longo tempore post mortem Joseph
surrexit quidam Rex in Egipto
qui ignoravit Joseph et beneficia
eius que fecerat in egipto omnibus
ab illo qui dictus est Nephres
et qui sublimaverat Joseph /
Hic enim tunc erat alienus factus
est inimicus Judeorum / quia per eos premi
videbant Judeis Egipty propter
virtutem ingenii et industriam
laboris / et opum affluentiam

ꝛ sobolis nobilitate / Vn man
dauit Rex · q opprimerentur labori
bus · ne possent vacare amplexi
bus Et sic filios saltem non
procreassent · At videns hoc non
posse pficere · mandauit omnes
masculos infantes interfici et fe
minas reseruari Eo tpe · vir quidam
noie Amram de tribu leui
nolebat accede ad vxore suam
noie Jochabeth · ut non generaret
et filiu statim occide · Tandem
monitus a deo psumpmit vxo
rem cognouit · Et genuit ex ea
filiu · que statim ut natus fuit
tribus mensibus occultauit in
domo · que cum diu celare non po
sset · in fiscellam scirpeam · in
modum rotundam posuit et
bitumine linitam in ripa fluminis
posuit Termud aut filia regis
pharaonis ut lauaretur in flumine
descendit / Aluculum vidit / et
sibi afferri iussit · qd aperiens p
sibi puerum vagiente vidit · ꝛ eius
misertā dixit / De infantibus
hebreorum est · hunc si quid vide
tanta pulcre decoratum · cum
nutrice disposuit · mamilla ei
dari precepit · Sed puer mamillam
Egipciate mulieris fugiens recu
sauit · Cui maria soror pueri ex
aduerso dixit / Adducam mulierem
de gente hebreorum · et forte ubera
gentis sue amplexabitur · Ex
precepto igitur Themud · maria a
biens · matrem tamquam alienam
adduxit · ad cuius mamillam sta
tim puer accessit · et lac suxit
/// Termud plura mandato The
mudi · mater puerum nutriendum
suscepit · nutritum filie regis tra
didit · que illa Moisen vocauit
et in filium adoptauit · ꝛ pri suo
pharaoni ut eum adoptaret obtulit
Rex puerum in gremio tenuit · et
iii corona qua Rex in capite gesta
bat · in capite pueri posuit · puer
vero coronam in terram proiecit et
ymago ammonensis fabricata fre
git in corona Tunc sacerdos Elio
poleos a latere regis consurgens
clamauit · hic e puer que deus

occidendum monstrauit · Et stati
eum occide voluit Sed Rex q
suasione cuiusdam sapientis qui
p ignorancia · hoc a puero fieri
asserebat · a morte liberauit · Et
allata argumenti prunas puero ob
tulit · quas puer ori suo apposuit
et lingue sue summitate corrupit
et io postea non bn loquens fuit Eius
tempore gwa Ethiopes · qui egip
tios infestabant missi contra eum
qd Termud filia Regis vix assensit
Tandem exercitum congregauit et p lo
ca inaspirata · et serpentibus plena
exercitum duxit · ciconias egipcias
et serpentibus inimicas · secum duxit
et deuorare transitum faciens · Ethio
pes preuenit · fugientes i ciuitate
Sabatharim obsedit · ffilia Re
gis Ethiopum in ipsum concipiens oculos
iecit · et tali pacto · vt ipsam in
vxorem duceret · ciuitate capiendam
et ostendit // Vrbe capta redire
voluit · sed vxor non consensit Cui
moyses annulum in quo erat la
pis obliuionis tradidit · et stati
primus amoris oblita fuit · et mo
yses in Egiptum rediit · intrans
yessen fratres visitauit · Egipcium
hebreo iniuriam faciente occidit Quod
audiens pharo illum occidi precepit
Ille vero p desertum fugiens intra
Madian ad sacerdotem Jetro per
venit · Sephoram filiam eius in
vxorem duxit · de qua duos
filios scilicet Gersam · et Helieser
generauit · et greges soceri sui in
deserto pauit · quo tpe Pharaonis
Regis Egipti obiit · etiam
filios israel valde afflixit · Clama
tibus hebreis ad dominum · dominus moisi
in deserto in monte oreb in flamma
rubi que ardebat · et non comburre
batur · apparuit · et ut ad filios
israel · de egipto adducendos per
geret · dato sibi signo in virga
et in manu leprosa mandauit
Et ei Aaron fratrem ipsius in ad
iutorium dedit Tunc igitur ad pha
raonem intrauit · et signa in
serpente de virga et in manu lep
rosa · ꝛ sanata monstrauit · quem
Rex audire despexit Tunc moises

egiptum decem plagis percussit
sicut in hiis versibus scripte sunt
Prima rubens unda Ranarum
plaga 2a // Inde culices tristis
post musca nocivior istis, quarta
pecus stravit vesicas 6ta creavit
pene subit grando, post brucus
dente nephando, 9 tegit solem
primam necat ultima prolem
Moyses iuxta flumina sicut quo
libet hominem iuxta fluvium
putitis seculi positum, i filia re
gis graciam significat, 9 que homines ad
vitam eternam predestinatum, a
fluxu seculi liberat, et in filium
adoptat, ut qui prius fuerat filius
ire sit filius gracie, qui traditur
enim mulieri hebree, matri
sue scilicet ecclesie, ut que gracia
regnat ecclesia nutrit, ut humani
tatem xpi et ipsius divinitatem
sine fine contemplabimur

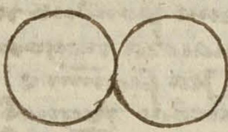
Guthmosis Regnum
egipti 6 ab anno obtinuit
si et 9 annis regnat

Amyntas regnum assiriorum
129 obtinuit et 30 annis
regnavit
Plempmarthus regnum
Sicioniorum 11 obtinuit
et 48 annis regnavit
Orthopolis regnum Si
cioniorum 12 obtinuit
et 63 annis regnavit
Pharbas regnum argio
rum 6 + et 30 annis reg
navit
+ obtinuit
Matthaleus regnum a
ssiriorum 13 obtinuit et
30 annis in babilone reg
navit
Ammenosis regnum
Egiptiorum 1 obtinuit
et 31 annis regnavit
qui cepit opprimere nimi
s filios israel honeri
bus et duris operibus
et posuit eis prepositos operum tre
bat enim quod si vacarent ocio ni
mium crescerent corpore prenimos
et ita rebellarent contra egiptios
Unde precepit obstetricibus quod pueros
hebreorum occiderent, et feminas reserva
rent

Termuth filia filia fuit
regis egipti que cum descen
deret lavari in flumine
vidit infantem ex hebreis
circa flumen positum in fiscella
accepit eum et nutrivit et in
filium adoptavit, et nomen ei moyse
sem imposuit
Balach fuit primus rex in
terra Edom post cuius obi
tum regnavit Jobab alias
Job filius Zare aliqui opina
ntur quod iste fuit beatus
Job Husam post eum regnavit
Husam de terra Themanorum
Iste etiam defuncto regnavit
Adad qui percussit Madian
in regione Moab // Post
istum regnavit Semla
de Mazetha, Quo defuncto
regnavit Saul de fluvio
Roob, Cui successit in
regnum Balaan filius Aco
bor Isto quoque mortuo regnavit
Adad et nomen urbis
illius phohu

Galaath filius Machir
filii Manasses filii Joseph
patriarche, a quo dicta est
familia galaatarum quoniam
et 6 filios habuit quorum
utraque familia habuit
ut patebit infra
Heram filius fuit Thala
filii effraym patriarche filii
Joseph patriarche a quo dicta
est familia heramitarum
Aminadab filius fuit Efrom
filii phares filii Jude patriarche
Iste genuit Naason, et
helisabeth uxorem Aaron
ut de tribu Juda
qui sustentabat ma
nus Moysi ut ceci
derunt ...
filii israel qui genuit uri
patrem beseleel
Jannes et mambres duo magi
fuerunt pha
raonis regis
egipti contra moysi

et aaron signa coram pharone
facientibus restiterunt in primo et
in secundo signa similia moysi facien-
tes alii serpentes eorum comedebantur
a serpentibus moysi. In 3o signo de
fecerunt in toto dicentes pharaoni
regi digitus dei est iste

Sephora et phuha due obste
trices fuerunt mulieres egipciace qui
bus precepit pharao quod infantes ma
sculos occiderent et feminas reserva
rent. At ille timentes deum men
tite sunt Regi dicentes antequam
veniamus ad hebreas mulieres pa
riunt, et ideo deus fecit obstetricibus
domus pro mercede temporali eas remu
nerando

Quarta successio tercie etatis

Moyses dux populi israel
cum eduxisset populum de
Egipto, venit ad mare
rubrum in virga et percuciens aqua
mare apertum est, et transierunt
filii israel sicco vestigiis, et egip
cii post eos venientes submersi
sunt. At moyses duxit populum per
desertum 40 annis, et pavit eos
manna deus, et remansit moy
ses 40 diebus in monte, et au
divit mandata dei, et inde at
tulit secum duas tabulas testimo
nii scriptas digito dei in quibus
erant x precepta legis. Tandem
propter peccata populi confregit tabulas
moyses. Et iterum mandato dei
ascendit in montem synai et precidit
sibi alias duas tabulas, et scripsit
in eis mandata dei, fecit et ta
bernaculum cum omnibus utensilibus
suis sub et mandavit filiis israel
quod mandato dei qualiter deum
satisfacerent deo et ordinavit fratrem
suum Aaron summum sacerdotem
et filios eius, et loquebatur fa
miliariter cum deo, sicut loquitur
amicus amico suo facie. Sed quia
non glorificavit deum ad aquam contra
dictionis non meruit intrare terram

promissionis, sed mandato dei ascen
dit in montem Abdabari, et osten
dit ei deus terram, quam daturus
erat filiis israel, et mortuus est ibi
et sepelivit eum deus, et nullus
scit sepulturam eius

Computacio Captivitatis

A tempore facte promissionis Abrahe
usque ad ingressum Jacob in Egip
tum fluxerunt anni 290, et
ab ingressu usque ad egressum
totidem. Et fuit in servitute 144
annis. Alii autem computant 430
annos a nativitate Isaac usque
ad mortem duorum Regum scilicet Seon
et Og. Eciamque in isto dicit. Mo
yses dixit fuerunt habitacio filiorum israel
in egipto 430 annorum
Josephus dicit filii israel ad terram po
sitam venit intraverunt sicut Omnes
alii doctores dicunt, quod postea liberati ad
idem litus venit sicut, et hoc verius
videtur. hoc tempore diluvium factum est
hoc tempore fuit dionisius bachus. hoc tempore
fuit incendium phetontis
hoc tempore hercules antheum vicit. hoc
et Erictonius Currum invenit. hoc
tempore fuit busiris gigas homo crudelis
Jetro Sacerdos Madian
socer fuit Moisi qui cum audi
sset quod liberasset deus populum

israel de manu Egipciorum venit
ad Moisen in deserto et adduxit
ei uxorem et filios gratias agens
deo qui liberaverat populum suum. Et
videns quod tota die occupabatur
moyses circa negocia populi, dixit ei
frustra labore consumeris. Elige vi
ros sapientes qui iudicent

Sperus Regnum Assiriorum
nonus obtinuit et xxx
19 annis in babilone regnat
Horus regnum egipti 8us
ab amasi obtinuit et 39
annis regnavit
Maracias regnum siciniorum 8us
obtinuit et xxx annis regnavit
Acentheres regnum egi
pti 9us obtinuit, ab

annusi et 12 annis regnauit
Iste expulit filios israel ut edifica
rent ciuitates Sicon et Rama
sses
Triopas regnum Argiuorum
septimus obtinuit et 46
annis regnauit et ciuitatem
lesbum edificauit
Cicrops quidam vir no
bilis Egiptiorum fuit
qui ipse moisi videns
mala que fiebant populo dei in
egipto timens punita egiptum
exiuit inde et in grecia venit
Ciuitate Athenarum et Ciuitate
Rodum edificauit et in Regno
Atheniensium 40 annis regnauit
Et ista regnum Atheniensium a Cicro
rope primo Rege exortum est
Ab anno moisi 32 in egipto usque
in anno 29 Manasses regis Jude
per annos 923 et per reges 21 et
per principes 19 Iste Cicrops a qui
busdam dictus est differens quod dihamo
Athoris regnum egipti
109 ab annusi obtinuit
et 9 annis regnauit
Amulius 159 regnum
assiriorum obtinuit et
30 annis babilo(n) regit
Athene ciuitas primo vocata fuit
Athena a quibusdam vero lingwa
Egiptiaca dicta est diadas a quo
dicta est Arthomena Grece a minima
dea sapiencie dicta est Athena a qua
eciam Athenenses Athici dicti sunt
in lingwa atica
Agenor Rex fuit Affrice
opulentissimus valde
qui Cadmum et phe
nicem atque Europam genuit
qua sibi a Joue rapta ita tur
batus extitit quod Cadmo filio suo
precepit ut eam quereret et re
cum ipa inuenta ad prem nunquam
rediret
Cenchres regnum egipti 119
ab annusi obtinuit et 16
annis regnauit huic 10
plagis percussus fuit et ad vltimum
cum curribus et equitibus suis
in mari rubro submersus est In
cuius rei testis iter eius tempe

tempestatis sub aqua maris con
spicitur
Triopas regnum Argiuorum
84 obtinuit et 21 annis
regnauit Iste edificauit Ci
uitatem Trotenum que nunc dicta
est Thessalonica et vulgo dicitur
Salanyg et ibi est adhuc sedes regni

populum et sustineant pondus nego
ciorum populi tu maiora negocia re
fferant ad te et ita factum est
Iste alio nomine dicebatur Raguel Er
mex vero filius eius qui alio no
mine dicebatur Obath remansit
cum moise cognato suo
Sephora filia Jetro
Sacerdotis madian vx
or fuit moisi que circumcidit filium suum
cum petra acutissima
Elizabeth filia
Aminadab de tribu
Juda et vxor fuit Aaron pri
mi sacerdotis
Lacedemon quidam vir
nobilissimus egipcianus
fuit qui propter mala
que fiebant populo dei timens in egipto
punita egiptum recessit inde
cum pluribus viris sapientibus
et veniens ad partes grecie con
pauit Ciuitatem nomine sparcha
qua Sparthus edificauerat
et a nomine suo eam lacedemona
nominauit
Beseleel filius vri filij
vr de tribu Juda et
Hooliab filius Achisa
meth de tribu Dan
Duo viri sapientes fuerunt quos
impleuit deus sapiencia et intelli
gencia atque sciencia in omni opere ad
excogitandum quidque fieri potest
ex auro vel argento ere mar
more gemmis et diuersitate lignorum
Isti enim fecerunt thabernaculum
federis et archam testimonij et
propiciatorium quod super archam est
et cuncta vasa thabernaculi mense
sancte et vasa purissima ad
vasis suis et altaria ad timia
tibus et holocaustis et omnia va
sa eorum labium cum basi sua vc
stes stas in misterio Aaron sacer
dotis et filiorum eius ut fungerentur

officio suo, in sacris faciebant
polimitarium et plumarium, de
iacincto et bisso retorto, Dedit
que eis deus scienciam in sculpendis
lapidibus et opere carpentario
et quidquid fabre inveniri potest
Isti fecerunt cortinas 10 ex bisso
retorta, et fecerunt saga 11 de
pilis caprarum ad operiendum Thab-
ernaculum fecit et archam de lignis
Sethim, vestivitque eam ex auro
purissimo, Cipum et fores et quatuor
anulos aureos in quatuor arche latibus
fecit etiam propiciatorium etc ut habetur
in Exo Cao 36

Chore filius Issuar filii Chaath
filii Levi patriarche surrexit contra
moisen et aaron in deserto pro
adipiscendo sacerdotio tamquam pro-
genitum suum, Datan etiam et Abiron
filii heliab filii phallu, filii Ru
ben patriarche, similiter surrexerunt
contra aaron et et Moisen, mo-
uentes sedicionem in populo israel, pro
principatu sacerdotii, adipiscendo
racione primogeniture eius quibus etiam
fuit Hon filius phallech de tribu
Ruben et 250 viri predicti sina-
goge surrexerunt cum eis, Et cum
deinde vellent incensum offerre
domino ignis a domino egressus
consumpsit eos, et Chore et Hon ad
illis, Datan autem et Abiron cum
omnibus que habebant, absorti sunt
vivi, a terra, et descenderunt
ad inferos, sed filii chore vivi in
populo remanserunt

Nadab et Abiud duo
filii aaron primi sacerdotes
fuerunt, qui cum essent sacerdotes
et in crastino debuissent eius precio
sua sacrificia celebrare, nocte
cum uxoribus dormierunt, et ideo
quod cum in crastino offerrent ignem
alienum, igne divino combusti sunt
iuxta altare videntibus omnibus Et

Dixit moises ad aaron, hoc est
quod dixit dominus Sanctificabor in hiis
qui appropinquant michi, et in conspectu
populi [illegible]

Ithamar et Eleazar filii fuerunt aaron
primi sacerdotis qui post obitum patris
sui summo sacerdotio fungebantur
in populo israel, tamen eleazar primatum
obtinebat, et posteritas ipsius, nisi
quod in tempore hely perdiderunt summum sacer-
dotium, de quibus infra dicetur
Ipse autem Eleazar genuit ~~Finees~~
Phinees

De Ruben

Elisur filius fuit Sedeur
princeps filiorum Ruben et
numerus bellatorum eius a 20
annis 46500

De numero filiorum Simeon

Salamiel Suri princeps
filiorum Simeon et numerus bel-
latorum eius a 20 annis
et supra 59300

De numero filiorum Juda

Naason filius Aminadab princeps fuit filiorum
Juda, et numerus bellatorum
eius a 20 annis supra 74600

De numero filiorum Ysachar

Nathanael filius Suar princeps
fuit filiorum Ysachar et
numerus bellatorum eius a 20
annis 54400

De numero filiorum Zabulon

Eliab filius Helon prin-
ceps fuit filiorum Zabulon
et numerus bellatorum eius a
20 annis supra 57400

De numero filiorum Dan

Alesser filius Amisaldai
princeps fuit filiorum Dan et numerus bel-
latorum eius a 20 annis et
supra 62700

De numero filiorum Effraim

Helizama filius Amiud
princeps fuit filiorum Effraim
et numerus bellatorum eius
a 20 annis supra 4 5 00

De numero filiorum Manasse

Gamaliel filius Phade-
sur princeps fuit filiorum
Manasses, numerus bellatorum
eius a 20 annis supra 32400

De nuo filioz Beniamin
Abidan filius Gedeonis
princeps fuit filiorum
Beniamin et nus bellatoz eius
a 20 annis et supra 35400

de nuo filioz Asser
Phegiel filius Ho princeps
filioz asser et nus bellat
orum eius a 20 et sup 41500

de nuo filioz Gath
Heliasaphon filius duel
princeps fuit filioz Gath
et nus bellatoz eius a 20 annis
supra 45650

de nuo filioz Neptalim
Hayra filius henan prin
ceps fuit filioz Neptali
et nus bellatoz eius a 20 an=
nis supra 53400

Heliasaph filius Laeel
princeps fuit familie Ger
sonitarum huius sub se fami
liam lobeneticam et semeiticam
quoz nus est ab vno mense et
sup 7500 ad quoz officium
ptinebat portare cortinas thaber
naculi et tectum federis et opi
mentum aliud in velamine ianthi=
num tentoriumque quod pendet
in introitu thabernaculi federis
et cortinas atrii et velum quod
est in thabernaculo et oia que
ptinent ad altare funiculos et
vasa misterii Et sup oes istos
erat Ithamar filius aaron
sacerdotis quoz nus erat a
30 annis vsque ad 50 oim qui
ingrediebantur ad misterium
pdictum 630

Suriel filius abiel prin
ceps fuit familie merar=
itarum huius sub se fami=
liam molitam et musitam quoz
nus est ab vno mense et supra
6200 ad quos ptinebat portare
tabulas thabernaculi vectes
columpnas et bases et paxillos cum
funibus et sup omnes istos erat
Ithamar filius aaron quoz nus
erat a 30 annis vsque ad 50

qui ad misterium admittebantur
3200 Helisaphan filius hoziel
princeps fuit familie
Caatitarum et Isuaritarum
et ebronitarum quoz nus e ab vno
mense et sup 8600 ad quoz
officium ptinebat ut portarent
omnia vasa sanctuarii involuta
Nam filii aaron involuebant
ea et ponebant sup humeros
eoz qui vero ne tangebant ea ne
morerentur Et sup istos oes
erat Eleazar filius aaron sacer
dotis quoz nus erat a 30
annis vsque ad 50 oim qui ad
mittebantur ad misterium 2750
Hezer filius fuit Gala=
ath de tribu Manasse
filii Joseph patriarche
a quo dicta e familia Hezeritarum
Elezer filius fuit Joseph
patriarche a quo dicta
est familia Helezitarum
Asriel filius Galaath de
tribu Manasse filii Joseph
patriarche fuit a quo dicta
est familia Asrielitarum
Sechem filius Galaath
de tribu Manasse filii
Joseph patriarche a quo
dicta est familia Sechemitarum
Semida filius Galaath
fuit de tribu Manasse filii
Joseph patriarche a quo
dicta est familia Semiditarum
Hepher filius fuit Galaath de
tribu Manasse filii Joseph
patriarche a quo dicta est fa
milia Hepheritarum
Salphaath filius fuit Epher filii Galaath

filii Machir filii Manasses
filii Joseph patriarche qui
non genuit filios sed filias v
que steterunt cora moise dicentes
Da nobis hereditatem int fratres nros
et dixit dns ad moisen Justa

rem postulant filie Salphaat da illis hereditatem int cognatos patris sui, et dic filiis israel ut obseruant istud per legem. Si vir obierit sine filiis, ad filiae succedat, et si filiam non habuerit, succedent ei fratres, et per ea succedet ei proximiores

Seon Rex fuit Amorreorum qui pugnauit contra filios israel et victus est, et omnis terra eius a filiis israel possessa fuit

Og Rex fuit Basan qui pugnauit contra filios israel et victus est et omnis terra eius ab eis possessa

Balach Rex fuit Moab qui cum madianitis venit contra filios israel et plures conduxit Balaam ariolum cuius consilio fecit Balach fieri lupanaria, et peccauit filii israel cum madianitis, post Balach et omnes gentes primus crudelitate a filiis israel

Chananeus Rex fuit Arath, qui pugnauit contra populum israel et victus est. Sed populus israel voto se astrinxit quod deleret eum et iterum pugnantes victus est Chaneus et victus ab eis

Attarres Regnum egipti 12us ab annis obtinuit et 18 annis regnauit

Sparrethus regnum assiriorum 16 obtinuit et 40 annis regnauit in terra babilonie

Tramas Regnum Atheniensium 2us obtinuit et 9 annis regnauit

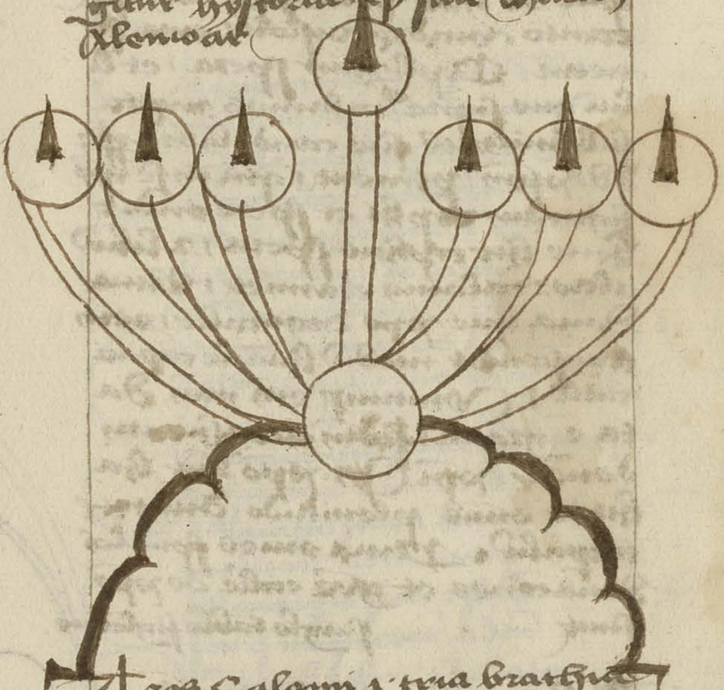
Stelenus regnum Argiuorum 9us obtinuit et 11 annis regnauit

Therres regnum egipti 13us ab annis obtinuit et 57 annis regnauit

Astathades regnum assiriorum 17us obtinuit et 40 annis in babilone regnauit

Armachis regnum egipti 14us obtinuit ab annis et 5 annis regnauit

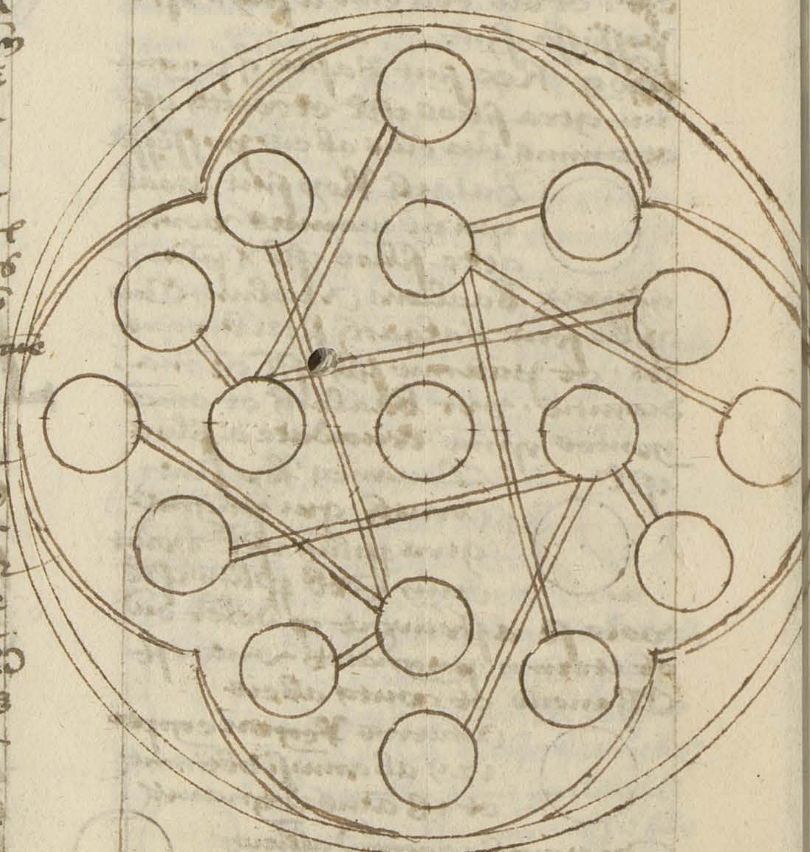
Alcmena Regina Amphitrion Regnum Atheniensium 3us obtinuit et 10 annis regnauit, de quo fingitur hystoria quod fuit maritus Alcmene

Tres Calami a tria brachia quod vno et latere procedentes, et tres ex alio latere, quia ante tres ex tres gradus incarnatorum et per tres gradus fideliud in sancta ecclesia fuerunt Continentes coniugatorum et platorum ... significauerunt tres ...

equalem porcionem, quamvis meritorum
gradibus districti, una tamen fide
vitatis, ad unam in celis lucem
claritatis pervenire. Et quantoque
quis in hac vita Christo adheserit
tanto maiorem visione eius fru-
etur. Ciphi autem sphera, et li-
lium que supra calamos, que talamos nupta
sublimitates sunt candelabra, pertinet
ad Christum pertinent, qui in se ipso
figuram ciphi et sphere ondit.
Bene hic ciphus sphera, et lilium
altior talamis eminet, quia
dona que Christo deus contulit, omnem
transcendit modum humane capaci-
tatis, unicuique enim nostrum da-
ta est gratia, secundum mensuram
donorum Christi. In Christo autem ha-
bitat omnis plenitudo divinitatis
corporaliter, quia omnes spirituales
donationes et gracie emulie de Christo
sunt   singule table singulis

Tabernaculum igitur habes fidem
Christi, sancti Decalogi precepta
complentes, vel saga de transgre-
ssione legis penitencie satisfac-
tionem exhibentes, Anssule vir-
tutes circuli voluntati eterne re-
tributionis, sancta prius vita,
Sancta sanctorum eterna vita velum
celum, Moyses sive Aaron Christus
Beselecl et Ooliab doctores
et predicatores in constructione huius
thabernaculi, debemus offerre
aurum per sapientiam, argentum
per eloquenciam, es per predicationem
iacinctum per spem vel celestem
conversationem, purpura per passionem
vel compassionem, coccum bistinctum
per geminam dilectionem, bissum per
castitate, thus per orationem, oleum
per misericordiam, tinnamata per bonam
famam.
Mensa propositionis sancta scriptura
labium eius predicatio, coronulus
labii, continua sollicitudo predica-
di, et pusilli et mense et
sue scripture, Anuli et ewan-
libri, vectis predicatores 12
panes Apostolica doctrina dei, ta-
bula interpanis, Acetabula phiale
habundans sciencia, sciati sciatur
doctrina, aurata turribula oro
denata.
Ad orientem Judas figebat
tentorium suum circa thabernacu-
lum federis, cum summa pugna-
tium erat 1 7 6 ab juxta eum
Ysaachar cuius summa pugnantium
erat 4 1 7 00 juxta eum
Zabulon cuius summa pugnantium
Summa omnium in castris Jude
et primi incedebant

Ad aquilonis partem Dan pone-
bat castra sua circa thabernacu-
lum federis, et erat summa compug-
nantium 62 100 juxta eum Asser
cuius summa pugnatorum 41 500
juxta eum Neptalim cuius summa
pugnatorum erat 53 400 Summa
omnium in Castris Dan 1 5 7 600 et
ultimo loco gradiebantur

Vetus testamentum designat no-
vum, lex data est per Moysen, gratia
data est per Christum, lex data est die
50 postquam celebratum est pascha
in terra Egipti. Gratia data est
50 die post resurrectionem domini, lex
data est in monte excelso, gratia

data est sursum in tonaculo, lex
data est in fulgoribus igneis, gratia
data est in igneis linguis; lex
data est 12 tribubus, gratia 12 Apostolis
Lex scripta est in duabus tabulis
gratia constat in duobus preceptis ca-
ritatis

Vestis sacerdotis Spiritus sancti gratia
Linea interior cordis mundicia, fe-
minalia carnis continentie, sup-
humerale laboris tollerancie cir-
cumstantia, bona actio, Kalibes custo-
dita, bona actio; Rationale
actionis expeditio; Rationale
sapientia et discretio, Lamina in
fronte, sancte fidei confessio; tintin-
bula eiusdem fidei predicatio
Duo tabule moysi, et duo Cheru-
bin, duo signant testamenta

Figura hec in latere scripta va-
let ad intelligendum, quod dicitur
in numeris de dispositione tribuum
et levitarum, per que climata circa
thabernaculum; plus eciam va-
let ad intelligendum difficilem
transitum adamantis in Josue
ubi dicitur, quod levite quot ci-
vitates in quibus tribubus pre dictis
thabernaculorum acceperunt

Ad meridianam plagam Ru-
ben ponebat Castra sua circa
tabernaculum federis Et erat
summa exercitus eius 46500
Juxta eum Simeon, cuius summa
pugnatorum erat 59300 Juxta
eum Gath, cuius summa pugna-
torum erat 45650 Summa
omnium in Castris Ruben centum
quinquaginta milia et quadringenti
quinquaginta, et in secundo loco gra-
diebantur

Ad occidentalem plagam Ephra-
im ponebat Castra sua circa
thabernaculum federis Cuius summa
exercitus erat 40500 Juxta eum
Manasses, cuius summa pugnatorum
erat 32200 Juxta eum Beniamin
cuius summa pugnatorum 35400
Summa omnium in castris Effraym
180100 et tercio loco gradiebantur

Summa omnium filiorum Israel qui nati
sunt a viginti annis supra
603500

Prima mansio fuit in Ramasse
que interpretatur commotio
Secunda mansio fuit in Socoth
que interpretatur tabernaculum
3a mansio fuit in Ethan que
interpretatur fortitudo
4ta mansio fuit in phiaroth
que interpretatur os nobilium
5ta mansio fuit in mara que
interpretatur amaritudo
6ta mansio fuit in helim que
interpretatur in arietes
7a mansio fuit in camsuph que
interpretatur circa mare
8a mansio fuit in solitudine
Sin que interpretatur odium
9a mansio fuit in phasga que
interpretatur postulatio
10a mansio fuit in halis que
interpretatur fermentum
11a mansio fuit in Raphidim
que interpretatur solutio prandij
12 mansio fuit in deserto
Synay que interpretatur Rubus
13 mansio fuit in sepulcris con-
cupiscentie que interpretatur
14 mansio fuit in Aseroth
que interpretatur [illegible]
15 mansio fuit in Rethma
que interpretatur sonitus
16 mansio fuit in Rathmoth
que interpretatur malepuniti
17a mansio fuit in lebna que
interpretatur in laterem
18a mansio fuit in Resa que
interpretatur in frenos
19a mansio fuit in Celatha
que interpretatur ecclesia
20a mansio fuit in Sepher
que interpretatur pulcritudo
21a mansio fuit in Arada
que interpretatur miraculum
22a mansio fuit in Macceloth
que interpretatur in cetum vel ecclesia
23a mansio fuit in thare que
vertitur in pascuam

8

a

2 4a mansio fuit in Thaath que
interpta pavor
2 5a mansio fuit in Me
tetha q intpta vtr i dulcedi
2 6a mansio fuit Esmona
que sonat festinationem
2 7a ma fuit in Maseroth
que intptat disciplina
2 8a mansio fuit in baneiacha
q transferunt in filios necce:
ssitatis
29 mansio fuit in Gadgad
q intptat nuncius
30a masio fuit i Iethabeta q
intpretatur bonitas
31a mansio fuit i Ebrona
que intpretat transitus
32a mansio fuit i Asiongaber
q intptat i lingua viri
33a masio fuit in deserto in
quadam pte que vocat cades
sin aut vocat sca pantisa
sin
34a mansio fuit in mote hor
qui interpta
35a mansio fuit • Selmona
que intptatur

selmona

36a mansio fuit in phinon
que intpretat

phinon

37a mansio fuit in hoboth
q intptat in phitones

hoboth

38a mansio fuit fuit i Iaba
rim q intptat acerus lapid
transeuntium

Iabarim

39 mansio fuit in dibongad
que interptatur

dibongoth

40a mansio fuit i Elmodebla
thaim q interptat in to
templu platear

elmon deblathaim

41a mansio fuit in monte
Abarim q vtr i montem
transeuntium

in monte arabim

42 mansio fuit in campestri
bus moab sup Iordanem

campestri amoab

achiman

tholomai

sisai

Achiman Sysai Tholomay
tres viri fuerunt in Ebron gi
gantes qui possidebant terra
Chanaan quos exploratores
quos misit moyses ut lustraret
terram i quos ut vidissent ita
magne statue i timuerunt valde

erictonius

Erictonius Regnum athe
niensium obtinuit
et ibi 50 annis regnavit
et se fuit herculis miquar

egistus

Egistus Rex se fuit
Danay Regis qste 50
filios genuit quos da
naus se ipius in una nocte occi
dit i et fugit i quod fuit anno
100 ante condicionem urb Rome

Baldad

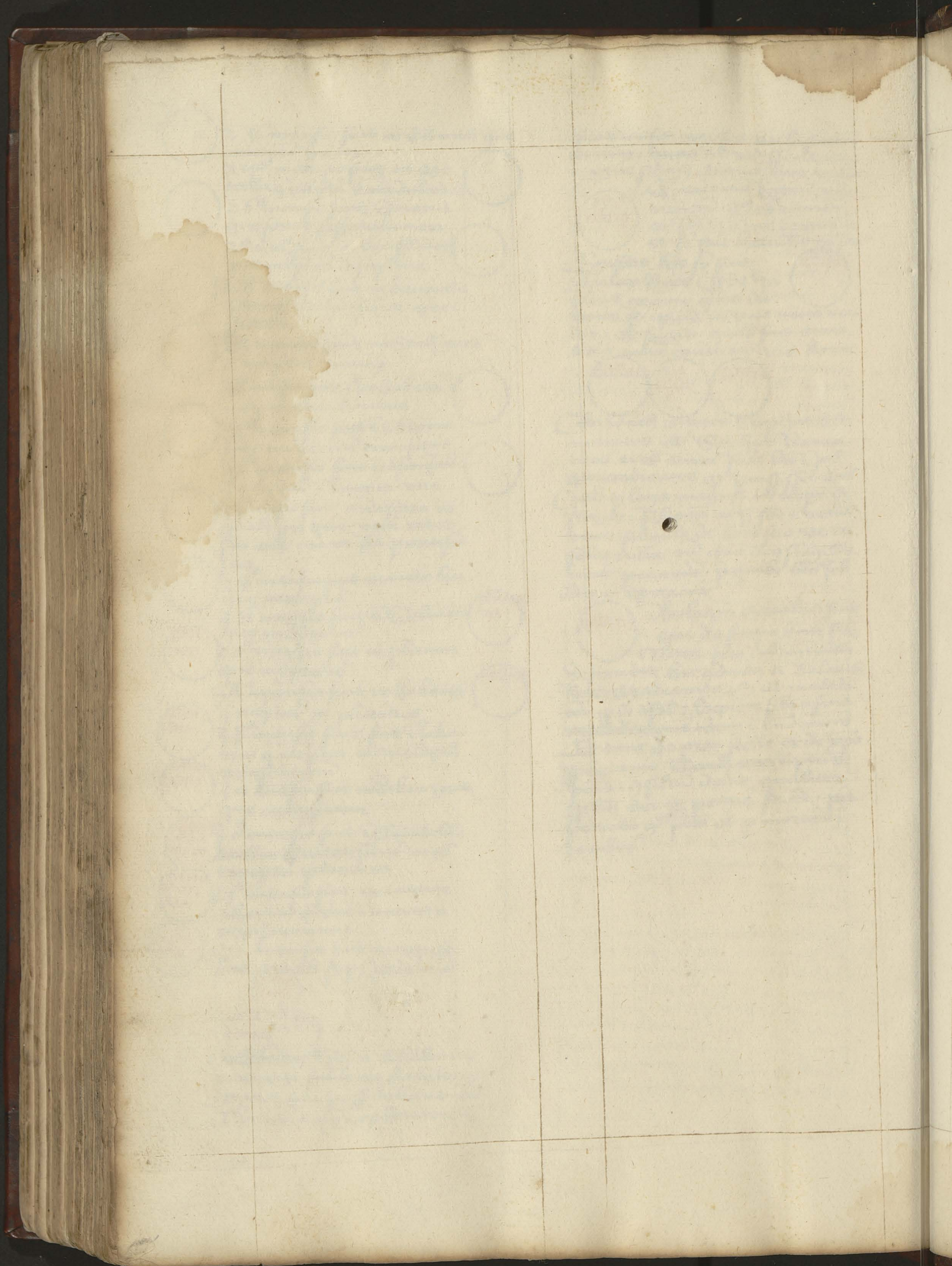
eliphat

sophar

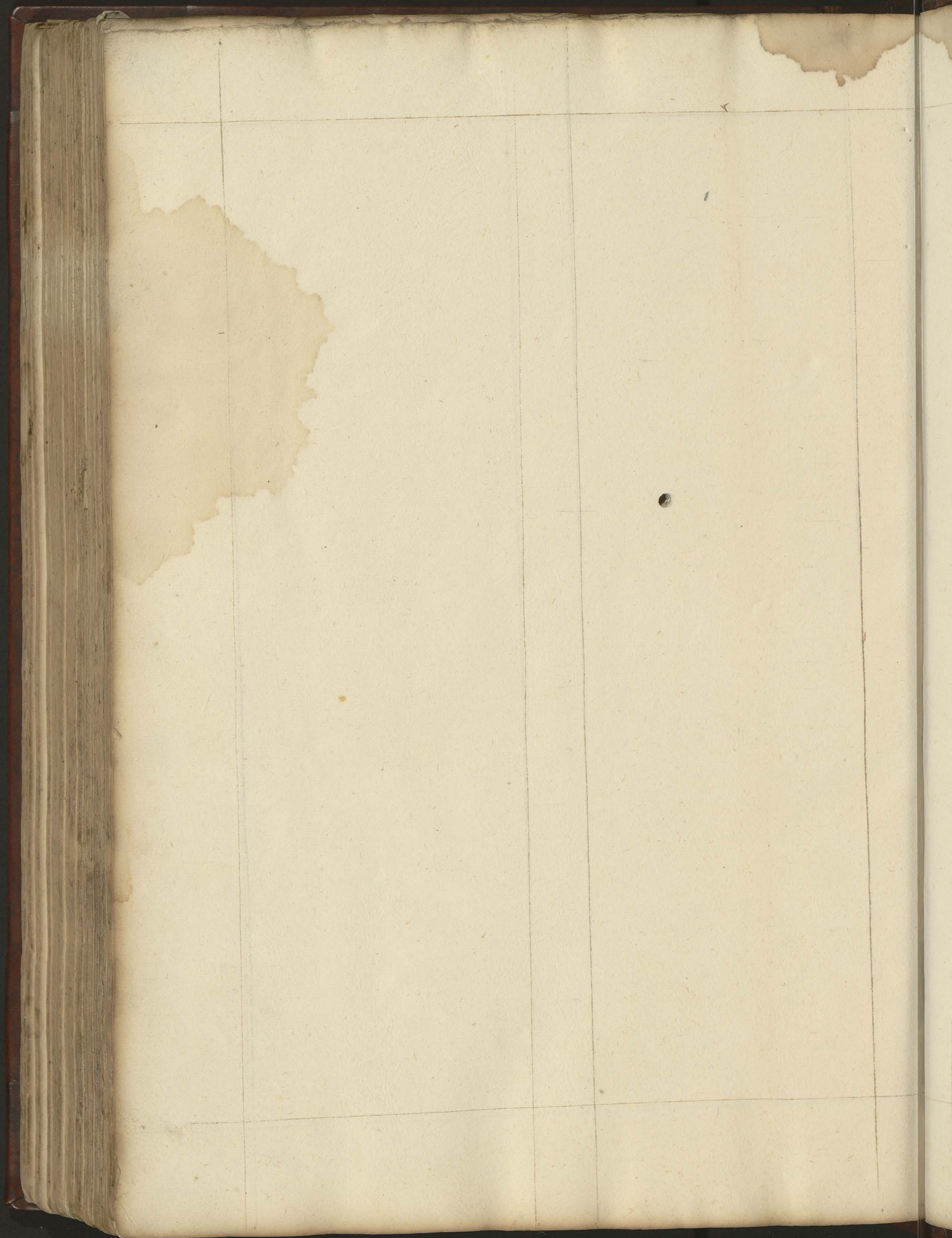
Baldach suites Eliphat the
manites et Sophar Nama
tites tres amici fuit bti Iob
qui audientes q pcussisset dns
Iob plaga magna in corpe et
strage i filior atq rbe i vene
runt singuli de loco suo ut co
solarentur eu que deus flagella
uerat peccavit i p quibi bts Iob
dnm exoravit

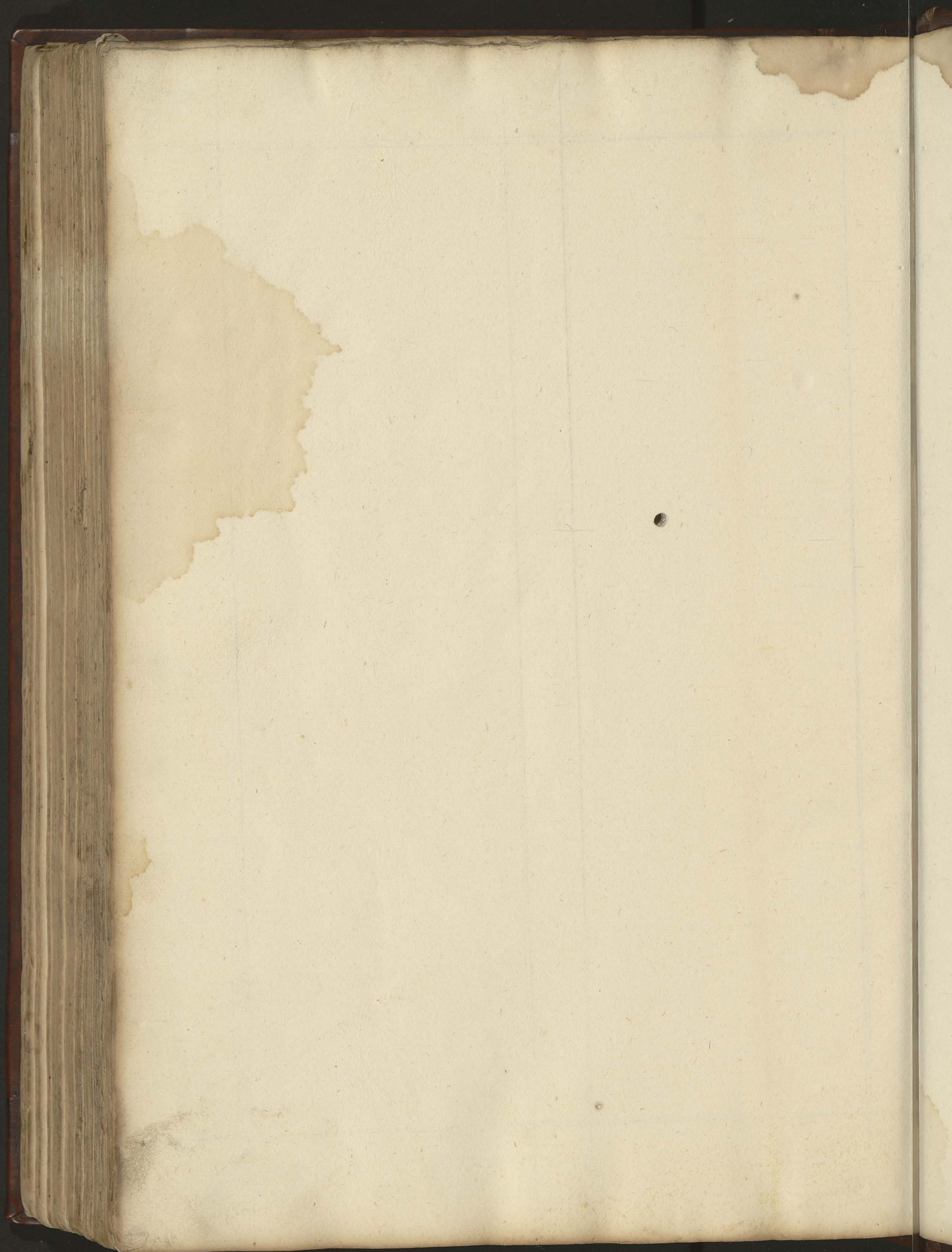
balaam

Balaam ariolus fuit
qui de stirpe butz filij
Nator fris Abrahamii
descendit hic adductus a Balaach
Rege Madianitar i ut maledi
ceret pplo isrl i loquente sibi asina
maledictione dixit i benedictionem
Et tunc de ortu stelle et de xpo
pphetavit Tamen corruptus
pccunia i consilium dedit qualiter
pplm dei fr peccare faceret i pa
petrato gr pcto et p mortem
zambri

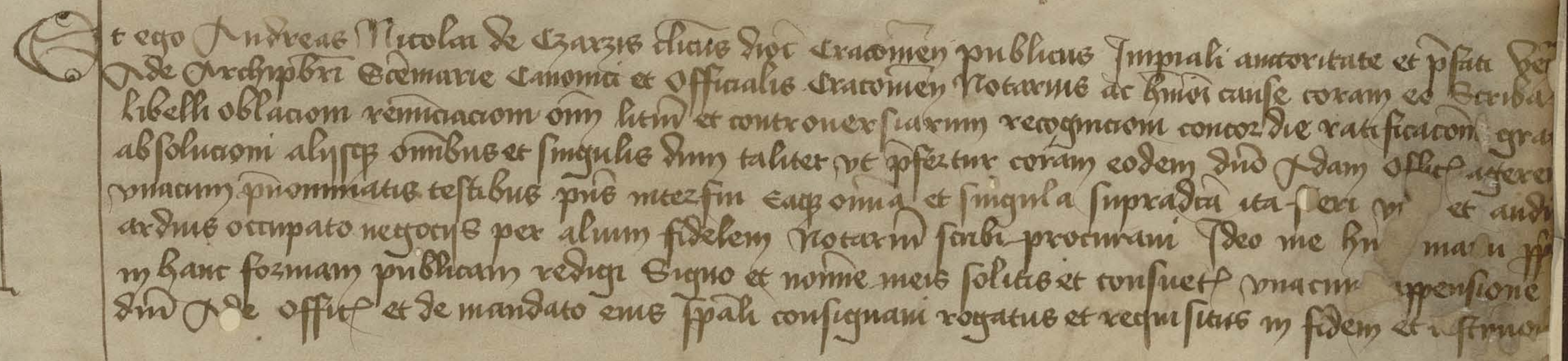

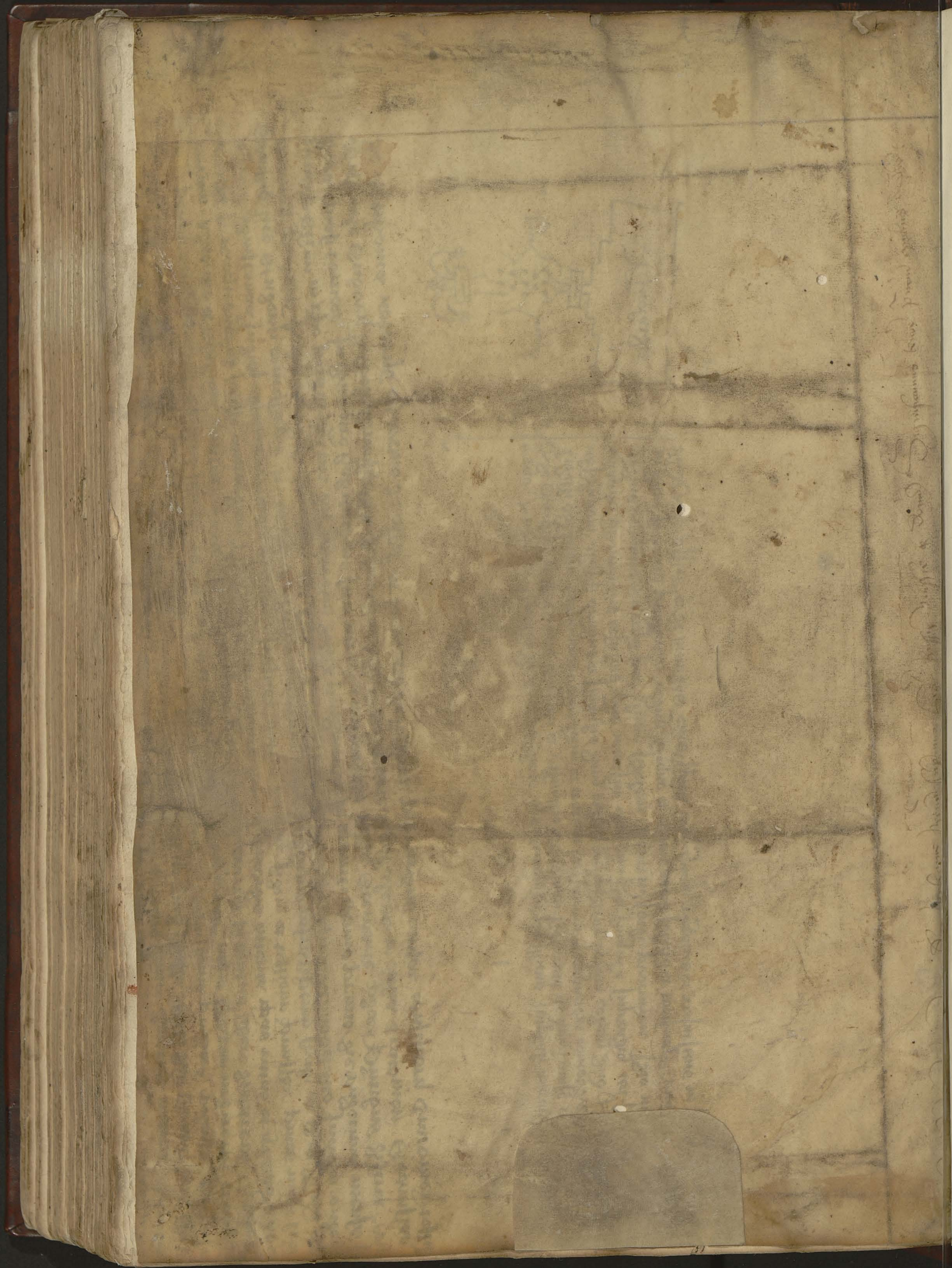

… Stanislao clerico condempnan…
… ad solvendum atque dandum mihi Stanislao integre huiusmodi Centum marcas et comp…
…pore et compelli devere debere censura ecclesiastica mediante. Quocirca libello oblato dns Stanislaus clericus
et dns Johannes lindentolde procur et procuratorio nomine Rudgeri mercator de Wratislavia predict, volentes parte su…
et expensis renunciaverint omnibus litibus dissensionibus et controversiis tam coram nobis specialiter ut dixerunt et aliis s…
coram Advocato et Scabinis Civitat Cracovien. inter ipsas partes hincinde exortis se mutuo libere dimittentes, plenam
premissis se recognoverint fecisse concordiam. Nos vero huiusmodi renunciacione et concordia attenta ipsas ratas et gratas haben…
partes ab instancia Iudicii absolvimus tenore presencium, In quorum omnium et singulorum fidem et testimonium premissorum presentes nostras litteras
Stanislao clerico Studenti concessimus Quas per Andream notarium nostrum publicum infrascriptum scribi ac Sigilli nostri app…
fecimus communiri. Actum et dat Cracovie. Sub anno dni Millesimo Quadringentesimo decimo octavo. Indiccione undeci…
ficatus Sanctissimi in xpo patris et dni nri dni Martini divina providencia pape quinti Anno primo, die undecima mensis f…
hora quasi terciarum. In domo nre habitacionis sita iuxta cimiterium ecclie Sancte Marie prope Presentibus discretis vir…
Michaele Stibory de Wolija Transtolba Altarista Altaris Sancte Marie Magdalene in ecclia Cracovien. Stanislao …
de Methonia notarijs Martino de Ossek ac laurencio de Kosprza procuratoribus causarum consistorij Cracovien testib…

Et ego Andreas Nicolai de Czarzis clericus dioc. Cracovien. publicus Imperiali auctoritate et presenti ver…
… de Archipresbiteri Sancte Marie Canonici et Officialis Cracovien Notarius ac huiusmodi cause coram eo Scriba…
libelli oblacioni renunciacioni omnium litium et controversiarum recognicioni concordie ratificacioni gra…
absolucioni aliisque omnibus et singulis dum taliter ut prefertur coram eodem dno … dam officiali agere…
unacum prenominatis testibus presens interfui eaque omnia et singula supradicta ita fieri vidi et audi…
arduis occupato negotiis per alium fidelem Notarium scribi procuravi Ideo me hic manu pro…
in hanc formam publicam redegi Signo et nomine meis solitis et consuetis unacum appensione
dni … de offic et de mandato eius speciali consignavi rogatus et requisitus in fidem et testimoni…

IV

